

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER OP DE VIJFDE JAARGANG

H
RICHARD DE HAAG

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

REGISTER

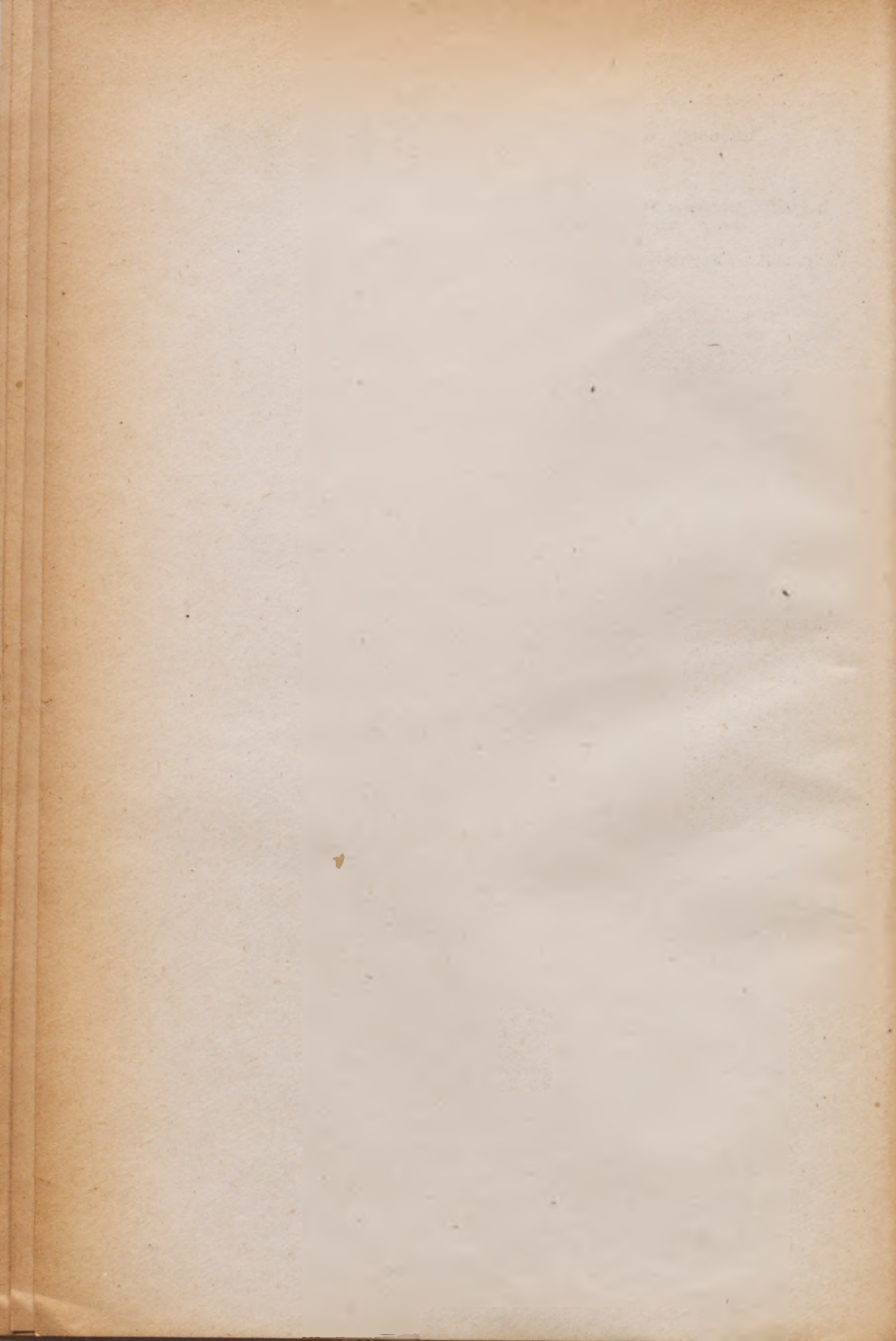
Aandelen, invoer van — N.V. Kon. Ned. Petr. Mij.	711, zie ook: Vergunning, Algemene — etc.
Aankopen onr. goed. in overleg met de oude eigenaar	752
Aansprakelijkheid, persoonlijke — van liquidateur-verkoper van onr. goed van verenigingen	541
Afdeling Beheer, Secretaris —	720
„ Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen	405—409, 436—440, 474, 508, 537—538, 567, 590, 621—623, 639, 655, 670, 687, 704, 724—726, 746, 750—751
„ Effectenregistratie, Mededelingen	Zie Mededelingen van de Afdeling Effectenregistratie
„ „ „ Uitspraken	400—404, 434—435, 472—473, 565, 584—589, 635—638, 652—654, 667—669, 681—686, 739—745, 749
„ Onroerende Goederen, Mededelingen	Zie Mededelingen van de Afdeling Onroerende Goederen
„ Rechtspraak (uitspraken)	398—399, 431—433, 460—469, 490—504, 517—535, 560—565, 1—16, 597—607, 17—32, 33—48, 49—64, 65—80, 664—666, 81—96, 97—112, 113—128, 129—144, 145—160, 161—176, 177—192
Artikel 64, lid 2, E 100	704
Artt. 25 en 28, E 133, Uitvoering van de —	622
Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Erkenning vorderingen,	687
„Belanghebbenden” bij rechtsherstelgeschillen t.a.v. onr. goed	509, 727
Beroep van beslissingen Afd. Eff. registratie	433, 466, 491, 499, 518, 561, 604—607

Beroep van beslissingen Nederl. Beheersinst.	460, 493, 495, 523, 526, 562, 664 —666
" " " bij " de Voorz." v. d. Raad	390—397, 421—430, 457—459, 485—489, 549—559, 581—583, 615—620, 628—632, 644—651, 660—663, 676—680, 692—702, 705—709, 721—722, 737—738
Beslissingen, diverse — Afd. Rechtspraak ex artt. 23 e.v. E 100	399
Bevoegdheid, beslissingen Afd. Rechtspraak betreffende —	493, 562, 666
Bewindvoering, opheffing	655, 750
Commissies Beheersconflicten, opheffing van enkele —	590, 639, 687, 750
Conservatoir beslag	713
Corvo-commissie	562
Dividendbelasting, Verrekening — in geval- len, waarin een vroegere bezitter van effecten in zijn recht wordt hersteld	470
D.R.T., Termijn indiening vorderingen —	751
Effecten (als bedoeld in art. 64, lid 2, E 100)	704
" , algemene vergunning tot herbeleg- ging van de opbrengst van geoppo- neerde —	505
" , algemene vergunning voor de om- zetting van aandelen en inschrij- vingen in een aandeelhoudersregis- ter	507
" , algemene vergunning voor de uit- voer van mantels van effecten ter deponering in het buitenland	506
" , collectieve eigendomserkenning v. buitenlandse —	471, 506
Herziening uitspraken Afdeling Rechtspraak	492, 520, 666
L.V.V.S., Bericht aan crediteuren	436
" , Eerste uitkering aan crediteuren	750
" , Liquidatie	440, 724
Mededelingen van de Afdeling Effectenre- gistratie	470—472, 505—507, 536, 633— 635, 710—712

Mededelingen van de Afdeling Onroerende Goederen	410—414, 441—445, 475—479, 509—511, 539—542, 568—573, 671, 713—715, 727—730, 752—758
„ „ het Nederlandse Beheersinstituut	405, 436—440, 474, 508, 537, 590, 621, 655, 670, 687, 724, 746, 750
„ „ het Secretariaat v. d. Raad	389, 420, 453—456, 484, 516, 580, 612, 704, 720, 736, 748
Nederlandse Beheersinstituut, Directie —	621
„ „ , Opheffing Bur. Rotterdam	724
„ „ , Vertegenwoordigingen	746
Nederlands-Zwitsers accoord inzake inter-custodial conflicts	405
Ongedaanmaking in-liquidatie-treding en/of opheffing van Verenigingen Stichtingen	621
Ontvijanding,	433, 462, 492, 519, 562, 666
Oostenrijkse natuurlijke personen en rechtspersonen, vrijlating van het rechtsverkeer met — m.b.t. octrooi-aanvragen, octrooien etc.	567
Raad voor het Rechtsherstel, Mutaties in de samenstelling	389, 420, 453, 484, 568, 590, 704, 748
Raadslieden vijandelijke onderdanen, declaraties —	405
Rechtsherstel, Gevolgen van het — t.a.v. de koper en diens hyp. cred.	410—414
„ t.a.v. verkopen krachtens art. 1223, lid 2, B. W.	568
„ in Indonesië	453—456
„ van verbeurdverklaarde onroerende goederen	671
Richtlijnen als bedoeld in art. 14, lid 1, van de Wet Overheidsaansprakelijkheid Bezettingshandelingen	655
Sociale renten, Collectieve vrijgave van — aan Duitsers in de Bondsrepubliek Duitsland	621

Staatscourant, Publicaties in de Ned. — (Afd. Beheer en N.B.I.)	406—409, 537, 567, 590, 621, 639, 687, 704, 724
„ „ , Publicaties in de Ned. — (Afd. Effectenregistratie)	723, 739
Tarief uitleveren van duplicaat-effecten	723
„Tegenprestatie”, Wat omvat het begrip —?	441, 475, 539, 728
Termijn indiening rechtsherstelverzoeken	580, 736
„ „ , verstrijken — bedoeld in art. 48, lid 3, E 100 m.b.t. het bewaren van coupons door uitgevende instellingen	633
Termijnbepaling art. 113, lid 2, E. 100	508
Uitspraken Afdeling Effectenregistratie	Zie: Afd. Effectenregistratie, Uitspraken
„ „ „ Rechtspraak	Zie: Afdeling Rechtspraak, Uitspraken
Uitvoeringsbeschikking, Vijf en twintigste — E 100, Hfdst. IV	536
„ „ „ , Zes en twintigste — E 100, Hfdst. IV	633
Vergunning, Algemene — voor de omwissel- ing van aandeelbewijzen en onderaandeelbewijzen van de N.V. Kon. Ned. Petrol. Mij.	710, 712
Vorderingen, Diverse — ex artt. 23 e.v. E 100	431, 490, 560, 597
„ „ , tot teruggave van verkochte handelszaken of roerende goederen	530, 601
„ „ , tot nietigverklaring van aan de Nederl. Bank evrkochte dollar- en pondenbankbiljetten resp. verkochte baren goud	602
„ „ „ , m.b.t. onroerende zaken, hyp. —	398, 500, 520, 527, 533, 561, 602—604
„ „ „ „ verzekeringsovereenkomsten	398, 491, 602
„ „ „ „ onder beheer gesteld vermogen	398, 431, 432, 433, 491, 517, 560, 598—601
„ „ „ „ huwelijksgoederen — en erfrecht	601
„ „ „ „ , Erkenning — Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.	537

V.V.R.A., Bericht aan crediteuren	406
„ , Erkenning vorderingen —	405, 436, 474, 508, 537, 567, 590, 621, 639, 655, 670, 687, 704, 724, 746, 750
Vijandelijk onderdaan, Verklaring Société Anonyme Aero Bank tot —	670
Vijandelijke onderdanen, Wijziging lijst —	508, 655

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

JULI 1950

NUMMER

1

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12799

DE RAAD VOOR HET RECHT-SHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN)-POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Aan de Abonné's!

Wij brengen de abonné's
even in herinnering, dat met
ingang van 1 Juli 1950 de
vijfde jaargang van „Rechts-
herstel is ingegaan.

Derhalve verzoeken wij U het
abonnementsgeld ad f 12.—
te willen gireren. Ons giro-
nummer is 12789.

Dank U!

DE ADMINISTRATIE

Scheepmakersstraat 1-3, Den Haag

RECHT-SHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHT-SHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. W. JOSEPHUS JITTA
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12.—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
„DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 — POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

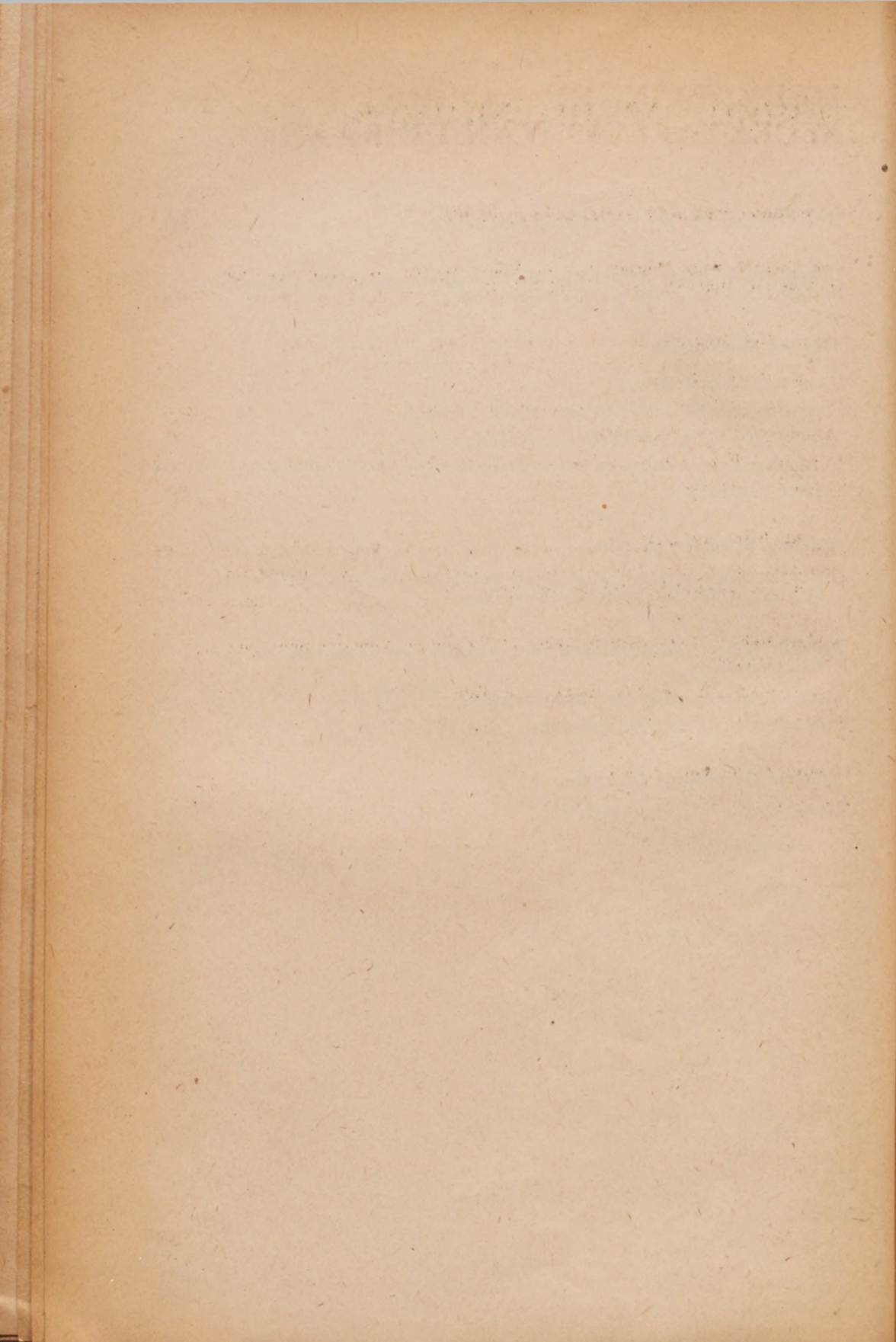
96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 X 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	389
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	390
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	398
Vorderingen m.b.t. verzekeringsovereenkomsten	398
Vorderingen m.b.t. onroerende goederen; hypothecaire vorderingen . .	398
Diverse beslissingen	399
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken van de Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	400
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezig en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	405
Publicaties in de Ned. Staatscourant	406
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	410

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad — Mutaties

Afdeling Rechtspraak.

Benoemd zijn tot leden van de Raad: Mr. E. A. Zorab en Mr. G. A. W. ter Pelkwijk.

Overleden is Mr. M. M. Schim van der Loeff, lid van de Raad.

Eervol ontslag als lid van de Raad is verleend aan Mr. J. M. Jolles.

Afdeling Effectenregistratie.

Aan Mr. Dr. G. L. van Oosten Slingelandt is eervol ontslag verleend als plaatsvervangend lid van de Raad.

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.

Tot plaatsvervangend Voorzitter is benoemd: Mr. J. C. Brongers, lid van de Raad.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 74. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy), 3 April 1950 (i.z. Euwens en Euwens/diverse kopers).

Afwijzing van het beroep van een Duitser tegen de vóór de inwerkingtreding van het Grenscorrectiebesluit (Stbl. J 181) door het Beheersinstituut geëffectueerde verkoop van zijn landerijen, waarna zijn in Duitsland gelegen boerderij — door de inwerkingtreding van een wijziging der grenscorrectie — op Nederlands grondgebied is komen te liggen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten op de gronden, vervat in hun hier als geïnsereerd te beschouwen requesten, waarop Wij voorzoveel nodig hieronder nader zullen terugkomen, zich gegriefd gevoelen door en bij Ons in beroep komen van de verkoop door J. H. J. M. Wagenaar als gemachtigde van de Provinciale Voedselcommissaris voor Gelderland, beheerder van het vermogen van appellant sub 1, met toestemming van het Beheersinstituut van verschillende, in de op 22 Maart 1949 voor notaris A. J. Sernee te Beek verleden transportakte nader omschreven, landerijen te Groesbeek als onderdeel van het bij inwerkingtreden van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen van appellant sub 1, zulks aan M. P. M. Lange, L. J. Janssen, P. Kamps, P. H. Rikken, H. Heynen en J. Lamers Simonszoon, voor een bedrag van in totaal f 24.230,71, verzoekende appellanten Ons de bovenomschreven verkoop door de Provinciale Voedselcommissaris voor Gelderland te vernietigen met bevel tot doorhaling van de overschrijving ten hypotheekkantore te Nijmegen van de acte op 22 Maart 1949 voor notaris A. J. Sernee te Beek verleden en met zodanige verdere beslissing als geraden zal worden geacht;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en voornoemde, door Ons ambtshalve in het geding geroepen partijen tegen der appellanten vorderingen verweer hebben gevoerd, welk verweer voorzover schriftelijk ingediend eveneens als hier geïnsereerd dient te worden beschouwd, waarop voorzoveel nodig hieronder nader zal worden teruggekomen, concluderende het Beheersinstituut tot niet-ontvankelijkverklaring van het beroep van appellant sub 2, subsidiair tot ontzegging van der appellanten vordering, kosten rechtens, en de zes door Ons ambtshalve in het geding geroepen partijen voornoemd tot afwijzing van het verzoek;

Overwegende, dat der appellanten gemachtigde, door Ons terzake gevraagd, ter terechtzitting heeft medegedeeld, dat bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) en vóór de inwerkingtreding van het Grenscorrectiebesluit 1949 d.d. 22 April 1949 (J 181) appellant sub 1 eigenaar was van een boerenhoeve, bestaande uit een op Duits grondgebied gelegen boerderij met stallen en ongeveer 20 ha weiland, zomede van ongeveer 12 ha, op Nederlands grondgebied gelegen bouwland, welk bouwland, in eigendom op de Staat overgegaan, onder beheer stond van het Beheersinstituut;

dat de inwerkingtreding van voormeld Grenscorrectiebesluit ten aanzien van de positie van de boerderij aan appellant sub 1 geen gevolgen in het

leven riep, doch dat tengevolge van een wijziging der grenscorrectie op 24 September 1949 deze boerderij met ongeveer 100 m² grond op Nederlands grondgebied is komen te liggen;

dat derhalve de situatie ten aanzien van appellant sub 1 thans zódanig is geworden, dat hij eigenaar is van een op Nederlands grondgebied gelegen boerderij met stallen en ongeveer 100 m² grond, terwijl zijn oorspronkelijk in Nederland gelegen bouwland door het Beheersinstituut is verkocht en zijn nog in Duitsland gelegen weiland moeilijk door hem kan worden geëxploiteerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat der appellanten grieven tegen de door het Beheersinstituut geëffectueerde verkoop in het kort samengevat hierop neerkomen:

- 1e. dat de verkoop is geschied in totaal voor f 24.230,71, dus voor belangrijk meer dan f 10.000,—, zodat deze verkoop niet onderhands, doch in openbare veiling had moeten geschieden krachtens artikel 36 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;
- 2e. dat de verkoop op 22 Maart 1949 niet had behoren te geschieden, omdat een verzoek van appellant sub 1 tot gehele of gedeeltelijke ontvijanding aanhangig was en is;
- 3e. dat in ieder geval met de voorgenomen verkoop had behoren te worden gewacht tot het door de ophanden zijnde grenscorrectie voor appellant sub 2 mogelijk werd deze goederen te kopen;
- 4e. dat appellant sub 1 de verkochte gronden het liefst in handen ziet van zijn zoon, appellant sub 2, temeer nu deze landerijen sinds meer dan 200 jaar in het bezit van de familie Euwens zijn; dat deze zoon bereid en in staat is om deze gronden onverwijld voor dezelfde prijs te kopen en te betalen;
- 5e. dat tengevolge van de wijziging der grenscorrectie op 24 September 1949 ook de boerderij van appellant sub 1 zelf binnen Nederland is komen te liggen en hij derhalve thans in Nederland woont, zodat zijn belang bij vernietiging van de bestreden transacties thans te groter is geworden, te meer, omdat hij door de laatste grenscorrectie is afgesneden van zijn landerijen, die alle Duits gebied zijn gebleven, waarvan de exploitatie thans bezwaarlijk is geworden;
- 6e. dat de verkoopprijzen van de verkochte gronden zeker 40 % beheden de reële waarde daarvan geacht moeten worden te liggen;
- 7e. dat appellant sub 1 thans door de litigieuze vervreemding in het bijzonder benadeeld is, doordat blijkens door hem overgelegde verklaring van de „Amdsirektor” van het „Amt Kranenburg” appellant's „verhuizing” naar Nederland hem thans uitsluit van de in Duitsland vigerende schadevergoedingsregeling, ingevolge welke hij anders in de plaats van zijn aan de Nederlandse Staat vervallen landbouwgrond op in Duitsland gelegen landbouwgrond aanspraak zou hebben kunnen maken;

Overwegende, dat van de zijde van het Beheersinstituut de niet-ontvankelijkheid van het door appellant sub 2 ingestelde beroep is betoogd, daar deze niet belanghebbende is bij de bestreden verkoop, nu deze niet betreft zijn eigen vermogen, doch dat van zijn vader;

dat de raadsman van appellant sub 2 de juistheid van dit verweer heeft erkend;

Overwegende, dat Wij appellant sub 2 in zijn beroep niet-ontvankelijk zullen moeten verklaren;

Overwegende, dat ook de vierde grief reeds hierom niet tot vernietiging der bestreden handelingen kan leiden, daar evenmin als de invloed van de tweede grenscorrectie op de positie van de eerste appellant, die van de eerste grenscorrectie op de situatie ten aanzien van de tweede appellant door het Beheersinstituut kon worden voorzien;

Overwegende, dat de sub 1 aangevoerde grief, dat het Beheersinstituut het in artikel 36 Besluit Vijandelijk Vermogen bepaalde niet zou hebben nageleefd door onderhands voor een waarde van meer dan f 10.000,— te verkopen,

moet worden verworpen, daar de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel op 10 April 1946 aan het Nederlandse Beheersinstituut een algemene toestemming heeft gegeven tot onderhandse vervreemding van landbouwgronden, mits de Grondkamer instemt met de persoon van de koper, de koopprijs en de overige voorwaarden van de verkoop;

dat aan deze door de Afdeling Beheer voornoemd gestelde voorwaarden is voldaan, blijkende zulks uit door het Beheersinstituut overgelegde brieven d.d. 15 Februari 1949 van de Secretaris van de Grondkamer voor Gelderland aan de Provinciale Voedselcommissaris voor Gelderland, daar immers in gemelde brieven de Grondkamer de verkochte percelen heeft getaxeerd op f 24.230,71 en zich ermede accoord heeft verklaard, dat bedoelde percelen op de nader aangeduide — en door het Beheersinstituut gevolgde — wijze zouden worden verkocht aan de eerder genoemde kopers;

Overwegende, dat Wij in dit verband tevens de sub 6 aangevoerde grief zullen beoordelen;

dat door appellant sub 1 niet nader is geadstrueerd, om welke redenen de door de Grondkamer voor Gelderland op f 24.230,71 getaxeerde waarde niet meer dan 60 % van de reële waarde der bedoelde onroerende goederen zoude belopen, zodat Wij deze grief als onvoldoende gemotiveerd moeten verwerpen;

Overwegende ten aanzien van de sub 2 en 3 aangevoerde grieven, dat het beheer, hetwelk door het Beheersinstituut wordt gevoerd over aan de Staat vervallen vijandelijke vermogens, behoort te zijn gericht op een spoedige liquidatie van dezelve ter fine van verrekening van het liquidatiesaldo met de schadevorderingen, welke de Staat tegen de vijand zal geldend maken;

dat het Beheersinstituut slechts dan die liquidatie behoort op te schorten, wanneer aan het Beheersinstituut omtrent de voormalige eigenaar van zodanig vermogen zodanige feiten bekend zijn, dat door het Beheersinstituut met redelijke mate van waarschijnlijkheid de ontvijanding dier voormalige eigenaren kan worden voorzien;

dat nu door appellant sub 1 niet is gesteld, dat ten tijde van het aangaan van de bestreden transactie(s) zodanige feiten aan het Beheersinstituut bekend waren;

dat ook niet aan het Beheersinstituut kan worden verweten, dat dit geen rekening heeft gehouden met de gevolgen ener eventuele grenscorrectie, waardoor appellant sub 1 wellicht ingezetene van Nederland zoude worden en zijn kansen op het verkrijgen ener ontvijandingsverklaring zouden toenemen, daar immers noch het feit der grenscorrectie, noch de eventuele omvang van dezelve met zodanige mate van waarschijnlijkheid kon worden voorzien, dat het Beheersinstituut zijn beleid daarnaar had behoren te richten;

Overwegende, dat Wij, thans de sub 5 en 7 aangevoerde grieven in hun onderling verband behandelend, van oordeel zijn, dat zij niet tot vernietiging van de bestreden transactie(s) kunnen leiden, aangezien de ter adstructie daarvan aangevoerde omstandigheden door het Beheersinstituut ten tijde van de bestreden verkoop zijn noch konden worden voorzien, zo min door de kopers;

Overwegende, dat Wij er Ons van bewust zijn, dat appellant sub 1 door een samenloop van omstandigheden zwaar is getroffen, doch dat Wij, nu Ons niet is gebleken van onjuist beleid, hier niet vermogen in te grijpen;

Overwegende, dat appellanten als in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding behoren te worden veroordeeld;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verklaren appellant sub 2 niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Wijzen het verzoek van appellant sub 1 af;

Veroordelen enz.

Over het iure civili bestaan van vorderingen vermag het Beheersinstituut geen bindende beslissing te geven; de schuldenaar, die het beheer over zijn vermogen heeft teruggekregen is niet onder alle omstandigheden gehouden, een door het Beheersinstituut erkende schuld te betalen en wanneer de schuld reeds is voldaan, kan hij zelfs — indien daartoe termen aanwezig zijn — het betaalde bedrag op grond van art. 1395 B.W. bij de gewone rechter terugvorderen.

De Voorzitter heeft niet te beoordelen of de vordering inderdaad bestond, maar slechts of het Beheersinstituut notoir onjuist handelde door het bestaan ervan aan te nemen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.

Ten aanzien van de feiten enz.

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat appellant Ons heeft verzocht een beslissing in het geschil te willen nemen, dat door de Afdeling Rechtspraak naar Ons is verwezen, terwijl het Beheersinstituut zich ten aanzien van Onze bevoegdheid om te beslissen aan Ons oordeel heeft gerefereerd en de in het geding geroepen partijen zich niet op Onze onbevoegdheid hebben beroepen;

dat Wij onder deze omstandigheden de zaak in haar geheel zullen kunnen beoordelen;

Overwegende, dat aan de erkenning van rechten of aanspraken, welke het Besluit E 133 regelt, niet een zovergaande betekenis mag worden gehecht, dat zij rechtskracht heeft tegen de schuldenaar zelf en tegen deze een executoriale titel verschafft;

dat een schuldenaar aan zodanige erkenning dan ook niet onder alle omstandigheden gebonden is en, het beheer over zijn vermogen teruggekregen hebbend, niet gehouden is een reeds erkende schuld te betalen, en zelfs indien deze reeds betaald mocht zijn, het voldane bedrag, indien daartoe overigens termen aanwezig zijn, ingevolge artikel 1395 B.W. kan terugvorderen;

Overwegende, dat, nu het Beheersinstituut niet een de schuldenaar bindende beslissing vermag te geven over het iure civili bestaan van vorderingen, Wij als administratieve rechter dit a fortiori niet vermogen;

dat, nu Wij, gelijk hieronder nader zal worden gemotiveerd, appellants vordering van de hand zullen wijzen, zulks hem niet kan beletten om uit hoofde van onverschuldigde betaling een bedrag van f 5.352,66 terug te vragen;

Overwegende voorts, dat Wij Ons niet hebben af te vragen, of meerbedeelde vordering op appelland inderdaad bestond, doch slechts of het Beheersinstituut het bestaan dezer vordering vermocht aan te nemen zonder notoir onjuist te handelen;

Overwegende hieromtrent, dat het Beheersinstituut heeft gesteld en appelland ter terechtzitting heeft erkend, dat appelland aan rechercheurs van de P.R.A. heeft medegedeeld nog een bedrag van f 5.500,— aan partijen Fennema en Hettema tezamen verschuldigd te zijn, terwijl het Beheersinstituut tevens heeft gesteld, dat appelland een mededeling van gelijke strekking zou hebben gedaan aan de ambtenaar van het Beheersinstituut D. J. Seegers Jr.;

Overwegende, dat op deze gronden het Beheersinstituut destijds mocht aannemen, dat inderdaad appelland aan het toenmalige echtpaar Hettema-Fennema een bedrag van f 5.500,— verschuldigd was;

dat weliswaar appelland in latere verklaringen op zijn eerdere is teruggekomen, doch dat hieruit minder de onjuistheid der eerste verklaring blijkt dan de bereidheid van appelland om tegenstrijdige verklaringen af te leggen;

Overwegende, dat Wij op deze gronden zullen moeten afwijzen het verzoek van appelland om de erkenning van een schuld van hem aan partij Hettema-

Fennema te vernietigen, evenals de betaling van een bedrag van f 5.352,66 in mindering op deze schuld en de — overigens reeds afgeloste — geldlening, terwijl Wij nog opmerken, dat appellants vordering ertoe strekt door het Beheersinstituut een schade te laten dragen, die in hoofdzaak te wijten is aan — naar appellant thans stelt — onjuiste verklaringen van appellant;

Overwegende, dat Wij het verzoek derhalve zullen afwijzen met veroordeling van appellant als in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN enz.

No. 76. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy. plv.), 22 Mei 1950 (i.z. Kwekkeboom/
N.B.I.).

Appellants benoeming, door de Kantonrechter te Enschede, tot tijdelijk voogd over de minderjarige kinderen van een Duitser, wiens overlijden niet vaststaat, doet niets af aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de moeder der kinderen; de moeder oefent nog steeds de ouderlijke macht uit, zulks ingevolge de bepalingen van het D.B.G.B.

Op de litigieuse objecten kon de moeder voor zichzelf geen eigendomsrechten doen gelden, hoogstens kon zij als voorwaardelijk belanghebbende bij de verkoop van het bedrijf van haar man worden beschouwd.

Door zich vooraf met de verkoop accoord te verklaren, heeft zij het recht verwerkt zich achteraf over die verkoop te beklagen. De later benoemde vertegenwoordiger der kinderen heeft dit voor de kinderen verwerkte recht evenmin.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden, aangegeven in zijn appelrequest en zijn aanvullend request — de inhoud van welke beide requesten moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, in beroep is gekomen van de door het N.B.I., beherende het voormalig vermogen van de Duitser Alfred Weiershäuser, op 25 Maart 1948 geëffectueerde verkoop van het tot dat vermogen behorende fabrieksbedrijf van de te Enschede aan de Cromhoffsbleekweg No. 103 gevestigde Handelsonderneming „We-Ha” en Loonververij „We-Ha” voor f 20.000,— aan Klos en Garretsen, hebbende appellant gevorderd om „voormelde verkoop van het bedrijf van Alfred Weiershäuser door het „Nederlandse Beheersinstituut, vertegenwoordiging Twenthe, alsnog onge-„daan te maken en te vernietigen”;

Overwegende, dat Klos en Garretsen bij hun verweerschrift — hier als geheel geïnsereerd te beschouwen — en tijdens de mondelinge behandeling tegen appellant's voornoemde vordering verweer hebben gevoerd en hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appellant in zijn verzoek, althans tot ontzegging daarvan, althans tot vernietiging van de koopovereenkomst slechts in zoverre als noodzakelijk zal zijn voor het betalen door Klos en Garretsen van het bedrag, waarvan mocht komen vast te staan, dat dit destijds ten onrechte te weinig werd betaald; kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord — alhier eveneens als geheel geïnsereerd te beschouwen — en bij de mondelinge behandeling ook heeft verweer gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appellant met zijn beroep, althans tot verwerping daarvan;

Ten aanzien van het recht:

I. Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat blijkt een ten processe bij de conclusie van antwoord door het N.B.I. copieeljk overgelegde onderhandse acte van „Koopovereenkomst” d.d. Enschede, 25 Maart 1948 door het N.B.I. q.q. de Staat der Nederlanden is verkocht het tot het voormalig vermogen van de Duitser Alfred Weiershäuser behorende „gehele bedrijf behorend tot de te Enschede aan „de Cromhoffsbleekweg no. 103 gevestigde Handelsonderneming „We-Ha” „en Loonververij „We-Ha”, met alles wat daarvan in de ruimste zin des „woords gerekend kan worden deel uit te maken” aan Klos en Garretsen voor f 20.000,—, zulks onder de voorwaarden en bepalingen als in genoemde koopacte nader omschreven;
2. dat Mevrouw J. P. Weiershäuser-Dijkstra, de echtgenote van Alfred Weiershäuser voornoemd:
 - a) blijkt een door haar ondertekende verklaring d.d. Enschede, 1 December 1947 heeft verklaard „in principe accoord te gaan met het „liquidatievoorstel vervat in het rapport d.d. 30 October 1947 van het „Accountantskantoor G. H. Evers te Enschede, waarin wordt voorgesteld de roerende goederen van de Handelsonderneming „We-Ha”, „gevestigd te Enschede (dus met uitzondering van de onroerende goederen) over te dragen of te verkopen aan de C.V. Handelsonderneming „Joco, gevestigd te Enschede”; en vervolgens:
 - b) blijkt een door haar ondertekende ongedateerde verklaring heeft verklaard „accoord te gaan met het op basis van het door accountant „Evers uitgebrachte rapport tot stand te brengen koopcontract, waar„bij de machines, grondstoffen, schulden en vorderingen door de „Heren Garretsen en Klos overgenomen zullen worden tegen betaling van f 20.000,— in contanten”;
 - c) bij haar brief aan het N.B.I.-Twenthe d.d. Enschede, 9 Maart 1948 heeft geprotesteerd tegen de verkoop van de litigieuze fabriek — in dit schrijven door haar genoemd „mijn fabriek” — „aan de heeren „Klos-Garretsen” en tegen de „verhuur van het gebouw voor vijf „jaren”, welk schrijven evenwel weer is ingetrokken bij een telegram d.d. 18 Maart 1948 van haar toenmalige raadsman, thans wijlen Mr. E. A. F. J. Baron Sloet tot Everlo, destijds advocaat en procureur te Oldenzaal, zijnde deze intrekking bij genoemd telegram zowel door haarzelve als door appellants gemachtigde Mr. J. Verlooy te Onzer terechtzitting erkend te zijn afkomstig van Mevrouw Weiershäuser's voornoemde raadsman;
3. dat blijkt de door Ons ambtshalve opgevraagde afschriften uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Hengelo:
 - a) de „Loonververij A. Weiershäuser”, zijnde een kunstzijde-ververij, op 15 December 1937 te Enschede is gevestigd door de Duitser Alfred Weiershäuser als eigenaar, die „als enig eigenaar” van deze Loonververij bij acte van volmacht d.d. 1 December 1941 zijn echtgenote Johanna Paulina Weiershäuser geb. Dijkstra als algeheel gevolmachtigde heeft aangesteld en daarvan op 24 December 1941 opgaaf heeft gedaan aan het Handelsregister, alwaar deze opgaaf op 7 Januari 1942 is ingeschreven;
 - b) de „Handelsonderneming We-Ha”, zijnde een groothandel in textielgrondstoffen, chemische producten, c.a., op 2 Mei 1941 te Enschede is gevestigd door de Duitser Alfred Weiershäuser als eigenaar, die „als enig eigenaar” van deze Handelsonderneming bij acte van volmacht d.d. 1 December 1941 zijn voornoemde echtgenote als algeheel gevolmachtigde heeft aangesteld en daarvan op 24 December 1941 opgaaf heeft gedaan aan het Handelsregister, alwaar ook deze opgaaf op 7 Januari 1942 is ingeschreven;
4. dat blijkt het appelrequest d.d. Haarlem, 2 April 1949, door appellant's gemachtigde Mr. J. Verlooy als gemachtigde van Mevrouw Johanna Paulina Weiershäuser geb. Dijkstra ingediend bij de Afdeling Rechtspraak

van de Raad voor het Rechtsherstel, genoemde „verzoekster buiten gemeenschap van goederen op 30 April 1932 te Enschede is gehuwd met Alfred Weiershäuser”, zijnde dit punt nog nader toegelicht te Onzer terechtzitting, alwaar door Mevrouw Weiershäuser geb. Dijkstra persoonlijk is medegedeeld, dat zij zonder huwelijksvoorwaarden is getrouwd, wordende uit deze hare mededeling in verband met de hierboven sub 3a en b gerelateerde feiten door Ons de conclusie getrokken, dat Mevrouw Weiershäuser-Dijkstra — wier rechtspositie ten aanzien van het huwelijksvermogensrecht tengevolge van haar huwelijk met de Duitser Alfred Weiershäuser door het Duitse huwelijksgoederenrecht wordt bepaald, hetwelk in casu medebrengt, dat zij en haar man buiten gemeenschap van goederen zijn gehuwd — zelve nimmer gerechtigd is geweest — en derhalve ook niet bij eventuele ontwijding van haar man gerechtigd kan worden — tot de litigieuze door het N.B.I. q.q. de Staat verkochte bedrijven;

5. dat blijkens een door appellant's gemachtigde Mr. J. Verlooy ter terechtzitting overgelegde verklaring van de Griffier van het Kantongerecht te Enschede d.d. 17 Juni 1948 „op 16 Juni 1948 door de Kantonrechter te „Enschede over de minderjarigen:
 - „1. Johanna Henderika geb. 29 September 1934;
 - „2. Alfred, geb. 24 Maart 1941;
 „beiden geboren te Enschede uit het huwelijk van Alfred Weiershäuser, „gewoond hebbende te Enschede en vermoedelijk overleden in Duitsland „en Johanna Paulina Dijkstra, wonende te Enschede, Getfertweg 36, is „benoemd en beëdigd tot *tijdelijk* voogd Gerhard Bernardus Kwekkeboom, „verzekeringsagent te Enschede.”
6. dat deze benoeming en beëdiging van appellant is geschied op het mondeling daartoe door Mevr. J. P. Weiershäuser-Dijkstra gedane verzoek en dat omtrent het „vermoedelijk overleden” zijn van haar man aan de Kantonrechter te Enschede niets naders bekend is, zodat de desbetreffende uitdrukking in de — Ons door het Kantongerecht te Enschede op Ons ambtshalve daartoe gedaan verzoek in afschrift toegezonden — acte van benoeming en beëdiging d.d. 16 Juni 1948 geen andere betekenis heeft dan dat Mevr. J. P. Weiershäuser-Dijkstra vermoedt, dat haar man is overleden en met name *niet* de betekenis heeft, die daaraan volgens de artt. 523 tot en met 527 B.W. wordt gehecht;
7. dat Mevrouw J. P. Weiershäuser geb. Dijkstra namens haar man Alfred Weiershäuser bij een request, gedateerd Enschede, 17 December 1945 zich heeft gewend tot het N.B.I. te 's-Gravenhage met het verzoek tot afgifte van „een verklaring, dat hij niet langer vijandelijk onderdaan is, als bedoeld in artikel 34 sub f van de verordening E 133”;
8. dat dit request, hetwelk was ingediend bij de Vertegenwoordiging Enschede van het N.B.I., door voornoemde Vertegenwoordiging — nadat deze de nodige informaties had ingewonnen — bij schrijven van 15 Januari 1947 is opgezonden aan de Directie van het N.B.I.;
9. dat in laatstgenoemd schrijven het voornoemde request is aangediend als een „verzoekschrift ex art. 34 f E 133 van „Alfred Weiershäuser „Johanna Paulina Weiershäuser-Dijkstra „Johanna Hendrika Weiershäuser „Alfred Weiershäuser, Getfertweg 35, Enschede”;
10. dat diensvolgens ook de Afdeling Ontwijding van het Hoofdkantoor van het N.B.I. dit request heeft opgevat als een verzoek tot ontwijding niet alleen van Alfred Weiershäuser — namens wie alléén het is ingediend — maar tevens van diens echtgenote en minderjarige kinderen;
11. dat tenslotte bij beschikking van de Directie van het N.B.I. d.d. 's-Gravenhage, 4 Februari 1949 WFV' 1970 is verklaard, dat Johanna Paulina Weiershäuser-Dijkstra geb. 31-1-1906, Johanna Hendrika Weiershäuser, geb. 29-9-1934 en Alfred Weiershäuser, geb. 24-3-1941 allen wonende

Getfertweg 36 te Enschede, „niet langer vijandelijke onderdanen zijn in „den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen met de aantekening, dat „deze beschikking niet vrijwaart voor eenige andere eventueele overheidsmaatregel te hunnen opzichte te nemen”;

12. dat derhalve *onjuist* is de stelling van het N.B.I. bij antwoord, als zou „die ontvijanding” zijn „*geweigerd* ten aanzien van haar echtgenoot, A. Weiershäuser Sr.”; zijnde de situatie in feite aldus, dat het N.B.I. op het verzoek tot ontvijanding van Alfred Weiershäuser (Senior) — alléén een beschikking heeft genomen, waarbij zijn ontvijand zijn vrouw en kinderen en waarbij niets is beslist omtrent de al- dan niet-ontvijanding van de man zelf, zulks — naar Ons is gebleken — in verband met het feit, dat omtrent Alfred Weiershäuser (Senior) — van wie vaststaat, dat hij sedert 12 Januari 1942 in actieve dienst was als soldaat bij de Luftwaffe en voorts sedert 1942 lid was van het Duitse Arbeidsfront (D.A.F.) en van de „Nazionalsozialistische Volkswohlfahrt” (N.S.V.) — *niet* vaststaat, dat hij is overleden;

II. Overwegende, dat de benoeming van appellant Kwekkeboom tot tijdelijk voogd over genoemde minderjarige kinderen Weiershäuser door de Kantonrechter te Enschede niets afdoet aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid hunner moeder, die ingevolge de desbetreffende, door het N.B.I. bij antwoord aangehaalde, bepalingen van het D.B.G.B. — en wel speciaal ingevolge par. 1685 van genoemd Duits Burgerlijk Wetboek — nog steeds de ouderlijke macht over hen uitoefent;

III. Overwegende, dat voornoemde moeder, die zelf generlei eigendomsrechten kon doen gelden op de litigieuze objecten en die zelve hoogstens als voorwaardelijk belanghebbende bij de verkoop van het bedrijf van haar man kon worden beschouwd, moet geacht worden, bij hare hierboven sub 2b gelineerde accoordverklaring te zijn opgetreden voor en namens haar man (wiens generaal gemachtigde zij was) en voor en namens hare minderjarige kinderen, over wie zij de ouderlijke macht uitoefende en die naast de man de enige — zij het dan ook voorlopig eveneens slechts voorwaardelijke — belanghebbenden waren bij de onderhavige verkoop;

IV. Overwegende, dat nu de moeder op voornoemde wijze het recht heeft verwerkt om achteraf in welke qualiteit dan ook — en speciaal voor en namens de kinderen — zich te beklagen over de door haar goedgekeurde verkoop, tevens moet worden aangenomen, dat een andere — later als zodanig aangestelde — vertegenwoordiger van diezelfde kinderen — gelijk in casu appellant is volgens de hierboven sub 5 genoemde beschikking van de Kantonrechter te Enschede van 16 Juni 1948 — dit eenmaal voor de kinderen verwerkte recht evenmin heeft;

V. Overwegende ten overvloede, dat Wij, de hierboven sub 12 genoemde omstandigheden in aanmerking nemende, de kans, dat Alfred Weiershäuser — al dan niet postuum — alsnog zal worden ontvijand, vooralsnog niet zo groot achten, dat Wij op grond daarvan het beleid van het N.B.I., hetwelk in het algemeen behoort gericht te zijn op een zo spoedig mogelijke liquidatie van de aan de Staat vervallen Duitse vermogens, in casu als onjuist zouden moeten qualificeren;

VI. Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande appellant's beroep zullen moeten afwijzen en hem als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten zullen moeten verwijzen;

IN NAAM DER KONINGIN enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Het nummer waaronder volledige publicatie in Na-Oorlogse Rechtspraak heeft plaats gevonden wordt onder elke uitspraak vermeld.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

No. 1167. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-HERTOGEN-BOSCH, 14 Juli 1949. (Mrs. Poerink, Ariëns en Rutten).

Het N.B.I. heeft een beheerder gemachtigd om het aan appellant toebehorende perceel voor een termijn van 10 jaren te verhuren, met bevoegdheid op de huurder om in de tuin van het perceel een vast gebouw te plaatsen.

Het sluiten van dit huurcontract gaat naar 's Raads oordeel de perken van een juist beheer te buiten, daar aan de eigenaar daardoor voor geruime tijd na afloop van het beheer de beschikking over het perceel wordt onttrokken.

Machtiging van het N.B.I. aan de beheerder vernietigd met bepaling dat een huurovereenkomst kan worden aangegaan onder de in het vonnis opgenomen bepalingen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 11, 43.) N.R. No. 1690.

Vorderingen met betrekking tot verzekeringsovereenkomsten.

No. 1168. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 18 Augustus 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Block).

Verzoekster's echtgenoot is na 1940 als N.S.B.-er in Duitsland gaan werken en heeft daarmee alle kwade kansen die zijn rechtspositie zouden beïnvloeden voor zijn rekening genomen. De nakoming van de premiebetaling — ook al geschiedde deze door zijn in Oss verblijvende echtgenote — bleef voor zijn rekening, zodat het royement der polis, wegens niet-betaling dier premie te zijnen laste kwam.

Verzoekster's vordering tot herstel van de verzekeringsovereenkomst en tot betaling van de jaarlijkse uitkeringen afgewezen, daar de Raad in casu op bovenstaande grond achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk acht.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1690a.

Vorderingen met betrekking tot onroerende goederen; hypothe-caire vorderingen.

No. 1169. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 4 Juli 1949. (Mrs. Boll, v. d. Loos en Lubbers).

Het is de kennelijke bedoeling van art. 113b, lid 1, E 100, om „be-langhebbenden" te beperken tot hen die t.a.v. een onroerend goed enig zakelijk recht kunnen doen gelden en deze categorie niet zo ruim op te vatten, dat zij mede zou omvatten allen die crediteuren zijn van de zakelijk gerechtigden.

Door de bekrachtiging door gedelegeerden van de Afdeling Onroerende Goederen van een minnelijke regeling, waaraan het N.B.I.

heeft medegewerkt, wordt die regeling verheven tot een besluit van de Raad, waarmede deze handeling geacht moet worden te zijn gebracht buiten de sfeer bestreken door art. 43 E 133. Eventueel kan er alleen nog sprake zijn van beroep tegen een besluit van de Raad als bedoeld in art. 18 E 100.

Verzoekers niet-ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113, 18; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1689.

Diverse beslissingen

No. 1170. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM, 18 Augustus 1949. Mrs. Van der Grinten, Maassen en Brouwer).

Door de toezending van het verzoekschrift tot vanwaardeverklaring van een gelegd conservatoir derden beslag aan de derde gearresteerde door de Griffie, waardoor de derde gearresteerde kennis krijgt van de indiening van het verzoekschrift is voldaan aan het door art. 738, derde lid Rv. beoogde doel, zonder dat een betekening bij deurwaardersexploit heeft plaats gevonden.

Voor nietigverklaring van het gelegde derden beslag is geen plaats. Opgeworpen exceptie van nietigheid verworpen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 148, 150; Rv. art. 738.) N.R. No. 1691.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 114. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 2 Juni 1950 (Volledige Afdeling).

Indien gemis aan goede trouw vaststaat, valt de praesumptie van art. 53, lid 3, weg, zodat dan in het midden kan worden gelaten, of van regelmatig beursverkeer kan worden gesproken. In casu was de Bank, die bij de aankoop bemiddeling verleende, niet te goeder trouw; zij was vóór de levering in het bezit van een beursbriefje waarop niet alleen de naam van Rebholz, als verkoper, maar ook het nummer van de aan deze verleende deviezenvergunning was vermeld. In het licht van de ten tijde van de verkoop t.a.v. de ten processe bedoelde stukken ter beurzen heersende situatie kan de bank ter weerlegging van haar gemis aan goede trouw geen beroep doen op art. 53, 5e lid.

Herstel van de vroegere bezitter in de eigendom.

In de zaak:

J. Wertheimer, te Amsterdam. Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg*, (aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/7762 door bemiddeling van de Twentsche Bank, Amsterdam), *verzoeker*

contra:

G. Faber, Heemstede. Gemachtigde: *Mr. Ph. J. Jurgens*, (aanmeldingsformulier No. OA-102144 ontvangen van het inleveringskantoor Vermeer & Co., te Amsterdam), *verweerder*,

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing;

Gezien de stukken;

Gehoord partijen en de getuige Mr. G. L. Muller, hoofd van de studieafdeling van het Kantoor Deviezenvergunningen van De Nederlandsche Bank;

Overwegende, dat ten processe tussen partijen vaststaat, dat verzoeker 1 cert. à 10 shares North American Rayon Nr. 4421 op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, t.w. door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat d.d. 1 September 1941 en dat verweerder dit stuk op 28 Juni 1944 heeft verkregen door bemiddeling van de firma Vermeer & Co.;

dat de firma Vermeer & Co., verweerder's opdracht heeft uitgevoerd door het plaatsen van een aankooporder bij de hoekman Mellenbergh, terwijl na beurssluiting door Mellenbergh aan de firma Vermeer & Co. een beursbriefje werd overhandigd, waaruit bleek, dat de C.V. Rebholz Bankierskantoor de verkoper van het effect was en dat het stuk werd verkocht met vergunning Nr. A 59500; dat het effect d.d. 7 Juli 1944 door Rebholz aan de firma Vermeer & Co. werd geleverd voor Mellenbergh;

dat ingevolge art. 53, lid 3, de goede trouw van verweerder wordt verondersteld bij verkrijging in regelmatig beursverkeer, dat echter het beroep op deze praesumptie wegvalt, zodra gemis aan goede trouw vaststaat; dat zulks in casu het geval is, zodat in het midden kan worden gelaten, of hier van regelmatig beursverkeer kan worden gesproken;

dat toch de verkrijging eerst door de levering plaats vindt en de firma Vermeer & Co., reeds vóór de levering, n.l. op de dag van de afsluiting der overeenkomst ter beurze in het bezit was van het beursbriefje, waarop zowel de naam van Rebholz als het vergunningsnummer A 59500 vermeld was, het

nummer van de algemene vergunning, die door het Deviezeninstituut aan Rebholz was verleend;

dat door de getuige Mr. G. L. Muller ter zitting werd verklaard, dat algemene vergunningen uitsluitend werden verleend aan Duitse roofinstellingen en hun handlangers en dat voorts door betrouwbare beambten van het Deviezeninstituut aan de beurs door middel van een fluister-campagne steeds werd medegedeeld, welke nummers deze afgedwongen deviezenvergunningen droegen, hetgeen toenmaals ter beurze algemeen bekend was;

dat, zoals o.m. uit de in het geding zijnde door de Heer N. te Amsterdam, in de procedure voor de Afdeling Rechtspraak afgelegde verklaring blijkt, ter beurze bekend was, dat Rebholz op omvangrijke schaal ge-roofde stukken verhandelde en er onderscheid gemaakt kon worden tussen de opdracht tot aankoop van goede en die tot aankoop van van Rebholz of van Lippmann afkomstige certificaten, welk onderscheid in feite ook veelal gemaakt werd;

dat het onder deze omstandigheden irrelevant is, of Rebholz ook wel goede stukken leverde, omdat Vermeer onder voormelde omstandigheden niettemin redelijkerwijs rekening had moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van het hem geleverde effect voor de eigenaar was verloren ge-gaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in art. 25 van E 100;

dat door de firma Vermeer & Co. tot haar disculpatie geen beroep kan worden gedaan op de gehoudenheid als bedoeld in art. 53, 5e lid, voortvloeiende uit haar koopopdracht aan een hoekman;

dat toch, in het licht van de hiervoren gerelateerde verklaring van de Heer N., Vermeer, toen zij de order plaatste, wist of althans redelijkerwijs behoorde te weten, dat in de periode, waarin deze transactie plaatshad, zeer veel ge-roofde certificaten van Amerikaanse effecten werden verhandeld en dat ter beurze onderscheid tussen deze stukken en goede stukken kon worden ge-maakt en gemaakt werd;

dat, gezien deze ten, aanzien van de hierbedoelde stukken ter beurze heer-sende situatie, Vermeer in elk geval bij het plaatsen van de order uitdrukke-lijk had dienen te bedingen, goede stukken te willen hebben, waardoor een gehoudenheid als waarop thans een beroep wordt gedaan, zou zijn voor-komen, zodat derhalve deze firma ter weerlegging van haar gemis aan goede trouw geen beroep op de hierbedoelde gehoudenheid, welke aan haar eigen schuld te wijten is, kan doen;

dat, de pleiter voor verweerder nog een beroep heeft gedaan op de ge-houdenheid van de Firma Vermeer & Co., om de opdracht van zijn cliënt te aanvaarden, doch dat een dergelijke gehoudenheid in haar algemeenheid niet kan worden aanvaard, daargelaten of in bijzondere omstandigheden, waarop in casu geen beroep is gedaan en waarvan evenmin is gebleken, een derge-lijke gehoudenheid zou kunnen worden aangenomen;

dat derhalve aan verweerder geen erkenning in de eigendom kan worden verleend en dat verzoeker, ten aanzien van wie voldaan is aan de voorwaar-den van art. 54, eerste lid van genoemd Besluit, herstel in de eigendom moet worden verleend;

BESLISSENDE: enz.

No. 115. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 18 Maart 1950. (Mr. C. Briët).

Door en tengevolge van bemoeiingen van de tegenwoordige be-zitter der betrokken effecten zijn voor de vroegere bezitter afge-wend de gevaren, die hem tengevolge van zijn Joodse afkomst be-dreigden. De vroegere bezitter heeft aan zijn bank verzocht de effecten ter dispositie van de tegenwoordige bezitter te houden en ervoor zorg te dragen, ze op diens aanvraag in veilige handen aan hem af te leveren.

De Afdeling is op grond van de inhoud der overgelegde stukken, aangevuld met en toegelicht door hetgeen haar bij de behandeling is gebleken, tot de slotsom gekomen, dat hier sprake is van de

voldoening ener verplichting, voortspruitende uit moraal en fatsoen; al hetgeen de erfgenamen van de vroegere bezitter stellen omtrent schenking, kan derhalve ter zijde worden gesteld.

Van de gelegenheid tot herstel van recht heeft de vroegere bezitter geen gebruik gemaakt, zijn erfgenamen hebben echter een daartoe strekkend verzoek ingediend nadat de door de Afdeling gestelde termijn reeds lang verstreken was en zulks, zonder een enkel feit aan te voeren, waaruit zou kunnen blijken dat de vroegere bezitter door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijs niet tijdig is kunnen opkomen.

Erkenning van de tegenwoordiger bezitter in de eigendom.

In de zaak:

S., optredende namens de erfgenamen van K., *verzoeker*,

contra:

R., *verweerder*.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie; enz.

Overwegende, dat ten aanzien van de in deze zaak bedoelde effecten een aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten behoeve van K. is ingediend door H. H. Schrikker en Peereboom te Amsterdam;

dat door de Commanditaire Vennootschap J. Kraayenhagen & Co. een verwervingsverklaring ten name van R. is ingediend;

Overwegende, dat vaststaat, dat door en tengevolge van bemoeiingen van verweerder zijn afgewend de gevaren, welke tengevolge van de maatregelen van de bezetter voor K., die aanvankelijk geregistreerd was als afstammeling van 4 Joodse grootouders, bestonden;

dat immers bij op 25 Mei 1943 gedateerde brief van het waarnemend hoofd der Rijksinspectie van de bevolkingsregisters aan K. is medegedeeld, dat hij krachtens beslissing van de Commissaris-Generaal voor Bestuur en Justitie moet worden geregistreerd als afstammeling van 2 Joodse grootouders;

dat door en tengevolge van diezelfde bemoeiingen het vermogen van K., waaronder de hierbedoelde effecten, hetwelk door Schrikker & Peereboom aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, ingevolge bezetters-voorschriften, was uitgeleverd, door deze instelling op 25 Juni 1943 is uitgeleverd aan de Commanditaire Vennootschap J. Kraayenhagen & Co. te Amsterdam;

Overwegende, dat vaststaan:

1. de brief van K. aan R., gedateerd September 1943;
2. de brief van K. aan Mevrouw S., gedateerd Augustus 1943;
3. de brief van K. aan Kraayenhagen, gedateerd 14 Maart 1944;
4. de op zegel gestelde brief van K. aan dezelfde gedateerd 26 Juni 1945;

Overwegende, dat de onder 2 genoemde brief, na een mededeling omtrent hetgeen R. ten behoeve van de schrijver gedaan had en had weten te bereiken, voor zoveel hier ter zake dienende, inhoudt:

„Toen alles in een voor mij zo buitengewoon gunstige zin geregeld was, vroeg ik wat ik hem voor zijn onbetaalbare hulp mocht aanbieden, luidde zijn antwoord woordelijk: „Wat ik uit vriendschap doe daarvoor laat ik me niet betalen.”

Dat ik hiermede geen genoegen nam is voor ieder weldenkend mens begrijpelijk, temeer daar ik weet dat zijn financiële positie niet schitterend is en hij ook na de oorlog slechts moeilijk een hem passende positie verkrijgen zal. Na lange overpeinzingen kwam ik tot het besluit hem quasi als mijn vijfde kleinkind (als hoedanig hij trouwens ook steeds gehandeld heeft) te beschouwen en te behandelen. Ik heb hem een vijfde gedeelte van mijn vermogen ter hand gesteld, hetwelk hij na herhaalde weigering accepteerde, zijnde 10 cert. à 10 shares Mid.

Cont. Petroleum, 14 cert. à 10 Shell Union en 3 aandelen à \$ 1000.—
Cities Service”;

dat de onder 1 genoemde brief voor zoveel ter zake dienende inhoudt:

„Der Grund weshalb ich diese Zeilen an Dich richte ist hauptsächlich der um Dir nochmals herzlich zu danken für Alles was Du für mich getan un erreicht hast; ich habe dieses Gefühl nicht immer zum Ausdruck bringen können, das liegt nun mal in meiner Natur aber glaube mir ich habe stets und werde auch so lange ich lebe Deiner stets in Liebe und Dankbarkeit gedenken. Dass ich Dir Abschrift meines Briefes an meine Tochter zukommen lasse hat den Zweck Dich au fait zu stellen was ich von ihr und ihrem Mann erwarte und um Dich gegen etwaige Anschläge zu wappnen, ganz egal von welcher Seite sie auch kommen mögen”;

dat bij de onder 3 genoemde brief K. aan Kraayenhagen verzoekt de in deze zaak bedoelde effecten ter dispositie van R. te houden, terwijl K. in de onder 4 genoemde brief aan Kraayenhagen verzoekt er voor zorg te dragen de bedoelde effecten in veilige hander, aan R. af te leveren zodra deze er om vraagt;

Overwegende, dat de Nederlandsche Bank N.V. bij beschikking van 21 Juli 1949, welke eveneens vaststaat, aan „nu wijlen de heer K.” vergunning heeft gegeven tot het beschikken over de bedoelde effecten door deze om niet in eigendom te doen overdragen aan R. met bepaling, dat deze vergunning verleend wordt met terugwerkende kracht tot veertien Maart 1944;

Overwegende, dat verweerder zich op grond van het hierboven vermelde op het standpunt heeft gesteld eigenaar van de effecten te zijn geworden, terwijl verzoeker heeft verzocht hem als zodanig niet te erkennen;

Overwegende, dat de Afdeling het gewent acht, zulks naar aanleiding van de inhoud van het verzoek, vast te stellen, dat haar bij de uitvoerige behandeling der zaak

1. is gebleken, dat K. tot zijn overlijden toe volkomen compos mentis is geweest;
2. niet aannemelijk is geworden, laat staan bewezen geworden, dat de hierboven vermelde schrifturen van K. door deze onder de invloed van R. geschreven zijn;
3. is gebleken, dat de op zegel gestelde brief is geredigeerd door de getuige Mr. Stomps, die dezelve door K. op een dag later dan 26 Juni 1945, ná bespreking met hem, heeft doen tekenen;
4. dat K. de onderhavige transactie te voren d.w.z. vóór Augustus/September 1943 met getuige Mr. Stomps heeft besproken;
5. dat uit de verklaring van notaris van der Burg blijkt, dat tussen partijen een gespannen verhouding bestond, terwijl het feit, dat verweerder de verzegelde brief ten kantore van genoemde notaris niet bij zich had, is opgehelderd door de verklaring van getuige Mr. Kotting;
6. dat uit de verklaring van getuige Bersma blijkt, dat in diens in dato 26 Januari 1949 aan verzoeker gericht schrijven, de feiten niet juist zijn vermeld;
dat toch K. niet met getuige placht te spreken over zijn financiële aangelegenheden;
dat K. per telefoon aan getuige heeft medegedeeld *niet* „dat deze certificaten van de hand waren gedaan” *doch* „dat zij er niet meer waren”;
dat wat getuige Bersma schrijft over mededelingen van Justus Meyer aan hem, berust op mening, gissing en gevolgtrekking uit die mededelingen;
dat uit de verklaring van getuige Kraayenhagen blijkt van een slechte verstandhouding tussen verweerder en Justus Meyer;
7. dat getuige Kraayenhagen omstandig heeft medegedeeld, hoe hij te samen met K. de onderhavige effecten heeft uitgezocht en berekend;

Overwegende, dat de Afdeling zich nu de vraag heeft gesteld, welk rechtskarakter aan de tussen K. en R. plaats gehad hebbende handeling moet worden toegekend;

dat de Afdeling op grond van de inhoud der stukken, aangevuld met en toegelicht door hetgeen haar bij de behandeling is gebleken tot de slotsom is gekomen, dat hier sprake is van de voldoening ener verplichting, voort-spruitende uit moraal en fatsoen;

dat toch K., die door banden van genegenheid aan R. verbonden was, hem dankbaar was — en terecht — voor het redden van zijn leven (zijn deportatie werd verhinderd) en het redden van zijn vermogen;

dat dit de reden is geweest waarom hij aan R. een financieel voordeel heeft toegekend, welk voordeel minder is geweest dan K. oorspronkelijk van plan was te geven;

dat de Afdeling hier wenst op te merken, dat zij, gezien de omstandigheden, waaronder het gesprek ten kantore van notaris van den Burg plaats vond en gelet op het verschil in persoonlijkheid en geaardheid van de personen, die hier tegenover elkander stonden, geen waarde hecht aan de door verweerder in tegenwoordigheid van de notaris gebezigde uitlating dat de effecten waren bedongen als betaling voor bewezen diensten i.v.m. de vrijmaking van het vermogen;

Overwegende, dat de beslissing, dat door K. werd voldaan aan een verplichting, voortspruitende uit moraal en fatsoen, tengevolge heeft, dat al hetgeen verzoeker stelt, omtrent schenking ter zijde kan worden gesteld;

Overwegende, dat K. verder deze handeling heeft bekrachtigd door geen gebruik te maken van de gelegenheid tot herstel van recht;

dat toch ten behoeve van K. een aangifte als bedoeld in art. 46 Besluit Herstel Rechtsverkeer is ingediend door de firma Schrikker & Peereboom, doch deze aangifte gebaseerd was op de uitlevering der effecten door deze firma aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam;

dat de grond voor deze aangifte echter te niet was gedaan door de uitlevering der stukken in 1943 aan de firma Kraayenhagen & Co., met welk feit de firma Schrikker & Peereboom niet bekend was;

dat derhalve van een tijdige aanvraag tot herstel van recht niet is gebleken, hetgeen in overeenstemming is met het feit, dat K. na de bevrijding de transactie uitdrukkelijk bekrachtigde bij zijn schrijven van 26 Juni 1945 aan Kraayenhagen & Co., hierboven sub 4 genoemd;

dat met betrekking tot het tijdig vragen van herstel van recht na de dood van K. hetzelfde geldt voor de erfgenamen K., namens wie herstel van recht wordt gevraagd, hoewel de door de Afdeling hiervoor gestelde termijn reeds geruime tijd verstreken is;

dat echter geen enkel feit wordt aangevoerd, waaruit zou kunnen blijken, dat de vroegere bezitter door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijs niet tijdig is kunnen opkomen;

.....
BESLISSENDE:

Erkent de verweerder als eigenaar van de navolgende effecten:
 enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Nederlands-Zwitsers accord inzake intercustodial conflicts.

Tussen Nederland en Zwitserland is een accord tot stand gekomen ter oplossing van z.g. „intercustodial conflicts”. Dit accord werd op 23 Februari 1950 namens partijen ondertekend en trad op die dag in werking.

Het accord gaat uit van het „legal ownership”-beginsel. Elk land zorgt voor de eliminatie van Duitse belangen in de eigen ondernemingen. Over en weer zullen de beide landen elkaar daartoe in staat stellen door aan die ondernemingen toebehorende vermogensbestanddelen vrij te geven.

Van zeer veel belang is ook het Aanhangsel van het accord, dat ten aanzien van een aantal gevallen bijzondere schikkingen bevat, welke afwijken van het in het algemeen aanvaarde „legal ownership”-principe.

Declaraties raadslieden vijandelijke onderdanen.

De Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen heeft besloten tot een nieuwe regeling inzake de voldoening van declaraties van rechtsgeleerde raadslieden van vijandelijke onderdanen. Deze luidt als volgt:

Met ingang van 29 Maart 1950 wordt aan de raadslieden van vijandelijke onderdanen, op hun verzoek, ter fine van een ontvijdingsaanvraag en/of -procedure, per geval, een bedrag uitgekeerd van ten minste f 100.— en ten hoogste f 500.—, een en ander al naar gelang de gecompliceerdheid van de zaak en geheel ter beoordeling van het Nederlandse Beheersinstituut.

Het uit te keren bedrag is tevens bestemd tot dekking van eventuele onkosten, uitgaven en voorschotten, uit welke hoofde ook gemaakt, zodat daarvoor geen suppletie wordt gegeven.

De verzoeken tot ontvijanding van vijandelijke onderdanen, welke bij eenzelfde beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut zijn afgewezen, dan wel de verzoeken van vijandelijke onderdanen die behoren tot hetzelfde gezin, worden als één verzoek beschouwd in de zin van de getroffen regeling.

Bovenstaande regeling geldt uiteraard niet voor vijandelijke onderdanen, die volgens de geldende wettelijke bepalingen niet als ingezetenen kunnen worden beschouwd.

Deze regeling is niet van toepassing op andere procedures, voor welke rechterlijke instantie ook gevoerd. De revisie-procedure naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak wordt niet als een nieuwe procedure beschouwd.

Een uitzondering op bovenstaande regeling wordt slechts gemaakt voor die gevallen van ontvijanding, waarin vóór 29 Maart 1950 reeds een declaratie was ingediend. Hierbij wordt echter slechts gegaan tot een maximum van f 1.000.—, zulks ter beoordeling van het Nederlandse Beheersinstituut.

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10 en IV, nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12).

In de Nederlandse Staatscourant van 19 Juli 1950, No. 116 zijn afgekondigd de lijsten 68 en 69 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen van de door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig erkende vorderingen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1950 no. 93 is benoemd tot directeur van het Nederlandse Beheersinstituut J. J. de Vries, hoofdinspecteur van 's Rijks belastingen, wonende te Wassenaar.

(Ned. St. Crt., 8 Mei 1950, No. 88).

Het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat het, mede gelet op de uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 13 April 1950 in zake het aanbod aan crediteuren van de Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), gewenst is een tijdstip te bepalen, vóór hetwelk vorderingen op deze instelling, welke niet uit haar administratie blijken, bij beheerders-vereffenaars moeten zijn ingediend;

Gelet op artikel 27 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133);

Bepaalt, dat vorderingen op de Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt, welke niet uit de administratie dezer instelling blijken, bij beheerders-vereffenaars moeten zijn ingediend vóór 1 October 1950.

's-Gravenhage, 30 Mei 1950.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

(Ned. St. Crt. 1 Juni 1950, No. 104).

Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.)

Amsterdam, 30 Mei 1950
Sarphatistraat 47—55.

Bericht aan crediteuren.

Het aanbod tot een definitieve uitkering van 60 %, bij ons bericht aan crediteuren van 12 Januari 1950 gedaan, is — evenals de overige uit dat bericht blijkende beslissingen van ons en van het Nederlandse Beheersinstituut — bij vonnis van 13 April 1950 met terugwerkende kracht tot 12 Januari 1950 door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel vernietigd.

Bij dit vonnis is tevens bevolen, dat onverwijld worde overgegaan tot een uitkering aan alle erkende schuldeisers tot een beloop van 55 % (vijf en vijftig percent) — daaronder begrepen de reeds bij onze circulaire d.d. 15 October 1948 beschikbaar gestelde eerste uitkering van 30 % — van de erkende vorderingen.

Ter uitvoering van dit vonnis berichten wij, dat de erkende crediteuren, die reeds een eerste uitkering van 30 % over hun vorderingen ontvingen, thans nog een tweede uitkering van 25 % zullen kunnen ontvangen, terwijl wij voor de crediteuren die nog geen eerste uitkering ontvingen, 55 % kunnen beschikbaar stellen, nadat hun vordering zal zijn erkend. De beperking, welke in onze circulaire van 15 October 1948 ten aanzien van bewindvoerders is vervat, is vervallen.

De uitkeringen zullen worden uitbetaald op vrije rekening van de rekeninghouders. Voor zover de reeds geschiede uitkeringen boven de eerste 30 % op geblokkeerde rekening hebben plaats gehad, zal te dezer zake door het Ministerie van Financiën een nadere regeling worden getroffen.

Na hetgeen wij daaromtrent in vroegere circulaires hebben medegedeeld, mogen wij bekend veronderstellen, dat wij slechts kunnen steunen op een gereconstrueerde administratie van V.V.R.A., daar wij na de bevrijding niets van de oorspronkelijke administratie hebben aangetroffen en sindsdien slechts over enkele fragmenten daarvan de beschikking hebben gekregen.

Hoewel tot dusver slechts in enkele gevallen is gebleken van het bestaan van vorderingen op V.V.R.A., welke in de gereconstrueerde administratie niet zijn terug te vinden, moeten wij toch met de mogelijkheid van het bestaan van meer dergelijke vorderingen rekening houden. De thans bevolen uitke-

ring van 55 % maakt het derhalve noodzakelijk aan alle onzekerheid op dit punt zo spoedig mogelijk een einde te maken. In verband hiermede heeft het Nederlandse Beheersinstituut bepaald, dat dergelijke niet uit de administratie van V.V.R.A. blijkende vorderingen bij ons moeten zijn ingediend vóór 1 October 1950.

Wie niet binnen deze termijn een vordering, als hiervoor bedoeld, bij ons heeft ingediend, verliest derhalve zijn recht om voor die vordering als crediteur van V.V.R.A. erkend te worden, met dien verstande, dat het Nederlandse Beheersinstituut zich het recht voorbehoudt hierop uitzonderingen toe te staan. Deze uitzonderingen zullen echter nimmer inbreuk kunnen maken op de thans toegekende uitkering van 55 % aan de overige crediteuren.

Zoals gezegd, geldt deze termijn niet voor vorderingen, die in de gereconstrueerde administratie van V.V.R.A. bekend zijn, omdat wij er ons wel van bewust zijn, dat er verschillende omstandigheden zijn, die het voor recht-hebbenden op die vorderingen nog onmogelijk maken hun recht geldend te maken. Niet alleen immers moet nog in vele gevallen langs de weg van rechtsherstel of anderszins worden vastgesteld, wie gerechtigd is bepaalde bij V.V.R.A. gestorte bedragen te vorderen, doch bovendien is veelal nog niet bekend, wie de erfgenamen van een overleden gerechtigde zijn. Voor het tot klaarheid brengen van deze vragen zal aan de belanghebbenden een ruime termijn moeten worden gelaten. De hierbedoelde vorderingen zullen inmiddels door ons worden erkend voor de bedragen, waarvoor zij in de boeken van V.V.R.A. voorkomen, ten behoeve van degenen, die later zullen blijken recht-hebbenden te zijn.

De bepalingen betreffende de indiening en erkenning van vorderingen, vervat in ons bericht aan crediteuren van 15 October 1948, blijven overigens volledig van toepassing, met dien verstande nochtans, dat de uitkering van 55 %, resp. 25 %, thans zonder uitzondering aan alle erkende crediteuren zal worden gegeven.

Een moeilijkheid blijft gelegen in het feit, dat de gereconstrueerde administratie van V.V.R.A. nog steeds niet in alle opzichten betrouwbaar is. Het is dan ook mogelijk, dat later nog rectificaties in verschillende rekeningen zullen moeten worden aangebracht. Vandaar, dat wij ons uitdrukkelijk het recht voorbehouden tot terugvordering en de crediteuren zich uitdrukkelijk moeten verbinden tot terugbetaling van de reeds uitgekeerde bedragen, die later mochten blijken ten onrechte te zijn uitgekeerd.

Tenslotte merken wij op, dat vorderingen, ter zake waarvan een aanspraak op L.V.V.S. bestaat, noch geheel noch gedeeltelijk voor erkenning bij V.V.R.A. in aanmerking komen.

*De beheerders-vereffenaars van de
Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt,*

J. D. J. ROOS.

Mr. J. P. BARTH.

E. SPIER.

(Ned. St. Crt. 1 Juni 1950, No. 104).

ML' 276 Da

Het Nederlands Beheersinstituut;

Overwegende, dat de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel bij vonnis van 30 Maart 1950 heeft bevolen, dat onverwijld worde overgegaan tot verificatie van alle bij de beheerders-vereffenaars van Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.) ingediende schuldvorderingen en dat terstond na verificatie worde overgegaan tot een uitkering aan de erkende schuldeisers tot een zo hoog mogelijk percentage van hun vorderingen;

Overwegende, dat de maatstaven, volgens welke de vorderingen op L.V.V.S. geverifieerd dienen te worden, niet vaststaan;

Overwegende, dat het derhalve noodzakelijk is, dat regelen worden gesteld, welke bij de verificatie der vorderingen zullen gelden;

Overwegende, dat het voorts wenselijk is gebleken regelen te stellen met betrekking tot de verdere afwikkeling van de boedel van L.V.V.S.;

Gelet op de artikelen 25 e.v. van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Staatsblad E 133));

Bepaalt,

dat bij de verificatie van de vorderingen op L.V.V.S. en bij afwikkeling van deze boedel de navolgende regelen zullen gelden;

a. dat de gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. in rekening gebrachte beheers- en administratiekosten den debetrente bij de verificatie niet in aanmerking zullen worden genomen;

b. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen wegens bij L.V.V.S. gekweekte rente, ook al mocht daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening hebben plaats gehad;

c. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake van gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. geïncasseerde renten van Grootboekinschrijvingen, coupons en dividenden (waaronder claims niet worden gerekend), ook al mocht destijds creditering voor de opbrengst hebben plaats gehad;

d. dat evenmin voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake van het gedurende en na de bezetting derven van vruchten van doorgehaalde Grootboekinschrijvingen en van bij L.V.V.S. ingeleverde en na de bevrijding niet meer aanwezig bevonden effecten;

e. dat vorderingen ter zake van het verloren gaan van bij L.V.V.S. ingeleverde goederen en/of kostbaarheden niet voor verificatie in aanmerking komen, dan voor zover de opbrengst in de administratie van L.V.V.S. te traceren is. Ter zake van deze vorderingen zal de opgave van L.V.V.S. bindend zijn, behoudens in bijzondere gevallen beroep op het Nederlandse Beheersinstituut;

f. dat de verificatie van vorderingen, gesproken uit verlies van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal geschieden overeenkomstig de maatstaven van berekening, vastgesteld in artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21), met dien verstande dat, indien de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel in een procedure ex artikel 59 E 100 in een niet meer voor herziening vatbare uitspraak anders mocht beslissen, die beslissing bij de verificatie tot rechtsnoer zal worden genomen;

g. dat, in afwijking van het sub f bepaalde, vorderingen, welke aan de gerechtigde zijn opgekomen als gevolg van uitwinning van effecten bij wege van rechtsherstel, of van door een derde te dier zake op hem uitgeoefend regres, slechts voor verificatie in aanmerking komen tot het bedrag van de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde koopprijs, tenzij bij rechterlijk vonnis in een bepaald geval anders mocht worden beslist;

h. dat een crediteur, die reeds bij de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) als zodanig is erkend, bij L.V.V.S. niet in aanmerking komt voor verificatie van dezelfde vordering of een gedeelte daarvan;

i. dat de eerste uitkering zal bedragen 50 % van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;

j. dat met de uitkering aan een schuldeiser niet zal worden gewacht tot na verificatie van andere schuldvorderingen, terwijl in geval van geschil tussen een crediteur en Beheerders-Vereffenaars over het beloop der vordering, de eerste uitkering zal geschieden over het deel der vordering, waarover geen geschil bestaat;

k. dat eerst zullen worden geverifieerd de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, hun weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn, naar volgorde van ouderdom, en daarna de overige crediteuren, in alphabetische volgorde, waarbij door loting ten overstaan van een notaris zal worden vastgesteld met welke letter zal worden begonnen;

l. dat de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen bij Beheerders-Vereffenaars dier instelling moeten zijn ingediend vóór 1 November 1950, zodat degene, die niet binnen deze termijn een vordering als hiervoor bedoeld, bij Beheerders-Vereffenaars heeft ingediend, zijn recht verliest om voor die vordering als crediteur van L.V.V.S. erkend te worden, met dien

verstande, dat het Nederlandse Beheersinstituut zich het recht voorbehoudt hierop uitzonderingen toe te staan. Deze uitzonderingen zullen echter niet worden toegestaan, indien daardoor inbreuk zou worden gemaakt op de thans toegekende uitkering van 50 % aan de overige crediteuren;

m. dat de uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. geschiedt onder de uitdrukkelijke verplichting hunnerzijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken ten onrechte aan hen te zijn uitgekeerd.

d. dat de voorgenomen uitkering van 50 %, onder i bedoeld, slechts kan worden uitgevoerd, voor zover niet door een rechterlijke uitspraak een of meer der hiervóór onder d, g, h en l genoemde voorwaarden worden vernietigd;

o. dat de termijn van, resp. de beslissing in hoger beroep (c.q. herziening) zal moeten worden afgewacht, voordat enige uitbetaling der in deze beschikking bedoelde eerste liquidatie-uitkering plaats vindt.

's-Gravenhage, 28 Juni 1950.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

Het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat de crediteuren van de Liquidatie van Verwaltung Saphatistraat (L.V.V.S.) in afwachting van de uitbetaling aan hen van liquidatie-uitkeringen, overwegend belang hebben bij het op korte termijn verkrijgen van een voorschot;

Overwegende, dat het na te noemen voorschot-percentages het hoogste is, dat in verband met de belangen der gezamenlijke crediteuren verantwoord is;

Bepaalt:

dat aan de crediteuren van L.V.V.S. op een daartoe strekkend verzoek een voorschot wordt verstrekt, onder de navolgende voorwaarden:

a. dat een voorschot zal worden verstrekt van 40 % van de creditsaldi, welke uit de boeken van L.V.V.S. blijken, derhalve zonder dat in de rekeningen de correcties zijn aangebracht, welke het gevolg zijn van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 28 Juni 1950, no. ML' 276 Da, betreffende de verificatie van schuldvorderingen ten laste van L.V.V.S. De opgave van de creditsaldi door Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S. is hierbij beslissend;

b. dat op het onder a bedoelde voorschot het bedrag van een eventueel vroeger reeds ontvangen voorschot in mindering wordt gebracht;

c. dat de te verstrekken voorschotten op een veelvoud van honderd gulden naar beneden worden afgerond;

d. dat eerst voorschotten zullen worden verleend aan nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, hun weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn, naar volgorde van ouderdom, en daarna aan de overige crediteuren, in alphabetische volgorde, waarbij zal worden begonnen met de letter, aangewezen door de loting, bedoeld onder letter k van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 28 Jun 1950, no. ML'276 Da;

e. dat het verstrekken van voorschot aan crediteuren geschiedt onder de uitdrukkelijke verplichting hunnerzijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken ten onrechte aan hen te zijn uitgekeerd;

f. dat beperkingen ten aanzien van voorschotverlening, vervat in het bericht van de beheerders-vereffenaars aan crediteuren d.d. 15 Juli 1948, hierdoor zijn vervallen;

g. dat de voorschotten zullen worden uitbetaald ten behoeve van de rekeninghouders bij een door hen aan te wijzen bankinstelling;

h. dat de termijn van, resp. de beslissing in hoger beroep (c.q. herziening) zal moeten worden afgewacht, voordat enige uitbetaling van het in deze beschikking bedoelde voorschot plaats vindt.

's-Gravenhage, 28 Juni 1950.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

(Ned. St. Crt. 30 Juni 1950, No. 125).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Gevolgen van het rechtsherstel t.a.v. de koper en diens hypothecaire crediteur.

Reeds in vorige jaargangen van dit orgaan publiceerde de Afdeling enige uitspraken van de Afdeling Rechtspraak, waarin beslist werd, dat de door de koper van Joods onroerend goed aangegane geldlening in stand blijft. Desondanks worden nog herhaaldelijk processen-verbaal van zwaarigheden opge maakt, waarbij als enig geschilpunt tussen partijen wordt opgenomen de bewering van de koper, dat de geldlening nietig verklaard behoort te worden, nu de aankoop van het Joods onroerend goed, dat tot zekerheid voor de terugbetaling van de geleende gelden hypothecair verbonden werd, nietig blijkt te zijn. De kopers voeren voor hun stelling verschillende argumenten aan, doch in diverse uitspraken zijn deze alle door de Afdeling Rechtspraak verworpen. Teneinde belanghebbenden op de hoogte te stellen van de diverse argumenten en hun weerlegging, volgen hieronder enige uitspraken van de Afdeling Rechtspraak over dit geschilpunt.

- I. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 23 Augustus 1948 in het geschil J. (oude eigenaar)/A. (koper)/de Landelijke Hypotheek Bank.

De Raad overwoog:

„O. dat A., die erkent dat hij destijds — huurder zijnde van het onderhavige perceel — wist een z.g. Joods perceel te kopen, zich in zijn verweerschrift niet verzet tegen rechtsherstel van verzoeker, doch op grond van het feit, dat de Hypotheekbank X. (de voorgangster van de Landelijke) volledig er mede op de hoogte was, dat zij een hypothecaire lening op een uit Joods bezit afkomstig perceel afsloot, en dat deze door middel van haar vertegenwoordiger A. op het aangaan der lening bij A. heeft aangedrongen, concludeert, dat hij van zijn schuld aan de Landelijke worde ontslagen en de vordering van verzoeker op de N.G.V. worde gecedeerd aan de Landelijke; enz. dat de Raad zich niet verenigen kan met het betoog van A. dat de omstandigheden waaronder en de wijze waarop de hypothecaire lening in 1942 met de Hypotheekbank X. is tot stand gekomen, ertoe moeten leiden hem van zijn schuld aan de Landelijke te ontslaan; dat, zelfs al zou de Hypotheekbank X. door middel van haar vertegenwoordiger H. hebben aangedrongen bij A. op het in leen aannemen van gelden onder hypothecair verband, teneinde deze in de gelegenheid te stellen het perceel te kopen (welke bewering van A. trouwens door de Landelijke niet is weersproken) des niettemin een ingrijpen van de Raad in de rechtsbetrekking uit de op zichzelf niet ongeldige geldlening onredelijk zou zijn; dat immers A., die het betreffende perceel heeft gekocht met de wetenschap dat dat uit Joods bezit afkomstig was, het risico dezer handeling moet dragen en dit risico niet ten laste der Hypotheekbank X., resp. haar rechtsopvolgster de Landelijke behoort te komen; dat derhalve de schuld van A. aan de Landelijke in stand moet blijven”; enz.

- II. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 14 Februari 1949, in het geschil tussen partijen J. (oude eigenaar)/A. en B. (kopers)/de Landelijke Hypotheekbank.

De Raad overwoog:

„O. dat het bezwaar van A. en B. zich slechts richt tegen het in stand blijven van hun schuld aan de Landelijke Hypotheekbank, in voormeld proces-verbaal van zwaarigheden vermeld, wanneer zij

medewerken aan de nietigverklaring van de in dat proces-verbaal sub B en C omschreven koopovereenkomsten.

O. dat de geldlening, waaruit de schuld van A. en B. voortspuit niet van rechtswege nietig is; dat de Raad ook geen termen vindt deze geldlening nietig te verklaren, daar niet gebleken is, dat de Landelijke Hypotheekbank op enigerlei wijze A. en B. heeft misleid of aangespoord of aangemoedigd om het bewuste perceel te kopen en daarop hypotheek te vestigen; dat evenwel goede trouw van de Landelijke, wat de herkomst van het perceel betreft, niet kan worden aangenomen en deze daarom het risico van de nietigheid van het daarop gevestigde recht van hypotheek moet dragen in voege als hierna te omschrijven;

Rechtdoende:

Bepaalt dat de nietigverklaring van het in voormeld proces-verbaal van zwarigheden omschreven recht van hypotheek geen grond mag zijn voor het terstond opeisbaar worden van het gehele restant van de schuld terzake waarvan dat recht van hypotheek is gegeven en voor het vorderen van extra-rente, boeten of kosten.

Bepaalt, dat een thans eventueel bestaande achterstand in de betaling van rente en aflossing op voormelde schuld door A. en B. zal kunnen worden aangezuiverd tot uiterlijk 1 September 1949 zonder dat deze achterstand gedurende die termijn aan de Landelijke Hypotheekbank recht kan geven op algehele aflossing of op het vorderen van extra-rente, boeten of kosten"; enz.

III. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 4 April 1949 tussen partijen J. (oude eigenaar)/A. (koper)/de Centrale Arbeidersverzekerings- en Deposito Bank.

De Raad overwoog:

„O. dat partij A. heeft betoogd dat de geldlening gesloten tussen haar en de Centrale een ongeoorloofde oorzaak heeft, omdat deze uitvoering was van een meer omvattend pactum (door A. aangeduid als pactum de contrahendo) van deze inhoud, dat de Centrale zich verbond en verplichtte een bepaalde geldsom aan partij A. te lenen en daarbij bedong hypothecaire zekerheid op het Joodse perceel, hetwelk partij A. op dat ogenblik nog moest aankopen;

dat partij A. zich verbond en verplichtte tegenover de Centrale de toegezegde geldlening te accepteren tegen de bedongen rente, de hypothecaire zekerheid te zullen verlenen (en ergo het Joodse pand te zullen aankopen) terwijl tenslotte partijen nauwkeurig overeen kwamen omtrent notaris, dag, uur en plaats voor het verlijden van de acte van geldlening ter uitvoering van dit pactum en wel op zodanige wijze, dat de Centrale het partij A. mogelijk maakte met het te lenen geld het grootste gedeelte van de koopsom te betalen.

O. dat partij A. echter in gebreke is gebleven aan te tonen, dat tussen partijen iets anders heeft plaats gehad dan het maken van afspraken, zoals die aan het sluiten van iedere overeenkomst moeten voorafgaan, aan welke afspraken partijen juist in het algemeen niet op dezelfde wijze gebonden kunnen worden geacht als aan een obligatoire overeenkomst, afgezien van de vraag of een pactum als door A. bedoeld, de werking heeft, die zij eraan toegekend wil zien;

O. dat de gesloten geldlening dan ook niet als nietig kan worden beschouwd als hebbende een ongeoorloofde oorzaak;

O. dat er ook geen termen van redelijkheid of billijkheid zijn tot nietigverklaring van de geldlening, daar partij A. wist een „Joods” perceel te kopen en niet stelt, dat zij door de Centrale op dit punt is misleid noch zelfs aangemoedigd;

O. dat echter goede trouw van de Centrale bij het verkrijgen van het recht van hypotheek evenmin kan worden aangenomen en de Centrale daarom het risico van de vernietiging van het recht van hypotheek, dat door haar had kunnen worden voorzien, moet dragen;

O. dat het verval van het hypotheekrecht derhalve geen grond mag zijn voor het terstond geheel opeisbaar worden van het restant van de geleende som en voor het vorderen van extra-rente, boeten of kosten;

O. dat A. tevens de gelegenheid moet hebben een thans in de betaling van rente en aflossing in verband met de onzekerheden van het rechtsherstel eventueel ontstane achterstand binnen een redelijke termijn aan te zuiveren, en wel tot 1 Juli 1949, zonder dat deze achterstand gedurende die termijn aan de Centrale het recht kan geven op algehele aflossing of op het vorderen van extra-rente, boeten of kosten"; enz.

IV. Uitspraak van de Kamer te *Amsterdam* d.d. 5 October 1949 in het geschil J. (oude eigenaar)/A. (koper)/de Landelijke Hypotheekbank.

De Raad overwoog:

„O. dat A., die stelt bij het voorlopig koopcontract van de herkomst van het perceel niet op de hoogte te zijn geweest en eerst bij het transport, toen hij zich nog slechts tegen een belangrijk financieel offer kon terugtrekken, hiervan te hebben vernomen, het onbillijk acht, dat hij ten volle aansprakelijk zou blijven voor de nakoming van de door hem aangegane geldlening, zowel wat betreft de terugbetaling der hoofdsom als de voldoening van rente en boete, terwijl de Landelijke geheel vrijuit gaat, hoewel haar rechtsvoorgangster ook zelf van den beginne af van de herkomst van het perceel op de hoogte is geweest;

O. dat de Landelijke hiertegenover haar pretentie tot het volle bedrag van de vordering op A. heeft volgehouden, terwijl ook de Gedelegeerde van de Raad in zijn advies zich op het standpunt heeft gesteld, dat er geen reden bestaat om A. van het geheel of een gedeelte van die schuld te ontlasten;

O. hieromtrent dat als niet weersproken tussen partijen vaststaat, dat het partij A of zijn vertegenwoordiger is geweest, die met het oog op de aankoop van de onderhavige percelen aan de Hypotheekbank X. de geldlening heeft verzocht, waarvan hij thans gedeeltelijk wenst te worden ontlast;

O. dat de omstandigheid, dat als gevolg van het rechtsherstel A. de percelen weer aan de oorspronkelijke eigenares zal moeten teruggeven, ook naar het oordeel van de Raad geen aanleiding vormt om wijziging te brengen in zijn verplichting om de door hem met het oog op die aankoop geleende gelden terug te betalen;

O. dat waar is, dat ook de Hypotheekbank X. heeft geweten, althans heeft moeten weten welke gebreken er aan de titel van aankomst kleefden, doch hiervan dan ook het gevolg is, dat de door haar bedongen zakelijke zekerheid voor de vordering op A. vervalt en haar rechtvolgster uitsluitend een persoonlijke vordering op de schuldenaar overhoudt;

O. dat de Raad niet kan inzien, dat de redelijkheid of billijkheid zou medebrengen om de hypotheekbank bovendien te belasten met een gedeelte van het verlies, dat de koper door het rechtsherstel zal lijden, daar de gevolgen van de koop uit de aard der zaak voor rekening van de koper moeten blijven en niet mogen worden afgewenteld op diens geldschieter, tot wiens natuurlijke risico slechts de gegoedheid van zijn debiteur en de geldigheid en waarde van de bedongen zekerheid behoort;

O. dat in deze zaak derhalve moet worden beslist overeenkomstig het voorstel van de notaris-bemiddelaar. met dien verstande evenwel, dat de Raad aanleiding vindt partij A. te ontlasten van de boete, welke door hem volgens de acte van geldlening en hypotheek bij te late betaling verschuldigd is, daar de instandhouding van het desbetreffende beding in casu onredelijk, immers voor partij A. onevenredig bezwarend zou zijn"; enz.

V. Uitspraak van de Kamer te 's-Hertogenbosch d.d. 29 October 1949 in het geschil tussen A. (koper)/Landelijke Hypotheek Bank.

De Raad overwoog:

„O. dat de Raad met gerequesteerde (de Landelijke) van oordeel is, dat de door requestanten (koper) in deze aangevoerde feiten en omstandigheden onvoldoende steun yerlenen aan het oordeel, dat het achterwege laten van de gevraagde nietigverklaring van de geldlening in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware; dat weliswaar de Hypotheekbank X. door voor de geldlening hypotheek te nemen op de bewuste goederen voor wat deze zakelijke zekerheid betreft het risico op zich nam, hetwelk aan de vestiging daarvan op van een Jood afkomstige goederen was verbonden, doch dit zonder meer nog niet meebrengt, dat ook haar persoonlijke vordering uit geldlening ditzelfde risico zou behoren te delen; dat dit vermoedelijk anders ware geweest, indien de Hypotheekbank X. bij de verstreking van de geldlening had bedongen dat A. de te lenen som zou aanwenden tot aflossing der koopsom, doch dit niet is gesteld of gebleken; dat dan echter A., die tegenover de Bank vrij was om het geleende geld naar eigen goeddunken te besteden, de volle verantwoording van de besteding daarvan ter betaling van de koopsom zelfstandig heeft te dragen en dit niet anders wordt door het feit, dat de geldlening hem ongevraagd is aangeboden; dat hieruit tevens volgt de onjuistheid van de stelling van requestanten, dat de geldlening een geoorloofde oorzaak miste; O. met betrekking tot het door gerequesteerde nader aangevoerde, dat de ten deze gebleken feiten allerminst aanleiding geven tot de stelling, dat door toedoen van A. de gestelde zekerheid is verminderd en dan ook van onmiddellijke opeisbaarheid uit dien hoofde van de geldlening geen sprake kan zijn; O. dat ook een achterstand in de betaling van rente en aflossing tot dit gevolg van onmiddellijke opeisbaarheid der gehele leenschuld niet behoort te leiden, nu is aan te nemen. dat deze achterstand is ontstaan in verband met de onzekerheden van het in deze gevraagde rechtsherstel; dat aan A. gelegenheid zal worden gegeven deze achterstand binnen een redelijke termijn aan te zuiveren zonder dat deze achterstand aan gerequesteerde aanleiding vermag te geven tot het vorderen van extra renten, boeten of kosten”; enz.

VI. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 9 September 1949 in het geschil tussen partijen J. (oude eigenaar)/A. (koper)/De Centrale Arbeiders Verzekerings- en Depositobank.

De notaris-bemiddelaar had voorgesteld de gevolgen van het rechtsherstel op de gebruikelijke wijze te regelen. met instandhouding derhalve van de vordering uit geldlening ten behoeve van de Centrale en ten laste van A.

De Raad overwoog:

„O. dat bezwaren tegen dit voorstel, waarmede de vertegenwoordiger van partij J. heeft verklaard zich te kunnen verenigen, zijn ingebracht door:

1e. partij A.. die van oordeel is, dat de schade mede door de Centrale moet worden gedragen als hebbende zij door op onderpand van het perceel een groter bedrag op hypotheek te verstrekken, dan gebruikelijk is en mede met hare wetenschap, dat de rechtstitel vicieus was, medegewerkt aan de transactie en aan het complex van rechtshandelingen, dat tot het bezitverlies door partij J. heeft geleid; enz.

O. dat dit inzicht in de mérites der zaak naar redelijkheid en billijkheid hierop is gegrondvest, dat de Centrale door de harerzijds aan partij A. boven de grenzen van het normale verleende hypothecair crediet op het ten processe bedoelde pand en met de wetenschap, dat

de rechtstitel vicieus was, de thans aangevochten transactie heeft mogelijk gemaakt en aldus heeft medegewerkt tot het complex van rechtshandelingen, dat tot verlies van de eigendom door de gedeposeerde heeft geleid, doch partij A. daarin de Raad niet aan hare zijde vindt;

O. dat toch partij A. daarbij uit het oog verliest, dat zij zelve is geweest de rechtstreekse en onmiddellijke oorzaak van de aan haar Joodse landgenote toegebrachte beroving van haar eigendom en van de haar dientengevolge aangerichte schade, doordat partij A. zonder zich om de herkomst van het onroerend goed te bekommeren, zo niet zelfs die herkomst kennende, zich bereid heeft verklaard het perceel te kopen, dat verkocht werd door de notoir onvaderlandse instelling der N.G.V.; voorts dat, voorzoverre de Centrale door hare door partij A. naar voren gebrachte gedraging daarbij behulpzaam is geweest, dit toch is geschied teneinde partij A. haar gediscrimineerde aankoop mogelijk te maken en tenslotte, dat ook de Centrale toentertijde werd vertegenwoordigd door een aan haar opgedrongen onvaderlands bestuur;

O. dat in het vorenstaande genoegzame grond is gelegen om naar redelijkheid en billijkheid niet alleen geen gevolg te geven aan de door partij A. uitgesproken wens, dat de door hem tengevolge van het te verlenen rechtsherstel te lijden schade mede wordt gebracht ten laste van de Centrale, doch zelfs niet partij A. in enigerlei opzicht te ontslaan uit de door haar tegenover de Centrale op zich genomen geldelijke verplichting uit de haar verstrekte geldlening"; enz.

VII. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 19 Januari 1950 in het geschil tussen partijen J. (oude eigenaar)/A. (koper)/de Landelijke Hypotheekbank.

De Raad overwoog:

„O. dat partijen A. zich ten aanzien van het verzoek om rechtsherstel aan het oordeel van de Raad hebben gerefereerd, doch met betrekking tot de thans op het pand gevestigde hypotheek hebben opgemerkt, dat de Hypotheekbank X. door aan hen een geldlening te verstrekken teneinde hen in staat te stellen de aankoop van het pand te financieren, een onrechtmatige daad beging tegenover J. waardoor zij hoofdelijk met partijen A. tot schadevergoeding werd gehouden, zijnde die gehoudenheid door de cessie van de vordering uit geldlening en hypotheek op de Landelijke overgegaan; dat in ieder geval de overeenkomst uit geldlening uit een ongeoorloofde oorzaak was aangegaan en dus nietig is, evenals de daaraan gekoppelde hypotheek; enz.

O. dat buiten beschouwing kan blijven of de Hypotheekbank X., toen zij de geldlening aan partijen A. verstrekte, tezamen met deze jegens J. een onrechtmatige daad beging, waar immers een eventuele aansprakelijkheid van de Hypotheekbank X. te dier zake niet door cessie van haar geldvordering en hypotheekrecht aan de Landelijke zonder meer op deze zou zijn overgegaan en geen bijzondere feiten of omstandigheden zijn gesteld of gebleken, waaruit voor dit speciale geval de overgang van die aansprakelijkheid ware af te leiden;

dat evenmin de bedoelde geldlening was nietig, als zijnde aangegaan uit een ongeoorloofde oorzaak;

dat immers, al moge de Hypotheekbank X. geweten hebben, dat de door haar ter leen verstrekte gelden zouden worden besteed tot gedeeltelijke betaling van het onroerend goed, daarmede deze bestemming van de gelden niet deel gingen uitmaken van de overeenkomst van geldlening en geenszins is gebleken, dat de geldschietter had bedongen dat de gelden voor dat doel zouden worden gebruikt of op enige wijze partijen A. had aangemoedigd om het perceel te kopen"; enz.

Belangrijk voor U!

ONZE KINDEREN EN HUN TOEKOMST

het destijds veelgelezen en zeer bekende
maandblad van wijlen dr. Hamaker
herboren!

VIER in geheel Nederland op hun ter-
rein erkende deskundigen, nl.: de kinder-
arts **Ph. H. Fiedeldij Dop**, te
Amsterdam; de directeur van het Voor-
lichtingsbureau van de Voedingsraad.

Dr. C. den Hartog; de arts-paeda-
goog **Dr. D. Arn. van Krevelen**,
en de onderwijzman **J. van Mourik**,

allen te 's-Gravenhage, vormen de redactie
van dit **ALGEMEEN PAEDA-
GOGISCH EN CULTUREEL
MAANDBLAD VOOR GEZIN,
ONDERWIJS, JEUGDBEWEG-
ING EN JEUGDZORG**, daarbij

gesteund door een uitgelezen schaar van
deskundigen op deze terreinen.

Rijk geïllustreerde en gevarieerde popu-
lair-wetenschappelijke inhoud. Bevat o.a.
een vragenrubriek: „Ouderavond”, een
onderwijsrubriek: „Van het school-erf”,
idem „Het kinder- en jeugdboek”, enz.

*Abonnements-
prijs f 6.30 p. j.*

*Voor het buiten-
land verhoogd
met porto-kosten*

Uitgave Drukkerij-Uitgeverij „De Hofstad”

Scheepmakerstraat 1-3 - Telefoon 77 34 96 - 's-Gravenhage

VRAAG NOG HEDEN EEN PROEFNUMMER!

Dr LEEFLANGER

Recla-Medicus

HEEFT IARENLANG STUDIE GEMAAKT
VAN DE ADVERTENTIE ORGANEN

Hij kwam tot de slotsom, dat nagenoeg héél Nederland - het minst welgestelde volksdeel uitgezonderd - tijdschriften leest en dat in tijdschriften de advertenties langer leven.

Zijn bevindingen stemmen overeen met de resultaten van een uitgebreid onderzoek, dat de Nederlandse Organisatie van Tijdschrift-Uitgevers (N.O.T.U.) liet instellen door het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie. Een van de daarover uitgebrachte rapporten bevat tal van wetenswaardigheden omtrent bladen als het tijdschrift waarin U nu leest.

Ieder die belang heeft bij reclame, kan zich deze objectieve gegevens verschaffen door (onder vermelding van firma en functie) het Rapport Professionele-Tijdschriften aan te vragen bij de N.O.T.U., Lange Voorhout 14, tel. 182139, den Haag. De volledige documentatie is bovendien in het bezit van alle erkende advertentiebureaux.

en... Uw advertentie lééft länger!

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

AUGUSTUS 1950

NUMMER

2

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
 'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Aan de Abonnés!

Wij brengen de abonné's
even in herinnering, dat met
ingang van 1 Juli 1950 de
vijfde jaargang van „Rechts-
herstel is ingegaan.

Derhalve verzoeken wij U het
abonnementsgeld ad f 12.—
te willen gireren. Ons giro-
nummer is 12789.

Dank U!

DE ADMINISTRATIE

Scheepmakersstraat 1-3, Den Haag

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12.—

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”,
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	420
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	421
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100	431
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	431
Vorderingen m.b.t. verzekeringsovereenkomsten	432
Appel van beslissingen Afdeling Effectenregistratie	433
Ontvijanding	433
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken van de Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	434
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	436
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	441

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad — Mutaties

Secretariaat.

Benoemd is tot Adjunct-Secretaris van de Raad: Mr. J. G. A. ten Siethoff.

Eervol ontslag als Adjunct-Secretaris van de Raad is verleend aan Mr. J. W. Josephus Jitta.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 77. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 5 Juni 1950.

Afwijzing van het beroep tegen de verkoop van een in eigendom aan de Staat overgegene hofstede.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien Onze uitspraak van 18 Augustus 1949¹⁾, gegeven op het beroep van Karl Hermann Otto Linnhose, zonder vaste woon- of verblijfplaats, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van Mr. Lya L. W. van den Dries, advocaat en procureur aldaar, welke uitspraak alhier als in haar geheel overgenomen dient te worden beschouwd, en waarin Wij, Onze uitspraak voor het overige aanhoudende, het Beheersinstituut hebben gelast om aan de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel voor te leggen de onderhandse akte d.d. Augustus 1948, waarbij ingaande 1 Augustus 1948 door het Beheersinstituut aan partij Veeger voor een bedrag van f 46.650,— werd verkocht appellant's aan de Staat in eigendom overgegene boerenhofstede „Buitenlust” te Texel, en Ons van de beslissing dezer Afdeling, te weten of zij aanleiding vindt het aan de verkoop klevende gebrek met terugwerken de kracht op te heffen, in kennis te stellen;

Overwegende, dat Ons daarop vanwege het Beheersinstituut bij schrijven van 21 December 1949 no. PE'33'479 is overgelegd de te dezer zake door voornoemde Afdeling blijkens het extract-notulen genomen beslissing, luidens welke „*De vergadering besluit goed te keuren de onderhandse verkoop van:*

„a. De boerenhofstede, genoemd „Buitenlust”, gelegen te Den Burg op Texel „en kadastraal bekend gemeente Texel, Sectie K nrs. 2532, 2533, 2531, 699, „707, 2295, 2294, 711, 708, 709, 691 en 2543, tezamen groot 16 hectaren, 42 „aren en 20 centiaren;

„b. enige percelen bouw- en grasland, met de op een dezer percelen staande „schuur, gelegen bij Den Burg op Texel, kadastraal bekend gemeente „Texel, Sectie E, nrs. 255, 256, 257, 258, 259, 260 en 261, tezamen groot 4 „hectaren, 84 aren en 21 centiaren, eigendomsgrond (met uitzondering van „een nog niet uitgemeten gedeelte van nummer 2532, ter grootte van „ongeveer 27 aren 25 centiaren, hetwelk is verkocht aan de gemeente „Texel), aan M. J. Veeger te Den Burg op Texel voor een bedrag van „f 46.650,— kosten koper”;

Overwegende voorts, dat van Onzentwege appellants gemachtigde zomede de gemachtigde van partij Veeger tot uiterlijk 7 Febr. 1950 in de gelegenheid zijn gesteld hun eventuele opmerkingen naar aanleiding van meergenoemd besluit van 's Raads afdeling Beheer aan Ons kenbaar te maken, waarvan slechts appellants gemachtigde gebruik heeft gemaakt, verzoekende appellant Ons, dat Wij reeds op grond van het feit, dat van enige opheffing met terugwerkende kracht van het aan de verkoop klevende gebrek in het genoemde besluit van de Afdeling Beheer geen sprake is, „de oorspronkelijke koop en verkoop als ongeldig kunnen erkennen”, subsidiair, dat Wij schorsing der verkoop bevelen tot op het door appellant ingediende non-enemy-request definitief is geschikt;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Veeger, daartoe door Ons in de gelegenheid gesteld, bij brieven d.d. 31 Maart 1950, PE'33'479, resp. d.d.

¹⁾ Gepubliceerd in „Rechtsherstel”, Jrg. IV, no. 4, p. 104/105.

27 Maart 1950 tegen appellants in Onze vorige overweging genoemde vorderingen verweer hebben gevoerd, persisterende het Beheersinstituut bij deszelfs conclusie tot afwijzing van het verzoek tot vernietiging van de verkoop, alsmede het besluit daartoe, en verzoekende partij Veeger de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel alsnog in de gelegenheid te stellen om aan haar beslissing terugwerkende kracht te verlenen;

Overwegende, dat het Beheersinstituut in aansluiting op de in deszelfs laatstgenoemd schrijven vervatte mededeling, dat het Beheersinstituut de litigieuze verkoop nogmaals ter sprake heeft gebracht in de op Woensdag 29 Maart 1950 gehouden vergadering van 's Raads afdeling Beheer, Ons bij schrijven van 27 April 1950, PE'33'479, heeft aangeboden een extract uit de notulen dier vergadering, luidens hetwelk:

„De vergadering verklaart, dat de door haar in haar vergadering van 23 November 1949 verleende goedkeuring van de onderhandse verkoop van

- a. de boerenhofstede, genoemd „Buitenlust”, gelegen te Den Burg op Texel en kadastraal bekend gemeente Texel, Sectie K nrs. 2532, 2533, 2531, 699, 707, 2295, 2294, 711, 708, 709, 691 en 2543, tezamen groot 16 hectaren, 42 aren en 20 centiaren, en
- b. enige percelen bouw- en grasland, met de op een dezer percelen staande schuur, gelegen bij Den Burg op Texel, kadastraal bekend gemeente Texel, Sectie E, nrs. 255, 256, 257, 258, 259, 260 en 261, tezamen groot 4 hectaren, 84 aren en 21 centiaren,

terugwerkende kracht heeft tot de dag van deze verkoop”;

Overwegende, dat dit besluit, hetwelk de Raad op grond van artikel 17 E 100 bevoegd is te nemen, met zich brengt, dat het aan de oorspronkelijke transactie klevende gebrek met terugwerkende kracht is opgeheven;

Overwegende, dat Wij, het aan de litigieuze verkoop ten grondslag liggende beleid thans hebben te beoordelen aan de hand van de situatie, welke zich ten tijde van de bestreden transactie voordeed;

Overwegende, dat dit beleid Ons niet onredelijk voorkomt en Ons geen aanleiding geeft tot toewijzing van appellants vorderingen;

dat appellant zich gegriefd gevoelt, doordat hij, nu hij inmiddels voor zich en zijn vrouw een verblijfsvergunning heeft verkregen, mag verwachten ook een non-enemy-verklaring te verkrijgen, na het bekomen waarvan hij alsdan door de inmiddels plaats gehad hebbende en door hem thans bestreden verkoop blijvend uit zijn eigen bedrijf zal zijn gestoten, hetgeen thans een grote onbillijkheid tegen hem zou betekenen;

dat echter appellant niet heeft gesteld, noch aannemelijk is, dat het Beheersinstituut heeft kunnen voorzien, dat aan appellant, die reeds als ongewenst vreemdeling het land was uitgeleid, alsnog een verblijfsvergunning zou ontvangen;

dat de bestreden verkoop een uitvloeisel is van de taak van het Beheersinstituut vijandelijk vermogen te liquideren teneinde een verhaal mogelijk te maken van de schade, den lande door de vijand toegebracht, terwijl van geen omstandigheden is gebleken, welke het Beheersinstituut behoorde te weerhouden bedoelde transactie aan te gaan;

Overwegende, dat Wij het beroep mitsdien zullen afwijzen en hem als in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

..... enz.

No. 78. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 29 December 1949 (Tetenburg/
N.B.I./Kraayeveld).

De litigieuze hotelinventaris bestaat uit meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienden; zij valt derhalve onder het begrip stoffering als bedoeld in art. 573 B.W.

Wat tot stoffering van een huis behoort, behoort a fortiori tot huis-

raad, omdat de uitdrukking „meubelen” of „huisraad” in art. 571 B.W. een ruimer begrip is dan de uitdrukking „stoffering” in art. 573 B.W.

De gehele inventaris valt, als in bruikleen gegeven huisraad, onder de Vorderingsbeschikking B.

Wij, Voorziter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken, dat alle litigieuse goederen, tezamen met een groot aantal andere meubilaire goederen, eveneens behorende tot de inventaris van het door appellant als café-restaurant — en volgens de getuige Jacobs tevens als passantenhotel — geëxploiteerde en tegelijkertijd door hemzelf en zijn gezin bewoonde perceel Lekstraat 5 te Vreeswijk, na eerst door het N.B.I. om niet aan partij Kraayeveld als oorlogsslachtoffer in bruikleen te zijn afgestaan, vervolgens bij koopcontract B 000033 d.d. Utrecht, 23 December 1947 door de Vertegenwoordiger van het N.B.I. te Utrecht,

„ten deze handelende als zoodanig ter uitvoering van de aan het N.B.I. door „de Ministers van Justitie en Financiën gegeven opdracht tot verkoop van „de roerende goederen vallende onder de Vorderingsbeschikking d.d. 6 Mei „1946 (Stscrt. 22 Mei 1946) No. 1115 A/B”,

als verkoper

aan partij Kraayeveld, „caféhouder, Lekstraat 5, Vreeswijk, in het bezit „van een schadekaart over verloren gegaan huisraad in den zin van het „Besluit F 255 uitgegeven door de Schade-Enquête-Commissie te Arnhem „onder No. 140744”

als koper

zijn verkocht „de roerende lichamelijke goederen specifiek omschreven met „vermelding der waarde van elk dier goederen, op een aan deze acte gehechte „lijst, welke ten blijke harer juistheid door beide partijen is geteekend voor „eene som van f 1.391,40, welke som de verkoper verklaart op heden van „den koper te hebben ontvangen en hem daarvoor te kwiteeren”;

behelzende dit koopcontract voorts nog — onder meer — de navolgende bedingen:

„De koper is gehouden, zolang van na te noemen recht van wederinkoop „geen afstand is gedaan, het door hem gekochte noch geheel noch gedeelte „lijk te vervreemden, te verpanden of onder welken titel ook in gebruik af „te staan of gebruik door derden te gedoogen.

„Bij overtreding door den koper van de in voorgaande zinsnede omschre- „ven door hem aangegane verplichting wordt door den koper ten behoeve „van den verkoper een terstond opesichbare boete van f 5.000,— verbeurd.

„De koop en verkoop geschiedt onder beding van wederinkoop, zoodat de „verkoper het recht heeft het verkochte terug te nemen tegen teruggave „van den oorspronkelijken koopprijs en de vergoeding bedoeld bij art. 1568 „B.W., met dien verstande, dat dit recht ook kan worden uitgeoefend met „betrekking tot elke in vorenbedoelde lijst specifiek opgenomen zaak afzon- „derlijk tegen betaling van den daarbij vermelden koopprijs en de ter zake „van die zaak verschuldigde vergoeding hiervoren bedoeld.

„De verkoper zal van het recht van wederinkoop slechts gebruik kunnen „maken tot uiterlijk binnen 5 jaar na heden.”

(Hieronder volgen diverse bepalingen, houdende een regeling voor het ge- val, dat door de verkoper wordt gebruik gemaakt van het recht van weder- inkoop);

Overwegende, dat uit voornoemd koopcontract blijkt, dat de gehele inven- taris van het litigieuse perceel Lekstraat 5 te Vreeswijk is verkocht door het N.B.I. in deszelfs qualiteit van beheerder van het vermogen van de Staat, aan wie de eigendom van deze inventaris, welke — gelijk door Ons is ge-

constateerd door de lezing van de aan de koopacte gehechte inventarislijst — geheel bestaat uit „huisraad” in de zin van arta 571 B.W. en kleding, is overgegaan ingevolge de beide in de koopacte genoemde Vorderingsbeschikkingen en wel speciaal de Vorderingsbeschikking No. 1115 B, zijnde van deze gehele inventaris aan partij Kraayeveld eerst het feitelijk gebruik verschaft;

Overwegende, dat appellant zich blijkbaar op het standpunt stelt, dat de „hotel-inventaris” niet onder de Vorderingsbeschikkingen valt, omdat die inventaris is „bedrijfs-inventaris”;

Overwegende, dat Wij appelland hierin echter niet kunnen volgen;

dat immers de Vorderingsbeschikkingen geen onderscheid maken tussen „huisraad”, dat in een bedrijf wordt gebruikt en „huisraad”, hetwelk in een privéwoning wordt gebruikt;

dat in casu de gehele inventaris van het litigieuse perceel Lekstraat 5 voornoemd blijkens de inventarislijst — behalve uit enige kledingstukken, welke als „kleding, in den ruimsten zin” onder de Vorderingsbeschikking 1115 B vallen — bestaat uit meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken van voornoemd perceel dienden en derhalve valt onder het begrip „stoffering” als bedoeld in art. 573 B.W.;

dat de uitdrukking „meubelen” of „huisraad”, genoemd in art. 571 B.W. een ruimer begrip is dan de uitdrukking „stoffering” genoemd in art. 573 B.W. en datgene, wat tot de „stoffering” van een huis behoort, a fortiori behoort tot het „huisraad”;

dat derhalve — gelijk reeds hierboven is overwogen — die gehele inventaris als oorspronkelijk aan partij Kraayeveld in bruikleen gegeven „huisraad” valt onder de Vorderingsbeschikking 1115 B;

dat ook de bepaling van art. 10, lid 5, E 133, volgens welke „buiten het beheer vallen” — en dus ook niet verkocht mogen worden — „de goederen, nader omschreven in de artikelen 477, onder 2e, 4e en 5e, en 448, eerste lid, onder 1e, 2e en 3e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en vermogen of vermogensbestanddelen, nader door het Beheersinstituut te „bepalen”, niet tot gevolg kan hebben, dat huisraad, behorende tot enig bedrijf, buiten het in art. 10 E 133 bedoelde beheer valt, aangezien art. 447 sub 4e — het enige der aangehaalde wettelijke voorschriften, waarin het woord „bedrijf” voorkomt — onder de van beslag gevrijwaarde roerende goederen slechts vermeldt „de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende” en nòch huisraad tot de categorie van „gereedschappen”, nòch een hotel- en/of café- en/of restauranthouder tot de categorie van „ambachtslieden en werklieden” behoort, terwijl evenmin ooit door het N.B.I. is bepaald, dat huisraad, behorende tot enig bedrijf, buiten het beheer valt;

Overwegende op bovenstaande gronden:

dat de litigieuse goederen, onverschillig of zij behoorden tot de huisinventaris, de café-inventaris of de hotel-inventaris van appelland, met het inwerkingtreden der Vorderingsbeschikkingen Staatseigendom zijn geworden en als zodanig door het N.B.I. aan partij Kraayeveld zijn verkocht, zodat appelland, die tijdens de verkoop geen eigenaar meer was van de litigieuse goederen, ook geen belanghebbende bij deze verkoop is en niet-ontvankelijk zal moeten worden verklaard in zijn vordering, strekkende tot de vernietiging van deze hem niet regarderende verkoop;

dat voorts — diñ te allen overvloede — om dezelfde reden ook het door het N.B.I. bij het bovengenoemde koopcontract voorbehouden recht van wederinkoop appelland niet regardeert, kunnende uitsluitend het N.B.I. q.q. de Staat desgewenst van dit recht gebruik maken;

Overwegende, dat appelland als in het ongelijk gestelde partij in de kosten van dit geding behoort te worden veroordeeld;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

.....; enz.

No. 79. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 17 Juli 1950 (Van Wegen en
Volder/N.B.I.).

Appellanten zijn in 1926 met uitsluiting van iedere gemeenschap gehuwd.

Onder de ten processe gebleken omstandigheden was het geen
blijk van onjuist beleid van het Beheersinstituut om aan te nemen
dat het verkochte heimateriaal eigendom was van de man.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Overwegende, dat appellanten — wier vermogens destijds nog stonden
onder beheer van het N.B.I. — op de gronden, vermeld in hun — alhier als
geheel geïnserieerd te beschouwen — appelrequest van 31 October 1947 aan
Ons hebben verzocht:

- „1. Nietig te verklaren, althans te vernietigen het besluit van het Neder-
„lands Beheersinstituut (op 2 October 1947 telefonisch aan de raadsman
„medegedeeld) tot vervreemding van de heimaterialen omschreven in
„de” — bij het appelrequest overgelegde — „catalogus van v. Engelen-
„burg & Berkel, die met deze veiling zijn belast en welke veiling zou
„moeten plaatsvinden op 12 November 1947 te Rotterdam, met verbod
„aan het beheersinstituut om die veiling doorgang te doen vinden op
„straffe van verbeurte van een dwangsom van f 100.000,— (een honderd
„duizend gulden) aan ieder der verzoekers hoofdelijk;
- „2. Voorts, zo de vervreemding reeds geheel of gedeeltelijk mocht hebben
„plaats gehad bij” Onze „uitspraak, om deze vervreemding tevens te
„vernietigen althans nietig te verklaren, met zodanige verdere beslissing
„als” Wij zullen „vermenen te behoren en met veroordeling van het
„N.B.I. om aan verzoekster sub I ten titel van schadeloosstelling te be-
„talen f 100.000,—, met welke vervreemding dus wordt bedoeld de ge-
„hele complex van handelingen behorende tot de afwikkeling van de
„veiling door deurwaarders Engelenburg en Berkel of door andere aan
„te wijzen veilingmeesters of verkopers.”;

Overwegende, dat het N.B.I. — nadat bij uitspraak in kort geding van de
Voorzitter van de Haagse Kamer der Afdeling Rechtspraak van de Raad
voor het Rechtsherstel d.d. 11 November 1947 K.G. 220 de vervreemding der
litigieuse heimaterialen was verboden totdat door Ons op het onderwerpe-
lijke beroep zou zijn beslist en nadat vervolgens het beheer over de vermo-
gens van appellanten opgeheven was respectievelijk op 24 Januari 1948
(appellant Volder) en op 1 Februari 1948 (appellante van Wegen), ten-
gevolge van welke opheffing het N.B.I. in het geheel niet meer tot de voor-
genomen vervreemding heeft kunnen overgaan — bij deszelfs conclusie van
antwoord van 18 Maart 1949 — waarvan de inhoud eveneens moet worden
geacht alhier geheel te zijn geïnserieerd — tegen der appellanten vordering
verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verkla-
ring van appellanten met hun vordering, althans tot afwijzing daarvan,
kosten rechtens;

Overwegende, dat zowel appellanten als het N.B.I. te Onzer terechtzitting
van 28 November 1949 hunne stellingen mondeling hebben toegelicht, waarbij
door de gemachtigde van appellant is medegedeeld, dat hij zijn beroep be-
perkt tot Onze beslissing omtrent de vraag, of de kosten ten bedrage van
f 2.268,92, gevallen op de tweede opgehouden veiling, door het N.B.I. al
dan niet terecht zijn gebracht ten laste van beide vermogens, stellende appel-
lant, dat alle heimaterialen het eigendom waren van appellante van Wegen
— en niet van appellant Volder, gelijk door het N.B.I. wordt volgehouden —
en dat het N.B.I. niet gerechtigd was om haar materialen te veilen, omdat
zij „politiek hors de cause” was en „volkomen ten onrechte onder beheer”
stond;

Overwegende, dat appellante van Wegen, die in 1926 met uitsluiting van
iedere gemeenschap met appellant Volder is gehuwd, ter staving van het door

haar gepretendeerde eigendomsrecht op het litigieuse heimateriaal:

- a) bij het appelrequest heeft overgelegd een aantal stukken, naar de inhoud waarvan hier korthedshalve wordt verwezen en zich speciaal heeft beroepen op artikel 4 van de als bijlage 2 bij het request copieeljk overgelegde acte van huwelijksvoorwaarden van appellanten, op 11 November 1926 verleden voor Notaris Melchior Treub te 's-Gravenhage, luidende aldus:
- „Artikel 4. Alle heimachines, heistellingen, vaartuigen, heiblokken, „pompen, andere machinerieën, gereedschappen en materialen betrekking „hebbend op het bedrijf van den man bij den aanvang van het huwelijk „aanwezig, zijn eigendom van de vrouw; indien niet uit eene door beide „echtgenooten geteekende verklaring blijkt, dat dergelijke zaken tijdens „het huwelijk met gelden aan den man toebehoorend zijn verkregen, wor- „den zij geacht bij den aanvang van het huwelijk te zijn aanwezig ge- „weest of te zijn getreden in de plaats van toen aanwezige zaken.”;
- b) heeft doen horen de vijf in de prolegomena genoemde getuigen, wier verklaringen zijn opgenomen in het — hier als geheel geïnserceerd te beschouwen — verslag van Onze terechtzittingen van 17 April 1950 en 3 Mei 1950.

Overwegende, dat — daargelaten welke haar rechtsgevolgen tussen partijen zijn — de werking der clause: „indien niet uit eene door beide echtgenooten geteekende verklaring blijkt, dat dergelijke zaken tijdens het huwelijk „met gelden aan den man toebehoorend zijn verkregen, worden zij geacht bij „den aanvang van het huwelijk te zijn aanwezig geweest of te zijn getreden „in de plaats van toen aanwezige zaken” tegenover derden aan het oordeel van de rechter is overgelaten;

dat het N.B.I. — aan hetwelk de behartiging der bijzondere belangen van de overheid met betrekking tot het vermogen van appellant Volder is opgedragen — onder zodanige derden behoort te worden gerekend;

Overwegende nu, dat Wij niet van oordeel zijn, dat in het onderhavige geval bedoelde clause tegenover het N.B.I. enig bewijs oplevert, dat de door het N.B.I. aangetroffen heimachines, heistellingen, vaartuigen, heiblokken, pompen, andere machinerieën en gereedschappen bij de aanvang van het huwelijk tussen appellanten aanwezig waren dan wel getreden zijn in de plaats der toen aanwezige zaken;

dat immers allereerst door appellanten niet is betwist, dat appellant Volder in 1922 in staat van faillissement is verklaard, in welk faillissement nooit enige uitkering is geschied, al is in 1944 een accord van 10 % aangeboden en evenmin, dat appellante van Wegen die in 1926 met appellant Volder huwde, een arm winkelmeisje was, zodat onaannemelijk moet worden geacht, dat bij de aanvang van der appellanten huwelijk een belangrijke hoeveelheid aannemersmateriaal aanwezig was — hetwelk overigens ook niet in het maritale contract is vermeld, terwijl evenmin van het bestaan van een aan dit contract gehechte specificatie is gebleken — en dat zeker niet aannemelijk is, dat toen een hoeveelheid heimateriaal voorhanden was, vergelijkbaar met de hoeveelheid, welke door het Beheersinstituut is in beheer genomen en hetwelk, nadat het reeds geruime tijd was opgeslagen geweest en aldus in waarde teruggelopen, in een enkele jaren na de bevrijding gehouden veiling nog omstreeks f 10.000,— opbracht;

dat appellanten in 1940 geen vermogen aan de fiscus hebben verantwoord en dat appellante van Wegen in 1943 als haar vermogen aan de fiscus opgaf een bedrag van f 2300,—, terwijl haar echtgenoot in dat jaar tegenover de fiscus zijn vermogen als f 32.600,— opgaf;

dat nu wel appellanten ter terechtzitting hebben erkend aan de fiscus onjuiste opgaven te hebben gedaan, doch dat ook deze erkenning ernstige twijfel wekt ten aanzien van de verklaringen van appellanten met betrekking tot de eigendom van bovenbedoeld heimateriaal;

dat ook onverklaard is gebleven, op welke wijze appellante van Wegen zodanige bedragen heeft kunnen verdienen, dat zij heimateriaal in een hoeveelheid als door het Beheersinstituut aangetroffen, staande huwelijk heeft kunnen verwerven;

dat immers het aannemersbedrijf aan haar echtgenoot toebehoorde, zodat deze de daarin eventueel gemaakte winsten toucheerde;

dat weliswaar is gebleken, dat het aannemersbedrijf tijdelijk op naam van appellante van Wegen is gevoerd, doch dat niet duidelijk is geworden, hoe dit bedrijf van haar echtgenoot aan haar is overgegaan;

dat aannemelijk is, dat deze overgang niet meer dan een formaliteit zonder materiële achtergrond was;

Overwegende voorts, dat het van algemene bekendheid is, dat heimaterialen een niet al te lange gebruikstijd hebben, zodat mag worden aangenomen, dat de eventueel bij de aanvang van het huwelijk aanwezige materialen niet meer aanwezig waren, toen het N.B.I. de vermogens van appellanten in beheer nam;

dat door appellante van Wegen niet is aannemelijk gemaakt, in hoeverre het door het N.B.I. in beheer genomen heimateriaal haar in eigendom toebehoorde, terwijl zelfs bij gebreke aan een vermelding in de huwelijksvoorwaarden, als hoedanig het bovengeciteerde artikel 4 niet kan gelden, niet is aangetoond, dat bij de aanvang van der appellanten huwelijk inderdaad heimateriaal aanwezig was;

Overwegende, dat het onder deze omstandigheden geen blijk van onjuist beleid van het N.B.I. was aan te nemen, dat bedoeld heimateriaal eigendom van appellant Volder was;

dat onbetwist is, dat het N.B.I. in verband met de stand van het vermogen van appellant Volder genoodzaakt was dit te liquideren, zodat het evenmin van onjuist beleid getuigt, dat het N.B.I. maatregelen heeft genomen om bedoeld heimateriaal te verkopen;

dat de voor de voorbereiding van deze verkoop gemaakte kosten derhalve voor rekening van appellant Volder dienen te komen en niet voor rekening van het N.B.I.;

dat het ingestelde beroep echter in zoverre gerechtvaardigd is, dat het N.B.I. ten onrechte deze kosten ten laste van appellante van Wegen heeft gebracht;

Overwegende, dat Wij appellanten als in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partijen in de kosten van dit geding zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:
.....; enz.

No. 80. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 11 Mei 1950 (Rotgans/N.B.I./Zeeman).

De bestreden boedelscheiding — welke zijdens appellant door het N.B.I. is geëffectueerd — is op formele gronden nietig.

Vernietiging van de door het N.B.I. afgelegde rekening en verantwoording, omdat daarin een aantal posten betrokken behoort te worden, welke ten onrechte, n.l. op grond van de nietige boedelscheiding, daaruit waren geëlimineerd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel:

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant zich bezwaard gevoelt door — en op de gronden, vermeld in zijn alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling bij Ons in beroep komt van — diverse ten requeste genoemde handelingen van het N.B.I., beherende het vermogen van appellant, blijkende uit de bij het appelrequest overgelegde, van het N.B.I. afkomstige rekening en verantwoording d.d. 14 October 1948 en uit de door het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord overgelegde acte van boedelscheiding, verleden voor Notaris J. W.

de Wijn te Den Helder op 9 Juli 1947, hebbende appellant aan Ons verzocht, „voormelde handelingen, te weten de bestreden afrekening en de bestreden boedelscheiding te vernietigen”;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vordering zowel bij deszelfs conclusie van antwoord — alhier eveneens als geheel geïnserieerd te beschouwen — als bij de mondelinge behandeling verweer heeft gevoerd, terwijl ook partij Zeeman bij haar verweerschrift en bij de mondelinge behandeling verweer heeft gevoerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende omtrent de vraag, door het N.B.I. en door partij Zeeman opgeworpen, of Wij bevoegd zijn de bestreden boedelscheiding te vernietigen of nietig te verklaren;

dat deze vraag naar Ons oordeel bevestigend moet worden beantwoord;

dat immers de onderhavige boedelscheiding, welke zijdens appellant door het N.B.I., beherende diens vermogen, is geëffectueerd, kan worden beschouwd als een regeling of daad van vereffening van het N.B.I. als bedoeld in art. 11, lid 1, sub c E 133, waarvan krachtens het bepaalde bij art. 11, lid 4, E 133, beroep openstaat bij Ons, welk beroep weinig zin zou hebben, indien Wij niet bevoegd zouden zijn om deze bij Ons appellabele rechtshandeling te vernietigen of nietig te verklaren;

Overwegende, dat de in de litigieuze notariële acte van boedelscheiding van 9 Juli 1947 op het vijfde blad sub E voorkomende bepaling, luidende:

„dat de deelgenoten uitdrukkelijk afstand doen van het recht, bedoeld in de „artikelen 1158 3e, 1302 en 1303 van het Burgerlijk Wetboek om eventueel, om „welke reden dan ook ontbinding van deze scheiding te vragen of in te „roepen, alsmede van het recht eventuele vernietiging te vragen of nietigheid in te roepen”;

naar Ons oordeel nietig en van onwaarde is krachtens het bepaalde bij artikel 1166 B.W.;

Overwegende, dat Wij voorts van oordeel zijn, dat voornoemde boedelscheiding in haar geheel nietig en van onwaarde is;

dat immers — nog afgezien van het feit, dat de Kantonrechter te Den Helder, in wiens tegenwoordigheid de acte van boedelscheiding is gepasseerd en door wie deze acte ook is ondertekend, noch bij deze expressis verbis, noch bij enige andere acte, de volgens artikel 169 B.W., wegens tegenstrijdig belang van appellant, noodzakelijke rechterlijke machtiging aan partij Zeeman heeft verleend — niet de Kantonrechter te Den Helder, doch zijn ambtgenoot te Alkmaar de terzake bevoegde autoriteit was, aangezien partij Zeeman — die na haar scheiding van tafel en bed niet meer dezelfde woonplaats had als appellant, die op 9 Juli 1947 nog te Den Helder woonde — blijkens de acte van boedelscheiding op 9 Juli 1947 was „wonende te Burgerbrug”, gelegen in de Gemeente Zijpe, welke Gemeente behoort tot het rechtsgebied van de Kantonrechter te Alkmaar krachtens de Wet van 17 November 1933 (Stbl. No. 604);

dat Wij derhalve, met passering van al hetgeen terzake van de boedelscheiding verder door partijen over en weer is aangevoerd, reeds aanstonds op deze *formele* grond de nietigheid der litigieuze boedelscheiding zullen moeten uitspreken, zijnde de nietigheid dezer handeling, gegrond op het ontbreken der bovenbedoelde rechterlijke machtiging, naar Ons oordeel terecht door de man (appellant) ingeroepen ingevolge het bepaalde bij art. 171 B.W.;

Overwegende omtrent de door appellant voorgebrachte grieven nopens de afrekening van het N.B.I., vervat in deszelfs „Rekening en verantwoording over het beheer over het vermogen van J. Rotgans te Wieringen, Waterweg, Hankus”, gedateerd 14 October 1948;

dat deze „rekening en verantwoording” blijkens hare datering is opgemaakt nà de litigieuze — op 9 April 1947 geëffectueerde — boedelscheiding en — gelijk door het N.B.I. zelf bij antwoord is gesteld — minstens één uitgave-

post bevat, waarmede bij die boedelscheiding „geen rekening gehouden is kunnen worden”, te weten de post „verb.verkl. f 500,—”, welke post — gelijk tussen partijen rechtens vaststaat — slaat op een verbeurdverklaring ten bedrage van f 500,—, welke aan partij Zeeman bij uitspraak van het Tribunaal van 4 September 1947 is opgelegd;

dat ook overigens deze „rekening en verantwoording” onvoldoende moet worden geacht, daar in haar een aantal posten betrokken behoort te worden, welke ten onrechte op grond van de nietige boedelscheiding daaruit waren geëlimineerd;

dat dan ook de „rekening en verantwoording” niet in stand kan blijven en door Ons zal moeten worden vernietigd;

Overwegende, dat Wij — van mening zijnde, dat partijen Rotgans en Zeeman zelf ter gelegenheid van de effectuering ener nieuwe boedelscheiding voldoende gelegenheid hebben om de door het N.B.I. daarbij aan hen beiden af te leggen rekening en verantwoording op te nemen en te sluiten — dan ook slechts ten overvloede en zonder partijen te willen binden te rade zijn geworden om aan alle partijen aan te geven, hoe naar Ons oordeel een nieuwe boedelscheiding en een nieuwe rekening en verantwoording behoren te worden ingekleed;

Overwegende in dit verband, dat door het N.B.I. zowel aan appellant als aan partij Zeeman rekening en verantwoording zal moeten worden afgelegd over het beheer, hetwelk het N.B.I. heeft gevoerd over de huwelijksgemeenschap zowel vóór als ná het tijdstip, waarop deze krachtens het bepaalde bij art. 181, lid 1, sub 4e B.W. *van rechtswege ontbonden was*, vallende dit tijdstip op 21 September 1945, zijnde immers op die datum het arrest van het Gerechtshof van 21 Juni 1945, waarbij werd bekrachtigd het vonnis der Alkmaarse Rechtbank van 1 Juni 1944, waarbij de scheiding van tafel en bed tussen partijen werd uitgesproken, in kracht van gewijsde gegaan;

dat naar Ons oordeel de *alimentatieverplichting*, aan appellant bij voornoemd vonnis opgelegd, tot 21 September 1945 is een verplichting van de huwelijksgemeenschap en ná 21 September 1945 is een verplichting van appellant-privé, welke derhalve vanaf die datum komt ten laste van zijn bij de nieuwe boedelscheiding vast te stellen aandeel in de huwelijksgemeenschap en van welke verplichting hij alleen langs de weg, aangewezen in art. 471 B.W., geheel of gedeeltelijk vermag te worden bevrijd;

dat de post „*Not. de Wijn boedelsch. f 249,59*” — welke post betreft de kosten, door Notaris de Wijn in rekening gebracht voor de nietige boedelscheiding — naar Ons oordeel in ieder geval *niet* ten laste van van appellant mag worden gebracht;

dat de reeds hierboven besproken „*verb.verkl. f 500,—*” uiteraard slechts mag komen ten laste van partij Zeeman-privé, derhalve ten laste van haar bij de nieuwe boedelscheiding vast te stellen aandeel in de huwelijksgemeenschap;

dat tenslotte ook de posten „*hyp.rente f 350,—*” en „*beheerskosten f 440,—*”, alsmede diverse posten wegens door het N.B.I. betaalde belastingen ter gelegenheid van de nieuwe boedelscheiding opnieuw zullen kunnen worden gezien met het oog op derzelver verschuldigdheid, hetzij door de huwelijksgemeenschap, hetzij door appellant-privé, hetzij door partij Zeeman-privé, zullende Wij Ons echter te dezen aanzien bepalen tot een verwijzing naar de hierboven gegeven peildatum van 21 September 1945 en de overige hierboven gegeven aanwijzingen, welke gelden zowel voor de nieuwe rekening en verantwoording als voor de nieuwe boedelscheiding;

zullende partijen zich bij het eventueel ontstaan van zwarigheden bij de nieuwe afrekening en boedelscheiding, waarbij alle drie de partijen betrokken zullen zijn, moeten wenden tot de gewone Rechter ter verkrijging van een beslissing op die zwarigheden;

Overwegende tenslotte, dat Wij te rade zijn geworden, het N.B.I. te veroordelen in de kosten, gevallen aan de zijde van appellant en te verstaan, dat partij Zeeman haar eigen kosten drage;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verklaren de acte van boedelscheiding, op 9 Juli 1947 verleden voor Notaris J. W. de Wijn te Den Helder, nietig en van onwaarde;

Verklaren ondeugdelijk de door het N.B.I. aan appellant afgelegde „rekening en verantwoording” van 14 October 1948 en vernietigen dezelve;

Verstaan, dat het N.B.I. ter gelegenheid van vorenbedoelde nieuwe boedelscheiding zowel aan appellant als aan partij Zeeman opnieuw rekening en verantwoording zal hebben af te leggen;

Ontzeggen het anders of meer gevorderde;

Veroordelen het N.B.I. in de kosten, gevallen aan de zijde van appellant, tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons begroot op f 100,—;

Verstaan, dat partij Zeeman haar eigen kosten drage.

Aldus enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Het nummer waaronder volledige publicatie in Na-oorlogse Rechtspraak heeft plaats gevonden wordt onder elke uitspraak vermeld.

Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100.

- No. 1171. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 17 Sept. 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Karni en Schim van der Loeff).

Gerequesteerde heeft op 15 Maart 1945 het saldo van verzoekster in opdracht van de General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft overgemaakt naar de D.R.T.

Deze betaling is alleen dan bevrijdend te achten — gezien het tijdstip der overmaking — indien de aard en de ernst der tegenover het personeel der Bank geuite bedreigingen zodanig zijn geweest, dat daaraan niet viel te ontkomen.

Gerequesteerde toegelaten tot getuigenbewijs op welke wijze zij getracht heeft aan betaling te ontkomen en onder welke bedreigingen zij de opdracht heeft uitgevoerd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 33.) N.R. No. 1694.

- No. 1172. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 4 Juli 1949. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Craendijk en Polderman).

Van de Incasso-Bank kon — gegeven de destijds bestaande verordeningen — naar redelijkheid niet gevorderd worden, dat zij zou hebben geweigerd de betalingsopdrachten van de Treuhänder uit te voeren en niettegenstaande er voldoende onderpand was, de credietverlening stop te zetten.

Vordering van het N.B.I. tot nietigverklaring van de door de Incasso-Bank in opdracht van de Treuhänder gedane betalingen en tot uitlevering van de tot onderpand strekkende effecten afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1695.

- No. 1173. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 10 Oct. 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Karni, Schim van der Loeff).

Een verzoek tot nietigverklaring van transacties gedaan door een door de vijand benoemde beheerder is slechts voor inwilliging vatbaar, indien en voor zoverre komt vast te staan dat deze beheerder niet op redelijke en behoorlijke wijze zijn beheer heeft gevoerd en met de aangevochten handelingen de belangen van verzoekster niet behoorlijk heeft waargenomen. Verzoekster is aan de gesties van de beheerder gebonden, indien de beheerder daarbij op redelijke en behoorlijke wijze heeft gehandeld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1696.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

- No. 1174. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 24 Oct. 1949. (Mrs. Lunsingh Tonckens, Polak en Onnen).

Het N.B.I. heeft een verzekerings-overeenkomst, door een onder beheer gestelde gesloten, met toepassing van art. 15 E 133 nietig

verklaard. In hoger beroep is deze nietigverklaring bevestigd. Het moet de verzekeringsagent voldoende duidelijk zijn geweest, dat de onder beheer gestelde beoogde door het sluiten van een lijfrente-overeenkomst een deel van het onoirbaar verworven bezit veilig te stellen tegen te verwachten maatregelen in de geest van het Besluit E 133.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 15, 43.) N.R. No. 1699.

- No. 1175. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 8 Nov. 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Het N.B.I. is geen vertegenwoordiger van alle vijandelijke onderdanen, doch alleen voor zover vermogen op de Staat is overgegaan. Een voorwaardelijke veroordeling afhankelijk van de vraag of enig vermogen alsnog op de Staat zal overgaan is onverenigbaar met een juiste procesvoering.

Betaling door Amstleven op advies van de Nederlandse Vereniging ter bevordering van het Verzekeringswezen ingevolge een wens van de Duitse autoriteiten, gepaard met de „bedreiging” dat deze zo nodig zelf door een verordening hun verlangens zouden doorzetten is geen dwang of bedreiging in de zin van art. 25 E 100.

Vordering tegen het N.B.I. ontzegd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1700.

- No. 1176. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 6 Juli 1949. (Mrs. Maassen, Rink en Brouwer).

De uiterste wilsbeschikking gemaakt op 6 Juni 1945, waarbij de in algehele gemeenschap van goederen gehuwde vrouw van een persoon bedoeld in art. 6, lid 1, van het Besluit E 133 is onterfd, is door het N.B.I. terecht als nietig beschouwd i.v.m. artt. 13 en 14 E 133, ook indien de echtgenote zelf niet is een persoon als bedoeld in art. 6, lid 1, E 133.

Besluit van het N.B.I. in hoger beroep bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 13, 14; Besluit gevolgen van het huwelijk met vijandelijke onderdanen Nr. I (F 271) artt. 2, 3.) N.R. No. 1701.

Vorderingen met betrekking tot verzekeringsovereenkomsten.

Zie ook nos. 1174 en 1175.

- No. 1177. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 18 Aug. 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Block).

Indien bij een overeenkomst van levensverzekering de bewijslast van het in leven zijn van een persoon op een bepaalde datum op een der partijen is gelegd, kan niet worden volstaan met het bewijs dat de persoon in quaestie heeft geleefd en zijn overlijden niet vaststaat daar in feite dit een omkering van de bewijslast zoude medebrengen in strijd met der partijen overeenkomst.

Overeenkomst van levensverzekering hersteld — vordering tot uitbetaling van het verzekerde bedrag afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1697.

No. 1178. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 17 Oct. 1949. (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Op 20 December 1941 is op een polis van levensverzekering aangekend, i.v.m. de oorlogsomstandigheden, dat het op 5 November 1942 vervallende verzekerde bedrag niet zou worden uitgekeerd, doch dat voor deze som in de plaats zou komen lijfrente-overeenkomsten op het leven van door de bevoordeelde aan te wijzen verzekerde(n). Gerequesteerde heeft zich alleen verzet tegen de gevraagde nietigverklaring van de aantekening op de polis van 20 December 1941. De aantekening is ongetwijfeld tot stand gekomen onder de druk der oorlogsomstandigheden, zodat het uit dien hoofde onredelijk zou zijn haar te handhaven. Vordering toegewezen; betaling aan Liro nietig verklaard met herleving van de overeenkomst zonder de aantekening van 20 December 1941.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1698.

Appèl van beslissingen Afdeling Effectenregistratie.

No. 1179. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 13 Maart 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en Korthals Altes).

Uit de verklaring van de getuige Moen blijkt, dat er een enorme wachtlijst was van aanvragers van certificaten van Amerikaanse fondsen, die niet van Rebholz afkomstig waren, zodat ter beurze wel degelijk gelet werd op de herkomst van dergelijke stukken en dat bij de aankoop daaromtrent wenssen konden worden te kennen gegeven.

Moen heeft derhalve geen enkele voorzorg genomen ter voorkoming dat hem een effect, van Rebholz afkomstig, zou worden geleverd en was mitsdien te kwader trouw.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54, 68.)

N.R. No. 1702.

Ontvijanding.

No. 1180. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 13 Maart 1950. (Mrs. Wery, Budding de Voogt en Polak).

Met vernietiging van de beschikking van het N.B.I. wordt aan verzoekster een non-enemy-verklaring verleend.

Ten aanzien van haar vermogen bepaalt de Raad, dat dit wordt gesteld onder bewind van een notaris, met bijzondere opdracht er voor te zorgen, dat het kapitaal niet naar Duitsland wordt verplaatst.

Het bewind zal eindigen vijf jaren na de uitspraak of zoveel vroeger als de requesetrante zich metterwoon in Nederland zal vestigen. (Zie N.R. No. 1573).

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1703.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 116. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 21 Juli 1950. (Volledige Afdeling).

Regresactie van koper van gespolieerd effect tegen de commissionair en van deze commissionair tegen diens Amsterdamse relatie.

In de zaak

Vereeniging „Missiehuis” te Tilburg

Gemachtigde: *Mr. G. J. P. Cammelbeeck, requesrante*

contra

W. L. M. Overes te Tilburg

Gemachtigde: *Mr. H. J. A. Scheidelaar, en*

de N.V. Algemeen Effectenkantoor in liquidatie te Amsterdam

Gemachtigde: *Mr. Th. P. J. Masthoff, gerequestreerden,*

en W. L. M. Overes te Tilburg

Gemachtigde: *Mr. H. J. A. Scheidelaar, requirant,*

contra

de N.V. Algemeen Effectenkantoor in liquidatie te Amsterdam,

Gemachtigde: *Mr. Th. P. J. Masthoff, gerequireerde,*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing.

Gehoord partijen;

Gezien de stukken, waaronder de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 11 Januari 1950 in de zaak M. van Gelder contra, de Vereeniging „Missiehuis”;

Overwegende, dat requesrante, nader te noemen het Missiehuis, bij voornoemde beslissing van de Afdeling veroordeeld werd tot teruggave van:

1 cert. à 10 shares Atchison Topeka & Santa Fé Spoorweg Mij. nr. 33811 aan de vroegere bezitter;

dat het Missiehuis voornoemd effect in April 1943 heeft verkregen door bemiddeling van de commissionair W. L. M. Overes, die deze opdracht heeft doen uitvoeren door het Algemeen Effectenkantoor, dat het onderhavige effect via de hoekman van Vliet kocht bij de C.V. Rebhoz' Bankierskantoor tegen de koers van 89;

dat gerequestreerde Overes heeft erkend, de opdracht van het Missiehuis in die zin te hebben opgevat, dat het Missiehuis goede stukken wilde hebben, ook al had het Missiehuis dat niet uitdrukkelijk bedongen;

dat Overes hiermede tevens erkend heeft verplicht te zijn geweest er zorg voor te dragen, dat hij aan het Missiehuis goede, met name niet Joodse, stukken leverde;

dat deze strekking van de aan Overes verstrekte opdracht nog wordt bevestigd, doordat, toen het Missiehuis na ontvangst van de desbetreffende aankoopnota aan Overes de vraag stelde, of het stuk niet uit Joods bezit afkomstig was, die het desbetreffende effect inmiddels reeds van het Algemeen Effectenkantoor had ontvangen, weliswaar antwoordde geen reden te hebben om aan te nemen, dat het stuk uit Joods bezit afkomstig zou zijn, doch daaraan zonder voorbehoud toevoegde, dat hij zich hieromtrent nader in verbinding zou stellen met de Amsterdamse firma, die de order had uitgevoerd;

dat Overes, gezien de ten aanzien van certificaten van Amerikaanse aandelen ter beurze heersende situatie, waarvan hij als commissionair op de hoogte was, althans behoorde te zijn, ernstig rekening had moeten houden met de mogelijkheid, dat hem uit Joods bezit afkomstige stukken zouden worden geleverd;

dat Overes dan ook bij het plaatsen van de onderhavige order uitdrukkelijk had dienen te bedingen, goede stukken te willen hebben en er zeker niet mee kon volstaan na het afsluiten der transactie bij het Algemeen Effectenkantoor te informeren en zich gerust te laten stellen door het antwoord, dat dit het onderhavige effect gekocht had van een Amsterdamse firma, van welke beweerd werd, dat zij behalve ander ook wel Joods bezit realiseerde, doch dat dit nog niet wilde zeggen, dat het onderhavige effect ook inderdaad uit Joods bezit afkomstig was;

dat uit het vorenstaande volgt, dat Overes bij het volvoeren van zijn last een nalatigheid heeft begaan, op grond waarvan hij krachtens art. 1838 B.W. tegenover zijn lastgever aansprakelijk is, zodat de eis van het Missiehuis dient te worden toegewezen;

Overwegende, dat gerequesteerde Overes de Afdeling heeft verzocht, om, indien de door het Missiehuis tegen hem ingestelde vordering mocht worden toegewezen, het Alg. Effectenkantoor te veroordelen om hem alle schade te vergoeden, die hij in verband met de onderhavige transactie mocht lijden; dat echter op de door het Algemeen Effectenkantoor aan Overes verstrekte aankoopnota met betrekking tot het litigieuze effect de navolgende clausule voorkwam:

„Wij brengen U in herinnering, dat wij deze effecten voetstoots kochten en ons niet aansprakelijk stellen voor de herkomst dezer stukken.”;

dat tegen dit voorbehoud door Overes destijds niet is geprotesteerd, hoewel dit reeds eerder op een door het Algemeen Effectenkantoor aan Overes verstrekte nota voorkwam;

dat door dit voorbehoud een aansprakelijkheid van het Algemeen Effectenkantoor als thans door Overes wordt gesteld, terzijde gesteld geacht moet worden, zodat de vordering van Overes op het Algemeen Effectenkantoor dient te worden afgewezen;

dat het de Afdeling echter billijk voorkomt, alle aanspraken, welke het Algemeen Effectenkantoor terzake van de onderhavige transactie tegen Rebholz' Bankierskantoor kan doen gelden, te doen overgaan op Overes.

BESLISSENDE:

- I. Veroordeelt gerequesteerde Overes tot betaling aan requestrant van een schadevergoeding groot f 2.236,68.
- II. Bepaalt, dat requestrante aan gerequesteerde Overes zal cederen de vordering op L.V.V.S. (vroeger genaamd Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam) welke requestrante blijkens de hierboven vermelde beslissing van de Afdeling d.d. 11 Januari 1950, verkrijgt na de uitlevering van 1 cert. à 10 shares Atchison Topeka & Santa Fé Spoorweg Mij. nr. 33811 aan M. van Gelder.
- III. Wijst de vordering van W. L. M. Overes tegen het Algemeen Effectenkantoor af.
- IV. Bepaalt, dat alle aanspraken, welke het Alg. Effectenkantoor terzake van koop van het onderhavige effect kan doen gelden tegen Rebholz' Bankierskantoor, overgaan op Overes.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10, IV, nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V, no. 1).
In de Nederlandse Staatscourant van 7 Juli 1950, no. 130 is ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat de lijsten 73/75 van door beheerders-vereffenaars der V.V.R.A. voorlopig erkende vorderingen ten kantore Sarphatistraat 47-55, Amsterdam, ter inzage zijn gelegd, en dat gedurende een maand na 7 Juli 1950 eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij beheerders-vereffenaars kunnen worden ingediend.

Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.).

Amsterdam, 4 Juli 1950.
Sarphatistraat 47-55.

Bericht aan crediteuren.

Nu het door ons in samenwerking met de Regering ontworpen en in ons bericht aan crediteuren van 12 Januari 1950 uitvoerig omschreven afwikkelingsplan door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel bij haar vonnis van 30 Maart 1950 vernietigd is, en daardoor ook de normen voor de verificatie van vorderingen zijn komen te vervallen, zijn wij genoodzaakt het plan van afwikkeling der liquidatie van L.V.V.S. algeheel te herzien.

Bij genoemd vonnis wordt onder le bevolen:

„dat onverwijld worde overgegaan tot verificatie van alle bij de beheerders-„vereffenaars ingediende schuldvorderingen, zonder onderscheid als in het „bericht aan crediteuren van 12 Januari 1950 gemaakt.”

Moelijkheden bij de verificatie.

Dat zo spoedig mogelijk verificatie van de ingediende schuldvorderingen zal moeten plaats hebben is duidelijk. De grote moeilijkheid is echter, dat de normen, welke daarbij in acht genomen dienen te worden, niet vaststaan.

Verschillende vragen doen zich in dit verband voor, n.l.:

- a. of en in hoeverre gedurende de bezettingstijd in rekening gebrachte beheers- en administratiekosten in aanmerking moeten worden genomen. In tal van gevallen zijn bijv. destijds kosten in rekening gebracht, welke achteraf geheel willekeurig blijken te zijn;
- b. of en in hoeverre met gedurende de bezettingstijd geïncasseerde coupons, dividenden, e.d. rekening moet worden gehouden. Deze coupons en dividenden zijn n.l. merendeels niet op de individuele rekeningen geboekt, doch bij de uiteenrafeling van het z.g. „Sammelkonto” op één rekening bijeengehouden; het betreft hier vele honderdduizenden posten, welke slechts met tijdrovend recherchewerk — en zelfs dan, gezien de grove onnauwkeurigheden, welke tijdens de bezetting zijn begaan, nog niet eens in alle gevallen — naar de individuele rekeningen zouden kunnen worden overgeboekt;
- c. of, en zo ja, tegen welk percentage en tot welk tijdstip over de creditsaldi bij L.V.V.S. rente zal worden vergoed;
- d. welke maatstaf zal gelden voor de berekening van vorderingen terzake van de inlevering van goederen en kostbaarheden;

e. tegen welke koersen de niet meer aanwezige effecten zullen moeten worden gewaardeerd en of en in hoeverre met gedeerde vruchten van deze effecten rekening moet worden gehouden.

Ten aanzien van de hiervoor aangegeven vraagpunten bestaat de moeilijkheid enerzijds daarin, dat het erom gaat, te komen tot algemeen bindende normen, die niet alleen het rechtsgevoel bevredigen, doch waarvan bovendien zou moeten vaststaan, dat daarin niet tijdens de verificatiewerkzaamheden door een rechterlijke uitspraak verandering zal worden gebracht. Anderzijds is het voor de gezamenlijke crediteuren van belang, dat de te kiezen oplossing het apparaat van L.V.V.S. zo min mogelijk belast. Iedere vermeerdering van werk komt uiteindelijk, hetzij door een lagere, hetzij door een latere uitkering, ten laste van crediteuren.

Speciale moeilijkheden bij de vorderingen terzake van inlevering van effecten.

Speciale moeilijkheden rijzen bij de vraag, welke koersen zullen gelden bij de verificatie van vorderingen terzake van de inlevering van effecten, welke niet meer bij L.V.V.S. aanwezig zijn. Bij de beantwoording van deze vraag gaat de keus in hoofdzaak tussen de navolgende twee mogelijkheden:

1. de indertijd door L.V.V.S. werkelijk gemaakte verkoopopbrengsten voor elk effect afzonderlijk;
2. de uniforme koersen volgens de prijscourant per 4 November 1947, conform het bij de Wet van 15 Januari 1948, Staatsblad I 21, gewijzigde artikel 59 Besluit Herstel Rechtsverkeer, voorzover deze laatstgenoemde koersen hoger liggen dan de onder 1 bedoelde.

Zoals bekend kozen wij in ons voorstel van 12 Januari 1950 de onder 2 genoemde oplossing.

Volgens het vonnis van 30 Maart 1950, waarin op zich zelf tegen dit systeem geen bezwaar is gemaakt, zouden echter de uitgewonnen effectenbezitters, d.w.z. de tegenwoordige houders van effecten, die deze effecten als gevolg van rechtsherstel aan de oorspronkelijke eigenaren (hebben) moeten teruggeven en daardoor crediteuren van L.V.V.S. zijn geworden, slechts aanspraak kunnen maken op verificatie overeenkomstig de onder 1 genoemde koersen, voorzover althans hun subjectieve goede trouw niet kan worden aangetoond.

Uitsluitend de oorspronkelijke crediteuren en eventueel die uitgewonnen effectenbezitters, wier subjectieve goede trouw zou zijn aangetoond, zouden in aanmerking komen voor verificatie op basis van de onder 2 genoemde koersen.

Van de zijde der gedeposedeerde effectenbezitters wordt het standpunt verdedigd, dat alleen de onder 2 genoemde wijze van waardering ten opzichte van de oorspronkelijke crediteuren in overeenstemming is met de bedoeling van de wetgever. Van andere zijde wordt daarentegen de mening verkondigd, dat toekenning ener schadevergoeding op basis van Art. 59 Besluit Herstel Rechtsverkeer ten laste van de boedel van L.V.V.S. in wezen zou neerkomen op een niet te rechtvaardigen bevoordeling ten laste van de medebelanghebbenden, in het bijzonder de geldcrediteuren en de crediteuren uit hoofde van inlevering van obligaties, voor welke laatsten het koersverschil practisch van geen betekenis is. Over dit vraagpunt heeft de rechter tot dusver nog geen uitspraak gedaan. Deze tegenstrijdigheid van belangen tussen twee groepen crediteuren maakt het voor ons moeilijk een keuze te doen tussen de beide mogelijke wijzen van waardering.

Bovendien doen zich, zowel bij systeem 1 als bij systeem 2 — dit laatste geamendeerd overeenkomstig de bovenvermelde opvatting van de Afdeling Rechtspraak — verschillende bezwaren voor, waarvan de voornaamste zijn:

Bij systeem 1, dat dit geen oplossing geeft voor „zoekgeraakte” stukken, waarvoor bij L.V.V.S. geen verkoop-opbrengst is ontvangen;

Bij systeem 2, dat iedere toegewezen rechtsherstelaanspraak met betrekking tot een effect (het gaat om tienduizenden effecten) tot wijziging in het totaal der verplichtingen van L.V.V.S. moet leiden. Immers de oorspronkelijke bezitter zou in dit systeem recht hebben op verificatie volgens in het

algemeen hoger liggende maatstaven dan de uitgewonnen effectenbezitter.

De gevolgen van het steeds voortschrijden van het effecten-rechtsherstel zullen bij beide stelsels en bij het laatstgenoemde in het bijzonder de verificatie tot het tijdstip der slotuitkering blijven doorkruisen, zodat op de individuele rekeningen, ook op reeds geverifieerde, voortdurend herzieningen zullen dienen plaats te hebben, terwijl bij systeem 2 bovendien het totale passief voortdurend wijziging ondergaat en dus het percentage van de slotuitkering niet kan worden vastgesteld, voordat het effecten-rechtsherstel is voltooid.

Voorts menen wij niet te mogen nalaten erop te wijzen, dat nog niet is uitgemaakt:

- a. of en in hoeverre L.V.V.S. krachtens art. 59 Besluit Herstel Rechtsverkeer naast een eventuele schadevergoeding op basis van de koersen van 4 November 1947 gehouden zou zijn tot schadevergoeding wegens het derven van vruchten;
- b. in hoeverre regresacties van uitgewonnen effecten-bezitters tegen L.V.V.S. kans van slagen hebben.

Een en ander zou het uiteindelijke uitkeringspercentage zeer belangrijk kunnen beïnvloeden.

Ten slotte zou volgens het vonnis van 30 Maart 1950 een uitgewonnen effecten-bezitter, die subjectief te goede trouw is, mogelijk wel aanspraak kunnen maken op een gelijke uitkering als de oorspronkelijke bezitter. Wij menen dat niet van ons kan worden gevergd, over de al dan niet aanwezigheid van subjectieve goede trouw een beslissing te nemen.

Onzekerheden ten aanzien van de wijze van uitbetaling.

Het vonnis van 30 Maart bevat onder 2e de bepaling:

„dat terstond na verificatie van de ingediende schuldvorderingen moet „worden overgegaan tot een uitkering aan de erkende schuldeisers tot een zo hoog mogelijk percentage hunner vorderingen.”

Hoewel wij van mening zijn, dat een aan de eisen van de praktijk beantwoordende uitlegging van deze bepaling zou medebrengen, dat wij bevoegd zijn terstond na verificatie van een bepaalde vordering een uitkering op die vordering te doen, geeft het vonnis aanleiding tot de opvatting, dat betaling van de eerste liquidatie-uitkering eerst zal mogen geschieden, nadat *alle ingediende vorderingen* geverifieerd zijn.

Nadere verduidelijking op dit punt is o.i. noodzakelijk.

Onzekerheden ten aanzien van het percentage der eerste uitkering.

Het vonnis van 30 Maart 1950 bepaalt ten slotte onder 3e,

„dat binnen twee maanden na de uitspraak (dus vóór 30 Mei 1950) aan „de schuldeisers moet worden kenbaar gemaakt een beslissing omtrent het „(uit te keren) percentage.”

In een op 26 Mei 1950 aan de pers ter publicatie gegeven en in de Nederlandse Staatscourant van 30 Mei 1950 opgenomen bericht hebben wij reeds medegedeeld, dat het percentage der eerste liquidatie-uitkering 50 % zal bedragen, indien althans de passiva door onvoorziene omstandigheden geen zeer belangrijke verhoging zouden ondergaan.

Wij hebben bij het maken van dit voorbehoud in de eerste plaats gedacht aan de mogelijkheid van het bestaan van vorderingen op L.V.V.S., welke in de administratie niet zijn terug te vinden. Hoewel tot dusver slechts in enkele gevallen van het bestaan van dergelijke vorderingen is gebleken, hebben wij hier te doen met een onzekere factor, welke wij niet mogen verwaarlozen. Gelet op deze en nog vele andere onzekere factoren, die wij hiervoor reeds hebben aangegeven — zoals het ontbreken van definitieve waarderingsmaatstaven, het risico met betrekking tot de aan artikel 59 Besluit Herstel Rechtsverkeer te geven toepassing, de mogelijkheid van regresacties, de nog niet te schatten duur der liquidatie en de kosten verbonden aan het gedurende die liquidatie in stand houden van het liquidatie-apparaat — zijn wij in overeenstemming met een ons te dezer zake door onze accountants, de Heren

Th. & L. Limperg, uitgebracht advies, van oordeel, dat niet alleen een eerste uitkering van meer dan 50 % niet verantwoord zou zijn, doch dat zelfs het aankondigen van dit percentage slechts onder het daarbij gemaakte voorbehoud kon geschieden.

Wij hebben gemeend deze moeilijkheden, welke zich bij de afwikkeling voordoen, zo uitvoerig te moeten uiteenzetten, omdat wel eens de indruk is gewekt, dat de afwikkeling en ook de verificatie op eenvoudige wijze zouden kunnen geschieden.

Het grote probleem hierbij is echter normen te verkrijgen, welke bij de verificatie der vorderingen voor *alle* crediteuren binden zijn.

Dit is naar onze mening alleen mogelijk langs de weg van een aantal procedures of door een regeling bij de wet. Geen van beide mogelijkheden zal echter tot een spoedige verificatie leiden.

Beslissing Nederlands Beheersinstituut.

Nu het voorshands niet mogelijk is gebleken om door middel van aanvordering van een door ons gedaan aanbod tot een vrijwillige vaststelling van de verificatiemaatstaven te komen, en de garantie van de Staat is komen te vervallen, bleef, om in de thans ontstane situatie tot een spoedige oplossing te komen, als enige mogelijkheid over een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij de maatstaven voor verificatie en een plan van afwikkeling worden vastgesteld.

Wij verhalen ons niet, dat deze methode niet afdoende is. Uit het vorenstaande blijkt reeds, hoe moeilijk het is maatstaven aan te leggen, die voor *alle* crediteuren bindend zijn en die rekening houden met de uiteenlopende belangen van de verschillende groepen crediteuren. Er zal dus steeds moeten worden gerekend met in de vorm van hoger beroep tegen de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut in te brengen bezwaren. De Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel kan in een dergelijke appelprocedure de door het Nederlandse Beheersinstituut gestelde normen geheel of gedeeltelijk vernietigen en al dan niet door andere vervangen.

Dit alles leidt tot verschuiving van het tijdstip, waarop de normen voor definitieve toepassing vatbaar kunnen worden geacht. Bovendien zullen zich nog een aantal geschillen kunnen voordoen van feitelijke aard over de toepasselijkheid der gestelde normen op bepaalde gevallen.

Geeft dus deze methode niet terstond de zekerheid, die alle belanghebbenden behoeven, toch schijnt zij in de gegeven omstandigheden de enig bruikbare. Het primaire belang van de crediteuren bij een zo spoedig mogelijke afwikkeling moet de doorslag geven.

Het N.B.I. heeft onder dagtekening van 28 Juni 1950, No. ML 276 Da de navolgende in de Nederlandse Staatscourant van 30 Juni 1950, No. 125 gepubliceerde algemene beslissing genomen:

..... (voor de tekst zie „Rechtsherstel” V, 1, p. 407 e.v.).

De in voormelde algemene beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut neergelegde regelen houden nauw verband met elkaar. Zij beogen in de eerste plaats een administratieve vereenvoudiging tot stand te brengen waardoor de liquidatie in een sneller tempo kan verlopen, en voorts een zo groot mogelijke eenvormigheid in de behandeling van crediteuren van L.V.V.S. te bereiken.

Nu door de bepaling onder k de volgorde van de verificatie objectief is vastgesteld, bestond geen bezwaar te bepalen — zoals onder j is geschied — dat de uitkering waarover geen geschil bestaat, terstond na de verificatie van een vordering, aan de betrokken schuldeiser zal worden gedaan.

De bepaling onder m is noodzakelijk, omdat de vaststelling der vorderingen en de uitkering geschieden op grond van een administratie, die in de bezettingstijd op gebrekkige wijze is gevoerd, waarin ontelbare fouten moesten worden hersteld en die ook thans nog niet volledig door de accountants is gecontroleerd, zodat met de mogelijkheid moet worden gerekend, dat ons

thans nog onbekende posten in het debet van verschillende rekeningen zullen moeten worden gebracht.

Bij de verificatie zullen aan de rekeninghouders bescheiden worden toegezonden aan de hand waarvan zij in staat zijn het verloop van hun rekening en het lot van de door hen ingeleverde effecten na te gaan.

Einduitkering.

Ten aanzien van het tijdstip en de grootte der te verwachten einduitkering kunnen wij nog niets mededelen. Het staat wel vast, dat de afwikkeling van het effectenrechtsherstel nog jaren zal vragen. Wij hebben er hiervoor reeds op gewezen, dat dit effectenrechtsherstel bij voortdoring in groten getale mutaties in reeds geverifieerde rekeningen teweeg zal blijven brengen. De thans aangegeven wijze van afwikkeling noodzaakt ons tot het ook na de verificatie in stand houden van een omvangrijk apparaat, waarvan de kosten op de boedel zullen drukken.

Wij hadden gaarne gezien, dat L.V.V.S. — in plaats van op deze wijze het sluitstuk van het rechtsherstel te gaan vormen — spoediger had kunnen worden afgewikkeld. Nu het door ons gedane aanbod van 12 Januari 1950 is vernietigd en daardoor tevens de daaraan verbonden Staatsgarantie is vervallen, scheen ons echter geen betere wijze van afwikkeling mogelijk dan de in deze circulaire omschrevene.

Volledigheidshalve merken wij in dit verband op, dat een der aanvaarders van dat aanbod een verzoek tot herziening van het vonnis van 30 Maart 1950 heeft ingediend, welk verzoek ten doel heeft alsnog nakoming van ons aanbod jegens de aanvaarders te verkrijgen.

Voorschot.

Wij begrijpen zeer goed, dat wij — indien wij op dit punt ons bericht aan crediteuren zouden besluiten — een sterk gevoel van onbevredigdheid bij de crediteuren van L.V.V.S. zouden hebben verwekt. Vandaar dat wij, in overleg met het Nederlandse Beheersinstituut, naar een weg hebben gezocht om aan de gebiedende eis tegemoet te komen, dat op korte termijn de liquide middelen van L.V.V.S. voor zover mogelijk aan de belanghebbenden worden uitgekeerd.

In dit verband is door het Nederlandse Beheersinstituut onder dagtekening van 28 Juni 1950, No. ML 276 Db, de navolgende in de Nederlandse Staatscourant van 30 Juni, No. 125, gepubliceerde beschikking getroffen:

..... (voor de tekst zie „Rechtsherstel” I, 1, p. 409).

Slotopmerking.

Het zal aan een ieder duidelijk zijn, dat de van ons gevorderde werkzaamheden zeer omvangrijk zijn en als gevolg van de voorschotverlening nog zullen toenemen. Wij mogen derhalve ons reeds eerder gedaan verzoek herhalen om de gang van zaken niet nodeloos te vertragen door verzoeken tot ons te richten tot het verkrijgen van prioriteit in afwijking van de in deze circulaire getroffen regelingen, dan wel tot het maken van uitzonderingen, die in deze regelingen niet zijn voorzien.

De Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S.:

J. D. J. ROOS,
Mr. J. P. BARTH,
E. SPIER.

Liquidatie L.V.V.S.

Zoals in het hieraan voorafgaande „Bericht aan Crediteuren” is vermeld in een noot op de daarin opgenomen, reeds in „Rechtsherstel” V, 1, p. 407 e.v. gepubliceerde algemene beslissing d.d. 28 Juni 1950, No. M.L. van het N.B.I., heeft de loting, bedoeld sub k van deze algemene beslissing, inmiddels op 29 Juni 1950 plaats gevonden, ten overstaan van notaris A. M. Vroom te Amsterdam; het resultaat is geweest, dat met de letter V zal worden begonnen.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Wat omvat het begrip „tegenpraestatie“?

1. *Eén hypotheek, gevestigd op diverse percelen.*

In het onder bovengemelde titel gepubliceerde artikel van de Afdeling Onroerende Goederen (zie „Rechtsherstel“ 3e jaargang No. 9, pag. 274 e.v.) betreffende het geschil Helios/Nationale Levensverzekerings Bank/diverse kopers, waarin door de Kamer te 's-Gravenhage op 30 October 1948 uitspraak werd gedaan, werd een geval besproken, waarin een hypothecaire schuld rustende op verschillende percelen, niet onmiddellijk na de verkoop van enkele percelen geheel werd afgelost, doch de aflossing van het restant pas enkele maanden na de ontvangst van de koopsom van de betrokken percelen plaats vond.

De Raad achtte in dit geval de later plaats gevonden hebbende aflossing nog een gevolg van de verkoop, zodat ook dit bedrag voor de oude eigenaar een tegenpraestatie in de zin van lid 5 van art. 27 E 100 opleverde, welke aan de kopers van de verschillende percelen moest worden teruggegeven.

De casus-positie was als volgt:

Door de Verwalter van „Helios“ werden 11 percelen verkocht in Mei 1943 voor een totaal bedrag van f 455.000,—. Gelijktijdig met deze verkopen werd aan de Nationale Levensverzekerings Bank een bedrag van f 202.000,— afgelost in mindering op de hypotheek. Op 4 Augustus 1943 werd door de Verwalter het restant ad f 80.000,— afgelost, waarna de gehele inschrijving werd doorgehaald. Daarna werden in September 1943 en Juni 1944 nog twee percelen verkocht. De resterende percelen werden niet verkocht.

De Raad gaf als zijn oordeel te kennen, dat het gehele bedrag van f 282.000,— als „tegenpraestatie“ behoorde toe te komen aan de kopers van de eerste 11 percelen.

De tweede quaestie, welke zich hierbij voordeed, n.l. de vraag of de kopers van de twee laatste percelen aanspraak konden maken op een gedeelte van deze tegenpraestatie werd door de Raad niet nader onderzocht. De notaris-bemiddelaar had reeds in zijn voorstel voor de minnelijke regelingen deze vraag ontkennend beantwoord en de Raad sloot zich t.a.v. deze quaestie zonder commentaar aan bij de opvatting van de Notaris-bemiddelaar.

Deze opvatting, n.l. dat de kopers van een, op het moment van aankoop, onbelast perceel, geen aanspraak kunnen maken op een gedeelte van het bedrag dat uit de opbrengst van andere, mede-verbonden percelen, aan de vroegere hypotheekhouder werd uitbetaald, wordt door verschillende belanghebbenden bestreden.

De Raad acht echter alle, tegen deze opvatting aangevoerde bezwaren ongegrond en wijst consequent de tegenpraestatie toe aan de kopers van die percelen, waarvan de koopsommen geheel of gedeeltelijk gebruikt zijn voor het aflossen van de hypotheek.

Zulks moge blijken uit de navolgende uitspraken:

I. Uitspraak van de Kamer te Utrecht d.d. 16 December 1949.

J. was eigenares van 4 percelen, belast met één hypothecaire schuld groot f 10.500,—. Drie dezer percelen werden verkocht voor f 16.900,—. Uit deze koopsommen werd de gehele schuld afgelost.

Daarna werd het vierde perceel verkocht aan A., wiens koopsom door de N.G.V. in ontvangst genomen werd. Uit deze koopsom werden geen schulden betaald, zodat, naar het oordeel van notaris-bemiddelaar, de „tegenpraestatie“ slechts bestond in een vordering op de N.G.V. voor de volle koopsom. Deze maakte dienovereenkomstig een voorstel voor de minnelijke regeling op.

De Raad overwoog:

„O. dat wederom blijkt het genoemde proces-verbaal van zwaarigheden J., de N.G.V. en T (ussenkoper) allen in hunne genoemde hoedanigheden zich met de voorgestelde minnelijke regeling accoord hebben verklaard, doch A. te dien aanzien verklaarde als volgt:

dat hij niet bereid was mede te werken aan een minnelijke regeling zoals hiervoor vermeld, aangezien hij niet accoord gaat met de opvatting dat rechtsherstel van voormeld perceel zou geschieden zonder rechtsherstel van na te melden hypotheek;

dat n.l. ten tijde van de overname van het beheer van de goederen van J. dit perceel, tezamen met nog drie percelen, was belast met een hypothecaire schuld groot f 10.500,—;

dat naar zijn mening deze hypotheekschuld ondeelbaar was en dat rechtsherstel behoort te geschieden gerekend naar het tijdstip van overname van het beheer door de N.G.V. en niet naar het tijdstip van de verkoop;

dat hij van mening is, dat rechtsherstel van de vier percelen, waarop de hypotheek rustte, moet geschieden met rechtsherstel van de hypotheek naar verhouding van de waarde der percelen in totaal verkocht voor f 22.650,—, tengevolge waarvan voormeld perceel zou moeten worden belast met $\frac{5750}{22650}$ ste deel van de hypotheek ad f 10.500,— of f 2.663,—;

dat hij van mening is — in verband met de ondeelbaarheid der hypotheek — dat er gerekend moet worden dat naar aanleiding van de verkoop van voormeld perceel een bedrag van f 2.663,— is afgelost, waarom hij deze aanspraak maakt op terugbetaling van dit bedrag van f 2.663,— met de rente ad $3\frac{3}{4}$ % sedert de dag van verkoop, als aflossing van het evenredig gedeelte der hypotheekschuld;

dat hij overigens met voormelde regeling accoord gaat; enz.

O. dat het verweer ten gronde eveneens moet falen;

O. immers dat naar onbetwist vaststaat, het meergemelde onroerend goed ten tijde van de verkoop en overdracht aan A. onbelast was, nadat voordien de mede daarop drukkende hypothecaire schuld was afgelost ter gelegenheid van de verkoop en overdracht van andere aan J. toebehorende huizen;

O. dat hieruit volgt dat J. ter gelegenheid van de verkoop van het onroerend goed hier van belang van de zijde van A. generlei tegenpraestatie heeft ontvangen, als bedoeld in het vijfde lid van art. 27 van het K.B. E 100, zodat er ook generlei grond is ter gelegenheid van het rechtsherstel t.a.v. het onderhavige perceel de teruggave te doen geschieden onder voorwaarde, dat aan A. terzake van de voormelde hypothecaire schuld iets worde voldaan;

O. dat niet terzake dienende zijn bespiegelingen omtrent de deelbaarheid of ondeelbaarheid van een hypothecaire schuld van het zakelijk recht van hypotheek, nu zowel schuld als hypotheek op het ogenblik van de verkoop en overdracht aan A. waren tenietgegaan; enz.”

II. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 28 Maart 1950.

J. was eigenaar van diverse percelen belast met een hypothecaire schuld groot f 36.000,—.

Op 16 April 1940 verkocht J. enkele percelen voor f 32.000. Tengevolge van ontstane moeilijkheden werd de koopsom pas in Januari 1944 door de koper voldaan aan Lippmann, Rosenthal & Co.

Op 11 Februari 1943 verkocht de N.G.V. één perceel aan A. Uit diens koopsom werd f 4.000,— afgelost op gemelde schuld.

Op 7 October 1943 verkocht de N.G.V. de 4 overige percelen aan T. Deze verkocht de percelen door aan verschillende kopers.

Bij uitspraak d.d. 23 October 1946 betreffende de verkoop van de door J. zelf verkochte percelen, werd overwogen, dat op de hypotheekschuld op 11 Februari 1943 f 4.000,— werd afgelost, zodat daarna deze hypotheek nog f 32.000,— bedroeg en voorts dat blijkens deskundigen-rapport de

waarde van de door J. verkochte percelen tot de waarde van de op 7 October 1943 door de N.G.V. verkochte percelen stond in de verhouding 36 : 24 en dat de door J. te vergoeden hoofdsom van f 32.000,— met rente voor 36/60 moest worden betaald aan de betreffende koper.

A. stelde zich op het standpunt, dat deze uitspraak bij de minnelijke regeling moest worden in acht genomen, en dat hij als gevolg daarvan f 4.000,— behoorde te ontvangen en de kopers van de overige percelen (welke alle 4 gelijke waarde hadden) ieder 6/60 van f 32.000,— of f 3.200,—.

De Raad overwoog:

„dat de Raad het oordeel van A. deelt en dienovereenkomstig beslist; dat immers vaststaat dat van de voor dit perceel betaalde koopprijs in feite een bedrag van f 4.000,— plus rente door de verkoper in overeenstemming met de hypotheekhouder ter aflossing van de hypothecaire schuld is gebruikt;

dat indien de Joodse eigenaar in de eigendom van het perceel wordt hersteld tegen terngbetaling van het voor hem tengevoige van de onrechtmatige verkoop ontstane voordeel, de gevolgen van deze verkoop volledig zullen zijn ongedaan gemaakt en er naar het oordeel van de Raad generlei aanleiding bestaat om van de koper meer te eisen, dan dat hij die door hem veroorzaakte gevolgen weder ongedaan maakt;

dat het enige argument hetwelk daarvoor wordt aangevoerd, is, dat de kopers van het door A. gekochte perceel er aldus geheel willekeurig verhoudingsgewijs voordeliger uitkomen dan de kopers der andere percelen en dan in het bijzonder zij, die reeds vóór de oorlog de percelen van J. zelf hebben gekocht;

dat echter willekeur nog iets anders is dan toeval en de Raad zich niet geroepen acht tot rectificatie van het toeval, hetwelk nu eenmaal allerwege de aan de Joodse landgenoten te vergoeden schade zeer ongelijk verdeelt over hen, die aan het ontstaan van die schade hebben medegewerkt;

dat de Raad, wat verder de verdeling van de aflossing van het restant der hypotheekschuld over de door J. verkochte percelen enerzijds en de door de N.G.V. op 7 October 1943 verkochte percelen anderzijds betreft, de daaromtrent in de uitspraak van de Raad van 23 October 1946 (gewezen tussen J. en de kopers van eerstgenoemde percelen) gegeven beslissing juist acht op de gronden, in die uitspraak aangevoerd en welke de Raad hier overneemt; enz.”

III. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 14 April 1950.

J. bezat op 9 Mei 1940 vier percelen, welke gezamenlijk belast waren met een hypothecaire schuld groot f 83.000,—.

Het eerste werd verkocht in December 1941. Uit de koopsom werd f 6.000,— op de hypotheekschuld afgelost.

Het tweede werd verkocht in Januari 1942, waarbij f 12.500,— werd afgelost.

Het derde werd verkocht in Mei 1942, waarbij f 30.000,— werd afgelost. Bij het rechtsherstel werden voormelde percelen aan de oude eigenaar teruggegeven, die als „tegenpraestatie” telkens de afgeloste bedragen ter tafel bracht.

Bij het rechtsherstel van het vierde perceel, dat in Augustus 1943 was verkocht en waarbij het restant der schuld ad f 25.750,— werd afgelost, ontstonden moeilijkheden. De koper stelde, dat hij, door de afzonderlijke behandeling van het rechtsherstel der 4 percelen benadeeld was. Immers, naar zijn mening, zouden indien het rechtsherstel der 4 percelen in één minnelijke regeling tot stand gebracht was, de diverse aflossingen naar verhouding van de koopsom verdeeld zijn over de kopers van de 4 percelen. Een dergelijke verdeling van de „tegenpraestatie” zou voor de koper van het 4e perceel voordeliger zijn geweest.

Deze opvatting van de koper van het vierde perceel (A.) had tengevolge dat een proces-verbaal van zwaarigheden moest worden opgemaakt en aan de Afdeling Rechtspraak het geschil t.a.v. het vierde perceel ter beoordeling werd voorgelegd.

De Raad overwoog:

„O. dat het evenwel zijn de rechtsgevolgen aan het te verlenen rechtsherstel te verbinden, waaromtrent partijen verschillen wijl immers A. niet kan medegaan met het desbetreffende aanbod van verzoeker tot restitutie van de voorgenoemde bedragen van f 25.750,— en f 79,02 onderscheidenlijk afgelost restant hypotheek en betaalde rente;

O. dat n.l. A. zich stelt op het standpunt, dat bij vaststelling der door verzoeker aan A. te betalen restitutie van voormelde bedragen niet wordt voldaan aan de eisen van redelijkheid en billijkheid; zich tot staving van dat standpunt beroepende op de ten deze in aanmerking te nemen totaliteit der feiten, zijnde de volgende: (zie hierboven);

O. dat A. zijn ingenomen standpunt nog heeft onderstreept door aansluiting te zoeken bij een uitspraak van de Raad, Afdeling Rechtspraak gegeven in een andere zaak, in welke uitspraak dat z.g. stelsel van evenredigheid zou zijn gehuldigd en als bijzondere grief heeft naar voren gebracht, dat dit voor A. uitermate weinig bevredigende voorstel van de verzoeker, waarbij het advies van de gedelegeerde zich aansluit, het gevolg is van het ter zake van elk gedwongen verkocht perceel afzonderlijk tot stand gebrachte rechtsherstel met de regeling van dezelfde gevolgen, in stede van het rechtsherstel van alle die verkopen als een samenhangend geheel te beschouwen en te behandelen welke gelijktijdige behandeling niet alleen rationeel ware geweest, doch zelfs naar wettelijk voorschrift van art. 113b Besluit F 272 had moeten geschieden; enz.

O. dat naar het oordeel van de Raad ten deze niet is van belang te beslissen wie van beide partijen is te zien als de schuldige aan het feit, dat het herstel t.a.v. de andere, eveneens aan verzoeker door de bezetter ontnomen onroerende goederen reeds heeft plaats gehad en als laatste nu aan de orde komt het herstel van de door A. gekochte percelen;

O. dat dit slechts anders zoude kunnen zijn, bijaldien boven twijfel zoude verheven zijn, dat de evenredige verdeling, als door A. voorgestaan, gevolgd zou zijn ingeval van gelijktijdig rechtsherstel;

O. dat evenwel te dien aanzien in zijn algemeenheid geenszins kan worden aanvaard het betoog van A., dat steeds en te allen tijde — indien onderscheidene onroerende goederen, voor dezelfde schuld hypothecair belast, op verschillende dagen aan de Joodse eigenaar door gedwongen verkoop worden ontnomen en met de gehele of gedeeltelijke koopsommen aflossingen op de hypotheek geschieden — ingeval van rechtsherstel met betrekking tot die goederen de omslag van aan de koper te restitueren bedragen behoort plaats te vinden op de wijze door A. voorgestaan als enig redelijk stelsel;

O. dat toch die methode in beginsel afstuit op het bepaalde in art. 27 Besluit Herstel Rechtsverkeer ingevolge welk voorschrift de Raad kan bevelen ingeval van herstel als anderszins van een rechtshandeling, als zaken of rechten dientengevolge aan de gedeposeerde eigenaar worden teruggegeven en deze bij of tengevolge van de rechtshandelingen, waardoor of tengevolge waarvan het bezit voor hem was verloren gegaan, enige tegenpraestatie heeft ontvangen, dat de teruggave slechts zal plaats vinden onder de voorwaarde, dat de ontvangen tegenpraestatie wordt voldaan aan de tegenpartij;

O. dat immers naar de zin van die bepalingen niet sprake kan zijn van het opleggen aan de te herstellen eigenaar van enige andere verplichting jegens de wederpartij, dan tot voldoening van wat de gedeposeerde door of tengevolge van die bepaalde handeling, waar-

door of tengevolge waarvan het bezit voor hem verloren was gegaan, als tegenpraestatie heeft ontvangen;

O. dat derhalve in ieder zich voordoend geval op zich zelve dient te worden vastgesteld, wat de tegenpraestatie is geweest, welke de te herstellen eigenaar heeft ontvangen door of tengevolge van de bepaalde rechtshandeling, welke hem uit een bepaald recht stootte, waarbij echter aan A. kan worden toegegeven, dat de omstandigheden van een abnormaal geval wel eens kunnen medebrengen dat naar redelijkheid en billijkheid terzake mede in aanmerking behoren te komen aflossingen op hypotheeken, drukkende op andere panden dan dat, hetwelk het object der in concreto te herstellen rechtsbetrekking uitmaakt, zelfs al zouden met een en dezelfde hypotheek bezwaarde onroerende goederen destijds op verschillende dagen door gedwongen verkoop aan de Joodse eigenaar zijn ontnomen;

O. dat A. in gebreke is gebleven gronden aan te voeren voor het door A. kennelijk ten deze ingenomen standpunt, dat bijaldien het herstel van alle aan de verzoeker ontnomen goederen tegelijkertijd zou zijn geschied een *abnormaal* geval aanwezig zoude zijn geweest, genoegzame grond opleverde om in casu de door A. voorgestane evenredige verdeling toe te passen;

O. dat derhalve het ongelijk in deze is aan de zijde van A., medebrengende dat de kosten van dit herstel ten laste van A. behoren te komen; enz."

Abonneert U nog heden op

KUNST
en
KUNST
LEVEN

HET MODERNE ORGAAN VOOR ALLE TAKKEN DER KUNST

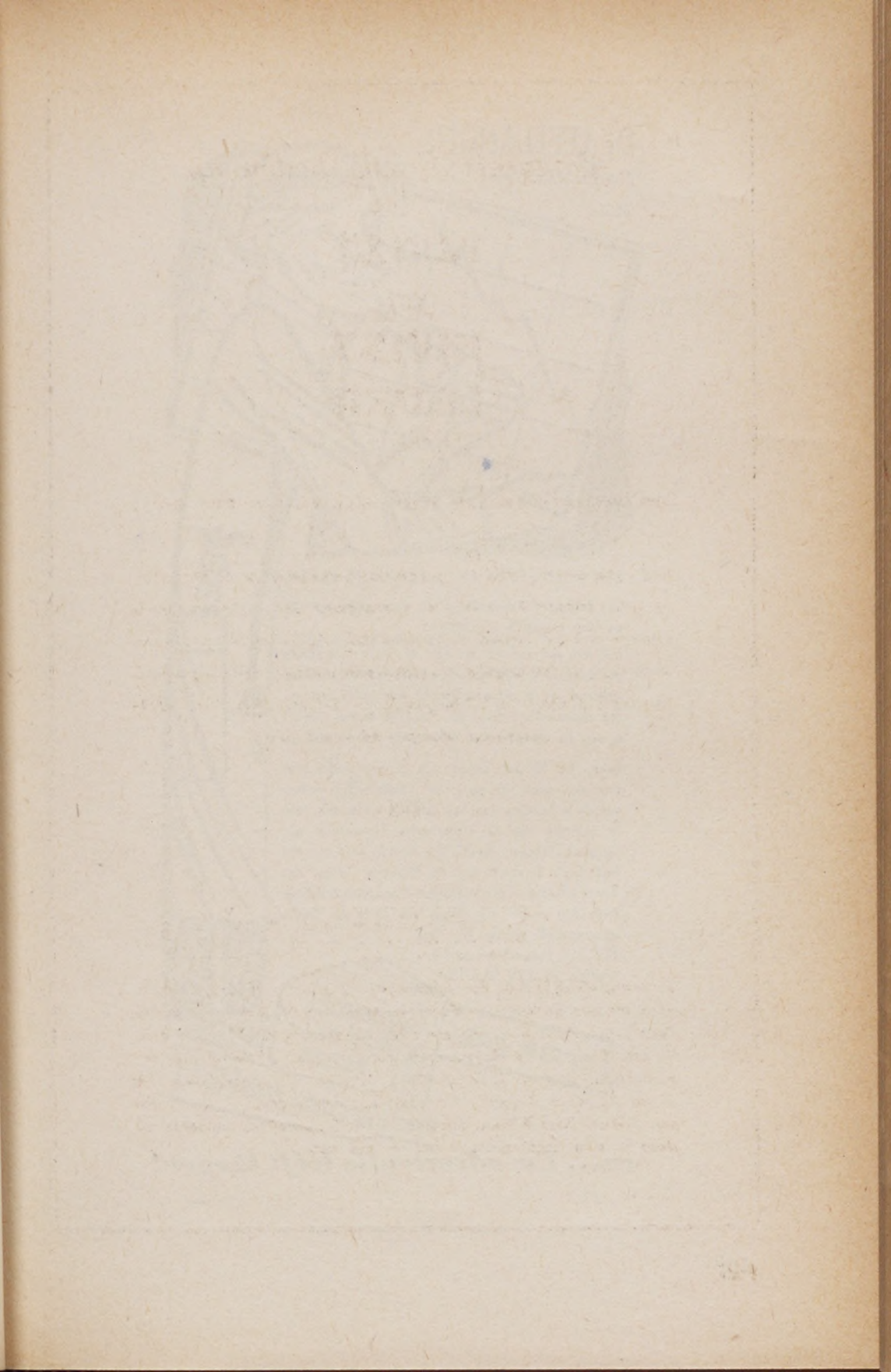
*Rijk geïllustreerd; modern opgemaakt; meerkleurendruk; kunstdruk-
papier; formaat 21 x 29 cm. Geredigeerd door vooraanstaande
medewerkers uit binnen- en buitenland. Advertenties en abonne-
menten via de boekhandel of rechtstreeks aan uitgeefster Drukkerij-
Uitgeverij „De Hofstad”, Scheepmakersstr. 1-3, Den Haag, Tel. 773496*

Abonnementsprijs f 14.— per jaar

In het Juninummer stond:

Tentoonstelling Haagse kunstenaars, door N. Miret — H. A. v. Daalhoff,
door Willem Enzinck — Het onderwerp in de beeldende kunst,
door Louis Hoyack — Bij een ontwerp-tekening van M. Luce, door
G. van Eck — Het nieuwe monument voor de wederopbouw van
Rotterdam, door A. J. Kropholler — Parijse brief, door G. van Eck
— Passiespel in Tegelen, door Jan Koomen — Over de voordracht
van poëzie, door Willem Enzinck — Het Nederlandse muziekleven,
door B. v. d. Sigtenhorst Meyer — enz. enz.

Dr LEEFLANGER

Recla-Medicus

ZEGT:

EEN GOED LEVEN EN... EEN LANG LEVEN.

Dát hebben de advertenties in onze goëd gelezen en lang bewaarde tijdschriften!

Het feit, dat iemand op een of meer tijdschriften geabonneerd is, wijst op een zekere maatschappelijke welstand en op ontvankelijkheid voor goede lectuur. Een reclame-boodschap, die RUSTIGE lezing vereist, is aan de abonne's van tijdschriften wël besteed.

Ieder, die bij het kiezen van reclame-media niet over één nacht ijs gaat, zal kennis willen nemen van de uitkomsten van het landelijk onderzoek, dat in opdracht van de Nederlandse Organisatie van Tijdschrift-Uitgevers (N.O.T.U.) verricht werd door het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie. Het Rapport Publieks-Tijdschriften kan door serieuze belangstellenden onder vermelding van firma en functie aangevraagd worden bij de N.O.T.U., Lange Voorhout 14, telefoon 182139, Den Haag.

en... Uw advertentie leeft länger!

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

SEPTEMBER 1950

NUMMER

3

Drukkerij-uitgeverij „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773406 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSpraak: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Aan de Abonnés!

Wij brengen de abonné's
even in herinnering, dat met
ingang van 1 Juli 1950 de
vijfde jaargang van „Rechts-
herstel“ is ingegaan.

Derhalve verzoeken wij U het
abonnementsgeld ad f 12.—
te willen gireren. Ons giro-
nummer is 12789.

Dank U!

DE ADMINISTRATIE

Scheepmakersstraat 1-3, Den Haag

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12.—

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD“
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	453
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	457
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken	460
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	470
Uitspraken van de Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	472
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	474
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	475

INHOUD VAN HET VERHOOR
VAN DE ZAKEN

1. Inleiding 1

2. De zaak 2

3. De verdachten 3

4. De getuigen 4

5. De beschuldiging 5

6. De verdediging 6

7. De oordeel 7

8. De conclusie 8

9. De afsluiting 9

10. De ondertekening 10

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad — Mutaties

Afdeling Rechtspraak.

Op 21 Augustus j.l. is overleden Mr. Th. Maassen, lid van de Afdeling.

Bij K.B. van 11 Augustus 1950 is aan Prof. Mr. R. D. Kollewijn met ingang van 1 September 1950 eervol ontslag verleend als Voorzitter van de Afdeling, onder gelijktijdige benoeming, met ingang van laatstgenoemde datum, tot lid van de Afdeling.

Bij hetzelfde K.B. is Prof. Mr. Ph. A. N. Houwing, lid van de Afdeling, benoemd tot Voorzitter.

Tot plaatsvervangend lid van de Afdeling is bij K.B. van 17 Augustus 1950 benoemd Mr. J. Versteeg onder gelijktijdige benoeming, ingaande 1 Februari 1951, tot lid van de Afdeling.

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.

Bij K.B. van 2 Augustus 1950 is, met ingang van die datum, aan Ir. C. Staf, op diens verzoek, eervol ontslag verleend als lid van de Raad.

Rechtsherstel in Indonesië.

De Raad voor het Rechtsherstel in Indonesië werd bij noodwet, uitgegeven op 31 Maart 1950, opgeheven en in zijn plaats werd bij dezelfde noodwet in het leven geroepen een Commissie tot afwikkeling der rechtsherstelzaken, op welke commissie de rechten, bevoegdheden en verplichtingen van de Raad overgingen.

In de ordonnantie herstel rechtsverkeer werden bij deze noodwet slechts twee wijzigingen aangebracht: in de eerste plaats werd het onderzoek en de beslissing inzake geschillen als bedoeld in de artikelen 53a tot en met 53f der ordonnantie van de herstelrechter overgebracht naar de gewone rechter, in de tweede plaats werd een beperking ingevoerd in de mogelijkheid van het instellen van beroep.

De Commissie bestaat uit twee afdelingen: een afdeling beheer en een afdeling beroep. Laatstgenoemde afdeling neemt de taak over van het College van Beroep, eerstgenoemde vervult de taak, welke in de ordonnantie herstel rechtsverkeer en het besluit vijandelijk vermogen is toegekend aan het Bestuur van de Raad voor het rechtsherstel en de Directie van het rechtsherstel.

De Commissie, wier naam luidt „Penitija untuk menjelesaikan urusan pemulihan hak”, is gevestigd te Djakarta, Rijswijk 11.

Hieronder volgt een onofficiële vertaling van de noodwet, waarbij genoemde commissie werd ingesteld.

Niet-officiële vertaling.

Lembaran-Negara Republik Indonesia Serikat No. 23, 1950.

Rechtsherstel. Noodwet no. 15, jaar 1950, betreffende de afwikkeling van de regeling van het rechtsherstel. (Toelichting in Tambahan Lembaran-Negara no. 11. jaar 1950).

De President van de Republik Indonesia Serikat.

Overwegende, dat het ter aanpassing van het orgaan tot uitvoering van

het Rechtsherstel aan de organisatie van de Regering van de Republiek Indonesia Serikat noodzakelijk is terzake zo spoedig mogelijk een regeling te treffen;

Overwegende, dat wegens dringende omstandigheden deze regeling on-
verwijld moet worden tot stand gebracht;

Gelet op de artikelen 123, 139, 192 en 193 van de Constitutie;
Gehoord de Senaat;

Heeft besloten:

vast te stellen:

„Noodwet betreffende de Commissie tot afwikkeling van de uitvoering van het rechtsherstel”.

Artikel 1.

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder:

1. „Ordonnantie herstel rechtsverkeer”, de regeling opgenomen in Staatsblad 1947 No. 70, zoals deze sindsdien is aangevuld en gewijzigd;
2. „Besluit Vijandelijk Vermogen Indonesië”, de regeling vastgesteld bij artikel 1 der ordonnantie tot wijziging en aanvulling van de ordonnantie van 5 October 1946 Staatsblad No. 104, welke is opgenomen in Staatsblad 1947 No. 71, zoals deze sindsdien is aangevuld en gewijzigd;
3. „Raad”, de Raad voor het Rechtsherstel, genoemd in artikel 4 van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer en in artikel 33 bis van het Besluit Vijandelijk Vermogen Indonesië;
4. „’s Raads Bestuur”, „Directie van het Rechtsherstel” en „College van Beroep”, de organen van de Raad, opgenoemd in artikel 7 van de Ordonnantie herstel Rechtsverkeer;
5. „Commissie”, de Commissie, bedoeld in artikel 2.

Artikel 2.

(1) De rechtspersoon, genaamd Raad voor het Rechtsherstel, ingesteld bij artikel 4 der Ordonnantie herstel rechtsverkeer, is opgeheven.

(2) Er is een Commissie tot afwikkeling van de rechtsherstelzaken. De Commissie is rechtspersoon en is gevestigd te Djakarta.

(3) Onverminderd het bepaalde in de artikelen 3 en 4 heeft de Commissie tot taak de afwikkeling van de werkzaamheden, welke bij of krachtens art. 4, lid 4 en 5, van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer zijn opgedragen aan de Raad voor het Rechtsherstel.

(4) Daartoe gaan de rechten, bevoegdheden en verplichtingen van de Raad voor het Rechtsherstel over op de Commissie.

(5) Het Land waarborgt de financiële verplichtingen van de Commissie.

Artikel 3.

De Commissie is voorts verplicht ten spoedigste voorstellen te doen aan de Minister van Justitie tot intrekking of wijziging van de in Indonesia geldende regelingen betreffende het rechtsherstel en het vijandelijk vermogen.

Artikel 4.

(1) De Commissie is verplicht de door de Minister van Justitie te geven aanwijzingen op te volgen en van zijn beleid verantwoording aan hem af te leggen.

(2) Het bepaalde in het vorige lid geldt niet voor de overwegingen en de daarop gegronde beslissingen van de Afdeling Beroep, bedoeld in artikel 5, lid 2.

Artikel 5.

(1) De Commissie bestaat uit minstens drie leden, waaronder een voor-

zitter en, zo nodig, een plaatsvervangend voorzitter. De Voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de leden worden benoemd en ontslagen door de Minister van Justitie.

(2) De Commissie omvat twee afdelingen, te weten de Afdeling Beheer en de Afdeling Beroep. De Voorzitter van de Commissie is tevens voorzitter van de Afdeling Beheer. Bij verhindering wordt de voorzitter vervangen door de plaatsvervangend voorzitter.

(3) Indien en zolang de Afdeling Beroep uit meer dan een lid bestaat, treedt een dezer leden als haar voorzitter op. Deze afdeling wordt bijgestaan door een griffier, benoemd door de Minister van Justitie.

Artikel 6.

(1) De Commissie wordt in rechten vertegenwoordigd door haar voorzitter.

(2) In zaken betreffende de werkzaamheden, verplichtingen en bevoegdheden van de Commissie, voortvloeiende uit het in artikel 7, lid 1, onder a, d en e vermelde, wordt de Commissie buiten rechten vertegenwoordigd door de leden, ieder binnen de kring van zijn taak.

(3) De Commissie en haar afdelingen kunnen bepaalde werkzaamheden en bevoegdheden aan een of meer leden van de Commissie overdragen. Zodanige overdracht wordt bekend gemaakt in de Berita-Negara.

Artikel 7.

(1) Voor zover dit niet onverenigbaar is met de algemene strekking en de bijzondere bepalingen van deze wet, gelden:

- a. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer en het Besluit Vijandelijk Vermogen Indonesië betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van de Raad voor de Commissie;
- b. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van 's Raads Bestuur voor de Afdeling Beheer van de Commissie;
- c. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van de voorzitter van 's Raads Bestuur voor de voorzitter van de Commissie;
- d. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van de Directie van het Rechtsherstel voor de Afdeling Beheer van de Commissie;
- e. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van het College van Beroep voor de Afdeling Beroep van de Commissie;
- f. de bepalingen van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer betreffende de taak, de verplichtingen en de bevoegdheden van de voorzitter, de leden en de griffier van het College van Beroep voor de voorzitter, de leden en de griffier van de Afdeling Beroep van de Commissie;

(2) Geschillen over de toepassing van dit artikel worden in eerste aanleg en in hoogste ressort beslist door de Afdeling Beroep van de Commissie.

Artikel 8.

Personen of lichamen, die ingevolge artikel 15 en artikel 16 van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer of artikel 35 van het Besluit Vijandelijk Vermogen Indonesië zijn aangesteld om de Raad of zijn organen te vertegenwoordigen, bij te staan of van advies te dienen, worden geacht door de Commissie in dezelfde functie te zijn aangesteld om de Commissie te vertegenwoordigen, bij te staan of van advies te dienen.

Artikel 9.

(1) Voor de toepassing van het ingevolge deze wet bepaalde worden beslissingen, welke genomen zijn door of namens de Raad en zijn organen

gelijkgesteld met beslissingen, genomen door of namens de Commissie of haar organen, op wie ingevolge de artikelen 2 en 7 de bevoegdheden van die organen van de Raad overgaan.

(2) Onder „beslissingen” in het vorige lid worden begrepen handelingen, besluiten en uitspraken, die een beslissing inhouden, alsmede weigeringen om een beslissing te nemen.

Artikel 10.

Artikel 53g van de Ordonnantie herstel rechtsverkeer wordt zodanig gewijzigd, dat het komt te luiden:

„de gewone rechter onderzoekt en beslist de geschillen over de toepassing van het bepaalde in de artikelen 53a tot en met 53f.”

Artikel 11.

Artikel 144 lid 1 van de Ordonnantie herstel Rechtsverkeer wordt zodanig gewijzigd, dat het komt te luiden:

„Belanghebbenden kunnen tegen alle beslissingen van de Directie van het Rechtsherstel en van haar Gedelegeerden, waartegen beroep niet bij of krachtens deze ordonnantie of een der andere in artikel 3 bedoelde algemene verordeningen is uitgesloten, en die een belang betreffen van onbepaalde waarde of ter waarde van meer dan 5000 gulden, beroep instellen bij het College van beroep.”

Artikel 12.

Deze wet treedt in werking op de dag na die van de afkondiging.

Vastgesteld te Djakarta op 29 Maart 1950.

Uitgegeven te Djakarta op 31 Maart 1950.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 81. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,**
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 12 April 1950 (i.z. Rebholz/N.B.I.).
Rijksduitser ontvankelijk verklaard in zijn beroep tegen de ver-
koop van een tot zijn voormalig vermogen behorende villa.
Beroep afgewezen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat het Beheersinstituut, krachtens artikel 10, lid 2, van het Besluit Vijandelijk Vermogen het beheer voerende over appellant's vermogen, op 19 Juni 1945 tot beheerders over dit vermogen heeft aangesteld Mr. Ph. J. Jürgens en W. van Santen, nadat laatstgenoemden op 8 Juni 1945 krachtens de artikelen 99 en 162 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer waren benoemd tot bestuurders met bevoegdheid van beheerders van de commanditaire vennootschap Rebholz' Bankierskantoor, waarvan appellant en Walter Benischek zijn beherend vennoot en appellant's echtgenote, Erna Anna Rebholz-Schröter, commanditair vennote;

dat tot appellant's vermogen behoorde de villa „Helmhorst” aan de Koningin Astrid boulevard te Noordwijk;

dat het Beheersinstituut deze villa heeft verkocht aan de huurder van dit perceel J. van Wijk, nadat de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel in haar vergadering d.d. 29 Mei 1947 onderhandse verkoop tegen de maximum koopprijs, kosten koper aan genoemde J. van Wijk had toegestaan, zijnde deze prijs f 50.000,—, tegen welke handeling appellant op de ten requeste gestelde gronden, nader ter openbare terechtzitting toegelicht, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 11 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, bij Ons in beroep komt;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het Beheersinstituut allereerst de niet-ontvankelijkheid van appellant heeft aangevoerd, stellende, dat appellant, op 30 December 1932 door naturalisatie Nederlander geworden zijnde, blijkens inschrijving d.d. 7 Juli 1943 in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam op 8 Maart 1943 door „Rückbürgerung” weder Rijksduitser is geworden, derhalve vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, terwijl zijn vermogen krachtens artikel 3, lid 1, van genoemd Besluit is vervallen aan de Staat, zodat hij geen belang heeft bij hetgeen met dit vermogen geschiedt;

Overwegende, dat dit middel moet worden verworpen, omdat appellant belang heeft bij een zo hoog mogelijke opbrengst van zijn voormalig vermogen in verband met de mogelijkheid, dat het beheer over zijn vermogen zou kunnen worden opgeheven;

Overwegende, dat appellant de verkoop allereerst bestrijdt op grond, dat deze niet door het belang van zijn vermogen wordt gevorderd;

Overwegende hieromtrent, dat appellant tezamen met zekere Walter Benischek beherend vennoot was van de C.V. Rebholz' Bankierskantoor, hetwelk — om welke redenen ook — volledige medewerking heeft verleend aan de Duitse spoliatie, gelijk Ons bij ambtshalve onderzoek is bekend geworden;

dat dit Bankierskantoor voor ruim f 36.000.000,— effecten heeft verhandeld, rechtstreeks afkomstig van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, waar-
onder f 22.000.000,— certificaten van Amerikaanse aandelen;

dat met dusdanige mate van waarschijnlijkheid te verwachten is, dat naarmate de werkzaamheden van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel voortgang vinden, genoemd bankierskantoor terzake van schadeloosstelling voor zijn gedurende de oorlog gepleegde handelingen voor aanzienlijke bedragen zal worden aangesproken;

dat overigens het Beheersinstituut tot taak heeft tot een zo spoedig mogelijke liquidatie te geraken van vijandelijk vermogen, en in het onderhavige geval zich bij het ten deze gevoerd beleid met reden op het standpunt stelde, dat appelland als vijandelijk onderdaan moest worden beschouwd;

dat Wij deze omstandigheden tezamen beschouwende, het liquide maken van appelland's vermogen, met name de verkoop van de villa Helmhorst, niet als een daad van zodanig beleid kunnen aanmerken, dat ingrijpen Onzerzijds geboden is;

Overwegende, dat appelland voorts bezwaar maakt tegen de prijs, waartegen bedoelde villa is verkocht;

dat deze villa weliswaar is verkocht tegen de hoogst toelaatbare prijs, doch dat het Beheersinstituut tegen deze prijsvaststelling in hoger beroep zou hebben behoren te gaan, daar de gemaakte prijs in geen redelijke verhouding tot de waarde der villa zoude staan, waaraan appelland begin 1940 circa f 50.000,— ten koste zou hebben gelegd voor diverse verbouwingen, zoals onder andere het vernieuwen en verplaatsen van muren en deuren, het aanleggen van centrale verwarming en elektrische geleidingen, het aanbrengen van betimmeringen op deuren en wanden, het in en uitwendig schilderen;

dat uit het hier door appelland aangevoerde geenszins volgt, dat de waarde van bedoeld perceel nu ook met f 50.000,— steeg en dat door appelland niets is naar voren gebracht omtrent de toestand, waarin het in Mei 1947 verkeerde;

dat bovendien uit een door Ons ambtshalve bij de Directeur-Generaal van de Prijzen ingewonnen inlichting is gebleken, dat de door het Prijzenbureau voor Onroerende Zaken te Leiden goedgekeurde koopsom van het litigieuze perceel ad f 50.000,— inderdaad als de hoogst toelaatbare prijs moet worden aangemerkt;

dat dus ook deze grief van appelland moet worden verworpen;

IN NAAM DER KONINGIN enz.

No. 82. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 19 Augustus 1950 (i.z. Pruis).

Verwerping van het beroep van een Duitser tegen de verkoop van zijn boerderij op een tijdstip, waarop nog geen non-enemy-verzoek was ingediend.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de mondeling nader toegelichte, hier als gesinsereerd te beschouwen en hieronder voorzover nodig nader te bespreken gronden, vervat in zijn inleidend request, zich gegriefd gevoelt door en bij Ons in beroep komt van de verkoop door het Beheersinstituut op 9 April 1948 aan partij Willems van appelland's ingevolge art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat in eigendom overgegaan boerenbedrijf, bestaande uit het huis met schuren, erf, tuin en boomgaard aan de Zeelandsestraat B 102 te Millingen, kadastraal bekend A 1811, zulks voor de prijs van f 7.750,— stellende appelland, dat hij op 14 Februari 1949 een verzoek tot ontvijanding heeft ingediend bij het Beheersinstituut te Arnhem nadat aan hem door de Rijksvreemdelingendienst een verblijfsvergunning tot voortgezet verblijf hier te lande was verleend, dat, wanneer dit verzoek zal zijn toegewezen, vast zal komen te staan, dat appelland zich nimmer tegen het Nederlandse belang heeft gekeerd en niet als vijand had moeten zijn aangemerkt, en dat dan ook geen verkoop van appelland's onroerend goed had behoren te zijn geschied, verzoekende appelland Ons de litigieuze verkooptransactie te willen vernietigen;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Willems tegen appellants vordering verweer hebben gevoerd, waarop Wij voorzoveel nodig hieronder nader zullen terugkomen, concluderende het Beheersinstituut tot ontzegging van de vordering, kosten rechtens en partij Willems tot afwijzing van het beroep;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat ten processe is komen vast te staan, dat de litigieuze transactie dateert van 9 April 1948 en dat appellant, van oordeel zijnde, dat het geen zin had bij het Beheersinstituut een verzoek in te dienen tot afgifte van een z.g. „non-enemy“-verklaring, voor en aleer door de Rijksvreemdelingendienst een vergunning tot voortgezet verblijf hier te lande zou zijn verleend, zulks in verband met de ten aanzien van verzoeken van in het buitenland verblijf houdende vijandelijke onderdanen geldende gedragslijn, eerst na ontvangst van deze verblijfsvergunning einde 1948 zich tot het Beheersinstituut heeft gewend met een verzoek te mogen worden ontvrijand, te weten bij request d.d. 14 Februari 1949;

Overwegende, dat onder deze omstandigheden aan het Beheersinstituut geen verwijt mag worden gemaakt, dat het op 9 April 1948 — derhalve op een tijdstip, waarop appellant om hem moverende redenen nog geen verzoek om ontvrijanding had ingediend en a fortiori in het geheel niet met een redelijke mate van waarschijnlijkheid te voorzien was, of diens vermogen aan appellant zou terugkeren — overeenkomstig deszelfs taak om het hier te lande aanwezige vijandelijke vermogen zo spoedig mogelijk te realiseren, althans te liquideren, appellant's aan de Staat vervallen landbouwbedrijf heeft geliquideerd;

dat appellant blijk heeft gegeven dit zelf ook in te zien, waar hij ter terechtzitting heeft erkend, dat het beleid van het Beheersinstituut niet onredelijk mag worden genoemd, en zijn enige grief zich dan ook slechts richt tegen de beweerde onvoorzichtigheid van het Beheersinstituut, hierin bestaande, dat dit Instituut bij de bepaling van deszelfs beleid onvoldoende rekening heeft gehouden met de door de Burgemeester der gemeente Millingen aan hetzelfde gerichte waarschuwing, dat mocht worden verwacht, dat binnen afzienbare tijd aan appellant een vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland zou worden verstrekt — zoals later ook is geschied —, hetgeen naar appellant's mening voor het Beheersinstituut aanleiding had moeten zijn te bedenken, dat in dat geval het verlenen van een ontvrijandingsverklaring waarschijnlijk zou zijn, althans dit een aansporing had moeten zijn de voorgenomen verkoop aan te houden en bij de Rijksvreemdelingendienst te dezer zake inlichtingen in te winnen, zodat, naar appellant's mening, hij er thans de dupe van is geworden, dat het Beheersinstituut deze waarschuwing in de wind heeft geslagen;

Overwegende, dat Wij appellant evenwel in dit betoog niet kunnen volgen; dat immers van het Beheersinstituut niet mag worden geëist, dat het met de uitvoering van de aan hetzelfde in het Besluit Vijandelijk Vermogen opgedragen taak zolang wacht, totdat uiteindelijk met zekerheid is komen vast te staan, of een bepaald vermogen op grond van bijzondere omstandigheden aan de voormalige rechthebbende zal terugkeren;

dat appellant nu weliswaar tenslotte nog heeft aangevoerd, dat het verlenen aan appellant van een verblijfsvergunning in hoge mate is vertraagd, doordat aan de Rijksvreemdelingendienst aanvankelijk een op onjuiste gegevens gebaseerd rapport was uitgebracht met betrekking tot appellant's persoonlijke merites, doch hij daarbij over het hoofd ziet, dat zulks het Beheersinstituut niet regardeert, zijnde een zodanig voorval integendeel een illustratie te meer van de onmogelijkheid voor het Beheersinstituut om deszelfs beleid afhankelijk te maken van dat van andere instanties, hoezeer de taak daarvan ook moge liggen op een nauw aan het terrein van werkzaamheden van het Beheersinstituut grenzend gebied;

Overwegende, dat Wij appellant's beroep derhalve ongegrond achten en dit zullen verwerpen met veroordeling van appellant als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van dit geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep;

..... enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 6 Juli 1950 (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

De toezegging van een voorschot door beheerders van L.V.V.S. was onverbreekelijk verbonden aan het aanbod van 12 Januari 1950 en verviel met de vernietiging daarvan.

Het in dringende gevallen verstrekken van een voorschot is geen ongeoorloofde willekeurige afwijking van het beginsel der paritas creditorum en komt niet in strijd met het vonnis van de Raad van 30 Maart 1950. De weigering van het N.B.I. is ingevolge art. 43 E 133 onderworpen aan het beroep op de Afdeling Rechtspraak.

Het is de Raad niet gebleken, dat appelland een zó dringend belang zou hebben bij het ontvangen van een uitkering vóór de andere crediteuren, dat de Raad een zodanige uitkering zou dienen te gelasten.

Vonnis in kort geding gewezen bekrachtigd.

(Art. 150c E 100; Art. 43 E 133).

VONNIS

Inzake:

G. Schiff-Giorgini, wonende te Parijs, appelland,

Gemachtigde: *Mr. Th. Bakker*;

contra:

1. *Het Nederlands Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage,

Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens*;

2. *Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.)*, gevestigd te Amsterdam;

Gemachtigden: *Mrs. D. J. Veegens* en *P. du Ry van Beest Holle*,
geappelleerden.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gezien het op 24 April 1950 ingekomen beroepschrift van *G. Schiff-Giorgini*, wonende te Parijs, gemachtigde *Mr. Th. Bakker*, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, waarbij hij beroep instelt tegen het in kort geding gewezen vonnis van de fungerend Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van 17 April 1950¹⁾, waarbij is afgewezen appellands vordering: dat de Voorzitter het Beheersinstituut, althans L.V.V.S., zal veroordelen, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, om binnen twee dagen na het op het request te wijzen vonnis aan verzoeker als voorschot op zijn vordering ten laste van L.V.V.S. te betalen de som van f 44.211,—, zulks door overmaking van dat bedrag ten gunste van *Ir. J. J. Schuurmans*, wonende te Aerdenhout, kosten rechtens;

Gezien het schriftelijk antwoord d.d. 27 April 1950 van: 1e. het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, verder te noemen het Beheersinstituut; 2e. het lichaam Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.), gevestigd te Amsterdam, gemachtigde voor beide *Mr. D. J. Veegens*, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Gezien de overige processtukken;

Gehoord partijen bij monde van haar voornoemde gemachtigden, L.V.V.S. tevens bij monde van *Mr. P. du Ry van Beest Holle* te 's-Gravenhage;

Overwegende dat appelland tegen het vonnis, waarvan beroep, een tweetal grieven opwerpt, waarvan de eerste zich richt tegen het voorlopig oordeel

1) Gepubliceerd in „Rechtsherstel” IV, pag. 329 e.v.

van de Voorzitter, dat de onderwerpelijke overeenkomst tot het verstrekken van een voorschot aan appelland valt binnen het kader van het aanbod, door de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. op 12 Januari 1950 in hun „Bericht aan Crediteuren” gedaan, welk aanbod met alle daaraan gegeven of alsnog te geven uitvoering door de Raad bij zijn vonnis van 30 Maart 1950 is nietig verklaard, en dat mitsdien aan de ingestelde vordering een rechtsgeldige rechtsbetrekking tussen partijen ontbreekt;

Overwegende hieromtrent, dat appelland de in het beroepschrift ontwikkelde stelling, dat hij het aanbod eerst heeft aanvaard, nadat tussen partijen was overeengekomen, dat hem een voorschot van 25 % zijner vordering zou worden uitbetaald, bij de mondelingg behandeling der zaak voor de Raad niet heeft gehandhaafd, immers bij pleidooi door appellants raadsman is erkend, dat tegelijk met het sluiten van de voorschotovereenkomst door hem het L.V.V.S.-aanbod is aanvaard;

dat het toegezegde voorschot derhalve van stonde af aan het karakter droeg van een voorschot op de vordering, welke appelland ingevolge het aanvaarde aanbod op L.V.V.S. zou hebben, en in overeenstemming hiermede de vordering in de bevestigingsbrief van 22 Maart 1950 van de beheerders-vereffenaars dan ook wordt vastgesteld op 70 % van het nominale bedrag der vordering, berekend op de vereenvoudigde wijze als in het aanbod bedoeld;

dat er aldus, naar 's Raads aanvankelijk oordeel, voor de beheerders-vereffenaars een onverbrekelijk verband heeft bestaan tussen de toezegging van het voorschot enerzijds en de aanvaarding van het aanbod anderzijds en appelland dit onverbrekelijk verband ook redelijkerwijze heeft kunnen en moeten begrijpen, nu buiten geschil is, dat het aanbod door appelland niet uit eigen beweging is aangenomen, doch op wens van de beheerders-vereffenaars, en het voorts geen betoog behoeft, dat het voor de beheerders-vereffenaars minder bezwarend was een voorschot te verstrekken op een vordering, die gemakkelijk was vast te stellen en bestemd was om onmiddellijk te worden voldaan, dan op een vordering, welke bedrag en normaal tijdstip van uitbetaling in verband met de afwikkeling van de boedel nog onzeker waren;

Overwegende dat de Raad derhalve deelt het voorlopig oordeel van de Voorzitter, dat aan de voorschot-overeenkomst verbindende kracht moet worden ontzegd, zodat de eerste grief is te verwerpen;

Overwegende dat bij de tweede grief appelland bezwaar maakt tegen de overweging in het vonnis a quo, dat de beheerders-vereffenaars geheel vrij gelaten moeten worden hun standpunt te bepalen ten aanzien van een verzoek van een schuldeiser van de boedel een voorschot te mogen ontvangen op een toekomstige uitbetaling op een erkende vordering, hebbende de Voorzitter zich volgens appelland ten onrechte niet bevoegd geoordeeld hierover een beslissing te nemen;

Overwegende te dien aanzien, dat enerzijds de beheerders-vereffenaars vrij zijn in dringende gevallen een voorschot als hier bedoeld te verstrekken, hetgeen niet is een ongeoorloofde willekeurige afwijking van het beginsel der *paritas creditorum*, doch anderzijds ingevolge artikel 43 van het Besluit E 133 van „alle” handelingen en weigeringen van het Beheersinstituut aan belanghebbenden beroep openstaat op de Afdeling Rechtspraak van de Raad, die dus in het onderhavige geval, waarin dat beroep is ingesteld, heeft te beslissen, of de weigering van het Beheersinstituut om een voorschot te verstrekken al dan niet terecht is geschied;

Overwegende, dat de beheerders-vereffenaars op dit punt bij pleidooi hebben betoogd, dat het vonnis van de Raad van 30 Maart 1950 een opvatting van de *paritas creditorum* huldigt, waarin voor individuele voorschotten in dringende gevallen geen plaats meer is, aangezien dat vonnis slechts zou toelaten gelijktijdige uitkeringen aan alle schuldeisers van de boedel gezamenlijk;

Overwegende, dat de Raad, de juistheid van de gelijkstelling van voorschotten en andere uitkeringen ten deze in het midden latend, de weergegeven opvatting in bedoeld vonnis van de Raad niet vermag te lezen;

dat toch wel in de 16e Rechtsoverweging uit een oogpunt van *paritas creditorum* bezwaar wordt gemaakt, „dat uit en door de boedel aan bepaalde

„crediteuren uitkeringen geschieden, terwijl andere crediteuren van gelijke „rang, wier vorderingen vaststaan, van een gelijktijdige en daaraan evenredige „uitkeringen verstoken blijven”, doch uit de beperking „wier vorderingen „vaststaan” reeds blijkt, dat het aangevoerde bezwaar niet onvoorwaardelijk geldt ten aanzien van zodanige crediteuren, die van een gelijktijdige uitkering verstoken blijven, omdat hun vorderingen nog niet vaststaan;

dat de beheerders-vereffenaars zich voor hun lezing van het vonnis in het bijzonder beroepen op het dictum en wel enerzijds op het sub 1 gegeven bevel „dat onverwijld worde overgegaan tot verificatie van alle bij de beheerders-vereffenaars ingediende schuldvorderingen, zonder onderscheid als in het „Bericht aan Crediteuren gemaakt”, anderzijds op het sub 2 gegeven bevel „dat terstond na verificatie worde overgegaan tot een uitkering aan de „erkende schuldeisers tot een zo hoog mogelijk percentage hunner vorderingen”, tussen welke bevelen de beheerders-vereffenaars verband aanwezig achten in deze zin, dat ook de sub 2 bevolen uitkering eerst zou mogen plaats hebben na de verificatie van „alle” bij de beheerders-vereffenaars ingediende schuldvorderingen;

dat echter tot zodanig beperkte uitlegging van het dictum noch in de bevoordingen van het sub 2 gegeven bevel, noch in de formulering van het sub 1 gegeven bevel, grond gelegen is, daar de uitdrukkelijke vermelding, dat moet worden overgegaan tot verificatie van „alle” ingediende schuldvorderingen, blijkens hetgeen daarop volgt geen andere strekking heeft dan te voorkomen een willekeurige afwijking van het beginsel der paritas creditorum, met name dat ten aanzien van het tijdstip van verificatie willekeurig onderscheid zou worden gemaakt tussen de crediteuren, die het aanbod van 12 Januari 1950 wèl, en de zodanige, die het aanbod niet hebben aanvaard;

Overwegende, dat derhalve, naar 's Raads aanvankelijk oordeel, aan het vonnis van de Raad van 30 Maart 1950 geen argumenten zijn te ontleen voor de opvatting, dat door dat vonnis de beheerders-vereffenaars zouden hebben verloren de vrijheid in dringende gevallen aan een crediteur een voorschot op zijn vordering te verstrekken;

Overwegende, dat mitsdien appellants tweede grief weliswaar gegrond is, doch zulks niet kan leiden tot een andere beslissing dan die van het vonnis, waarvan beroep;

Overwegende namelijk, dat de Raad in zijn meergenoemd vonnis van 30 Maart 1950 zijn verlangen heeft kenbaar gemaakt, dat de beheerders-vereffenaars ten spoedigste tot het doen van een uitkering aan de erkende schuldeisers zullen overgaan, zulks tot een zo hoog mogelijk percentage der vorderingen, en de Raad blijft vertrouwen, dat aan dat verlangen metterdaad zal worden voldaan;

dat de Raad niet is gebleken, dat appellant zoude hebben een zó dringend belang bij het ontvangen van een uitkering vóór de andere crediteuren, dat de Raad onder de zoëven vermelde omstandigheden zodanige uitkering thans zou dienen te gelasten, doch naar 's Raads oordeel aan de beheerders-vereffenaars vooralsnog vrijheid behoort te worden gelaten ten deze, voorzoveel nodig, naar bevind van omstandigheden te beslissen;

Rechtdoende in beroep:

Bekrachtigt, zij het op enigszins andere gronden, het vonnis, waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding, aan de zijde van het Beheersinstituut en van L.V.V.S. tot heden begroot op f 200,— (tweehonderd gulden) tezamen.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 23 Juni 1950. (Mrs. van Vrijberghe de Coningh, Zorab en Ter Pelkwijk).

Het N.B.I. en de Afdeling Rechtspraak zijn vrij ten aanzien van het stellen van de eisen voor de inwilliging van een verzoek om

een non-enemy-verklaring, waarbij het nadeel ingeval van inwilliging van een verzoek door de Nederlandse belastingbetaler te lijden, op zich zelf nimmer een motief kan zijn om de inwilliging van een verzoek in strijd met wat kennelijk door de rechtvaardigheid geëist wordt af te wijzen.

Zowel de Parijse overeenkomst als de Accounting Rules laten deze vrijheid onverlet en tasten de bevoegdheid van de Nederlandse Regering, om door haar organen te doen bepalen in welke gevallen een non-enemy-verklaring kan worden afgegeven, niet aan.

Voor het afgeven van een non-enemy-verklaring is niet beslissend de vraag, of de betrokkene van Duitse nationaliteit zich op 24 Januari 1946 in Duitsland bevond.

Overigens geen gronden aanwezig geacht om aan appellant een non-enemy-verklaring af te geven.

(Artt. 34, 43 E 133).

VONNIS

inzake:

Otto Schlegelmilch, appellant,

Gemachtigde: *Mr. Ph. J. Jürgens*

contra:

Het Nederlandse Beheersinstituut, geappelleerde.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gezien de stukken, waaronder:

a) het afschrift van een beschikking onder datum van 19 Mei 1948 genomen door het Nederlandse Beheersinstituut bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen, waarin op het verzoek van Otto Schlegelmilch, fabrikant, wonende te Locarno in Zwitserland, strekkende tot afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f van genoemd Besluit afwijzend is beschikt;

b) een onder datum van 2 November 1948 ter Griffie van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak ingekomen beroepschrift met diverse bijlagen, waarin genoemde op de daarin aangevoerde gronden, welke hier als overgenomen moeten worden beschouwd, zullende daarop voorzoveel nodig worden teruggekomen, zich in hoger beroep heeft voorzien tegen de onder a bedoelde door hem op 11 October 1948 ontvangen beschikking, strekkende tot vernietiging van meerbedoelde beroepen beschikking en alsnog inwilliging van des appellanten primair verzoek, te weten tot het afgeven der verklaring met toepassing van het bepaalde in artikel 34, lid 1, sub f, Besluit Vijandelijk Vermogen, dat hij niet, althans niet langer als vijandelijk onderdaan in de zin van genoemd Besluit wordt beschouwd;

c) een anti-dotaal verzoek vanwege het Nederlandse Beheersinstituut onder datum van 21 Juni 1949 ter Griffie ingekomen, luidende in conclusie tot afwijzing van requestrants verzoek;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 30 Mei 1950 de appellant bij monde van Mr. H. A. Daendels te Amsterdam, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. G. Dekker;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut blijkens het boven onder a bedoelde besluit zijn afwijzende beschikking van des appellanten verzoek doet steunen op de enkele overweging, dat de gegevens, waarover het Nederlandse Beheersinstituut beschikt, afgifte van bedoelde (verzochte) verklaring niet rechtvaardigen;

Overwegende, dat in het midden gelaten kan worden, of deze uitermate sobere en simpele overweging de daarop steunende afwijzende beschikking vermag te rechtvaardigen vermits bij een ontkennende beantwoording dier

vraag dit nog niet de vernietiging van het dictum dier beschikking en het alsnog toewijzen van het oorspronkelijk verzoek zoude rechtvaardigen, immers dan nog op deze Afdeling van de Raad de taak zoude rusten een onderzoek naar de deugdelijkheid van de voor het verzoek aangevoerde gronden in te stellen;

Overwegende ter zake, dat appellant in zijn meergemeld beroepschrift bij deze afdeling van de Raad — na een korte uiteenzetting van zijn persoonlijke omstandigheden bijwege van levensbeschrijving — als grieven tegen de be-roepen beschikking heeft aangevoerd:

a) dat hij en zijn echtgenote nimmer lid zijn geweest van de nationaal-socialistische partij of hare onderafdelingen, veeleer met zijn familie steeds een uitgesproken vijand van het nationaal-socialisme is geweest, welke antipathie hij nimmer heeft verheeld, tengevolge van welk een en ander hij bij voortduring heeft bloot gestaan aan in zijn beroepschrift enigermate gedetailleerd omschreven moeilijkheden, welke hem en zijn familie van de zijde der nationaal-socialistische instanties zijn berokkend;

b) dat verzoeker dan ook na de bevrijding van zijn land van het nationaal-socialistische regiem zich, nadat hij en zijn echtgenote van iedere nationaal-socialistische blaam waren gezuiverd, metterwoon te Locarno heeft gevestigd na daartoe zowel van de Zwitserse regering als van het kanton Bestuur van Bellinzona verkregen vestigings- en werkvergunning, zulks na een diepgaand onderzoek door de Zwitserse autoriteiten omtrent zijn politieke antecedenten hem verleend;

c) dat verzoekers zich in Nederland bevindend vermogen, bestaande uit effecten en saldi-tegoed bij Banken, alle welke vermogenswaarden aan het Nederlandse Beheersinstituut zijn opgegeven, in de loop der jaren 1924—1928 door verzoekers vader is bijeengebracht en verzoeker na zijn erfrechtelijke verkrijging van dit vermogen die fondsen en gelden teneinde deze aan de greep van het nationaal-socialistische regiem in Duitsland te onttrekken, in December 1936 bij de bankinstellingen, onder wier berusting zij zich bevonden, heeft doen overbrengen;

hebbende voorts verzoeker aan zijn beroepschrift toegevoegd onderscheiden documenten waaruit zijn gezindheid en gedragingen vóór en tijdens de wereldoorlog genoegzaam kunnen blijken;

Overwegende, dat namens appellant ter zitting voorts nog is aangevoerd, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij het geven van zijn aangevallen beschikking niet heeft rekening gehouden — immers geen rekening heeft kunnen houden — met de sedert dien ingetreden omstandigheid, dat verzoeker thans niet meer in Duitsland, doch in Zwitserland woonachtig is;

Overwegende, dat vanwege appellant die omstandigheid bepaaldelijk is naar voren gebracht in verband met het door het Nederlandse Beheersinstituut in zijn anti-dotaal request aangevoerde, voorzoverre dat kort samengevat hierop neerkomt:

„dat zijn afwijzende beschikking is gegrond op de door Nederland op zich „genomen internationale verplichtingen, zoals die voortvloeien uit de op 14 „Januari 1946 te Parijs ondertekende” overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, de instelling van een inter-geallieerde organisatie van herstelbetalingen en de teruggave van monetair goud, zijnde de vereiste ratificatie der door Nederland onder die overeenkomst gestelde ondertekening geschied bij de wet van 27 Augustus 1948 Stbl. I 332, medebrengende de verplichting voor het Nederlandse Beheersinstituut zich bij zijn beslissingen te richten naar die overeenkomst met derzelve bijlagen;

dat de in Deel I, artikel 6 onder A, van die overeenkomst opgenomen bepaling: „Iedere ondertekenende Regering zal volgens zelf te bepalen methode „de vijandelijke Duitse bezittingen, die zich op het onder haar jurisdictie staand „grondgebied bevinden, onder zich houden of erover beschikken op een zo- „danige wijze, dat zij niet opnieuw Duits eigendom kunnen worden of weer „onder Duitse zeggenschap kunnen komen” de strekking heeft Duitsland zijn buitenlandse activa volledig te ontnemen;

dat de aan de Parijse Overeenkomst deelnemende landen voorts verplicht zijn de in gemeld artikel 6A bedoelde in bezit genomen vijandelijke Duitse activa te verantwoorden aan de inter-geallieerde Organisatie voor Herstelbetalingen (I(nter) A(llied) R(eparation) A(gency)), terwijl dan het verantwoorde bedrag ingevolge artikel 1, sub f, in mindering wordt gebracht op de aan het betrokken land toekomende herstelbetalingen;

dat ter nadere uitvoering van gezegde artikelen 6A en 1F van de Parijse Overeenkomst door de Assemblee van het I.A.R.A. met algemene stemmen zijn vastgelegd „Verrekeningsregelen” (Accounting Rules) aangevende op welke wijze de in bezit genomen Duitse activa moeten worden verantwoord, welke Accounting Rules derhalve voor alle deelnemende Staten bindende verrekeningsregelen inhouden en tevens een bindende interpretatie van de bepalingen van de Parijse Overeenkomst bevatten;

dat strikt genomen meergenoemd artikel 6A van de Parijse Overeenkomst iedere vrijgave van vijandelijk vermogen middels ontvijanding zou verbieden;

dat weliswaar in overeenstemming met de vermelde strekking dier bepaling in de Accounting Rules onder artikel 5 sub B wel rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van vrijgave van vermogen aan de voormalige Duitse eigenaar, n.l. indien deze buiten Duitsland woont en derhalve geen deel uitmaakt van de vijandelijke economie, dat echter — in overeenstemming met het hiervoor besproken beginsel — in het artikel 5A sub 2 en 3 van de Accounting Rules is bepaald, dat *altijd* aan het I.A.R.A. moet worden verantwoord elk vermogensbestanddeel hetwelk op 24 Januari 1946 direct of indirect toebehoorde „aan een persoon, die de Duitse nationaliteit bezat op 24 Januari 1946 en zich op die datum in feite in Duitsland bevond of in Duitsland zijn woonplaats had of een persoon, die, als zijnde van Duitse nationaliteit werd uitgewezen naar Duitsland na 24 Januari 1946 dan wel ten aanzien van wie tot zodanige uitwijzing het voornemen bestaat”;

dat weliswaar artikel 6 van de Accounting Rules enkele uitzonderingen maakt, doch dat deze niet van toepassing zijn op appellant, zodat zijn vermogen, ook bij vrijgave door Nederland aan het I.A.R.A. zal moeten worden verantwoord, terwijl Nederland dusdoende zou handelen in strijd met zijn internationale verplichtingen daarbij de bedoeling van artikel 6A der Overeenkomst van Parijs frustrerende;

waarbij appellant erop gewezen heeft dat ten onrechte het Beheersinstituut geheel zonder grond als beslissend tijdstip voor het wonen van de persoon van Duitse nationaliteit buiten Duitsland of het aldaar feitelijk zich bevinden heeft genomen de datum van 24 Januari 1946 hetgeen uit het door het Beheersinstituut boven-aangevoerde geenszins noodzakelijk voortvloeit;

Overwegende, ten aanzien van een en ander:

dat artikel 34 sub f K.B. E 133 het aan het Nederlandse Beheersinstituut en in hoger beroep aan de Afdeling Rechtspraak mogelijk maakt in speciale gevallen uitzonderingen te maken op de in artikel 3 K.B. E 133 neergelegde regel, dat vermogen toebehorende aan vijandelijke onderdanen met of na het in werking treden van genoemd K.B. in eigendom overgaat op de Staat der Nederlanden;

dat het Nederlandse Beheersinstituut en de Afdeling Rechtspraak vrij zijn ten aanzien van de eisen te stellen voor de inwilliging van een verzoek om een non-enemy-verklaring, waarbij het nadeel, ingeval van inwilliging van een verzoek, door de Nederlandse belastingbetaler te lijden, op zich zelf nimmer een motief kan zijn om de inwilliging van een verzoek in strijd met wat kennelijk door de rechtvaardigheid geëist wordt af te wijzen;

dat zowel de Parijse Overeenkomst als de Accounting Rules bedoelde vrijheid onverlet laten, immers niet aantasten de vóór dien al bestaande bevoegdheid van de Nederlandse Regering om door haar organen te doen bepalen in welke gevallen een non-enemy-verklaring kan worden afgegeven, immers artikel 6 der voorbedoelde overeenkomst van Parijs en de ter uitvoering daarvan getroffen Accounting Rules slechts een algemene regeling bevatten omtrent de wijze waarop ieder der toetredende Regeringen heeft te handelen ten aanzien van de vijandelijke Duitse bezittingen, welke zich op het onder haar

jurisdictie staand grondgebied bevinden, doch onverkort laat het recht van elke der ondertekenende staten aan die regelen zelfstandig uitwerking te geven „volgens zelf te bepalen methode”;

Overwegende, dat uit al het vorenstaande voortvloeit, dat inderdaad geenszins voor het afgeven ener non-enemy-verklaring beslissend behoeft te zijn de vraag, of de betrokkene al dan niet op 24 Januari 1946 als Duitser van nationaliteit zich in Duitsland bevond of in Duitsland zijn woonplaats had, doch het vorenstaande tevens medebrengt, dat het zich als Duitser buiten Duitsland bevinden of buiten Duitsland woonplaats hebben anderzijds evenmin in alle gevallen en onder alle omstandigheden de noodzakelijkheid of zelfs de redelijkheid meebringt een non-enemy-verklaring aan zodanige verzoeker af te geven;

Overwegende alsnu ten aanzien van des appellanten desbetreffend verzoek, dat naar het oordeel van de Raad in het ter staving daarvan aangevoerde ongenoegzame gronden zijn verzoek in te willigen;

dat weliswaar aangenomen kan worden als juist hetgeen appellant heeft gesteld ten aanzien van zijn anti-nationaal-socialistische gezindheid en dienengevolge door hem (en zijn familie) ondervonden moeilijkheden, dat het hem toebehorend vermogen reeds in December 1936 naar Nederland is overgebracht teneinde het veilig te stellen voor de greep der nationaal-socialistische machthebbers, terwijl voorts de Raad aanvaardt hetgeen uit de schriftelijke geproduceerde verklaring van D. Hoek spreekt omtrent des appellanten gezindheid vóór en tijdens de bezetting, doch — daargelaten nog dat voorbedoeld overbrengen van zijn vermogen ten voorvermelden einde bezwaarlijk ten deze enig gewicht in de schaal vermag te leggen, wij appellant daarmede niet meer dan zijn eigen belang diende — voor een bijwege van af te geven non-enemy-verklaring te verlenen ontheffing uit de collectieve aansprakelijkheid van iedere Duitser met zijn vermogen voor de aan de Geallieerden en mitsdien ook aan Nederland aangerichte schade, zoals met de meerbedoelde Parijs Overeenkomst en ter uitvoering daarvan internationaal of nationaal getroffen regelingen is bedoeld, maar deugdelijke gronden moeten worden bijgebracht, waaruit overtuigend naar vorenspringt de onredelijkheid van dit stelsel ten aanzien van een bepaalde betrokkene, waarbij bijzonderlijk te denken valt aan een vrijwel geheel met de Nederlandse samenleving vergroeid zijn en aan bepaalde gedragingen, verricht ter bevordering van het inter-geallieerd oorlogsdoel en andere soortgelijke feiten en omstandigheden;

Overwegende, dat blijkens al het vorenstaande geen gronden bestaan tot afgifte aan appellant van de verzochte non-enemy-verklaring;

Rechtdoende:

Bevestigt met aanvulling en verbetering van gronden de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep;

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
7 November 1949. (Mrs. Verdam, de Flines en Craandijk).

De vraag of de Afdeling Effectenregistratie bij een beslissing ten aanzien van de eigendom van effecten dient gebruik te maken van de in art. 54, 3e lid E 100, gegeven bevoegdheid om partijen voor de beslissing over bepaalde geschilpunten naar de gewone rechter te verwijzen is een vraag van beleid.

In het onderhavige geval¹⁾ zijn de motieven voor een verwijzing dusdanig overwegend, dat de Afdeling Effectenregistratie, door het geschilpunt over de eigendom van effecten, afhankelijk van de geldigheid van overeenkomsten in 1938 en 1939 gesloten, zelf te beslissen, art. 64, 3e lid E 100, onjuist heeft toegepast.

Beslissing a quo vernietigd met verwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.

(Artt. 53, 54, 68 E 100).

¹⁾ Beslissing a quo in „Rechtsherstel” III jrg. pag. 16.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam.

Gezien een verzoekschrift d.d. 8 Juli 1948 van Mr. W. C. van Heuven, advocaat te Amsterdam, in zijn hoedanigheid van curator in het faillissement der nalatenschap van Jan Hendrik Numan en voor zoveel nodig als curator in het faillissement der N.V. Wed. I. T. Numan's Blikfabrieken, waarbij hij in beroep komt van een uitspraak d.d. 14 Mei 1948 der Afdeling Effectenregistratie;

Gezien voorts een verweerschrift d.d. 28 April 1949 van M. H. Rodrigues, wonende te New York, gemachtigde Mr. B. P. Gomperts, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van de Raad op 30 Mei en 8 Juni 1949;

Overwegende, dat appelland ter ondersteuning van zijn beroep tegen de uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 14 Mei 1948 in de eerste plaats aanvoert, dat deze Afdeling zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard van het onderhavige geschil kennis te nemen;

dat toch dit geschil in wezen betreft de al dan niet rechtsgeldigheid van twee overeenkomsten, die beide van vóór de Duitse bezetting dateren;

dat de Besluiten E 100 en F 272 naar hun aard beperkt zijn tot herstel van rechtsverkeer respectievelijk tot ongedaanmaking van bezettingsonrecht, zodat, indien gelijk in casu een zaak geen verband houdt met herstel van in bezettingstijd ontstaan onrecht, de herstelrechter zich van de kennismeming daarvan heeft te onthouden;

dat geïntimeerde geenszins een „vroegere bezitter” is, die door oorlogsomstandigheden zijn bezit heeft verloren, integendeel reeds vóór 10 Mei 1940 de aandelen in kwestie bezat;

dat appelland voorts heeft betoogd, dat de Afdeling bij haar beslissing niet in aanmerking heeft genomen feiten en omstandigheden, die, ware zulks wel geschied, tot een andere beslissing zouden hebben geleid;

dat als zodanig worden genoemd de beoordeling der aandelentransactie en de gegevens aangaande de financiële positie van geïntimeerde, de feiten, welke met de aflossing van het crediet, door de Nederlandse Bank aan Numan verleend, verband houden en in het bijzonder de beoordeling en waardering der contra-paestaties, welke in de overeenkomsten van December 1938 en Juli 1939 zijn vastgelegd;

dat daarom naar appellants oordeel een juistere kennis der feiten, welke aan gemelde overeenkomsten ten grondslag liggen, tot de conclusie zou hebben geleid, dat deze overeenkomsten schijncontracten waren en dat geïntimeerde zijn eigendomsrecht der betreffende aandelen aan ongedigde overeenkomsten had ontleend;

dat appelland zijn beroep eveneens doet steunen op de stelling, dat de Afdeling haar bevoegdheid op onbillijke of willekeurige wijze heeft uitgeoefend, door ten onrechte zijn beroep op benadeling der crediteuren af te wijzen en door de testamenten van Numan onjuist uit te leggen;

dat appelland op deze gronden heeft verzocht de uitspraak der Afdeling Effectenregistratie d.d. 14 Mei 1948 te vernietigen;

dat geïntimeerde de stellingen van appelland ter zake van de onbevoegdheid der Afdeling Effectenregistratie heeft bestreden door aan te voeren, dat beide partijen een beslissing door deze Afdeling hebben verlangd, namelijk geïntimeerde door een aanmelding te doen volgens art. 44 en appelland door een aanvraag overeenkomstig art. 45 F 272;

dat geïntimeerde er voorts op wijst, dat de functie der Afdeling Effectenregistratie blijkens het Besluit E 100 niet is beperkt tot herstel van recht, doch zich evenzeer uitstrekt over de erkenning van rechten op effecten, zonder dat daarbij rechtsherstel te pas komt;

dat de taak der Afdeling blijkens art. 52 vlg. dan ook is te verrichten hetgeen naar haar oordeel nodig is ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot een effect, zulks ongeacht het verband met de bezettingsomstandigheden;

dat geïntimeerde om deze en andere redenen van oordeel is, dat de taak en de bevoegdheid der Afdeling Effectenregistratie geenszins is beperkt tot herstel van bezettingsrecht, doch medebrengt, dat zij in alle gevallen de eigendom van effecten vaststelt en dus ook de daarmee verband houdende rechtsvragen beoordeelt;

dat geïntimeerde vervolgens uitvoerig het betoog van appellant bestrijdt, als zou de uitspraak der Afdeling Effectenregistratie feiten of omstandigheden niet in aanmerking hebben genomen, welke tot een andere uitspraak zouden hebben geleid en als zou de Afdeling op onbillijke of willekeurige wijze gebruik van haar bevoegdheid hebben gemaakt;

dat het overbodig is deze stellingen van het verweerschrift hier in extenso weer te geven, aangezien de Raad niet, naar hieronder zal blijken, in beoordeeling zal treden van het materiële geschil, dat de eigendomsvraag beheerst;

Overwegende, dat de appeltermijn tegen de uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie op 14 Juni 1948 is verstreken, terwijl appelland eerst op 8 Juli 1948 zijn verzoekschrift heeft ingediend;

dat de Afdeling Effectenregistratie schriftelijk heeft verklaard deze overschrijding van de appeltermijn goed te keuren;

dat de Raad bereid is het beroep alsnog onvankelijk te achten, waarbij de Raad onder meer in aanmerking heeft genomen ziekte van één der raadslieden en het feit dat beide partijen verwachtten voor het einde van de appeltermijn door onderhandeling tot overeenstemming te komen, waarin zij echter niet zijn geslaagd;

dat dit beroep is onderworpen aan de beperkende bepalingen van art. 68, 5e lid E 100, doch de Raad in ieder geval heeft te onderzoeken of de Afdeling Effectenregistratie bevoegd was van het onderhavige geschil kennis te nemen en daarin uitspraak te doen;

dat appelland op verschillende gronden de Afdeling Effectenregistratie onbevoegd acht, in het bijzonder omdat het eigenlijke geschil ligt op een terrein, dat met het herstelrecht niets uitstaande heeft, doch verband houdt met rechtsverhoudingen, die reeds vóór de bezetting hebben bestaan ;

dat echter art. 53 E 100 de erkenning als eigenaar van een effect onder meer afhankelijk stelt van de voorwaarde, dat aannemelijk wordt gemaakt, dat de tegenwoordige bezitter reeds vóór 10 Mei 1940 eigenaar van het effect was, dan wel zich één der gevallen sub b tot en met e van het 2e lid van art. 53 voordoet — welke laatste gevallen echter ten deze niet aanwezig zijn;

dat de Afdeling Effectenregistratie, die aldus in haar onderzoek zo nodig zal moeten betrekken de vraag van de eigendom vóór 10 Mei 1940, zulks niet zal kunnen doen zonder tevens de gaafheid dan wel de gebrekkigheid van dien eigendom na te gaan en derhalve ook zal moeten treden in de beoordeeling van rechtsverhoudingen en rechtsvragen, die vóór Mei 1940 hebben bestaan;

dat dus de Afdeling Effectenregistratie bevoegd moet worden geacht de aan de erkenning van eigendom prealabele vragen in haar onderzoek te betrekken;

dat echter de Afdeling Effectenregistratie in de onderhavige zaak bij haar onderzoek moet zijn gebleken, dat de beslissende vraag ten deze is of de op 24 December 1938 en 2 Juli 1939 tussen Numan en Rodrigues gesloten overeenkomsten, die de eigendom der aandelen Numan's Blikfabrieken op Rodrigues deden overgaan, al dan niet als schijnhandelingen moeten worden aangemerkt;

dat deze vraag er inderdaad een is, die met oorlogs- of bezettingsomstandigheden geen verband houdt en waarover reeds vóór de oorlog een gewoon burgerlijk rechtsgeding had kunnen zijn gevoerd;

dat in zodanig rechtsgeding de wederzijdse argumenten in de gewone rechts-gang, met alle waarborgen der normale procedure en met de mogelijkheid van hogere voorziening zouden kunnen zijn aangevoerd en gewogen;

dat ook uit het dictum van de uitspraak der Afdeling Effectenregistratie blijkt, dat een beslissing over bovengenoemde vraag kan medebrengen een beslissing inzake allerlei andere rechtsverhoudingen, zomede het regelen van rechtsgevolgen, die naar hun aard buiten het kader van rechtsherstel vallen;

dat hoewel enerzijds de Besluitwetgever ten behoeve der Effectenregistratie de toetsing van de eigendom in handen legt van de Afdeling Effectenregistratie, anderzijds het Besluit E 100 er geenszins van uitgaat, dat het onderwerpen van rechtsvragen met betrekking tot effecten — zoals ten aanzien van de eigendom — aan de gewone rechter uitgesloten zou zijn;

dat art. 54, 3e lid van E 100, de mogelijkheid opent de uitspraak der Afdeling Effectenregistratie aan te houden totdat een terzake dienend geschilpunt door de gewone rechter zal zijn belist, terwijl b.v. ook art. 77 van dit Besluit veronderstelt, dat over een gelegd beslag, na de beslissing der Afdeling, voor de gewone rechter wordt voortgeprocedeerd;

dat de Raad van oordeel is, dat een geschil als hetwelk aan de onderhavige zaak ten grondslag ligt, beter door de gewone rechter kan worden beoordeeld dan door de rechter van E 100;

dat de vraag of de Afdeling Effectenregistratie dient gebruik te maken van de haar in art. 54, 3e lid E 100, gegeven bevoegdheid, om partijen voor de beslissing over bepaalde geschilpunten naar de gewone rechter te verwijzen, een vraag is van beleid;

dat de rechter in appel zeker niet op de enkele overweging, dat hij zelf de voorkeur zou hebben gegeven aan een ander beleid dan hetwelk in eerste instantie is gevolgd, een uitspraak zou moeten vernietigen;

dat echter in een geval als het onderhavige de motieven die pleiten voor verwijzing van het geschil over de geldigheid der onderhavige overeenkomsten zozeer overwegend moeten worden geacht, dat de Raad het ten deze door de Afdeling Effectenregistratie gevolgde beleid een onjuiste toepassing acht van de bepaling van het 3e lid van art. 54 E 100;

dat derhalve de bestreden beslissing niet in stand kan blijven en de zaak moet worden terugverwezen naar de Afdeling Effectenregistratie ter verdere behandeling;

dat daarbij de Afdeling Effectenregistratie aan appelland dient toestemming te verlenen om bij de gewone rechter een procedure in te stellen betreffende de geldigheid der overeenkomsten op 24 December 1938 en 2 Juli 1939 tussen geïntimeerde en Jan Hendrik Numan betreffende voormelde effecten gesloten, en haar uitspraak dient aan te houden tot in dat geding (hetwelk appelland dient aan te spannen binnen een door de Afdeling Effectenregistratie te bepalen termijn) de gewone Rechter omtrent de geldigheid dier overeenkomsten zal hebben beslist;

Rechtdoende:

Verklaart het ingesteld hoger beroep alsnog ontvankelijk;

Vernietigt de beroepen beslissing;

Verwijst de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie teneinde met inachtneming van deze uitspraak verder te worden behandeld;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van appelland tot heden begroot op f 250,—;

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 205. Verrekening van dividendbelasting in gevallen, waarin een vroegere bezitter van effecten in zijn recht wordt hersteld.

Naar aanleiding van gestelde vragen deelt de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel in overleg met het Hoofdbestuur der Belastingen van het Ministerie van Financiën het volgende mede:

In de door de Afdeling gegeven beslissingen, waarbij een vroegere bezitter van effecten in zijn recht wordt hersteld, wordt in de regel mede bepaald, dat de tegenwoordige bezitter de door hem genoten revenuen aan de vroegere bezitter dient te vergoeden.

In verband met het feit, dat de uitbetaling van dividenden van Nederlandse aandelen geschiedt onder aftrek van 15 % dividendbelasting, welke ingehouden dividendbelasting als z.g. voorheffing in mindering wordt gebracht op de aanslag in de inkomstenbelasting of de vennootschapsbelasting, is de vraag gerezen, of de dividendopbrengst door de tegenwoordige bezitter al dan niet onder aftrek van dividendbelasting aan de vroegere bezitter moet worden vergoed.

Het antwoord op deze vraag hangt af van de omstandigheid, of het dividend al dan niet reeds tot het inkomen (of de winst) van de tegenwoordige bezitter heeft behoord. Immers kan de ingehouden dividendbelasting slechts bij één persoon of lichaam worden verrekend en dat is de eerste genietter van het dividend. Moet deze het dividend later overdragen aan een ander, dan dient die overdracht te geschieden tot het volle bedrag; in het jaar van overdracht is dit volle bedrag een negatief inkomensbestanddeel (bij de vennootschapsbelasting: negatieve winst) voor degene, die overdraagt en een positief inkomensbestanddeel (of positieve winst) voor degene aan wie wordt overgedragen.

Aangezien de ingehouden dividendbelasting in mindering is of wordt gebracht op de inkomstenbelasting of de vennootschapsbelasting van de tegenwoordige bezitter en daarin geen wijziging wordt gebracht door het feit, dat de dividendopbrengst later door hem moet worden afgestaan, heeft de tegenwoordige bezitter indirect ook het bedrag der ingehouden dividendbelasting als opbrengst genoten.

Derhalve dient van genoten dividenden steeds de volledige opbrengst aan de vroegere bezitter te worden afgestaan; de dividendbelasting dient derhalve niet in mindering te worden gebracht.

Uiteraard kan bij die afstand (overdracht) — ook al geschiedt deze door tussenkomst van een inleveringskantoor — geen dividendnota onder aftrek van dividendbelasting worden uitgeschreven, aangezien het hier geen incassering van dividend bij de uitgevende vennootschap betreft. Eveneens spreekt vanzelf, dat de herstelde vroegere bezitter, die het volle dividend ontvangt (zonder aftrek van dividendbelasting), geen aanspraak kan maken op verrekening of teruggaaf van dividendbelasting, ook al moet hij het dividend aangeven voor de inkomstenbelasting.

Ingeval echter de dividendopbrengst geboekt is op een voor rechtsherstel geblokkeerde rekening ten name van de tegenwoordige bezitter en deze, op die grond, van de dividendopbrengst, welke hij niet heeft genoten, geen opgave heeft gedaan aan de fiscus (zodat de ingehouden dividendbelasting ook niet op zijn belastingaanslag in mindering is of kan worden gebracht) kan de tegenwoordige bezitter in de regel volstaan met de restitutie aan de gedeposeerde van het geblokkeerde bedrag zonder bijtelling

van dividendbelasting. In deze gevallen zal namelijk de tegenwoordige bezitter aan de herstelde vroegere bezitter de door hem ontvangen dividendnota mogen afgeven, met een daarop gestelde verklaring, dat deze door hem niet gebruikt is om vermindering van inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting te verkrijgen, opdat de herstelde vroegere bezitter deze vermindering alsnog zelf zal kunnen verkrijgen. (Zou de tegenwoordige bezitter deze nota of verklaring niet afgeven, dan zou hij ook in dit geval het volle bedrag van het dividend aan de herstelde vroegere bezitter moeten vergoeden).

Eenzelfde gedragslijn als in de vorige alinea bedoeld, dient ook te worden gevolgd, indien de tegenwoordige bezitter een lichaam is, hetwelk geen inkomsten- of vennootschapsbelasting verschuldigd is (zoals b.v. een Stichting, welke geen bedrijf uitoefent).

24 Juli 1950.

No. 206. Collectieve eigendomserkenning voor buitenlandse effecten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel verleent ander verwijzing naar art. 53 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer erkenning in de eigendom aan de tegenwoordige bezitters van buitenlandse effecten, welke zijn aangemeld met de navolgende formulieren:

OB tot en met volgnummer reçu nummerlijst 02/122412

OD tot en met rood volgnummer 159999

met uitzondering van:

- a. effecten ten aanzien waarvan een verwervingsverklaring werd ontvangen;
- b. effecten ten aanzien waarvan door de Afdeling Effectenregistratie aan het desbetreffende inleveringskantoor mededeling is gedaan, dat deze effecten te haren behoefte zijn geblokkeerd.

Deze erkenning betreft de toestand op de peildatum van de aanmelding, t.w. 14 April 1946.

Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht het couponblad van een effect, waarvan de tegenwoordige bezitter krachtens deze mededeling wordt erkend, of — voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is — het gehele effect uit te leveren aan deze tegenwoordige bezitter, dan wel aan degene, die daarop krachtens een aan het inleveringskantoor bekende rechtsverhouding, waarin hij tot de tegenwoordige bezitter staat, aanspraak kan maken, *een en ander voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten.*

De in de voorgaande alinea omschreven verplichting van het inleveringskantoor bestaat uiteraard niet, wanneer het couponblad resp. het gehele effect, tengevolge van een handeling, welke met inachtneming van het Besluit Herstel Rechtsverkeer of de daarop gebaseerde uitvoeringsbepalingen heeft plaatsgevonden, niet meer ten name van de tegenwoordige bezitter bij het inleveringskantoor berust.

Toelichting.

Uit hoofde van het bepaalde bij de Zeventiende¹⁾ en de Vierentwintigste²⁾ Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer zullen aangemelde *buitenlandse effecten* niet van stukkenverkla-

¹⁾ Opgenomen in Mededeling no. 145 (Prijscourant van 2 September 1947).

²⁾ Opgenomen in Mededeling no. 198 (Prijscourant van 30 November 1949).

ringen worden voorzien. De registratie zou, zoals in de Zeventiende Uitvoeringsbeschikking werd bepaald, blijken uit de voor deze effecten af te geven bewijzen van eigendomserkenning. Aangezien de onderhavige effecten niet van een bewijs van registratie, n.l. een stukkenverklaring worden voorzien, heeft de Afdeling nader overwogen, dat individuele bewijzen van eigendomserkenning praktisch geen nut zouden hebben en derhalve besloten met bovenstaande collectieve eigendomserkenning alle met formulieren OB en OD aangemelde buitenlandse effecten vrij te geven, met uitzondering van de in bovenstaande erkenning onder a) en b) genoemde gevallen. De aldus vrijgegeven, onder deze collectieve erkenning vallende, effecten zullen voortaan gelden als erkende effecten in de zin van art. 1, sub j van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer³⁾.

De aandacht van de inleveringskantoren wordt er op gevestigd, dat deze vrijgave — welke geen betrekking heeft op met formulieren no. 10 aangemelde buitenlandse effecten⁴⁾ — slechts de opheffing beoogt van de beperkingen, welke voortvloeien uit de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en de daarop gebaseerde voorschriften van de Afdeling Effectenregistratie. *De door De Nederlandsche Bank N.V. op grond van het Deviezenbesluit 1945 gegeven voorschriften, welke o.m. inhouden een verbod van afgifte van buitenlandse effecten aan anderen dan aan inleveringskantoren, blijven door het voorgaande uiteraard geheel onaangetast.*

18 Augustus 1950.

³⁾ Opgenomen in Mededeling no. 175 (Prijscourant van 14 Mei 1948).

⁴⁾ Zie Mededeling no. 50 van het Centraal Bureau voor Effectenregistratie (bijvoegsel bij Prijscourant van 28 Juni 1946).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 117. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 20 Juni 1950 (Volledige Afdeling).

Oplegging van getuigenbewijs aan de tegenwoordige bezitter omtrent diens stelling, dat hij bij de aankoop van de litigieuze effecten uitdrukkelijk heeft gestipuleerd, dat deze aandelen geen voormalig Joods eigendom mochten zijn.

In de zaak:

C. Breed, te Alkmaar, verzoeker

Gemachtigde: *Mr. H. O. Thunnissen*

tegen:

Incasso Bank N.V., verweerster

Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Overwegende, dat de heer C. Breed ter zitting als volgt heeft verklaard:
„Ik ontken, dat ik gedurende de oorlog op ruime schaal effecten heb gekocht; de onderhavige stukken waren de enige, die ik in bezettingstijd voor eigen rekening heb gekocht. Voor Timmerman's Kaashandel heb ik eveneens 2 stukken gekocht. Wel heb ik een enkele keer mijn bemiddeling verleend, als een mijner familieleden of kennissen onderhands effecten wilde kopen. De

Bank van Sas was mijn enige bankrelatie. Ik ben ervan overtuigd, dat ik bij de opdracht tot aankoop van de litigieuse effecten uitdrukkelijk heb bedongen, geen Joodse stukken te willen hebben. Ik heb nooit iets willen hebben, dat van Joden afkomstig was. Ik ontken voorts, dat ik de opdracht tot aankoop van de onderhavige effecten telefonisch heb gegeven; deze opdracht werd door mij mondeling aan de heer Sas zelf verstrekt. Bij het in ontvangstnemen van de stukken heb ik de heer Sas nog eens gevraagd, of het goede stukken waren, welke vraag laatstgenoemde bevestigend beantwoordde. Een bepaalde koers werd door mij bij de onderhavige order niet opgegeven, aangezien de koersen mij niet bekend waren."

Overwegende voorts, dat de Afdeling het redelijk acht de heer Breed het bewijs op te leggen van zijn stelling, dat hij bij de opdracht tot aankoop van de litigieuse effecten uitdrukkelijk stipuleerde, dat deze aandelen geen voormalig Joods eigendom mochten zijn; dat immers uit bedoelde stelling zelf volgt, dat hij wist, dat in die tijd op aanzienlijke schaal Joodse stukken werden verhandeld.

BESLISSENDE:

Laat verzoeker toe en beveelt hem voorzover nodig ambtshalve door getuigen te bewijzen, dat hij bij de aankoop van 2 cert. à 10 shares Shell Union Oil Corp. No. 25013/14 uitdrukkelijk stipuleerde, dat deze aandelen geen voormalig Joods eigendom mochten zijn.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10, IV, nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V, no. 1 en 2).

In de Nederlandse Staatscourant van 31 Juli 1950, no. 146 zijn afgekondigd de lijsten 70—72 en in de Nederlandse Staatscourant van 17 Augustus 1950, nog 159 de lijsten 73—75 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen van de door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig erkende vorderingen.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Wat omvat het begrip „tegenpraestatie“? (vervolg)

2. Ten dage der verkoop door N.G.V. achterstallige renten en lasten.

In het vorige artikel over bovengemeld onderwerp werd o.m. besproken een vonnis van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 14 April 1950. In de overwegingen van dit vonnis komt de volgende clausule voor:

„O. dat derhalve in ieder zich voordoend geval op zichzelf dient te worden vastgesteld, wat de tegenpraestatie is geweest, welke de te herstellen eigenaar heeft ontvangen door of tengevolge van de bepaalde rechtshandeling, welke hem uit een bepaald recht stootte. . . .”

Deze zelfde overweging heeft destijds de Afdeling Onroerende Goederen ertoe gebracht, haar taak te beperken tot het regelen van de gevolgen van de nietigverklaring van de *verkoop* van onroerende goederen door de N.G.V. en daarbij de periode van het beheer door de N.G.V. buiten beschouwing te laten. Niet het in beheer nemen door de N.G.V. van alle huizen van een Joodse eigenaar is van belang voor het regelen van het rechtsherstel van onroerend goed, zoals dit bij het Besluit E 100 (aangevuld door het K.B. F 272) aan de Afdeling Onroerende Goederen werd opgedragen, doch de verkoop van een bepaald perceel en de gevolgen voor de oude eigenaar van deze verkoop.

De gevolgen van het door de N.G.V. gevoerde *beheer* en de door de N.G.V. tot stand gebrachte *verkoop* zijn echter niet altijd scherp uit elkaar te houden. Dit blijkt b.v. zeer duidelijk wanneer de notaris, die de acte van transport opmaakte, de nog niet betaalde belastingen of hypotheekrenten of onderhoudskosten, betrekking hebbend op een periode, voorafgaande aan de verkoop, met de door hem voor de N.G.V. in ontvangst genomen koopsom betaalt en het restant aan de N.G.V. doorstuurt.

Naast dit van de notaris ontvangen bedrag heeft de N.G.V. doorgaans nog een bedrag in kas als exploitatiesaldo over bedoelde periode. Uit dit laatste bedrag behoorden de bovenbedoelde betalingen te zijn betaald, en, indien dit niet geschied, doch de betalingen op de koopsom worden afgeboekt, wordt de oude eigenaar tengevolge van de insolventie van de N.G.V. benadeeld. In dit geval zou hij immers aan de koper deze bedragen voor 100 % moeten terugbetalen, terwijl zijn vordering op de N.G.V. voor het exploitatiesaldo slechts 40 of 50 % waard is.

De vraag, of de oude eigenaar zich bij de boekingen van de notaris en de N.G.V. moet neerleggen, is enkele malen in een proces-verbaal van zwaarigheden neergelegd.

Hieromtrent zijn reeds twee uitspraken van de Raad bekend, t.w.:

I. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 26 September 1949.

Als vierde geschilpunt tussen partijen nam de Raad in haar uitspraak op:

„4. Bij de verkoop der percelen zijn volgens partij J. ten onrechte door de N.G.V. uit de koopprijs aan belastingen en lasten resp. f 239.40 en f 237.51 betaald; dit diende te zijn geschied uit het exploitatiesaldo der betreffende percelen.

De Raad overwoog:

dat, wat het onder 4 genoemde geschilpunt betreft, de Raad, al moge het dan voor partij J. materieel enig verschil opleveren of de betaling van bedoelde belastingen en lasten geschied is uit de bij de verkoop door de N.G.V. ontvangen koopsom, dan wel uit het exploitatiesaldo van de betreffende percelen, van mening is, dat door de betalingen, hoe dit ook zij, partij J. in ieder geval gebaat werd, zijnde daardoor een schuld van genoemde partij te niet gegaan, zodat de Raad van oordeel is dat partij J. bedoelde bedragen, als reeds ontvangen te zijner tijd met de aan haar uit te keren netto-exploitatiesaldi dient te verrekenen.”

Daar in het onderhavige geschil meerdere kopers van de percelen de

door hen genoten exploitatiesaldi bij het rechtsherstel ter tafel zouden moeten brengen, is uit de gebruikte meervoudsvorm op te maken, dat de Raad *niet* het exploitatiesaldo van de N.G.V. bedoelde, doch de exploitatiesaldi van de kopers.

II. Uitspraak van de Kamer 's-Gravenhage d.d. 4 Maart 1950.

De Raad constateerde dat tegen het voorstel van de notaris-bemiddelaar enkele zwaarigheden door partijen naar voren waren gebracht, waaronder als punt 4 door de nieuwe hypotheekhouder:

„dat zij van oordeel is, dat de requestanten behalve het bedrag van de hypotheek en de rente, ook ter tafel moeten brengen hetgeen uit de koopsom is bestreden voor zakelijke belastingen enz., over de eerste vijf maanden van 1943, in totaal f 336,07”.

De Raad overwoog:

„O. ten aanzien van de door de nieuwe hypotheekhouder opgeworpen zwaarigheid:

dat het bedrag, hetwelk naar haar oordeel door requestanten als nog moet worden betaald, bestaat uit een post van f 140,70, zijnde het bedrag der in het tijdvak van 1 Januari—1 Juni 1943 op de vorenbedoelde percelen rustende zakelijke lasten, welke blijkens de overgelegde afrekening van Notaris X. in mindering op de door gerequesteerde A. te betalen koopprijs zijn gebracht en waarvan laatstgenoemde derhalve de verplichting tot betaling van de N.G.V. heeft overgenomen en voorts een bedrag van f 225,37 terzake van kennelijk vóór de verkoop verschuldigde of betaalde kosten van onderhoud der percelen, welke door de N.G.V. in mindering zijn gebracht op het bedrag, hetwelk door haar als restantkoopprijs is gestort bij de V.V.R.A.;

O. dat derhalve beide posten betreffen uitgaven, welke krachtens haar aard behoorden te worden bestreden uit de exploitatieopbrengst van de percelen;

O. dat blijkens het ingekomen advies van de Gedelegeerde, terzake van het door de N.G.V. vóór de verkoop gevoerd beheer een batig exploitatiesaldo ten bedrage van f 309,37 aanwezig was, waaruit, ware de verkoop niet geschied, de vorenbedoelde post ad f 225,37 geheel en de belastingpost van f 140,70 ten dele had kunnen en behoren te worden betaald;

O. dat requestanten geacht kunnen worden ten gevolge van de betaling van deze belastingpost door gerequesteerde A. te zijn gebaat voorzover het ongedekt gedeelte daarvan ad f 56,70 voor laatstgenoemde niet verhaalbaar zou blijken te zijn op de N.G.V. en requestanten mitsdien in die mate alsnog zullen moeten bijdragen;

O. dat de nieuwe hypotheekhouder weliswaar hiertegen heeft aangevoerd, dat de Raad hiermede in strijd zou komen met de door hem uitgevaardigde richtlijnen, onder meer inhoudende, dat de huren vóór de vervreemding door de N.G.V. verschenen, buiten de regeling van het rechtsherstel dienen te worden gehouden, aangezien handelingen vóór de vervreemding de koper niet kunnen regarderen, doch dit betoog faalt, vermits ten deze in de afrekening zijn betrokken lasten, welke voor de vervreemding op het onroerend goed drukken en de redelijkheid medebrengt, dat deze verrekend worden met de in dat tijdperk verkregen baten”; enz.

3. Hypotheekrente.

In het sub I genoemde geschil kwam nog een tweede punt ter sprake, dat eveneens van invloed is op de omvang van de tegenpraestatie.

De oude eigenaar had destijds de percelen belast met een hypotheek ten behoeve van een R.K. Vereniging. Daar de aflossing, welke bij de verkoop van de percelen plaats vond, betaald was aan het N.A.F. vroeg ook de oude hypotheekhouder herstel van de hypotheek.

In bovengemelde uitspraak constateerde de Raad:

„2. Partijen gaan er mede accoord, dat partij J. recht krijgt op vergoeding van de netto-exploitatiesaldi, welke de kopers der verschillende percelen hebben genoten. Daar het zich echter laat aanzien, dat enige kopers niet in staat zullen zijn die saldi aan partij J. te restitueren, is deze van mening, dat zij slechts verplicht zal zijn, na rechtsherstel van de Vereniging aan deze rente te betalen, indien en zodra de door haar ontvangen exploitatiesaldi zulks toelaten. De Vereniging kan zich met deze mening niet verenigen en maakt aanspraak op betaling der rente, onafhankelijk van betaling dier saldi aan partij J.”

De Raad overwoog:

„O. dat, wat het onder 2 hierboven aangegeven geschilpunt betreft, de Raad partij J. in haar opvatting, dat zij bij herstel van de Vereniging in haar schuldeisersrecht, slechts tot rentebetaling verplicht zal zijn, indien en zodra de door haar ontvangen exploitatiesaldi zulks toelaten, niet kan volgen; dat immers de verplichting tot betaling van rente aan de Vereniging na haar rechtsherstel, voor partij J. een onvoorwaardelijke verplichting is, welke geheel los staat van het al of niet voorwaarden zijn van middelen daartoe, m.a.w. niet afhankelijk is van de voorwaarde, dat partij J. voldoende haar toekomstige exploitatiesaldi moet hebben ontvangen.”

Dezelfde beslissing nam de Raad in een ander geval. De casus-positie was dezelfde.

III. Bij haar uitspraak d.d. 7 Januari 1950 overwoog de Kamer te 's-Gravenhage:

„O. dat partij J. verzocht heeft dat bij herstel der hypothecaire vordering de achterstallige rente over de periode van 6 Augustus 1942 (toen de N.G.V. het onroerend goed in beheer heeft genomen) tot 5 Mei 1945 (datum waarop partij J. in dat beheer is hersteld) zal worden beperkt tot het bedrag, dat partij J. over die periode als netto-huurprovenu toucheert;

O. hieromtrent, dat niet is in te zien dat naar redelijkheid en billijkheid verband zou zijn te leggen tussen het rentebedrag dat de hypothecaire debiteur als zodanig verschuldigd is en de opbrengst die hij van het verhuypothekeerde goed kan genieten;

dat immer juridisch tussen deze vordering en die opbrengst geen verband bestaat, terwijl het rechtsherstel van de gedeposedeerde eigenaar zich uitstrekt tot de gederfde opbrengsten en de geleden schade, ten aanzien waarvan in casu tussen partijen blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden is overeengekomen dat A. „ter algehele verrekening van huren en lasten zomede van tijdens de bezetting aan het onroerend goed toegebrachte schade” aan partij J. zal betalen een bedrag van f 19.669,48;

dat partij J. hoogstens zou kunnen beweren dat ook de N.G.V. hem terzake een zekere vergoeding schuldig is (voorzover niet moet worden aangenomen, dat de evenbedoelde algehele verrekening zich over de gehele onwettige huurtijd uitstrekt) maar zij zich dan voor die vordering tot de N.G.V. had moeten richten, hetgeen zij heeft nagelaten”; enz.

4. Molestverzekering.

De vaststelling van het exploitatiesaldo is vanzelfsprekend van belang voor het bepalen van het bedrag der „tegenpraestatie”.

Enige richtlijnen hieromtrent zijn in het algemeen niet te geven, hoewel er enkele punten zijn, welke bij nagenoeg alle geschillen voorkomen. Eén dezer punten is de vraag of de oude eigenaar verplicht is aan de koper de premies voor een door deze afgesloten molestverzekering te vergoeden alsmede diens

verplichtingen tot betaling van nog niet betaalde premies en na-heffingen op zich te nemen.

Dit geschilpunt is reeds enige malen aan de Afdeling Rechtspraak voorgelegd, welke deze vraag bevestigend heeft beantwoord. Dit moge blijken uit de navolgende uitspraken:

IV. Uitspraak van de Kamer te 's-Hertogenbosch d.d. 19 November 1949.

De Raad overwoog:

„O. dat evenwel alsnog aan de Raad is gebleken, dat requestrant en partij A. het eens zijn over de bedragen, die A. aan requestrant wegens ontvangen huren heeft te verantwoorden en over de uitgaven, welke hij daarop in mindering kan brengen, behoudens dat requestrant beweert, doch A. betwist:

a. enz.;

b. dat A. de kosten der door hem gesloten molestverzekering zelf zal hebben te dragen;

O. dienaangaande; enz.

b. dat de kosten der bedoelde molestverzekering zijn te beschouwen als kosten tot behoud van het pand in kwestie gemaakt, doende aan de redelijkheid dezer verzekering niet af dat de vorige eigenaren zulks hebben nagelaten”; enz.

V. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 29 November 1949.

De Raad overwoog:

„O. dat partijen in de tweede plaats twisten over de vraag of verweerster aan verzoeker in rekening mag brengen de door verweerster betaalde premie en naheffing van de door haar gesloten molestverzekering bij de Onderlinge Oorlogsschade Verzekering Maatschappij; dat verzoeker van mening is, dat hoewel in het algemeen het sluiten van een molestverzekering als een daad van verstandig beheer te beschouwen is, deze premie en omslag ten bedrage van f 610,— niet te zijnen laste behoort te komen, nademaal hij zelf zijn eigendom reeds bij Nieuw Molest Risico had verzekerd en derhalve de door verweerster gesloten molestverzekering nietig is;

O. dat art. 8 van het Reglement van de Wederkerige Waarborgmaatschappij „Nieuw Molest Risico” bepaalt dat de verzekering onder meer eindigt met ingang van de dag volgende op dien, waarop het lid heeft opgehouden belang bij het verzekerde te hebben, terwijl bij verkoop en alle eigendomsovergang de verzekering ten name van de nieuwe eigenaar doorloopt, mits de nieuwe belanghebbende reeds lid is of zulks binnen 3 maanden na de verkoop of eigendomsovergang wordt;

dat in het onderhavige geval niet gebleken is, dat aan de voorwaarden van het doorlopen der verzekering als in voormeld art. 8 gesteld, is voldaan, terwijl evenmin de Raad gebleken is, dat ten deze zich het bijzondere geval heeft voorgedaan, waarin ingevolge de laatste zinsnede van de eerste alinea van artikel 8 de Directie kan bepalen, dat de verzekering ten name van de nieuwe koper en eigenaar is blijven doorlopen, ook wanneer aan „Nieuw Molest Risico” van de verkoop en eigendomsovergang geen kennis is gegeven;

dat derhalve de molestverzekering door verzoeker gesloten op 5 November 1942 een einde heeft genomen, zodat, nu te dien aanzien geen rechtsherstel heeft plaatsgevonden, het bezwaar van verzoeker tegen de hem in rekening gebrachte molestpremie en omslag, verschuldigd voor de perioden, na dien datum verstreken, ongegrond is.”

VI. Uitspraak van de Kamer te Arnhem d.d. 9 Maart 1950.

De Raad overwoog:

„O. verder wat de door A. gevorderde onderhoudskosten aangaat partijen het eens zijn geworden over alle op de

staat voorkomende bedragen tot een totaal van f 1.357,08 doch over één post twisten, n.l. of A. mede de door hem ten behoeve van het perceel betaalde molestpremie ad f 220,— van J. kan opvorderen;

O. dat J. terzake heeft aangevoerd, dat, waar hijzelf voor het perceel een molestverzekering had lopen en de premie daarvoor had betaald, daarbij zich beroepende op het door hem overgelegde schrijven van de Vereniging „Molest Risico”, d.d. 12 Juli 1946, er voor A. geen enkele reden bestond om een molestverzekering te sluiten, waartegenover A. heeft gesteld, dat de door J. aangegane molestverzekering bij de overdracht van het perceel aan hem, A. beëindigd werd en hij toen zelve verplicht was tot een molestverzekering over te gaan en hij recht heeft op terugbetaling van de door hem terzake in het belang van het pand betaalde premie;

O. nu dienaangaande, dat uit evengenoemd schrijven van de Vereniging „Molest Risico” aan J. blijkt, dat de verzekering op het pand per 15 December 1942 beëindigd werd in verband met de verkoop door het A.N.B.O. aan A. met deze beëindiging rekening houdende terecht zelf een modestverzekering heeft gesloten en hem het recht toekomt het daaraan betaalde bedrag ad f 200,— van J. terug te ontvangen, waaraan niet kan afdoen, dat de verzekeraar zich blijkens evengenoemd schrijven *later* op het standpunt heeft gesteld, dat de verzekering op eigendommen van leden van Joodsen bloede als ononderbroken dient te worden beschouwd ook bij verkoop van het pand, mits rechtsherstel plaats vindt, daar A. met dit latere standpunt geen rekening kon houden, noch ook in het algemeen kon weten in hoeverre het zijnerzijds sluiten van een molestverzekering later ingevolge rechtsherstelregeling zou kunnen blijken onnodig geweest te zijn.

O. dat mitsdien het totaal van de door J. aan A. te betalen kosten van onderhoud enz. bedraagt f 1.577,08 en J. tot betaling hiervan behoort te worden veroordeeld; enz.”

Belangrijk voor U!

ONZE KINDEREN EN HUN TOEKOMST

het destijds veelgelezen en zeer bekende
maandblad van wijlen dr. Hamaker
herboren!

VIER in geheel Nederland op hun ter-
rein erkende deskundigen, nl.: de kinder-

arts **Ph. H. Fiedeldij Dop**, te
Amsterdam; de directeur van het Voor-
lichtingsbureau van de Voedingsraad.

Dr. C. den Hartog; de arts-paeda-

goog **Dr. D. Arn. van Krevelen**,

en de onderwijzman **J. van Mourik**,

allen te 's-Gravenhage, vormen de redactie

van dit **ALGEMEEN PAEDA-**

GOGISCH EN CULTUREEL

MAANDBLAD VOOR GEZIN,

ONDERWIJS, JEUGDBEWE-

GING EN JEUGDZORG, daarbij

gesteund door een uitgelezen schaar van

deskundigen op deze terreinen.

Rijk geïllustreerde en gevarieerde popu-

lair-wetenschappelijke inhoud. Bevat o.a.

een vragenrubriek: „Ouderavond”, een

onderwijsrubriek: „Van het school-erf”,

idem „Het kinder- en jeugdboek”, enz.

*Abonnements-
prijs f 6.30 p. j.*

*Voor het buiten-
land verhoogd
met porto-kosten*

Uitgave Drukkerij-Uitgeverij „De Hofstad”

Scheepmakersstraat 1-3 - Telefoon 77 34 96 - 's-Gravenhage

VRAAG NOG HEDEN EEN PROEFNUMMER!

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

OCTOBER 1950

NUMMER

4

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSpraak: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-ORIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Van ambacht tot industrie

door Ir H. Stoffel

72 pag. Prijs ingenaaid f 0.95

Opmerkelijke inzichten van een
ondernemer die de groei van am-
bacht tot industrie meemaakte en
nu een bedrijfstek ziet in het ver-
band der gehele samenleving.

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, 's-Gravenhage
Scheepmakersstr. 1-3. Giro 12789

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR,
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12,-

UITGAVE VAN

Drukkerij-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

Scheepmakersstraat 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	484
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	485
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Diverse vorderingen ex. artt. 23 e.v. E 100	490
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	491
Vorderingen m.b.t. verzekeringsovereenkomsten	491
Appel van beslissingen Afdeling Effectenregistratie	491
Vijandelijk onderdaan	492
Ontvijanding	492
Herziening	492
Beslissingen betreffende bevoegdheid	493
Diverse uitspraken (volledige publicatie)	493
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	505
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	508
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	509

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Afdeling Rechtspraak Griffie.

Bij Besluit van de Minister van Justitie van 29 September 1950 is aan Mr. M. O. Cahen op zijn verzoek eervol ontslag verleend uit zijn betrekking van Griffier van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel.

Met de waarneming van de aan deze functie verbonden werkzaamheden is, totdat in de vacature zal zijn voorzien, belast Mr. A. Loeb, Substituut-Griffier.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 83. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 25 September 1950 (Barg/Hogeboom en Koning).

Vorderingsbeschikking 1115 B.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten zich bezwaard gevoelen door — en op de gronden, vermeld in hun alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij hun repliek en tijdens de mondelinge behandeling, bij Ons in beroep komen van — de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van hun meubilair, deels aan partij Hogeboom en deels aan partij Koning, hebbende appellanten verzocht:

„te willen beslissen dat waar bedoelde verkoop onrechtmatig was, zij behoort te worden nietig verklaard, en, waar de verkoop plaats vond met beding van wederinkoop, Het Nederlandse Beheersinstituut zal worden veroordeeld bedoeld meubilair weder van Hogeboom en de Koning terug te kopen en ter beschikking van „appellanten” te stellen. Een en ander met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten dezer procedure”;

Overwegende, dat zowel partij Hogeboom als het N.B.I. tegen deze vordering schriftelijk en mondeling verweer hebben gevoerd, moetende hunne verweerschriften eveneens worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd, hebbende het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord geconcludeerd tot ontzegging aan appellanten van hun vorderingen, kosten rechtens en bij de mondelinge behandeling bovendien nog een beroep gedaan op de tardiviteit van het appel, terwijl partij Koning geen gebruik heeft gemaakt van de hem door Ons geboden gelegenheid om schriftelijk verweer te voeren en te Onzer voornoemde terechtzitting niet is verschenen;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat wij door het N.B.I. ter terechtzitting opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op de beweerde tardiviteit van het appel, zullen moeten passeren, aangezien Ons niet is gebleken of aannemelijk gemaakt, dat appellanten langer dan één maand vóór 17 Augustus 1949 op de hoogte waren van voldoende gegevens om een behoorlijk gemotiveerd appelrequest op te stellen en zijnde eerst ter terechtzitting door het N.B.I. overgelegd:

- I. een exemplaar van het koopcontract d.d. 30 Mei 1949 no. B 000688 A met aangehechte inventarislijst tevens specificatie der koopprijzen ad totaal f 2.418,20, betreffende de door de Vertegenwoordiger van het N.B.I. te Utrecht, „ten deze handelende als zodanig ter uitvoering van de aan het „N.B.I. door de Ministers van Justitie en Financiën gegeven opdracht tot „verkoop van de roerende goederen vallende onder de Vorderingsbeschikking d.d. 6 Mei 1946 (Stscrt. 22 Mei 1946) no. 1115 A/B” — m.a.w.: voor en namens de Staat — als verkoper geëffectueerde verkoop van een aantal meubilaire goederen aan *partij Hogeboom* als koper;
- II. een exemplaar van het koopcontract d.d. 6 Mei 1949 no. B 000670 A met

aangehechte inventarislijst tevens specificatie der koopprijzen ad totaal f 649,75, betreffende de door voornoemde Vertegenwoordiger van het N.B.I., ten deze eveneens handelende voor en namens de Staat als verkoper geëffectueerde verkoop van een andere collectie meubilaire goederen aan partij *Koning* als koper; hebbende het N.B.I. appellanten vóórdien in het duister gelaten met betrekking zowel tot de specificatie der verkochte goederen als tot het bedrag der koopprijzen en zijnde Wij van oordeel, dat zonder een behoorlijke mededeling door het N.B.I. aan appellanten van deze essentialia niet met vrucht een beroep op tardiviteit kan worden gedaan;

En voorts:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat appellanten in gemeenschap van goederen zijn gehuwd, gelijk Ons door hun gemachtigde ter zitting is bevestigd;
2. dat hun vermogen krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen heeft gestaan onder beheer van het N.B.I., zijnde dit beheer opgeheven op 13 December 1948;
3. dat tot dit vermogen behoorde al het meubilair, hetwelk zich bevond in hun echtelijke woning te Soest aan de Prins Bernhardlaan 24;
4. dat op 22 Mei 1945 door het Bureau Roerende Goederen te Soest een inventaris is opgemaakt van de goederen, aanwezig in voormeld perceel te Soest;
5. dat een aantal goederen, tot deze inboedel behorende, eerst door het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel in bruikleen is gegeven aan partij *Hogeboom*, oorlogsslachtoffer en als zodanig ingeschreven bij de Schade Enquête Commissie te Zeist onder no. 7382 en vervolgens tezamen met een aantal goederen, behorende tot enige andere onder beheer gestelde vermogens, door H. J. Berghège, „handelende als beheerder in de „zin van artikel 35 van het Besluit Vijandelijk Vermogen over de navolgende goederen, eigendom van D. Waal, C. M. Rombout, H. v. d. Eynden, „J. Barg, C. Visscher en A. E. v. Goor den Oosterling en als zodanig vertegenwoordigend het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel „(M.C.R.H.) als uitoefenende de bevoegdheden van het Beheersinstituut, „bedoeld in dat besluit, verder te noemen „de verkoper”, is verkocht aan partij *Hogeboom* als koper bij de door het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord in fotocopie overgelegde acte van „Overeenkomst van koop met recht van wederinkoop” d.d. Soest, 14 November 1945;

zijnde bij art. 2 van dit koopcontract als volgt bepaald:

„Recht van wederinkoop:

De koop en verkoop geschiedt onder beding van wederinkoop, zoodat de verkoper het recht heeft het verkochte terug te nemen tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs en de vergoeding, waarvan in artikel 1568 van het Burgerlijk Wetboek gesproken wordt, met dien verstande, dat dit recht ook kan worden uitgeoefend met betrekking tot elke hierna specifiek opgenomen zaak afzonderlijk tegen betaling van den daarachter vermelden koopprijs en de terzake van dien zaak verschuldigde vergoeding als hiervoor bedoeld.”;

terwijl bij art. 4 omtrent de betaling is bepaald als volgt:

„De koper verbindt zich omtrent den koopprijs, in totaal f nader overleg te plegen, te zullen betalen in wekelijksche/maandelijksche termijnen groot f voor het eerst te voldoen op Ingeval van nalatigheid van den koper in het betalen van één of meer termijnen, zal het als dan onbetaalde restant van den koopprijs terstond in zijn geheel opeischbaar zijn, zulks met inachtneming van het bepaalde in het artikel 1576c en 1676d van het Burgerlijk Wetboek. Tot meerdere zekerheid voor de nakoming van zijn betalingsplicht verklaart de koper te cedeeren en bij deze in eigendom over te dragen aan den verkoper, die verklaart deze cessie in eigendomsoverdracht aan te nemen, al hetgeen de koper wegens oorlogsschade terzake van de voor hem verloren gegane goederen, als in de considerans bedoeld, van

den Staat der Nederlanden, een daartoe door den Staat aan te wijzen lichaam of den verzekeraar bij wien hij tegen molest verzekerd mocht zijn, te vorderen heeft of in de toekomst te vorderen zal hebben. Indien de koopprijs geheel is voldaan, is de verkoper verplicht de in de voorgaande alinea bedoelde vordering aan den koper te retrocederen.”;

zijnde aan dit koopcontract gehecht een taxatierapport d.d. 31 Juli 1945, opgemaakt door Leo Joseph Rasch, wonende te Soestdijk, die bij dit rapport verklaart, te hebben „gewaardeerd op den eed bij de aanvaarding „zijner bediening afgelegd, roerende goederen welken zich bevinden in „het perceel Prins Bernhardlaan no. 24 te Soestdijk, ten verzoeken van „het Bureau Onbeheerde Eigendommen Braamhagen, te Soestdijk, ten be- „hoeven voor den WelEd. Heer W. Hogeboom, uit den boedel Barg, Prins „Bernhardlaan te Soestdijk”, gevende de getikte tekst van dit taxatie- rapport aan een totaalbedrag van f 5045,10, onder welk totaalbedrag is bijgeschreven:

„diverse boedels	f	84,81
15 % administratiekosten	„	769,49
		<u>f 5899,40”;</u>

6. dat vervolgens een gedeelte van de sub 5 bedoelde, tot de inboedel van appellanten behoord hebbende, goederen bij het hierboven sub I genoemde koopcontract van 30 Mei 1949 no. B 000688 A door de Vertegenwoordiger van het N.B.I. te Utrecht, ditmaal handelende voor en namens de Staat is verkocht aan partij Hogeboom, voor een koopprijs van f 2.418,20 als nader gespecificeerd in de aan dit contract gehechte inventaris-lijst, een en ander wederom onder beding van wederinkoop;

7. dat op overeenkomstige wijze is gehandeld met een andere collectie tot het vermogen-Barg behorende meubilaire goederen, welke eerst door het Militair Commissariaat in bruikleen is gegeven aan partij Koning, oorlogsslachtoffer en als zodanig ingeschreven bij de Schade Enquête Commissie te Almelo onder no. 34804, vervolgens bij de door het N.B.I. bij antwoord in fotocopie geproduceerde acte van „Overeenkomst van koop met recht tot wederinkoop” d.d. Soest 22 October 1945 door het Militair Commissariaat q.q. appellant J. Barg is verkocht aan partij Koning, eveneens met beding van wederinkoop — zijnde aan dit koopcontract gehecht een taxatie-rapport d.d. 24 Augustus 1945 van dezelfde taxateur Leo Joseph Rasch, waarvan de getikte tekst aangeeft een totaalbedrag van f 1205,—, onder welk totaalbedrag is bijgeschreven:

„15 %	f	180,75
		<u>f 1385,75”</u>

en tenslotte gedeeltelijk bij het hierboven sub II genoemde koopcontract van 6 Mei 1949 no. 000670 A door de Vertegenwoordiger van het N.B.I. te Utrecht ditmaal handelende voor en namens de Staat, is verkocht aan partij Koning, voor een koopprijs van f 649,75, als nader gespecificeerd in de aan dit contract gehechte inventaris-lijst, een en ander wederom onder beding van wederinkoop;

Overwegende, dat Wij van oordeel zijn, dat de beide taxatierapporten moeten worden geacht, met de koopcontracten van respectievelijk 15 November 1945 (contract M.C.R.H./Hogeboom) en 22 October 1945 (contract M.C.R.H./Koning) één geheel uit te maken, zodat niet kan gezegd worden, dat deze beide eerste koopcontracten imperfect zouden zijn wegens het ontbreken van een essentielle — te weten de koopprijs — aangezien in beide gevallen de koopprijs vermeld stond in het aangebrachte taxatierapport, zodat moet worden aangenomen, dat alleen omtrent de wijze van betaling van de koopprijs tus- sen de verkoper en deze beide kopers nog nader overleg moest worden ge- pleegd;

Overwegende, dat Wij dientengevolge van oordeel zijn:

1e. dat — waar naar Nederlands recht (art. 1495 B.W.) de eigendom overgaat

door verkoop plus levering, ongeacht de vraag, of de betaling der koop-prijs al dan niet reeds heeft plaats gehad — in beide gevallen de eigen-dom der verkochte goederen is overgegaan naar respectievelijk partij Hogeboom en partij Koning, aangezien de levering daarvan aan deze bruikleners is geschied middels *traditio brevi manu*;

- 2e. dat — de eigendom dezer goederen eenmaal overgegaan zijnde op voor-noemde kopers — zij *niet* meer konden vallen onder de vorderingsbe-schikking 1115 B, — gelijk het N.B.I. ten onrechte meent — aangezien zo-wel die door het N.B.I. aangehaalde vorderingsbeschikking als de vorder-ingsbeschikking 1115 A slechts de strekking heeft om goederen, waarvan de eigendom *nog niet* is overgegaan *op derden*, in eigendom *op den Staat* te doen overgaan;

dat weliswaar onder 1 van de vorderingsbeschikking no. 1115 B wordt gesproken van goederen waarvan „aan derden, onder welken titel ook, „het gebruik is verschaft”, terwijl in de toelichting op deze beschikking melding wordt gemaakt van het uitgeven van meubilaire goederen „het-„zij in bruikleen, hetzij in huur, hetzij in eigendom met beding van wede-rinkoop”, waaruit de gevolgtrekking zou kunnen worden getrokken, dat in de vordering mede werden betrokken de reeds aan oorlogsslachtoffers in eigendom met beding van wederinkoop uitgegeven meubilaire goederen;

dat echter blijkens de considerans van de vorderingsbeschikking 1115 B het in het belang der openbare rust en orde noodzakelijk werd geoordeeld aan hen aan wie het feitelijk gebruik was verschaft van de in die be-schikking na te noemen roerende goederen, de ongestoorde en blijvende beschikking over die goederen te kunnen verzekeren;

dat zulks reeds was geschied in die gevallen, waarin was overgegaan tot verkoop met recht van wederinkoop, weshalve aan de vermelding in de toelichting van uitgifte in eigendom met beding van wederinkoop geen andere betekenis kan worden toegekend dan een opsomming van de drie wijzen van uitgifte van meubilair, welke toepassing hadden gevonden, te weten bruikleen, huur en eigendom met beding van wederinkoop;

dat hiermede ook in overeenstemming is het feit, dat het Beheersinstituut na 22 Mei 1946 de krachtens genoemde vorderingsbeschikkingen in eigen-dom op de Staat overgegangene goederen placht uit te geven in eigendom met beding van wederinkoop;

- 3e. dat, nu de goederen waarop betrekking hebben de koopcontracten B 000670 A en B 000688 A, op de tijdstippen waarop deze contracten door het N.B.I. namens de Staat zijn gesloten, niet behoorden tot die goederen, welke in eigendom waren overgegaan op de Staat en waarover door het N.B.I. het beheer werd gevoerd, het N.B.I. de bevoegdheid miste tot het sluiten van deze contracten, welke derhalve geen rechtsgevolgen vermochten te hebben;

- 4e. dat appellent J. Barg derhalve thans, nu het beheer over zijn vermogen is opgeheven, gebruik kan maken van het in de beide contracten van 14 No-vember 1945 en van 22 October 1945 door de verkoper voorbehouden recht van wederinkoop;

Overwegende, dat Wij op vorenstaande gronden niet zullen kunnen be-sluiten tot de door appellanten gevorderde nietigverklaring van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van hun meubilair, deels aan partij Hogeboom en deels aan partij Koning, op grond van de door appellanten beweerde on-rechtmatigheid daarvan, doch zullen moeten besluiten tot een niet-ontvanke-lijkverklaring van appellanten met hun vordering op grond van het feit, dat zij bij een nietigverklaring van de resp. op 14 November 1945 met partij Koning gesloten koopovereenkomsten — welke op zichzelf volkomen rechts-geldig zijn, aangezien het N.B.I. gedurende het beheer over der appellanten vermogen bevoegd was tot vervreemding daarvan, zulks krachtens het be-paalde bij art. 11, lid 1, sub c E 133 — geen belang hebben, nu het N.B.I. bij die koopovereenkomsten het recht van wederinkoop heeft voorbehouden en appellent J. Barg — gelijk door Ons hierboven is overwogen — thans als verkoper dit recht kan uitoefenen zowel jegens partij Hogeboom als jegens partij Koning;

Overwegende voorts, dat het N.B.I. te Utrecht Ons naar aanleiding van een desbetreffende ambtshalve gedane informatie bij brief d.d. Utrecht 28 Maart 1950, Dossier no. 1315 Afrt, Afd. R.C. ES.H., No. H. 6149 heeft medegedeeld, dat, voorzover aan het N.B.I. te Utrecht bekend,

„alle opbrengsten geboekt zijn ten gunste van Staatskas, zodat dus alleen datgene, wat de familie Barg aan goederen terug heeft gehad uit eigen boedel buiten de verantwoording aan Staatskas valt, behoudens hetgeen op contract is verkocht uit eigen boedel. Hiervan komt de koopsom weer ten goede van de Staatskas”;

Overwegende, dat Wij naar aanleiding van deze mededeling zijdens het N.B.I. te rade zijn geworden, aan het N.B.I. op te dragen, de door partij Hogeboom en partij Koning ter zake van de beide laatste koopcontracten aan het N.B.I. betaalde kooprijks-bedragen alsnog aan appellant J. Barg uit te betalen en de rekening van de Staat met die bedragen te debiteren, een en ander onder mededeling door het N.B.I. van deze uitbetaling, respectievelijk debitering, aan de Schade Enquête Commissie, onder welks ressort appellant J. Barg valt;

Overwegende tenslotte, dat Wij te rade zijn geworden, het N.B.I. — hetwelk door deszelfs ingebreke blijven, om appellanten van behoorlijke inlichtingen te voorzien, het ahangig maken van deze procedure voor appellanten noodzakelijk heeft gemaakt — te veroordelen in alle proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hunne vordering tot nietigverklaring der litigieuse koopovereenkomsten;

Veroordelen het N.B.I. om aan appellant J. Barg binnen veertien dagen na de uitspraak van dit vonnis:

1. uit te reiken door het N.B.I. gewaarmerkte afschriften van de in dit vonnis genoemde koopcontracten, respectievelijk op 14 November 1945 en 30 Mei 1949 met partij Hogeboom en op 22 October 1945 en 6 Mei 1949 met partij Koning gesloten, alsmede van de aan die contracten gehechte taxatie-rapporten respectievelijk inventarislijsten;
2. uit te betalen al hetgeen door het N.B.I. q.q. de Staat aan kooprijks is ontvangen respectievelijk van partij Hogeboom en van partij Koning terzake van de litigieuse koopovereenkomsten;
Verstaan, dat het N.B.I.:
 - a. de rekening van de Staat zal moeten debiteren voor de door het N.B.I. in voege als hierboven sub 2 aan partij J. Barg betaalde bedragen;
 - b. van bovenbedoelde betaling en debitering mededeling zal moeten doen aan de Schade Enquête Commissie te Utrecht;

Verstaan voor het geval, dat omtrent de tenuitvoerlegging van dit vonnis tussen partijen enig geschil mocht ontstaan, de meest gereede partij zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging ener beslissing op dat executiegeschil;

Veroordelen het N.B.I. in de kosten, op dit proces gevallen, door ons tot op de uitspraak van dit vonnis begroot:

aan de zijde van appellanten op f 100,—;
aan de zijde van partij Hogeboom op f 25,—;
aan de zijde van partij Koning op nihil.

Aldus enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Het nummer waaronder volledige publicatie in Na-oorlogse Rechtspraak heeft plaats gevonden wordt onder elke uitspraak vermeld.

Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100.

- No. 1181. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 19 Nov. 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Verzoeker heeft voor de weigering van het aanbod tot minnelijk rechtsherstel geen redelijke en die weigering genoegzaam rechtvaardigende grond bijgebracht.

Vordering toegewezen met veroordeling van verzoeker in de kosten van het geding.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1710.

- No. 1182. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 8 Dec. 1949. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

De wijziging van de grondregelen van de Stichting „Het Nationale Park de Hoge Veluwe” in 1942 en in 1946 dient ongedaan te worden gemaakt met ingang van een nader te bepalen datum en de oorspronkelijke grondregelen moeten weer van kracht worden verklaard, onder handhaving van hetgeen tot heden door het nieuwe bestuur is verricht.

Beslissing aangehouden i.v.m. de voorzieningen die moeten worden getroffen naar aanleiding van de door deze beslissing noodzakelijk geworden bestuursverandering en bestuursovername.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1714. Zie N.R. No. 1490.

- No. 1183. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 26 Juli 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Baron van der Feltz).

De Verwalter van verzoekster heeft de rekeningen van Noorse cliënten overgedragen aan verweerster, zulks op uitdrukkelijk verzoek van deze cliënten en zonder dat verweerster in enig opzicht die overdracht heeft gezocht. Nadien zijn deze cliënten bij verweerster gebleven.

Ook al is deze overdracht een gevolg geweest van de bezettingsmaatregelen, desalniettemin bestaat er geen reden tot ingrijpen en om aan verzoekster een vergoeding of schadeloosstelling toe te kennen ten laste van verweerster.

Verzoek afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1715.

- No. 1184. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-HERTOGENBOSCH**, 11 Febr. 1950. (Mrs. Poerink, Ariëns en Rutten).

Door inmenging van de bezetter is de overdracht van het laagspanningsnet van de „Laura” aan de gemeente Eyselshoven per 1 Januari 1942 zoals tussen partijen was overeengekomen, niet doorgestaan.

Thans vordert de gemeente van de „Laura” (de overdracht heeft inmiddels plaats gevonden) de baten door de „Laura” genoten van

1 Januari 1942 tot 1 Juli 1947 en f 13.000,— wegens de vervanging tijdens de bezetting van het koperdraad van het net door ijzerdraad. De laatste vordering is ontzegd, omdat ook bij de gemeente het koperdraad zou zijn gevorderd. Eerste vordering toegewezen, in overeenstemming met het bepaalde in art. 1517 B.W.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1717.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

No. 1185. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK UTRECHT, 14 Oct. 1949. (Mrs. Prof. Wiarda, Prof. Dorhout Mees en van Leeuwen).

Een erkenning van een vordering door het N.B.I. ingevolge art. 25 E 133 heeft geen rechtskracht buiten en na afloop van het door het N.B.I. gevoerde beheer en evenmin kan een zo verstrekkend gevolg, dat daarmee de vordering tussen partijen zou vaststaan, als de bedoeling van de besluitwetgever worden aangenomen.

De schuldenaar is na afloop van het beheer aan die erkenning niet gebonden, evenmin als de schuldeiser aan de niet-erkenning door het N.B.I.

Verzoeker, herziening vragende van een beslissing van de Afdeling Rechtspraak waarbij een vordering is erkend, heeft daarbij geen belang en is derhalve niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43; Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.) N.R. No. 1709.

Vorderingen met betrekking tot verzekeringsovereenkomsten.

No. 1186. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 Oct. 1949. Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

De Nationale heeft een verzekering, lopende ten gunste van een firma, uitgekeerd aan de Treuhänder van die firma en acht zich op die grond gekwet.

Het standpunt van gerequesteerde verworpen. Het vermogen van de firma is niet los en onafhankelijk van de personen der firmanten en uit het feit dat de uitkering is gestort in de kas der firma kon niet worden geconcludeerd, dat de firma door die uitbetaling is gebaat i.v.m. de uitplundering van de firma door de Treuhänder.

Betaling door gerequesteerde aan de Treuhänder nietig verklaard met herstel van de verzekerings-overeenkomst.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1716.

Appèl van beslissingen Afdeling Effectenregistratie.

No. 1187. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 13 Febr. 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Geïntimeerde heeft het effect buiten de beurs gekocht zonder enig onderzoek in te stellen naar de herkomst, waaruit volgt dat geïntimeerde haar goede trouw niet aannemelijk heeft gemaakt. Zelfs indien zij via een commissionnair zou hebben gekocht, zou dit gelden, daar gemis van goede trouw van de lasthebber wel terugslaat op de lastgever, maar goede trouw van de lasthebber nog niet geldt als goede trouw van de lastgever.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar die afdeling ter verdere afdoening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53, 54, 68.)

N.R. No. 1706.

R

Vijandelijk onderdaan

- No. 1188. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 27 Oct. 1949. (Mrs. van Walsem, Buddingh de Voogt en Polak).

Appellant is tijdens de bezetting opgetreden als districts-inspecteur voor de provincies Drente en Overijsel bij de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen. Appellant valt onder de categorie van ambtenaren enz. van art. 2 sub 1 E 133 en is derhalve terecht als vijandelijk onderdaan aangemerkt. Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 2 sub 1, 43.)

N.R. No. 1708.

Ontvijanding.

- No. 1189. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK UTRECHT**, 29 Juli 1949. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Dorhout Mees en Prof. Wiarda).

Appellante is in 1939 gehuwd en heeft in 1941 — na ontbinding van het huwelijk — de Nederlandse nationaliteit herkregen.

De Raad acht het niet billijk, dat aan appellante geen non-enemy-verklaring wordt afgegeven, ook al heeft zij zich politiek misdragen, omdat zij daardoor in een aanmerkelijk slechtere positie wordt gehouden, dan waarin de overige Nederlanders verkeren, die zich politiek hebben misdragen.

Beslissing van het N.B.I. vernietigd en appellante's verzoek tot afgifte van een non-enemy-verklaring toegewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1707.

- No. 1190. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 19 Sept. 1949. (Mrs. Craandijk, Polderman en Köster).

Aan appellant, die 26 jaar in Nederland heeft gewoond en zich tijdens de bezetting verdienstelijk heeft gemaakt door zijn pro-Nederlandse gedragingen, dient een non-enemy-verklaring te worden afgegeven.

De daartegenover aangevoerde feiten — zijn lidmaatschap van het D.A.F. en zijn betrekking bij de Luftgau zijn niet van zo overwegende betekenis om aan te nemen dat appellant niet met de Nederlandse samenleving is vergroeid. Ook appellant's hoge leeftijd is in aanmerking genomen.

Beschikking N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1711.

Herziening

(Zie ook No. 1185).

- No. 1191. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 26 Mei 1950. Mrs. Prof. Houwing, Verveen, van Rijn van Alkemade, Borgerhoff Mulder en van Opstall).

Herziening is alleen mogelijk ten aanzien van niet in aanmerking genomen feiten en omstandigheden en niet wegens beweerdelijk onjuiste waardering van wel in aanmerking genomen feiten.

Onder „feiten of omstandigheden” zijn alleen te verstaan die feiten en omstandigheden welke met betrekking tot de uitspraak a quo relevant zijn, daar anders praktisch een behandeling in twee in-

stanties steeds mogelijk zou zijn, hetgeen de wetgever heeft willen uitsluiten. Het zgn. „Aktenvermerk” was de Kamer in eerste instantie bekend en de authenticiteit daarvan is niet van invloed op de overweging van de Kamer, dat de besluitwetgever op de hoogte van het deelnemen van Liro aan het beursverkeer, dit beursverkeer heeft gestempeld tot regelmatig beursverkeer.

Ook de grief dat de Kamer ten onrechte heeft overwogen, dat geen wetsartikel de Afd. Effectenregistratie verplicht tot het gelijktijdig uitspraak doen over de schadevergoedingsverplichting tegenover de gedeposeerde (art. 59 E 100) kan niet tot revisie leiden, daar dit betreft een beweerdelijk onjuiste waardering van de wet, hetgeen geen grond oplevert voor revisie.

Requérant niet ontvankelijk verklaard in zijn verzoek.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 59, 143.)

N.R. No. 1719.

(Zie N.R. No. 1565).

Beslissingen betreffende bevoegdheid

No. 1192. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 14 Dec. 1949. (Mrs. Maassen, Rink en Brouwer).

Een dading getroffen ten aanzien van de rechtsverhoudingen betreffende een onroerend goed is tussen partijen bindend. Daarnaast is geen plaats meer voor een rechtsherstel procedure. Verzoeker zal zijn geschil, ontstaan doordat de wederpartij de dading niet wil nakomen, voor de gewone rechter moeten brengen. Verzoeker niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113a e.v.)

N.R. No. 1718.

Diverse uitspraken

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD RECHTSPRAAK ARNHEM, 10 Januari 1950 (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

De „Leidraad voor de toepassing van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en het Besluit Vijandelijk Vermogen door het Nederlandse Beheersinstituut” bevat geen interne regeling. Deze richtlijnen hebben duidelijk een algemeen geldende bedoeling, zodat belanghebbenden zich daarop kunnen beroepen en het N.B.I. is daaraan tegenover belanghebbenden gebonden.

Beschikking van het N.B.I. in strijd met de leidraad vernietigd en het N.B.I. veroordeeld het ten onrechte ingehouden bedrag aan verzoeker terug te betalen.

(Artt. 35, 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Arnhemse Kamer;

Gezien het op 13 Mei 1948 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van F. Hennequin, wonende te Loenen op de Veluwe, waarbij hij in hoger beroep komt van een door hem op 7 Mei 1948 ontvangen beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut betreffende het salaris van zijn vroegere beheerder;

Medegezien het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut en de verdere processtukken, waaronder het aan verzoeker gerichte schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 3 Mei 1948, houdende de beslissing, waarvan beroep;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van de Raad op 1 December 1949, waarbij zijn verschenen en gehoord verzoeker in persoon en het Nederlandse Beheersinstituut, vertegenwoordigd door Mr. Poublon;

Overwegende dat verzoeker bij zijn verzoekschrift zakelijk heeft gesteld, zoals dit door hem nader bij de mondelinge behandeling is toegelicht, dat zijn vermogen vanaf 29 Mei 1946 tot 5 December 1946 onder beheer van het Nederlandse Beheersinstituut heeft gestaan, die daarvoor een beheerder heeft aangesteld; dat hij op 9 Januari 1947 aan zijn voormalige beheerder f 300,— grondheffing heeft betaald, waarvan hem f 13,33 is gerestitueerd, zodat hij tenslotte als grondheffing heeft betaald f 286,67; dat het door het Nederlandse Beheersinstituut vastgestelde bedrag der grondheffing f 245,— was, zodat hij f 41,67 te veel heeft betaald, waaromtrent hij bij schrijven d.d. 22 December 1948 aan het Nederlandse Beheersinstituut inlichtingen gevraagd heeft, waarna hem, bij door hem op 7 Mei 1948 ontvangen schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut gedateerd 3 Mei 1948 is medegedeeld, dat deze f 41,67 als extra beloning door het Nederlandse Beheersinstituut aan de beheerder zijn toegekend; dat verzoeker van oordeel is, dat zulks alleen kan in zeer speciale gevallen en dat een zodanig geval hier niet aanwezig is weshalve hij verzoekt deze schenking van f 41,67 niet rechtsgeldig te verklaren om het Nederlandse Beheersinstituut tot terugbetaling van dit bedrag aan verzoeker te veroordelen;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut als verweerder hier tegen zakelijk heeft aangevoerd, dat verzoeker niet ontvankelijk is in zijn beroep, omdat verzoeker blijkens zijn schrijven aan het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 22 December 1947 toen reeds van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut betreffende het verhoogde loon van de beheerder op de hoogte was blijkens een hem toegezonden en blijkens genoemd schrijven d.d. 22 December 1947 ook ontvangen doorslag van de specificatie van grondheffing en loon van de beheerder, waarvan het Nederlands Beheersinstituut een exemplaar overlegt, waarin uitdrukkelijk vermeld staat, dat het basisloon van de beheerder ad f 58,33 verhoogd is met f 41,67 tot f 100,—, zodat zijn beroep te laat is ingesteld, subsidiair merkt het Nederlandse Beheersinstituut op, dat de beloning van de beheerder op f 100,— totaal gesteld is, omdat een lagere beloning voor de gepresteerde werkzaamheden niet gerechtvaardigd zou zijn en het Nederlandse Beheersinstituut tot deze verhoging alleszins bevoegd was ingevolge artikel 35 van Besluit E 133;

Overwegende dat verzoeker nader aanvoert, dat hij wel een doorslag van de specificatie van de grondheffing en het loon van de beheerder ontvangen heeft, maar deze doorslag, die hij overlegt, alleen vermeldt de grondheffing ad f 245,— en het loon van de beheerder ad f 58,33, maar niets omtrent een extra beloning, waarom hij, omdat hij van de betaalde f 300,— slechts f 13,33 terug kreeg, een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut heeft gevraagd over dit verschil ad f 41,67, welke beslissing hij eerst 7 Mei 1948 heeft gekregen, zodat hij tijdig in beroep is gekomen;

Overwegende omtrent de ontvankelijkheid van het beroep, dat de door verzoeker overgelegde doorslag van de kostenberekening gedateerd 14 April 1947 alleen vermeldt het bedrag der grondheffing ad f 245,— en het basisloon van de beheerder ad f 58,33 en het Nederlandse Beheersinstituut niet heeft aangetoond noch aannemelijk heeft gemaakt, dat verzoeker een andere doorslag heeft ontvangen, die de verhoogde beloning van de beheerder inhiel; dat dit ook bevestiging vindt in het schrijven van verzoeker d.d. 22 December 1947, waarbij hij op grond van de cijfers van de door hem aan de Raad overgelegde doorslag berekent, dat hem f 41,67 te veel in rekening is gebracht waarnaar hij een onderzoek verzoekt in te stellen en waarop hem door het Nederlandse Beheersinstituut bij schrijven d.d. 3 Mei 1948 is ter kennis gebracht, dat aan de beheerder een extra beloning van f 41,67 is toegekend; dat verzoeker dus eerst bij dit schrijven van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut over het salaris van de beheerder kennis kreeg en het daartegen op 13 Mei 1948 ingestelde hoger beroep tijdig is ingesteld, zodat dit beroep ontvankelijk is;

Overwegende wat betreft de hoofdzaak, dat het Nederlandse Beheersinstituut ingevolge artikel 35 van Besluit E 133 onder de kosten, die het voor zijn bemoeiingen in rekening kan brengen, ook kan berekenen de kosten verbonden aan de aanstelling van een beheerder;

Overwegende dat verzoeker geen bezwaar heeft tegen het basisloon van de beheerder, berekend volgens de tabel, ten bedrage van f 58,33, doch van oordeel is, dat de bijzondere beloning van f 41,67 in strijd is met de richtlijnen voor de beloning van beheerders, zoals die door het Nederlandse Beheersinstituut zelf zijn vastgesteld en gepubliceerd en ten tijde van bedoeld beheer golden;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft aangevoerd, dat deze zogenaamde richtlijnen slechts als interne regelingen zijn aan te merken, waarop derden geen beroep kunnen doen, doch de Raad dit standpunt niet deelt, omdat, waar deze richtlijnen in de door het Nederlandse Beheersinstituut uitgegeven en blijkens de daarop gedrukte prijs in de handel gebrachte Leidraad gepubliceerd zijn, deze richtlijnen duidelijk een algemeen geldende bedoeling hebben, zodat belanghebbenden zich daarop kunnen beroepen en het Nederlandse Beheersinstituut daaraan tegenover belanghebbenden gebonden is, zodat het verweer van het Nederlandse Beheersinstituut onjuist geacht moet worden;

Overwegende dat bedoelde richtlijnen ten aanzien van de extra beloning van de beheerder bepalen, dat een extra beloning boven het basisloon alleen kan worden toegekend als de werkzaamheden van de beheerder het karakter hebben van die van een bedrijfsleider e.d., welke functies een volledige dagtaak vormen.

Overwegende dat verzoeker betwist heeft dat de werkzaamheden van zijn beheerder zo uitgebreid waren — volgens hem waren deze zelfs zeer gering geweest — en het Nederlandse Beheersinstituut in elk geval niet het tegendeel heeft aangetoond, zodat het bezwaar van verzoeker gegrond is en deze extra beloning ten onrechte te zijnen laste is gebracht, weshalve het Nederlandse Beheersinstituut dit bedrag van f 41,67 aan verzoeker zal moeten terugbetalen;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut nog subsidiair heeft aangevoerd, dat deze richtlijnen blijkens publicatie in het orgaan van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 10 Juni 1947 no. 24 met ingang van 1 Januari 1947 gewijzigd zijn in dien zin, dat een extra beloning boven het basisloon ten laste van de betrokkene kan worden gebracht, wanneer de basisbeloning geen redelijke vergoeding voor de te verrichten werkzaamheden is te achten, doch dit beroep faalt, omdat als onbetwist vaststaat, dat het beheer over verzoekers vermogen geduurd heeft van 29 Mei 1946 tot 5 December 1946 en hierop derhalve de eerst op 1 Januari 1947 in werking getreden andere regeling als hierboven omschreven nimmer toepasselijk geacht kan worden;

Overwegende dat uit het bovenoverwogene volgt, dat de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waartegen beroep onjuist is en met vernietiging daarvan moet worden beslist als hieronder vermeld;

Op voorgeschreven gronden;

Beschikkende in hoger beroep;

Vernietigt de beschikking, waarvan beroep.

Verstaat dat het Nederlandse Beheersinstituut niet gerechtigd is om de extra beloning van f 41,67 voor de beheerder ten laste van verzoeker's vermogen te brengen.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut om het als zodanig ingehouden bedrag van f 41,67 tegen bewijs van kwijting aan verzoeker terug te betalen.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot deze uitspraak aan de zijde van verzoeker begroot op f 40,—.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE, 10 December 1949 (Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Het enkele feit van enige tijdens de bezetting door de L.V.V.S.

gedane boeking kan geen materiële gevolgen hebben i.v.m. een thans plaats hebbend rechtsherstel, hetwelk medebrengt de nietigheid „ab ovo” van op grond der verordening ontstane materiële gevolgen.

De L.V.V.S. dient ook bij minnelijk rechtsherstel, zonder vonnis van de Raad, zich op het standpunt te plaatsen dat al hetgeen bij de transactie tijdens de bezetting feitelijk is geschied, naar Nederlands recht nietig is en dat zij, in de plaats van de Joodse verzekeringnemer, de levensverzekeringmaatschappij in hare boeken kan crediteren voor de afkoopsom, zonder dat zij met eventuele aanspraken van Joodse erfgenamen op de afkoopsom rekening behoeft te houden.

L.V.V.S. in de proceskosten veroordeeld, daar zij de procedure heeft uitgelokt ter bescherming van haar (vermeende) belangen.

(Artt. 23 e.v. E 100).

VONNIS

Inzake:

Edith de Levie, requestrante.

Gemachtigde: *Mr. F. W. Goudsmit,*

contra:

1. *De Nationale Levensverzekering Bank N.V.*

Gemachtigde: *Mr. G. J. Lycklama à Nijeholt;*

2. *Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.),* voorheen Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat, gerequestreerden

Gemachtigde: *Mr. Th. P. J. Masthoff.*

De Raad voor voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Eerste Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gezien de stukken, waaronder:

1. een request, waarmede Edith de Levie, wonende te Amsterdam, zich onder datum van 23 Mei 1949 heeft gewend tot deze Afdeling en Kamer van de Raad, daartoe strekkende dat op de gronden, daarin vervat — waarop hierna zal worden teruggekomen — de Raad:
 - a. zal nietigverklaren de overgang van rechten uit de polis no. 403000 ten laste van de Nationale Levensverzekeringsbank N.V. te Rotterdam — hierna aan te duiden als de Nationale — aan de firma Lippmann, Rosenthal en Co. te Amsterdam thans genaamd Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat — hierna aan te duiden als L.V.V.S.;
 - b. requestrante zal herstellen in haar rechten jegens de Nationale ter zake van voormelde polis voorzover de Nationale niet inmiddels vrijwillig aan requestrante voldaan heeft en mitsdien de Nationale te veroordelen om aan requestrante te voldoen het ten requeste bedoelde bedrag van f 767,79;
 - c. L.V.V.S. zal veroordelen om het genoemde bedrag te schrappen uit, c.q. niet te boeken op, rekening van de Heer J. Abraham, doch hiervoor de rekening van de Nationale te crediteren;
 - d. L.V.V.S. zal veroordelen in de kosten van deze procedure;
 - e. de Nationale zal veroordelen om aan requestrante te betalen de rente ad 6 % 's jaars sedert de dag van de indiening van het request tot die der voldoening;
2. een conclusie van antwoord van de Nationale onder datum van September 1949 bij de Raad ingediende luidende in slotsom tot referte aan het oordeel van de Raad;

- 3 een conclusie van antwoord van L.V.V.S. onder datum van 19 Juli 1949 tot deze Afdeling en Kamer van de Raad gericht met referte doch met conclusie tot ontzegging van de ingestelde vordering, voorzover strekkende tot haar veroordeling in de kosten dezer procedure;

Gehoord ter zitting van de Raad van 27 October 1949 verzoeker de Levie, de Nationale en L.V.V.S. bij monde van onderscheidenlijk Mr. E. Emmering, advocaat te Amsterdam, Mr. G. J. Lycklama à Nijeholt, advocaat te Rotterdam en Mr. P. du Ry van Beest Holle;

Overwegende, dat blijkens de stukken en de daarop ter zitting van de Raad gegeven toelichtingen de navolgende feiten tussen partijen vaststaan:

Onder polisnummer 403000 heeft J. Abraham met de Nationale een levensverzekeringsovereenkomst destijds gesloten, krachtens welke bij overlijden van gezegde verzekeringnemer aan verzoekster Edith de Levie als bij die overeenkomst aangewezen begunstigde zou worden uitgekeerd een kapitaal van f 4.000,—. Ingevolge de Verordening 54/1943 is deze overeenkomst per 30 Juni 1943 beëindigd, waarna de Nationale aan L.V.V.S. heeft uitbetaald een som van f 767,79 op 17 Augustus 1944.

Voornoemde Abraham is op of omstreeks 13 Augustus 1942 overleden, welk overlijden is aangetekend in de registers van de Burgerlijke Stand te Amsterdam.

In onderling overleg heeft de Nationale in aansluiting aan de rechtspraak van deze Afdeling en Kamer van de Raad voor het Rechtsherstel zich bereid verklaard alsnog aan verzoekster uit te betalen hetgeen deze krachtens de gesloten verzekering gerechtigd is van de Nationale te vorderen, echter voor wat betreft meergenoemde som van f 767,79, slechts onder de voorwaarde, dat L.V.V.S. haar, de Nationale, erkent als gerechtigd tot die som van f 767,79 zulks bijwege van hetzij afboeking daarvan van de rekening van genoemde Abraham, hetzij door de niet-boeking daarvan te zijnen gunste, doch althans en in ieder geval door het boeken van dat bedrag ten name van de Nationale als thans daartoe gerechtigde.

Tot die manipulatie wenst evenwel L.V.V.S. niet eigener autoriteit over te gaan. Zij toch stelt zich op het standpunt meerbedoeld bedrag te hebben ontvangen ten gunste van de verzekeringnemer J. Abraham, ten gunste van wiens rekening hetzelfde door haar is geboekt, weshalve L.V.V.S. van oordeel is, dat thans de erfgenamen van Abraham mogelijkerwijze aanspraken ter zake tegen haar, L.V.V.S., zullen kunnen doen gelden, zodat zij vermeent door te handelen als van haar verzocht zich bloot te stellen aan in de toekomst haar dreigende pretenties door of vanwege de thans onbekende erven van Abraham, die doordat zij niet bekend zijn, door haar, L.V.V.S., niet in deze aangelegenheid kunnen worden gemoeid en gekend.

Deze houding van L.V.V.S. heeft de noodzakelijkheid medegebracht het herstel der polis thans bij rechterlijke uitspraak van de Raad te doen geschieden, waaraan dan als door de Raad te regelen gevolg van dat herstel kan worden toegevoegd een beslissing omtrent de vraag hoe door L.V.V.S. in deze te handelen ten aanzien van het door haar ontvangen en op de rekening van Abraham geboekte bedrag van f 767,79;

Overwegende, dat blijkens die vaststaande feiten ten deze is voldaan aan de vereisten gesteld in het eerste lid aanhef en onder a van art. 23 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en de vordering tot herstel der verzekering in zover voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende ten aanzien van de overige onderdelen van het petitum, dat dit herstel onafwijsbaar tengevolge hebben moet, zulks naar vaststaande rechtspraak van de Raad, dat de Nationale gehouden is na het thans in confesso zijnde en ingeschreven overlijden van de verzekeringnemer Abraham het gehele bedrag van f 4.000,— zonder imputatie daarop van de bij L.V.V.S. gestorte som van f 767,79, aan verzoekster uit te betalen;

Overwegende, dat, mede naar vaste rechtspraak van de Raad dientengevolge de Nationale gerechtigd wordt tot meergenoemd bedrag van f 767,79 in

dier voege, dat zij dit als onverschuldigd betaald van L.V.V.S. kan terugvorderen;

Overwegende, dat L.V.V.S. blijkens het vorenstaande meent die aanspraak niet eigener beweging te kunnen erkennen, wijl, naar haar oordeel de omstandigheid, dat die som is geboekt ten gunste van de verzekeringnemer Abraham, tengevolge hebben kan, dat straks erven van die verzekeringnemer uit hoofde van die boeking aanspraak zullen kunnen doen gelden;

Overwegende, dat evenwel dit standpunt en dat oordeel falen;

Overwegende, dat toch — daargelaten de vraag, of de toepassing der Verordening 54/1943 en dan bijzonderlijk artikel 2 dier Verordening in zijn vierde lid medebrengt, dat de verzekeringnemer na de afwikkeling der overeenkomst ingevolge die Verordening is geworden de gerechtigde tot het aan Lippmann, Rosenthal en Co. uitgekeerde bedrag en als zodanig gerechtigde voor dat bedrag moest worden gecrediteerd, waaromtrent gegronde twijfel bestaat — in ieder geval L.V.V.S. in haar standpunt voorbij ziet, dat de gevolgen van een herstel ener zodanige verzekering onafwijsbaar moeten zijn, dat de verzekeringsmaatschappij na dat herstel de enige en uitsluitend gerechtigde wordt tot het aan haar, L.V.V.S., uitgekeerde bedrag;

Overwegende, dat dit voortvloeit uit het bepaalde in artikel 30 van het Besluit houdende vaststelling van het Besluit Bezettingsmaatregelen van 17 September 1944 No. E 93;

Overwegende, dat immers naar de inhoud van dat voorschrift geen rechten kunnen worden ontleend aan de bepalingen van gezegd besluit krachtens welke bezettingsregelingen geacht worden nimmer van kracht te zijn geweest — zolang geen bijzondere voorziening is getroffen omtrent de regeling of opheffing van de gevolgen daarvan;

Overwegende, dat de zin dier bepaling in dit verband aldus is te verstaan, dat rauwelijks geen aanspraken voortvloeiende, tenietgaan of gewijzigd worden door de enkele krachteloosheid, ingevolge dat Besluit, van enige bezettingsregeling, doch zodanig ontstaan, tenietgaan of wijzigen van aanspraken eerst dan kan intreden, indien en nadat aan hetgeen in feite uit hoofde van zo'n maatregel is geschied is ontnomen de (quasi) juridische grondslag waarop die verrichting steunde;

Overwegende, dat toepassing daarvan op figuren als de onderwerpelijke, te weten uitbetalingen, boekingen als anderszins, welke hebben plaats gevonden op grond der Verordening 54/1943, leidt tot de slotsom, dat na herstel ener afgewikkelde overeenkomst van levensverzekering al hetgeen ter uitvoering van die Verordening is verricht in het kader van het Herstel Rechtsverkeer geacht worden moet te zijn geschied „sine (justa) causa”, zelfs al zoude die verrichting ten tijde, waarop zij geschiedde op basis van het toen geldend bezettings(on)recht enige aanspraak hebben tot stand gebracht, hebben te niet gedaan of hebben gewijzigd;

Overwegende, dat derhalve het enkele feit van enige toen ter tijde door L.V.V.S. gedane boeking, uitbetaling, tegoedschrijving, afschrijving of anderszins nimmer materiële gevolgen hebben kan in het licht van een thans tot stand te brengen herstel hetwelk naar zijn aard en karakter betekent een uitspreken van een nietigheid „ab ovo” van op grond van die Verordening tot stand gebrachte materiële gevolgen;

Overwegende, dat de Raad in het belang van L.V.V.S. aan het vorenstaande nog toevoegen wil, dat al het vorenstaande in gelijke mate geldt met betrekking tot rechtsherstel, hef welk door de betrokkenen buiten de bemoeienis van de Raad wordt tot stand gebracht bijwege van uitvoering van de vaste rechtspraak van de Raad ten aanzien van uit hoofde der meergenoemde Verordening plaats gevonden afwikkeling van verzekeringsovereenkomsten, immers met en door die rechtspraak is vastgelegd, dat aan al hetgeen ter zake feitelijk is geschied, indien ingevolge 's Raads rechtspraak de onderliggende rechtsverhouding als nietig naar Nederlands recht is aan te merken, na de bevrijding de juridische basis is komen te ontbreken;

Overwegende, dat thans nog een beslissing zal moeten worden gegeven voor wat betreft de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat de Raad geen termen vindt de L.V.V.S. overeenkomstig haar verzoek buiten kosten te laten;

Overwegende, dat — wat er ook zij van haar stelling, dat het onderwerpen van dit geschil aan 's Raads oordeel voor haar was noodzakelijkheid ter voorkoming van een anders door haar mogelijkerwijze te dragen risico, zelfs al is dat standpunt juist, ook dan nog L.V.V.S. dit geding heeft uitgelokt ter bescherming van haar (vermeende) belangen, doch dan ook nog naar de eisen van redelijkheid en billijkheid de kosten van dit geding te haren laste behoren te komen;

Overwegende, dat op vorenstaande gronden de Raad de vordering mitsdien zal toewijzen in voege als hierna geschieden zal;

Rechtdoende:

Wijst de vordering toe als volgt:

Verklaart nietig de terzake van bovengenoemde verzekering op 17 Augustus 1944 door de Nationale aan de firma Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat te Amsterdam, als „afkoopsom” gedane betaling van f 767,79;

Verstaat, dat de Nationale recht heeft op terugvordering van L.V.V.S. van dit onverschuldigd betaalde bedrag, met bepaling, dat voor zover dit bedrag op rekening van wijlen de heer J. Abraham mocht zijn geboekt, overboeking in het credit van gerequesteerde behoort te geschieden;

Doet herleven de bij polis No. 403000 geconstateerde tussen Abraham en de Nationale gesloten overeenkomst voor zover dit niet reeds vrijwillig is geschied en veroordeelt mitsdien de Nationale om aan verzoekster Edith de Levie uit te betalen de som van f 767,79 (zevenhonderd zeven en zestig gulden en negen en zeventig cent); vermeerderd met de rente berekend ad 4 % 's jaars vanaf de dag van indiening van het introductief request, zijnde 24 Mei 1949 tot aan die der voldoening;

Veroordeelt L.V.V.S. in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van elk der andere partijen begroot op f 50,— (vijftig gulden);

Wijst af het meer of anders gevorderde.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
28 November 1949 (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Terecht heeft de Afdeling Effectenregistratie overwogen, dat het begrip goede trouw als bedoeld in art. 32 E 100 niet alleen inhoudt het niet geweten hebben, dat het geroofde effect werkelijk van roof afkomstig was, doch ook het gegronde redenen hebben om te vermoeden, dat dit niet het geval was.

Bij de aankoop van een effect buiten de beurs om in een tijd waarin talrijke door Duitse instanties geroofde en in de handel gebrachte effecten in omloop waren kan de in art. 32 E 100 omschreven goede trouw slechts worden aangenomen, indien de koper gegronde redenen had om te vermoeden, dat het effect niet geroofd was.

(Artt. 32, 53 E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gezien verzoekschrift no. 697/49 van F. P. Peters, wonend te Groesbeek, gemachtigde Mr. D. J. Kroeskamp, waarbij verzoeker in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 22 Maart 1949, gegeven tussen J. Meyer in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over

mejuffrouw J. Philips als requestrant en appellant als gerequestreerde;

Gezien het verweerschrift van J. Meyer voornoemd;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord de gemachtigde van appellant en J. Meyer in persoon;

Overwegende, dat appellant als eerste grief aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie in gemelde beslissing overweegt, dat het begrip goede trouw als bedoeld in artikel 32 E 100 niet alleen inhoudt het niet geweten hebben, dat het geroofde effect werkelijk van roof afkomstig was, doch ook het geponde redenen hebben om te vermoeden, dat dit niet het geval was;

Overwegende, dat de Raad deze grief verwerpt;

Overwegende toch, dat artikel 32 E 100 bepaalt, dat goede trouw slechts kan worden aangenomen, indien degeen op wiens goede trouw een beroep wordt gedaan, niet wist, noch redelijkerwijs had behoren te vermoeden, dat het bezit van de zaak of van het recht voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 25, en voorts bepaalt, dat deze goede trouw niet wordt verondersteld, doch moet worden aannemelijk gemaakt;

Overwegende, dat daarmede meer geëist wordt dan enkele afwezigheid van kwade trouw, waarop de opvatting van geïntimeerde zou neerkomen, die toch reeds goede trouw zou willen aannemen, indien er zich geen omstandigheden voordoen welke de koper bij enige oplettendheid erop moeten opmerkzaam maken, dat er met het betrokken object iets niet in orde is;

Overwegende, dat dan ook de Afdeling Effectenregistratie terecht bij de aankoop van een effect buiten de beurs om in een tijd waarin talrijke door Duitse instanties geroofde en in de handel gebrachte effecten in omloop waren, gelijk in dit geval is gebeurd, de in artikel 32 E 100 omschreven goede trouw slechts wil aannemen, indien de koper geponde redenen had om te vermoeden, dat het effect niet geroofd was;

Overwegende, dat de mededeling van Ridder van Rappard, dat de effecten afkomstig waren van iemand, die geld nodig had, voor appellant geen geponde reden was om te vermoeden, dat het geen geroofde effecten waren, al moge deze zegsman een hoogstaand mens zijn geweest, daar immers niet vaststaat in hoeverre deze mededeling geponde was op eigen waarneming van die zegsman, en nog minder hoe degeen, die de effecten wilde verkopen, aan die effecten kwam;

Overwegende, dat voorts geïntimeerde terecht opmerkt, dat Ridder van Rappard blijkens de stellingen van appellant het litigieuze effect in opdracht van appellant verkreeg, zodat slechts de goede trouw van Ridder van Rappard ten deze relevant is, en van diens goede trouw in het geheel niets is komen vast te staan;

Overwegende, dat appellant voorts als grief aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie niet voldaan heeft aan het subsidiair verzoek van appellant om in geval van toewijzing van het effect aan de vroegere eigenaar, de constante waarde van dit effect aan appellant te doen uitbetalen;

Overwegende, dat ook deze grief behoort te worden verworpen, daar ook naar het oordeel van de Afdeling Rechtspraak er in de omstandigheden van het geval geen aanleiding is te vinden tot het nemen van zodanige beslissing;

Rechtdoende:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep.

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding, aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 10,—.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
23 Juni 1949. (Mrs. Sluis, Raedt en Köster).

Van gedaagde kon niet worden verlangd, dat hij zijn weigering om de hypotheek af te lossen per 1 Augustus 1943 aan de A.N.B.O. zou

baseren op een ontkenning van het recht van de bezetter om de verordeningen 154/41 en 37/43 in het leven te roepen, doch anderszids is gedaagde in het andere uiterste vervallen en heeft geen poging gedaan om de aflossing te vertragen.

Nadat de landing in Normandië was gelukt, heeft men nimmer meer iets van de N.G.V. gehoord. Daardoor is aannemelijk, dat het achterwege laten door gedaagde van elke poging om de aflossing te vertragen aan verzoeker schade heeft berokkend.

Vordering tot herstel van de hypothecaire lening toegewezen, voor zover verzoeker door de betaling niet is gebaat.

(Artt. 23 e.v. E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gezien het door Mr. Philippus Johannes Jürgens, advocaat en procureur te Bloemendaal, ten deze handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over de afwezige Frederika Cohen, weduwe van Nathan Cohen, laatst gewoond hebbende te 's-Gravenhage op 27 Augustus 1948 ingediende verzoekschrift;

Gezien het op 11 November 1948 door Gerard Eysker, wonende te Pretoria ingediende antwoord (gemachtigde Mr. Dr. F. A. Bijvoet);

Gezien het proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 8 Mei 1948 verleden door notaris Th. A. J. M. van Eyck te Haarlem;

Gezien het advies d.d. 5 Juni 1948 van de gedelegeerde van de Raad voor het Rechtsherstel, notaris J. Wildschut, alsmede het aanvullend advies van de Afdeling Onroerende Goederen;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak, alsmede op de overgelegde stukken;

Gehoord de getuige D. M. Klijzing, van wiens verklaring een proces-verbaal is opgemaakt;

Gezien hetgeen partijen daarna nog schriftelijk hebben betoogd;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat eiser op de in het verzoekschrift gestelde gronden, welke geacht moeten worden hier te zijn ingelast, heeft geconcludeerd, dat het de Raad behage:

- a. nietig te verklaren de opeising van de bovenomschreven hypothecaire geldlening per 1 Augustus 1943;
- b. nietig te verklaren de aflossing van deze geldlening aan A.N.B.O., althans voorzover deze de somma van f 6.876,26 in hoofdsom te boven gaat;
- c. te verklaren, dat Eysker alsnog de somma van f 4.123,74 onverminderd rente en kosten aan partij Cohen schuldig is;
- d. nietig te verklaren de doorhaling van de bovenvermelde hypothecaire inschrijving ten Hypotheekkantore te Haarlem op 4 September 1943;
- e. de bewaarder van het kantoor van de hypotheken, het kadaster en de scheepsbewijzen te Haarlem te gelasten de bij akte van de notaris Daniël Marinus Klijzing te Haarlem van de 2e Januari 1939 ten behoeve van partij Cohen op het perceel Herenweg no. 189 te Heemstede, kadastraal bekend aldaar in Sectie B nummer 6607, gevestigde eerste hypotheek wederom in te schrijven;
- f. al zodanige andere beslissingen te nemen als Uw Raad dienstig of nodig mocht achten;
- g. Gerard Eysker voornoemd te veroordelen in de kosten van dit geding.

Overwegende dat gedaagde op de gronden, vervat in zijn verweerschrift, welke geacht moeten worden hier te zijn ingelast heeft geconcludeerd tot ontzegging der vordering;

R

Overwegende dat na de mondelinge behandeling, als getuige is gehoord notaris Klijzing te Haarlem, van wiens verklaring een proces-verbaal is opgemaakt, welks inhoud geacht moet worden hier te zijn ingelast;

Overwegende dat daarna partijen de resultaten van het gehouden verhoor hebben besproken;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat ten processe vaststaat:

- a. dat Frederika Cohen op 9 Mei 1940 eigenaresse in de zin van art. 20 E 100 was van een vordering, in hoofdsom groot f 11.000,— op gedaagde, ten aanzien van welke, door hypotheek gedekte, vordering was bepaald, dat de schuldenaar de vordering niet zou kunnen aflossen voor 2 Januari 1944;
- b. dat krachtens de Verordening 154/1941 de voormelde hypothecaire vordering onder beheer werd gesteld van de Niederländische Grundstücksverwaltung;
- c. dat krachtens de Verordening 37/1943 de opeisbaarheid der onderhavige vordering door de gerechtigde en door de gehoudene met een termijn van 3 maanden tegen het einde van een kalendermaand kon worden aangezegd;
- d. dat het A.N.B.O. op 29 April 1943 de hypotheek heeft opgezegd tegen 1 Augustus 1943;
- e. dat gedaagde daarop op 1 Augustus 1943 aan het A.N.B.O. hoofdsom en rente heeft betaald;
- f. dat van het afgeloste bedrag f 6.876,26 verminderd met enkele kosten aan partij Cohen ten goede is gekomen, doordien dit bedrag is uitgekeerd aan de kleinkinderen van partij Cohen;

Overwegende dat eiser thans vordert de nietigverklaring van de opeising van de bovenomschreven hypothecaire geldlening per 1 Augustus 1943, de nietigverklaring van de aflossing van deze geldlening aan het A.N.B.O. voorzover deze de somma van f 6.876,26 in hoofdsom te boven gaat; een verklaring voor recht, dat gedaagde alsnog de somma van f 4.123,74 onverminderd rente en kosten aan partij Cohen schuldig is, nietigverklaring van de doorhaling van de bovenvermelde hypothecaire inschrijving ten hypotheekkantore te Haarlem op 4 September 1943 en nog enige nevenvorderingen heeft ingesteld;

Overwegende dat thans in de eerste plaats moet worden onderzocht of gedaagde, de hypothecaire vordering aflossende, daardoor een betaling heeft gedaan als bedoeld in art. 33, lid 1, E 100;

Overwegende dat eiser heeft ontkend, dat de vordering op 1 Augustus 1943 reeds opeisbaar was, daarbij betogende, dat al mocht krachtens art. 1 der verordening 37/1943 de opeisbaarheid der onderhavige vordering door de „gerechtigde” worden aangezegd, een beroep op dit artikel gedaagde niet kan baten, voor de Niederländische Grundstücksverwaltung niet was de gerechtigde in de zin van voormeld artikel, als hoedanig ook destijds te beschouwen was de hypothecaire schuldeiseres, d.w.z. partij Cohen;

Overwegende dat de Raad het betoog van eiser in deze onjuist acht;

Overwegende toch, dat krachtens art. 7 der Verordening 154/1941 de Niederländische Grundstücksverwaltung het beheer van de vordering kon overnemen en dat uit art. 8 van de genoemde Verordening duidelijk blijkt, dat aan deze Verwaltung meer bevoegdheden toekwamen dan aan een beheerder in engere zin, hetgeen wel hieruit volgt, dat in dat artikel met name de bevoegdheid tot vervreemding aan de beheerder werd toegekend;

Overwegende dat derhalve de opzegging van de hypothecaire vordering tegen 1 Augustus 1943 is geschied door de gerechtigde in de zin van artikel 1 der Verordening 37/1943;

Overwegende dat eiser er zich voorts op heeft beroepen, dat er in casu bijzondere redenen waren op grond waarvan gedaagde betaling had moeten weigeren, zodat de Raad thans zal onderzoeken of in casu art. 33, lid 3, E 100, toepasselijk is;

Overwegende dat de Raad met de Afdeling Onroerende Goederen van oordeel is, dat van gedaagde naar redelijkheid niet kon worden verlangd, dat hij zijn weigering om te betalen zou baseren op een ontkenning van het recht van de bezetter om de Verordeningen 154/1941 en 37/1943 in het leven te roepen, doch dat anderzijds niet uit het oog mag worden verloren, dat gedaagde kennelijk in het andere uiterste is vervallen en zonder enige poging te doen om de aflossing te vertragen, deze precies op 1 Augustus 1943 heeft betaald;

Overwegende dat te meer er voor gedaagde in casu redenen bestonden om in deze te traineren, nu, gelijk is gebleken uit de verklaring van de als getuige gehoorde notaris Klijzing, deze voor de aflossing gedaagde heeft gesproken en hem heeft gezegd, toen gedaagde zeide, dat hij de hypothecaire vordering moest aflossen, dat de soep niet zo warm werd gegeten als zij werd opgediend, waarop gedaagde antwoordde: „U heeft gelijk”;

Overwegende dat een schrijven van de candidaat van Deutekom, verbonden aan het kantoor van genoemde notaris Klijzing d.d. 21 Juli 1943 aan de heer W. L. Cohen, als gemachtigde van eiseres ondermeer en voorzoveel hier van belang inhoudt: „Om vooral geen moeilijkheden te krijgen, vroeg ik enige tijd geleden aan de A.N.B.O., of de opzeggingen van Uw hypotheeken konden vervallen, nu ze binnenkort worden overgedragen. Vanmorgen kwam de bevestiging dat ze „als niet gedaan” beschouwd konden worden. Voorts ontving ik op mijn verzoek bericht, dat de A.N.B.O. in afwachting van de goedkeuring der Niederländische Grundstücksverwaltung bereid is voorlopig uitstel te verlenen betreffende de aflossing der hypotheek Hoogerwerf (was opgezegd tegen 1 Augustus) Van Eysker is het minder mooi. Die kreeg een tijd geleden het bericht, dat hij t.z.t. zou moeten aflossen. Hoewel hij wist, dat de kwestie hier in behandeling was, is hij zelf aan de gang gegaan en kwam nu mededelen, dat hij per 1 Augustus aflossen zal. Hij toonde ook (eerst nu) de brief, dat hij tegen die dag officieel was opgezegd. Het geld komt van zijn zwager; het is dus een onder-onsje Hij had nu eenmaal de afspraak met zijn zwager gemaakt en voelt er niets voor hierop terug te komen”;

Overwegende dat volgens eiser met de zinsnede, dat „de kwestie hier in behandeling was” niet anders kan worden bedoeld, dan dat notaris Klijzing poogde de hypotheek overgedragen te krijgen op de kleinkinderen van partij Cohen, terwijl volgens gedaagde deze interpretatie niet vaststaat en de bedoelde zinsnede even goed zou kunnen betekenen, dat de kwestie van de aflossing bij de genoemde notaris in behandeling was, zodat bij de interpretatie van gedaagde het woord „hoewel” geen zin heeft;

Overwegende dat vaststaat, dat de candidaat van notaris Klijzing, zonder diens voorkennis, pogingen in het werk stelde om de hypotheeken van eiseres overschreven te krijgen op haar niet-Joodse kleinkinderen;

Overwegende dat de Raad, van oordeel dat de enkele omstandigheid, dat de aflossing liep over het kantoor van notaris Klijzing moeilijk kan worden beschouwd als een reden om deze aflossing niet te doen en mede in aanmerking nemende, dat deze notaris heeft verklaard dat hij zich geen andere kwestie dan de onderhavige (die hem trouwens destijds nog niet bekend was) kan herinneren en ten slotte gelet op het gehele zinsverband waarin de voormelde zinsnede is opgenomen, de interpretatie van eiser als juist aanvaardt;

Overwegende dat de Raad door de vorenstaande bewijsmiddelen, in onderling verband en samenhang beschouwd, bewezen acht, dat gedaagde, voordat hij tot aflossing overging, wist dat ten kantore van notaris Klijzing pogingen werden in het werk gesteld om de hypotheeken te redden voor de arische kleinkinderen van partij Cohen en dat notaris Klijzing hem nog te kennen heeft gegeven, dat het met zijn plicht om per 1 Augustus 1943 af te lossen wel niet zo'n vaart zou lopen en dat de candidaat van genoemde notaris nog getracht heeft hem van zijn voornemen om af te lossen af te brengen, waarvoor gedaagde echter niets voelde;

Overwegende dat gedaagde er zich verder op heeft beroepen, dat op 1 Aug. 1943 niets de spoedige ineenstorting van de Duitse macht deed verwachten en dat dus niet te voorzien was, dat de vervroeging der aflossing van 1 Januari 1944 tot 1 Augustus 1943 de belangen van partij Cohen zou benadelen;

Overwegende dienaangaande dat op 8 November 1942 de geallieerden in Afrika waren geland en dat in Mei 1943 de Duitsers en Italianen uit dit werelddeel waren verdreven, terwijl op 10 Juli 1943 de geallieerden op Sicilië waren geland, zodat destijds reeds gedaagde rekening had moeten houden met de mogelijkheid dat enig traineren zijnerzijds in het belang van zijn Joodse creditrice zou zijn;

Overwegende dat eiser heeft gesteld, dat met betrekking tot alle hypotheeken, die op 6 Juli 1944 nog niet waren afgelost, de Nederländische Grundstücksverwaltung bij schrijven van die datum heeft bepaald:

„Wir sind damit einverstanden, dass 2/3 Teil des Erlöses aus der Verwertung der Hypothekarforderung an die Enkelkinder ausbezahlt wird. Nach erfolgter Verwertung und Abrechnung werden wir überweisen etc.“ en dat deze „Verwertung“ uit de aard der zaak nimmer heeft plaats gehad en men, nadat inmiddels de landing in Normandië was gelukt, nimmer meer iets van de Nederländische Grundstücksverwaltung heeft vernomen;

Overwegende dat gedaagde dit laatste niet heeft betwist en dat daardoor aannemelijk is, dat het achterwege laten door gedaagde van elke poging om de aflossing te vertragen aan partij Cohen schade heeft berokkend;

Overwegende dat de Raad daarom van oordeel is, dat onder deze omstandigheden er bijzondere redenen zijn, op grond waarvan gedaagde de betaling had moeten weigeren, terwijl voorts de Raad het achterwege laten van een ingrijpen zijnerzijds onredelijk acht;

Overwegende dat het beroep van gedaagde op de omstandigheid, dat op 25 Augustus 1942 de heer Cohen hem had geschreven er accoord mede te gaan, dat de hypotheekrente zou worden gestort op de postrekening van Lippmann, Rosenthal en Co., faalt, omdat Cohen wel moeilijk anders kon doen dan goedvinden dat de rente op deze wijze werd betaald, doch hieruit geenszins volgt, dat hij accoord ging met een vervroegde aflossing;

Overwegende dat derhalve de vordering dient te worden toegewezen;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Verklaart nietig de opeising van de bovenomschreven hypothecaire geldlening per 1 Augustus 1943;

Verklaart nietig de aflossing van deze geldlening voor zover deze de somma van f 6.876,26 in hoofdsom te boven gaat;

Verklaart dat gedaagde alsnog de somma van f 4.123,74 onverminderd rente en kosten aan partij Cohen schuldig is;

Verklaart nietig de doorhaling van de bovenvermelde hypothecaire inschrijving ten Hypotheekkantore te Haarlem op 4 September 1943;

Gelast de bewaarder van het Kantoor van de Hypotheken, het Kadaster en de Scheepsbewijzen te Haarlem de bij acte van de notaris Daniel Marinus Klijzing te Haarlem d.d. 2 Januari 1939 ten behoeve van partij Cohen op het perceel Herenweg 189 te Heemstede, kadastraal bekend aldaar in Sectie B. No. 6607, gevestigde eerste hypotheek wederom in te schrijven als eerste hypotheek;

Bepaalt dat in afwijking van het op 2 Januari 1939 overeengekomene, de hoofdsom niet opeisbaar zal zijn vóór 1 Januari 1951 en daarna te allen tijde 3 maanden na schriftelijke opzegging en dat deze hoofdsom te allen tijde aflosbaar zal zijn 3 maanden na schriftelijke opzegging en dat voor het overige alle bepalingen van toepassing zullen blijven, welke zijn opgenomen in de bedoelde acte;

Bepaalt, dat alle rechten welke partij Cohen ter zake voormeld heeft op de Nederländische Grundstücksverwaltung en/of het A.N.B.O. zullen toekomen aan gedaagde;

Veroordeelt gedaagde in de proceskosten, aan zijde van eiser tot heden begroot op f 400,— waaronder f 191,— ter zake van het proces-verbaal van zwaarigheden;

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 207. Algemene Vergunning tot herbelegging van de opbrengst van geopponeerde effecten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;

Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

tot herbelegging van de opbrengst van geopponeerde effecten, welke opbrengst overeenkomstig het bepaalde bij de Achtste respectievelijk de Achttiende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer op een geblokkeerde rekening is geboekt, mits:

1. a) hetzij het inleveringskantoor, door welks tussenkomst de herbelegging geschiedt, zorgdraagt voor de aanwezigheid van een surplus van 20 % van het herbelegde bedrag in effecten dan wel in monetair vrij geld, in dier voege, dat bij eventuele koersdaling der betreffende effecten onmiddellijk zodanige aanvulling plaatsvindt, dat steeds minstens de waarde van het herbelegde bedrag plus 20 % aanwezig is;
- b) hetzij de herbelegging van een geblokkeerde verkoopopbrengst, waarvoor krachtens de Achttiende Uitvoeringsbeschikking reeds een surplus van 20 % aanwezig is, geschiedt in dezelfde soort effecten als die, waaruit vorenbedoelde opbrengst is voortgekomen;
2. de effecten, welke door herbelegging van de opbrengst van geopponeerde effecten verkregen worden, alsmede die, welke deel uitmaken van het sub 1a bedoelde surplus, overeenkomstig het bepaalde bij art. 71, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden geblokkeerd.

Toelichting.

Teneinde tegemoet te komen aan het bezwaar, dat de geblokkeerde opbrengst van geopponeerde effecten langdurig renteloos moet blijven, heeft de Afdeling Effectenregistratie besloten onder bepaalde voorwaarden gelegenheid te geven tot herbelegging van deze opbrengst.

Het is derhalve thans mogelijk om zowel het provenu van geopponeerde, aflosbaar gestelde obligatiën, als het verkoopprovenu van krachtens de Achttiende Uitvoeringsbeschikking verkochte, geopponeerde effecten aan te wenden voor de aankoop van effecten.

In de onderhavige vergunning wordt ten aanzien van de opbrengst van krachtens de Achttiende Uitvoeringsbeschikking verkochte effecten onderscheid gemaakt tussen herbelegging in andere soorten effecten dan die, waarvan de geblokkeerde opbrengst afkomstig is, en herbelegging in dezelfde soort effecten. In het laatste geval behoeft, voorzover reeds een surplus aanwezig is, niet opnieuw voor een surplus te worden zorggedragen, terwijl in het eerste geval overeenkomstig het bepaalde sub 1a voor surplus dient te worden zorggedragen. Bij herbelegging van uit hoofde van de bepalingen van de Achtste Uitvoeringsbeschikking geblokkeerde opbrengsten is steeds een surplus vereist.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat ook het ingevolge de Achttiende Uitvoeringsbeschikking vereiste surplus, voorzover dit niet reeds uit fondsen bestaat, voor belegging in aanmerking komt en voorts, dat het — krachtens het in deze vergunning sub 1a bepaalde — vereiste surplus van 20 % berekend dient te worden over het gehele bedrag, dat voor herbelegging wordt aangewend, met dien verstande, dat het onderpand verhoogd dient te worden, indien de waarde der effecten, waarin de herbelegging heeft plaatsgevonden plus het surplus, door koersdaling beneden 120 % van het voor herbelegging aangewende bedrag komt te liggen.

Ter verduidelijking moge hier nog een voorbeeld volgen. Een effect, dat verkocht is krachtens de Achttiende Uitvoeringsbeschikking, heeft f 1.000,— opgebracht, welk bedrag verhoogd met 20 % surplus is geblokkeerd. Voorzover het laatstbedoelde surplus uit geld bestaat, is derhalve f 1.200,— voor belegging beschikbaar. Indien dit bedrag in zijn geheel wordt aangewend voor aankoop van andere soorten effecten dan die welke oorspronkelijk zijn verkocht, dienen de aangekochte effecten plus 20 % van f 1.200,— te worden geblokkeerd, zodat dan in totaal aanwezig is een waarde van f 1.440,— als zekerheid voor het oorspronkelijke, geopponeerde effect. Indien door koersdaling van de effecten uit het onderpand, de waarde van dit laatste beneden het bedrag van f 1.440,— zou komen te liggen, dient voor aanvulling in geld of effecten tot genoemd bedrag te worden zorggedragen.

29 Augustus 1950.

No. 208. Collectieve eigendomserkenning voor buitenlandse effecten, aangemeld door Administratiekantoren.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel verleent onder verwijzing naar art. 53 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer erkenning in de eigendom aan de tegenwoordige bezitters van buitenlandse effecten, welke zijn aangemeld met formulieren 4C.

Deze erkenning betreft de toestand op de peildatum van de aanmelding t.w. 14 April 1946.

Toelichting.

De aldus vrijgegeven, onder deze collectieve erkenning vallende effecten gelden voortaan als erkende effecten in de zin van art. 1 sub j van de Een en twintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer.

De vrijgave beoogt slechts de opheffing van de beperkingen, welke voortvloeien uit de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en de daarop gebaseerde voorschriften van de Afdeling Effectenregistratie. De door De Nederlandsche Bank N.V. op grond van het Deviezenbesluit 1945 gegeven voorschriften blijven uiteraard geheel onaangetast.

6 September 1950.

No. 209. Algemene Vergunning voor de uitvoer van mantels van effecten ter deponering in het buitenland.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;
Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

aan inleveringskantoren in de zin van art. 39, sub 11, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer voor de uitvoer van mantels van binnenlandse en buitenlandse effecten, ter deponering ten name

van het desbetreffende inleveringskantoor bij een correspondent in het buitenland, voorzover voor deze uitvoer een algemene of bijzondere vergunning is verleend door De Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen.

Toelichting.

In aansluiting op de mededeling van De Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, betreffende de uitvoer van mantels van effecten ter deponering in het buitenland, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 8 September 1950, onder Nr. 3001, heeft de Afdeling bovenstaande algemene vergunning verleend aan inleveringskantoren, die in het bezit zijn van een desbetreffende vergunning van De Nederlandsche Bank.

De aandacht van de inleveringskantoren wordt er op gevestigd, dat deze algemene vergunning, welke ook geldt ten behoeve van de Afdeling Effectenregistratie geblokkeerde effecten, overigens geen wijziging brengt in de met betrekking tot deze effecten door de Afdeling Effectenregistratie gegeven voorschriften.

25 September 1950.

No. 210. Algemene Vergunning voor de omzetting van aandelen in inschrijvingen in een aandeelhoudersregister.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;

Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

voor de omzetting van aandelen in een inschrijving in een aandeelhoudersregister, mits *):

- a. de aandelen zijn aangemeld conform art. 44 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;
- b. de aandelen hetzij sinds 10 Mei 1940 onafgebroken in eigendom aan de tegenwoordige bezitter toebehoren, hetzij na 14 April 1946 zijn verkregen conform de bepalingen van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer;
- c. de omzetting geschiedt door bemiddeling van een inleveringskantoor in de zin van art. 39, sub 11, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

Het voorgaande laat uiteraard de bepalingen van het Deviezenbesluit 1945 (Staatsblad F 222) en het Besluit Vijandelijk Vermoegen (Staatsblad E 133) onaangetast.

*) Wellicht ten overvloede vestigt de Afdeling er de aandacht op, dat de voorwaarden van bovenstaande vergunning niet gelden voor erkende of daarmede krachtens art. 3 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer gelijkgestelde effecten, aangezien deze niet meer zijn onderworpen aan de beperkende bepalingen van de artt. 70 t/m 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

25 September 1950.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

In de Nederlandse Staatscourant van 6 September 1950, no. 173 is ter kennis van belanghebbenden gebracht dat de lijsten 79/80 van de door beheerders-vereffenaars voorlopig erkende vorderingen ten kantore Sarphatistraat 47-55, Amsterdam, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende een maand na 6 September 1950 eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij beheerders-vereffenaars kunnen worden ingediend.

Wijziging lijst vijandelijke onderdanen.

In de Nederlandse Staatscourant van 7 September 1950, no. 174 en van 25 September 1950, no. 186 zijn wijzigingen gepubliceerd in de lijst van vijandelijke onderdanen, als bedoeld in art. 1 van het Koninklijk Besluit van 22 October 1942, Staatsblad no. C 64, j^o. art. 1, lid 5, Koninklijk Besluit van 7 Juni 1940, Staatsblad No. A 6.

Termijnbepaling art. 113, lid 2, van het Besluit E 100.

Bij Koninklijk Besluit van 17 Augustus 1950 no. K 364 is het einde van de in art. 113, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) bedoelde termijn, behalve voor zoveel betreft effecten, bepaald op 30 September 1950.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

„Belanghebbenden” bij rechtsherstelgeschillen t.a.v. onroerende goederen.

De vraag, wie als „belanghebbende” bij een rechtsherstelgeschil t.a.v. onroerende goederen moet worden beschouwd, wordt door de betrokkenen verschillend beantwoord.

De Afdeling stelde zich steeds op het standpunt, dat tot de belanghebbenden slechts de zakelijk gerechtigden behoren, d.w.z. eigenaren van het onroerend goed, hypotheekhouders, vruchtgebruikers, erfpachters enz. Niet echter de huurders, concurrente crediteuren, makelaars enz.

Indien echter alle belanghebbenden bij een regeling ermede accoord gaan, dat een niet-belanghebbende, b.v. een huurder mede betrokken wordt in de regeling, teneinde te voorkomen dat de in zijn recht herstelde eigenaar een afzonderlijke actie tegen deze laatste moet instellen, bestaat hiertegen van de zijde van de Afdeling geen bezwaar.

Zou het overleg met de niet als „belanghebbende” te beschouwen partij niet tot overeenstemming leiden, dan acht de Afdeling zich bevoegd, tussen de overige partijen, d.w.z. de eigenlijke „belanghebbenden” een regeling tot stand te brengen, waarbij het geschil met de niet-zakelijk gerechtigde buiten beschouwing wordt gelaten. Naar de mening van de Afdeling kan deze niet-zakelijk gerechtigde geen enkele aanspraak doen gelden uit hoofde van het feit, dat hij oorspronkelijk in de onderhandelingen tussen de eigenlijke „belanghebbenden” werd betrokken.

Dat zulks eveneens de opvatting is van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel moge blijken uit het navolgende vonnis van de Kamer te Amsterdam d.d. 10 October 1949.

De Notaris-bemiddelaar had een der crediteuren van de koper van het Joodse onroerend goed toegelaten en behandeld als partij. Deze crediteur was een Joodse N.V. (C.) wier gelden door haar Verwalter gebruikt waren om de aankoop door de koper (A.) gedeeltelijk te financieren. Het resterende gedeelte van de koopsom was, onder hypothecair verband van het gekochte perceel, geleend van de Landelijke Hypotheekbank.

A. en C. stelden zich op het standpunt, dat de door de oude eigenaar ter tafel te brengen tegenpraestatie moest worden toegekend aan C. en de Landelijke Hypotheek Bank naar rato van hun beider aandeel in de aankoopsom. De Landelijke verlangde, dat de tegenpraestatie geheel aan haar zou worden toegewezen en betwistte, dat C. partij of belanghebbende bij het geschil was.

De Raad overwoog:

„O. dat in dit verband mede door partijen is gedebatteerd over de vraag in hoeverre C. als „partij” of „belanghebbende” in deze kan worden toegelaten;

O. dat de Kamer te dien aanzien opmerkt, dat waar blijkens het notariële proces-verbaal van zwarigheden C. door den notaris-bemiddelaar is toegelaten en behandeld als partij en C. zich vervolgens ook in het door de Kamer, c.f. het bepaalde in artikel 113c van het Besluit E 100 (tekst Besluit F 272) te beslissen geschil als partij heeft gemend door zelfstandig een request in te dienen, C. stellig door de Kamer ten deze formeel als „partij” zal moeten worden behandeld;

O. dat hiermede evenwel nog niet gezegd is dat C. ook is „belanghebbende” in de zin van art. 113b van het Besluit E 100, (tekst Besluit F 272), die geroepen is tot deelname aan en daarom het recht heeft zich te mengen in het rechtsherstel met betrekking tot de hier aan de orde zijnde onroerende goederen;

O. dat de Kamer nu inderdaad C. niet beschouwt als een zodanige „belanghebbende”;

O. immers, dat C. door de ten processe vaststaande gang van zaken

(waarbij de aankoop der panden door A. — voorzover niet met behulp van onder hypothecaire dekking verkregen gelden — is gefinancierd met behulp van, door den Duitsen beheerder over C. aan deze onttrokken en aan A. ter beschikking gestelde gelden) in geen andere positie is komen te verkeren dan dat zij concurrente, niet door enige zakelijke zekerheid gedekte schuldeiseresse van A. is geworden; dat echter onder „belanghebbenden” in den zin van art. 113b Besluit E 100 (tekst Besluit F 272) alléén te verstaan zijn diegenen, die enig zakelijk recht met betrekking tot de in enig rechtsherstel betrokken onroerende goederen kunnen doen gelden (tegenwoordige eigenaar, vroegere in zijn recht te herstellen eigenaar, hypotheekhouders en/of andere zakelijk gerechtigden); dat immers de tekst van bedoeld art. 113b en de daarin gegeven regeling tot die opvatting dwingt en met name uitsluit, dat al degenen, die zich enkel als (niet-zakelijk gerechtigde) crediteuren van een der zakelijk-gerechtigden kunnen laten aandienen, op hun beurt als „belangstellenden” zouden moeten worden betrokken bij de behandeling van een geschil betreffende enige onroerende zaak;

O. dat op deze gronden C. in hare vorderingen niet-ontvankelijk dient te worden verklaard; enz.”

Deze beperking van „belanghebbenden” tot de zakelijk-gerechtigden komt ook tot uiting in het navolgende vonnis van de Kamer te Amsterdam d.d. 4 Juli 1949 (N.R. No. 1689).

De beherende vennoten van de vennootschap onder firma I. verzochten aan de Kamer nietigverklaring van enige minnelijke regelingen tot rechtsherstel van onroerend goed. De firma I. was geen partij bij deze regelingen geweest. Zij was slechts concurrent crediteur van de bij deze regelingen betrokken koper van het onroerend goed.

De Raad overwoog:

„O. dat gerequesteerden in de eerste plaats hebben opgeworpen de niet-ontvankelijkheid van requestanten, omdat requestanten niet zijn geweest partijen bij de acten van minnelijk rechtsherstel, waartegen zij thans opkomen, terwijl het door hen ingestelde hoger beroep enkel zou toekomen aan partijen;

O. dienaangaande, dat blijkens lid 2 van art. 113b van het K.B. E 100, zoals geredigeerd bij K.B. F 272, een acte, houdende minnelijke regeling van rechtsherstel met betrekking tot onroerend goed, bekrachtigd door de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel, dezelfde kracht heeft als een besluit van dien Raad; dat het hoger beroep tegen besluiten van den Raad met uitzondering van die der Afdeling Rechtspraak, is geregeld in art. 18 van het K.B. E 100, lid 5;

dat in voormeld lid 5 niet met zovele woorden vermeld staat, aan wie dit hoger beroep toekomt;

dat evenwel de beperking van dit recht uitsluitend tot „partijen bij het geschil” gelijk gerequesteerden voorstaan, weinig aannemelijk voorkomt, waar (met uitzondering van de Afdeling Rechtspraak) de Raad, besluitende als bedoeld in art. 18 E 100, veelal niet „boven partijen” maar „tegenover belanghebbenden” zal staan, terwijl lid 4 van art. 18 zelfs uitdrukkelijk gewaagt van de mogelijkheid na de uitspraak de uitvoering van een besluit van den Raad niet dan tegen borgtocht of zekerheidsstelling te gelasten „op verzoek van belanghebbenden”; dat waar lid 4 van art. 18 met betrekking tot besluiten van den Raad wel toegang verleent aan „belanghebbenden”, niet valt in te zien, waarom bij het, in het onmiddellijk daarop volgende lid geregeld beroep tegen diezelfde besluiten de toegang plotseling zou zijn beperkt tot „partijen”;

dat evenwel bij een door de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad voor het Rechtsherstel bekrachtigde minnelijke regeling van rechtsherstel — gelijkgesteld met een besluit van den Raad — de groep „belanghebbenden” die tegen een dergelijk besluit in beroep

kunnen komen, dient te worden opgevat in den zin, waarin het begrip „belanghebbenden” blijkt voor te komen in art. 133b, lid 1, van het K.B. E 100;

dat immers door deze omschrijving in art. 113b, lid 1, van het K.B. E 100 wordt aangegeven, wie in de zin van dat wetsvoorschrift te beschouwen zijn als „belanghebbenden” bij ene acte, houdende minnelijke regeling van rechtsherstel met betrekking tot onroerend goed; dat de kennelijke bedoeling van de omschrijving in art. 113b, lid 1, van het begrip „belanghebbenden” is deze categorie te beperken tot hen, die ten aanzien van het betrokken onroerend goed enig zakelijk recht kunnen doen gelden (als: vroegere eigenaar, tegenwoordige eigenaar, hypotheekhouders, eventuele andere zakelijk-gerechtigden); dat dit opgesloten ligt in het voorschrift, dat „alle” belanghebbenden bij ene dusdanige regeling betrokken moeten zijn, en de regeling, dat ter vertegenwoordiging van niet-medewerkende of afwezig blijvende belanghebbenden, bewindvoerders of onzijdige personen moeten worden aangewezen, ene regeling, die niet uitvoerbaar zou zijn, indien de uitdrukking, „belanghebbenden” zodanig ruim zoude moeten worden opgevat, dat zij mede zou omvatten allen, die op hun beurt crediteuren zijn van hen, die uit hoofde van hun zakelijk-gerechtigd zijn bij het rechtsherstel betreffende enig onroerend goed behoren te worden betrokken;

O. dat hiervan uitgaande, requestanten inderdaad niet kunnen worden beschouwd als „belanghebbenden”, die tegen de — kracht van een besluit van den Raad voor het Rechtsherstel bezittende — acten van minnelijk rechtsherstel in beroep kunnen komen;

O. immers, dat requestanten zelf geenszins zijn zakelijk-gerechtigden tot de onroerende goederen, die het object van dat minnelijk rechtsherstel hebben gevormd, doch uitsluitend zijn crediteuren van een dier daarbij betrokken zakelijk gerechtigden; enz.”

Dr LEEFLANGER

Recla-Medicus

ZEGT:

ALLES HEEFT ZIJN TIJD.....

en de beste tijd voor abonné's en adverteerders breekt aan telkens wanneer de lezers er echt de tijd voor nemen om hun tijdschrift te lezen.

Wist U feitelijk wel, hoeveel personen per abonnement geregeld kennis nemen van een tijdschrift als dat waarin U NU leest? Het antwoord op deze en andere vragen staat in een rapport van de Nederlandse Organisatie van Tijdschrift-Uitgevers (N.O.T.U.), dat de volledige resultaten vermeldt van een onpartijdig onderzoek over geheel Nederland.

Wie de zekerheid verlangt, dat zijn advertentie rustig en bij herhaling gelezen wordt, vrage het Rapport Professionele-Tijdschriften, aan bij de N.O.T.U., Lange Voorhout 14, tel. 182139, Den Haag.

en... Uw advertentie leeft langer!

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

NOVEMBER 1950

NUMMER

5

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAK

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032

SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

GRIFFIER 116034

CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535,39
POSTREKENING 86085

Van ambacht tot industrie

door Ir H. Stoffel

72 pag. Prijs ingenaaid f 0.95

Opmerkelijke inzichten van een
ondernemer die de groei van am-
bacht tot industrie meemaakte en
nu een bedrijfstak ziet in het ver-
band der gehele samenleving.

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, 's-Gravenhage
Scheepmakersstr. 1-3. Giro 12789

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR,
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	516
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	517
Appel van beslissingen Afdeling Effectenregistratie	518
Ontvijanding	519
Herziening	520
Diverse uitspraken (volledige publicatie)	520
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	536
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	537
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	537
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	539

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Wij vestigen de aandacht op de totstandkoming van twee nieuwe wetten.

In Stbl. No. K 450 is geplaatst de wet van 13 October 1950, houdende regelen betreffende toekenning ener tegemoetkoming aan personen, die ten onrechte als politieke delinquenten zijn behandeld of hun erfgenamen voor schade, ten gevolge van ondergane bewaring of voorlopige hechtenis geleden.

In Stbl. No. K 451 is geplaatst de wet van 13 October 1950, houdende regelen met betrekking tot de aansprakelijkheid van de Overheid voor handelingen, verricht tijdens of tengevolge van de bezetting (Wet Overheidsaansprakelijkheid Bezettingshandelingen).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Het nummer waaronder volledige publicatie in Na-oorlogse Rechtspraak heeft plaats gevonden wordt onder elke uitspraak vermeld.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

- No. 1193. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 22 April 1950. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Verzoek tot erkenning van een vordering van een ex-N.S.B.'er (verzoeker) die in 1943 geld heeft geleend aan de N.S.B. is door het N.B.I. afgewezen.

Alleen ingeval van misbruik van bevoegdheid van de Afdeling Beheer zou tegen de beslissing over niet-erkenning van een vordering van een voormalig lid van de ontbonden N.S.B. op deze organisatie kunnen worden opgekomen. Daarvan is niets gebleken; integendeel, de Afdeling heeft een juist gebruik gemaakt van hare bevoegdheid, aangezien erkenning dier vordering niet zou stroken met de bedoeling van het Besluit Ontbinding Landverraderlijke Organisaties (E 102).

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Ontbinding Landverraderlijke Organisaties (E 102) art. 4, 2e lid sub 1o; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

N.R. No. 1722.

- No. 1194. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 8 December 1949. (Mrs. Maassen, Rink en Brouwer).

Het N.B.I. heeft geweigerd aan verzoeker een hem toebehorend tapijt, hetwelk ten huize van verzoeker's moeder in beslag was genomen, terug te geven. Hangende de procedure heeft het N.B.I. het tapijt in openbare veiling verkocht.

Beslissing N.B.I. vernietigd met bepaling dat het N.B.I. gehouden was het kleed, subsidiair de waarde daarvan aan appellant te vergoeden.

Veroordeling achterwege gebleven i.v.m. Deviezenbesluit 1945 (F 222).

Ministeriële Beschikking No. 1115A.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1727.

- No. 1195. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 12 Juli 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Hoog).

Appellant was op 20 November 1944 een bedrag van f 32.380,44 schuldig aan het Wehrmachtsverpflegungsamt en heeft deze rekening op 7 December 1944 gedebiteerd voor f 31.118,42 door een levering aan de Beauftragte für Rüstung und Kriegsproduktion. Beschikking van het N.B.I., waarbij het eerste bedrag als vijandelijk vermogen is gevorderd en de toegepaste compensatie is geweigerd, in hoger beroep bevestigd. Art. 23 E 133 laat geen compensatie toe. Appellante heeft zich ook zelf op het standpunt gesteld dat de vordering tegen de Beauftragte niet door compensatie was te niet gegaan.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 23, 43.) N.R. No. 1730.

Appèl van beslissingen Afdeling Effectenregistratie.

No. 1196. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
5 Juni 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuw-
kuyk).

Goede trouw in de zin van art. 32 E 100 kan slechts worden aangenomen indien de verkrijger gegronde redenen had om aan te nemen, dat de door hem verkregen effecten niet geroofd waren. Appellant heeft over de mogelijkheid dat hem geroofde effecten zouden worden geleverd, in het geheel niet nagedacht.

Uitkeringen aan kopers van certificaten van Amerikaanse effecten kwam vóór de oorlog voor bij verkoop van effecten, waarin arbitrage was — gedurende de bezetting, toen er geen arbitrage was in Amerikaanse fondsen, werden dergelijke uitkeringen gegeven om de koop aantrekkelijker te maken. Het weinig aantrekkelijke lag in de omstandigheid dat het ging om geroofde Joodse effecten. Indien het aannemen van zulk een uitkering zou vallen onder regelmatig beursverkeer, dan zou aanvullend bewijs van goede trouw overeenkomstig art. 53, lid 3, in de gegeven omstandigheden geboden zijn. Dit bewijs is niet geleverd, daar het gemis aan goede trouw van de commissionair is komen vast te staan, die rechtstreeks van Rebholz heeft gekocht.

De vraag of een Rebholz-uitkering moet worden beschouwd als een daad van regelmatig beursverkeer is in dit geding onbeantwoord gelaten.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68.) N.R. No. 1720.

No. 1197. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
22 Mei 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuw-
kuyk).

Ook indien het nummer van de deviezenvergunning en daardoor de besmette herkomst van het effect aan appellant of diens commissionair niet bekend mocht zijn geweest vóór de koop, dan is de commissionair daarmee bekend geworden bij ontvangst van de verkoopnota, zodat deze bij de ontvangst van het effect niet te goeder trouw was, tenzij moet worden aangenomen dat het effect voor de eigenaar niet verloren is gegaan onder de omstandigheden zoals omschreven in art. 25 E 100.

Van dit laatste is in beide instanties niets gebleken, zodat de beslissing terecht is gewezen en de beslissing dient te worden bekrachtigd.

Betekenis van art. 8 van het Deviezenbesluit 1941.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 3e lid, 32.)

N.R. No. 1723.

**No. 1198. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVEN-
HAGE,** 31 Aug. 1949. (Prof. Mr. Duyfjes).

Krachtens art. 45 E 100 kan uitsluitend een vroegere bezitter of vroegere zakelijk gerechtigde een aanvraag tot herstel van recht bij de Afdeling Effectenregistratie indienen. Verzoeker is geen gedeposeerde eigenaar-bezitter of zakelijk gerechtigde en kan derhalve geen herstel van recht bij de Afdeling Effectenregistratie verkrijgen.

De in kort geding gevraagde voorziening betreft mitsdien niet de werkzaamheid van de Raad, zodat de voorzitter zich onbevoegd heeft verklaard van de zaak kennis te nemen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 45, 150a.)

N.R. No. 1728.

- No. 1199. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
22 Mei 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuw-
kuyk).

Bij aankoop van effecten buiten de beurs is niet art. 53, lid 3, E 100 toepasselijk, maar zal de koper zijn goede trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 moeten aannemelijk maken.

Aangezien de aankoopnota als nummer der deviezenvergunning vermeldde 59500, zijnde het nummer van Rebholz, kan geïntimeerde lasthebber niet geacht worden te goeder trouw te zijn geweest. Beslissing Effectenregistratie vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 3e lid, 32.)

N.R. No. 1731.

Ontvijanding.

- No. 1200. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
6 Maart 1950. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Polderman).

De strekking van de overeenkomst van Parijs (I 332) is een regeling te geven voor de methode van verdeling van de Duitse herstelbetalingen tussen de Westelijke geallieerde mogendheden.

Aan de bepaling van art. 6A van deel I dier overeenkomst mag niet een zo ver gaande betekenis worden toegekend, dat daardoor de vrijheid van iedere regering om op haar eigen grondgebied op het stuk van ontvijanding naar eigen methode te werk te gaan zoude zijn verloren gegaan.

De verplichting van de Nederlandse regering op het vermogen van een Duitser, die op 24 Jan. 1946 in Duitsland was te verantwoordden ingevolge art. 5 der verkeningsregelen, raakt de bevoegdheid tot ontvijanding niet en kan deze niet raken, daar de I.A.R.A. daarover geen zeggenschap heeft.

Genoemd art. laat het bepaalde in art. 34, 1e lid sub f E 133 onverlet. Indien het de bedoeling ware geweest de ontvijanding afhankelijk te stellen van de verantwoording van het vijandelijk vermogen aan de I.A.R.A. ware het noodzakelijk geweest een desbetreffende bepaling in de ministeriële richtlijnen op te nemen.

Requestrant heeft zich terecht beklaagd over het feit, dat het N.B.I. geen beslissing op zijn verzoek heeft genomen.

Afgifte van een non-enemy-verklaring bevolen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34,43; Parijs Accoord (I 332) art. 6A.)

N.R. No. 1721.

- No. 1201. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
7 November 1949. (Mrs. Craandijk, Polderman en Köster).

Ten opzichte van hier te lande in bezettingstijd verblijvende Duitsers — die in een andere positie dan Nederlanders verkeerden — moeten ook andere overwegingen in de beoordeling van hunne gedragingen worden betrokken. De pro-Duitse gedragingen van appellant zijn verklaarbaar i.v.m. zijn precaire positie en zijn, gezien zijn houding tegenover het verzet, niet zodanig, dat zij een weigering van de non-enemy-verklaring zouden rechtvaardigen.

Beschikking N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1725.

- No. 1202. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK UTRECHT,** 21
April 1950. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Wiarda en Prof. Hijmans van de Bergh).

De Accounting Rules, waarop door het N.B.I. een beroep is gedaan

ter motivering van de weigering tot afgifte van een non-enemy-verklaring, brengen niet mede dat art. 34 E 133 niet ten volle zou zijn blijven gelden ook ten aanzien van in Duitsland wonende personen van Duitse nationaliteit.

De afgifte der verklaring brengt alleen mede dat het bedrag van het vrijgegeven vermogen op de herstelrekening moet worden verantwoord.

Beslissing N.B.I. vernietigd, met bevel tot afgifte van een non-enemy-verklaring.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1726.

- No. 1203. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 8 December 1949. (Mrs. Verveen, van Rijk van Alkemade en Borgerhof Mulder).

Bij de beantwoording van de vraag of de houding en gedragingen van verzoeker voldoende gewichtige gronden opleveren om hem niet langer als vijand aan te merken, mag geen invloed worden toegekend aan de regeling van de vermogens van hier te lande verblijvende Duitse onderdanen, ingevolge de overeenkomst betreffende de herstelbetalingen, zodat te verwachten ministeriële richtlijnen daaromtrent geen reden zijn om de beslissing op te schorten. Afgifte van een zgn. non-enemy-verklaring aan verzoeker toegevoegd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1729.

Herziening

- No. 1204. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 8 December 1949. (Mrs. Lunsingh Tonckens, van Haeften en Onnen).

Het verzoek tot herziening van de beslissing inzake Bosma en Westers tegen de Staat (zie N.R. No. 1157) ontvankelijk verklaard, aangezien de Kamer te Groningen geen rekening heeft kunnen houden met het feit, dat Bosma in strijd met de in prima aangenomen houding na de uitspraak heeft verklaard, dat de „Kijkduin” door hem vrijwillig is verkocht.

Verzoek als ongegrond afgewezen aangezien de Staat niet geslaagd is in het bewijs, dat de verkoop vrijwillig en niet onder vijandelijke invloed is tot stand gekomen.

Bosma, door wiens houding de herziening is uitgelokt, veroordeeld in alle proceskosten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.) N.R. No. 1724.

Diverse uitspraken

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 7 Januari 1950. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Het beding, dat een hypothecaire vordering opeisbaar zou zijn bij het overlijden van de schuldenares, brengt weliswaar mede, dat de vordering niet opeisbaar zou zijn gedurende het leven van de schuldenares, maar dit neemt niet weg, dat zij in den zin van art. 33, lid 1, E 100, tot betaling gehouden was van het door haar krachtens de acte van geldlening verschuldigde. Die gehoudenheid „al of niet onder voorwaarden” omvat ook het hierboven bedoelde beding omtrent de opeisbaarheid, waarop de aangehaalde bewoordingen juist betrekking hebben.

Het beding is gemaakt in het belang van de debitrice, die daarvan afstand kan doen zonder dat de crediteur betaling kan weigeren als zijnde onverschuldigd. Geen termen aanwezig geacht voor de toepassing van art. 33, 3e lid, E 100.

Vordering tot herstel van de hypothecaire vordering afgewezen.

Art. 23 e.v. 33 E 100.

VONNIS

Inzake:

Salomon Kats, requestrant

Gemachtigde: *Notaris J. Snippe*

contra:

1. *Mevr. H. Zijlstra*

2. *Mej. Z. ter Haar, gerequestreerden*

Gemachtigde: *Notaris L. Westra.*

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Eerste Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gelezen het proces-verbaal van zwaarigheden op 9 October 1948 door de notaris-bemiddelaar J. Snippe te Meppel, opgemaakt in voldoening aan de bepalingen van Hoofdstuk VII A van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, naar aanleiding van de tussen de daarin genoemde partijen gerezen geschillen;

Nog gelezen het op 15 October 1948 ten deze uitgebracht advies van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Assen, daartoe strekkende dat in casu bevrijdende betaling heeft plaats gehad van de in het proces-verbaal bedoelde hypothecaire schuldvordering zodat de hypotheek niet behoort te worden hersteld;

Mede gelezen het verzoekschrift van 5 November 1948 van Salomon Kats, koopman te Meppel, ten deze domicilie kiezende ten kantore van zijn gemachtigde notaris J. Snippe voornoemd, gericht tegen na te noemen gerequestreerden, waarbij de Raad wordt verzocht:

- a. te herstellen de rechtsbetrekkingen die hebben bestaan tussen requestrant en gerequestreerde ter Haar, ingevolge twee acten d.d. 17 Januari 1935 verleden voor notaris L. Westra te Meppel, in die zin dat gerequestreerde ter Haar aan requestrant zal schuldig zijn de som van f 3.985,75, vermeerderd met een rente naar 5 % per jaar vanaf 30 Augustus 1943, onder verplichting zijnerzijds tot voldoening van een uitkering aan gerequestreerde ter Haar ingevolge voormelde acte van credietverlening, groot f 3,— per week, te rekenen vanaf laatstvermelde datum;
- b. nietig te verklaren althans te vernietigen de doorhaling der hypothecaire inschrijving ten behoeve van requestrant en ten laste van gerequestreerde ter Haar bestaan hebbende en de betrokken hypotheekbewaarder voor zoveel nodig te gelasten de daartoe vereiste handelingen te verrichten;
- c. te bepalen, dat de herstelde inschrijving ten hypotheekkantore ten behoeve van requestrant, rang zal verkrijgen vóór de op 27 Augustus 1943 in deel 483, No. 166 genomen inschrijving ten behoeve van de gerequestreerde Zijlstra;

een en ander met veroordeling van gerequestreerde ter Haar, althans deze en gerequestreerde Zijlstra gezamenlijk, in de kosten van het geding, zowel die van het proces-verbaal van zwaarigheden, als aan de zijde van de Afdeling Onroerende Goederen en de Afdeling Rechtspraak vallende;

Voorts gelezen een schrijven van notaris J. Snippe voornoemd van 27 December 1948 ter weerlegging van het door de gedelegeerde blijkens hoger bedoeld advies ingenomen standpunt; zomede het antwoord van de reeds genoemde gerequestreerde ter Haar door haar gemachtigde notaris L. Westra te Meppel opgemaakt;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 8 December 1949, partij Kats bij monde van zijn gemachtigde notaris J. Snippe voornoemd en bovendien in persoon, gerequestreerde ter Haar en Zijlstra bij monde van hun gemachtigde de candidaat-notaris J. D. Elema te Meppel;

Overwegende dat blijkens vorenbedoelde stukken (waarvan de inhoud geacht moet worden hier te zijn ingelast) het geschil tussen partijen loopt over de vraag, of de hypothecaire schuldvordering, die partij Kats tegen partij ter Haar kon doen gelden, belopende op 28 Augustus 1943 aan hoofdsom en rente een bedrag van f 3.985,75, op die datum rechtsgeldig is afgelost door betaling van dat bedrag zijdens de schuldenares ter Haar aan de Niederländische Grundstücksverwaltung (hier verder aan te duiden als N.G.V.);

Overwegende, dat de beslissing hieromtrent beheerst wordt door de voorschriften van het eerste en derde lid van art. 33 van het Besluit E 100;

Overwegende, dat alzo in de eerste plaats is na te gaan of dit eerste lid van toepassing is op de tussen partijen in hoofdzaak vaststaande en door de nader ten processe overgelegde akten bevestigde feiten;

dat blijkens akte van 17 Januari 1935 voor notaris Westra te Meppel verleden partij ter Haar hypotheek heeft verleend aan partij Kats op het daarin nader omschreven haar toebehorend onroerend goed ter zake van een haar verleend crediet van f 7.000,—, onder meer onder het beding dat het ter zake verschuldigde bij haar overlijden terstond opeisbaar zou zijn; waarui volgens partij Kats is af te leiden, dat de vordering bij het leven van de schuldenares (afgezien van andere in de akte voorziene gevallen, die zich niet hebben voorgedaan) niet opeisbaar zou zijn;

Overwegende, dat het bewuste geding inderdaad, in het belang der schuldenares gemaakt, deze uitlegging wettigt, maar dit niet wegneemt, dat zij in de zin van het aangehaalde 1e lid van art. 33 naar Nederlands recht tot betaling gehouden was van het door haar krachtens die akte verschuldigde; dat die gehoudenheid immers in dat eerste lid uitdrukkelijk „al of niet onder voorwaarden” wordt erkend, waaronder zeker ook begrepen is een beding als in casu omtrent de opeisbaarheid gemaakt;

dat het artikel naar 's Raads oordeel in de aangehaalde bewoordingen juist op dergelijke voorwaarden doelt en daarbij niet te denken valt aan een verbintenis onder voorwaarde als bedoeld bij artt. 1289 en volgende van het B.W.;

Overwegende, dat het beding, waarvan hier sprake is, bovendien in het belang van de schuldenares was gemaakt; en zij naar Nederlands recht ongetwijfeld gerechtigd was daarvan afstand te doen zonder dat een daarop volgende betaling door de crediteur als onverschuldigd zou kunnen worden afgewezen;

Overwegende, dat naast deze gehoudenheid art. 33 (1) de eis stelt, dat er tijdens de bezetting ingevolge een toen bestaande verplichting aan een ander dan de schuldeiser is betaald;

Overwegende, dat uit de overgelegde brief van het Makelaarskantoor P. Everout van 18 Mei 1943 aan notaris L. Westra blijkt, dat dit kantoor namens de N.G.V. de hypothecaire vordering op partij ter Haar heeft opgezegd uiterlijk per 30 Augustus 1943 zulks ingevolge art. 1 (1) der bezettingsverordening no. 37/1943 van 19 April 1943 betreffende de opeisbaarheid van de zgn. Joodse hypotheken, krachtens welke voorschrift alle ten voordele van Joden bestaande hypothecaire schuldvorderingen met een termijn van drie maanden konden worden opgezegd;

Overwegende, dat partij ter Haar vervolgens op 30 Augustus 1943 tot de aflossing is overgegaan;

Overwegende, dat zij derhalve inderdaad krachtens een destijds bestaande verplichting aan een ander dan de crediteur betaald heeft, zodat in elk opzicht is voldaan aan art. 33 (1);

Overwegende, dat de gemachtigde van partij Kats echter van mening is, dat

er bijzondere redenen waren op grond waarvan partij ter Haar de betaling had moeten weigeren;

dat hij hiervoor beroep heeft gedaan op de zeer bijzondere verhouding tussen beide partijen bestaande, aangezien deze geldlening eigenlijk bedoeld is geweest als een aan partij ter Haar, die destijds in zeer moeilijke omstandigheden verkeerde, ter tegemoetkoming daaraan verstrekt levensonderhoud;

dat echter — ook al zou dit feitelijk komen vast te staan — dit geen argument zou kunnen opleveren voor een weigering als in het derde lid bedoeld, aangezien dit stellig niet ziet op gevallen, waarin vooraf vaststaat, dat de grond der weigering onaanvaardbaar zou zijn voor de bezettingsschuldeiser, die morele verplichtingen tegenover Joden principieel ontkende;

dat, voorzover de strekking van het betoog van meerbedoelde gemachtigde slechts mocht zijn, dat partij ter Haar reden gehad had met de betaling te traineren — in welke richting ook wijst zijn bewering dat die partij zelfs uit eigen beweging had willen aflossen en alleen door advies van haar notaris daarvan weerhouden is — de Raad met dit laatste geen rekening kan houden, nu vaststaat dat dit beweerde voornemen in elk geval niet is uitgevoerd, terwijl van traineren in Augustus 1943 toen het einde der bezetting nog geenszins in zicht was redelijkerwijze geen goed resultaat voor de Joodse crediteur was te verwachten;

dat de Raad derhalve in aanmerking nemende dat partij ter Haar eerst betaald heeft op de dag waarop de opzeggingstermijn verstreek, voor toepassing van meerbedoeld derde lid geen termen aanwezig acht;

Overwegende, dat de vordering mitsdien in haar geheel moet worden afgewezen met dien verstande dat requestant Kats verhaal heeft tegen de N.G.V. voor het door deze in voldoening van de hypothecaire vordering ontvangene, waartegen de vertegenwoordiger van de N.G.V. blijkens het proces-verbaal van zwarigheden verklaard heeft geen bezwaar te hebben;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering van de hand;

Verstaat dat requestant Kats verhaal kan doen gelden tegen de N.G.V. voor het door deze in voldoening aan de hem, requestant, toekomende hiervoren nader aangeduide hypothecaire vordering, van partij ter Haar ontvangene;

Veroordeelt requestant Kats in de kosten van het rechtsherstel bedragende voor het proces-verbaal van zwarigheden f 69,82 en voor de Afdeling Onroerende Goederen f 25,—; zomede in de kosten van het geding, tot heden aan de zijde van partijen ter Haar en Zijlstra tezamen begroot op f 50,—.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 22 November 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Schim van der Loeff en van Opstall).

Daar niet bij voorbaat uitgesloten wordt geacht dat verzoekster met succes een procedure tot rechtsherstel tegen L.V.V.S. kan voeren behoort haar de toestemming voor die procedure niet te worden geweigerd.

Beschikking N.B.I. vernietigd en toestemming alsnog verleend.

Art. 43 E 133.

VONNIS

Inzake:

Maria Helena Kampman, weduwe van E. Joachimsthal, q.q. moedervoogdes van haar minderjarige zoon B. E. A. Joachimsthal, *requestante*.

Gemachtigde: *Mr. M. N. G. Th. de Kort*.

R

Contra:

Het Nederlandse Beheersinstituut, gerequesteerde.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gezien het verzoekschrift van Maria Helena Kampman, wonende te Zeist, weduwe van Elias Joachimsthal, voor zich en als moedervoogdes over haar minderjarige zoon Boudewijn Elias Albert Joachimsthal, ingediend op 8 Januari 1949 en het daarop ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 15 September 1949, verzoekster bij monde van haar gemachtigde Mr. M. N. G. Th. de Kort, gerequesteerde bij monde van Mr. H. M. Smits;

Overwegende, dat verzoekster heeft gesteld, dat op 2 April 1946 is overleden Elias Joachimsthal, nalatende ab intestato zijn enige zoon Boudewijn en verzoekster, zijn echtgenote;

dat voornoemde erflater voor 1/6 gedeelte gerechtigd was in een inschrijving op het Grootboek A (nieuw) 3 %, letter E, Deel 1 nummer 235, in totaal groot f 52.000,—, welke inschrijving belast was met een levenslange uitkering van f 30.— per week ten behoeve van de niet-Joodse Aafke Buning, van welk grootboekkapitaal de notarissen N. Schröder en J. Wilkens bewindvoerder waren;

dat Lippmann Rosenthal & Co. (hierna genoemd L.V.V.S.) zich op 4 Februari 1944 heeft gewend tot de bewindvoerders met de mededeling, dat de voornoemde inschrijving in verband met een van Duitse zijde gegeven opdracht omgewisseld diende te worden in grootboekobligaties, terwijl de voornoemde lijfrente diende te worden afgekocht overeenkomstig de bepaling van artikel 45 der Successiewet;

dat vervolgens ten laste van deze grootboekinschrijving, althans van grootboekobligaties, waarin deze inschrijving onder dwang der Duitsers was ingewisseld, op 1 Maart 1944 een afkoopsom van f 7.375,— aan Aafke Buning is overgemaakt;

dat deze blijkbaar nog bezwaren heeft gemaakt tegen de grootte van het bedrag, doch L.V.V.S. op 8 Maart 1944 haar bij brief heeft doen weten, dat bij niet-volledige medewerking harerzijds de Generalkommissar een regeling zou opleggen, waarvan betwijfeld moest worden of zij even gunstig uit zou vallen;

dat deze afkoopregeling heeft plaats gevonden zonder medewerking van de gerechtigde, te weten van de gezamenlijke erfgenamen van Abraham Salomon, onder wie Elias Joachimsthal;

dat Aafke Buning nauwelijks een jaar na de afkoop is overleden;

dat verzoekster omdat deze afkoop zo nadelig bleek te zijn, zich bij schrijven d.d. 7 October 1948 tot de beheerders van L.V.V.S. heeft gewend met de vraag, of deze bereid zouden zijn de rekening van E. Joachimsthal te crediteren met een bedrag gelijk aan $1/6 \times f 7.375,—$ (zijnde het aandeel van E. Joachimsthal) minus 1/6 van de door de afkoop uitgespaarde periodieke uitkeringen;

dat die beheerders daarop bij brief d.d. 12 October 1948 hebben laten weten, dat zij daartoe niet bereid waren;

dat verzoekster daarop, in de mening verkerende dat ten deze niet alleen de erfgenamen van Aafke Buning, doch ook L.V.V.S. als de initiatiefneemster tot de onrechtmatige gedraging in het geding tot rechtsherstel behoort te worden betrokken, zich op 13 October tot gerequesteerde heeft gewend met verzoek om goed te vinden dat tegen L.V.V.S. een rechtsherstelprocedure wordt aanhangig gemaakt;

dat gerequesteerde zulks heeft geweigerd bij brief d.d. 10 December 1948,

zulks op grond dat de bij artikel 25 van het Besluit E 133 aangegeven weg hier zou dienen te worden gevolgd en erkenning van die vordering bij L.V.V.S. zou moeten worden gevraagd en onder opmerking dat een eventuele rechtsherstelprocedure tegen de erfgenamen en/of rechtverkrijgenden van wijlen Aafke Buning zou dienen te worden ingesteld, waarvoor geen toestemming van gerequesteerde nodig zou zijn;

Overwegende, dat verzoekster bij haar request tegen deze beschikking van gerequesteerde d.d. 10 December 1948 tijdig in beroep is gekomen en heeft gevraagd de verlangde toestemming alsnog te verlenen, zulks omdat zij die beslissing onjuist acht op grond van de omstandigheid, dat duidelijk is gebleken dat de beheerders van L.V.V.S. hebben te kennen gegeven, dat zij aan het door verzoekster voorgestelde rechtsherstel niet wensen mede te werken en het dus overbodig is om een erkenning van haar vordering te vragen;

Overwegende, dat van hetgeen gerequesteerde hiertegen heeft aangevoerd allereerst bespreking behoeft haar bewering ter zitting, dat verzoekster in haar beroep niet zou kunnen worden ontvangen, omdat zij ten deze niet alleen zou kunnen optreden, doch uitsluitend tezamen met de medeparticipanten in het grootboekkapitaal — of hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn getreden — ten aanzien waarvan het rechtsherstel wordt gevraagd;

Overwegende echter, dat dit betoog slechts dan juist zou zijn, indien verzoekster beoogde te doen vaststellen dat voor de gezamenlijke participanten een vordering ten laste van L.V.V.S. ten bedrage van een gehele afkooptom verminderd met de door de afkoop bespaarde uitkeringen bestond, doch zulks niet het geval is, daar verzoekster dit slechts verlangt voor 1/6 gedeelte daarvan, het deel waarvoor zij tot optreden gerechtigd is, en zulks ook mogelijk is, daar zodanige vordering deelbaar is, en ingevolge artikel 1335 B.W. iedere erfgenaam van een deelbare vordering voldoening — en a fortiori ook vaststelling — van zijn aandeel in die vordering kan eisen;

Overwegende voorts, dat wij uit de ten requeste gestelde feiten, die op zichzelf niet door gerequesteerde zijn weersproken, volgt dat de oorspronkelijke rechtsbetrekking bestaan hebbende tussen de rechtsvoorganger van verzoekster en zijn medeparticipanten in het grootboekkapitaal enerzijds en Aafke Buning anderzijds is vernietigd mede op instigatie van L.V.V.S. en mitsdien niet bij voorbaat uitgesloten mag worden geacht, dat verzoekster voor haar aandeel deswege met succes een procedure tot rechtsherstel tegen L.V.V.S. kan voeren;

Overwegende, dat waar zulks het geval is haar de eventuele mogelijkheid daartoe, welke wellicht zou kunnen worden verwezenlijkt tegelijk met een eventuele tegen de erfgenamen van Aafke Buning te voeren procedure tot rechtsherstel naar het oordeel van de Raad in casu niet mag worden afgesneden door het enkele feit, dat de voor die verwezenlijking onontbeerlijke toestemming van gerequesteerde voor de procedure tegen L.V.V.S. haar wordt geweigerd;

Overwegende mitsdien, dat de beschikking waarbij zulks geschiedde behoort te worden vernietigd, de gevraagde toestemming alsnog aan verzoekster behoort te worden verleend en gerequesteerde in de kosten van deze procedure in beroep dient te worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Vernietigt te beschikking waarvan beroep;

Verleent aan verzoekster toestemming om bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel de ten requeste bedoelde procedure aanhangig te maken;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van deze procedure aan de zijde van verzoekster, tot op deze uitspraak begroot op f 100,—.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 29 December 1949. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Het Beheersinstituut, beheerskosten vaststellend en innend, treedt dan op als schuldeiser tegenover schuldenaar. Het geschil over beheerskosten is een geschil waarbij het Beheersinstituut optreedt als partij ter handhaving van een hem toekomend recht. Dit brengt mede, dat nu appelland in het gelijk wordt gesteld, het Beheersinstituut in de kosten kan worden veroordeeld.

Artt. 35, 43 E 133.

VONNIS

Inzake:

Gesina Hendrika Peters, requesetrante.

Gemachtigde: *Cand.-not. T. Meijering.*

Contra:

Het Nederlandse Beheersinstituut, gerequesteerde.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gezien een bij de Raad op 2 Februari 1949 ingekomen verzoekschrift van Gesina Hendrika Peters, houdende beroep tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief aan verzoeksters gemachtigde T. Meijering d.d. 5 Januari 1949 en de aanvullende verzoekschriften van 14 April 1949 en 14 Juni 1949;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut van 4 Juli 1949; Gehoord partijen, verzoekster bij monde van haar gemachtigde W. J. J. Gouverne, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. H. L. Swaab; Gezien de door partijen aan de Raad overgelegde stukken;

WAT DE FEITEN BETREFT:

Overwegende, dat het vermogen van verzoekster, behorende zij tot de personen als bedoeld in art. 6 van het Besluit E 133, is gekomen onder beheer van het Beheersinstituut;

dat na opheffing van het beheer het Beheersinstituut aan verzoekster een zeker bedrag voor zijn bemoeiingen in rekening heeft gebracht, met welk bedrag verzoekster zich niet heeft kunnen verenigen;

dat bij brief van 5 Januari 1949 het Beheersinstituut geweigerd heeft aan verzoekster een volgens haar te veel betaald bedrag terug te betalen;

dat, nadat verzoekster tegen de in deze brief vervatte beslissing bij de Raad in beroep was gekomen, het Beheersinstituut alsnog aan verzoekster het volgens verzoekster te veel betaalde heeft terugbetaald, waarna verzoekster in beroep hare vordering heeft beperkt tot veroordeling van het Beheersinstituut in de proceskosten, welke vordering het Beheersinstituut heeft bestreden;

EN IN RECHTE:

Overwegende, dat ingevolge art. 35, 2e lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) het Beheersinstituut voor zijn bemoeiingen ter zake van het beheer van een ingevolge dit Besluit onder zijn beheer gesteld vermogen aan degene, wiens vermogen beheerd is, kosten in rekening kan brengen;

dat reeds hieruit volgt, dat een geschil over deze kosten is een geschil tussen het Beheersinstituut als schuldeiser enerzijds en de onder beheer gestelde als schuldenaar anderzijds;

dat voorts bij niet voldoening van deze kosten, het Beheersinstituut de schuldenaar tot betaling kan dwingen door middel van een dwangbevel, uit te vaardigen en ten uitvoer te leggen op de wijze, voorgeschreven in art. 41 E 133;

dat ingevolge dit artikel de schuldenaar verzet kan doen tegen het dwangbevel, waarna, gelijk uit het artikel voorts blijkt, terzake een procedure op tegenspraak wordt gevoerd tussen het Beheersinstituut en de schuldenaar voor de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage;

dat verder in art. 41 E 133 de verplichting tot voldoening van beheerskosten, verschuldigd krachtens art. 35, 2e lid, van het Besluit, geheel gelijk gesteld wordt met de verplichtingen, voortvloeiende uit de artikelen 20 tot en met 24 van dat Besluit, zijnde verplichtingen tot het betalen van gelden verschuldigd aan, en het afdragen van vermogensbestanddelen behorende tot, vijandelijk vermogen, en wel aan het Beheersinstituut als beheerder van zodanig vermogen;

dat ook uit dit en en ander duidelijk blijkt, dat naar de opvatting van de wetgever het Beheersinstituut, beheerskosten vaststellend en innend, niet anders optreedt dan als schuldeiser tegenover schuldenaar;

dat een geschil over beheerskosten alzo is een geschil over een aan het Beheersinstituut als schuldeiser jegens een onder beheer gestelde als schuldenaar toekomend recht en dat in zodanig geschil het Beheersinstituut optreedt als partij ter handhaving van een hem toekomend recht;

dat nu wel het Besluit E 133 het in art. 43 mogelijk heeft gemaakt, dit geschil bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad aanhangig te maken bijwege van hoger beroep tegen de beslissing van het Beheersinstituut, waarbij dit Instituut eenzijdig het bedrag der beheerskosten heeft vastgesteld, doch dit geenszins belet ook in de beroepsinstantie het Beheersinstituut overeenkomstig de boven weergegeven opvatting van de wetgever te beschouwen als partij, optredende ter verdediging van een beweerd vorderingsrecht;

dat dit medebrengt, dat indien de appelland in het gelijk wordt gesteld, het Beheersinstituut als in het ongelijk gestelde partij in de kosten kan worden veroordeeld;

dat de Raad daartoe in het gegeven geval alle aanleiding vindt, vermits het, naar de eigen erkenning van het Beheersinstituut, uitsluitend aan een aantal fouten van het Beheersinstituut is te wijten, dat verzoekster tegen de onjuiste beslissing van het Beheersinstituut beroep heeft moeten instellen en het Beheersinstituut pas na het ingesteld beroep het teveel berekende heeft terugbetaald;

RECHTDOENDE:

Veroordeelt het Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan zijde van verzoekster begroot op f 60,— (zestig gulden).

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
13 October 1949. (Mrs. G. Sluis, J. H. P. E. Mijnsen en H. K. Köster).

Art. 33 E 100 heeft de strekking om de debiteur te beschermen, die zich naar bezettingsrecht niet kon verzetten tegen een opeising van de schuld door een ander dan de werkelijke crediteur. Deze strekking zou niet worden verwezenlijkt wanneer een uit het bezettingsrecht voortvloeiende wijziging in de tijdsbepaling, welke overigens aard en oorzaak van de oorspronkelijke schuld ongewijzigd laat, tengevolge zou hebben dat geen gehoudenheid tot betaling als bedoeld in art. 33, lid 1, E 100 zou worden aangenomen.

Verzoek tot herstel van de hypothecaire vordering ontzegd.

Artt. 23 e.v., 33 E 100.

VONNIS

Inzake:

Jesaja Jesayes, wonende te Amsterdam, in hoedanigheid van bewindvoerder voor *Abraham Jesayes*, eiser

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg*

contra:

Jacob van Leeuwen, wonende te Amsterdam, gedaagde.

Gemachtigde: *Mr. D. Schut Jr.*

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gezien het verzoekschrift d.d. 27 Februari 1948 van J. Jesayes, gemachtigde Mr. I. L. Hamburg en het daarop door J. van Leeuwen ingediende verzoekschrift;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter terechtzitting van 30 December 1948 en op de verdere stukken van het geding;

Overwegende ten aanzien van de feiten:

Eiser heeft op de gronden, vermeld in zijn verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingelast dient te worden beschouwd, verzocht nietig te verklaren de aflossing van de in het verzoekschrift omschreven hypothecaire vordering, met nevenvorderingen.

Gedaagde heeft de vordering bestreden op gronden, vermeld in zijn schriftelijk antwoord, waarvan de inhoud eveneens als hier ingelast dient te worden beschouwd.

Ten aanzien van het recht:

Tussen partijen staan de volgende feiten vast:

- a. Op 7 October 1935 heeft de afwezige Abraham Jesayes (hierna te noemen Jesayes) een hypothecaire geldlening gesloten met gedaagde, hierna ook te noemen van Leeuwen, onder beding, dat de lening opeisbaar zou zijn op 7 October 1940.
- b. In Februari 1941 is tussen partijen overeengekomen, dat de hypothecaire lening werd verlengd tot 7 October 1945, waarna op 1 Maart 1942 nader werd overeengekomen dat de lening werd verlengd tot 7 October 1947.
- c. P. Everout te Amsterdam heeft in kwaliteit van gevolmachtigde van de Niederländische Grundstücksverwaltung bij schrijven d.d. 26 Juni 1943 de hypothecaire lening ingevolge art. 1 der Verordening no. 37/1943 opgezegd per 30 September 1943 onder aankondiging, dat de algehele aflossing voor of op genoemde datum ten kantore van P. Everout diende te geschieden.
- d. Op 30 September 1943 heeft van Leeuwen door bemiddeling van notaris N. Schröder hoofdsom en rente afgelost aan het makelaarskantoor P. Everout.

Tegenover eiser's vordering tot nietigverklaring van de aflossing heeft gedaagde aangevoerd, dat de betaling bevrijdend is, omdat hij volgens bezettingsrecht verplicht was om aan de aanmaning tot aflossing gevolg te geven, zodat ten deze art. 33, lid 1, K.B. E 100 van toepassing is.

Eiser heeft dit beroep bestreden door erop te wijzen, dat art. 33, lid 1, alleen van kracht is, wanneer de debiteur volgens het gewone Nederlandse recht op het ogenblik der betaling daartoe gehouden was. Aan dit vereiste zou volgens eiser niet zijn voldaan, omdat de hypothecaire vordering, volgens het gewone recht, eerst op 7 October 1947 kon worden opgeëist.

Dit betoeg wordt door de Raad verworpen.

Art. 33, lid 1, sanctioneert de betaling aan de door het Duitse bezettingsrecht voor de werkelijke crediteur in de plaats gestelde schuldeiser mede in het geval de schuldenaar onder voorwaarden tot de betaling gehouden was.

Volgens Nederlands recht was de debiteur gehouden tot betaling jegens de schuldeiser onder een voorwaarde, te weten de bepaling, dat de schuld niet opeis- en aflosbaar zou zijn vóór 7 October 1947.

Deze voorwaarde werd door de Duitse bezetter gewijzigd bij verordening 37/1943, welke bepaalde, dat de opeisbaarheid van Joodse hypotheken, onverminderd de andere opzeggingsmogelijkheden, door den gerechtigde met een termijn van drie maanden tegen het einde van een kalendermaand kon worden aangezegd.

Volgens de verordening 154/1941 trad de Nederländische Grundstücksverwaltung voor de gerechtigde op als beheerder met het recht van beschikking over de schuldvordering.

De aard van de schuld en de oorzaak hiervan werd door deze beide verordeningen niet gewijzigd. De gehoudenheid tot betaling van de schuld, zoals deze volgens Nederlands recht afgezien van de tijdsbepaling, bestond, bleef dus dezelfde.

Art. 33 heeft de strekking om de debiteur te beschermen, die zich naar bezettingsrecht niet kon verzetten tegen een opeising van de schuld door een ander dan de werkelijke crediteur gedaan. Deze strekking zou niet worden verwezenlijkt, wanneer een uit het bezettingsrecht voortvloeiende wijziging in de tijdsbepaling, welke overigens aard en oorzaak van de oorspronkelijke schuld ongewijzigd laat, tengevolge zou hebben, dat geen gehoudenheid tot betaling als bedoeld in art. 33, lid 1, bestond.

Eiser heeft subsidiair naar voren gebracht, dat ten deze bijzondere redenen aanwezig zouden zijn geweest, op grond waarvan van Leeuwen de betaling had moeten weigeren.

Naar het oordeel van de Raad kan in het algemeen niet de eis worden gesteld, dat een debiteur van een hypothecaire vordering in een situatie als de onderhavige weigerde om aan de opeising van de lening gevolg te geven. De gevolgen van een zodanige weigering waren voor de debiteur niet te overzien.

Eiser heeft ten deze als bijzondere redenen naar voren gebracht, dat gedaagde door het traineren van de zaak aan de aflossing had kunnen ontkomen. Bij een aflossing, welke zoals de onderhavige per 30 September 1943 werd geëist, bevond de oorlog zich echter in een zodanig stadium, dat pogingen om de zaak te rekken tegenover een instelling als de Nederländische Grundstücksverwaltung en haar vertegenwoordiger, het makelaarskantoor Everout, geen voldoende kans op succes boden.

Daarnaast heeft eiser aangevoerd, dat gedaagde zich had kunnen beroepen op de Crisis Hypotheek Aflossingswet. Een dergelijk beroep was echter naar het oordeel van de Raad in de destijds heersende omstandigheden kansloos, te meer daar het makelaarskantoor Everout in de opeisingsbrief is medege-deeld, dat de Nederländische Grundstücksverwaltung bereid was de kosten van het roeyement en van een notariële acte van oversluiting voor een nieuwe lening voor haar rekening te nemen.

Ook een beroep op de lage rente van de onderhavige lening zou er niet toe hebben geleid, dat met succes aan de aflossing kon worden ontkomen omdat door de grote overwaarde van het onroerend goed, een nieuwe lening tegen hetzelfde rentepercentage kon worden gesloten, en dan ook inderdaad is gesloten.

Tenslotte heeft eiser nog opgeworpen, dat gedaagde, die lid was van de N.S.B. op grond van dit lidmaatschap des te gemakkelijker de aflossing had kunnen vertragen. Er is echter op geen enkele wijze gebleken, dat gedaagde over enigerlei bijzondere invloed beschikte, zodat niet is aangetoond dat gedaagde meer dan een andere debiteur in staat is geweest om aan de aflossing te ontkomen. Gedaagde heeft met de aflossing gewacht tot aan de laatste dag, tegen welke de vordering was opgeëist.

Onder deze omstandigheden ziet de Raad geen aanleiding tot toepassing van art. 33, lid 3.

Het beroep van gedaagde op art. 33, lid 1, is derhalve gegrond te achten. Op de verder door partijen naar voren gebrachte vragen met betrekking tot de tot standkoming van de acten van verlenging der hypothecaire lening heeft daarom niet verder te worden ingegaan.

Op deze gronden dient te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Ontzegt eiser zijn vordering.

Veroordeelt hem in de kosten van het geding, tot aan deze uitspraak begroot op f 125.—.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
3 October 1949. (Mrs. J. Verdam, J. J. de Flines en J. Lubbers).

De veilinghouder is tegenover de gedeposedeerde alleen dan tot schadevergoeding verplicht, indien door de wijze waarop hij zijn medewerking heeft verleend het achterhalen der goederen of de waarde daarvan onmogelijk is geworden, doordat de kopers onbekend zijn of doordat de verkoop zodanig is geschied, dat de kopers zich op hun goede trouw kunnen beroepen.

In andere gevallen acht de Raad het redelijk dat de veilinghouder de ontvangen provisie wordt terugbetaald.

Artt. 23 e.v. E 100.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gelezen een verzoekschrift van de *N.V. Boekhandel en Antiquariaat B. M. Israël*, gevestigd te Arnhem (gemachtigde: *Mr. B. P. Gomperts*);

Gelezen de verweerschriften van:

1. *N.V. Veilingbedrijf G. Theod. Bom en Zoons*, gevestigd te Amsterdam (gemachtigde: *Mr. Th. W. Branbergen*);
2. *Mr. E. J. Dommering Jr.*, als bestuurder van de *Volkse Uitgeverij Westland* te Amsterdam;
3. *Marcus Leonardus Sweris*, wonende te Leiden (gemachtigde: *Mr. Th. W. Branbergen*).

Overwegende, dat verzoekster heeft gesteld:

dat verzoekster te Arnhem vóór de bezetting van Nederland gevestigd was als een zeer bekende specialiste op het gebied van antiquarische boeken en prenten, met filialen te Amsterdam en Nijmegen;

dat het filiaal Amsterdam werd gedreven door Salomon Israël, destijds mede-directeur van verzoekster, die tevens op eigen naam als commissionair handel dreef in antiquarische boeken en prenten, die hem daartoe door verzoekster in commissie werden gegeven;

dat verzoekster en haar filiaal, gedreven onder de firma S. Israël door de Duitse bezetting als Joodse zaken werden beschouwd en de Duitsers, die derhalve uit het economische leven hebben verwijderd;

dat zij dit hebben gedaan door bemiddeling van een zekere Ditmarsch, secretaris van de nationaal-socialistische Volkse Boekhandel, die tot Verwalter over Israël en vele andere Joodse antiquaren was benoemd;

dat deze Ditmarsch en/of de Volkse Boekhandel voormeld, op zijn beurt „koper” geworden van de boeken en prenten, die hem als Verwalter in handen waren gevallen, een groot deel van het een en ander door bemiddeling van de *N.V. Veilingbedrijf G. Theod. Bom en Zoon's*, Kerkstraat 310-314 te Amsterdam, in het openbaar heeft doen verkopen;

dat deze openbare verkopeningen op verschillende data in het jaar 1943 door Bom voornoemd zijn gehouden volgens door deze veilinghouder gemaakte en verspreide catalogi, uitdrukkelijk vermeldende, dat de daarin aangekondigde verkopeningen betroffen werken en/of platen van Antiquariaat (respectievelijk firma) S. Israël te Amsterdam en Arnhem;

dat nu op een of meer van deze veilingen door de Fa. M. L. Sweris „De Boekenhal”, gevestigd te Leiden, aan de Prinsessekade 4, zijn gekocht de boeken en/of platen genoemd in de bijlage dezes tegen de prijzen als daarbij telkens vermeld;

dat verzoekster gerechtigd is de afgifte van deze boeken en/of plaatwerken, voorzover nog in handen van deze gerequesteerde, te vorderen, en voorzover die niet meer in het bezit van deze gerequesteerde mochten zijn, deze gehouden zal zijn mede te delen, hoe en bij welke gelegenheid deze boeken en/of platen uit zijn bezit zijn gegaan, en in wiens bezit zij toen zijn gekomen, terwijl genoemde gerequesteerde — hoofdelijk met eventuele latere houders dier

goederen — tegenover verzoekster aansprakelijk is voor de door haar geleden schade;

dat verzoekster die schadevergoeding stelt op de prijs, die de goederen op deze veiling(en) als voren hebben opgebracht;

dat voorts verzoekster recht en belang heeft de koopovereenkomsten achter-eenvolgens gesloten tussen Ditmarsch als Verwalter en de Volkse Boekhandel (beiden vertegenwoordigd door Mr. E. J. Dommering Jr., kantoorhoudende aan de Keizersgracht 529 te Amsterdam) en de opdracht door deze aan de N.V. G. Theod. Bom en Zoon's, Kerkstraat 310-314 te Amsterdam, alsmede de op de door deze als voren gehouden veilingen tot stand gekomen overeenkomsten met de eerste gerequesteerde nietig te verklaren;

dat tenslotte verzoekster recht en belang heeft de rechtsverhouding tussen haar en de N.V. G. Theod. Bom voornoemd als veilinghoudster te bepalen en wel in dier voege, dat deze door medewerking tot voormelde openbare verkoop in ernstige mate ozzettelijk medeplichtig is geweest aan het vervreemden van zgn. Joods goed, en aldus jegens verzoekster een onrechtmatige daad heeft gepleegd, uit hoofde waarvan zij tegenover verzoekster schadeplichtig is, tot een bedrag, nader op te maken bij staat, en tot dit bedrag hoofdelijk met Ditmarsch, de Volkse Boekhandel, en de gerequesteerde Fa. M. L. Sweris, „De Boekenhal” te Leiden.

dat uit de aard der zaak in de eerste plaats Ditmarsch en de Volkse Boekhandel voor de door hen jegens verzoekster gepleegde onrechtmatige daden en de daaruit voor verzoekster resulterende schade aansprakelijk zijn, doch deze beide gerequesteerden uit soortgelijke hoofde reeds zoveel aansprakelijkheid op zich geladen hebben, dat er op hen nog slechts zeer weinig verhaal bestaat;

Op alle welke grondent verzoch wordt:

1. nietig te verklaren de diverse handelingen van koop en verkoop hierboven nader aangeduid;
2. de gerequesteerde Fa. M. L. Sweris „De Boekhandel” te Leiden, te veroordelen de in de bijlage dezes nader gespecificeerde boeken en/of plaatwerken aan verzoekster af en over te geven binnen 14 dagen nadat hij daartoe door de desbetreffende Kamer zal zijn veroordeeld, envoorzoover hij in de onmogelijkheid mocht verkeren om die boeken en/of plaatwerken af te geven, a) binnen 14 dagen nadat hij daartoe veroordeeld zal zijn, schriftelijk aan verzoekster mede te delen, wat er met die goederen is geschied en wat hem bekend is omtrent de persoon, die deze goederen in zijn bezit heeft gekregen, nadat zij uit het bezit van gerequesteerde zijn geraakt, het een en ander voor zover deze gerequesteerde deze gegevens niet reeds gedurende de procedure zal hebben verschaft en b) in ieder geval voor elk boek- of plaatwerk, dat hij alsdan niet op tijd zal hebben teruggegeven te betalen als schadevergoeding een bedrag gelijk aan de waarde van elk ontbrekend boek- of plaatwerk, als op de bijlage dezes nader gespecificeerd, met de rente over dit bedrag ad 5 % vanaf de dag der wederrechtelijke beschikking door deze gerequesteerde, zijnde respectievelijk 30 Maart, 28-30 April 1943;
3. de gerequesteerden N.V. Veilingbedrijf G. Theod. Bom en Zoons alsmede de gerequesteerden Ditmarsch en Volkse Boekhandel onderling en met gerequesteerde Fa. M. L. Sweris, „De Boekenhal” hoofdelijk te veroordelen tot schadevergoeding, te betalen aan verzoekster, met rente als voren, nader op te maken bij staat;
4. alle gerequesteerden te veroordelen in de kosten van dit geding;
5. de gerequesteerden, voorzoover zij tot een handeling worden veroordeeld, mede te veroordelen tot de betaling van een dwangsom ad f 100,— voor elke dag, dat zij aan de veroordeling binnen de tijd als daarbij te vermelden, niet hebben voldaan.

Overwegende, dat verzoekster haar vordering tegen Ditmarsch heeft ingetrokken;

Overwegende, dat is komen vast te staan, dat verzoekster als Joods bedrijf

gedurende de bezetting onder beheer is gesteld, dat door de beheerder de in het verzoekschrift bedoelde boeken en platen aan partij Westland zijn verkocht, die ze op haar beurt weer heeft van de hand gedaan door ze door bemiddeling van partij Bom in 1943 in het openbaar te doen verkopen;

dat voorts partij Sweris die voorwerpen op gemelde openbare verkoping heeft gekocht voor de prijzen als in de bijlage van het verzoekschrift vermeld;

Overwegende dat namens partij Sweris wel is aangevoerd, dat niet zou vaststaan, dat al deze boeken het eigendom van verzoekster geweest zijn en dat zij die onvrijwillig verloren heeft, doch de Raad op grond van de verklaringen der ter terechtzitting gehoorde getuigen Vermeulen en M. Israël van oordeel is, dat omtrent deze punten geen twijfel kan bestaan;

Overwegende, dat voorts is komen vast te staan, dat de op voorschreven wijze tot stand gekomen rechtsbetrekkingen ten aanzien van bedoelde boeken en platen ontstaan zijn onder dwang van of vanwege personen of instanties, door of vanwege de vijand met macht bekleed en dat de gevraagde vernietiging daarvan, gelet op de omstandigheden redelijk geacht moeten worden;

dat op dezelfde gronden de rechtshandelingen, welke het ontstaan van die rechtsbetrekkingen hebben veroorzaakt, behoren te worden vernietigd;

Overwegende, dat niet blijkt, dat partij Sweris nog in het bezit is van de bedoelde boeken en zij derhalve de waarde daarvan zal moeten vergoeden, nu zij zich niet op goede trouw bij de verkrijging kan beroepen;

Overwegende, dat toch is komen vast te staan, dat partij Bom op de catalogi van de veiling uitdrukkelijk heeft doen vermelden, dat de te veilen goederen afkomstig waren, geheel of ten dele, van de firma Israël;

Overwegende, dat partij Sweris zich slechts op haar goede trouw zou kunnen beroepen, indien hij op grond van een door hem ingesteld onderzoek terecht had mogen aannemen, dat hij geen Joodse goederen — die tegen de wil van de eigenaar verkocht werden — kocht;

dat partij Sweris echter geen enkel onderzoek heeft ingesteld, zodat al wat hij verder ter zake aanvoert, moet worden gepasseerd;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in dit geval de waarde van de goederen moet worden vastgesteld op de veilingprijs;

Overwegende, dat er naar 's Raads oordeel geen termen aanwezig zijn om partij Sweris te veroordelen tot het betalen van rente;

Overwegende dat, wat de aansprakelijkheid van partij Bom als veilinghouder aangaat, de Raad het opzettelijk door een veilinghouder medewerken aan het verkopen van Joodse goederen in de bezettingstijd door vijandelijke instanties in verband met de bijzondere omstandigheden als onrechtmatige daad beschouwt op grond waarvan de veilinghouder tot schadevergoeding tegenover de gedeposeeerden verplicht is, indien door de wijze, waarop deze medewerking is verleend het achterhalen van de goederen of de waarde daarvan onmogelijk is geworden, hetzij doordat de kopers niet bekend zijn, hetzij doordat de verkoop op zodanige wijze heeft plaats gehad, dat de kopers zich op hun goede trouw kunnen beroepen;

Overwegende, dat in de overige gevallen de Raad het redelijk acht, dat door de veilinghouders slechts de door hen verdiende provisie aan de gedeposeeerden of aan de uitgewonnen kopers wordt afgestaan;

Overwegende, dat partij Bom haar provisie reeds aan verzoekster heeft afgestaan en op bovenvermelde gronden in dit geval overigens tegenover verzoekster niet aansprakelijk is, zodat de tegen haar (Bom) gerichte vordering behoort te worden afgewezen;

Overwegende, dat het redelijk is, dat verzoekster aan partij Sweris afstaat de provisie, die zij (verzoekster) reeds van partij Bom heeft ontvangen in mindering van de door partij Sweris aan verzoekster te betalen schadevergoeding;

Overwegende, dat vaststaat, dat deze provisie bedroeg 15 % van de veilingopbrengst;

Overwegende, dat de vordering tot schadevergoeding tegen partij West-

land voor toewijzing vatbaar is, behoudens de gevorderde rente, dat deze schade zal kunnen worden opgemaakt bij staat, gelijk verzocht.

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de hierboven bedoelde rechtsbetrekkingen en handelingen van koop en verkoop.

Veroordeelt partij Sweris om aan verzoekster als schadevergoeding te betalen de som van f 304,25, verminderd met de door verzoekster ontvangen 15 % provisie, zijnde f 45,63, zodat partij Sweris gehouden is aan verzoekster te betalen f 304,25 minus f 45,63 is f 258,62 (—).

Veroordeelt partij Sweris om aan verzoekster proceskosten te betalen tot een bedrag van f 100,—.

Wijst de tegen partij Bom gerichte vordering af.

Veroordeelt verzoekster in de proceskosten door partij Bom gemaakt, tot op heden begroot op f 50,—.

Veroordeelt partij Westland om aan verzoekster te vergoeden de schade door haar geleden en te lijden ter zake van de verkoop der ten requeste vermelde goederen, voorzover deze schade niet reeds aan verzoekster is vergoed, op te maken bij staat.

Veroordeelt partij Westland om aan verzoekster proceskosten te betalen tot een bedrag van f 75,—, onverminderd de kosten die na deze uitspraak zullen vallen.

Aldus enz.

RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 29 November 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en Baron van der Feltz).

Zelfs indien de koper van een Joods onroerend goed uit een aan de koop voorafgaand gesprek heeft kunnen afleiden, dat de Joodse eigenaar tegen de koop geen bezwaar had of daarmede instemde, dan kan aan verzoeker als vroegere eigenaar van het pand een dergelijke toestemming niet worden tegengeworpen, vermits die toestemming niet in volle vrijheid is gegeven.

De door de ologskoper afgesloten molestverzekering komt voor rekening van verzoeker.

Koopovereenkomst vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de notaris-bemiddelaar.

Artt. 23 e.v. E 100.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gelezen het op 7 Mei 1948 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van *Gerrit Leeuwijn*, koopman, wonende te Overveen, gemachtigde: *Mr. J. C. P. Vrij*, strekkende tot het verkrijgen van rechtsherstel met betrekking tot het erf en pand Nieuwendijk no. 179 te Amsterdam, Sectie F, no. 3753, groot één are en zeventien centiaren;

Gelezen het op 21 April 1949 ter Griffie van de Raad ingekomen verweerschrift van de *N.V. Kemo Corsetfabriek*, gevestigd te Amsterdam, gemachtigden: *Mrs. Boerlage* en *Branbergen*;

Gelezen de overige tot het geding behorende bescheiden, waaronder een proces-verbaal van zwaarigheden, op 2 April 1948 ten overstaan van de notaris-bemiddelaar *G. A. Rietveld Jr.*, candidaat-notaris, als plaatsvervanger voor de met verlof zijnde notaris *Adolph Roos* ter standplaats Amsterdam, verleden, alsmede het advies van de gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel van 24 Mei 1948, op de inhoud waarvan de Raad zo nodig hieronder nader terugkomt;

Gehoord partijen en hun gemachtigden ter gelegenheid van de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van de Raad van 13 September 1949;

Verwijzende wat de feiten betreft naar hetgeen te dier zake in voormeld proces-verbaal van zwaarigheden, waarvan de inhoud als hier ingelast moet worden beschouwd, is vermeld;

Overwegende, dat partijen in de eerste plaats van mening verschillen over de vraag of verweerster verplicht is het z.g. exploitatiesaldo aan verzoeker te vergoeden zolang laatstgenoemde meent, dan wel of, gelijk verweerster van oordeel is, gezien de omstandigheden, welke tot de verkoop hebben geleid, het z.g. exploitatie-saldo door haar niet aan verzoeker verantwoord behoeft te worden;

Overwegende te dien aanzien, dat verweerster het pand Nieuwendijk 179, dat zij voor een jaarlijkse huurprijs van f 4.000,— van verzoeker had gehuurd, op 4 November 1942, derhalve tijdens de bezetting van het Rijk in Europa, van de Niederländische Grundstücksverwaltung voor f 38.000,— heeft gekocht;

dat verweerster, deze feiten erkennende stelt, dat zij daartoe is overgegaan omdat zij vreesde dat haar de huur zou worden opgezegd, wanneer een derde het pand, waaraan zij voor ongeveer f 8.000,— had verbouwd, zou kopen;

dat haar directeur, alvorens zij tot aankoop is overgegaan, op advies van notaris Mr. A. M. Blaisse met verzoeker omtrent de aankoop overleg heeft gepleegd, die daarbij te kennen zou hebben gegeven, dat als het pand toch verkocht moest worden, het het beste was, dat verweerster het zou kopen;

dat verzoeker, die toegeeft een gesprek met verweerster's directeur te hebben gehad, vóórdat de overvracht van het pand aan verweerster heeft plaatsgevonden, van de loop van dat gesprek een geheel ander beeld geeft, daar volgens verzoeker hij verweerster's directeur in het bijzonder gewezen zou hebben op de gevolgen, welke de verkoop van het onderhavige pand voor verweerster zou kunnen hebben;

dat de Raad, in het midden latende welke strekking het tussen partijen plaatsgehad hebbende onderhoud ook mocht hebben gehad, van oordeel is, dat, zelfs indien verweerster daaruit kon afleiden, dat verzoeker tegen de onderhavige verkoop geen bezwaar had, of daar zelfs mee instemde, een dergelijke toestemming, gezien de bijzondere omstandigheden, waarin verzoeker verkeerde, toen verweerster's directeur hem te kennen gaf, dat zijn vennootschap tot aankoop wilde overgaan, niet met vrucht aan verzoeker als vroegere eigenaar van het onderhavige pand kan worden tegengeworpen, vermits die toestemming niet in volle vrijheid is gegeven;

dat de Raad in de door verweerster aangevoerde feiten en omstandigheden, waaronder zij tot aankoop is overgegaan, dan ook geen aanleiding kan vinden om het risico dat het in oorlogstijd van een Duitse instantie kopen van z.g. „Joods” onroerend goed medebrengt geheel of gedeeltelijk op verzoeker af te wentelen, zodat het eerste geschilpunt ten nadele van verweerster moet worden beslist;

dat partijen in de tweede plaats twisten over de vraag, of verweerster aan verzoeker in rekening mag brengen de door verweerster betaalde premie en naheffing van de door haar gesloten molestverzekering bij de Onderlinge Oorlogsschade Verzekering Maatschappij;

dat verzoeker van mening is, dat, hoewel in het algemeen het sluiten van een molestverzekering als een daad van verstandig beheer te beschouwen is, deze premie en omslag ten bedrage van f 610,— niet te zijnen laste behoort te komen, nademaal hij zelf zijn eigendom reeds bij Nieuw Molest Risico had verzekerd en derhalve de door verweerster gesloten molestverzekering nietig is;

Overwegende, dat artikel 8 van het Reglement van de Wederkerige Waarborgmaatschappij „Nieuw Molest Risico” bepaalt, dat de verzekering onder meer eindigt met ingang van de dag, volgende op dien, waarop het lid heeft opgehouden belang bij het verzekerde te hebben, terwijl bij verkoop en alle eigendomsovergang de verzekering ten name van de nieuwe eigenaar doorloopt, mits de nieuwe belanghebbende reeds lid is of zulks binnen drie maanden na de verkoop of eigendomsovergang wordt;

dat in het onderhavige geval niet gebleken is, dat aan de voorwaarden

van het doorlopen der verzekering, als in voormeld artikel 8 gesteld, is vol-
daan, terwijl evenmin de Raad gebleken is, dat ten deze zich het bijzondere
geval heeft voorgedaan, waarin ingevolge de laatste zinsnede van de eerste
alinea van artikel 8 de directie kan bepalen, dat de verzekering ten name
van de nieuwe koper en eigenaar is blijven doorlopen, ook wanneer aan Nieuw
Molest Risico van de verkoop en eigendomsovergang geen kennis is gegeven;

dat derhalve de molestverzekering door verzoeker gesloten op 5 November
1942 een einde heeft genomen, zodat, nu te dien aanzien geen rechtsherstel
heeft plaatsgevonden, het bezwaar van verzoeker tegen de hem in rekening
gebrachte molestpremie en omslag verschuldigd voor de perioden, na dien
datum verstreken, ongegrond is;

dat in de derde plaats partijen erover strijden, of de kosten van de repara-
ties vermeld in de rekening van de *N.V. Bouw- en Exploitatie Maatschappij*
„Vier” ten bedrage van f 449,60, welke reparaties in 1946 zonder overleg met
verzoeker zijn verricht, ten laste van verzoeker behoren te komen, dan wel
voor rekening zijn van verweerster;

dat de omstandigheid, dat deze kosten in 1946 door verweerster zijn gemaakt,
zonder van te voren verzoeker daarin te kennen, naar 's Raads oordeel voor
de beslissing van dit twistpunt irrelevant zijn, daar het er slechts op aankomt,
of die kosten te beschouwen zijn als onderhoudskosten, die ten laste van de
eigenaar behoren te komen;

dat de Raad echter verder niet op dit geschikpunt behoeft in te gaan, omdat
verzoeker te kennen heeft gegeven ter bespoediging dezer procedure zijn
bezwaren tegen de ingediende rekening te laten vallen, indien verweerster
verplicht is het exploitatie-saldo aan verzoeker te betalen, hetgeen, zoals
uit het voorgaande volgt, het geval is;

dat tenslotte partijen het er niet over eens zijn te wiens laste de kosten
van het rechtsherstel dienen te komen;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad op dezelfde gronden als
hierboven ten aanzien van het zgn. exploitatie-saldo overwogen, er in het
onderhavige geval geen aanleiding is om de kosten van het rechtsherstel, tot
en met het verlijden van het proces-verbaal van zwaarigheden begroot op
f 533,— en de nog te maken kosten van het rechtsherstel alsmede de kosten
van de rechtskundige raadsman van verzoeker ad f 475,— niet ten laste van
verweerster te brengen;

Overwegende, dat de Raad termen aanwezig acht de zaak voor verdere
afdoening terug te verwijzen naar de Afdeling Onroerende Goederen, ver-
mits sedert het proces-verbaal van zwaarigheden in de cijfers verandering is
gekomen;

Overwegende ten aanzien van de kosten, dat, nu partijen in dit geding
over en weer in het ongelijk zijn gesteld, de kosten behoren te worden ge-
compenseerd als hieronder omschreven;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Wijst de zaak terug naar de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad
voor het Rechtsherstel om met inachtneming van de hiervoren gegeven be-
slissing te worden afgedaan;

Compenseert de proceskosten, tot aan deze uitspraak aan de zijde van
verzoekster begroot op f 150,—, in dier voege, dat verweerster daarvan twee-
derde aan verzoeker betaalt;

Ontzegt het anders of meer gevorderde.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 211. Vijfentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer Hoofdstuk IV.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;

Gelet op de artikelen 70, 71 en 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (K.B. E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21);

Bepaalt:

Het is met ingang van heden geoorloofd aandelen N.V. Handel- en Industrie Maatschappij „Bogota” in liq., ten aanzien van welke een aanvraag resp. een aangifte overeenkomstig art. 45 of 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer is ingediend, aan te bieden bij de door de uitgevende instelling hiervoor aangewezen bankinstelling Lippmann, Rosenthal & Co., Nieuwe Spiegelstraat, Amsterdam, ter verkrijging van de aangekondigde liquidatieuitkeringen, mits:

- a) de aanbieding bij Lippmann, Rosenthal & Co. geschiedt door tussenkomst en ten name van een inleveringskantoor in de zin van art. 39, sub 11, van voormeld Besluit;
- b) zowel de te verkrijgen aandelen Consorcio de Cervecerias „Bavaria” S.A. als de opbrengst in Col. Pesos bij het betaalkantoor geboekt worden ten name van het inleveringskantoor, hetwelk de aandelen N.V. Handel- en Industrie Maatschappij „Bogota” in liq. bij de firma Lippmann, Rosenthal & Co. heeft aangeboden;
- c) over de aandelen Consorcio de Cervecerias „Bavaria” S.A. en over de opbrengst in Col. Pesos niet wordt beschikt dan op grond van een door de Afdeling Effectenregistratie te verlenen bijzondere vergunning.

Toelichting.

De Afdeling vestigt er de aandacht op, dat de inleveringskantoren, welke voor aandelen Handel- en Industrie Maatschappij „Bogota” een verwervingsverklaring hebben ontvangen, zich onder opgave van de nummers der aandelen en der verwervingsverklaringen tot het Secretariaat der Afdeling kunnen wenden, teneinde te vernemen, ten aanzien van welke aandelen een aanvraag resp. aangifte ex art. 45 of 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer is ingediend. Ten aanzien van aandelen N.V. Handel- en Industrie Maatschappij „Bogota” in liq., welke uitsluitend geopponeerd zijn ex art. 47 van voornoemd besluit, blijft n.l. geen enkele handeling geoorloofd.

4 October 1950.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV, nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 4).

In de Nederlandse Staatscourant van 16 October 1950, no. 201 zijn afgekondigd de lijsten 76-78 en in de Nederlandse Staatscourant van 20 October 1950 no. 205 de lijsten 79-80 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

In de Nederlandse Staatscourant van 19 October 1950 no. 204 hebben beheerders-vereffenaars ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat de lijsten 81-82 van de door hen voorlopig erkende vorderingen ter inzage liggen te hunnen kantore Sarphatistraat 47-55 en dat eventuele bezwaren tegen de voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend binnen een maand na 19 October 1950.

Erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

In de Nederlandse Staatscourant van 3 October 1950 No. 192 is door de beheerders ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat van 3 October 1950 af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Keizersgracht 452 te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten nos. 59 tot en met 65, vermeldende de door de beheerders erkende vorderingen nos. 792 tot en met 887.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN JUSTITIE

UITVOERING VAN DE ARTIKELEN 25 EN 28 VAN HET BESLUIT VIJANDELIJK VERMOGEN.

4 October 1950/6de Afdeling/No. 2256.

De Ministers van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen;

Gelet op artikel 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (*Staatsblad* no. E 133), artikel 1F van deel 1 van de Parijse Overeenkomst in zake de Duitse herstelbetalingen, alsmede op de ter uitwerking hiervan door de Inter Allied Reparation Agency vastgestelde zogenaamde accounting rules;

Hebben besloten:

I. in te trekken hun beschikking d.d. 26 Juli 1948, 6de Afdeling, no. 1816 (*Nederlandse Staatscourant* 1948, no. 149);

II. de volgende regelen te stellen nopens de uitvoering van de artikelen 25 en 28 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, voor zover betrekking hebbende op Duits vijandelijk Vermogen.

A. Erkend worden:

a. alle vorderingen, gedekt door pand of hypotheek, voor zover het onder-

pand zich hier te lande bevindt en zij op de opbrengst van het onderpand batig kunnen worden gerangschikt;

b. vorderingen, die bevoorrecht zijn op het gehele vermogen;

c. vorderingen, die bevoorrecht zijn op bepaalde goederen, mits die goederen zich in de feitelijke macht van Het Nederlandse Beheersinstituut bevinden of bevonden hebben, voor zover zij op de opbrengst der goederen, waarop het voorrecht rust, batig kunnen worden gerangschikt;

d. andere vorderingen, waarvoor op enigerlei wijze hier te lande gelegen vermogensbestanddelen bepaaldelijk verbonden zijn, voor zover zij op de opbrengst dier vermogensbestanddelen batig kunnen worden gerangschikt; een en ander mits de vordering is ontstaan vóórdát ter plaatse, waar zij ontstond, het Besluit Vijandelijk Vermogen verbindend werd en zij niet valt onder het bepaalde sub B.

B. Niet erkend worden:

a. vorderingen, ontstaan buiten de Nederlandse rechtssfeer;

b. vorderingen, welke niet vóór 1 Januari 1951 ter kennis van Het Nederlandse Beheersinstituut zijn gebracht;

c. vorderingen, ontstaan uit handelingen, waardoor naar het oordeel van Het Nederlandse Beheersinstituut de crediteur de belangen van het Koninkrijk heeft geschaad;

d. vorderingen van vreemdelingen, die niet-ingezetenen waren ten tijde van het ontstaan van de vordering.

C. De erkenning van andere vorderingen blijft overgelaten aan het beleid van het Nederlandse Beheersinstituut, hetwelk ten aanzien van dit beleid overleg pleegt met de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel. 's-Gravenhage, 4 October 1950.

De Minister van Justitie,
STRUYCKEN.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK,

De Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening,
MANSHOLT.

De Minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen,
J. H. VAN MAARSEVEEN.

(Ned. St. Crt., 9 October 1950, no. 196).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Wat omvat het begrip „tegenpraestatie“?

2. Ten dage der verkoop door N.G.V. achterstallige renten en lasten.

Over bovengemeld onderwerp werd, nadat het desbetreffende artikel in het derde nummer van deze jaargang van „Rechtsherstel“ verschenen was, aan de Afdeling een uitspraak bekend van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 27 Juni 1950.

Betreffende het geschilpunt tussen de oude eigenaar (J.) en de Landelijke Hypotheekbank over vóór de verkoop aan A. vervallen lasten, welke door de N.G.V. uit de koopsom waren voldaan, overwoog deze Kamer:

„O. dat blijkens dit onderdeel tussen deze partijen verschil van mening bestaat over het volgende:

het netto-saldo dat partij A. aan huur heeft ontvangen is gesteld op f 562,—

daarbij is niet in rekening gebracht een bedrag van vóór de verkoop aan A. vervallen lasten (in hoofdzaak belastingen) van f 167,23, dat bij het transport door de N.G.V. uit de koopsom is voldaan;

volgens partij J. mag de verrekening van deze lasten niet te zijnen nadele komen, nu de huren vóór de vervreemding, welke door de N.G.V. geïnd zijn, evenmin te zijnen voordele zijn gebracht;

volgens de Landelijke is dit laatste een gevolg van de opvatting van de Afdeling Onroerende Goederen, neergelegd in door haar gegeven richtlijnen voor de regeling van het rechtsherstel, dat handelingen vóór de vervreemding de koper niet kunnen regaderen, zodat vóórdien geïnde huren buiten het rechtsherstel moeten worden gehouden;

O. hieromtrent, dat de Afdeling Rechtspraak niet wenst af te wijken van deze (naar door partij J. niet is weersproken) door de Afdeling Onroerende Goederen vastgestelde gedragslijn, waaruit voortvloeit dat de verrekening van deze onkosten met de koopsom van het perceel een voordeel voor partij J. heeft opgeleverd, hetwelk deze aan de koper heeft te voldoen door vermindering van het hem verschuldigde netto-bedrag aan huren met deze onkosten, enz.”

In dit vonnis komt de Kamer 's-Gravenhage derhalve tot dezelfde conclusie als de Kamer Amsterdam in haar uitspraak van 26 September 1949. Waar echter de Kamer te Amsterdam haar conclusie uitsluitend baseerde op de overweging, dat partij J. door de betaling van deze anterieure lasten in ieder geval gebaat werd en het materiële verschil voor partij J. tussen betaling uit het exploitatiesaldo en betaling uit de koopsom buiten beschouwing liet, baseerde de Kamer 's-Gravenhage haar conclusie daarentegen op de, volgens mededeling van de Landelijke door de Afdeling Onroerende Goederen gevolgde gedragslijn.

De Landelijke suggereerde aan de Kamer, door haar opmerking, dat de vóór de verkoop geïnde huren buiten het rechtsherstel moeten worden gehouden, dat de bij de verkoop verrekenende anterieure lasten tot een der gevolgen van de verkoop behoorden, waarmede wel rekening moet worden gehouden.

Mede door de houding van de Landelijke bij het tot stand brengen van minnelijke regelingen tot rechtsherstel heeft de Afdeling Onroerende Goederen zich genoodzaakt gezien de scheiding tussen de gevolgen van het in beheer nemen door de N.G.V. en de gevolgen van de verkoop hoe langer hoe meer in details uit te werken.

Zo werd b.v. aanvankelijk door de N.G.V. als saldo-koopsom opgegeven het gehele saldo, dat zij in kas had van de gedeposedeerde, voorzover dit de administratie van het betrokken onroerend goed betrof, d.w.z. bij de koopsom werd het voordelig exploitatiesaldo gevoegd en omgekeerd werd van

de koopsom een nadelig exploitatiesaldo afgetrokken. Thans is dit veranderd. De N.G.V. geeft op wat zij in kas heeft als saldo-koopsom en het voor- of nadelig exploitatiesaldo blijft buiten het rechtsherstelgeschil t.a.v. de verkoop. Op deze wijze wordt voorkomen, dat de koper profiteert van hetgeen in de periode, welke aan de verkoop voorafging geschiedde en dat de gedeposedeerde verkort wordt in zijn rechten tegenover de N.G.V. In het eerste geval immers verloor de gedeposedeerde zijn vordering op de N.G.V. betreffende het voordelige exploitatiesaldo, in het tweede geval behoeft een nadelig exploitatiesaldo niet te betekenen, dat de gedeposedeerde dit gehele bedrag aan de N.G.V. moet betalen, omdat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat dit nadelig saldo het gevolg is van wanbeheer zodat de gedeposedeerde uit dien hoofde een actie tegen de N.G.V. zou kunnen instellen.

Nadat dit punt geregeld was begonnen partijen de opgave van de N.G.V. betreffende het saldo der koopsom dat zij schuldig erkende nader te bestuderen. Een der gevolgen hiervan was de actie van de Landelijke tegen de V.V.R.A. en de N.G.V. waarbij de Landelijke in een uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 20 Januari 1950 (N.R. No. 1639) in het ongelijk werd gesteld. Hierop behoeft in dit artikel niet nader te worden ingegaan.

Een tweede geval was, dat de kopers en de nieuwe hypotheekhouders van de gedeposedeerden verlangden, dat deze alle bedragen, welke volgens de opgave van de N.G.V. uit de koopsom waren betaald wegens schulden van de gedeposedeerden, bij het rechtsherstel ten behoeve van de kopers ter tafel brachten. Hiertegen ontstond van de zijde van de gedeposedeerden verzet. Dat dit verzet niet ongegrond is moge blijken uit het volgende voorbeeld:

De N.G.V. int gedurende twee jaar de huren van het perceel, betaalt echter niet de rente van de op het perceel rustende hypotheek.

Bij de verkoop van het perceel ontvangt de notaris voor de N.G.V. de koopsom, en, omdat royement van de hypotheek verkregen moest worden, wordt een gedeelte van dit bedrag gebruikt om o.m. de achterstallige rente te betalen. Het restant wordt overgemaakt naar de N.G.V. Doordat door inschakeling van de notaris de N.G.V. bij wijze van spreken twee potjes had, één van het exploitatiesaldo bij haarzelf in kas, en één van de verkoop, in kas bij de notaris en de achterstallige rente uit het tweede potje in plaats van uit het eerste potje betaald werd, zou nu de gedeposedeerde deze achterstallige rente ten goede moeten laten komen aan de koper of diens hypotheekhouder. Deze rente heeft echter betrekking op het tijdperk, waarin de N.G.V. het beheer over het perceel voerde, en de betaling daarvan behoorde tot de taak van de N.G.V. als beheerder-administrateur van het onroerend goed. Wordt derhalve bij het rechtsherstel t.a.v. onroerende goederen een scheiding gemaakt tussen het in beheer nemen door de N.G.V. en de verkoop, dan brengt dit mede een scheiding tussen de twee functies van de N.G.V. als beheerder en als vervreemder. Geschiedde een betaling door de N.G.V. ter uitvoering van haar taak van beheerder-administrateur van het onroerende goed, dan behoort deze buiten beschouwing te blijven bij het rechtsherstel. Deze betaling behoort tot het complex van handelingen waaromtrent de N.G.V. aan de gedeposedeerde rekening en verantwoording schuldig is, wanneer de gedeposedeerde afdracht van het exploitatie-saldo verlangt.

Geschiedde daarentegen een betaling door de N.G.V. ter uitvoering van haar taak als vervreemder, dan vormt deze betaling een onderdeel van de „tegenpraestatie”. Als voorbeeld hiervan moge gesteld worden, dat de N.G.V. een huis verkocht om gelden te verkrijgen voor de betaling van successierechten. De betaling van deze successierechten uit de koopsom, vormt een bate voor de gedeposedeerde, welke bij het rechtsherstel ter tafel gebracht moet worden;

Het uitzoeken van de aard van de verschillende betalingen vergt veel tijd, en naast bovenstaande sprekende voorbeelden zijn er tal van andere gevallen, waarin het dubieus is in welke kwaliteit de N.G.V. de betalingen verrichtte. Daar het meestal om kleine bedragen gaat, welke de te maken proces-kosten niet overtreffen, komt het slechts in enkele gevallen tot een proces-verbaal van zwarigheden.

De Afdeling Onroerende Goederen was tot dezelfde conclusie gekomen als de Kamer 's-Gravenhage in haar uitspraak van 4 Maart 1950, waarin het bezwaar van de Landelijke: „dat de Raad hiermede in strijd zou komen met „de door hem uitgevaardigde richtlijnen, o.m. inhoudende, dat de huren „vóór de vervreemding door de N.G.V. verschenen, buiten de regeling van het „rechtsherstel dienen te worden gehouden”, van de hand werd gewezen op „grond van het feit, dat „ten deze in de afrekening zijn betrokken lasten, „welke vóór de vervreemding op het onroerend goed drukken en de redelijkheid medebrengt, dat deze verrekend worden met de in dit tijdperk ver- „kregen baten”;

Afgezien van het feit, dat de Raad nimmer een richtlijn heeft gegeven waarin bepaald werd, dat de huren vóór de vervreemding verschenen buiten de regeling van het rechtsherstel moeten blijven, doch slechts door de Afdeling Onroerende Goederen, — haar taak opvattend in dien zin, dat zij slechts in kan grijpen t.a.v. een *vervreemding* door de N.G.V., en de gevolgen daarvan en niet ten aanzien van het in beheer nemen door de N.G.V. —, aan partijen is medegedeeld dat door de N.G.V. geïnde huren buiten beschouwing moeten blijven, sluit deze zgn. richtlijn niet uit, dat ook de *lasten*, betrekking hebbend op de *beheersperiode* buiten beschouwing moeten blijven. Daar het één voortvloeit uit het andere, en partijen zelf, door steeds meer de geschillen in details na te pluizen, het onderzoek naar de oorzaak van de verschillende betalingen hebben uitgelokt tracht de Afdeling steeds de kopers en hypotheekhouders ervan te overtuigen, dat de anterieure lasten niet door de oude eigenaar ten behoeve van de *kopers* ter tafel gebracht behoeft te worden en dat, indien de oude eigenaar dit doet, dit slechts is, om een proces-verbaal van zwarigheden te voorkomen.

Het is derhalve te betreuren dat partij J. in het geschil waarin de Kamer te 's-Gravenhage op 27 Juni 1950 uitspraak heeft gedaan, de stelling van de Landelijke niet heeft weersproken.

Persoonlijke aansprakelijkheid van liquidateur-verkoper van onroerend goed van verenigingen.

Na het vonnis van de Kamer te Amsterdam d.d. 17 Maart 1947 (N.R. 1947 No. 806) hetwelk besproken werd door de Afdeling Onroerende Goederen in een artikel verschenen in No. 22 van de eerste jaargang van „Rechtsherstel” is thans opnieuw de vraag of de liquidateur van een vereniging persoonlijk aansprakelijk is voor de bij de verkoop door hem ontvangen koopsom ter sprake gekomen in een geschil t.a.v. onroerend goed.

In het betreffende proces-verbaal van zwarigheden trad het Nederlandse Beheersinstituut op als beherende het vermogen van Mr. Joan Muller, die gedurende de bezettingsjaren liquidateur geweest was van de vermogens van de Vrijmetselaarsloges en onder- en nevenorganisaties. Het N.B.I. verklaarde ervan kennis te hebben genomen, dat de vordering van de Gedeposeede Loge jegens Mr. Joan Muller of enige andere instantie, welke ook, terzake van het in ontvangsnemen van de koopsom van het betreffende onroerende goed door Mr. Joan Muller wordt overgedragen aan degene(n) die door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel zal (zullen) worden aangewezen, *zonder evenwel te erkennen dat Mr. Joan Muller debiteur der overgedragen vordering is.*

Nadat het geschil op grond van een verzoekschrift van de nieuwe hypotheekhouder door de Afdeling Rechtspraak in behandeling werd genomen heeft de Kamer te Groningen op 10 Februari 1950 bij interlocutoir vonnis overwogen:

„O. dat den Raad uit een door hem ambtshalve ingesteld onderzoek is gebleken, dat Mr. Joan Muller, de liquidateur van de Vereniging Vrijmetselaarsloge l'Union Provinciale te Groningen, niet als onbemiddeld is te beschouwen, in verband waarmede de Raad het van belang acht, mede ter beantwoording van de vraag of en indien deze vraag bevestigend moet worden beantwoord in welke mate en tegenover wie(n) Mr. Joan Muller in dezen aansprakelijk is, om Mr. Joan Muller

voornoemd en naast hem ook de Vereniging Vrijmetselaarsloge l'Union Provinciale te Groningen in het geding als partijen op te roepen."

In haar einduitspraak d.d. 29 September 1950 constateerde de Kamer te Groningen dat uit de overgelegde stukken en het behandelde ter terechtzitting o.m. als vaststaande kon worden aangenomen: 1e. dat het betrokken onroerend goed in het openbaar geveild is door Mr. Joan Muller in zijn kwaliteit van liquidateur van gemelde Loge, hiertoe benoemd ingevolge een Duitse verordening, die geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest; 2e. dat de koopsom door de betrokken notaris werd afgedragen aan Mr. Joan Muller, welke laatste het op zijn beurt heeft overgedragen aan de V.V.R.A.

De Kamer overwoog vervolgens:

„O. dat partijen onderling zijn overeengekomen de diverse overdrachten van voormeld perceel nietig te verklaren, zodat dit wederom in eigendom zal toebehoren aan de Loge enz.

O. dat hiertegenover dient te staan, dat het provenu van de vordering van de Loge op de V.V.R.A. terzake van de gestorte koopsom uiteindelijk ten goede komt aan de gerequesteerde (de diverse kopers — Afd. O.G.) in verhouding tot de mate, waarin zij tot vergoeding van de schade hebben bijgedragen;

O. dat deze vordering echter eerst gecedeerd dient te worden aan requestrant als hypotheekhouder tot zekerheid van hetgeen deze terzake van de hypothecaire geldlening, aangegaan bij acte van 2 Juni 1944 van gerequesteerde sub 5 (de uiteindelijke koper — Afd. O.G.) te vorderen zal hebben.

O. tenslotte terzake van de rechtspositie van de in het geding genoemde partij Mr. Joan Muller, dat deze naar het oordeel van den Raad tegenover de Loge *in privé* aansprakelijk is voor den door hem ontvangen koopprijs;

O. immers, dat hij zich als liquidateur van de Loge beschikbaar heeft gesteld en geacht moet worden bij den verkoop van het perceel, zonder dat de opbrengst aan de Loge ten goede kwam, de leiding te hebben gehad.

O. dat uiteindelijk ook deze vordering van de Loge ten goede behoort te komen aan de diverse kopers in de verhouding, waarin zij in de geleden schade hebben bijgedragen, met dien verstande dat zij eerst gecedeerd behoort te worden aan requestrant tot zekerheid van hetgeen deze terzake van bovengenoemde geldlening te vorderen heeft, enz."

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

DECEMBER 1950

NUMMER

6

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

DE HOFSTAD DEN HAAG

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42569

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Van ambacht tot industrie

door Ir H. Stoffel

72 pag. Prijs ingenaaid f 0.95

Opmerkelijke inzichten van een
ondernemer die de groei van am-
bacht tot industrie meemaakte en
nu een bedrijfstak ziet in het ver-
band der gehele samenleving.

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, 's-Gravenhage
Scheepmakersstr. 1-3. Giro 12789

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR,
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 12,-

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"
S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wandelbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	549
 Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100	560
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	560
Vorderingen m.b.t. onroerende zaken; hypothecaire vorderingen	561
Appel van beslissingen Afdeling Effectenregistratie	561
Appel van beslissingen Ned. Beheersinstituut	562
Ontvijanding	562
Beslissingen betreffende bevoegdheid	562
Diverse uitspraken (volledige publicatie)	562
 Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	566
 Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	567
 Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	568

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 84. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Mr. L. A. Donker), 8 November (i.z. van Keulen/Benninga).

Het bedrijf van een Joodse N.V. is door toedoen van de bezetter aan appelland verkocht. Beroep tegen het door het N.B.I. geëffec-tueerde rechtsherstel verworpen, omdat appelland, na de aankoop, zodanige inkomsten uit het bedrijf heeft genoten, dat daarmee de instandhouding van het bedrijf voldoende is vergoed.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de gronden, aangegeven in zijn bij het in de prolegomena genoemde schrijven van 8 December 1949 gerectificeerde appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnserieerd — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, zich heeft beklagd over het feit, dat het N.B.I. „als beheerder van requestrant” een overeenkomst van minnelijk rechtsherstel heeft aangegaan met Benninga's N.V., met Isaac Benninga pro se en q.q. en met de Bank — van welke overeenkomst een onderhandse acte is opgemaakt, welke — naar Ons is gebleken uit het in Onze opdracht door het N.B.I. aan Ons overgelegde dossier — is getekend op 14 Juli 1949 en geregistreerd te Rotterdam op 6 October 1949 en als sequel van welke overeenkomst is opgemaakt een acte van minnelijk rechtsherstel, verleden op 2 December 1949 voor Barteld Bolwijn, notaris ter standplaats Anjum, gemeente Oostdongeradeel, zijnde deze notariële acte, aan de minute waarvan voornoemde onderhandse acte van 14 Juli 1949 is vastgehecht, overgeschreven ten Hypotheekkantore op 2 December 1949 in deel 2406 nummer 94 — hebbende appelland bij zijn appelrequest, voor zover na het in de prolegomena genoemde vonnis van de Afd. Rechtspraak van 10 Februari 1950 nog van belang, heeft gevorderd:

- a. het besluit van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep, te vernietigen;
- b. te verstaan, dat de overeenkomst, door het Beheersinstituut met de N.V. Middenstandsbank en met de N.V. Benninga's Friesche Margarinefabrieken gesloten, requestrant niet bindt;
- c. nietig te verklaren de credietovereenkomst, d.d. 26 Juni 1944 tussen requestrant en de N.V. Middenstandsbank gesloten;
- d. voorts opnieuw rechtdoende zodanige beslissing te nemen als de appelrechter meent dat behoort;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangevoerd in deszelfs conclusie van antwoord — alhier eveneens als geheel geïnserieerd te beschouwen — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland met diens beroep, althans tot afwijzing daarvan, kosten rechtens;

Overwegende, dat de Bank op de gronden, aangevoerd in haar verweerschrift — hetwelk moet worden geacht te dezer plaatse in zijn geheel te zijn ingevoegd — heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn beroep, althans tot afwijzing daarvan en tot bekrachtiging voor zoveel nodig van het besluit van het N.B.I., waarvan beroep, met veroordeling van appelland in de kosten der procedure;

Overwegende, dat Benninga's N.V. op de gronden, aangevoerd in haar verweerschrift — eveneens alhier als geheel ingevoegd te beschouwen — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appelland in zijn beroep, althans tot ontzegging daarvan aan hem, met bekrachtiging van de regeling waarvan beroep en met veroordeling van appelland in de kosten van de procedure;

Overwegende, dat Isaac Benninga pro se en q.q., die de litigieuze onderhandse acte van 14 Juli 1949 eveneens als partij heeft ondertekend en die te Onzer terechtzitting als partij is verschenen bij zijn gemachtigde Mr. J. S. Hoek, geen verweerschrift bij de Afdeling Rechtspraak heeft ingediend, zich te Onzer terechtzitting geheel aan de zijde van Benninga's N.V. heeft geschaard en geen zelfstandig verweer heeft gevoerd, noch zelfstandig heeft geconcludeerd tot enige uitspraak;

Overwegende, dat ter zitting door appelland's gemachtigde is overgelegd een copie der onderhandse acte van dading d.d. Amsterdam/Rotterdam, 8 September 1950 ten blijke van het feit, dat tussen appelland en de Bank een dading is tot stand gekomen in voege als vermeld in deze acte, waarvan de inhoud moet worden geacht hier geheel te zijn geïnserieerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat tengevolge van de dading, welke tussen appelland en de Bank is tot stand gekomen, de rechtsstrijd voor Ons is beperkt tot het geschil, hetwelk overblijft tussen appelland enerzijds en het N.B.I., Benninga's N.V., benevens Benninga pro se en q.q. als geïntimeerden anderzijds, zijnde de Bank in dit geding verder geen partij meer en zullende derhalve door Ons nog slechts uitspraak behoeven te worden gedaan tussen de overige partijen;

Overwegende, dat Wij het eerste niet-ontvankelijkheidsmiddel, opgeworpen door Benninga's N.V. en gebaseerd op de stelling, dat appelland, omdat hij „bij de actie” (lees: de acte) „geen partij heeft kunnen zijn, dus ook niet als „partij kon appelleren, terwijl zelfs wanneer hij als belanghebbende appel „of verzet zou hebben aangeteekend, van hem als belanghebbende gezegd „moet worden, dat het Beheersinstituut hem had behooren te vertegenwoordigen; — dat immers de beschikking d.d. 8 Juli 1949 van het Nederlandsche „Beheersinstituut moet worden beschouwd als hebbende betrekking op ver- „mogen, dat aan de in artikel 2 onder 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen „genoemde personen zelf toebehoort, doch niet op vermogen, dat aan den „Staat was vervallen, gelijk in casu; — dat van Keulen derhalve niet zelf- „standig zijn vordering heeft kunnen instellen”; — als ondeugdelijk zullen moeten passeren;

dat immers in de eerste plaats iedereen, wiens vermogen onder beheer staat of gestaan heeft van het N.B.I., uiteraard belanghebbende is bij alle rechtshandelingen, door het N.B.I. verricht met betrekking tot dat vermogen en art. 43, lid 1, E 133 aan belanghebbenden het recht verleent om van dergelijke rechtshandelingen in beroep te komen, terwijl voorts iedereen, wiens vermogen krachtens het bepaalde bij art. 2, lid 1, juncto art. 3, lid 1, E 133 in eigendom is overgegaan op de Staat, als voorwaardelijk belanghebbende moet worden beschouwd bij alle rechtshandelingen, welke het N.B.I. ten aanzien van dat vermogen verricht, zulks op grond van de mogelijkheid, dat dit vermogen, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, naar hem terugkeert, indien en zodra zich te zijnen aanzien het geval voordoet, voorzien in art. 12, lid 1, E 133;

Overwegende, dat ook het tweede niet-ontvankelijkheidsmiddel van Benninga's N.V., hetwelk hierop is gebaseerd, dat „van Keulen in één request niet „alleen een vordering op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen en een „rechtsherstelvordering als geregeld in artikel 21 e.v. van het Besluit Herstel „Rechtsverkeer vereenigt, maar tevens een procedure in appel en een geheel „nieuwe procedure in eerste aanleg” en „dat een dergelijke wijze van proce- „deren als Van Keulen doet tot niet-ontvankelijkheid dient te leiden”, door Ons eveneens moet worden verworpen;

dat immers de medewerking van het N.B.I. aan de litigieuze minnelijke

regeling — en dientengevolge ook die regeling zelve — krachtens het bepaalde bij artikel 11, lid 1, sub c juncto lid 4, E 133 bij Ons appellabel is en het irrelevant is, of de appellant zijne in dit appel voorgebrachte grieven al dan niet baseert op bepalingen, welke voorkomen in het Besluit E 100, nu de zaak door de Afdeling Rechtspraak naar Ons is verwezen;

Overwegende ten gronde:

dat Ons bij de behandeling van deze zaak genoegzaam is gebleken:
enerzijds:

dat Benninga's N.V., respectievelijk Benninga pro se en q.q., zich niet met recht kunnen beklagen over een voor hen nadelige bedrijfsvoering door appellant gedurende de tijd, dat deze, na het bedrijf der N.V. gekocht te hebben, dit voor eigen rekening heeft gevoerd, kunnende naar Onze overtuiging met vrij grote zekerheid worden aangenomen, dat ingeval de door de Benninga-partijen gevestigde eigendomsovergang naar appellant — welke bijwege van het door het N.B.I. geëffectueerde minnelijk rechtsherstel weder ongedaan is gemaakt — niet zou hebben plaats gehad, alle Benninga-partijen er slechter aan toe zouden zijn geweest dan zij nu waren, aangezien dan ongetwijfeld het gehele bedrijf in Duitse handen zou gekomen zijn met alle daaraan verbonden kwade kansen, terwijl thans Benninga's N.V. „gelukkig intact is gebleven” — gelijk Benninga's N.V. dankbaar getuigt in haar circulaire d.d. Juni 1945, welke zijdens appellant ter zitting is geproduceerd, zonder dat zijdens de Benninga-partijen is ontkend, dat deze circulaire, welke is ondertekend „Benninga's Friesche Margarinefabrieken N.V.” inderdaad van Benninga's N.V. afkomstig is — en voorts de vermogensachteruitgang — waarover Benninga's N.V. zich beklagt onder verwijzing o.a. naar een door haar gemachtigde geproduceerde brief d.d. 17 April 1950 van de ter zitting als getuige gehoorde accountant G. C. Ouboter — indien al aanwezig, niet zonder meer kan gezegd worden, het gevolg te zijn geweest van het door appellant gevoerde beheer;

anderzijds:

dat door appellant niet kan worden gesteld een overmatige vermogenstoename der Benninga's N.V., zodat de Benninga-partijen ook niet kunnen gezegd worden, bij de „terugdraaiing” onrechtmatig te zijn verrijkt;

dat voorts het feit, dat appellant de zaak zodanig heeft beheerd, dat deze intact is gebleven, hem redelijkerwijze aanspraak geeft op een vergoeding, doch het onredelijk zou zijn om — nu vast is komen te staan, dat hij gedurende de periode, gelegen tussen de eigendomsovergang naar hem en het weder in beheer nemen van het bedrijf door Isaac Benninga, gemiddeld f 1000,— per maand aan inkomsten uit het bedrijf heeft genoten boven en behalve de door hem gedeclareerde reis- en verblijfkosten — hem boven die reeds door hem genoten bedragen nog enige meerdere vergoeding toe te kennen;

Overwegende op bovenstaande gronden, dat Wij van mening zijn, dat de minnelijke regeling, welke door het N.B.I. is geëffectueerd, aan de daaraan te stellen eisen van redelijkheid voldoet, zodat Wij, met passering van al hetgeen verder door partijen over en weer is aangevoerd, de door appellant beroepen minnelijke regeling zullen moeten bekrachtigen, aan appellant zijne vorderingen, voor zover betrekking hebbende op het N.B.I., op Benninga's N.V. en op Benninga pro se en q.q., zullen moeten ontzeggen en hem als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten zullen moeten veroordelen, gevallen aan de zijde van het N.B.I. en aan die van Benninga's N.V. en van Benninga pro se en q.q.;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Ontzeggen hem zijne vorderingen in hoger beroep, voor zover betrekking hebbende op het N.B.I., op Benninga's N.V. en op Benninga pro se en q.q., en bekrachtigen de regeling waarvan beroep;

Veroordelen appellant in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot: enz.

No. 85. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. P. S. Gerbrandy, plv.), 16 November 1950 (i.z. Tieman/
Van der Waal).

**Bij de verkoop van appellants parfumeriezaak is voor de inventaris een te lage prijs in rekening gebracht.
Veroordeling van de koper tot betaling, aan appellant, van het verschuldigde tussen de werkelijke waarde en de koopprijs.**

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de mondeling nader toegelichte, hier als gesereerd te beschouwen en hieronder voorzoveel nodig nader te bespreken gronden, vervat in zijn inleidend request en overige namens hem ingediende schrifturen zich gegriefd gevoelt door en overeenkomstig het bepaalde bij artikel 11 van het Besluit Vijandelijk vermogen (Staatsblad E 133) bij Ons in beroep komt van de verkoop op 11 October 1945 door het Beheersinstituut aan partij van der Waal van appellants parfumeriezaak, gevestigd aan de Groene Hilledijk 186 te Rotterdam, in een aan de vader van partij van der Waal in eigendom toebehorend en door appellant gehuurd pand, zulks voor de prijs van f 14.000,—, samengesteld uit een bedrag van f 5.785,— voor de inventaris, f 5.861,44 voor de goederenvoorraad en f 2.353,56 voor de goodwill, stellende appellant dat de litigieuse verkoop niet door het belang van het vermogen werd gevorderd en dat de bedongen koopprijs ad f 14.000,— in het geheel niet beantwoordde aan de reële overdrachtswaarde, door appellant gesteld op f 30.000,—, verzoekende appellant Ons:

1. te vernietigen, althans nietig te verklaren het besluit van het Beheersinstituut tot verkoop en overdracht van appellants voorschreven parfumeriezaak aan de Groene Hilledijk 186 te Rotterdam-Zuid, alsmede van de overeenkomst, getroffen met J. van der Waal, wonende Groene Zoom 297 te Rotterdam, waarbij deze zaak met inbegrip van winkelinventaris, goederenvoorraad en goodwill door het Beheersinstituut werd verkocht en overgedragen per 11 October 1945 aan J. van der Waal voornoemd, voor f 14.000,—, met regeling van de rechtsgevolgen van deze uitspraak in voege als Wij zullen vermenen te behoren;
2. J. van der Waal voornoemd en/of het Beheersinstituut te veroordelen om voornoemde zaak van appellant weer terug te leveren aan appellant en daartoe alle vereiste medewerking te verlenen, o.a. tot ontruiming van het winkelpand aan de Groene Hilledijk 186 te Rotterdam-Z. en tot medewerking aan de nodige inschrijvingen in het Handelsregister en dergelijke, met veroordeling van J. van der Waal en/of het Beheersinstituut ieder tot betaling van een dwangsom van f 30.000,—, indien zij in gebreke mochten blijven aan de tegen hen uitgesproken veroordeling te voldoen, kosten rechtens;

Overwegende, dat het Beheersinstituut, evenals partij van der Waal, bij deszelfs nader toegelichte, hier als ingelast te beschouwen en voorzoveel nodig hieronder nader te bespreken conclusie van antwoord en overige schrifturen tegen appellants vorderingen verweer heeft gevoerd, concluderende het Beheersinstituut tot niet-ontvankelijk-verklaring, althans ongegrondverklaring van het beroep, kosten rechtens, en partij van der Waal tot afwijzing van het beroep;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat appellants voornaamste grieven hierop neerkomen, dat de litigieuse verkoop niet door het belang van het vermogen werd gevorderd en dat de bedongen koopprijs ad f 14.000,— in het geheel niet beantwoordde aan de reële overdrachtswaarde ad f 30.000,—;

Overwegende, dat Ons is gebleken, dat de aan de bestreden verkoop ten grondslag liggende taxatie van appellants bedrijfsbestanddelen op last van het Militair Gezag is geschied op 26 Juli 1945, waarna de verkoop hiervan

plaats vond op 11 October 1945, mitsdien op een tijdstip, dat de beheerswerkzaamheden van het Militair Gezag waren overgenomen door het Bureau Rotterdam van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat, voorzover Ons is gebleken, de toedracht van de bestreden verkoop is geweest als hieronder volgt:

Op 11 Juni 1945 richtte partij van der Waal een schrijven aan het Militair Gezag te Rotterdam, waarin hij verzoekt in aanmerking te mogen komen om de zaak — te weten het parfumeriehuis Tieman, Groene Hilledijk 186 te Rotterdam, op dat tijdstip gesloten en verzegeld — te kopen, zulks met de motivering, dat zijn vader, wiens eigendom dit huis is, deze winkel weer zo snel mogelijk in gebruik wilde zien genomen worden, daar het stilstaan van dergelijke zaken een waardedaling van het betreffende pand ten gevolge heeft.

Partij van der Waal heeft, na op 3 Juli 1945 aan dit schrijven te hebben herinnerd, bij brief van 16 Augustus 1945 aan „het Bureau Rechtsherstel”, Nieuwe Binnenweg 135 te Rotterdam, onder referte aan het op de vorige dag gevoerde onderhoud, medegedeeld, „het parfumeriehuis „Tieman” (inventaris, goederenvoorraad en goodwill) voor de som van f 14.000,— (veertien duizend gulden) van U te willen overnemen”;

Vervolgens werd door dit Bureau blijkens op laatstgenoemd schrijven gestelde aantekening, luidende: „21 Augustus 1945 van de Waal krijgt de zaak „Tieman voor f 14.000,— paraaf (onleesbaar)”, besloten de zaak aan partij van der Waal te verkopen, waarvan door het Bureau Rechtsherstel, Afdeling Middenstand, aan partij van der Waal mededeling werd gedaan bij schrijven van gelijke datum, luidende:

„Mijnheer,

Wij kunnen U berichten, dat wij geadviseerd hebben, de zaak „Het Parfumeriehuis Tieman”, Groene Hilledijk 186 te Rotterdam tegen den prijs van f 14.000,— (zegge veertien duizend gulden) aan U te verkopen, onder voorbehoud dat de toestemming van het Militair Gezag wordt verkregen.

U gelieve genoemd bedrag binnen 10 dagen na heden te onzen kantore te deponeeren en daarbij tevens de vereischte vergunningen over te leggen.

Het koopcontract zullen wij U zoo spoedig mogelijk ter teekening voorleggen.”

Tenslotte is tussen de Heren J. Melles en Mr. L. Donker, mede optredende namens de Heren J. de Jong, H. W. J. Mansum en N. D. de Oude, beheerders van appellants vermogen, daartoe aangesteld bij beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Rotterdam d.d. 3 September 1945, en partij J. van der Waal te Rotterdam op 11 October 1945 overeengekomen, behoudens nadere goedkeuring van het Nederlandse Beheersinstituut, aan partij van der Waal de winkelinventaris, goederenvoorraad en goodwill van appellants zaak aan de Groene Hilledijk 186 te Rotterdam-Zuid in eigendom over te dragen, zulks tegen een koopsom van f 14.000,—;

Overwegende ten aanzien van appellants grief, dat de verkoop niet door het belang van het vermogen werd gevorderd, dat de bestreden verkoop heeft plaats gevonden op 11 October 1945, mitsdien op een tijdstip, waarop aan de vervreemdingsbevoegdheid van het Beheersinstituut nog geen enkele beperking als door appellant bedoeld was aangebracht; zijnde dit immers eerst geschied op 16 November 1945 bij het Besluit F 272;

dat deze grief derhalve grondslag mist en niet tot de gevorderde vernietiging van de verkoop kan leiden;

Overwegende voorts ten aanzien van appellants grief, dat de bedongen koopprijs in geen enkele verhouding staat tot de reële waarde van appellants handelszaak, dat deze grief blijkens appellants verwijzing naar het door hem overgelegde accountantsrapport van M. J. L. Haubourdin te Rotterdam als een drieledige moet worden opgevat, aangezien volgens dit rapport in de eerste plaats de goederenvoorraad, die voor een bedrag van f 5.861,44 is verkocht, zeker een waarde van f 12.000,— vertegenwoordigde, in de tweede

plaats de inventaris, die voor een bedrag van f 5.785,— aan partij van der Waal is overgedaan, ten minste een bedrag van f 12.500,— waard was, terwijl voor de goodwill van het bedrijf niet, zoals het Beheersinstituut heeft gedaan, f 2.353,56 aan partij van der Waal in rekening had mogen worden gebracht, doch een bedrag van ten minste f 6.000,—;

Overwegende, dat Wij, mede op appellants verzoek dat te dezer zake een onpartijdig accountant een onderzoek zoude instellen, ambtshalve opdracht hebben verleend aan het accountantskantoor van de firma Dijker, de Leede & Co. om Ons haar oordeel te geven omtrent de overdrachtswaarde van de litigieuze zaak;

Overwegende, dat door genoemde firma Ons bij schrijven van 27 Januari 1950 rapport te dezer zake is uitgebracht met als bijlage een taxatierapport d.d. 17 December 1949, afkomstig van Willemsen's Industrie en Handelmaatschappij C.V., welk accountantsrapport in hoofdzaak inhoudt een nadere analyse van de waarde der verschillende activa als hierboven omschreven, een beschouwing over de berekening van de goodwill, concluderende het rapport o.m., dat voor appellants zaak ten minste een bedrag van f 12.601,44 te weinig in rekening is gebracht;

Overwegende, dat door appellant, het Beheersinstituut en partij van der Waal naar aanleiding van dit rapport nadere memoriën zijn ingediend. door hen verder toegelicht ter terechtzitting d.d. 7 Augustus 1950, concluderende appellant, dat de actie tot vernietiging van de bestreden koopovereenkomst voor onmiddellijke toewijzing vatbaar is. subsidiair, dat niet, zoals voormeld accountantsrapport te kennen geeft, f 12.601,44 te weinig is betaald. doch een bedrag van f 21.200,70 alsnog door partij van der Waal aan appellant dient te worden bijbetaald — waaronder begrepen enkele kleinere posten ter zake van electriciteit en restitutie van onverschuldigd betaalde huur —, het Beheersinstituut, dat, behoudens voor wat betreft de niet aan partij van der Waal in rekening gebrachte, aan hem verkochte neon-installatie en gelaatspoeders, het weinig zin heeft over de litigieuze koopprijs in discussie te treden. aangezien destijds niet meer dan die prijs voor appellants zaak viel te bedingen, en partij van der Waal, dat het uitgebrachte rapport, dat overigens voorzover van belang berust op een onjuist taxatierapport van genoemde commanditaire vennootschap, slechts theoretische waarde bezit, aangezien niet is gebleken, dat in Augustus 1945 een hogere verkoops prijs dan de litigieuze had kunnen worden bedongen, en dat van enige overdraagbare goodwill eigenlijk geen sprake kan zijn;

Overwegende *met betrekking tot de goederenvoorraad*, dat appellants be-toog wordt bestreden door het Beheersinstituut en partij van der Waal, stel-lende het Beheersinstituut, dat de winkel reeds maandenlang dicht was toen het Beheersinstituut de zaak in beheer nam, en dat, naar achteraf is gebleken, in die tussentijd door appellants echtgenote een aantal, uit appellants zaak afkomstige parfumerie-artikelen is verkocht aan zekere J. van Bruggen, welke goederen door de Tuchtrecter van de prijzen zijn verbeurd verklaard en waarvan de opbrengst ad f 5.859,26 door het Beheersinstituut is ontvangen en ten gunste van appellants vermogen gebracht, terwijl daarnaast nog afzonderlijk werden verkocht lucifers voor f 5,60 en 90 stuks clariol voor f 76,50, zodat voor de goederenvoorraad in totaal is ontvangen een bedrag van $f 5.861,44 + f 5.859,26 + f 5,60 + f 76,50 = f 11.802,80$, zijnde vrijwel de door appellants accountant aan de winkelvoorraad toegekende waarde;

Overwegende, dat, nu blijkens het rapport van de firma Dijker, de Leede & Co. een voorraadadministratie niet aanwezig was, zodat zij niet heeft kunnen vaststellen of de op 26 Juli 1945 door de firma F. L. Vollemans & Zonen op last van het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel te Rotterdam uit-gebrachte taxatielijst ten belope van f 5.861,44 metterdaad een volledig beeld geeft van de werkelijk aanwezige voorraden per datum van opname, Wij, teneinde de juistheid van het verweer van het Beheersinstituut te kunnen beoordelen, aan de Tuchtrecter van de prijzen inzage hebben verzocht en kennis hebben genomen van het tegen appellants echtgenote en genoemde J. van Bruggen opgemaakte proces-verbaal No. R 87/46 d.d. 26 Januari 1946;

Overwegende, dat Wij bij vergelijking van meergenoemd taxatierapport van de firma F. L. Vollemans met de op genoemd proces-verbaal voorkomende, in beslag genomen goederen, de overtuiging hebben verkregen, dat de in beslag genomen goederen geen deel hebben uitgemaakt van de goederen die door de firma Vollemans op last van het Beheersinstituut, toen dit in 1945 met het daadwerkelijk beheer over appellants vermogen een aanvang maakte door aan deze firma een opdracht tot inventarisatie en taxatie te laten uitgaan, in het door appellant gedreven zaakspceel werden aangetroffen en getaxeerd, zodat Ons het verweer van het Beheersinstituut juist voorkomt en appellants grief, dat de goederenvoorraad voor een ver beneden de reële waarde liggende prijs is verkocht, dient te worden verworpen;

Overwegende, dat dit overigens onverlet laat de op partij van der Waal rustende verplichting de, naar tussen partijen in confesso is, door hem overgenomen gelaatspoeders, waarvoor hij aan het Beheersinstituut destijds geen vergoeding heeft gegeven, aan appellant te restitueren;

Overwegende *met betrekking tot de winkelinventaris*, dat de waarde hiervan door partijen wordt omstreden, stellende appellant, onder overlegging van verschillende verklaringen, waaronder een van de firma de Bouter, d.d. 1 Mei 1948, welke firma, naar niet is bestreden, de winkelinventaris in 1940 aan appellant heeft geleverd en, na deze in 1945 te hebben bezichtigd, op een bedrag van f 9.500,— waardeert, en zich voorts beroepende op de rapporten van Dijker, de Leede & Co. en Willemsen's Industrie en Handelmaatschappij C.V., dat aan deze inventaris, incl. een door partij van der Waal overgenomen, doch niet betaalde neon-reclameinstallatie ad f 3.400,—, een waarde van tenminste f 12.600,— moet worden toegekend, en partij van der Waal derhalve f 6.855,— zal moeten bijbetalen, welk betoog zijdens het Beheersinstituut en partij van der Waal wordt bestreden met de stelling, dat de taxateur Willemssen niet als deskundig taxateur van een parfumeriewinkelinventaris kan worden aangemerkt, terwijl deze trouwens niet per datum van overname maar per 17 December 1949 heeft getaxeerd, derhalve — zonder dat deze taxateur daarmee rekening heeft gehouden — nadat partij van der Waal in de tussenliggende periode van ruim 4 jaren uitgebreide herstellingen en vernieuwingen aan de winkelinventaris heeft laten aanbrengen — o.m. een f 793,— gekost hebbende naamsverandering in de inmiddels reeds 5 jaren oud zijnde neon-verlichtingsinstallatie en een totale vernieuwing van het bij de aankoop slechts f 5,— waard zijnde zonnenscherm —, en voorts dat de taxatie is geschied op bedrijfswaarde, doch ten onrechte, nu de eigenaar van het zaakspceel, de vader van partij van der Waal, dit aan niemand anders dan aan zijn zoon wilde verhuren, zodat bij verkoop aan ieder ander dan aan partij van der Waal slechts de sloopwaarde in rekening had kunnen worden gebracht, en dat onder die omstandigheden de taxatie van de firma Vollemans juist voorkomt, verklarende overigens partij van der Waal zich bereid aan appellant f 1.000,— te vergoeden voor de overneming van de neon-installatie en tot restitutie van de voorraad poeder, die volgens het rapport van de firma Dijker, de Leede & Co. niet is verkocht;

Overwegende hieromtrent, dat Wij geen aanleiding hebben gevonden om de juistheid van de taxatie van Willemsen's Industrie en Handelmaatschappij, — van welke vennootschap de beherend vennoot, H. P. Willemsen, naar Ons uit ambtshalve ingewonnen inlichtingen is gebleken, anders dan door partij van der Waal ter laatste terechtzitting is gesteld, de in zijn rapport d.d. 17 December 1949 gespecificeerde inventarisbestanddelen heeft gewaardeerd naar de waarde daarvan in 1945, — in twijfel te trekken, te minder nu de leverancier van de winkelinventaris, de firma de Bouter, de inventaris, exclusief stoffering, linoleum, lampen, verwarmingsinstallatie enz. op f 9.500,— heeft gewaardeerd en de deskundigheid van deze taxateur althans door geen der bij het onderhavige geding betrokken partijen in twijfel is getrokken, terwijl Wij voldoende reden hebben om aan te nemen dat deze taxatie betrekking had op de toestand van de inventaris in het jaar 1945, zodat de vraag in hoeverre en tot welk bedrag door partij van der Waal herstellingen en vernieuwingen zijn aangebracht voor Onze beoordeling van dit geschilpunt irrelevant mag worden geacht, zijnde tenslotte de vraag of bij verkoop aan

ieder ander dan partij van der Waal slechts de sloopwaarde in rekening had kunnen worden gebracht van geen belang voor de beoordeling van de intrinsieke waarde van de litigieuze inventaris, hebbende overigens noch het Beheersinstituut noch partij van der Waal iets omtrent het beloop van het eventuele verschil tussen „bedrijfswaarde” en „sloopwaarde” gesteld of aanmerkelijk gemaakt;

Overwegende, dat Wij het bezwaar van partij van der Waal tegen de taxatie door Willemsen van de neon-verlichtingsinstallatie op f 3.400,— niet kunnen delen, omdat niet alleen deze, doch ook de firma „Vir Neon”, aan wier deskundigheid Wij geen reden tot twijfel hebben, de waarde dezer installatie op dit bedrag heeft gefixeerd;

dat Wij overigens van oordeel zijn, dat het zich bevinden van de naam „Tieman” op deze installatie aan de overdrachtswaarde afbreuk heeft gedaan, en de kosten, door partij van der Waal besteed aan de verandering in dit opzicht, dienen te worden afgetrokken van de taxatiewaarde, zodat partij Tieman niet f 1.000,—, zoals hij heeft aangeboden, doch f 3.400,— minus f 793,—, derhalve een bedrag van f 2.607,— aan appellant zal hebben bij te betalen terzake van de overname van deze verlichtingsinstallatie;

Overwegende tenslotte met betrekking tot de waarde van de overige inventarisbestanddelen, met name die, waaromtrent voornoemde firma de Bouter zich niet heeft uitgelaten, dat noch de bestreden taxatie van de firma Vollemans, noch die van de taxateur Willemsen daarvan een gespecificeerde schatting hebben verricht;

dat Wij, de aard en vermoedelijke toestand dezer goederen in aanmerking genomen, de waarde daarvan ex aequo et bono zullen vaststellen op f 500,— en partij van der Waal zullen veroordelen ook dit bedrag aan appellant te vergoeden;

Overwegende, dat partij Tieman derhalve terzake van de winkelinventaris aan appellant zal hebben bij te betalen een bedrag van f 4.215,— — zijnde het verschil tussen de waarde van de inventaris ad f 9.500,— + f 500,— of f 10.000,— en de reeds betaalde koopsom ad f 5.785,— — vermeerderd met voornoemd bedrag ad f 2.607,— derhalve in totaal een bedrag van f 6.822,—;

Overwegende met betrekking tot de goodwill, dat Wij ook ten deze slechts hebben na te gaan of de door het Beheersinstituut te dezen aanzien genomen beslissing in het licht van de toenmaals heersende omstandigheden de perken van een redelijk beheer al of niet te buiten is gegaan;

dat, naar het Ons voorkomt, voldoende vaststaat, dat in 1945 een lonende exploitatie van appellants zaak niet met zekerheid kon worden verwacht en de moeilijkheden om een zodanige exploitatie te bereiken verzwaard worden door het feit, dat de eigenaar van het door appellant gedreven zaakspand, de vader van partij van der Waal, slechts bereid was dit pand, na ontbinding van de tussen hem en appellant bestaande huurovereenkomst, aan zijn zoon te verhuren, waardoor althans de locale goodwill door de eigenaar van het pand voor partij van der Waal gereserveerd werd en aan de beschikkingsmacht van het Beheersinstituut werd onttrokken;

dat het Beheersinstituut daarom naar Onze mening terecht slechts voor het bestaan van de door appellant opgebouwde klantenkring een vergoeding heeft berekend;

dat, naar thans achteraf blijkt, de bedongen vergoeding ad f 2.353,56 bij vergelijking met de sedert de litigieuze verkooptransactie behaalde bedrijfsresultaten volgens het rapport van Dijker, de Leede & Co. weliswaar zeer laag is uitgevallen, doch dat Wij het onjuist achten om, zoals appellant het wil, de door partij van der Waal verschuldigde vergoeding voor goodwill, naar haar aard slechts een op verwachtingen gebaseerd vermogensbestanddeel, vast te stellen naar ten tijde van de verkoop ook naar Onze mening nog geenszins vaststaande overwinstcijfers, zodat Wij, alle hier gerelateerde feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang beschouwd, van oordeel zijn dat de op dit geschilpunt betrekking hebbende grief van appellant grond mist;

Overwegende, dat Wij termen aanwezig achten, nu partijen over en weer

gedeeltelijk in het gelijk zijn gesteld, de proceskosten te compenseren in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten zal hebben te dragen, en de kosten van het ingevolge Onze ambtshalve opdracht uitgebrachte accountantsrapport ad f 840,— door partijen gezamenlijk te doen dragen des dat iedere partij één derde van deze kosten, derhalve een bedrag van f 280,— zal hebben te storten op postrekening No. 507670 ten name van de Raad voor het Rechtsherstel, welk lichaam deze kosten bij wege van voorschot aan het kantoor Dijker, de Leede & Co. heeft voldaan;

IN NAAM DER KONINGIN rectdoende in hoger beroep:

Houden de litigieuse verkoop in stand;

Veroordelen partij van der Waal om binnen één maand na dagtekening van deze uitspraak aan appellant te betalen een bedrag van f 6.822,—;

Verstaan dat appellant, het Beheersinstituut en partij van der Waal ieder binnen één maand na dagtekening van deze uitspraak een bedrag van f 280,— zullen hebben te storten of over te maken op postrekening No. 507670 ten name van de Raad voor het Rechtsherstel;

Compenseren de proceskosten in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten draagt.

Aldus gedaan enz.

No. 86. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 22 Nov. 1950 (i.z. Rijdsdijk/van der Eerden).

Afwijzing van het beroep tegen de verkoop van een slagerij en tegen het brengen ten laste van de onder beheer gestelde van vóór de verkoop gemaakte reparatiekosten; verwijzing van appellant naar de Afdeling Rechtspraak in zijn vordering met betrekking tot het hem in rekening brengen van kosten als bedoeld in art. 35 E 133.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden, vermeld in zijn bovengenoemd appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling en bij de overige tijdens het geding door hem ingediende stukken, bij Ons in beroep is gekomen van de ten requeste nader omschreven handelingen van het N.B.I., welke kort samengevat hierop neerkomen:

1) dat het N.B.I. op 21 April 1946 appellant's slagersbedrijf met inventaris enz. heeft verkocht aan P. C. van der Eerden voor een bedrag van f 2.000,—;

2) dat het N.B.I. diverse ten requeste nader omschreven reparatiekosten, in totaal bedragende f 652.50, ten laste van appellant heeft gebracht;

3) dat het N.B.I. aan appellant in rekening heeft gebracht:

a. aan inventarisatiekosten deurwaarder	f 30,—
aan administratie-, accountant- en diverse onkosten	„ 215,—

Totaal f 245,—

b. aan beheerskosten over de periode 1-5-'45 tot 31-12-'46 (heffing Slagerscommissie)	f 360,93
---	----------

hebbende appellant aan Ons verzocht:

1e. te verstaan, dat het N.B.I. ten onrechte appellant's slagersbedrijf met inventaris etc. op 21 April 1946 heeft verkocht aan P. C. van der Eerden voornoemd voor een koopprijs van f 2.000,— en deze verkoop te vernietigen, met al zodanige maatregelen, zowel tegenover het N.B.I. als tegen-

over P. C. van der Eerden voornoemd, als Wij geraden zullen achten om appelland te dien aanzien in zijn vorige toestand te herstellen, of hem volledige schadevergoeding te verstrekken, zo nodig nader op te maken bij staat;

- 2e. te verstaan, dat de ten requeste omschreven reparatiekosten tot een totaalbedrag van f 652,50 door het N.B.I. ten onrechte aan appelland in rekening en te zijnen laste zijn gebracht;
- 3e. te verstaan, dat het N.B.I. ten onrechte de bovenomschreven bedragen van f 245,— en f 360,93 voor de daarbij genoemde kosten aan appelland in rekening heeft gebracht;

een en ander met zodanige voorzieningen aan de hand van art. 11 E 133 als Wij geraden zullen achten, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten van het geding;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord — waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnserceerd — alsmede tijdens de mondelinge behandeling en bij de verdere door het N.B.I. ingediende schrifturen tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn vordering sub 1, althans tot ontzegging daarvan aan hem, zomede tot onbevoegdverklaring met betrekking tot de vorderingen sub 2 en 3, kosten rechtens;

Overwegende, dat de erven-J. J. M. van der Eerden, die geen schriftelijk verweer hebben gevoerd, zich bij de mondelinge behandeling bij monde van Mevrouw de Weduwe Th. A. H. van der Eerden-van der Post hebben aangesloten bij het verweer van het N.B.I.;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het N.B.I. zich in de eerste plaats heeft beroepen op Onze onbevoegdheid om kennis te nemen van appelland's vorderingen sub 2 en 3;

Overwegende hieromtrent;

ten aanzien van de vordering sub 2:

dat Ons bij de behandeling van deze zaak is gebleken:

- a. dat de litigieuse reparatiekosten door de koper J. J. M. van der Eerden als huurder van het bedrijfspand Mathenesserweg 80c zijn betaald, voordat door de Slagerscommissie q.q. het N.B.I., behorende appelland's vermogen, bij onderhandse acte van 4 April 1946 „de zaak” van appelland aan de Mathenesserweg 80c te Rotterdam, „met de zich daarin bevindende goederen, materialen, inventaris, goodwill en het recht op het voeren van „den handelsnaam” was verkocht aan voornoemde J. J. M. van der Eerden voor f 2.000,—;
- b. dat J. J. M. van der Eerden bij een door Ons copieeljk in het N.B.I.-dossier aangetroffen brief van 21 Februari 1946 — toen hij dus nog slechts aspirant-koper was — aan de „Commissie van Beheer, Boezemstraat 34, Rotterdam” — zijnde de Slagerscommissie — zijn verbazing te kennen heeft gegeven over het feit, dat „voor de overname van de inventaris een bedrag „(was) vastgesteld van f 2.000,—”, motiverende hij in deze brief zijn verbazing met een verwijzing naar de „deplorabelen toestand”, waarin „het „geheel verkeerde, toen (hij) in deze zaak kwam” en met de mededeling, dat hij, „teneinde deze zaak in een behoorlijken toestand te brengen (zich) „de volgende kosten (had) moeten getroosten” (volgt opgave van drie reparatierekeningen ad totaal f 652,—) en eindigende deze brief met het uitspreken door de aspirant-koper van de hoop, dat de Commissie zijn „standpunt zal kunnen billijken en (hare) medewerking (zal) willen verleenen „om tot een lagere schatting te geraken”;
- c. dat blijkt de door Ons in het N.B.I.-dossier eveneens in copie aangetroffen „notulen van de vergadering van de Commissie van Beheer, gehouden op Maandag, 25 Februari 1946” de bovengenoemde brief van de aspirant-koper J. J. M. van der Eerden is behandeld en geleid heeft tot het besluit om de koopsom ad f 2.000,— te handhaven, doch aan Van der Eerden de gemaakte kosten ad f 652,— te vergoeden;

dat de restitutie van deze reparatiekosten aan J. J. M. van der Eerden derhalve in onverbrekkelijk verband staat met de litigieuze kooptransactie, zodat Wij, bevoegd zijnde om kennis te nemen van laatstgenoemde transactie, Ons evenzeer bevoegd achten om kennis te nemen van hetgeen door de Slagerscommissie q.q. het N.B.I. is geëffectueerd ten aanzien van de bovenbedoelde restitutie der door J. J. M. van der Eerden betaalde reparatiekosten;

ten aanzien van de vordering sub 3:

dat deze vordering beoogt een beslissing omtrent de al dan niet verschuldigheid door appellant van kosten als bedoeld in art. 35 E 133 en een dergelijke beslissing niet behoort tot Onze competentie, doch tot die van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, gelijk door het N.B.I. terecht is betoogd;

dat Wij Ons derhalve ten aanzien van deze vordering onbevoegd zullen moeten verklaren en de zaak ter beslissing naar de Afdeling Rechtspraak voornoemd zullen moeten verwijzen;

Overwegende ten gronde ten aanzien van de vorderingen sub 1 en 2:

dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

- 1) dat aan J. J. M. van der Eerden een slagerij-inventaris is verkocht, waarvan de waarde volgens de door het N.B.I. bij conclusie van antwoord overgelegde staat was getaxeerd op f 725,—;
- 2) dat de koper een eigen vleestoewijzing had en hij appellant's handelsnaam nimmer heeft gebruikt;
- 3) dat blijkens door Ons in het N.B.I.-dossier aangetroffen betalingsbewijzen door J. J. M. van der Eerden vóór 21 Februari 1946 is betaald:

aan Andriessen	f 436,—
aan C. Ch. Hendrikse	„ 70,47
aan B. F. Deliën	„ 146,50

Totaal f 652,97

alle welke kosten betrekking hebben op het in bruikbare staat brengen van de slagerij van appellant;

- 4) dat van enige „goodwill”, verbonden aan de naam „L. C. Rijdsijk” geen sprake kan zijn, zodat slechts zou kunnen worden gesproken over een bestaande locale „goodwill”, verbonden aan het bedrijfspand, waarin appellant tot aan de bevrijding zijn slagerij had;

dat Wij deze „goodwill”, rekening houdende met de aan de inventaris toegekende waarde, voldoende tot uitdrukking gebracht oordelen in de door de Slagerscommissie aan J. J. M. van der Eerden in rekening gebrachte koopprijs van f 2.000,—, welke koopprijs Wij derhalve niet onredelijk achten;

dat Wij voorts van oordeel zijn, dat het door J. J. M. van der Eerden voor het herstel van de inventaris en van de slagerij betaalde bedrag van f 652,97 re vera moet worden beschouwd als een vooruitbetaling op de koopprijs, welke immers zonder deze door de aspirant-koper betaalde reparatiekosten zoveel minder zou hebben bedragen;

dat Wij derhalve tot de conclusie komen, dat — waar appellant zich niet beklagt over het feit zelf van de verkoop van zijn zaak, doch uitsluitend over het bedrag, waarvoor deze verkocht is en over het aan hem in rekening brengen van de bovenbedoelde reparatiekosten — de vorderingen sub 1 en 2 aan appellant moeten worden ontzegd;

Overwegende tenslotte, dat Ons termen zijn voorgekomen om de proceskosten, voorzover gevallen op het voor Ons gevoerde geding, te compenseren in dier voege, dat ieder der partijen haar eigen kosten drage;

IN NAAM DER KONINGIN RECHTDOENDE, enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Het nummer waaronder volledige publicatie in Na-oorlogse Rechtspraak heeft plaats gevonden wordt onder elke uitspraak vermeld.

Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100.

- No. 1205. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 10 Dec. 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Het enkele feit van enige tijdens de bezetting door de L.V.V.S. gedane boeking kan geen materiële gevolgen hebben i.v.m. een thans plaats hebbend rechtsherstel, hetwelk medebrengt de nietigheid „ab ovo” van op grond der verordening ontstane materiële gevolgen. De L.V.V.S. dient ook bij minnelijk rechtsherstel, zonder vonnis van de Raad, zich op het standpunt te plaatsen dat al hetgeen bij de transactie tijdens de bezetting feitelijk is geschied, naar Nederlands recht nietig is en dat zij, in de plaats van de Joodse verzekeringnemer, de levensverzekeringmaatschappij in hare boeken kan crediteren voor de afkoopsom, zonder dat zij met eventuele aanspraken van Joodse erfgenamen op de afkoopsom rekening behoeft te houden.

L.V.V.S. in de proceskosten veroordeeld, daar zij de procedure heeft uitgelokt ter bescherming van haar (vermeende) belangen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1742.

- No. 1206. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK GRONINGEN, 29 Sept. 1950. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Nu art. 26 E 100 aan de Raad de bevoegdheid geeft, de gevolgen van de nietigverklaring van rechtsbetrekkingen te regelen en ingevolge art. 22 E 100 met inachtneming van redelijkheid en billijkheid, missen de gewone bepalingen omtrent vrijwaring ten deze toepassing.

De Raad stelt de schade door gerequesteerden te dragen voor ieder hunner vast i.v.m. de feitelijke gedragingen.

De liquidateur van de Vrijmetselaarsloge, door de Raad als partij in het geding geroepen, in privé aansprakelijk gesteld tegenover de loge voor de door hem ontvangen koopprijs, omdat hij geacht moet worden bij de verkoop de leiding te hebben gehad. Deze vordering behoort ten goede te komen aan de hypothecaire crediteur en aan de diverse kopers.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 132.)

N.R. No. 1747.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

- No. 1207. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM, 10 Jan. 1950. (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

De „Leidraad voor de toepassing van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en het Besluit Vijandelijk Vermogen door het Nederlandsche Beheersinstituut” bevat geen interne regeling. Deze richtlijnen hebben duidelijk een algemeen geldende bedoeling, zodat belanghebbenden zich daarop kunnen beroepen en het N.B.I. is daaraan tegenover belanghebbenden gebonden.

Beschikking van het N.B.I. in strijd met de leidraad vernietigd en het N.B.I. veroordeeld het ten onrechte ingehouden bedrag aan verzoeker terug te betalen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43.) N.R. No. 1746.

- No. 1208. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 6 April 1950. (Mrs. van Walsem, Wery en Buddingh de Voogt).

Verzoekster heeft verzocht veroordeling van het N.B.I. tot betaling van f 45.000,— als schadevergoeding wegens wanbeheer.

De Raad verklaart zich onbevoegd aangezien deze vordering niet valt onder art. 43 E 133. Geschillen betreffende de aansprakelijkheid van het N.B.I. staan ter uitsluitende beslissing van de gewone rechter.

Vordering tot afgifte van onder beheer genomen goederen gedeeltelijk niet ontvankelijk verklaard daar deze goederen deels zijn teruggegeven, deels onder de algemene vorderingsbeschikking vallen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1748.

Vorderingen met betrekking tot onroerende zaken; hypothecaire vorderingen.

Zie: No. 1206.

Appèl van beslissingen Afdeling Effectenregistratie.

- No. 1209. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 7 Nov. 1949. (Mrs. Verdam, de Flines en Craandijk).

De vraag of de Afd. Effectenregistratie bij een beslissing ten aanzien van de eigendom van effecten dient gebruik te maken van de in art. 54, 3e lid, E 100 gegeven bevoegdheid om partijen voor de beslissing over bepaalde geschilpunten naar de gewone rechter te verwijzen is een vraag van beleid.

In het onderhavige geval zijn de motieven voor een verwijzing dusdanig overwegend, dat de Afd. Effectenregistratie, door het geschilpunt over de eigendom van effecten, afhankelijk van de geldigheid van overeenkomsten in 1938 en 1939 gesloten, zelf te beslissen, art. 54, 3e lid, E 100 onjuist heeft toegepast.

Beslissing a quo vernietigd met verwijzing van de zaak naar de Afd. Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54, 68.)

N.R. No. 1743.

(Beslissing a quo in „Rechtsherstel” 3e jrg. pag. 16).

- No. 1210. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 21 Juli 1950. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

De Afdeling Effectenregistratie geniet bij haar beslissing een grote mate van vrijheid in de waardering van de feiten, maar deze vrijheid heeft grenzen en mag niet ontaarden in willekeur, hetgeen geschiedt wanneer op zulke vage gronden als in de beslissing vermeld allerlei feiten als vaststaande of als vermoedelijk vaststaande worden aangenomen. Er zijn feiten als voldoende vaststaande aangenomen zonder aanduiding uit welke bewijsmiddelen het bewijs is geput.

Beslissing a quo vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de Afd. Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 68, 53, 54.)

N.R. No. 1745.

Appèl van beslissingen Ned. Beheersinstituut

No. 1211. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK UTRECHT, 21 Juli 1950. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Wiarda en Prof. Hijmans van den Bergh.

Het N.B.I. heeft als beheerder van het vermogen van Bednar een vordering gepretendeerd op de boedel van Nieuwenhuysen groot 27 mille, terwijl appellante bij haar beroepschrift deze vordering wil zien vastgesteld op 14 mille.

Gedurende de procedure is het beheer geëindigd.

De vraag hoe groot de vordering van Bednar is behoort tot de competentie van de gewone rechter en het feit, dat het N.B.I. haar standpunt in een appellabele beschikking heeft medegedeeld, brengt in deze competentie geen wijziging.

De beslissing op het ingediende appelschrift had nimmer kunnen leiden tot een partijen bindende beslissing over de hoe-grootheid der vordering, doch alleen tot een voor het N.B.I. bindende aanwijzing betreffende de door het N.B.I. aan te nemen houding met betrekking tot deze vordering.

Door beëindiging van het beheer heeft een beslissing geen enkel belang meer en mist ieder rechtsgevolg, weshalve verzoekster niet ontvankelijk is verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 e.v., 43.)

N.R. No. 1744.

Ontvijanding.

No. 1212. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 23 Juni 1950. (Mrs. van Vrijberghe de Coningh, Zorab en Ter Pelkwijk).

Het N.B.I. en de Afdeling Rechtspraak zijn vrij ten aanzien van de eisen te stellen voor de inwilliging van een verzoek om een non-enemy-verklaring, waarbij het nadeel ingeval van inwilliging van een verzoek door de Nederlandse belastingbetaler te lijden, op zich zelf nimmer een motief kan zijn om de inwilliging van een verzoek in strijd met wat kennelijk door de rechtvaardigheid geëist wordt, af te wijzen.

Zowel de Parijse overeenkomst als de Accounting Rules laten deze vrijheid onverlet en tasten de bevoegdheid van de Nederlandse Regering om door haar organen te doen bepalen in welke gevallen een non-enemy-verklaring kan worden afgegeven niet aan.

Voor het afgeven van een non-enemy-verklaring is niet beslissend de vraag, of de betrokkene van Duitse nationaliteit zich op 24 Januari 1946 in Duitsland bevond.

Overigens geen gronden aanwezig geacht om aan appellant een non-enemy-verklaring af te geven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.). N.R. No. 1741.

Beslissingen betreffende bevoegdheid

Zie: No. 1208.

Diverse uitspraken (volledige publicatie.)

RAAD RECHTSHERSTEL, AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 8 November 1950. Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Van Vrijberghe de Coningh).

De overgang van de taak van de Commissie zoals bedoeld in art. 46

Besluit A 6 (Corvo) op de Raad voor het Rechtsherstel en de delegatie der bevoegdheden dier commissie ingevolge art. 53 Besluit A 6 op de Afdeling Beheer en Afdeling Effectenregistratie brengt niet mede, dat deze beslissingen aan hoger beroep zouden zijn onderworpen ingevolge art. 18 E 100, terwijl die van de Corvo dit niet waren.

Uit niets blijkt dat het de bedoeling van de wetgever zoude zijn geweest, de taak van de Raad anders te regelen dan zoals deze bij de Corvo was en een beroepsinstantie in het leven te roepen.

Appellanten niet ontvankelijk verklaard.

Artt. 46, 53 Besluit A 6; art. 18 Besluit E 100.

VONNIS

Inzake:

I. *Otto Bernhard Schuster, requesrant*

Gemachtigde: *Mr. H. N. J. C. van Meerten.*

Contra:

Continentale Handelsbank N.V., gerequesteerde.

Gemachtigde: *Mr. J. Jolles.*

Inzake:

II. *Dr. Harold Willem Anne Beenhouwer, requesrant.*

Gemachtigde: *Mr. J. P. Voûte.*

Contra:

N.V. Amsterdamsche Bank, gerequesteerde.

Gemachtigde: *Mr. J. Jolles.*

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Eerste Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gelezen in de zaak R 15.159:

- a. het verzoekschrift in appel van Otto Bernhard Schuster, wonende te Londen, te dezer zake domicilie kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van zijn gemachtigde Mr. H. N. J. C. van Meerten;
- b. het verweerschrift in appel van 13 Januari 1950 van de Continentale Handelsbank N.V. gevestigd te Amsterdam en aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. J. Jolles;

Gelezen in de zaak R. 16.340:

- a. het verzoekschrift in appel van Dr. Harold Willem Anne Beenhouwer, wonende te New York, te dezer zake woonplaats kiezende te Amsterdam ten kantore van zijn gemachtigde Mr. J. P. Voûte;
- b. het verweerschrift in appel d.d. 31 Mei 1950 van de Amsterdamsche Bank N.V., gevestigd te Amsterdam en aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. J. Jolles;

Gelet op de in beide zaken overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 28 September 1950 bij monde van hun gemachtigden voornoemd;

Overwegende, dat deze Kamer de gezamenlijke behandeling van deze beide zaken heeft gelast;

Overwegende, dat de Raad de mondelinge behandeling ter bovengenoemde terechtzitting heeft beperkt tot de toelichting van de vraag of de Afdeling Rechtspraak bevoegd is van het ingestelde beroep kennis te nemen en of dit ontvankelijk is;

Overwegende, dat in beide zaken hoger beroep is ingesteld van een besluit — in zaak 15.159 d.d. 16 Augustus 1949, in zaak 16.340 d.d. 13 Januari 1950 —

genomen door de Commissie Gedelegeerden A. 6 en de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, elk voorzover de betreffende materie ingevolge delegatie door de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel te harer competentie stond;

Overwegende, dat dit besluit in zaak 15.159 betrekking had op de opzegging door de Continentale Handelsbank N.V. op 17 Juni 1941 van de rekening bij haar van O. B. Schuster, toentertijd woonachtig in Engeland, en de daarop gevolgde verkoop van diens, voor zekerheid dezer rekening aan genoemde bankinstelling in pand gegeven effecten;

terwijl het besluit in zaak 16.340 betrekking had op:

- a. de uitlevering op 23 December 1941 door de Amsterdamsche Bank aan de te Amsterdam gevestigde en aldaar kantoorhoudende vennootschap onder de firma Lippmann, Rosenthal en Co. van een aantal onder de Amsterdamsche Bank zich bevindende aan Dr. Beenhouwer, van Nederlandse nationaliteit, wonende te New York, toebehorende effecten, alsmede van een geldsaldo ten gunste van Dr. Beenhouwer ad f 969,85;
 - b. de uitlevering op 10 Februari 1942 door de Amsterdamsche Bank aan het bankierskantoor M. van Embden van een aantal tot het bedrijfsvermogen van de te Amsterdam gevestigde firma Harold Beenhouwer, van welke firma Dr. Beenhouwer de enige firmant was, behorende effecten;
- al welke rechtshandelingen nietig waren ingevolge de artikelen 6, j°. 10 van het K.B. A 6;

Overwegende, dat bij bedoelde besluiten respectievelijk d. dis 16 Augustus 1949 en 13 Januari 1950 genoemde rechtshandelingen — in zaak 16.340: „voor zoveel nodig” — zijn bekrachtigd;

Overwegende, dat in beide zaken door appellanten de vernietiging van de door de Commissie Gedelegeerden A 6 en de Afdeling Effectenregistratie genomen besluiten wordt verzocht;

Overwegende, dat de ontvankelijkheid van het appel door geappelleerden is bestreden, terwijl appellanten zelf hebben opgeworpen, dat de aangevallen beslissingen zouden zijn genomen door instanties, welke hiertoe niet waren bevoegd;

Overwegende, dat de bestreden beslissingen zijn genomen door de Commissie Gedelegeerden A 6 en de Afdeling Effectenregistratie krachtens delegatie door de Afdeling Beheer, welke de rechtsmacht tot het nemen van beslissingen, op het onderhavige gebied, bezit ingevolge de artikelen 5, lid 2, en 151, lid 2, van het Besluit E 100, terwijl haar bevoegdheid tot delegatie van die rechtsmacht voortvloeit uit art. 53 van het Besluit A 6, zodat, waar de genomen besluiten moeten worden gezien als beslissingen van de Afdeling Beheer, de Afdeling Rechtspraak de aangewezen instantie van beroep tegen die besluiten is, indien daartegen hoger beroep openstaat;

Overwegende, dat dit laatste echter niet het geval is, daar immers vaststaat, dat van de besluiten van de Commissie A 6 geen hoger beroep op enige instantie openstond en de mogelijkheid tot hoger beroep op deze Raad, zolang de uitvoering van het besluit A 6 aan de Commissie bleef toevertrouwd, ook niet is geopend, noch toen E 100 in werking trad, noch toen deze Raad te 's-Gravenhage werd ingesteld;

Overwegende, dat dus aan de Commissie krachtens het Besluit A 6 was opgedragen om in hoogste instantie de haar daarbij toegekende bevoegdheden uit te oefenen en niet valt in te zien, dat in het karakter van deze taak verandering is gekomen nu deze zelfde taak aan de Raad wordt toevertrouwd;

dat de reden, waarom de Commissie door de Raad is vervangen, blijkens de Toelichting op art. 5 van het Besluit E 100, blijkbaar is geweest, dat de wetgever, nu verondersteld werd, dat de taak van de Corvo wel grotendeels doch niet geheel zou zijn afgelopen zodra de Regering weder in Nederland zou zetelen, geen afzonderlijk lichaam voor de uitoefening van die ingekrompen taak heeft willen handhaven, doch het hem aangewezen scheen om de Raad voor het Rechtsherstel met de overgebleven taak van de Corvo te belasten;

dat hierbij echter uit niets blijkt, dat de wetgever de taak van de Raad, die

in de plaats van de Corvo zou optreden, als een andere dan die van de Corvo heeft gezien, dan wel de uitvoering van deze taak, nu zij door de Raad zou worden uitgeoefend, b.v. door het invoeren van een hoger beroep krachtens art. 18 E 100, met meerdere waarborgen heeft willen omkleden dan toen de Commissie daarmede was belast;

dat het ook volkomen onbegrijpelijk zou zijn geweest waarom de wetgever, indien hij bij de terugkeer van de Nederlandse regering naar Nederland, werkelijk het ogenblik aangebroken had geacht om een hoger beroepsinstantie ten aanzien van de beslissingen uit A 6 genomen, in te stellen, dit dan wel ten aanzien van de beslissingen van de Raad voor het Rechtsherstel zou hebben gedaan, maar niet ten aanzien van de Commissies, die met de uitvoering van A 6 bleven belast in Suriname en Curaçao;

Overwegende, dat appellanten hun stelling, dat hoger beroep mogelijk zou zijn, dus ten onrechte doen steunen op art. 18 E 100, aangezien dit artikel voor de Raad (Afdeling Beheer) optredende in de plaats van de Corvo, en aldus belast met de uitvoering van het Besluit A 6, niet is geschreven;

Overwegende, dat op grond van het bovenstaande appellanten met het door hen ingestelde hoger beroep behoren te worden verklaard niet-ontvankelijk en de kosten van het geding zullen moeten dragen;

RECHTDOENDE:

in beide zaken R. 15.159 en R. 16.340:

Verklaart appellanten niet-ontvankelijk in het door hen ingestelde hoger beroep;

Veroordeelt in elk dier zaken de appellant in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van de geappelleerden gevallen, begroot op f 100,— (honderd gulden).

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 118. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 10 October 1950 (Volledige Afdeling).

Van verzoeker — tot na-aanmelding van effecten — is niet gebleken, dat hij enigerlei mededeling inzake de effecten heeft gedaan aan een bevoegde instantie (waaronder begrepen het Nederlandse Beheersinstituut) in de periode, waarin hij als vijandelijk onderdaan is beschouwd en waarin de betrokken effecten feitelijk waren achtergehouden.

Afwijzing krachtens art. 81 E 100.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de ten behoeve van de heer B. door de Amsterdamsche Bank N.V. te 's-Gravenhage ingediende verzoeken tot na-aanmelding, gebaseerd op art. 81 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Staatsblad E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21) met betrekking tot de op bijgaande lijst vermelde effecten;

Overwegende, dat aan deze verzoeken tot na-aanmelding op grond van het bepaalde in art. 81 van genoemd Besluit alleen dan zou moeten worden voldaan, indien verzoeker door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk redelijkerwijs niet bij de effectenregistratie is kunnen opkomen;

Overwegende, dat de litigieuze effecten in de periode tot 11 April 1949, gedurende welke verzoeker als Vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen werd beschouwd, feitelijk werden achtergehouden, terwijl niet blijkt, dat in die periode door verzoeker enigerlei mededeling inzake deze effecten aan een bevoegde instantie (waaronder begrepen het Nederlandse Beheersinstituut) is gedaan en bijgevolg van verzoeker niet kan worden gezegd, dat hij met betrekking tot de litigieuze effecten door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk niet tijdig aan de verplichting tot aanmelding krachtens art. 44 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer heeft kunnen voldoen en de Afdeling geen geldige reden heeft kunnen vaststellen op grond waarvan de litigieuze effecten niet overeenkomstig het bepaalde in art. 42 van genoemd Besluit tijdig in de macht van de Afdeling zijn gebracht, zodat de onderhavige verzoeken tot na-aanmelding krachtens art. 81 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer dienen te worden afgewezen.

BESLISSENDE:

- I. Wijst de verzoeken tot na-aanmelding met betrekking tot de litigieuze effecten af;
- II. Bepaalt, dat de litigieuze effecten als „niet aangemelde effecten” worden geregistreerd;
- III. Bepaalt, dat de Amsterdamsche Bank N.V., Lange Vijverberg 4, 's-Gravenhage, genoemde effecten binnen één maand na dagtekening van deze beslissing moet inleveren bij het Secretariaat der Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, Keizersgracht 105, Amsterdam.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Het Nederlandse Beheersinstituut.

Het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat er aanleiding bestaat zekere beperkingen, voorkomende in zijn beschikking van 27 Januari 1949 (*Nederlandse Staatscourant* van 28 Januari 1949, no. 20), houdende vrijlating van het rechtsverkeer met betrekking tot octrooi-aanvragen, octrooien en de daaruit voortvloeiende of daarmee in verband staande rechten, te laten vervallen voor Oostenrijkse natuurlijke personen en rechtspersonen;

Gelet op de desbetreffende wettelijke voorschriften;

I. Geeft ten behoeve van:

a. natuurlijke personen, die in het bezit zijn van een verklaring van het Oostenrijkse bevoegde gezag, houdende, dat zij vanaf 27 April 1945 wederom Oostenrijkse Staatsburgers zijn:

b. rechtspersonen, die opgericht zijn of bestaan krachtens of beheerst worden door het recht van Oostenrijk, vrijstelling van de bepalingen, bij of krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) gesteld, met betrekking tot:

1. rechten, voortvloeiende uit na 27 Januari 1949 ingediende of nog in te dienen aanvragen om octrooi voor uitvindingen, gedaan vóór 1 Januari 1946;

2. octrooien, op zodanige aanvragen verleend of nog te verlenen, alsmede

3. vermogen, dat uit hoofde van met betrekking tot deze rechten en octrooien verrichte rechtshandelingen ontstaat;

II. Verleent toestemming tot het verrichten van ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen verboden rechtshandelingen door, met, ten behoeve van of krachtens opdracht van de sub I genoemde natuurlijke personen en rechtspersonen met betrekking tot de rechten, de octrooien en het vermogen, sub I bedoeld,

een en ander met de aantekening, dat deze beschikking niet vrijwaart voor enige andere eventuele Overheidsmaatregel, ten opzichte van de sub I genoemde natuurlijke personen en rechtspersonen genomen of te nemen.

's-Gravenhage, 1 November 1950.

*De Directie van het
Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.*

(Ned. Staatscourant No. 215 d.d. 3-11-'50)

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV, nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 5).

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nrs. 83/84 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore: Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Staatscourant No. 219 d.d. 9-11-'50).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Gedelegeerde te Leeuwarden.

Op 17 November 1950 is overleden Mr. Dr. J. P. Hoogland, Gedelegeerde van de Afdeling te Leeuwarden.

Met de waarneming is belast de Gedelegeerde te Assen, de Heer J. D. F. van Halsema, Notaris, Noordersingel 45, Assen, tel. 2453.

Rechtsherstel t.a.v. verkopen krachtens art. 1223, lid 2, B.W.

Na het verschijnen van het artikel over bovengemeld onderwerp in nummer 6 van de derde jaargang van dit orgaan zijn nog enkele uitspraken hierover bekend geworden.

Deze uitspraken zijn in overeenstemming met de conclusie van de Afdeling aan het slot van bovenbedoeld artikel. Slechts in één geval werd overwogen dat de verkoop krachtens art. 1223, lid 2, B.W., nietig verklaard behoorde te worden, omdat de kopers moesten hebben begrepen, dat zij Joods onroerend goed kochten.

Het betrof hier echter een zeer bijzonder geval, n.l. de verkoop van de Hollandse Schouwburg te Amsterdam. In alle andere hiernavolgende gevallen werd de verkoop in stand gelaten. Van de feitelijke omstandigheden hangt af of de executerende hypotheekhouder schadevergoeding verschuldigd is aan de gedeposeerde.

I. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 14 September 1949.

J. had op een veiling krachtens art. 1223, lid 2, B.W., in Juli 1941 enige percelen gekocht. Tengevolge van de daarna vastgestelde anti-Joodse bepalingen kon J. de koopsom niet voldoen. J. sloot met de 1e en 2e hypotheekhouders een overeenkomst met de bedoeling te bewerkstelligen dat J. na afloop van de oorlog alsnog eigenaar van de percelen zou worden. De koopsom was juist voldoende om de 1e en 2e hypotheek af te lossen doch de op de percelen rustende 3e hypotheek zou niet afgelost kunnen worden.

Ruim een jaar later legde de derde hypotheekhouder beslag op de percelen, waarna de 1e hypotheekhouder wederom gebruik maakte van zijn bevoegdheid krachtens art. 1223, lid 2, B.W.

Bij deze laatste veiling brachten de percelen meer op, zodat ook de derde hypotheekhouder geheel voldaan werd.

J. vroeg rechtsherstel in dier voege, dat hij, na betaling van de door hem in de eerste veiling geboden koopsom, alsnog eigenaar van de percelen zou worden, subsidiair schadevergoeding van de derde hypotheekhouder zou verkrijgen.

De Kamer overwoog:

„O. dat uit niets gebleken is, dat de kopers geweten hebben, dat de veiling, waarin zij de litigieuze panden hebben gekocht, een herveiling was, welke plaats vond in verband met de omstandigheid, dat bij een eerdere veiling en gunning een persoon van Joodse bloede koopster dier panden was geworden, doch ten gevolge van maatregelen van de bezettende macht die koopster de eigendom dier panden niet kon verkrijgen;

dat bedoelde panden ten tijde der herveiling in de openbare registers standen ingeschreven ten name van de N.V. als eigenares;

dat verzoeker geen bewijs heeft aangeboden van het gestelde feit, dat de kopers zouden hebben geweten, althans zouden hebben kunnen en moeten weten dat de bewuste panden reeds waren gekocht door een persoon van Joodsen bloede, die, zou geen herveiling hebben

plaats gehad, wellicht na de oorlog alsnog eigenares dier panden zou hebben kunnen worden;
dat dan ook moet worden aangenomen, dat die kopers ten deze geheel te goeder trouw zijn geweest, zodat het niet redelijk zou zijn thans in de bestaande rechtsbetrekkingen ten opzichte der bewuste panden in te grijpen.

O. dat mitsdien het primair gedaan verzoek niet zal kunnen worden ingewilligd; enz.

O. dat de Raad in de in de aanhef vermelde memorie van de verzoeker d.d. 14 Januari 1949 geen aanleiding vindt de aanvulling van zijn request van 5 Augustus 1948, met een subsidiaire vordering tegen de eerste en tweede hypotheekhouders, hierbovengenoemd, toe te staan;

dat toch uit de stellingen dezer memorie zelf, naar het oordeel van de Raad, genoegzaam blijkt, dat — ook volgens verzoeker — aan deze hypotheekhouders geen verwijt van haar gedragswijze kan worden gemaakt, zodat zij voor de door partij J. geleden schade niet aansprakelijk kunnen worden gesteld;
enz.”

dat het feit, dat de gunning der percelen aan partij J. niet door eigendomsoverdracht aan haar is kunnen worden gevolgd, zodat die percelen aan de N.V. (oorspronkelijke eigenaar — debiteur — Afd. O.G.) in eigendom verbleven, uitsluitend het gevolg is geweest van Duitse maatregelen en de derde hypotheekhouder dan ook bepaaldelijk aan die maatregelen te danken heeft, dat hij het recht behield de percelen alsnog voor zijn vordering op genoemde N.V. in beslag te doen nemen;

dat indien hij wist dat tussen de eerste en tweede hypotheekhouders en partij J. de door verzoeker bedoelde regeling was getroffen, die, moge zij wellicht niet rechtsgeldig zijn geweest, er praktisch toe zou hebben kunnen leiden, dat partij J. geen of weinig nadeel van de Duitse maatregelen zou ondervinden en zij in de toekomst de percelen, die zij rechtmatig gekocht had, in eigendom zou kunnen verwerven, de derde hypotheekhouder zich van de uitoefening van zijn — als gevolg van de Duitse maatregelen behouden — recht had behoren te onthouden, zolang de bewuste regeling gold en daarvan gevolg kon worden verwacht;

dat het in beslag nemen der percelen, indien willens en wetens in strijd met de bedoeling der meervermelde regeling geschied, aan de derde hypotheekhouder zou moeten worden verweten als een gedraging, die hem als goed Nederlander niet zou hebben gepast, aangezien hij daardoor wel zeer zou zijn tekort geschoten in de hem als zodanig gedurende de bezetting betamende zorgvuldigheid ten opzichte van de belangen van Joden;

dat daardoor dan ook tussen de derde hypotheekhouder en partij J. een rechtsbetrekking zou zijn ontstaan, welke, thans door de Raad naar hare inhoud bepaald, zou neerkomen op een vergoedingsplicht van hem te haren opzichte van onrechtmatig berokkende schade, omtrent het bedrag waarvan de Raad zich voorshands het oordeel voorbehoudt;

O. dat de derde hypotheekhouder echter heeft ontkend, zowel, dat het beslag op zijn verlangen zou zijn gelegd, als dat hij kennis zou hebben gedragen van de overeenkomst tussen J. en de eerste en tweede hypotheekhoudsters;

dat van een en ander derhalve de bewijslast op de verzoeker rust en hij dienaangaande tot het aangeboden getuigenbewijs zal behoren te worden toegelaten; enz.”

Bij haar einduitspraak d.d. 17 Februari 1950 overwoog de Kamer dat J. niet geslaagd is in het leveren van het hem opgelegd bewijs, zodat het subsidiaire verzoek, gericht tegen de derde hypotheekhouder eveneens moet worden afgewezen.

II. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 20 April 1950.

De N.V. „Hollandse Schouwburg” verzocht nietigverklaring van de krachtens art. 1223, lid 2, B.W., door de N.V. Nationale Hypotheekbank gehouden veiling.

De Kamer overwoog:

„O. dat de Raad vooropstelt dat in casu niet beslissend is of de Nationale Hypotheekbank volgens de hypotheekacte het recht tot veiling had, doch dat moet worden onderzocht of onder de toen heersende omstandigheden van de Nationale Hypotheekbank naar redelijkheid had kunnen worden geveerd, dat zij van haar recht tot veiling geen gebruik zou maken;

O. dat de Raad op grond van de omstandigheid dat het Prijzenbureau een maximumprijs van f 260.000,— had vastgesteld, in verband met de omstandigheid dat de panden in veiling die prijs ook op f 1.690,— na hebben gehaald en dat ook de getuige X. heeft verklaard dat de maximumprijs naar zijn mening ook de te verwachten veilingprijs was, bewezen acht, dat de geveilde panden destijds een waarde hadden van omstreeks f 260.000 —.

O. dat de Nationale Hypotheekbank destijds van eiseres in totaal te vorderen had f 149.912,07 zodat ook als men rekening houdt met de belastingschulden ten bedrage van plm. f 18.000,— de panden nog voldoende overwaarde hadden om aan te nemen, dat de belangen van de Nationale Hypotheekbank nog niet in gevaar verkeerden;

O. dat hier nog bijkomt, dat de huren van enkele percelen aan de Nationale Hypotheekbank waren gecedeerd, zodat niet te verwachten was, dat de achterstand in de rente-betaling nog onrustbarend zou stijgen;

O. dat toen de veiling plaats had op 5 Juni 1944 de invasie en het einde der bezetting in niet al te verre toekomst te verwachten waren;

O. dat onder deze omstandigheden van de Nationale Hypotheekbank naar redelijkheid had kunnen worden verwacht, dat zij gedurende de bezetting niet tot veiling zou overgaan, welke veiling zij, gelijk uit het bovenstaande blijkt, zonder grote risico voor haar belangen had kunnen achterwege laten;

O. dat de Raad te meer aanneemt dat de Nationale Hypotheekbank haar belangen nog niet onmiddellijk in gevaar achtte, nu ten processe is gebleken, dat zij eerst tot veiling heeft besloten nadat zij uit onderhandelingen met de gedaagden A. (kopers van de percelen — Afd. O.G.) de zekerheid had gekregen, dat zij zonder enige risico tot veiling kon overgaan, daar dezen zich hadden verplicht in ieder geval zoveel te betalen, dat de Nationale Hypotheekbank geheel betaling zou kunnen krijgen; enz.

O. dat de Raad aannemelijk acht dat de Nationale Hypotheekbank destijds liever van dit door de oorlogsomstandigheden weinig begeerenswaardige object afwilde, mits zij zekerheid had dat haar vordering op eiseres ten volle zou worden betaald, doch dat dit niet belet, dat de Nationale Hypotheekbank kennelijk te uitsluitend heeft gedacht aan haar belangen en aan die van haar pandbrieffhouders en niet voldoende rekening heeft gehouden met de door de bezetting in gevaar gebrachte belangen van haar Joodse debitrice, de eiseres.

O. dat de Raad derhalve van oordeel is, dat het onredelijk zou zijn, indien hij in casu niet ingreep, zodat de vordering tot nietigverklaring van de veiling dient te worden toegewezen;

O. wat de positie van de gedaagden A. betreft, dat deze moeten hebben begrepen, dat zij Joods bezit kochten, daar het van algemene bekendheid was, dat de Hollandse Schouwburg aan Joden had toebehoord, dat zij dit trouwens ook hebben moeten kunnen afleiden uit het volgens hun eigen stellingen op hun, desbetreffende vraag bij herhaling vanwege de Nationale Hypotheekbank ontvangen antwoord, dat het „niet van belang was, of hier Joods goed geveild werd”;

O. dat bovendien het vóóroverleg tussen de Nationale Hypotheekbank en de gedaagden A. ook tegen laatstgenoemden pleit, daar hun hieruit moet zijn gebleken, dat de Nationale Hypotheekbank de veiling niet zo dringend nodig achtte, dat zij onder alle omstandigheden meende daartoe te moeten overgaan, doch dat deze daartoe alleen bereid was, indien zij — gedaagden A. — een som boden, die haar vorderingen volledig zou dekken;

O. voorts, dat uit de omstandigheid dat zij later f 258.310,— hebben geboden volgt, dat zij wisten dat de onderpanden voldoende overwaarde bezaten om aan te nemen, dat de Nationale Hypotheekbank zonder grote risico de zaak nog enige tijd op haar beloop had kunnen laten;

O. dat derhalve de gedaagden A. hun goede trouw niet hebben aangetoond;

O. dat de Raad met de gedaagden A. van oordeel is, dat zij verhaal zullen kunnen zoeken op de Nationale Hypotheekbank, doch dat de Raad anderzijds meent, dat zij dit niet zullen kunnen doen tot het volle bedrag; enz."

III. Uitspraak van de Kamer te Groningen d.d. 12 Mei 1950.

J. had een hypotheekschuld aan de Bank, per resto groot f 7.425,—. J. vertrok naar het buitenland. Daar van Januari 1941 af geen rente meer werd betaald, heeft de Bank in October 1942 het onderpand geveild krachtens artikel 1223, lid 2, B.W. Bij deze veiling bracht het perceel f 21.810,— op. De Bank stortte plm. f 14.000,— bij de Bank voor Nederlandse Arbeid ten behoeve van J.

De Kamer overwoog:

„O. dat partijen thans verschillen over de vraag of, en zo ja, in welke vorm rechtsherstel naar aanleiding van voormelden verkoop dient plaats te vinden; enz.

O. hieromtrent, dat in casu geen sprake kan zijn van nietigverklaring van genoemde rechtsbetrekkingen ingevolge het bepaalde in art. 25 E 100, omdat geen van de in dit artikel genoemde omstandigheden zich ten deze voordoen; enz.

O. dat in het onderhavige geval dus alleen nietigverklaring zou kunnen plaatsvinden uit hoofde van art. 23 E 100, wanneer n.l. naar het oordeel van de Raad het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

O. dat de Raad echter van oordeel is, dat in casu het achterwege laten van voormeld ingrijpen niet onredelijk is, omdat het hier niet gaat om een onrechtmatigen verkoop van een Joods perceel door een daartoe volstrekt onbevoegde, maar om een verkoop door een hypotheccaire crediteur krachtens een volmacht, die aan dezen vóór den oorlog was verleend en het onder deze omstandigheden niet op den weg lag van den koper, om een onderzoek in te stellen naar een door derden moeilijk te beoordelen vraag of de crediteur door gebruikmaking van deze volmacht de belangen van den schuldenaar wel voldoende behartigde;

O. immers, dat naar luid van de volmacht de hypotheekhoudster tot verkoop bevoegd was en de vraag, of zij desondanks op grond van de goede trouw zich van verkoop zou hebben moeten onthouden uitsluitend van invloed kon zijn op de interne verhouding tussen de hypotheekhoudster en den schuldenaar, maar niet de rechtsgeldigheid van den verkoop kon beïnvloeden, temeer niet, waar de koper moeilijk in staat was zich een oordeel te vormen over de omstandigheden, die voor de hypotheekhoudster de aanleiding vormden om van de haar verleende volmacht gebruik te maken; enz.

O. dat thans nog nagegaan dient te worden of er aanleiding bestaat de hypotheekhoudster te veroordelen tot schadevergoeding aan J. wegens het ten onrechte gebruik maken van de haar verleende volmacht;

O. hieromtrent, dat de Bank van mening is dat van haar niet verlangd kon worden, dat zij met opoffering van eigen belangen den verkoop langer zou hebben uitgesteld, nu rente en aflossing van de hypothecaire lening sinds 15 Januari 1941 niet meer werden betaald, terwijl ook geen betaling in uitzicht werd gesteld ondanks herhaalde besprekingen en correspondentie met diverse instanties, waarbij nog komt, dat waardevermindering van het onderpand ernstig gevreesd moest worden, daar het door de Duitse Weermacht in gebruik genomen was;

O. dat naar het oordeel van den Raad de Bank hierbij echter over het hoofd ziet, dat zelfs wanneer men zou aannemen, dat een uitvoering te goeder trouw van de haar verleende volmacht zou meebrengen, dat zij tot de verkoop kon overgaan, dan nog de vraag zou overblijven, of zij tegenover J. rechtsgeldig gekwetten is door afdraging van het restant van den koopprijs ad plm. f 14.000,— aan de Bank voor Nederlandsen Arbeid;

O. dat de Raad deze vraag ontkennend beantwoordt, omdat de Bank, nu zij zelf de omstandigheden, die de uitbetaling noodzakelijk maakten, in het leven heeft geroepen, naar het oordeel van den Raad niet door de uitbetaling van voormeld bedrag ingevolgt art. 33, lid 1, E 100, bevrijd is;

O. immers dat de redenen, die de Bank voor den verkoop heeft opgegeven, niet zo klemmend zijn, dat deze voor haar aanleiding hadden kunnen vormen den verkoop door te zetten ondanks de grote benadeling, die naar zij wijst, althans behoorde te weten, hieruit voor den Joodsen eigenaar zou voortspruiten;

O. dat hieruit volgt, dat er termen aanwezig zijn om in het onderhavige geval te beslissen, dat de verbintenis tot uitbetaling van het restant van de koopsom aan J. niet is tenietgegaan door de storting van dit restant bij de Bank voor Nederlandsen Arbeid, waarbij de Raad zonedig gebruik maakt van de hem in art. 23 E 100 toegekende bevoegdheid om deze verbintenis te doen herleven; enz."

Op grond van vorenstaande overwegingen veroordeelde de Raad de hypotheekhoudster tot betaling van het restant der koopsom plus rente ad $3\frac{1}{2}$ % vanaf 18 December 1942 aan J. en J. tot cessie van zijn vordering te dezer zake op de V.V.R.A., of andere Duitse instelling.

IV. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 25 Mei 1950.

De Kamer overwoog:

„O. dat J. van oordeel is, dat de Bank ten onrechte tot veiling van het onderhavige perceel is overgegaan, hetgeen door genoemde Bank is bestreden;

O. hieromtrent dat uit de gewisselde stukken is gebleken, dat er ten tijde van de veiling achterstand in de rentebetaling was, dat het pand in matige staat van onderhoud verkeerde en leeg stond, terwijl mede gelet op de verklaring van den makelaar X. d.d. 12 October 1943 mag worden aangenomen, dat er weinig vooruitzicht op verhuur van het perceel bestond en anderzijds gevaar dreigde dat het perceel zou worden leeggeplunderd gelijk dit als niet voldoende tegengesproken reeds met verschillende percelen in de Weesperstraat het geval was geweest;

O. dat het perceel 27 Maart 1944 voor de prijs van f 13.000,— is verkocht aan A., zodat de vordering van de Bank, meer dan f 13.000,— groot, niet geheel uit de opbrengst kon worden voldaan, terwijl uit de op dit punt onbetwiste verklaring van A., dat ter veiling slechts f 10.000,— op het pand werd geboden, mag worden afgeleid, dat als hij, die het pand speciaal kocht in het belang van zijn schoonzuster en haar man, de vroegere huurders van het pand, die tijdelijk waren ondergedoken, zulks niet had gedaan, de opbrengst slechts f 10.000,— zou zijn geweest, hetgeen bevestigt, dat het pand lang geen voldoende dekking meer bood voor de vordering der Bank;

O. dat in verband met deze omstandigheden de Raad van oordeel is dat de Bank niet alleen gerechtigd was om tot veiling over te gaan, doch daarmee ook in het belang van J. heeft gehandeld en zich derhalve geheel aansluit bij het advies van den ten deze deskundige Gedelegeerde;

O. dat het achterwege laten van het ingrijpen door de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden derhalve redelijk is en de vorderingen van J. dienen te worden ontzegd met zijne veroordeling in de kosten van het geding; enz."

V. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 17 Juli 1950.

J. was eigenaar van enige percelen te Amsterdam en Heemstede. De percelen te Amsterdam waren belast met een eerste hypotheek ten behoeve van een Bank, De Bank veilde deze percelen krachtens art. 1223, lid 2, B.W. op 7 Juni 1943. De Bank had ruim f 90.000,— plus rente, boeten en kosten te vorderen en ontving als veilingsofbrengrst plm. f 70.000,—.

De N.G.V. verkocht de percelen te Heemstede en voldeed uit deze koop-som de daarop rustende eerste hypotheek en maakte het restant ad ruim f 13.000,— over aan de Bank in mindering op haar vordering.

Voorts ontving de Bank van de Liro en een medeschuldenaar nog be-dragen van ruim f 6.000,— en f 4.000,— waarna de gehele schuld van J. aan de Bank was afgelost.

De Kamer overwoog:

„O. dat J. van mening is dat de Bank op onrechtmatige wijze van haar recht van verkoop gebruik heeft gemaakt en voorts door in-vloed van de bezetter op onrechtmatige wijze van de hiervoren ver-melde instanties en personen betaling heeft verkregen;

O. hieromtrent dat de Raad, mede uit het door de Bank overgelegd overzicht van alle door J. van 1 Januari 1936 af gedane betalingen, gebleken is, dat deze reeds vóór de veilingdatum in een voortduren-de toestand van wanbetaling verkeerde, terwijl ook B., die hoofdelijk medeschuldenaar was, tegenover de Bank, na ontvangen aanmaning met betaling in gebreke bleef, zodat op laatstbedoelde datum, be-halve een rente-achterstand, tevens nog een aanzienlijke achterstand op de overeengekomen aflossingen bestond, hetgeen door J. niet is weersproken;

O. dat derhalve niet gezegd kan worden, dat het tekort in de door de hypothecaire debiteur verschuldigde betalingen, het gevolg was van door de bezetter genomen maatregelen, gelijk J. aanvoert, wes-halve de Raad van oordeel is, dat inderdaad een zakelijke bedrijfs-voering door de Bank, liquidering van deze post wettigde en de Bank, liquidering van deze post wettigde en de Bank derhalve, door tot executie van het onderpand over te gaan, geen misbruik van recht, dan wel een niet te goeder trouw uitvoeren van de hypotheek-overeenkomst kan worden verweten;

O. dat bovendien J. door de veiling der onderhavige percelen niet benadeeld is geworden, aangezien in het andere geval, hij na de be-vrijding een zeer grote achterstand in rente en aflossingen te zijnen laste had gekregen, terwijl thans tengevolge van het invorderen en ontvangen door de Bank van de haar per veilingdatum toekomende bedragen — onder meer van het restant der koopprijs van de per-celen te Heemstede — de betreffende schuld van J. reeds toen geheel voldaan werd, welke gang van zaken zeker niet ten nadele van J. moet worden beschouwd;

O. dat met verwijzing naar het hiervorenoverwogene de Raad dan ook het achterwege laten van ingrijpen ten aanzien van de hier bedoelde rechtsbetrekkingen, in verband met de bijzondere omstan-digheden niet onredelijk acht;

O. dat de Raad het in dit verband billijk oordeelt, dat J. krachtens het bepaalde in art. 27, lid 5, E 100 de door de kopers (van de percelen te Heemstede — Afd. O.G.) te zijnen behoeve terzake gedane be-talingen, bij wijze van tegenpraestatie aan deze voldoet; enz."

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

17 JANUARI 1951

NUMMER

7

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12799

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Van ambacht tot industrie

door Ir H. Stoffel

72 pag. Prijs ingenaaid f 0.95

Opmerkelijke inzichten van een
ondernemer die de groei van am-
bacht tot industrie meemaakte en
nu een bedrijfstak ziet in het ver-
band der gehele samenleving.

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, 's-Gravenhage
Scheepmakersstr. 1-3. Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.-

UITGAVE VAN
DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"
SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	580
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	581
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	584
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut	590
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	590
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken	1 tot en met 16

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Verlenging termijn art. 21, tweede lid, E 100.

Het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelet op artikel 4, lid 8, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 16 November 1945 (Stbl. no. F 272) en op artikel 21 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 16 Januari 1947 (Stbl. no. H 22);

Gezien zijn besluiten dienaangaande van 12 Maart 1947, 7 Mei 1947, 4 December 1947, 13 Mei 1948, 21 October 1948, 30 Maart 1949, 12 October 1949 en 26 April 1950;

Overwegende, dat het noodzakelijk is gebleken de termijn, binnen welke verzoekschriften als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer moeten worden ingediend, nog één laatste maal te verlengen;

Stelt vast:

1. Verzoekschriften, als bedoeld in het eerste lid van artikel 21 Besluit Herstel Rechtsverkeer, voorzover zij niet betrekking hebben op zeeschepen als bedoeld in artikel 310 Wetboek van Koophandel, moeten worden ingediend vóór 1 Juli 1951, behoudens het hierna bepaalde.
2. Tot op een nader door de Raad te bepalen tijdstip kunnen bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad worden ingediend:
 - a. verzoekschriften, betrekking hebbend op geschillen ten aanzien van onroerende zaken, als bedoeld in artikel 113a Besluit Herstel Rechtsverkeer, mits deze geschillen vóór 1 Juli 1948 ter kennis zijn gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad;
 - b. verzoekschriften betreffende aanspraken op en terzake van effecten;
 - c. verzoekschriften strekkende tot herstel van levensverzekeringopolissen.

De Secretaris van de
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.

's-Gravenhage, 20 December 1950.

(Ned. St. Crt. 27 Dec. 1950, no. 251).

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 87. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. P. S. Gerbrandy, plv.), 5 Juni 1950 (i.z. Welleweerd/N.B.I.).

Opschorting van voorgenomen verkoop ten aanzien van de onroerende goederen van een Duitse grensboer, op wiens verzoek tot ontvijanding nog niet in hoogste instantie was beslist.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een verzoekschrift d.d. 25 November 1949 van Berend Welleweerd, landbouwer te en burgemeester van de gemeente Wielen, Duitsland;

Gezien een verweerschrift d.d. 5 April 1950 van de Directie van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gezien een door Mr. T. A. van Dijken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, als gemachtigde van appellant ingediend aanvullend verzoekschrift d.d. 26 April 1950;

Gezien de overige in het geding overgelegde stukken;

Gehoord partijen in hunne mondelinge toelichtingen te Onze openbare terechtzitting op 15 Mei 1950, voor appellant voorgedragen door zijn raadsman Mr. T. A. van Dijken voornoemd en voor de Directie van het Nederlandse Beheersinstituut door Mr. J. P. J. Scholtens, werkzaam bij dat Instituut;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, wiens vermogen op grond van het bepaalde in artikel 10, lid 1, j^o. 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen onder beheer van het Nederlandse Beheersinstituut is gesteld, vernomen heeft, dat het Beheersinstituut voornemens is hem voorheen in eigendom toebehorende onroerende goederen te verkopen en Ons verzocht heeft te beslissen, dat deze verkoop zal worden opgeschort totdat op een door hem ingediend verzoek tot ontvijanding in hoogste instantie zal zijn beslist;

dat appellant's bij Ons ingediende geschriften hier geheel ingevoegd moeten worden geacht;

Overwegende, dat het Beheersinstituut zich tegen toewijzing van dit verzoek heeft verweerd bij een schriftuur, hetwelk hier eveneens geheel moeten worden geïnserieerd geacht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat — daargelaten of ten aanzien van appellant zodanige feiten bekend zijn, dat hem ontvijanding zal worden verleend — als ten processe vaststaand moet worden beschouwd, dat zijn houding ten opzichte van Nederland de juiste is geweest;

dat voorts is gebleken, dat appellant als bewoner van de grensstreek voor zijn bedrijf de gronden behoeft, die het Beheersinstituut thans voornemens is te vervreemden;

Overwegende, dat het Beheersinstituut geen redenen heeft opgegeven, waarom de verkoop der bedoelde landerijen zo nodig niet op een later tijdstip zou kunnen geschieden;

Overwegende, dat Wij onder deze omstandigheden een voorlopige voorziening als door appellant verzocht gerechtvaardigd achten met de beperking, die hieronder zal worden vermeld;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verstaan, dat het Beheersinstituut de litigieuse landerijen niet zal vervreemden, zolang op het door appellant in Mei 1949 ingediende verzoek tot ontvijanding geen beslissing in hoogste instantie zal zijn genomen;

Verstaan voorts, dat het Beheersinstituut zich bij request tot Ons zal kunnen wenden, bijaldien een opschorten ener beslissing over deze vervreemding tot op genoemd tijdstip niet zonder aanzienlijke schade voor het desbetreffende onder beheer staande vermogen zou kunnen geschieden.

Aldus enz.

No. 88. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. P. S. Gerbrandy, plv.), 19 December 1950 (i.z. Welleweerd/
N.B.I./Schrotenboer).

**Nadere beslissing in de voorafgaande zaak m.b.t. een vier dagen
vóór de eerste uitspraak tot stand gekomen verkoop.**

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien Onze uitspraak van 5 Juni 1950, gewezen op een door Berend Welleweerd, landbouwer te en burgemeester van de gemeente Wielen, Duitsland, op 25 November 1949 tot Ons gericht beroepschrift, zoals dit bij request d.d. 26 April 1950 is aangevuld door zijn gemachtigde Mr. T. A. van Dijken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Gezien een namens appelland door zijn voormelde gemachtigde op 21 Juni 1950 tot Ons gericht request, waarin aan Ons wordt verzocht een nadere beschikking te nemen op de in zijn vorengenoemd request d.d. 26 April 1950 voorkomende aanvulling op het inleidend beroepschrift van 25 November 1949;

Gehoord partijen in hun mondelinge toelichtingen, voorgedragen te Onzer openbare terechtzitting van 9 October 1950, voor appelland door zijn meervermelde gemachtigde Mr. T. A. van Dijken, voor het Nederlandse Beheersinstituut — hierna verder te noemen het N.B.I. — door Mr. J. P. J. Scholtens, werkzaam bij dit Instituut en door H. J. Lenneps, plaatselijk burea houder van de Provinciale Voedselcommissaris voor Drenthe voor het district Gramsbergen en voor Gerrit Jan Schrotenboer, landbouwer te Wielen, gemeente Hardenberg, die door Ons als partij in het geding is geroepen, door hemzelf;

Overnemende al hetgeen door Ons is overwogen in Ons in de prolegomena vermelde, alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten, vonnis van 5 Juni 1950;

En voorts:

Overwegende, dat Wij in dit vonnis slechts uitspraak hebben gedaan omtrent de door appelland in zijn initiëel request gevraagde opschorting van de verkoop, zijnde te Onzer zitting van 15 Mei 1950 uit de uiteenzettingen van de vertegenwoordiger van het N.B.I. gebleken, dat de voorgenomen verkoopovereenkomsten niet waren geëffectueerd;

Overwegende, dat bij request d.d. 21 Juni 1950 van appelland's gemachtigde te Onzer kennis is gebracht, dat het N.B.I. enige dagen voor de uitspraak van Ons vonnis en wel bij acte van 1 Juni 1950, verleden voor Notaris J. P. C. Boodt te Hardenberg en overgeschreven op 2 Juni 1950 ten hypotheekkantore te Deventer in deel 950, nr. 101, een gedeelte van appelland's onroerende goederen, kadastraal bekend gemeente Ambt Hardenberg, sectie D, nrs. 1004, 184 en 183, aan Gerrit Jan Schrotenboer — hierna verder te noemen Schrotenboer — heeft verkocht;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft verklaard, dat opdracht is gegeven de verkoop van de andere litigieuse percelen aan te houden, totdat door Ons uitspraak zou zijn gedaan, doch dat dit abusievelijk niet is geschied met betrekking tot het aan Schrotenboer verkochte perceel, hetgeen echter, naar de mening van het N.B.I., niets afdoet aan de omstandigheid, dat, de ontvijanding van appelland niet waarschijnlijk zijnde, het N.B.I. niet ten onrechte tot de verkoop aan Schrotenboer is overgegaan;

Overwegende, dat de door Ons in het geding geroepen koper Schrotenboer geen schriftelijk verweer heeft gevoerd tegen de door appelland gevorderde vernietiging van de door hem ten aanzien van de bedoelde percelen met het N.B.I. gesloten koopovereenkomst, maar ter zitting van 15 October 1950 heeft verklaard, dat hij de litigieuse gronden sinds 1917 in huur heeft gehad en dat

hij niet meer de door hem vroeger bewerkte, op Duits grondgebied gelegen, gronden kan pachten;

Overwegende, dat namens het N.B.I. nog naar voren is gebracht, dat Schrottenboer, die tot de zogenaamde grensboeren behoort, van de door hem geëxploiteerde in Duitsland gelegen boerderij is verwijderd en dat hem daarna is toegestaan, de litigieuze percelen te pachten, dat op deze percelen door Schrottenboer noodstallingen voor zijn vee zijn ingericht en dat Schrottenboer, wilde hij zijn bedrijf niet in gevaar brengen, wel tot aankoop van die goederen moest overgaan;

Overwegende, dat Wij omtrent de omstandigheden, waaronder de door appelland bestreden koop is tot stand gekomen, ambtshalve inlichtingen hebben gevraagd aan de instrumenterende notaris, die Ons, onder toezending van een afschrift der koopacte, heeft medegedeeld, dat hij vóór de verkoop door Schrottenboer is geraadpleegd en er deze op heeft gewezen, dat appelland blijkens aantekening in de openbare registers bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad hoger beroep had ingesteld tegen de weigering van het N.B.I. tot afgifte van een ontvrijdingsverklaring en bovendien een request tot opschorting van de voorgenomen verkoop had ingediend, waarna hij, notaris, Schrottenboer opmerkzaam heeft gemaakt op de moeilijkheden, waarin deze als koper zou kunnen geraken, indien appelland zou worden ontvrijd;

Overwegende, dat hieruit blijkt, dat Schrottenboer het voor hem aan de aankoop verbonden risico willens en wetens heeft aanvaard, in stede van aan het N.B.I. mede te delen, dat hij het passeren der koopacte wenste te zien uitgesteld, totdat op de door appelland aangespannen procedures uitspraak zou zijn gedaan;

Overwegende, dat Wij de litigieuze verkoop, welke blijkens de overwegingen, waarop Ons meervermeld vonnis van 5 Juni 1950 is gegrond, als een onjuiste beheersdaad moet worden aangemerkt, niet in stand kunnen houden, inmiddels op 11 October 1950 door 's Raads Afdeling Rechtspraak is beslist, dat aan appelland een verklaring als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f, van het Besluit Vijandelijk Vermogen zal worden uitgereikt;

Overwegende, dat de omstandigheid, dat het N.B.I. beter dan Schrottenboer in staat is geweest zich omtrent de mogelijkheid van vernietiging van de verkoop — en omtrent de consequenties van een zodanige vernietiging — een oordeel te vormen, Ons aanleiding heeft gegeven de op de door Ons te vernietigen verkoop gevallen kosten ten laste van het N.B.I. te brengen;

dat het N.B.I. als de in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partij in de aan de zijde van appelland opgekomen kosten dient te worden veroordeeld, terwijl Schrottenboer zijn eigen proceskosten zal hebben te dragen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Vernietigen de blijkens acte van 1 Juni 1950, verleden ten overstaan van Notaris J. P. C. Boodt te Hardenberg en overgeschreven ten hypotheekkantore te Deventer op 2 Juni 1950 tussen het N.B.I., beherende het vermogen van B. Welleweerd, en Gerrit Jan Schrottenboer gesloten koopovereenkomst ten aanzien van de percelen, kadastraal bekend gemeente Ambt Hardenberg, sectie D, nrs. 1004, 184 en 183;

Gelasten de heer hypotheekbewaarder te Deventer om dit vonnis in zijn registers over te schrijven;

Veroordelen het N.B.I. in de kosten van overschrijving van dit vonnis in de registers ten hypotheekkantore te Deventer;

Veroordelen het N.B.I. om, onmiddellijk na de overschrijving van dit vonnis in de openbare registers ten hypotheekkantore te Deventer, aan Gerrit Jan Schrottenboer terug te betalen de door deze terzake van de thans vernietigde koopovereenkomst betaalde prijs van f 23.070,—;

Veroordelen het N.B.I. aan Gerrit Jan Schrottenboer te restitueren de op het transport en de levering gevallen kosten, alsmede de terzake van de verkoop door deze betaalde registratierechten ad f 1.156,50;

Veroordelen het N.B.I. in de aan de zijde van appelland op dit geding gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot op f 100,—;

Verstaan, dat het N.B.I. en Gerrit Jan Schrottenboer de aan hun zijde op deze procedure gevallen kosten zelf dragen.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 119. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 22 November 1950 (Volledige Afdeling).

De Afdeling erkent de vroegere bezitter in de eigendom der effecten en bepaalt dat hem door de tegenwoordige bezitter — de Staat — alle sedert de overdracht verschenen revenuen zullen worden vergoed. (Restitutie der effecten en uitkering der revenuen waren reeds door de Minister van Binnenlandse Zaken schriftelijk toegezegd).

In de zaak:

De Nationale Landstormcommissie, gevestigd te 's-Gravenhage, Gemachtigde: *Mr. G. H. A. Grosheide*, Keizersgracht 586, Amsterdam, vroegere bezitster

contra:

De Staat der Nederlanden, tegenwoordige bezitster.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gezien een namens De Nationale Landstormcommissie bij request d.d. 21 Februari 1950 ingediend verzoek tot herstel van recht met betrekking tot:
f 12/1000.— 3 % Nederland 1937 nos. 110922/25, 155452, 300955, 326462/5, 394302, 413740;
f 13/1000.— 3 % Nederlands-Indië 1937 A, nos. A 55252/53, B 77485/6, C 99729/30, D 5202/6, E 27447/8;
f 2/1000.— 3½ % Amsterdam 1937 III nos. 3485/6;
f 5/1000.— 3½ % Amsterdam 1937 V, nos. 20321/5;
f 11/1000.— 3½ % 's-Gravenhage 1937 II, nos. 10803/13;
f 3/1000.— 3½ % 's-Gravenhage 1937 III, nos. 7945/7;
f 1/1000.— 3½ % Rotterdam 1937 III, no. 65962;
f 18/1000.— 3½ % Rotterdam 1937 VI, nos. 162789, 162790/806;
f 5/1000.— 3½ % Zuid-Hollandsche Hypotheekbank Serie ZD, nos. ZD 1949/52, ZD 1969;

Gezien een aan de Afdeling overgelegd afschrift van een schrijven van de Minister van Binnenlandse Zaken waarin vermeld staat, dat de bovengenoemde effecten zullen worden gerestitueerd en dat de sedert de overdracht dezer effecten verschenen revenuen aan De Landstormcommissie zullen worden uitgekeerd;

Gezien de bijlage van een schrijven d.d. 18 Juli 1950 van de Minister van Binnenlandse Zaken waarin vermeld staat, dat de volgende effecten t.w.:

5 à f 1000.— 3½ % Pandbrieven N.V. Zuid-Hollandsche Hypotheekbank Serie ZD No. 1949-52 en 1969;

5 à f 1000.— 3½ % Amsterdam 1937 V, no. 20321 t/m 20325;

2 à f 1000.— 3½ % Amsterdam 1937 III, no. 3485 en 3486;

11 à f 1000.— 3½ % 's-Gravenhage 1937 II, no. 10803 t/m 10813;

2 à f 1000.— 3 % Ned.-Ind. lening 1937 A, no. C 99729 en 99730;

1 à f 1000.— 3 % Ned. Staatslening 1937, no. 413740;

sinds 14 October 1940 zijn uitgeloot, resp. geconverteerd en vervangen werden door:

4 à f 1000.— 3—3½ % Nederland 1947 Serie A, no. 43006-7 en 8, Serie H no. 7991;

1 à f 500.— 3—3½ % Nederland 1947, Serie B no. 104014;

5 à f 100.— 3—3½ % Nederland 1947, Serie B no. 116011, Serie C no. 117961, Serie J no. 120513, Serie E no. 114786, Serie F no. 114927;

5 à f 1000.— 3—3½ % Amsterdam 1947, no. 56370 t/m 56374;

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/1

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
19 Dec. 1950. (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Wery).

De Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposeerde (commissie Meijers) kan in rechten niet als zodanig optreden en kan ook niet worden beschouwd als de commissie uit de schuldeisers, zoals bedoeld in de faillissementswet. Om namens anderen op te treden is een speciale volmacht vereist.

Appellanten in privé kunnen geen beroep doen op art. 11 W.v.K. voor het overleggen van de boekhouding, aangezien de speciale voorschriften betreffende faillissement ten aanzien van dit punt geen toepassing kunnen vinden.

De Raad beoordeelt ambtshalve de rechtsverhouding tussen de betrokkenen en het vermogenscomplex (L.V.V.S. en V.V.R.A.).

De geheimhoudingsplicht van art. 46 E 133 staat het verstrekken van inlichtingen aan belanghebbenden persoonlijk niet in den weg. De Raad kan niet inzien, dat grote vertraging bij de liquidatie het gevolg zou zijn van het geven van inlichtingen aan belanghebbenden persoonlijk, die thans — ruim vijf jaar na de bevrijding — nog steeds in het duister verkeren omtrent wat geschied is met hun door de bezetter geroofd bezit.

Aan appellanten, hetzij als schuldeisers, hetzij als gemachtigden, dient ten aanzien van ieder concreet geval van aan belanghebbende toebehorende vermogensbestanddelen mededeling te worden gedaan en boekeninzage te worden verleend, voor zover dit op het geroofde betrekking heeft.

Art. 43 E 133.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen het verzoekschrift van 14 Juli 1950 van:

1. H. Stoppelman, accountant, wonende te Amsterdam;

2. Mr. H. Sanders, advocaat, wonende te 's-Gravenhage aan de Bachmanstraat no. 3;
 3. Mr. E. M. Meijers, hoogleraar, wonende te Leiden;
 4. Mr. G. de Grooth, hoogleraar, wonende te Leiden;
 5. Mr. I. E. Hes, advocaat, wonende te 's-Gravenhage;
 6. Mr. R. v. d. Bergh, advocaat, wonende te Amsterdam;
 7. Mr. S. Boas, advocaat, wonende te Amsterdam;
 8. Mr. H. Levie, advocaat, wonende te Rotterdam;
 9. Mr. N. J. Polak, advocaat, wonende te Groningen;
 10. Mr. J. H. Polenaar, advocaat, wonende te Amsterdam;
 11. J. Schaap, notaris, wonende te Amsterdam;
- tezamen vormende de na te noemen Commissie en ten deze vertegenwoordigd door de beide eerstgenoemde requestanten, in hoedanigheid van onderscheidenlijk waarnemend voorzitter en secretaris, zomede pro se als schuldeisers, zowel van L.V.V.S. als van V.V.R.A.;

houdende mededeling:

1. dat zij zich op 4 Mei 1950 hebben geconstitueerd als „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposeerde”, in het bijzonder van die gedeposeerde, die tengevolge van de verordening 148/41 van de toenmalige Rijkscommissaris „betreffende de verhandeling van het Joodse geldelijk vermogen” zijn beroofd van vermogensbestanddelen, welke terecht zijn gekomen bij de vijandelijke instelling „Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat” thans genaamd L.V.V.S.;
2. dat de Commissie tevens onder haar bemoeien heeft getrokken de belangen van de gedeposeerde bij de boedel van de „Vermögensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) zowel van diegenen, die rechtstreekse crediteuren van deze

boedel zijn, als van diegenen, die daarbij belang hebben in hun hoedanigheid van crediteur van L.V.V.S., doordat dit lichaam zelf crediteur is van V.V.R.A. voor f 110 miljoen, zijnde 40 % van het totaal der vorderingen van V.V.R.A. (een en ander naar de cijfers verstrekt door de Beheerders-Vereffenaars van beide lichamen in hun circulaires aan de crediteuren van 12 Januari 1950);

bij welk request verzoekers verklaren, dat zij na ter zake gevoerde onderhandelingen met de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. en V.V.R.A. en het Nederlands Beheersinstituut gestuit zijn op een weigering van dit Instituut bij schrijven van 15 Juni 1950 om aan verzoekers opening van zaken als ten requeste bedoeld te verstrekken, van welke weigering zij als appellanten bij voormeld verzoekschrift tijdig in hoger beroep zijn gekomen bij deze Afdeling met het verzoek dat de Raad deze weigering zal vernietigen en het Nederlandse Beheersinstituut zal bevelen:

„Aan de gedelegeerden, aangewezen of aan te wijzen door de „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposedeerden” door of vanwege de Beheerders-Vereffenaars van beide boedels te doen verstrekken inzage van de boekhouding, en alle daartoe behorende bescheiden van „Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat” (L.V.V.S.) en „Vermögensverwaltungs- und Renten-Anstalt” (V.V.R.A.), zomede alle inlichtingen, welke in samenhang met of naar aanleiding van die inzage nodig zullen worden geacht, met dien verstande, dat tot een en ander gelegenheid zal worden gegeven

wat de tijd betreft: voorlopig in de eerste maand na de uitspraak gedurende tien uren per week, en daarna gedurende zodanige tijdsgrootheden als door de gedelegeerden met de Beheerders-Vereffenaars zal worden overeengekomen of bij gebreke van overeenstemming, door de Raad, of deszelfs Voorzitter zal worden bepaald;

wat de ter beschikking te stellen arbeidskrachten betreft: in dier voege, dat voor het verstrekken van de inzage en de inlichtingen aan de gedelegeerden één bevoegd persoon, behorende tot het personeel zal worden aangewezen, en voorzover deze persoon met betrekking tot bepaalde onderwerpen tot het verstrekken van in-

lichtingen niet in staat mocht blijken, een ander of anderen in zoverre zijn plaats zal (zullen) innemen;

met bepaling, dat in geval van geschillen of moeilijkheden omtrent de uitvoering der door de Raad te geven bevelen, requestanten het recht zullen hebben zich tot de Raad te wenden, tot het treffen van nadere voorzieningen;

met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten;”

Gezien de overige processtukken tussen deze appellanten en het Nederlandse Beheersinstituut als geïntimeerde gewisseld zomede de daarbij overgelegde bescheiden van al welke stukken de inhoud, evenals die van voormeld verzoekschrift, geacht wordt hier te zijn geïnsereerd;

Gehoord partijen ter zitting van 2 October 1950 onderscheidenlijk bij monde van de advocaten en procureurs Mr. H. Sanders en Mr. D. J. Veegens, alhier;

Ten aanzien der daadzaken:

Overwegende, dat appellanten tegen de weigering van geïntimeerde bij het verzoekschrift een tweetal grieven hebb enaangevoerd en uitvoerig toegelicht, welke kort samengevat klagen:

de eerste hierover: dat blijkens die weigering geïntimeerde niet bereid is aan appellanten opening van zaken te verlenen in een mate, gelijkende op die welke naar het gemene recht openstaat aan de schuldeisers in geval van faillissement;

de tweede hierover: dat geïntimeerde speciaal aan gedeposedeerden, die niet in hun effectenbezit zullen worden hersteld, de inlichtingen weigert te verstrekken nodig voor het verkrijgen van de hun krachtens art. 59 van het Besluit E 100 toekomende aanspraken, waaruit mede blijkt, hoezeer het nodig is dat een commissie uit de crediteuren ten naaste bij de rechten verkrijgt, die in de Faillissementswet zijn toegekend aan de commissie uit de schuldeisers;

Overwegende, dat geïntimeerde zijn standpunt heeft verdedigd bij antidotaal request van 15 Augustus 1950 en daarbij heeft verzocht als getuigdeskundige te doen horen de Voorzitter van de Afdeling Effectenregistratie;

Overwegende, dat de Raad dit verzoek heeft ingewilligd, waarop bij ontstentenis van bedoelde Voorzitter ter zitting van 2 October 1950 na overleg

met geïntimeerde als getuige-deskundige is gehoord Prof. Mr. J. G. Koopmans, lid van de Afdeling Effectenregistratie, die op 's Raads verzoek het verklaarde enige dagen later op schrift heeft gesteld, waarop aan partijen gelegenheid is gegeven zich nader ter zake schriftelijk uit te laten, waaraan zij beiden hebben voldaan, op welke geschriften de Raad heeft gelet en welker inhoud hier mede als geïnseereerd is te beschouwen;

Overwegende, dat de Raad de getuige-deskundige nog heeft verzocht in bedoelde schriftuur bepaaldelijk te willen opnemen de eventuele bezwaren, die er bij de Afdeling Effectenregistratie mochten bestaan om aan enige gedelegeerden uit de procederende Commissie, namens de Joodse gedeposedeerde effectenbezitters, mede te delen wat op het ogenblik van het verstreken dier mededeling aan de Afdeling bekend is omtrent hetgeen met enig effect, sinds het bij Lippmann werd ingeleverd, geschied is;

Overwegende, dat bij voormeld antidotaal request in het bijzonder wordt aangevoerd, dat de Commissie gedeposedeerden ten onrechte aanspraak maakt op erkenning als vertegenwoordiger van de gezamenlijke crediteuren, waarna bij pleidooi is bestreden dat in casu, evenals bij faillissement, voor een commissie uit de schuldeisers wettelijk plaats zou zijn;

Overwegende, dat voor de zakelijke motivering der weigering hier verwezen kan worden naar de aangehaalde stukken, zullende daarop voor zoveel nodig nader worden teruggekomen;

Overwegende, dat appellanten ter zitting hun verzoek nog hebben aangevuld als volgt:

„Voorts het Nederlandse Beheersinstituut te veroordelen voor elke dag, dat het in gebreke blijft aan de uitgesproken veroordeling te voldoen, te betalen een dwangsom, groot f 100.000,— (welke niet zal mogen worden voldaan uit of verhaald op de boedels van L.V.V.S. en/of V.V.R.A.) aan de requestanten, met bepaling:

- 1e. dat requestanten deze gelden zullen besteden ten behoeve van alle geverifieerde schuldeisers zonder onderscheid;
- 2e. dat zij die gelden zullen storten bij een door de Raad aan te wijzen bankinstelling op een rekening „Commissie Gedeposedeerden”,

waarover niet zal kunnen worden beschikt, dan nadat daartoe door de Raad op daartoe ingediend verzoekschrift verlof is verleend en op de handtekening van de Voorzitter (of wie hem vervangt), de secretaris en twee andere leden der door requestanten gevormde „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposedeerden”, en onder verplichting van requestanten van de besteding der gelden rekening en verantwoording te doen aan zodanige autoriteit als de Raad zal aanwijzen.”

Overwegende, dat partijen hierop 's Raads beslissing hebben ingeroepen; Ten aanzien van het Recht:

Overwegende, dat appellanten blijken hun verzoekschrift optreden als vormende de daar bedoelde commissie, vertegenwoordigd door de beide eerste requestanten als wnd. voorzitter en secretaris, doch bovendien pro se als schuldeisers zowel van L.V.V.S. als van V.V.R.A.;

Overwegende, dat de twee voormelde grieven naar 's Raads oordeel elk voor zich zijn terug te brengen tot de volgende bezwaren:

- a. dat geïntimeerde ten onrechte weigert aan de Commissie, die appellanten hebben geconstitueerd, enig wettelijk gesanctionneerd karakter toe te kennen;
- b. dat geïntimeerde weigert opening van zaken als daarbij nader aangegeven te doen niet slechts aan deze Commissie, welke bestaan rechtekens ontkend wordt, maar ook aan appellanten persoonlijk, hoewel hun qualiteit van belanghebbende schuldeisers niet wordt weersproken;

Overwegende ten aanzien van het bezwaar onder a:

dat appellanten hun recht om als wettelijk erkende Commissie op te treden menen te kunnen doen steunen op het feit, dat de uiterst summiere regeling van liquidatie, welke het Besluit E 133 geeft, behoort te worden aangevuld naar de beginselen van het gemeene recht, bepaaldelijk naar die van de Faillissementswet, in het bijzonder alsoo ook naar de voorschriften, die laatstbedoelde wet geeft omtrent het instituut van de Commissie uit de schuldeisers, waarvan de door hen ge-

constitueerde Commissie een afspiegeling bedoelt te zijn;

Overwegende, dat naar 's Raads oordeel dit standpunt van appellanten geen voldoende steun vindt in dit beoog;

dat wel kan worden toegegeven, dat de inderdaad zeer summier regeling der liquidatie, welke het Besluit E 133 bevat, aanvulling naar algemene rechtsbeginselen behoeft, maar dit stellig niet kan worden uitgebreid tot het instituut van de Commissie uit de schuldeisers, zijnde dit een zeer speciale instelling van het faillissementsrecht;

dat dit te meer klemmt, waar ten aanzien van de liquidatie volgens het Besluit E 133 toepasselijkheid van bijzondere bepalingen der Faillissementswet stellig niet bedoeld is, immers art. 19 voor elke faillissementsaanvraag toestemming van het Beheersinstituut onder daarbij nader te stellen voorwaarden eist;

Overwegende, dat dit bezwaar derhalve moet worden verworpen;

Overwegende wat betreft het bezwaar onder b:

dat dit, nu de Raad aanneemt, dat de Commissie als zodanig rechtens niet kan optreden, zich bepaalt tot de vraag of appellanten in privé voor het door hen ingeroepen recht op opening van zaken zich terecht beroepen op art. 11 van het Wetboek van Koophandel;

Overwegende, dat het beroep op genoemd artikel weerlegd wordt door het voren betoogde, dat in casu speciale voorschriften betreffende faillissement geen toepassing kunnen vinden;

Overwegende, dat hiermede echter nog niet beslist is, dat in het geheel geen algemene rechtsbeginselen als bovenbedoeld ten deze in het spel zouden zijn, hetgeen de Raad ook op andere gronden dan de daarvoor aangevoerde ambtshalve heeft te beoordelen;

Overwegende, dat daartoe moet worden nagegaan, welke de rechtsverhouding is tussen de betrokkenen en het vermogenscomplex in kwestie;

dat dit complex tijdens de vijandelijke bezetting is gevormd uit bezit, dat aan de Joden ontfroefd werd, en voor een kleiner deel uit afkoopsommen van Joodse polissen, tot betaling waarvan de verzekeringmaatschappijen op aandrang van de bezetter moesten overgaan;

dat aldus tijdens de bezetting aan de rechthebbenden ontvreemd vermogen

in handen is gekomen van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam en van de V.V.R.A., beide Duitse, althans geheel onder Duitse invloed staande instellingen;

dat na de bevrijding de Overheid zich het lot van dit vermogen heeft aangetrokken en daarover onder het toezicht van het Nederlandse Beheersinstituut, Nederlandse beheerders heeft doen aanstellen;

dat zich toen deed gevoelen het gemis aan voorschriften omtrent de liquidatie, zulks met het oog op de omvang en de ingewikkeldheid daarvan;

dat de Minister van Justitie in 1946 hierin heeft willen voorzien door de bepalingen van het Besluit E 133 op die liquidatie van toepassing te maken;

Overwegende, dat ook na deze Ministeriële voorzieningen, waarbij L.V.V.S. en V.V.R.A. tot vijandelijke onderdanen zijn verklaard, dit vermogenscomplex, hetwelk op grond van de bepalingen van het gemene recht in zijn geheel nimmer eigendom is geweest van de instellingen, die dat vermogen onder zich hadden gekregen, bleef toebehoren aan de beroofde rechthebbenden, terwijl het Beheersinstituut het ook daarna naar algemene rechtsbeginselen, behoudens de bijzondere voorschriften omtrent de liquidatie, vervat in het Besluit E 133, onder zijn beheer heeft gehouden;

Overwegende, dat de wetgever bij elk geval van beheer, dat hij behandelt, uitgaat van het beginsel, dat de beheerder, zodra de reden voor het beheer is vervallen, rekenschap van zijn beheer verschuldigd is aan degene wiens vermogen hij heeft beheerd;

dat dit algemene rechtsbeginsel ook hier geldt met de consequenties en onder de restricties, waarop hieronder nader zal worden teruggekomen;

Overwegende, dat het bezwaar onder b derhalve principieel gegrond is, evenals de beide grieven voorzover daarbij geklaagd wordt over de weigering om opening van zaken te geven aan de belanghebbende persoonlijk, en thans nog moet worden nagegaan, of er in casu aanleiding bestaat iets af te dingen op deze algemene verplichting;

Overwegende, dat geïntimeerde zich hiervoor beroepen heeft op de geheimhoudingsplicht van art. 46 van het Besluit E 133, doch dit beroep noodzakelijk moet falen, omdat het uiteraard in geen geval de bedoeling van dit

voorschrift kan zijn, zoals ten overvloede blijkt uit de slotwoorden van lid 1 van genoemd artikel. een volgens de wet tot het geven van reken-schap of enkel openlegging van zaken verplicht beheerder tegenover de belanghebbende tot zwijgen te nopen en aldus onder het mom van „geheimhouding” die verplichting te ontzenuwen;

Overwegende, dat verder in hoofdzaak beroep wordt gedaan op de ver-traging, die het erkennen van een mededelingsplicht te weeg zou brengen in de liquidatie, hetgeen, voorzover het effectenbezit betreft, speciaal door de getuige-deskundige is behandeld;

Overwegende daaromtrent, dat zich hier de volgende inderdaad zeer uit-zonderlijke situatie voordoet;

een aantal personen, behorende tot de Joodse bevolkingsgroep, heeft elk voor zich te klagen over roof van be-paalde hem toebehorende bezittingen door de Duitsers gedurende de bezet-ting van Nederland;

die bezittingen zijn voor een deel ten nadele van de gerechtigden te gel-de gemaakt en verdwenen, terwijl een ander deel hetzij in natura hetzij in geldelijke opbrengst nog voorhanden is en door het Nederlandse Beheers-instituut in beheer is genomen en op liquidatie wacht;

de betrokken personen hebben zich verenigd tot een zogenaamde commissie om hun gemeenschappelijke be-langen en die hunner Joodse lotge-noten waar te nemen;

zij hebben zich daartoe gericht eerst tot de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. en V.V.R.A. en vervolgens tot het Beheersinstituut met het verzoek onderzoeken te mogen instellen naar gegevens welke zich bevinden bij de onder beheer staande instelling, welk verzoek ten slotte door het Beheers-instituut is geweigerd;

Overwegende, dat appellanten aan voormeld rechtsbeginsel geen bevoegd-heden kunnen ontlennen ten aanzien van een vermogenscomplex, waarvan zij als geheel generlei aanspraak hebben en waarvan de liquidatie nog gaande is, doch dat zij ten hoogste individueel kunnen opkomen ter zake van hun ontroofd voldoende gespecificeerd be-zit;

dat ook de gevorderde inzage van boekhouding en daartoe behorende be-scheiden zich ten hoogste zal kunnen

uitstrekken tot elk individueel geval van beroving;

dat er uiteraard geen bezwaar be-staat tegen gezamenlijk optreden van een groep beroofden, waaruit ook wel gedelegeerden kunnen worden aange-wezen als gemachtigden der anderen, mits in het oog gehouden wordt, dat een aldus gevormde „commissie” als zodanig generlei rechten kan uitoefe-nen, zodat de bedoelde gedelegeerden, wanneer zij willen optreden voor an-dere (Joodse) volksgenoten, dit alleen kunnen doen als speciaal door deze ge-machtigd;

dat op deze gronden het gevorderde zal moeten worden teruggebracht tot het hier aangegevene, dat als een deel van het geëiste kan worden beschouwd, en voor het overige zal moeten wor-den afgewezen;

Overwegende, dat derhalve alleen ten aanzien van het aldus gereduceerde verzoek nog moet worden ingegaan op de bezwaren, die geïntimeerde tegen de inwilliging heeft opgeworpen met het oog op de vlotheid der liquidatie welke daardoor zou kunnen worden in gevaar gebracht;

Overwegende, dat de getuige-des-kundige die bezwaren nader heeft toe-gelicht, overigens zonder een afdoend bescheid te geven op de hem gestelde vraag, of de Afdeling Effectenregistra-tie, waarvan hij lid is, bereid is de haar verstrekte gegevens omtrent geroofde Joodse effecten aan de belanghebben-den mede te delen;

Overwegende, dat die getuige de werkwijze zijner Afdeling nader in het licht heeft gesteld, waarvan de Raad met belangstelling heeft kennis geno-men, doch daarbij niet heeft aange-toond, welk bezwaar er gelegen kan zijn in mededeling aan de beroofde van de gegevens die tot dusver omtrent de lotswisselingen van het geroofde zijn verkregen;

dat immers die gegevens in de eer-ste plaats de belanghebbende aangaan, en krachtens het hoger vermelde rechtsbeginsel hem behoren te worden verstrekt, ook al is het beheer over het vermogenscomplex nog niet be-eindigd;

dat dit alleen dan anders zoude zijn, indien de liquidatie daardoor in gevaar werd gebracht of met grote ver-tra-ging bedreigd, doch niet is in te zien, waarom dit het gevolg zou moeten zijn van inlichtingen aan de belanghebben-den persoonlijk, die thans — ruim vijf

jaar na de bevrijding — nog steeds in het duister verkeren omtrent wat geschied is met hun door de bezetter geroofd bezit, zonder dat het einde der liquidatie in het zicht is;

Overwegende, dat de Raad er nog nadrukkelijk op wijzen wil, dat hier geen sprake kan zijn van een boedel in de gebruikelijke juridische betekenis van dit begrip, waarbij het steeds gaat om het gehele complex van rechten en verplichtingen van een bepaald rechtssubject (overledene, gefailleerde, rechtspersoon enz.), terwijl in casu het samenwerpen door althans op last van de Duitsers van het geroofde bezit tot één massa een volkomen willekeurig afgebakend geheel heeft gevormd, dat na de bevrijding in verschillende onderdelen (L.V.V.S., V.V.R.A. enz.) onbeheerd is achtergebleven en op last van de Staat in beheer is genomen;

dat op dat tijdstip deze complexen feitelijk en administratief één geheel uitmaakten, maar rechtens oorspronkelijk niets anders waren dan een conglomeraat van aan een aantal personen ontroofde activa, die ook bij omzetting tijdens de bezetting in andere baten behoudens zeer uitzonderlijke mogelijkheden dit merk van hun oorsprong bleven dragen, en deze andere baten daarmee besmetten;

dat de afwikkeling van zulk een conglomeraat uiterst ingewikkeld moge zijn en hogere eisen aan de beheerder kan stellen dan een boedel in strikt juridische zin, doch dit niet wegneemt, dat het geheel een conglomeraat als beschreven blijft, waarop in beginsel elke beroofde, die zijn vermogensdeel voldoende nauwkeurig omschrijven kan, een eigen recht heeft behouden;

dat, dit zo zijnde, de alleszins verklarbare wens tot het verkrijgen van gegevens omtrent het ontroofde volkomen gerechtvaardigd is en niet kan worden afgeweerd met een beroep op de belangen van het conglomeraat in zijn geheel;

dat hierbij overigens onderscheid valt te maken tussen hen, wier goederen nog behouden onder de beheerders berusten, een tweede categorie, die op grond van de beschikbare inlichtingen meent die goederen nog te kunnen achterhalen, en een derde, gevormd door hen, wier goederen onnaspeurbaar verdwenen zijn en die enkel als schuldeisers voor een zeker percentage op de gerealiseerde en realiseer-

bare waarden, waarin het geroofde bezit is of kan worden omgezet, kunnen optreden;

dat in het bijzonder voor de eerste twee categorieën het verkrijgen van de gewenste inlichtingen van groot belang kan zijn, welk belang in redelijkheid hoger is aan te slaan dan de betrekkelijk geringe vertraging, die de afwikkeling van het geheel door zulk een openlegging van zaken zou kunnen ondervinden;

Overwegende, dat een dergelijke openlegging, naar de Raad meent te mogen aannemen, ook nog dit gunstig resultaat zou kunnen hebben, dat daardoor wordt weggenomen het niet te miskennen wantrouwen, dat aan de zijde van appellanten bestaat tegen de gestie van het Beheersinstituut in deze gehele aangelegenheid; welk wantrouwen wederom zeer duidelijk tot uiting is gekomen in het bij het ter aanvulling van het petitum gedaan verzoek tot veroordeling in de betaling van een dwangsom;

Overwegende, dat de Raad zijnerzijds reeds eerder te kennen heeft gegeven, dat hij ten volle vertrouwt dat zijn uitspraken door het Beheersinstituut zullen worden nageleefd, welk vertrouwen na 's Raads uitspraak van 30 Maart 1950 tot vernietiging van het aanbod van de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. van 12 Januari dezes jaars door de daarop aangenomen houding van het Instituut alleszins is bevestigd;

Overwegende, dat de Raad hierbij het oog heeft op de verklaring van geïntimeerde ter zitting van 21 Aug. (lees: 7 Juli) 1950 gedaan, luidende dat het Beheersinstituut, na de mogelijkheid om van evenbedoelde uitspraak van de Raad in revisie te gaan te hebben overwogen en verworpen, besloten heeft zich naar die uitspraak te gedragen en, als gevolg daarvan in de uitspraak berustend, einde Juni dezes jaars een nieuw afwikkelingsplan voor alle crediteuren heeft vastgesteld;

Overwegende, dat de Raad derhalve geen termen aanwezig acht tot het opleggen van enige dwangsom, doch integendeel appellanten op het hart zou willen drukken, dat in een zaak als deze, waarbij zulke grote belangen van de gehele Joodse bevolkingsgroep hier te lande betrokken zijn, voor een spoedige en redelijke oplossing aller-eerst nodig is, dat de partijen ook bij tegenstrijdige opvatting elkander te-

gemoet treden in een houding, die wederzijds goede wil veronderstelt;

dat de Raad daarom ook niet zal ingaan op de gespecificeerde aanwijzingen, welke het oorspronkelijk verzoek inhoudt wat betreft beschikbaar te stellen tijd en arbeidskrachten, maar zich bepalen zal tot een uitspraak omtrent het hoofdpunt in geschil, in het vertrouwen dat partijen beiderzijds de al dan niet gegronde grieven zullen laten varen en een oprechte poging zullen doen om 's Raads wijzing (behoudens uiteraard het recht van revisie) met het oog op de grote belangen die hier op het spel staan, in onderling overleg op redelijke wijze ten uitvoer te leggen;

Overwegende, dat hierbij moge worden opgemerkt, dat medewerking van de Afdeling Effectenregistratie, hoewel in dit geding geen partij, ter bereiking van het aangewezen doel, op hoge prijs zal worden gesteld;

Overwegende, dat de Raad hieraan tenslotte nog wil toevoegen, dat hij dit proces meent te kunnen beschouwen als een zogenaamd proefproces, aangezien uit de beslissing volgt dat iedere gedeposeerde die in het gestelde geval verkeert, recht heeft op het verkrijgen van de bewuste inlichtingen en daartoe, desverkiezende, zou kunnen gebruik maken van de diensten der Commissie, door hem gevolmachtigd, zonder dat het nodig behoeft te zijn daartoe telkenmale een nieuw proces aan te binden, waarbij de Raad wederom op medewerking van het Beheersinstituut en van de Afdeling Effectenregistratie ten volle vertrouwt;

Overwegende, dat er aanleiding is de proceskosten te compenseren, waar elk der partijen gedeeltelijk in het ongelijk wordt gesteld;

RECHTDOENDE:

Ontvangt het appèl;

Wijst de eis in appèl ten dele toe;

Veroordeelt, met vernietiging in zoverre van de door het Nederlandse Beheersinstituut bij brief van 15 Juni 1950 genomen beslissing, het Beheersinstituut aan appellanten als schuldeisers zowel van L.V.V.S. als V.V.R.A., dan wel aan Mr. H. Sanders en H. Stoppelman, als gemachtigden van alle appellanten, ten aanzien van ieder concreet geval van beroving van aan de belanghebbende toebehorende vermogensbestanddelen gedurende de Duitse bezetting van Nederland door of

vanwege de bezetter, nauwkeurig mededeling te doen van alles wat aan het Instituut of aan de door het Instituut aangestelde beheerders op het tijdstip van die mededeling bekend is of daarna nog bekend mocht worden omtrent hetgeen sinds die beroving met het geroofde is geschied, zulks onder het verlenen van inzage van de onder hun berusting zijnde boekhouding voorzover op het geroofde betrekking hebbende;

Ontzegt het meer of anders geëiste;

Compenseert de kosten van het geding des dat iedere partij de eigene zal hebben te dragen.

No. 51/2.

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 2 Febr. 1950. (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

Appellante heeft in Mei 1945 van een vijandelijk onderdaan 150 biljetten van f 100,— in bewaring genomen en deze bij de geldsanering niet ingeleverd, noch aan het N.B.I. overgegeven. In Juli 1947 heeft appellante aan rechercheurs van de C.V.O.D. f 15.000,— overhandigd, die in beslag zijn genomen en aan het N.B.I. zijn afgedragen.

Appellante heeft van het N.B.I. teruggave van deze f 15.000,— gevorderd wegens onrechtmatige inbeslagneming en heeft van de weigering van het N.B.I. geappelleerd.

Appellante is ingevolge art. 1272 B.W. gehouden tot schadevergoeding jegens de schuldeiser in casu de Staat, aan wie de biljetten hadden moeten zijn overgedragen ingevolge art. 21 en 22 E 133.

Ook al zouden de aan het N.B.I. overgedragen f 15.000,— ten onrechte in beslag zijn genomen als behorende tot het vermogen van appellante, dan kan appellante toch niet slagen in haar eis tot terugvordering, daar deze vordering is te niet gegaan door compensatie met de gelijke schadevordering van het B.I.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 21, 22, 43; Burgerlijk Wetboek art. 1272.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een op 17 April 1948 ter Griffie van deze Raad ingekomen ver-

zoekschrift van Josina Ober, weduwe van Jan Julius Hendrik Hilarius, wonende te Almelo, waarbij zij, woonplaats kiezende te Hengelo (O.) ten kantore van haar gemachtigde Mr. G. Barnasconi, advocaat aldaar, in beroep komt van een beslissing d.d. 18 Maart 1948 van het Nederlandse Beheersinstituut — hierna aan te duiden met de letters B.I. — waarbij is afgevoerd haar aan dat B.I. gericht verzoek tot teruggave van f 15.000,—, welk bedrag zij had overhandigd aan de Centrale Vermogensopsporingsdienst — hierna aan te duiden met de letters C.V.O.D. — toen deze een onderzoek instelde naar het aan de Staat vervallen vermogen van G. H. Schouwink te Enschede, welke C.V.O.D. genoemd bedrag, na het in beslag te hebben genomen, had afgedragen aan de beheerder over het vermogen van Schouwink, zijnde K. H. Minderhoud te Enschede;

Gezien de aangevallen beslissing, waarvan beroep;

Gelet op het verweerschrift van het B.I. en op de door partijen overgelegde stukken;

Gelet op het verhandelde ter zitting van de Arnhemse Kamer, op 15 December 1949 gehouden, waarbij voor appellante is verschenen haar voornoemde gemachtigde Mr. G. Barnasconi, advocaat te Hengelo en voor het B.I. Mr. Smits, aldaar werkzaam;

Overwegende ten aanzien der feiten:

Onmiddellijk na de bevrijding heeft de echtgenote van G. H. Schouwink te Enschede, op diens verzoek, in het vooruitzicht van hun beider arrestatie als personen, bedoeld in artikel 6 sub 1a E 133, aan appellante een bedrag van f 15.000,— ter hand gesteld in 150 bankbiljetten van f 100,—, welke biljetten door appellante voor Schouwink in bewaring zijn genomen; Schouwink en echtgenote zijn geïnterneerd en hun vermogen kwam onder beheer van het B.I., die K. H. Minderhoud te Enschede als beheerder aanstelde. Bij het onderzoek van de C.V.O.D. naar verdwenen bestanddelen van Schouwink's vermogen, is deze handeling van Schouwink's echtgenote achterhaald en op 23 Juli 1947 heeft appellante aan de ambtenaren van de C.V.O.D., die haar hadden verhoord, f 15.000,— overhandigd, welk bedrag zij vervolgens ten behoeve van de beheerder in beslag hebben genomen; dit bedrag bestond niet uit de door appel-

lante ontvangen 150 bankbiljetten van f 100,—; zij had volgens haar eigen opgave verzuimd deze biljetten ingevolge de bepalingen der inmiddels bevoelen geldsanering ter inwisseling in te leveren; daardoor waren deze biljetten waardeloos geworden; appellante overhandigde het bedrag in toen gangbare Nederlandse bankbiljetten;

Appellante eiste nu van het B.I. terugbetaling van dat bedrag, bewerende dat de ambtenaren van de C.V.O.D. onbehoorlijke dwang op haar hadden uitgeoefend en haar onrechtmatig hadden gedwongen tot betaling van f 15.000,— door als vermogen van Schouwink in beslag te nemen, wat in werkelijkheid vermogen van appellante was, zijnde immers die in beslaggenomen biljetten nimmer door of namens Schouwink aan haar overhandigd. Het B.I. weigerde de gevorderde terugbetaling bij schrijven d.d. 18 Maart 1948 van de vertegenwoordiging Twente van het B.I. aan appellante's gemachtigde, Mr. Barnasconi; van deze weigering kwam appellante binnen een maand in beroep; zij betoogt dat de C.V.O.D. bankbiljetten in beslag heeft genomen, die na de geldsanering zijn uitgegeven, dus in April 1945 niet bestonden, zodat het vaststaat dat deze nimmer het eigendom van Schouwink geweest kunnen zijn en derhalve evenmin als diens vermogen door de C.V.O.D. opgespoord en in beslaggenomen hadden mogen en kunnen worden; dat zij ook niet beschouwd kunnen worden als te zijn getreden in de plaats van de biljetten, welke Schouwink's echtgenote haar had overhandigd, omdat zij bij de geldsanering die 150 biljetten van f 100,— niet had aangegeven — waartoe zij haars inziens ook niet verplicht was — en zij in elk geval de in beslaggenomen biljetten niet, als eigendom van Schouwink, afgescheiden had gehouden van haar eigen vermogen. Zij vordert tenslotte op grond van deze onrechtmatige handeling vernietiging van de beslissing en teruggave der f 15.000,— althans vergoeding der tegenwaarde;

Het B.I., zijn beslissing verdedigende, laat daaraan voorafgaan de bewering dat appellante niet-ontvankelijk is, omdat zij in feite in verzet komt tegen de inbeslagneming van het geld op 23 Juli 1947 en dus, op 17 April 1948 appellerende, de beroepstermijn heeft overschreden. Verder betoogt het B.I. dat Schouwink een vijandelijk on-

derdaan was en derhalve elke rechts-handeling, welke appellante met deze verrichtte, volgens de artikelen 13 en 14 E 133 verboden en van rechtswege nietig was — welke nietigheid ook nog zou volgen uit het gemis van bijstand harer echtgenoot — zodat het er weinig toe doet wat het rechtskarakter van die handeling is geweest en in elk geval appellante de verplichting had, op grond van de artikelen 21 en 22 E 133, waarin de zeer ruime en algemeen gestelde omschrijving „onder zijn berusting” voorkomt, om het van Schouwink ontvangen bedrag aan het B.I. af te leveren en over te dragen; de afgifte van f 15.000,— aan de ambtenaren van de C.V.O.D. was niets anders dan een — zij het rijkelijk late — nakoming van die verplichting; deze nakoming ongedaan maken, is onmogelijk. En of nu appellante bewaarnemster voor of lasthebster van Schouwink was, in beide gevallen was het haar plicht geweest om de 150 bankbiljetten van f 100,— ter omwisseling aan te bieden; nu zij dat heeft nagelaten, moet zij het daaraan verbonden risico dragen; zelfs al zou appellante een vordering van f 15.000,— op het B.I. hebben, dan zou die gecompenseerd moeten worden met de vordering van het B.I. op appellante wegens schadevergoeding. Het B.I. ontkent tenslotte de beweerde onrechtmatig uitgeoefende dwang op appellante door de ambtenaren van de C.V.O.D. en meent dat uit het overgelegde rapport van die ambtenaren volgt dat de afgifte vrijwillig is geschied. Bij de mondelinge behandeling heeft appellante subsidiair gevorderd dat een bedrag van f 5.000,—, hetwelk zij ten behoeve van het onderhoud van Schouwink's kinderen heeft besteed, worde verrekend met haar en aan haar worde teruggegeven;

Uit na de mondelinge behandeling verstrekte inlichtingen is nog komen vast te staan dat Schouwink niet behoort tot de personen die niet langer vijandelijke onderdanen in de zin van E 133 zijn op grond van toepasselijkheid van de verklaring van het B.I. d.d. 1 Juni 1949, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 7 Juni 1949 no. 108, immers zijn feitelijk beheerd vermogen het door het B.I. terug te geven bedrag van f 5.000,— overschrijdt;

Overwegende ten aanzien van het Recht:

dat het opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid feitelijke grondslag mist, immers appellante niet opkomt tegen de inbeslagneming der f 15.000,— wat zij trouwens ook niet, althans bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel niet zou kunnen doen, omdat die inbeslagneming niet was een handeling van het B.I. — doch tegen de weigering van het B.I. om die f 15.000,— aan haar terug te geven, welke weigering — n.b. vergezeld van de mededeling dat daarvan in beroep kan worden gegaan — op 18 Maart 1948 is geschied, zodat een op 17 April 1948 ingesteld beroep, tijdig is ingesteld en het middel moet worden verworpen;

dat, wat de hoofdzaak betreft, vaststaat dat appellante een vermogensbestanddeel van Schouwink, n.l. een bedrag van f 15.000,—, bestaande uit 150 volwaardige biljetten van f 100,—, onder haar berusting had welke zij ingevolge de artikelen 21 en 22 E 133 verplicht was geweest af te dragen aan het B.I. als wettelijk beheerder van het aan de Staat vervallen vermogen van de vijandelijke onderdaan Schouwink;

dat het tevens vaststaat dat zij aan die verplichting niet heeft voldaan en dat zij door het niet-inleveren der biljetten bij de geldsanering deze waardeeloos heeft gemaakt en door eigen schuld aan genoemde verplichting niet meer kan voldoen;

dat appellante derhalve naar luid van artikel 1272 B.W. gehouden was tot vergoeding van kosten, schaden en interesten jegens de schuldeiser, zijnde de Staat, voor wie het B.I. als beheerder optreedt;

dat hieruit volgt dat, ook al zouden de bij appellante inbeslaggenomen en aan het B.I. overgegeven f 15.000,— beschouwd moeten worden als niet te hebben behoord tot het vermogen van Schouwink, omdat zij de 150 biljetten van f 100,— niet vervingen en dus niet hadden behoren in beslaggenomen en afgedragen aan het B.I. te zijn, toch appellante in haar terugvordering nimmer kan slagen omdat, al zou zij een recht tot terugvordering der f 15.000,— hebben als onrechtmatig in beslag genomen, deze vordering door compensatie met de gelijke schadevordering van het B.I. in elk geval is teniet gegaan;

Overwegende ten aanzien van de subsidiaire vordering;

dat de omstandigheid, dat appellante ten behoeve van de kinderen van Schouwink verschillende uitgaven heeft gedaan, wat het B.I. op zich zelf niet tegensprekt, haar geen recht geeft om dit bedrag van het B.I. te vorderen, dan wel te verrekenen met het door haar verschuldigde aan het B.I., omdat deze uitgaven zijn gedaan nadat Schouwink's vermogen aan de Staat was vervallen en dus nimmer een schuld van dat vermogen kunnen opleveren;

dat het B.I. mitsdien terecht de terugbetaling heeft geweigerd en de aangevallen beslissing moet worden bevestigd;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt appellante in de kosten van het geding, aan de zijde van gerequesteerde begroot op f 150,—.

No. 51/3.

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 29 Juni 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Karni).

Een afkoop van een verzekering kan alleen tot stand komen, wanneer de voorwaarde vervuld is, dat de verzekeringnemer aan de Bank kenbaar maakt, dat hij zulks verlangt. Zolang deze voorwaarde niet is vervuld, kan van afkoop geen sprake zijn.

Aan de Verwalter is geen bevoegdheid verleend om een voorwaarde te vervullen, welke naar Nederlands recht uitsluitend afhangt van de verzekerde zelf of diens vertegenwoordiger naar Nederlands recht. Bovendien ontbreekt in de verordening 26/40, de verwaltung instellende, iedere bepaling van die strekking.

Betaling der „afkoopsom” nietig verklaard en aan verzoeker rechtsherstel verleend met betrekking tot de overeenkomst van levensverzekering.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 5 Juni 1948 ter Griffie ontvangen request van Elia Perez, wonende te Londen, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van de advocaten Mrs. A. M.

Kotting en J. van Proosdij, gericht tegen de N.V. Nationale Levensverzekering Bank te Rotterdam, gerequesteerde, waarbij wordt verzocht:

I. nietig te verklaren de betalingen gedaan ter zake ten requeste vermeld door gerequesteerde aan R. A. Mumm;

II. te doen herleven de door verzoeker en gerequesteerde gesloten overeenkomst van levensverzekering ten requeste bedoeld, alles met veroordeling van gerequesteerde tot betaling van een dwangsom van f 500,— voor elke dag dat hij in gebreke mocht blijven aan 's Raads beslissing te voldoen en met zodanige beschikkingen als de Raad zal vermnen te behoren; met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van het geding;

Gelezen het anti-dotaal request van de gerequesteerde voornoemd van 17 September 1948 strekkende tot afwijzing van het verzoek;

Nog gelezen het naar aanleiding van het door de Griffie aan het Nederlandse Beheersinstituut toegezonden request door dit Instituut ingediende antwoord van 4 November 1948 daartoe strekkende, dat de Raad bij toewijzing van de vordering tot rechtsherstel geen vordering aan gerequesteerde zal doen cederen op R. A. Mumm en op de Deutsche Revisions-und Treuhand A.G. slechts de vordering van verzoeker tot een bedrag van f 994,25;

Gezien de verder overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad op 27 April 1950, verzoeker bij monde van Mr. van Proosdij voornoemd, gerequesteerde bij monde van de advocaat Mr. F. J. Kranenburg en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. W. J. R. Ter Burg;

Overwegende, dat tussen partijen de volgende feiten vaststaan:

Verzoeker bevond zich tijdens de bezetting van Nederland door de Duitsers in Engeland, werd dus als vijandelijk onderdaan beschouwd en zijn vermogen hier te lande is dienovereenkomstig (krachtens bezettingsverordening van 27 Juni 1940 no. 26) onder beheer gesteld van R. A. Mumm voornoemd bij beschikking van 26 November 1940 van de General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft en wel: 1e. het vermogen van de N.V. Het Perzische Tapijtenhuis v/h Perez te Amsterdam en 2e. het vermogen van E. Perez voorzover zich bevindende in Nederland;

Verzoeker had omstreeks 28 Mei 1929 met gerequestreerde een overeenkomst van levensverzekering gesloten o.m. inhoudende dat aan verzoeker bij zijn leven op 28 Mei 1951 zou worden uitgekeerd een bedrag van f 100.000,—;

De beheerder R. A. Mumm heeft in April 1942 deze verzekering bij gerequestreerde afgekocht voor f 58.749,— waarvan een voorschot van f 40.000,— door gerequestreerde is afgehouden, terwijl aan voorschotrente in handen van Mumm werd gerestitueerd f 268,48;

Op 11 Juni 1942 heeft Mumm een schrijven gericht tot de Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft waarin hij het ontvangen verschil van f 19.017,48 aldus verantwoordt: betaling van f 14.291,28 voor een schuld van Perez privé aan Perez Geschäft; f 3.751,95 als Verwaltungsgebühren en die anteiligen Kosten; f 994,25 aan de „Deutsche Revisions und Treuhand A.G. bei der firma de Bary en Co., Amsterdam”.

Overwegende, dat aan de algemene voorwaarden voor rechtsherstel, vervat in de artikelen 23 e.v. van het Besluit E 100, ten deze voldaan is, daaronder begrepen de onredelijkheid van een achterwege laten van 's Raads ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden in gevallen als het onderwerpelijke;

Overwegende, dat gerequestreerde zich echter beroept op art. 33 van het Besluit E 100 ten betoge dat de afkoop door dit bijzondere voorschrift wordt gedekt;

Overwegende, dat dit afhangt van de vraag of voornoemde Verwalter, aangesteld krachtens de Duitse bezettingsverordening van 27 Juni 1940 No. 26 betreffende de behandeling van vijandelijk vermogen het recht had om de ten requeste bedoelde verzekering namens de verzekerde, wiens vermogen hij beheerde, van de gerequestreerde af te kopen;

Overwegende, dat tussen partijen buiten geschil is, dat de verzekeringnemer in 1942 luidens de voorwaarden der verzekering het recht had die verzekering af te kopen;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat een afkoop der verzekering alleen tot stand kon komen, wanneer de voorwaarde vervuld was, dat de verzekeringnemer aan de Bank kenbaar maakte, dat hij zulks verlangde;

dat echter, zolang deze voorwaarde

niet vervuld was, van afkoop tussen partijen geen sprake kon zijn;

dat de verzekeringnemer (verzekerde) zelf deze voorwaarde niet vervuld heeft, noch iemand die hij daartoe gemachtigd had of die naar Nederlands recht bevoegd was hem te vertegenwoordigen;

Overwegende, dat weliswaar de hoger aangehaalde bezettingsverordening geplaatst is op de lijst B bedoeld in art. 17 van het Besluit E 93 en derhalve eerst in 1945 buiten werking is getreden, terwijl de afkoop heeft plaats gehad in April 1942 en deze Duitse verordening wel een „Verwaltung” over vijandelijk vermogen heeft kunnen instellen, doch daarbij dat vermogen heeft moeten nemen zoals zij het aantrof en met name de Verwalter niet de bevoegdheid heeft kunnen verlenen om een voorwaarde te vervullen, welke naar Nederlands recht uitsluitend van een daad van verzekerde zelf of van zijn vertegenwoordiger naar Nederlands recht afhing, zodat de Verwalter als zodanig niet het recht had gebruik te maken van de inhoud der verzekeringsvoorwaarden; nog daargelaten dat in de verordening zelve een bepaling van die strekking ontbreekt en ook door gerequestreerde's gemachtigde niet is kunnen worden aangewezen;

dat hier derhalve geen sprake is van een gehoudenheid naar Nederlands recht als bedoeld in de aanvang van art. 33, 1, E 100, zodat het beroep op dat artikel faalt;

Overwegende, dat thans nog moet worden nagegaan, of er aanleiding is overeenkomstig het verzoek van het Nederlandse Beheersinstituut ter zake van de gedane onverschuldigde betaling der afkoopsom aan gerequestreerde geen vordering op Mumm voornoemd en slechts tot een bedrag van f 994,25 op de Revisions- und Treuhand Gesellschaft toe te kennen;

Overwegende, dat het Beheersinstituut hiervoor uitsluitend beroep heeft gedaan op het schrijven van Mumm zelf aan de Generalkommissar voornoemd van 11 Juni 1942, waaruit zou moeten blijken van een privé-schuld van ruim f 14.000,— van Perez (verzoeker) aan „Perez Geschäft”, die uit de afkoopsom zou zijn voldaan, welk beroep door de Nationale ter 's Raads zitting zonder aanvoering van nadere gronden is overgenomen;

Overwegende, dat verzoeker hierte-

gen heeft aangevoerd, dat hij eigenaar was van alle aandelen in de N.V. Perez, dat van een reële schuld van hem aan de N.V. Perez geen sprake was en dat voorts het zogenaamde beheer van de Verwalter Mumm er toe geleid heeft dat zowel zijn privé-vermogen hier te lande als dat der N.V. — hetwelk tezamen een zeer groot batig saldo moet hebben opgeleverd — door dat beheer geheel is verdwenen;

Overwegende, dat deze voorstelling van het verloop van dit beheer de Raad zeker niet onaannemelijk voorkomt, en tot zekere hoogte bevestigd wordt door het feit dat de Verwalter ongeveer 20 % als beheerskosten voor de zeer eenvoudige transactie, bedoeld in meergemeld schrijven, in rekening brengt, zodat er — bij gebreke van enig nader bewijs of bewijsaanbod — van het wezenlijk gebaat zijn van Perez door de betaling van een zgn. schuld van Perez-privé aan de N.V. Perez, geen aanleiding bestaat bij de regeling van de gevolgen van het rechtsherstel hiermede rekening te houden;

Overwegende, dat er geen termen zijn om aan dit rechtsherstel overeenkomstig het verzoek een veroordeling tot betaling van een dwangsom te verbinden;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering ten dele toe;

Verklaart nietig de ter zake van bovengemelde verzekering in April 1942 door gerequesteerde aan R. A. Mumm, destijds te 's-Gravenhage woonachtig, gedane betaling als „afkoopsum” van f 18.749,—;

Vaststaat, dat de gerequesteerde recht heeft op terugvordering van dit onverschuldigd betaalde bedrag hetzij van R. A. Mumm voornoemd, hetzij van de Revisions und Treuhand A.G. voorzover deze daardoor mocht blijken gebaat te zijn;

Doet herleven de bij polis No. 362962 geconstateerde tussen partijen op of omstreeks 28 Mei 1929 gesloten overeenkomst van verzekering met de daarop afgesloten beleningsovereenkomst, met dien verstande dat de tot heden achterstallige premies met een rente van 4 % sedert de vervaldag van elke premie, zomede de achterstallige contractuele beleningsrente door verzoeker moeten worden betaald;

Ontzegt het meer of anders gevoerde;

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding die ten laste van verzoeker gemaakt zijn of zullen worden, tot heden aan diens zijde begroot op f 100,— en verstaat dat het Beheersinstituut de eigen kosten zal hebben te dragen.

No. 51/4.

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22 Augustus 1949. (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Een bewindvoerder, wiens benoeming door het N.B.I. is ingetrokken, kan tegen deze beslissing van het N.B.I. geen beroep instellen bij de Afdeling Rechtspraak. Weliswaar wordt in art. 18 E 100, anders dan in art. 43 E 133 niet uitdrukkelijk aan belanghebbenden het beroepsrecht toegekend, maar uit dit verschil in redactie valt niet af te leiden, dat de herstelwetgever aan anderen dan belanghebbenden een beroepsrecht heeft willen toekennen.

Verzoeker niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 18.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

GEZIEN een op 4 Januari 1949 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van Maurits Gustaaf Sjouwerman, van beroep makelaar, wonende te Amsterdam (gemachtigde Mr. A. H. van Namen), waarbij hij in beroep komt van een bij hem bij brief van 3 December 1948 kenbaar gemaakt besluit van het Nederlands Beheersinstituut (N.B.I.) tot intrekking van zijn benoeming tot bewindvoerder over Karel Rosenberg en Betsy Rosenberg-Gazan;

GEZIEN het schriftelijk antwoord van het N.B.I.;

GELET op de mondelinge behandeling ter zitting van 4 Juli 1949;

OVERWEGENDE, dat het N.B.I. de Raad onbevoegd acht van het ingesteld beroep kennis te nemen op grond, dat alleen handelingen van het N.B.I. welke op rechtsherstel zijn gericht aan beroep onderworpen zijn, doch niet normale burgerrechtelijke handelingen, als hoedanig het ontslag van een bewindvoerder is te beschouwen;

OVERWEGENDE, dat de Raad het Nederlandse Beheersinstituut hierin

niet kan volgen, daar een onderscheiding als hier gemaakt niet in het Besluit E 100 is terug te vinden en met name geen grondslag vindt in artikel 18 alinea 5 van dat Besluit, waar het beroepsrecht tegen beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut wordt geregeld, waarbij de Raad nog in het midden laat of, indien deze onderscheiding rechte wel van belang zou zijn, een handeling van het Nederlandse Beheersinstituut als ten deze bedoeld als een „normale burgerrechtelijke handeling” zou moeten worden betiteld.

OVERWEGENDE, dat echter uit artikel 18, lid 5, van het Besluit E 100 niet volgt, dat alle beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut aan beroep zouden zijn onderworpen, noch dat dit beroepsrecht aan ieder zou openstaan;

dat dit beroep, wat de aard der beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut betreft, moet worden beperkt tot die, welke het neemt krachtens de hem bij het Besluit E 100 toegekende bevoegdheden (als hoedanig de beslissing a quo is te beschouwen) en voorzover deze bevoegdheden in hoofdstuk V van het Besluit E 100 zijn geregeld, alleen kan worden uitgeoefend door hen, die bij het onder bewind gesteld vermogen belang hebben;

dat weliswaar in artikel 18 van het Besluit E 100 anders dan in artikel 43 van het Besluit E 133 het beroepsrecht niet uitdrukkelijk aan belanghebbenden is toegekend, doch uit dit verschil in redactie niet is af te leiden, dat de herstelwetgever, in strijd met de beginselen van het gemene recht aan anderen dan belanghebbenden het recht van beroep tegen beslissingen door het Nederlandse Beheersinstituut op grond van het Besluit E 100 genomen heeft willen toekennen;

dat dit te meer klemt nu, waar het beroepsrecht nader in de Wet wordt uitgewerkt (vergelijk behalve genoemd artikel 43 E 133 nog artikel 68 E 100), dit uitdrukkelijk aan belanghebbenden wordt toegekend;

dat voorts niet valt in te zien, waarom de Wetgever, die naast het ambts-halve optredende Nederlandse Beheersinstituut in de artikelen 85 en 91, lid 3, van het Besluit E 100 slechts aan belanghebbenden de bevoegdheid heeft verleend de benoeming van bewindvoerders te verzoeken of een verzoek tot opheffing der bewindvoering te doen, aan anderen dan belanghebben-

den invloed op het bewind zou willen toekennen door hun het beroepsrecht tegen in verband met die bewindvoering genomen beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut te geven;

dat nu vaststaat, dat verzoeker geen erfgenaam der afwezigen is noch uit anderen hoofde belang heeft bij het onder bewindgesteld vermogen hem het recht van beroep tegen de litigieuze beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut niet toekomt, zodat hij in zijn verzoek niet ontvankelijk moet worden verklaard.

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker niet ontvankelijk in zijn beroep.

Veroordeelt hem in de kosten van deze voorziening tot heden aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut begroot op f 75,—.

No. 51/5.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,**
13 Mei 1950. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen,
Block en van Opstall).

De samengevoegde afdeling van de Raad heeft het verzoek om de omzetting in 1941 van een N.V. in een commanditaire vennootschap als rechts-geldig te handhaven afgewezen.

De gedelegeerde commissaris was ingevolge art. 1 van de wet van 26 April 1940, Stbl. no. 200 bevoegd tot verplaatsing van de zetel van de N.V. naar Curaçao.

Op grond van het bepaalde in art. 39, lid 2, jo. art. 40 A 6, was de vergadering van aandeelhouders in 1941 niet bevoegd tot het verlenen van ontslag aan de gedelegeerde commissaris noch tot de liquidatie van de N.V.

Bekrachtiging van besluiten genomen door een onbevoegd orgaan is niet mogelijk.

Het in stand houden van de liquidatie van de N.V. zou alleen dan redelijk zijn, indien naar het oordeel van de grote meerderheid der aandeelhouders zulks in het belang van alle aandeelhouders zou zijn, hetgeen ten deze niet het geval is, nu een meerderheid van aandeelhouders op het voortbestaan van de N.V. prijs stelt.

Beschikking van de samengevoegde afdeling bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 18; Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (A 6) artt. 39, 40.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van Julie Desiree Alard c.s., hierna te noemen requestranten, d.d. 4 Maart 1949, waarbij zij in beroep komen van een op 1 Februari 1949 door de samengevoegde Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezig en Voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad genomen beschikking op na te melden door requestranten tot die Afdeling gericht verzoek;

Gezien het op vorenbedoeld verzoekschrift ingekomen antwoord van Ida Maria Berger c.s., hierna te noemen gerequesteerden;

Gezien de vorenaangehaalde beschikking;

Gehoord de partijen, requestranten bij monde van hun gemachtigde Mr. K. J. Th. Janssen de Limpens, advocaat te Maastricht, en gerequesteerden vertegenwoordigd door Mr. I. L. Hamburg, advocaat te Amsterdam;

Overwegende dat, in het kort, uit voormelde stukken blijkt:

dat op 15 Maart 1922 te Maastricht is opgericht de N.V. Handelmaatschappij H. Alard Fils & Cie., gevestigd aldaar, hierna te noemen: N.V. Alard, met een kapitaal van f 150.000,—, verdeeld in 150 aandelen, elk groot f 1.000,—, waarvan geplaatst en volgestort waren 78 aandelen, waarvan in handen waren van requestrante Herfst-Alard 25, van haren echtgenoot Jos. Herfst (wiens erfgenamen zijn de requestranten II, III en IV) 2 en van de gerequesteerden I. M. Hellegers-Berger, Clement Hellegers en Anthony Hellegers respectievelijk 39, 6 en 6 aandelen;

dat van voornoemde vennootschap Jos. Herfst, directeur en gerequesteerde Clement Hellegers gedelegeerd commissaris werd;

dat op of omstreeks 10 Mei 1940 gerequesteerde I. M. Hellegers-Berger en haar zoon Clement zijn uitgeweken naar Londen en tot na de bevrijding in het buitenland zijn gebleven;

dat in de op 2 September 1940 gehouden Algemene Vergadering van aandeelhouders van deze vennootschap

Clement Hellegers als gedelegeerd commissaris is ontslagen en gerequesteerde Anthony Hellegers als zodanig is benoemd;

dat door Clement Hellegers bij acte d.d. 16 October 1940, verleden voor C. Arnison, Commissioner for the oaths te Penrith in het Graafschap Cumberland is besloten tot overbrenging van de zetel van de N.V. Alard van Maastricht naar Curaçao en tot wijziging van de statuten in die zin, aan welke overbrenging de Minister van Justitie, met toepassing van de Wet van 26 April 1940 Stbl. No. 200, zijn goedkeuring heeft verleend en welke wijziging is bekend gemaakt in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1940 No. 163;

dat in de Buitengewone Vergadering van aandeelhouders dier vennootschap, te Maastricht op 6 October 1941 gehouden, is besloten, op grond van het Liquidatiebesluit 1941, tot liquidatie van de N.V. Alard per 15 October 1941 en tevens in beginsel is besloten tot oprichting van een Commanditaire Vennootschap, waarin per laatstgenoemde datum alle bezittingen en belangen der N.V. Alard zouden worden ingebracht en waarin de aandeelhouders van deze vennootschap als vennoten zouden optreden;

dat aan laatstgenoemd besluit in die zin is gevolg gegeven, dat op 6 October 1941 is opgericht de Commanditaire Vennootschap Handelmaatschappij H. Alard Fils & Cie. met een kapitaal van f 195.000,—, waarin werd deelgenomen door requestrante Herfst-Alard en Jos. Herfst onderscheidenlijk voor f 62.500,— en f 5.000,— zomede door gerequesteerde Hellegers-Berger voor f 127.500,—, doch welke vennootschap op 1 Januari 1946 wederom in liquidatie is getreden;

dat nadien tussen partijen verschil van mening is gerezen ten aanzien van de rechtsgeldigheid van vorenomschreven rechtshandelingen en requestranten zich tot voormelde Samengevoegde Afdeling van de Raad hebben gewend met het verzoek te beslissen, dat de liquidatie van de N.V. Alard en derzelve omzetting in vorenbedoelde Commanditaire Vennootschap als rechtsgeldig zal worden beschouwd en zal worden gehandhaafd;

dat bij de afwijzing van dit verzoek de Afdeling onder meer heeft overwogen:

„Wil een verzoek als door reques-

tranten gedaan voor toewijzing in aanmerking komen dan moeten in het algemeen gewichtige redenen die toewijzing wettigen. Deze zijn hier niet aanwezig; het tegendeel is het geval.

De gedelegeerde commissaris bevond zich tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van 2 September 1940 en 6 October 1941 buiten het door de vijand bezet gebied, gelijk eveneens de houder van 49 of 39 aandelen Ida Maria Berger, weduwe van Mr. W. P. A. Hellegers. Dientengevolge was op grond van het bepaalde bij art. 39, lid 2, jo. art. 40 van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd de Algemene Vergadering van aandeelhouders niet bevoegd tot het verlenen van een ontslag aan de gedelegeerde commissaris voornoemd. Evenmin was die vergadering op grond van de in de vorige zin genoemde wettelijke voorschriften bevoegd tot liquidatie der vennootschap.

Alleen reeds op voornoemde gronden is het verzoek van requestanten niet voor toewijzing vatbaar. Het door Mr. de Janssen de Limpens bij de mondelinge bespreking op 24 November 1948 aangevoerde, dat het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd ten tijde van de aandeelhoudersvergaderingen van 2 September 1940 en 6 October 1941 als zijnde hier te lande onbekend niet verbindend was, komt niet houdbaar voor. Het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd is blijkens art. 58 met ingang van de dag van zijn afkondiging in werking getreden en het geldt ten aanzien van verschillende handelingen, waaronder begrepen de hiervoor genoemde, juist voor het door de vijand bezet gebied.

Van deze maatregelen van wetgeving, welke zijn uitgevaardigd in de tijd, toen tengevolge van de oorlog de gezamenlijke uitoefening van de wetgevende macht door Koningin en de Staten-Generaal niet mogelijk was, kan niet worden gezegd, dat enige noodzaak tot hun uitvaardiging vóór dat wetgeving op de normale wijze weer mogelijk zou zijn geworden, niet heeft bestaan."

Overwegende, dat requestanten van deze beschikking zijn gekomen in beroep en daarbij een drietal grieven hebben aangevoerd, welke aldus kunnen worden samengevat:

I.: de bestreden beschikking houdt geen beslissing in omtrent de rechtsgeldigheid van het ontslag van de ge-

delegeerde commissaris Clement Hellegers en omtrent de geldigheid van de door deze te Londen bewerkte statutenwijziging;

II.: ten onrechte is beslist, dat het besluit tot liquidatie van de N.V. Alard en de omzetting daarvan in de Commanditaire Vennootschap niet rechtsgeldig was op grond van het bepaalde in de artikelen 39 jo. 40 van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd;

III.: ten onrechte is in de beroepen beschikking aangenomen, dat ten deze geen gewichtige redenen aanwezig zijn om af te wijken van de in art. 104, lid 3, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer gegeven regeling;

Overwegende ad grief I:

dat het eerste deel van deze grief feitelijke grondslag mist, aangezien de bestreden beschikking de op juiste en hier overgenomen gronden steunende beslissing inhoudt, dat de Algemene Vergadering van 2 September 1940 niet bevoegd was tot het verlenen van ontslag aan de gedelegeerde commissaris, welk feit overigens, gelijk requestanten zelfven stellen, tussen partijen niet was in geschil;

dat requestanten niettemin van oordeel zijn, dat Clement Hellegers niet bevoegd was tot wijziging van de statuten en overbrenging van de zetel der N.V. Alard naar Curaçao op 16 October 1940, vermits hij, sedert 23 Mei 1922 als gedelegeerd commissaris werkzaam zijnde, zonder herbenoeming als zodanig, op 23 Mei 1940 defungeerde en derhalve deze functie op 16 October 1940 niet meer bezat;

dat evenwel uit de overgelegde notulen van de op 2 September 1939 gehouden Algemene Vergadering van de N.V. Alard, alwaar alle aandeelhouders aanwezig waren, blijkt, dat deze zich eenstemmig accoord hebben verklaard met het voorstel van de directeur Jos. Herfst tot toekenning van een vast salaris van f 2.500,— per jaar aan genoemde gedelegeerde commissaris voor de volgende vier jaren, in welke beslissing onmiskenbaar ligt opgesloten de wilsuiting van de aandeelhouders, dat Clement Hellegers als zodanig in functie zal blijven tot 1943, en hieruit volgt, dat hij op 16 October 1940 in deze functie nog kon optreden en mitsdien als bestuurder krachtens het bepaalde in art. 1 van de hierboven aangehaalde Wet van 26 April 1940 Stbl.

200 toen bevoegd was tot de vorenbedoelde statutenwijziging, welke derhalve rechtsgeldig is geschied;

Overwegende ad II:

dat requestanten dienaangaande hebben betoogd, dat in de Buitengewone Vergadering van 6 October 1941 alle aandeelhouders, met uitzondering van Clement Hellegers, waren vertegenwoordigd en met name gerequesteerde Hellegers-Berger door haar zoon Anthony Hellegers, voor haar optredende krachtens zijn bij beschikking van de Arrondissements Rechtbank te Roermond d.d. 9 Januari 1941 gegeven benoeming tot bewindvoerder over de goederen en belangen van zijn afwezige moeder, doch de waarde van dit betoog niet behoeft te worden onderzocht, waar ingevolge het bepaalde in art. 39, lid 2, jo. art. 40, van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (A 6) de te Maastricht gehouden vergadering tot het nemen van bindende besluiten niet was bevoegd voor zoverre daarbij de belangen van buiten het bezette gebied zich bevindende aandeelhouders betrokken waren, hetgeen ten deze het geval was;

dat requestanten weliswaar de rechtskracht van genoemd Besluit hebben betwist omdat de daarin genoemde Commissie nimmer is ingesteld, doch dit verweer ten onrechte het bestaan en de werkzaamheid van de Commissie Rechtsverkeer in Oorlogstijd (C.O.R.V.O.) miskent;

dat requestanten nog hebben aangevoerd, dat in de in art. 40 van meer genoemd Besluit bedoelde personen niet zijn begrepen de eigen aandeelhouders der vennootschap, doch deze opvatting in de bewoordingen en de strekking van dit artikel geen steun vindt;

dat requestanten voorts hebben gesteld, dat het bepaalde bij dat Besluit is achterhaald en buiten werking gesteld door het Besluit Herstel Rechtsverkeer, doch deze stelling, wat de gedurende de bezetting plaats gehad hebbende handelingen betreft, zich niet verdraagt met hetgeen in artikel 163 van laatstgenoemd Besluit is bepaald;

dat requestanten ten slotte hebben betoogd, dat, nu alle partijen zich heb-

ben verenigd met het voorstel van de beherende vennoten van de Commanditaire Vennootschap, vervat in hun rondschrijven van 27 November 1945, en strekkende tot liquidatie van laatstbedoelde vennootschap met ingang van 1 Januari 1946, daardoor door hen is bekrachtigd zowel de liquidatie van de N.V. Alard als ook de oprichting van de Commanditaire Vennootschap;

dat deze laatste stelling van requestanten reeds hierom niet kan worden aanvaard, omdat de vorenbedoelde besluiten zijn genomen door een orgaan, waarvan de bevoegdheden van rechtswege waren geschorst en bekrachtiging dier besluiten op de wijze als door requestanten voorgesteld, niet mogelijk is;

Overwegende ad III:

dat de Raad ten deze zodanig afwijken van de in de grief bedoelde regeling slechts redelijk zou achten, indien gebleken ware, dat naar het huidige oordeel van de grote meerderheid der aandeelhouders het belang van alle aandeelhouders medebrengt, dat het destijds genomen besluit tot liquidatie van de N.V. Alard wordt gehandhaafd, gelijk zulks na de bevrijding is gebleken ten aanzien van de liquidatie van de Commanditaire Vennootschap;

dat, nu echter de houders van de meerderheid der aandelen, ondanks de door requestanten geschilderde ernstige fiscale gevolgen, welke daaraan verbonden zouden kunnen zijn, op het voortbestaan der vennootschap prijsstellen, de Raad zich van enig ingrijpen te dezer zake meent te moeten onthouden;

Overwegende, dat mitsdien ook deze grief faalt en de beschikking, waarvan beroep, behoort te worden bekrachtigd;

BESCHIKKENDE IN HOGER BEROEP:

Bekrachtigt de vorenaangehaalde beschikking van de Samengevoegde Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad d.d. 1 Februari 1949, waarvan beroep;

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding in beroep, aan zijde van geïntimeerden tezamen begroot op f 100,—.

- 2 à f 1000.— 3—3½ % Amsterdam 1948, no. 16062 en 61753;
 11 à f 1000.— 3¼ % Nederland 1948 No. C 62120 t/m 62130;
 1 à f 1000.— 3—3½ % Nederland 1947 No. 431592;

Overwegende, dat voorts aan de Afdeling gebleken is, dat restitutie en uitkering van de dividenden inmiddels heeft plaats gehad;

Overwegende, dat is voldaan aan elk der in art. 54, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer voor herstel van de vroegere bezitter gestelde voorwaarden;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt De Nationale Landstormcommissie in de eigendom van de in het request genoemde resp. de bovenvermelde daarvoor in de plaats gestelde effecten.
- II. Bepaalt, dat de tegenwoordige bezitster aan de Nationale Landstormcommissie zal vergoeden alle sedert de overdracht der effecten daarop verschenen reventuën.
- III. Compenseert de kosten in dier voege, dat iedere partij de hare drage.

No. 120. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 8 November 1950. (Volledige Afdeling).

Erkenning in de eigendom van de tegenwoordige bezitster, nu opponente, ondanks herhaalde aanschrijvingen van de Afdeling, heeft nagelaten te voldoen aan de voorwaarden gesteld in art. 54, 1e lid, sub b E 100.

In de zaak:

Loge De Geldersche Broederschap, p/a M. J. Kuik, Van Heemstralaan 9, Arnhem, opponente (aanvraag tot herstel van recht ingediend met formulier No. 5/13017 door tussenkomst van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V., Arnhem)

contra:

Mevrouw J. D. W. Mager-Goedhart, Weimarstraat 82, 's-Gravenhage, tegenwoordige bezitster (aanmeldingsformulier No. OA-265171 ontvangen van het inleveringskantoor Kraemer Van der Kooy & Co., Regentesseplein 16, 's-Gravenhage).

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de aanvraag tot herstel van recht ten opzichte van 3 à f 1.000.— 3—3½ % Nederland 1938, Serie G., Nos. 136049/51, ingediend met formulier No. 5/13017 ten name van M. J. Kuik voor de Loge de Geldersche Broederschap bovengenoemd, door tussenkomst van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. te Arnhem;

Gezien een door de Nederlandsche Middenstandsbank N.V., Kantoor Arnhem, afgelegde verwervingsverklaring d.d. 29 October 1947, waarin is vermeld, dat de tegenwoordige bezitster de effecten heeft verkregen door schenking van haar vader, de heer D. E. Goedhart;

Overwegende, dat de Afdeling opponente bij aangetekend schrijven d.d. 16 September 1949 in de gelegenheid heeft gesteld binnen vier weken na genoemde datum, een verzoekschrift met betrekking tot de genoemde effecten bij haar in te dienen; dat de Afdeling bij aangetekend schrijven d.d. 5 April 1950 nogmaals opponente gelegenheid heeft gegeven, binnen een termijn van veertien dagen een verzoekschrift als vorenbedoeld bij haar in te dienen, delende de Afdeling in laatstgenoemd schrijven opponente mede, dat, indien niet binnen laatstgenoemde termijn een request als vorenbedoeld door de Afdeling zou zijn ontvangen, zij zou overwegen de tegenwoordige bezitster in de eigendom van de effecten te erkennen;

Overwegende, dat de Afdeling, zij het ten overvloede, nogmaals bij aangetekend schrijven d.d. 17 September 1950 opponente in de gelegenheid heeft gesteld binnen een termijn van drie weken een verzoekschrift als vorenbedoeld bij haar in te zenden;

Overwegende, dat nu opponente ook thans geen verzoekschrift als vorenbedoeld aan de Afdeling heeft doen toekomen, moet worden aangenomen, dat te haren aanzien niet voldaan is aan de voorwaarden, gesteld in art. 54, 1e lid, letter b, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, weshalve haar geen herstel in de eigendom kan worden verleend;

Overwegende tenslotte, dat de Afdeling geen reden tot twijfel aanwezig acht ten aanzien van de goede trouw van de tegenwoordige bezitster bij de verkrijging van genoemde effecten;

BESLISSENDE:

Verleent Mevrouw J. D. W. Mager-Goedhart bovengenoemd, erkenning in de eigendom van 3 à f 1000.— 3—3½ % Nederland 1938, Serie G., Nos. 136049/51.

No. 121. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 9 December 1949. (Volledige Afdeling).

Uit de verwervingsverklaring blijkt, dat het betwiste effect niet in regelmatig beursverkeer is verkregen. De tegenwoordige bezitster heeft geen verweer gevoerd en derhalve haar goede trouw niet aannemelijk gemaakt. Herstel in de eigendom van de vroegere bezitster.

In de zaak:

De Firma Ph. Polak Mzn., Oude Pekela, vroegere bezitster,

contra:

A. M. P. Timmermans-Snieders, Vughtstraat 9, Roosendaal, tegenwoordige bezitster.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gezien de aanvraag tot herstel van recht ten opzichte van 1 à f 1.000,— aand. Kon. Ned. Petroleum Mij. No. 177831, ingediend met formulier No. 6/7172 namens de firma Ph. Polak Mzn., bovengenoemd, door tussenkomst van de Twentsche Bank N.V., Spuistraat, Amsterdam;

Gezien een door de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Eindhoven, afgelegde verwervingsverklaring d.d. 20 Juli 1948, waaruit blijkt, dat het genoemde effect niet in regelmatig beursverkeer is verkregen;

Overwegende, dat de tegenwoordige bezitster, hoewel daartoe blijkens haar d.d. 25 Maart 1949, 12 Juli 1949 en 9 September 1949 gezonden aangetekend schrijven in de gelegenheid gesteld, geen verweer heeft gevoerd, en derhalve haar goede trouw bij de verkrijging van genoemd effect niet aannemelijk heeft gemaakt;

BESLISSENDE:

- a. de firma Ph. Polak Mzn. bovengenoemd wordt hersteld in de eigendom van genoemd effect;
- b. de mantel van genoemd effect moet binnen veertien dagen na dagtekening door de tegenwoordige bezitster worden ingeleverd bij het inleveringskantoor, alwaar het couponblad momenteel berust;
- c. de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Eindhoven is verplicht het gehele effect op 9 Maart 1950 uit te leveren aan de vroegere bezitster onder a vermeld, dan wel, indien buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften zich tegen uitlevering mochten verzetten, het couponblad van gemeld effect, resp. het gehele effect te deponeren bij een door de vroegere bezitster aan te wijzen inleveringskantoor. Een en ander met dien verstande, dat vorenbedoelde uitlevering resp. deponering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval de bedoelde uitlevering, respectievelijk deponering van het effect mag plaats-

- vinden, nadat de Afdeling Effectenregistratie dienaangaande nader bericht zal hebben gegeven;
- d. de tegenwoordige bezitster dient alle eventueel reeds door haar genoten vruchten van het genoemde effect aan de vroegere bezitster uit te keren;
 - e. de vroegere bezitster moet cederen aan de tegenwoordige bezitster al hetgeen zij terzake van de verkoop van bovengenoemd effect door of in opdracht van H. M. Stein, van deze heeft te vorderen;
 - f. de vroegere bezitster moet elk ander voordeel, dat zij uit hoofde van voormelde verkoop heeft genoten aan de tegenwoordige bezitster afstaan;
 - g. de tegenwoordige bezitster wordt — indien zij daartoe termen aanwezig acht — in de gelegenheid gesteld binnen negen maanden, na dagtekening dezer beslissing een vordering tot het bekomen van schadevergoeding tegen degene, van wie zij het effect heeft verkregen, bij de Afdeling in te dienen.

De Afdeling behoudt zich voor ten aanzien van het sub d, e en f bepaalde een aanvullende uitspraak te geven.

De Afdeling bepaalt, dat een dwangsom van f 25,— verschuldigd zal zijn voor iedere dag, dat de tegenwoordige bezitster nalatig is, aan het bepaalde sub b in deze beslissing te voldoen, welke dwangsom zal ingaan zeven dagen, nadat zij te dezer zake door de vroegere bezitster zal zijn aangemaand.

De Afdeling bepaalt tenslotte, dat deze beslissing niet bij voorraad uitvoerbaar is.

No. 122. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 9 October 1950. (Volledige Afdeling).

De tegenwoordige bezitster stelt — nadat uit een ambtshalve door de Afdeling ingesteld onderzoek is gebleken, dat de invulling van de verwervingsverklaring op een misvatting harerzijds berustte — dat haar effecten tijdens de oorlog door haar depositaris zijn verwisseld; zij stemt met teruggave aan de gedeposedeerde eigenaar in.

Herstel in de eigendom aan de vroegere bezitter.

In de zaak:

Th. Heimans, arts te Ede, in zijn hoedanigheid van volgens zijn verklaring enige erfgenaam van *S. Heimans*, *vroegere bezitter* (aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier No. 6/24006 door bemiddeling van de Nederlandsche Handel Maatschappij, Amsterdam),

contra:

Mevrouw E. A. v. d. Weghe de Buserè, Villa Rozenhof, Olsene, België, *tegenwoordige bezitster* (aanmeldingsformulier No. OA-365225 ontvangen van het inleveringskantoor de Incasso Bank N.V., Hulst).

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel:

Gezien de aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten opzichte van 1 cert. à 10 shares Midcontinental Petroleum Comp. No. 11489, ingediend met formulier No. 6/24006 namens *S. Heimans* bovengenoemd door de Nederlandsche Handel Maatschappij N.V. te Amsterdam;

Gezien een door de Incasso Bank N.V. te Hulst afgelegde verwervingsverklaring d.d. 6 November 1947, waarin is vermeld, dat haar uit inlichtingen van de tegenwoordige bezitster bekend is, dat zij reeds vóór Mei 1940 eigenares was van het litigieuze effect;

Gezien het verzoekschrift d.d. 13 Juni 1948 van *Th. Heimans* bovengenoemd, met betrekking tot het litigieuze effect, in welk verzoekschrift o.m. is vermeld, dat het bezit daarvan is verloren gegaan op 3 September 1941 door inlevering bij *Lippmann, Rosenthal & Co.*, Sarphatistraat, Amsterdam, door bemiddeling van de Nederlandsche Handel Maatschappij N.V. te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat uit een ambtshalve ingesteld onderzoek is gebleken, dat genoemd effect, nadat het was ingeleverd bij Lippmann voornoemd, d.d. 10 Mei 1944 door verkoop weder in het verkeer is gebracht;

Overwegende derhalve, dat reeds uit de resultaten van vorenbedoeld ambtshalve onderzoek is gebleken, dat de invulling van de verwervingsverklaring berust op een misvatting bij de tegenwoordige bezitster; dat voorts bij schrijven d.d. 19 November 1948 door de tegenwoordige bezitster aan de Afdeling werd medegedeeld, dat haar effecten van goede oorsprong tijdens de oorlog met andere van niet onderzochte oorsprong zouden zijn verwisseld door degene, van wie zij de effecten verkreeg en bij wie ze in bewaring waren sinds vóór de oorlog; dat zij derhalve haar bezwaar d.d. 17 Augustus 1948 bij de Afdeling ingediend, intrekt, zich keert tegen haar depositaris, teneinde door hem schadeloos te worden gesteld, terwijl zij ermede instemt, dat het betwiste effect aan de gedeposeerde eigenaar wordt teruggegeven;

Overwegende tenslotte, dat de tegenwoordige bezitster haar goede trouw bij de verkrijging van genoemd effect niet aannemelijk heeft gemaakt;

BESLISSENDE:

- a. Th. Heimans, als erfgenaam van S. Heimans, wordt hersteld in de eigendom van 1 cert. à 10 shares Midcontinental. Petroleum Comp. No. 11489;
- b. de mantel van genoemd effect moet binnen veertien dagen, nadat deze beslissing onherroepelijk zal zijn geworden, door de tegenwoordige bezitster worden ingeleverd bij het inleveringskantoor alwaar het couponblad momenteel berust;
- c. de Incasso Bank N.V. te Hulst is verplicht het gehele effect op 25 November 1950 uit te leveren aan de Nederlandsche Handel Maatschappij N.V. te Amsterdam, ten behoeve van de vroegere bezitter onder a vermeld, dan wel, indien buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften zich tegen uitlevering mochten verzetten, het couponblad van gemeld effect, resp. het gehele effect te deponeren bij een door de vroegere bezitter aan te wijzen inleveringskantoor. Een en ander met dien verstande, dat vorenbedoelde uitlevering, resp. deponering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval de bedoelde uitlevering, respectievelijk deponering van het effect mag plaatsvinden, nadat de Afdeling Effectenregistratie dienaangaande nader bericht zal hebben gegeven;
- d. de tegenwoordige bezitster dient alle eventueel reeds door haar genoten vruchten van het genoemde effect aan de vroegere bezitter uit te keren;
- e. de tegenwoordige bezitster wordt, zodra zowel aan de sub c vermelde uitlevering, als aan de sub d vermelde betaling zal zijn voldaan, creditrice in plaats van de vroegere bezitter voor het bedrag, dat terzake van de verkoop van bovengenoemd effect door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.), ontvangen is; een en ander niet verder dan tot het beloop van het creditsaldo;
- f. de vroegere bezitter moet elk ander voordeel, dat hij uit hoofde van vermelde verkoop heeft genoten aan de tegenwoordige bezitster afstaan;
- g. de tegenwoordige bezitster wordt — indien deze daartoe termen aanwezig acht — in de gelegenheid gesteld, binnen negen maanden, nadat de onderhavige beslissing onherroepelijk zal zijn geworden, een verzoekschrift tot het bekomen van schadevergoeding tegen degene, van wie zij het effect heeft verkregen, bij de Afdeling in te dienen.

De Afdeling behoudt zich voor, ten aanzien van het sub d, e en f bepaalde, een aanvullende uitspraak te geven.

De Afdeling bepaalt, dat een dwangsom van f 25,— verschuldigd zal zijn voor iedere dag, dat de tegenwoordige bezitster in gebreke mocht blijven, aan het bepaalde sub b in deze beslissing te voldoen.

De Afdeling bepaalt tenslotte, dat deze beslissing niet bij voorraad uitvoerbaar is.

No. 123. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 4 October 1950. (Volledige Afdeling).

De tegenwoordige bezitter van een effect dat blijkens de verwerfingsverklaring niet in regelmatig beursverkeer is verkregen, heeft zich aan het oordeel van de Afdeling gerefereerd.

Nu requestrante ook na herhaald verzoek van de Afdeling geen inlichtingen heeft verstrekt omtrent de wijze van bezitsverlies wordt de tegenwoordige bezitter als eigenaar erkend.

In de zaak:

Mevrouw H. Blom-Gans, 510 Ocean Avenue, Brooklyn N.Y., p/a J. Hesselink, Ravenhorstweg 21, Winterswijk, *requestrante*,

contra:

Jhr. Dr. P. Beelaerts van Blokland, p/a Mr. P. C. Bosman, kantoor H. J. Vooren, Korte Vijverberg 2a, 's-Gravenhage, *gerequestreerde*.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de aanvraag tot herstel van recht ten opzichte van 1 à f 1.000,— aand. Borneo Sumatra Handelsmij. No. 13830, ingediend met formulier No. 5/26068 namens *Mevrouw H. Blom-Gans* bovengenoemd door tussenkomst van De Twentsche Bank N.V., Spuistraat, Amsterdam;

Gezien een door De Twentsche Bank N.V., Tournooiveld 5, 's-Gravenhage, afgelegde verwerfingsverklaring d.d. 15 Juli 1948, waaruit blijkt, dat het genoemde effect niet in regelmatig beursverkeer is verkregen;

Gezien een verzoekschrift d.d. 16 Augustus 1949 namens *Mevrouw H. Blom-Gans* bovengenoemd, ingediend door J. Hesselink bovengenoemd, waarin o.m. is vermeld, dat o.m. het litigieuze effect gedurende de bezetting onderhands zou zijn verkocht;

Gezien een schrijven d.d. 26 October 1949, waarin Mr. P. C. Bosman namens gerequestreerde aan de Afdeling bericht, dat deze zich ter zake van genoemd effect aan het oordeel van de Afdeling wenst te refereren;

Overwegende, dat de Afdeling d.d. 31 Maart 1950 bij aangetekend schrijven de gemachtigde van requestrante, J. Hesselink bovengenoemd, heeft verzocht haar binnen 14 dagen na laatstgenoemde datum in te lichten over o.m. de wijze van bezitsverlies van het litigieuze effect en haar te doen toekomen enig stuk, aankoopnota of anderszins, waarmede het recht van *Mevrouw Blom-Gans* op het effect aannemelijk zou kunnen worden gemaakt;

Overwegende, dat geen antwoord op vorenbedoeld schrijven bij de Afdeling is binnengekomen en dat op een aangetekend schrijven d.d. 12 Mei 1950, waarbij gevoegd was een afschrift van het schrijven der Afdeling d.d. 31 Maart 1950, de gemachtigde van requestrante d.d. 19 Mei 1950 o.m. antwoordde, dat hij zich terzake met requestrante in verbinding zou stellen, waarna hij de Afdeling nader zou berichten;

Overwegende, dat echter geen nader bericht zijdens requestrante werd ontvangen, hoewel ten overvloede nog een aangetekend schrijven d.d. 22 Juli 1950 aan de gemachtigde van requestrante door de Afdeling werd gezonden, in welk schrijven er o.m. zijn aandacht op gevestigd werd, dat geen bericht zijnerzijds als bedoeld in zijn schrijven d.d. 19 Mei 1950 bij de Afdeling was binnengekomen, en waarbij hem alsnog een termijn van zeven dagen werd toegestaan voor het verstrekken der inlichtingen en het zenden van een bewijsstuk als bedoeld in het schrijven der Afdeling d.d. 31 Maart 1950;

Overwegende, dat derhalve zijdens requestrante niet voldaan is aan de voorwaarden, gesteld in artikel 54, 1e lid, sub b van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zodat herstel in de eigendom haar niet kan worden verleend;

BESLISSENDE:

Erkent *Jhr. Dr. P. Beelaerts van Blokland* bovengenoemd als eigenaar van genoemd effect.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN en VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Voorzitter Afd. Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel.

Uit deze functie is bij K.B. van 27 November 1950 No. 20 eervol ontslag verleend aan Mr. S. J. R. de Monchy, op diens verzoek.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10 IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 6).

In de Nederlandse Staatscourant van 1 December 1950, no. 235 zijn afgekondigd de lijsten 81 en 82, en in de Nederlandse Staatscourant van 27 December 1950, no. 251 de lijsten 83 en 84 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 6).

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijst no. 85 van de, door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. St. Crt. no: 223 d.d. 29-11-'50).

Opheffing Commissies Beheersconflicten.

Bij besluit van de Minister van Justitie van 27 November 1950 is bepaald, dat met ingang van 1 Maart 1951 zullen worden opgeheven de Commissies Beheersconflicten 's-Hertogenbosch, Breda, Venlo, Zwolle, Enschede, Goes, Alkmaar, Haarlem, Utrecht, Leeuwarden en Assen.

(Ned. St. Crt. d.d. 30 Nov. 1950, no. 234).

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

31 JANUARI 1951

NUMMER

8

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032

SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

GRIFFIER 116034

CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0,95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstaking ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25,-

UITGAVE VAN

Drukkerij-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

Scheepmakersstraat 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

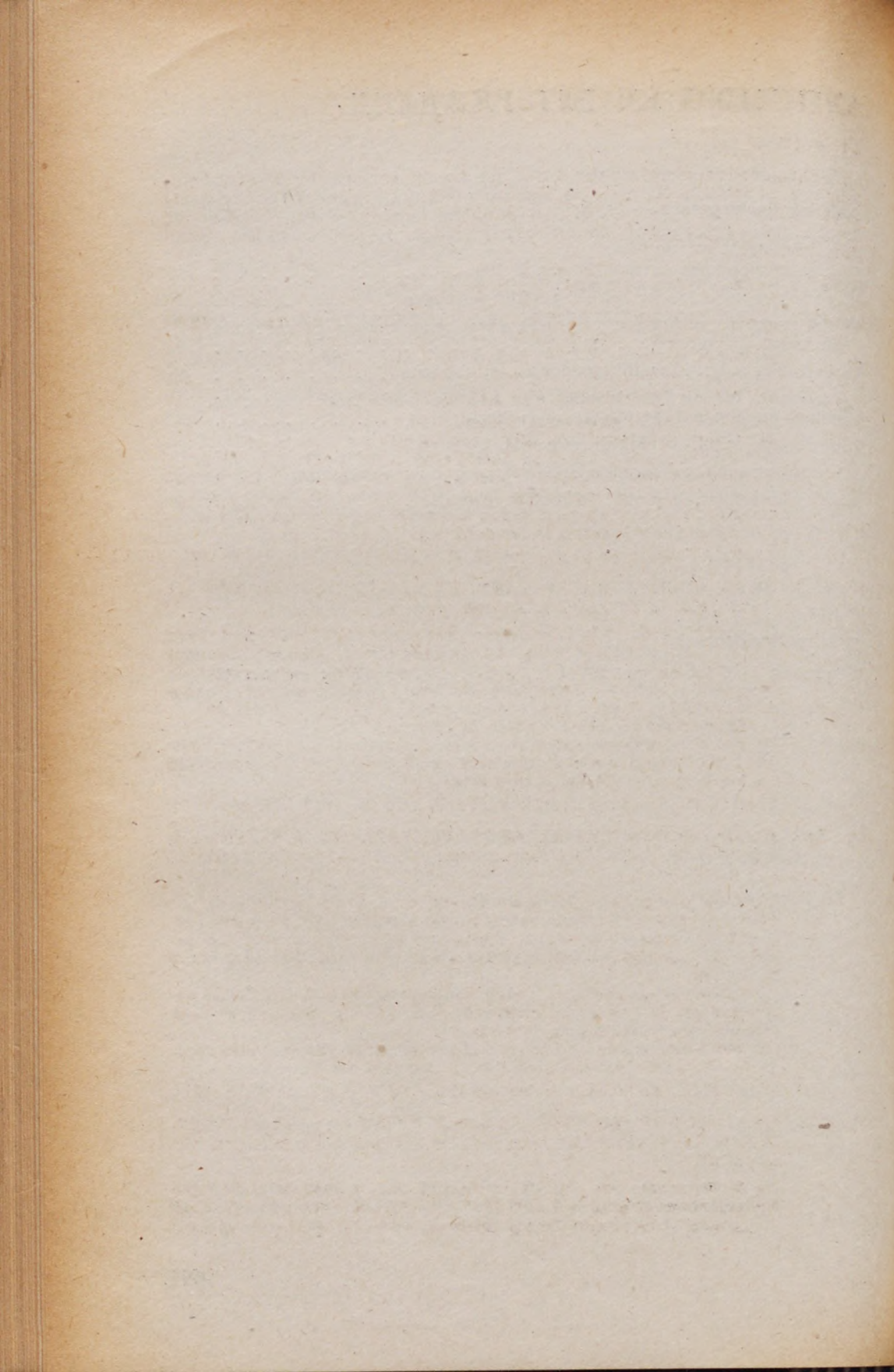
INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken betreffende:	
Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100	597
Vorderingen m.b.t. onder beheer gesteld vermogen	598
Vorderingen tot teruggave van verkochte handelszaken of roerende goederen	601
Vorderingen m.b.t. huwelijksgoederen- en erfrecht	601
Vorderingen tot nietigverklaring van aan de Ned. Bank verkochte dollar- en pondenbiljetten, resp. verkocht goed	603
Vorderingen m.b.t. verzekeringsovereenkomsten	603
Vorderingen m.b.t. onroerende zaken; hypothecaire vorderingen . . .	603
Appel van beslissingen Afd. Effectenregistratie	604

Bijlage:

Afdeling Rechtspraak.

Uitspraken 51/6 tot en met 51/11	17 tot en met 32
--	------------------

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

De navolgende uitspraken zijn onder het daaronder vermelde nummer volledig gepubliceerd in Na-oorlogse Rechtspraak (uitg. Tjeenk Willink), waarvan de uitgave op 3 Januari 1951 is gestaakt. Uitspraken van de Afdeling Rechtspraak worden vanaf Januari 1951 in extenso opgenomen in het orgaan „Rechtsherstel”.

Diverse vorderingen ex artt. 23 e.v. E 100.

No. 1213. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 21 Sept. 1950. (Mrs. Verveen, Polak en Borgerhoff Mulder). Verzoekster heeft in 1941 aan de D.R.T. f 85.510,41 meer betaald dan zij verschuldigd was en vraagt erkenning als creditrice voor dit bedrag vermeerderd met f 17.814,67 voor rente.

De D.R.T. heeft het onverschuldigde bedrag niet ontvangen te kwader trouw, zodat art. 1398 B.W. geen toepassing kan vinden.

De door de D.R.T. gedane toezegging betreffende rentebetaling schept geen contractuele verplichting en zou — indien het anders ware — de Raad aanleiding hebben gegeven tot ambtshalve ingrijpen, aangezien er geen reden aanwezig is verzoekster ten koste van de medecrediteuren te bevoordelen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1750.

No. 1214. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM, 23 Maart 1950. (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

Gerequesteerde heeft ongeldig verklaarde bankbiljetten van f 1.000,— en/of f 500,— geruild voor volwaardige bankbiljetten met de Verwalter van een Joodse N.V. (verzoekster). Gerequesteerde wist of heeft moeten begrijpen, dat deze ruiltransactie is geschied door middel van de kas van verzoekster, die daardoor met de ongeldig verklaarde bankbiljetten is blijven zitten.

De rechtsbetrekking ontstaan tussen gerequesteerde en verzoekster's bankbiljetten nietig verklaard en gerequesteerde veroordeeld tot betaling van f 10.000,— met rente.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1764.

No. 1215. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 6 Sept. 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Baron van der Feltz).

Verzoeker, koper van Joods onroerend goed, heeft verzocht, dat de overeenkomst met gerequesteerde, die zijn bemiddeling heeft verleend bij de aankoop, worde vernietigd met veroordeling van gerequesteerde om het ontvangen commissieloon aan verzoeker terug te betalen.

Aangezien beide partijen wisten dat de koop betrof een Joods onroerend goed, had gerequesteerde zich er van behoren te onthouden, zijn bemiddeling te verlenen.

Overeenkomst nietig verklaard met veroordeling van gerequesteerde tot terugbetaling van de ontvangen commissie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1778.

No. 1216. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK GRONINGEN, 24 Febr. 1950. (Prof. Mr. van der Pot, Prof. Mr. Beekhuis en Mr. Dorhout).

Na de liquidatie van de N.V. v. Dam & Zn. is door de Bank voor Nederlandsen Arbeid in Maart 1945 ruim 20 mille overgemaakt naar de „goede” Lippmann, terwijl bedoeld was een overmaking naar

Lippmann, Sarphatistraat, zonder dat de naam van de begunstigde (v. Dam) bij de creditering was vermeld.

Na ongedaanmaking der liquidatie eist de N.V. het bedrag terug; de bestuurders van de Bank van N.A. stellen zich op het standpunt dat het bedrag in de boedel van de Bank van N.A. moet terugkeren. De werkelijke crediteur v. Dam heeft betaling aan Lippmann, Nieuwe Spiegelstraat, goedgekeurd, waardoor de Bank v. N.A. is gekweten en niet kan terugvorderen wegens onverschuldigde betaling. Lippmann, Nieuwe Spiegelstraat, is opgetreden als zaakwaarneemster voor v. Dam, zij het aanvankelijk voor een haar onbekende. Met toestemming van v. Dam wordt de vordering op Lippmann aan de N.V. v. Dam toegewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; art. 1421, 2e lid B.W.). N.R. No. 1787.

- No. 1217. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 22 April 1950. (Mrs. Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Verzoekster's rechtsvoorganger heeft aan de N.G.V. betaald 10 % van een koopsom als voorschot, welk bedrag de N.G.V. overeenkomstig het voorlopig koopcontract als schadevergoeding heeft gehouden, daar het transport door de schuld van de koper niet is tot stand gekomen.

Verzoek tot nietigverklaring van de overeenkomst en tot erkenning van verzoekster als creditrice in de boedel van de N.G.V. afgewezen. De overeenkomst is door verzoekster's rechtsvoorganger geheel vrijwillig tot stand gekomen en zij heeft de gevolgen van haar vrijwillige keuze tussen nakoming van de koopovereenkomst en niet-nakoming op verbeurte van het gestorte voorschot te dragen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1791.

Vorderingen met betrekking tot onder beheer gesteld vermogen

- No. 1218. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 24 Juni 1950. (Mrs. Verveen, Polak en Borgerhoff Mulder).

Naast de D.R.T. trad ook Bauer zelfstandig op als beheerder van vijandelijk vermogen. Het door hem afgehouden beheersloon is door hem afgedragen aan het Separatkonto van het Reichskommisariat en is niet vermengd met het vijandelijk vermogen onder beheer van de D.R.T.

Verzoekers niet ontvankelijk verklaard in hun verzoek om als crediteuren te worden erkend bij de D.R.T. voor het bedrag van het ten onrechte door Bauer berekende beheersloon.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1751.

- No. 1219. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 10 Juli 1950. (Mrs. Verveen, Polak en Borgerhoff Mulder).

De dollar-vordering van verzoekster is tijdens de bezetting betaald aan de D.R.T., waarna de rekening van verzoekster is gecrediteerd voor een bedrag in guldens omgerekend tegen de koers van 1.885 de \$.

Aan verzoekster is 75 % van haar guldenaldo uitgekeerd, waartegen verzoekster beroep heeft ingesteld, vorderende 75% van het aan de D.R.T. betaalde dollarbedrag, het valutarisico voor rekening van de D.R.T. brengende.

Beschikking a quo bevestigd, daar een erkenning van de vordering van verzoekster voor een hoger bedrag in guldens dan destijds ten

behoefte van verzoekster is ontvangen, tegenover de medecrediteuren niet verantwoord zoude zijn.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 23 e.v., 43.)

N.R. No. 1752.

- No. 1220. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 21 Maart 1949. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en Scholtens).

Het bedrag van f 100.000,—, van de rekening van verzoekster overgemaakt naar de Nederlandse Bank op rekening van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., is niet meer identificeerbaar op genoemde rekening aanwezig, maar is in het creditsaldo van die rekening opgegaan.

Verzoek strekkende tot bepaling dat de Nederlandse Bank f 100.000 aan verzoekster en niet aan de D.R.T. is verschuldigd, afgewezen. Verzoekster erkend als creditrice op het vermogen van de D.R.T.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1753.

- No. 1221. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 29 Dec. 1949. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Het Beheersinstituut, beheerskosten vaststellend en innend, treedt dan op als schuldeiser tegenover schuldenaar. Het geschil over beheerskosten is een geschil waarbij het Beheersinstituut optreedt als partij ter handhaving van een hem toekomend recht.

Dit brengt mede, dat nu appellant in het gelijk wordt gesteld, het Beheersinstituut in de kosten kan worden veroordeeld.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43.) N.R. No. 1754.

- No. 1222. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 30 Oct. 1950. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Polderman).

Een vordering ingediend op de D.R.T. voor kosten gemaakt door de D.R.T. voor accountantsonderzoek en betaald uit de kas van requesrante komt voor erkenning in aanmerking, doch enkel ten laste van het privévermogen der D.R.T. en niet ten laste van het onder beheer van de D.R.T. staande „Feindvermogen”.

Het standpunt dat de verdeling in Feindvermogen, Separatvermogen en privévermogen een interne aangelegenheid is der D.R.T., maar requesrante als crediteur niet regardeert, verworpen, als zijnde te juridisch-dogmatisch. Beheerders hebben voor een praktisch uitvoerbare liquidatie binnen redelijke termijn richtlijnen vastgesteld en neergelegd in hun „Mededelingen” aan crediteuren, waarbij het Feindvermogen wordt verdeeld onder hen uit wier vermogens dat Feindvermogen is samengesteld.

De Raad acht dit standpunt van beheerders juridisch aanvaardbaar en redelijk en billijk.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1766.

- No. 1223. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 27 April 1950. (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

Gerequesteerde heeft hout gekapt op het landgoed van verzoekers en zulks in opdracht van een onbevoegde.

Verzoeker's verzoek tot erkenning van hun vordering tot schadevergoeding op het vermogen van gerequesteerde was door het N.B.I. afgewezen. Hangende het appèl is het beheer over het vermogen van gerequesteerde opgeheven.

Eis tot schadevergoeding, voortgezet tegen gerequesteerde persoonlijk, toegewezen voor het door hem erkende bedrag. Appellanten veroordeeld in de proceskosten.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1770.

- No. 1224. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 24 Jan. 1950. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Baron van der Feltz).

Het standpunt van het N.B.I. waarbij het heeft geweigerd aan een beheerder décharge te verlenen alvorens deze een déchargeverklaring van de onder beheer gestelde heeft overgelegd, als onjuist verworpen.

Het N.B.I. zal zelfstandig de rekening en verantwoording van de beheerder dienen op te nemen ook zonder dat de onder beheer gestelde de beheerder heeft gedéchargeerd.

Besluit N.B.I. vernietigd en het N.B.I. gelast de rekening en verantwoording van appellant na te gaan.

Uitspraak voor het overige aangehouden.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1771.

- No. 1225. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 17 Oct. 1949. (Mrs. Dijksterhuis, Polderman en Baron van Haer-solte, plv.).

Een onder bestuur gestelde N.V. is aan bestuurders de beloning verschuldigd tot het bedrag als door het N.B.I. op grond van de op dat stuk geldende bepalingen is vastgesteld. Deze verschuldigdheid wordt niet beïnvloed door het feit dat de bestuurder aan de N.V. schade heeft berokkend.

Belanghebbende kan zich terzake van de schade met een schade-actie wenden tot de gewone rechter, maar kan niet met een beroep op de gedragingen van de bestuurder in beroep komen van de beslissing van het N.B.I. betreffende het salaris van de bestuurder. Beroep afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 18.) N.R. No. 1774.

- No. 1226. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 17 Oct. 1950. (Mrs. Verveen, Van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Een actie om de inhoud van een formeel juiste rekening en verantwoording van het N.B.I. aan te vallen en om te doen vaststellen of uitgaven terecht zijn geschied en ontvangsten met juistheid zijn vermeld, kan bij de Afdeling Rechtspraak niet slagen. Diegene wiens zaken onder beheer gesteld zijn geweest, moet zich voor dat doel wenden tot de gewone rechter.

Requestrant in zijn beroep niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1776.

- No. 1227. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 23 Jan. 1950. (Mrs. Boll, van der Loos en Romein).

Uit de onderlinge samenhang van het bepaalde in art. 45 sub b j°. art. 35 E 133 valt niet af te leiden, dat de kosten van een accountantsonderzoek naar eventueel begane strafbare feiten ten laste van het beheerde vermogen komen buiten en behalve de reeds in rekening gebrachte zgn. grondheffing. In casu dienen deze bemoeienissen tot de taak van de beheerders te worden gerekend en zijn de daaraan verbonden kosten inbegrepen in de aan de beheerders toegekende salarissen.

Beslissing van het N.B.I. vernietigd en het N.B.I. veroordeeld tot betaling aan appellant van het bedrag der te veel in rekening gebrachte accountantskosten.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43.) N.R. No. 1782.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/6

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 6 Januari 1951. (Mrs. Prof. Houwing, van Haften, Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Verzoek tot herziening van het vonnis van de Afdeling Rechtspraak d.d. 30 Maart 1950, voor zover daarbij het aanbod van L.V.V.S. d.d. 12 Januari 1950 ook is vernietigd ten aanzien van hen, die dit hadden aanvaard, niet ontvankelijk verklaard.

Het feit, dat het vonnis a quo ook rechtsgevolgen zoude hebben tegenover degenen, die het aanbod reeds hadden aanvaard, is in prima in aanmerking genomen en dus geen nieuw feit, waarop een herziening kan steunen.

Art. 146 E. 100 geeft de Raad niet de bevoegdheid om een rechtsmiddel — derden verzet — te scheppen, hetwelk het Besluit E 100 niet kent.

Ook het verschil in waardering omtrent de invloed van de vernietiging van het aanbod op de verkregen rechten van degenen, die het aanbod hadden aanvaard, levert geen grond op voor herziening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een bij de Raad op 25 Mei 1950 ingekomen verzoekschrift gedateerd 23 Mei 1950 van Harold Willem Anne Beenhouwer, wonende te New-York en de daarop op 15 Juli 1950, respectievelijk 2 September 1950 ingekomen antwoorden van het Nederlandse Beheersinstituut gedateerd 14 Juli 1950 en van Maurits Emanuel Vis en Israel Koenraad Polak, gedateerd 5 Augustus 1950;

Gehoord partijen, verzoekers bij monde van Mr. Y. Scholten, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. D. J. Veegens en M. E. Vis en I. K. Polak bij monde van Mr. H. Sanders;

Gezien het na de pleidooien door verzoeker genomen acteverzoek, houdende wijziging van het petitum, alsmede de daarover nader gewisselde

stukken van partijen, alsmede de verdere door partijen overgelegde stukken;

Overwegende, dat bij het inleidend verzoekschrift op gronden, die hieronder zullen worden vermeld en behandeld, herziening wordt gevraagd van een vonnis van de Raad van 30 Maart 1950, waarbij ten verzoeken van gerequesteerden Vis en Polak is vernietigd een besluit van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een Bericht aan crediteuren, op 12 Januari 1950 door de beheerders-vereffenaars van het lichaam „Liquidatie van Verwaltung-Sarphatistraat (L.V.V.S.)” als organen van het Beheersinstituut verzonden, met verdere uitspraak als in het dictum van dat vonnis vermeld;

dat verzoeker bij pleidooi heeft verzocht, zijn petitum alsnog te mogen wijzigen overeenkomstig het nader genomen akteverzoek en gerequesteerden zich tegen de wijziging niet hebben verzet en ook de Raad geen bezwaar heeft deze toe te laten;

dat na deze wijziging verzoekers vordering daartoe strekt, dat het de Raad behage het vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel Afd. Rechtspraak, Haagse Kamer, van 30 Maart 1950 te vernietigen, *uitsluitend voorzover* bij die uitspraak is bepaald, dat het aanbod van 12 Januari 1950 ook is vernietigd jegens hen, die het aanbod inmiddels reeds hadden aanvaard of dit alsnog hebben gedaan binnen de termijn, dat dit liep, alsmede *voorzover* ten tijde van de uitspraak verrichte uitvoeringshandelingen van dit aanbod bij die uitspraak zijn vernietigd; alles met dien verstande, dat de uitspraak van 30 Maart 1950 ten aanzien van zgn. cessie-crediteuren volledig in stand blijft, en met bepaling, dat zij, jegens wie deze vernietiging van de uitspraak van 30 Maart 1950 geldt alsnog binnen drie maanden na de uitspraak verplicht zijn zich erover uit te laten of zij de gesloten overeenkomst gestand willen doen, wordende bij gebreke van voldoen aan deze verplichting aangenomen, dat zij op nakoming van de overeenkomst geen prijs stellen; kosten rechtens;

dat het Nederlandse Beheersinstituut zich heeft gerefereerd aan het oordeel

van de Raad, kosten rechtens, doch gerequestreerden Vis en Polak het verzoek hebben bestreden op gronden, waarop hieronder voorzoveel nodig zal worden teruggekomen en hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van het verzoek, met veroordeling van verzoeker in de kosten;

Overwegende, dat requestrant als eerste grond voor de verlangde herziening heeft aangevoerd, dat de Raad geen rekening zou hebben gehouden met het feit, dat degenen, die het voorstel van de liquidateuren hadden aanvaard, in de procedure niet zijn gehoord;

Overwegende, dat het de Raad moeilijk valt aan te nemen, dat de verzoeker heeft willen stellen, dat de Raad er zich niet van bewust zou zijn geweest, dat de stem van de aanvaarders van het voorstel in de procedure niet zou zijn gehoord, — daar toch de Raad, een geschil beslissende, uit de aard der zaak er van op de hoogte is, wie in de procedure wel en wie niet zijn gehoord;

dat de Raad de grief van de verzoeker aldus verstaat, dat de Raad geen rekening zou hebben gehouden met de belangen der — niet-gehoorde — aanvaarders, doch de grief dan onjuist is, omdat immers uit de overwegingen 10 en 11 van het vonnis duidelijk blijkt, dat de Raad er zich zeer wel bewust van is geweest, dat de van hem gevraagde beslissing rechtsgevolgen zou kunnen hebben ook voor degenen, die het voorstel hadden aanvaard, zonder dat deze partij in de procedure waren;

dat deze grond, welke geen feiten of omstandigheden bevat, welke de Raad bij zijn beslissing niet in aanmerking heeft genomen, dan ook faalt;

Overwegende, dat requestrant, in aansluiting aan zijn in de eerste plaats voor de herziening gestelde grond, voor het geval deze niet zou worden aanvaard, heeft verzocht, dat de Raad thans met toepassing van artikel 146 van E 100 aan requestrant gelegenheid zou geven tot verzet tegen het vonnis van 30 Maart 1950;

dat echter art. 146 de Raad enkel de bevoegdheid geeft, de regelen te stellen ten aanzien van de rechtsgang in gevallen, waarin titel II van Hoofdstuk VIII van het Besluit E 100 niet voorziet, dat wil zeggen de bevoegdheid de wijze te regelen, waarop een voor de Raad overeenkomstig die titel aanhangig geding gevoerd zal worden;

dat de Raad aan dit artikel niet de bevoegdheid kan ontleenen om een rechtsmiddel te scheppen, hetwelk het Besluit E 100 niet kent en aldus iemand het recht toe te kennen, een rechtsgang aan te vangen in gevallen waarin het Besluit E 100 hem zodanig recht niet heeft verleend;

dat het verzoek alzo niet voor inwilliging vatbaar is;

Overwegende, dat de tweede voor de verlangde herziening aangevoerde grond inhoudt, dat de Raad niet in aanmerking zou hebben genomen, dat door degenen, die het voorstel reeds hadden aanvaard, rechten verkregen waren zowel tegenover de liquidateuren als tegenover de Staat;

dat echter uit de 24e overweging van het aangevallen vonnis volgt, dat de Raad de omstandigheid, dat verschillende crediteuren het voorstel reeds hadden aanvaard, wel degelijk in aanmerking heeft genomen;

dat indien het vonnis aldus zou moeten worden verstaan, dat naar het oordeel van de Raad degenen, die het voorstel reeds hadden aangenomen daardoor reeds rechten jegens de liquidateuren en jegens de Staat hadden gekregen en dat de Raad deze rechten heeft te niet gedaan, en indien voorts dit, gelijk verzoeker meent, ten onrechte zou zijn geschied, — welk een en ander de Raad thans geheel in het midden kan laten — zulks wel zou met zich brengen, dat het aangevallen vonnis op onjuiste juridische gronden zou berusten, doch niet dat daarbij feiten en omstandigheden in de zin van art. 143 niet in aanmerking zouden zijn genomen, of dat daarbij misslagen als waarvan de toelichting op dit artikel spreekt, zouden zijn begaan;

Overwegende, dat de derde voor herziening aangevoerde grond de grief inhoudt, dat niet in aanmerking zou zijn genomen, dat als eenmaal het voorstel, voorzover nog niet aanvaard, zou zijn vernietigd en de verificatie van alle vorderingen zou zijn gelast alsmede de vaststelling van een eerste uitkeringspercentage, het voorstel ten aanzien van hen, die wel reeds aanvaard hadden in stand had kunnen zijn gelaten, omdat alsdan van een imparitas creditorum, van een dwangpositie van hen, die reeds aanvaard hadden en van een bevoordeling van de Staat geen sprake meer zou zijn;

dat echter de Raad in het aangevallen vonnis blijkens de 24e en 25e over-

weging en het dictum daarvan de positie van hen, die het voorstel reeds hadden aanvaard en de invloed, die de vernietiging van het voorstel te hunnen aanzien behoorde te hebben, wel degelijk in zijn beschouwing heeft betrokken en de beweerde onjuistheid van de waardering van een en ander al evenmin grond voor herziening oplevert;

dat verzoeker mitsdien in zijn verzoek, zowel voorzover het strekt tot herziening van het aangevallen vonnis als voorzover derden verzet tegen dit vonnis inhoudende, niet kan worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker niet ontvankelijk in zijn verzoek;

Veroordeelt hem in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut begroot op f 100.— en aan de zijde van gerequesteerden Vis en Polak begroot op f 250.—.

No. 51/7

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
29 December 1950. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

De Raad laat in het midden of het N.B.I. gerechtigd is de erkenning van vorderingen op vijandelijk vermogen te weigeren op andere grond dan ontkenning van het bestaan van de vordering en of de ministers, genoemd in art. 4 E 133, bevoegd zijn daaromtrent bindende regelen te stellen.

De ministeriële beschikking van 4 October 1950 (Stert. 1950 No. 195) laat de erkenning van een vordering, zoals verzocht, over aan het beleid van het N.B.I. in overleg met de Afdeling Beheer. De Raad is van oordeel dat een behoorlijk beleid in casu tot erkenning van de vordering noopt.

Verzoek tot erkenning der vordering toegewezen met vernietiging van de beslissing van het N.B.I.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 4, 25, 28 en 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken;

Gehoord partijen, verzoekster bij monde van Mr. J. J. A. H. Houben, het

Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. H. M. Smits;

Wat de feiten betreft:

Overwegende, dat verzoekster in hoofdzaak heeft gesteld, dat zij in 1944 onder dwang en op aandringen van het Rijksbureau voor huiden en leder aan Walter Höhn, te Neiningen handelende onder de firma Süd- und Westleder Im- und Export, heeft moeten verkopen verschillende hoeveelheden leder; dat zij dientengevolge in September 1944 aan Höhn heeft afgeleverd een hoeveelheid leder tegen een prijs van f 16.949,31;

dat Höhn het bedrag heeft overgemaakt aan de Nederlandsche Bank, waar het na de bevrijding als vijandelijk vermogen is in beslag genomen;

dat Höhn vijand is in de zin van het Besluit E 133;

dat verzoekster aan het Nederlandse Beheersinstituut overeenkomstig art. 25 van dat Besluit erkenning van haar vordering op het vermogen van Höhn heeft verzocht, doch het Nederlandse Beheersinstituut laatstelijk bij brief van 26 October 1948 erkenning heeft geweigerd;

Overwegende, dat verzoekster bij inleidend request tijdig van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut in beroep is gekomen bij de Raad met verzoek bovengenoemde beslissing d.d. 11 October 1948 van het Nederlandse Beheersinstituut wel te willen vernietigen en wel aan dat Instituut te willen bevelen, dat het de vordering van appellante alsnog erkent en alle maatregelen neemt voor de betaling ervan, althans te willen verklaren, dat de vorderers als door het Nederlandse Beheersinstituut erkend moet worden beschouwd, met zijn veroordeling in de kosten van het beroepsgeding;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut daartegen heeft aangevoerd, dat niet duidelijk is, of verzoeksters vordering op overeenkomst berust, dan wel, zoals verzoekster vroeger heeft medegedeeld, op een inbeslagneming van vorenbedoeld leder door de Reichstelle für Lederwirtschaft te Berlijn of een andere Duitse instantie, in welk geval verzoekster geen vordering op Höhn zou hebben, dat echter, indien er een overeenkomst tussen haar en Höhn zou zijn gesloten, deze nietig zou zijn ingevolge het Besluit A6;

dat dus in ieder geval verzoekster

op Höhn geen vordering uit overeenkomst heeft;

dat daarom het Beheersinstituut verzoeksters vordering op het aan de Staat vervallen vermogen van Höhn niet kan erkennen, nu de Ministers van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en van Overzeese Gebiedsdelen bij besluit van 26 Juli 1948 (Ned. Stert. 3 Augustus 1948 no. 149), genomen krachtens art. 4 van het Besluit E 133, hebben bepaald, dat het Nederlandse Beheersinstituut, behoudens in een zich hier niet voordoend bijzonder geval die vorderingen op vijandelijk vermogen niet zal erkennen, waarmede de Nederlandse rekening van de herstelbetalingen bij de Inter-Allied Reparation Agency zal worden belast, van hoedanige vordering ten deze, indien verzoekster al een vordering op Höhn had, sprake zou zijn;

dat het Nederlandse Beheersinstituut op deze gronden heeft verzocht:

primair: verzoekster met haar verzoek niet ontvankelijk te verklaren, althans haar dit te ontzeggen;

subsidiair: de behandeling van het onderhavige request aan te houden, totdat de te verwachten ministeriële richtlijnen t.a.v. de erkenning van vorderingen ten laste van vijandelijke vermogens zullen zijn gepubliceerd;

meer subsidiair: te verstaan, dat Nederlandse Beheersinstituut in afwachting van de publicatie der te verwachten ministeriële richtlijnen, vooralsnog niet gehouden zal zijn de ten requeste gestelde vordering ten laste van het vijandelijk, aan de Staat vervallen, vermogen van W. Höhn te erkennen;

Overwegende, dat verzoekster daartegen nog heeft aangevoerd, dat inderdaad een overeenkomst met Höhn is tot stand gekomen, ten bewijze waarvan zij de door haar met het Rijksbureau voor huden en leder gevoerde correspondentie heeft overgelegd, alsmede de door haar aan Höhn gezonden facturen d.d. 25 September 1944 en het namens deze getekende bewijs van ontvangst van het leder volgens die factuur;

dat verzoekster voorts heeft betoogd, dat indien deze overeenkomst nietig zou zijn, zij in ieder geval een vordering op Höhn zou hebben wegens onverschuldigde levering van het leder, welke vordering alsdan zou zijn gelijk

te stellen aan het bedrag der factuur; dat verzoekster tenslotte heeft betoogd dat ingevolge art. 25 e.v. E 133 het Beheersinstituut *verplicht* is haar vordering te erkennen en de bovenvermelde ministers niet bevoegd zijn daaromtrent regelen te stellen;

En in Rechte:

Overwegende, dat de Raad door de sub factis vermelde door verzoekster overgelegde stukken, bij gebreke ook van verdere tegenspraak van de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut, bewezen acht, dat verzoekster het ten processe bedoelde leder aan Höhn heeft geleverd krachtens een met hem gesloten koopovereenkomst;

dat deze overeenkomst nietig was ingevolge het bepaalde bij het Besluit A 6;

dat verzoekster mitsdien het leder onverplicht heeft geleverd en recht had op teruggave en, aangezien deze niet heeft plaats gevonden, op vergoeding van de waarde, welke waarde overeenkomstig verzoeksters posita en bij gebreke van tegenspraak van de zijde van het Beheersinstituut is te stellen op het bedrag der factuur, te weten f 16.949,31;

dat verzoekster derhalve naar het oordeel van de Raad inderdaad een vordering tot dat bedrag heeft op de vijandelijke onderdaan Höhn;

Overwegende, dat de Raad in het midden kan laten, of het Nederlandse Beheersinstituut gerechtigd is, de erkenning van vorderingen op vijandelijk vermogen te weigeren op andere grond dan ontkenning van het bestaan van een vordering en of de in art. 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen genoemde Ministers bevoegd zijn, daaromtrent bindende regelen te stellen;

dat toch, zelfs zo het een en het ander het geval ware, de onderhavige vordering naar het oordeel van de Raad moet worden erkend;

dat de Beschikking van vorenbedoelde Ministers van 26 Juli 1948, op welke het Beheersinstituut zich ten processe heeft beroepen, inmiddels is vervangen door de Beschikking dierzelfde Ministers van 4 October 1950 Nederlandse Staatscourant 1950 no. 195;

dat deze Beschikking erkenning van een vordering als de onderhavige overlaat aan het beleid van het Beheersinstituut, hetwelk ten aanzien van dat beleid overleg pleegt met de Afdeling

Beheer van de Raad voor het Rechts-herstel;

Dat de Raad, thans in hoger beroep oordelende, meent, dat ten deze in ieder geval slechts een beleid behoort te zijn, hetwelk leidt tot erkenning van de onderhavige vordering;

dat immers blijkens de ten processe vaststaande feiten Höhn het door verzoekster gevorderde bedrag reeds naar Nederland had overgemaakt ter betaling aan verzoekster en het Beheersinstituut dit bedrag slechts tengevolge daarvan als vijandelijk vermogen heeft onder zicht gekregen;

Overwegende, dat verzoeksters verzoek mitsdien voor toewijzing vatbaar is, met dien verstande, dat de Raad in deze stand van het geding slechts omtrent de erkenning der vordering kan beslissen doch geen aanwijzingen kan geven omtrent de afwikkeling van het aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen van Walter Höhn;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief aan de raadsman van verzoekster van 11 October 1948, waarbij de erkenning van verzoeksters vordering groot f 16.949,31 op het aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen van Walter Höhn wordt geweigerd en erkent deze vordering;

Ontzegt het anders of meer gevorderde;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, aan de zijde van verzoekster tot op deze uitspraak begroot op f 100.—.

No. 51/8

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
21 December 1950. (Mrs. van Walssem, Wery en Buddingh de Voogt).

Art. 28 E. 133 draagt het N.B.I. op een beslissing te geven over de erkenning van vorderingen op vijandelijk vermogen. Deze wettelijke verplichting kan niet door een ministeriële voorschrift ter zijde worden gesteld, zodat de beslissing inhoudende een weigering van erkenning, op grond van een ministeriële beschikking, moet worden vernietigd.

Het N.B.I. dient zelfstandig een beslissing te nemen ten aanzien van de

rechtsgeldigheid der ingediende vordering.

De Ministeriële beschikking d.d. 4 October 1950 (Stert. 1950 no. 195) vermag nadere regelen te stellen betreffende de uitvoering van de taak van het N.B.I., zodat het N.B.I. een nieuwe beslissing heeft te geven, overeenkomstig het bepaalde bij sub II letter C van genoemde beschikking.

Beslissing N.B.I. waarvan beroep vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar het N.B.I. om na overleg met de Afd. Beheer een beslissing te geven over de erkenning der ingediende vordering.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 4, 25, 28 en 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien een op 30 Juni 1949 ontvangen verzoekschrift van de Coöperatieve Vereniging naar Nederlands recht, de „Association Coöperative Zélandaise de Carbonisation”, G.A., gevestigd en kantoorhoudende te Sluiskil, gemeente Terneuzen, te dezer zake woonplaats gekozen hebbende te Middelburg, ten kantore van Mrs. J. F. en J.F.C. van Deinse, advocaten aldaar, van wie Mr. J. F. van Deinse optreedt als verzoeksters' gemachtigde, en een op 18 November 1949 ontvangen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. J. H. A. Dubois, werkzaam aan de Afdeling Procedures van dat Instituut;

Gezien de overige stukken van het geding, waaronder met name de brieven van verzoekster's gemachtigde aan de Raad van 14 en 22 November 1950, zomede de brief van het Beheersinstituut aan de Raad van 14 November 1950;

Gehoord partijen vóór de ontvangst van de zoëven vermelde brieven, ieder bij monde van haar voornoemde gemachtigde;

TEN AANZIEN DER FEITEN:

Overwegende, dat verzoekster bij haar voormeld verzoekschrift heeft gesteld:

dat gedurende de Duitse bezetting en ingevolge de door de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse Gebied uitgevaardigde verordening no. 26 betreffende de behandeling van vijandelijk vermogen d.d. 24 Juni 1940, gewijzigd, bij verordening no. 142 d.d. 25 Juli 1941, het bedrijf van requestrante onder beheer is gesteld en

in opvolging door den Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken een drietal beheerders over dit bedrijf zijn benoemd waaronder J. W. Piel, wiens laatste aan requestrante bekende adres is van Hogenhoucklaan 40 te 's-Gravenhage;

dat de benoeming van deze J. W. Piel is ingegaan op 31 Juli 1941 en geëindigd op 31 Juli 1944, op welk tijdstip hij als beheerder (Verwalter) vervangen is door Dr. Erich Diestel;

dat verzoekster (hierna te noemen de Association) op deze J. W. Piel ene vordering heeft althans meent te hebben en te kunnen doen gelden ten laste van diens vermogen ten bedrage van f 241.954,10;

dat het vermogen van J. W. Piel als vijandelijk vermogen onder beheer staat van het Nederlandse Beheersinstituut althans vanwege dit instituut beheerd wordt;

dat erkenning dezer vordering aan het Beheersinstituut is verzocht, doch bij missive en beschikking van hetzelfde d.d. 3 Juni 1949 is geantwoord, dat het Nederlandse Beheersinstituut niet over kan gaan tot de erkenning dezer vordering, vermits bij beschikking van de Ministers, belast met de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen, van 26 Juli 1948 (Ned. Stert. no. 149 van 3 Aug. 1948) besloten is, dat vorderingen op vijandelijk vermogen als bedoeld in art. 26 Besluit E 133 door het Nederlandse Beheersinstituut niet erkend worden, doch bovendien, indien die beschikking geen beletsel zou opleveren, het Beheersinstituut bezwaar tegen de erkenning van de ingediende vordering zou moeten maken, zolang de geldigheid dier vordering en de omvang derzelve niet eerst door de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel is vastgesteld;

dat tegen deze beschikking bij deze tijdig beroep bij Uw Raad wordt ingesteld, terwijl mede bij deze de vaststelling van de geldigheid en de omvang van bedoelde vordering tot voren gemeld bedrag wordt verzocht, benevens voor zoveel nodig de vernietiging der rechtsbetrekking, welke bestaan heeft tussen de Association en J. W. Piel in diens hoedanigheid van „Verwalter” over haar vermogen en bedrijf;

dat ten aanzien van de ministeriële beschikking, welke voor het Beheersinstituut een bezwaar zou vormen om

de ingediende vordering te erkennen, verzoekster aanvoert:

dat bij wettelijke maatregel aan het Beheersinstituut o.a. is opgedragen om over de erkenning of betwisting der bij hetzelfde ingediende vorderingen ten laste van vijandelijk vermogen bij gemotiveerde beschikking te beslissen, hetgeen vanzelf medebrengt een onderzoek van zijnentwege naar de rechtmatigheid en geldigheid der ingediende vorderingen;

dat het Beheersinstituut deze taak heeft te vervullen en een voorschrift van de Ministers in tegengestelden zin geen effect kan hebben en in een rechtsstaat ook niet behoort te hebben;

dat voormelde beslissing d.d. 3 Juni 1949 derhalve, voorzover bij deze de erkenning der vordering wordt geweigerd op grond van de daarbij aangehaalde ministeriële beschikking, dient te worden vernietigd;

dat in de tweede plaats de weigering der erkenning wordt gegrond op het bezwaar van het Beheersinstituut om de vordering te erkennen alvorens derzelve geldigheid door Uwe Afdeling Rechtspraak zal zijn vastgesteld;

dat te dezen aanzien zij opgemerkt, dat geen enkel voorschrift betreffende zijn taak en bevoegdheid aan het Beheersinstituut verbiedt om de bij hetzelfde ingediende vorderingen op hun geldigheid te onderzoeken en van de resultaten van dat onderzoek zijn beslissing te doen afhangen, zodat ook dit deel der beschikking, waarvan beroep, als inhoudende een onvoldoende en onjuiste motivering der beslissing, voor vernietiging in aanmerking komt;

dat verzoekster echter, zij het dan ten overvloede, bij deze alsnog de erkenning der geldigheid en vaststelling harer vordering aan Uwe Afdeling Rechtspraak verzoekt, waarbij zij doet opmerken, dat de cijfers der vordering (vooralsnog) niet door het Beheersinstituut zijn aangevochten;

dat deze vordering in hare verschillende onderdelen als volgt is samengesteld en gemotiveerd tot voormeld bedrag van f 241.954,10; waarop volgt een uitvoerige samenstelling en motivering, welke als hier ingevoegd worde beschouwd, met overlegging van een groot aantal bewijsstukken;

Overwegende, dat verzoekster voorts heeft gesteld:

dat de vernietiging der rechtsbetrekking tussen de „Association” en J. W. Piel ontstaan uit diens benoeming tot

beheerder en uit de uitoefening van dat beheer over het vermogen en het bedrijf der „Association” slechts in zoverre van Uwen Raad verzocht en gevorderd wordt als noodwendig zal worden geacht voor de geldigerkenning en vaststelling harer geldvordering op dezen Piel, welke geldvordering gebaseerd is op het recht der „Association” op vergoeding der schaden, welke haar zijn toegebracht en opgekomen door en tengevolge van de onderbeheersstelling en van de wijze waarop dit beheer door dien „Verwalter” ten nadele van het onder beheer gestelde bedrijf en met miskenning en verwaarlozing van zijn werkelijke plichten als zodanig is uitgeoefend;

Overwegende, dat verzoekster ten slotte heeft gevorderd:

haar beroep ontvankelijk te verklaren, vorgemelde beschikking van het Beheersinstituut d.d. 3 Juni 1949 te vernietigen en vervolgens, doende wat het Beheersinstituut had behoren te doen, doch heeft gemeend, dat vooraf, na onderzoek, door Uwen Raad had behoren te geschieden, de vordering van de „association” op het vermogen van J. W. Piel tot een bedrag van *tweehonderdeenveertigduizend negenhonderdvierenvijftig gulden tien cent (f 241.954,10)* of althans tot een zodanig lager bedrag als de Raad in goede justitie gerechtvaardigd zal voorkomen, als rechtsgeldig te erkennen en op dat bedrag vast te stellen en toe te wijzen met veroordeling van het Beheersinstituut om deze vordering uit het vermogen van J. W. Piel aan de „Association”, voorzover mogelijk zal blijken, te betalen, althans te verstaan, dat het Beheersinstituut tot deze betaling gehouden is, een en ander, voorzover nodig, met en na nietigverklaring van de aanstelling van J. W. Piel tot „Verwalter” en van de rechtsbetrekkingen tussen dezen Piel en de „Association” uit deze aanstelling ontstaan, alles met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat het Beheersinstituut bij haar voormeld verweerschrift heeft geantwoord in hoofdzaak:

dat requesetrante uitvoerig betoogt, dat naar haar mening het Beheersinstituut zich ten onrechte tracht te verschuilen achter de Ministeriële beschikking van 26 Juli 1948 (Nederlandse Staatscourant van 3 Augustus 1948,

Nr. 149) om erkenning van requesetrante's vordering te weigeren;

dat het Beheersinstituut evenwel ingevolge art. 4 E 133 zich te gedragen heeft naar de regelen, gesteld door de Ministers, belast met de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat het Beheersinstituut erkennen wil, dat J. W. Piel van 31 Juli 1941 tot 31 Juli 1944 als Verwalter over het bedrijf van requesetrante is opgetreden en dat zijn vermogen als vijandelijk vermogen onder beheer staat van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat het Beheersinstituut evenwel met klem ontkent al datgene, hetwelk requesetrante aanvoert om aannemelijk te maken, dat genoemde Piel zich aan wanbeheer zou hebben schuldig gemaakt;

dat Piel niet persoonlijk aansprakelijk gesteld kan worden voor schade, door requesetrante beweerdelijk geleden tengevolge van het gedurende de bezetting over haar bedrijf gevoerde beheer;

dat het bovendien niet aangaat alleen Piel aansprakelijk te stellen, waar er gedurende de bezetting nog twee andere Verwalters beheer over requesetrante's bedrijf gevoerd hebben, en enige der geïmputeerde misdragingen geheel vallen buiten de beheersperiode van Piel;

Overwegende, dat het Beheersinstituut vervolgens de door verzoekster gestelde samenstelling en motivering van derzelve vordering op Piel uitvoering heeft bestreden, welke bestrijding als hier opgenomen worde aangemerkt, en ten slotte heeft geconcludeerd: dat de Raad aan requesetrante haar vordering ontzegge;

Overwegende, dat bij de daarop gevolgde mondelinge behandeling der zaak beide partijen haar voormelde stellingen en conclusiën nader hebben toegelicht en bij een en ander hebben volhard en na afloop daarvan de Raad heeft gelast, dat partijen en getuigen zouden worden verhoord ter 's Raads zitting van 8 November 1950;

dat echter intussen zijn afgekomen de uitspraak van de Kamer te Groningen van 6 October 1950 (N.O.R. nr. 1763) in een gelijksoortige zaak en de nieuwe Ministeriële beschikking van 4 October 1950 (Nederlandse Staatscourant van 9 October 1950, Nr. 196), betreffende de uitvoering van de artikelen 25 en 28 van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133;

dat de Raad in verband daarmee het verhoor van partijen en getuigen voor onbepaalde tijd heeft aangehouden en partijen in de gelegenheid heeft gesteld naar aanleiding van een en ander haar standpunt in de onderhavige zaak nader schriftelijk kenbaar te maken, hetgeen partijen metterdaad hebben gedaan, verzoekster bij haar voormelde brieven aan de Raad van 14 en 22 November 1950, het Beheersinstituut bij zijn voormelde brief van 14 November 1950;

Overwegende, dat het Beheersinstituut bij deze brief in hoofdzaak heeft gesteld, dat het aanleiding gevonden heeft zich op 7 November 1950 tot verzoekster's raadsman te wenden met een schriftelijke uiteenzetting van de verandering in de situatie van de aanhangige procedure, suggererende die procedure in te trekken, zulks om twee redenen: 1e omdat in de onderhavige procedure tot dusver niets omtrent door J. W. Piel beweerdelijk gepleegd wanbeheer is komen vast te staan, en 2e omdat verzoekster na intrekking der procedure in staat is desverlangd tijdig, namelijk vóór 1 Januari 1951, een vordering op grond van de nieuwe Ministeriële beschikking van 4 October 1950 ter kennis te brengen van het Beheersinstituut, opdat dit, na ten aanzien van het te voeren beleid overleg gepleegd te hebben met de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel, een beschikking geve, waarvan uiteraard beroep zal openstaan;

Overwegende, dat verzoekster bij haar voormelde brieven heeft gesteld in hoofdzaak:

dat het haar zeer twijfelachtig voorkomt, of de Raad de Groningse uitspraak zal volgen, daar het Besluit Vijandelijk Vermogen aan het Beheersinstituut duidelijk opdracht geeft vorderingen op vijandelijk vermogen op hun rechtmatigheid te toetsen en al of niet te erkennen, met recht van beroep van deze beoordeling bij de Afdeling Rechtspraak, en deze opdracht, gegeven bij zogenaamde Besluitwet, niet ongedaan, gewijzigd of doorkruist kan worden door Ministeriële Beschikkingen, welke de bevoegdheid, die de Ministers bij artikel 4 E 133 gegeven is, te buiten gaan, te meer waar bij datzelfde artikel de uitoefening dier bevoegdheid is gebonden aan inachtneming van de bij het Besluit gestelde bepalingen;

dat echter, indien de Kamer te

's-Gravenhage niettemin de zienswijze van de Groningse Kamer zou willen volgen, verzoekster moge voorzien, dat de beschikking van het Beheersinstituut zal worden vernietigd (met veroordeling van dat Instituut in de kosten) en de zaak zal worden teruggevoerd teneinde opnieuw te beschikken na overleg met de Afdeling Beheer van de Raad; dat het Beheersinstituut alsdan de zaak weer onder de ogen zal krijgen en er derhalve geen aanleiding is het appèl bij de gegeven stand van zaken in te trekken en de vordering opnieuw bij het Beheersinstituut in te dienen, met het reeds nu als zeker te voorzien gevolg, dat het Beheersinstituut de vordering niet zal erkennen, tenzij de Afdeling Beheer wellicht anders zou oordelen;

dat verzoekster, wat de opmerking van het Beheersinstituut betreft als zoude van wanbeheer van Verwalter Piel niets zijn komen vast te staan, heeft opgemerkt: 1e dat, na de reeds geproduceerde bewijsstukken, speciaal de overgelegde rapporten, het door de Raad bevolen verhoor van partijen en getuigen daarvoor een ander licht zal kunnen werpen, en 2e het Beheersinstituut blijkbaar de onjuiste opvatting koestert, dat de Verwalter vrij uitgaat, ook tegenover haar (verzoekster), doordat hij de bevelen van zijn meederen uitvoerde (iets waarvoor nog geen enkel bewijsstuk is overgelegd);

dat verzoekster ten slotte heeft verzocht, dat deze zaak verder door de Raad worde berecht, al of niet na nader verhoor van partijen en getuigen;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

Overwegende, dat de Raad verzoekster's voormelde brieven van 14 en 22 November 1950 aldus begrijpt, dat verzoekster haar verzoek wijzigd, in dezer voege, dat zij: a. *primair* volhardt bij haar voormeld oorspronkelijk verzoek d.d. 30 Juni 1949; b. *subsidiair* — voor het geval de Raad, in strijd met verzoekster's standpunt, de uitspraak van de Kamer te Groningen zoude volgen — blijft verzoeken vernietiging van de bestreden beschikking van het Beheersinstituut d.d. 3 Juni 1949, met veroordeling van dat Instituut in de kosten, doch voorts verzoekt terugwijzing van de zaak naar het Beheersinstituut teneinde, in verband met de nieuwe Ministeriële beschikking van 4 October 1950 sub II letter C, nopens de al- of niet-erkenning van verzoek-

ster's vordering jegens de vijandelijke onderdaan J. W. Piel overleg te plegen met de Afdeling Beheer van de Raad en daarna over die — al of niet — erkenning te beslissen;

Overwegende, dat de Raad in de onderhavige omstandigheden die wijziging in het verzoekschrift toelaat;

Overwegende voorts, dat de Raad — ter bevordering van de gewenste eenheid in de rechtspraak van het College — de uitspraak van de Kamer te Groningen wil volgen in zover, dat de Raad op grond van artikel 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 de daarin bedoelde Ministers bevoegd wil achten nopens de uitvoering van de taak van het Beheersinstituut in deze nadere regelen te stellen, die kennelijk in overeenstemming zijn met hetgeen naderhand in de Parijse Overeenkomst in zake herstelbetalingen, waartoe Nederland is toegetreden (Staatsblad I 332), als norm is aanvaard;

dat de Raad mitsdien in deze van toepassing wil achten de meervermelde nieuwe beschikking van bedoelde Ministers van 4 October 1950 (Nederlandse Staatscourant van 9 October 1950, Nr. 196), met name de bepaling van die beschikking sub II letter C, waaronder verzoekster's beweerde vordering jegens J. W. Piel is te rangschikken, welke bepaling afwijkt van het betrokken voorschrift van de vroegere beschikking van die Ministers van 26 Juli 1948 (Nederlandse Staatscourant van 3 Augustus 1948, Nr. 149), waarop de bestreden beslissing van het Beheersinstituut d.d. 3 Juni 1949 is geerond;

dat derhalve die beslissing niet in stand kan blijven. het Beheersinstituut de door verzoekster beweerde en bij het Instituut ingediende vordering jegens J. W. Piel opnieuw heeft te toetsen in verband met voormelde bepaling van de nieuwe Ministeriële beschikking sub II letter C. en daarna een nieuwe beslissing heeft te geven, waarvan — gelijk het Beheersinstituut terecht heeft gesteld — uiteraard ingevolge artikel 43 E 133 wederom beroep zal openstaan op de Afdeling Rechtspraak van de Raad;

Overwegende, dat uit het voorgaande volgt, dat verzoekster's subsidiaire vordering toewijsbaar is, behoudens de verzochte veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van het onderhavige geding, waarvoor naar

's Raads oordeel in de gegeven omstandigheden geen termen zijn;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 3 Juni 1949, waarvan beroep;

Wijst de zaak terug naar dat Instituut teneinde, in verband met voormelde Ministeriële beschikking van 4 October 1950 sub II letter C, nopens de al- of niet-erkenning van de door de verzoekster beweerde en bij het Beheersinstituut ingediende vordering jegens de vijandelijke onderdaan J. W. Piel overleg te plegen met de Afdeling Beheer van de Raad en daarna over die al- of niet-erkenning te beslissen;

Compenseert de kosten van het onderhavige geding aldus, dat elke partij drage haar eigen kosten.

No. 51/9

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
7 Jan. 1950. (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Het onroerend goed van Gutmann, belast met een crediethypotheek ten gunste van de Trust- en Administratie Mij. (Trustad) is door de N.G.V. verkocht. De hypothecaire vordering is aan de beheerder van Trustad betaald, zonder dat deze betaling aan Trustad zelf ten goede is gekomen. Het N.B.I. eist bij het rechtsherstel van het onroerend goed ten behoeve van Gutmann, betaling van het bedrag der afgeloste hypotheek.

De Raad acht het standpunt van het N.B.I. dat de Trustad zou zijn gebaat door de aflossing niet ernstig gemeend.

Gutmann hersteld in de eigendom van het onroerend goed met herstel van de eerste hypothecaire inschrijving ten name van Trustad.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel. enz.;
Gelezen het proces-verbaal op 12 November 1948 opgemaakt door de daartoe aangewezen notaris te Amsterdam J. D. Overberg van de zwaarheden tussen de daarin genoemde partijen gerezen;

Mede gelezen het advies ter zake op 1 December 1948 uitgebracht door P. Th. Tjabbes, gedelegeerde te Haarlem

van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel;

Nog gelezen de requesten van 13 Januari, 28 April en 1 Juni 1949 door de partijen bij dit proces-verbaal van zwaarigheden tot deze Raad, Afdeling Rechtspraak gericht;

al welke stukken geacht moeten worden hier in extenso te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter zitting van deze Raad van 10 November 1949 te weten: 1. Bernard Eugen Friedrich Wilhelm Gutmann (zich noemende Bernhard Goodman), koopman, wonende te Londen, 2. Lili Vera Gutmann, zonder beroep, wonende te Pieve Ligure (Italië), te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam aan de Herengracht 437 ten kantore van de procureur Mr. Albert B. Gomperts, die door verzoekers met het recht van substitutie wordt gemachtigd hen in het onderhavige geding te vertegenwoordigen; verder te noemen partij Gutmann bij monde van haar gemachtigde Mr. J. A. B. Gomperts, de Trust en Administratie Maatschappij N.V. te Amsterdam, hierna te noemen de Trustad, bij monde van dezelfde gemachtigde, en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. B. J. Gottschalk, zijnde beide gemachtigden advocaat en procureur;

Nog gezien de verder overgelegde stukken, waaronder een schrijven van de Nederlandse Bank van 31 October 1949 aan Mr. A. B. Gomperts vernoemd, waarin vergunning wordt verleend (geldig tot 31 Januari 1950):

- 1e. aan de Beheerders van de vereniging National Sozialistische Volkswohlfahrt, 's-Gravenhage, tot het betalen van een bedrag ad f 19.669,48 (negentienduizendzes-honderdnegenenzestig 48/100 gulden), vermeerderd met rente ad 4 % 'sjaars sinds de dag waarop het verzoekschrift tot rechtsherstel bij de Raad voor het Rechtsherstel, 's-Gravenhage, werd ingediend, aan de Heer Mr. A. B. Gomperts, Amsterdam, ten gunste van de Heer B. E. F. W. Gutmann, Londen en Mevr. L. V. Gutmann, Pieve Ligure, Italië;
- 2e. aan de Heer B. E. F. W. Gutmann, Londen en Mevr. L. V. Gutmann, Pieve Ligure,
 - a. tot het cederen van hun vordering op de N.G.V., V.V.R.A., L.V.V.S. of enig soortgelijke instelling, aan de vereniging Na-

tional Sozialistische Volkswohlfahrt, terzake van de aan de N.G.V. betaalde saldo-koop-som, met dien verstande, dat partij Gutmann het eerste pandrecht op die vordering wordt verleend, tot meerdere zekerheid van de sub 1e bedoelde betaling;

- b. tot het betalen van de hypotheekrente over de periode 1 April 1943 tot 5 Mei 1945, met dien verstande, dat deze niet meer zal bedragen dan het bedrag, dat zij over die periode als netto-huuropbrengst toucheren, één en ander overeenkomstig het vermelde sub d, e en g in het aan de Nederlandse Bank toegezonden afschrift van het bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel ingediende request en zulks voor zover de rechter daartoe veroordeelt en tevens door de rechter wordt vastgesteld dat de eigendom der onroerende goederen geacht moet worden onafgebroken aan partij Gutmann te hebben toebehoord en de hypotheek geacht moet worden niet te zijn geroyeerd, onder aantekening, dat voor de creditering van het sub 1e vermelde bedrag met rente op de rekeningen van begunstigten t.z.t. afzonderlijke vergunningen behoren te worden aangevraagd;

Overwegende, dat blijkens deze stukken en de mondelinge toelichting het geschil tussen partijen hierop neerkomt:

Partij Gutmann, volgens de voorschriften van de Duitse bezetter als Joods te beschouwen, is na het overlijden van Friedrich Bernard Eugen Gutmann eind April of begin Mei 1944 te Kleine Festung Treresienstadt, tot wiens erfenis zij gerechtigd was, eigenaar geworden van het landgoed de Bosbeek, nader omschreven in het proces-verbaal van zwaarigheden;

dit onroerend goed, destijds nog toebehorende aan de erflater Gutmann, eveneens volgens de bedoelde voorschriften als Jood aangemerkt, is op 14 Februari 1944 blijkens notariële akte verkocht door de Niederländische Grundstücksverwaltung, verder aan te duiden als N.G.V. aan de National So-

zialistische Volkswohlfahrt eingetragenes Verein te Berlijn, verder te noemen de N.S.V. voor een bedrag van f 135.000,—.

De akte houdende kwijting van de kooppenningen is overgeschreven ten hypotheekkantore te Haarlem op 15 Februari 1944.

Op dit perceel rustte destijds ten laste van de erflater Gutmann en ten gunste van de Trustad een crediet-hypotheek.

De Trustad was tijdens de bezetting als Joodse onderneming gesteld onder de Verwaltungstrehänder R. Leuchtmann, zulks op 12 April 1943 krachtens de anti-Joodse bezettingsverordening no. 48/1941.

Van de koopprijs van f 135.000,— is f 65.000,— besteed voor de aflossing der crediethypotheek, door overboeking op de bankrekening van de Trustad, waarop toestemming tot het roeyement van de hypotheek, dat op 16 Maart 1944 heeft plaats gehad, is verleend door de Treuhänder voornoemd.

Partijen zijn het er over eens, dat aan de gedeposeede rechthebbenden op het perceel (de partij Gutmann) rechtsherstel behoort te worden verleend, maar partij Gutmann en de Trustad wensen, dat eerstgenoemde het perceel zal ontvangen, onder het bezwaar en met herstel van de daarop destijds rustende crediethypotheek, waarvoor door de Trustad rechtsherstel wordt verzocht, terwijl het Nederlandse Beheersinstituut voor en ten behoeve van de Staat beherende het vermogen van de N.S.V. zich op het standpunt stelt, dat de aflossing der crediethypotheek destijds ten voordele van de Trustad is gekomen, zodat deze niet behoort te worden hersteld, met het gevolg dat partij Gutmann het landgoed vrij van hypotheek terugontvangt maar dan ook krachtens het bepaalde bij art. 27 (5) van het Besluit E 100 het bedrag van f 65.000,— als door haar ontvangen tegenpraestatie met een zeker rentebedrag aan de N.S.V. heeft af te dragen.

Overwegende ten aanzien van dit hoofdpunt, dat de beslissing afhangt van de vraag, of er aanleiding is het gevraagde rechtsherstel aan de Trustad te verlenen;

dat die vraag naar 's Raads oordeel zonder enige twijfel bevestigend is te beantwoorden;

dat immers de voormelde hypotheecaire schuld is voldaan aan een Ver-

waltungstrehänder, aangesteld in verband met het feit dat de Trustad als Joodse onderneming werd aangemerkt, zodat het voor de hand ligt, dat deze aflossing deel uitmaakte van de beproevingsmaatregelen door de bezetter destijds op grote schaal tegen de Joodse bevolkingsgroep toegepast;

dat het Nederlandse Beheersinstituut ten bewijze, dat deze gelden niettemin aan de Trustad zijn ten goede gekomen niets anders weet aan te voeren, dan dat het bedrag van f 65.000,— op 15 Februari 1944 bij de Trustad is binnengekomen, waarop de erflater Gutmann daarvoor is gecrediteerd, terwijl eerst op 18 Augustus daaraanvolgend alle activa der Trustad zijn overgebracht naar de Bank voor de Nederlandse Arbeid;

dat het in de destijds bestaande verhoudingen van een volkomen misplaatst vertrouwen van het Nederlandse Beheersinstituut getuigt, wanneer het op die grond meent te mogen aannemen, dat de Duitse beroving der Joden zich in dit geval niet zou hebben uitgestrekt tot het bedrag der hypotheecaire vordering, dat van de aanvang af als onderdeel van die beroving is geïnd terwijl er geen enkele aanwijzing bestaat dat dit bedrag door de bezetter ten gunste van de beroofde zou zijn uitgespaard;

dat de Raad dit standpunt dan ook bezwaarlijk als ernstig gemeend kan beschouwen en het in elk geval als volkomen ongegrond verwerpt;

Overwegende dat daarmee het gehele beroep op art. 27 (5) van het Besluit E 100 vervalt, aangezien bij dit rechtsherstel te verlenen aan de gedeposeede eigenaar en de gedeposeede hypotheekhouder-schuld-eiser geen sprake kan zijn van enige genoten tegenpraestatie;

Overwegende, dat derhalve de vorderingen van partij Gutmann en de Trustad kunnen worden toegewezen, behoudens enkele ondergeschikte punten;

Overwegende, dat partij Gutmann verzocht heeft, zulks met een kleine wijziging van haar request, waartegen geen bezwaar kan bestaan, dat bij herstel der hypotheecaire vordering de achterstallige rente over de periode van 6 Augustus 1942 (toen de N.G.V. het onroerend goed in beheer heeft genomen) tot 5 Mei 1945, datum waarop partij Gutmann in dat beheer is hersteld, zal worden beperkt tot het

bedrag, dat partij Gutmann over die periode als netto-huurprovenu toucheert;

Overwegende hieromtrent, dat niet is in te zien dat naar redelijkheid en billijkheid verband zou zijn te leggen tussen het rentebedrag dat de hypothecaire debiteur als zodanig verschuldigd is en de opbrengst die hij van het verhuypothekeerde goed kan genieten;

dat immers juridisch tussen deze vordering en die opbrengst geen verband bestaat, terwijl het rechtsherstel van de gedeposeerde eigenaar zich uitstrekt tot de gedeelde opbrengst en de geleden schade, ten aanzien waarvan in casu tussen partijen blijkt het proces-verbaal van zwaarigheden is overeengekomen dat de N.S.V. „ter gehele verrekening van huren en lasten, zomede van tijdens de bezetting aan het onroerend goed toegebrachte schade” aan partij Gutmann zal betalen een bedrag van f 19.669,48;

dat partij Gutmann hoogstens zou kunnen beweren dat ook de N.G.V. hem ter zake een zekere vergoeding schuldig is (voorzover niet moet worden aangenomen, dat de evenbedoelde algehele verrekening zich over de gehele onwettige huurtijd uitstrekt), maar zij zich dan voor die vordering tot de N.G.V. had moeten richten, hetgeen zij heeft nagelaten;

dat overigens dit punt, gezien de verhouding tussen partij Gutmann en Trustad, wier aandelen zij bijna allen in handen heeft, practisch geen moeilijkheden kan opleveren, hoewel dit uiteraard niet van invloed mag zijn op de in deze te nemen beslissing;

Overwegende voorts, dat de Trustad, naar aanleiding van het onder g door de gedelegeerde voornoemd in zijn advies voorgestelde, enige opmerkingen heeft gemaakt over de verhouding tussen de Trustad en de Bank voor Nederlandse Arbeid en daarbij getracht heeft de totaal-schuld van die Bank aan de Trustad vast te stellen en op die basis eveneens de fractie die zij van die Bank wegens het verlies der hypotheek heeft te vorderen en aan de N.S.V. zou hebben te cederen, doch de Raad van oordeel is dat dergelijke bij de liquidatie der verschillende bevoordeelde Duitse instanties uit te maken bijzonderheden, buiten het bestek dezer beslissing vallen;

Overwegende tenslotte, dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft verzocht dat de N.S.V. geen rente zal be-

hoeven te betalen van het overeengekomen bedrag van f 19.669,48 ter verrekening van huren, lasten en schadevergoeding;

Overwegende, dat dit afhangt van de vraag, of de activa van de N.S.V. voldoende zullen blijken om haar crediteuren met rente-vergoeding te voldoen, zullende, indien dit niet het geval mocht blijken te zijn de rentepondspondgewijze moeten worden verminderd of eventueel geheel buiten beschouwing moeten blijven;

Overwegende, dat alle kosten van het rechtsherstel, waaronder die van deze procedure moeten worden gedragen door het Nederlandse Beheersinstituut als optredende voor de N.S.V., op welk optreden het minnelijk rechtsherstel uitsluitend is afgestuit;

Overwegende, dat onopgehelderd is gebleven, hoe namens de N.G.V. bij het proces-verbaal van zwaarigheden verklaard is kunnen worden dat volgens haar administratie een bedrag van f 73.394,73 als saldo-koopsom in ontvangst is genomen, dus na aftrek van voormelde aflossing der hypotheek, hoewel het verschil tussen koopsom en afgeloste hypotheek juist f 70.000,— bedraagt;

dat dit echter niet nader behoeft te worden onderzocht, aangezien het onnodig is dit bedrag in 's Raads vonnis te preciseren;

RECHTDOENDE, onder voorbehoud dat de Nederlandse Bank de betaling der hypotheekrente tot het volle bedrag en over na te melden termijn toestaat:

Verklaart nietig de overeenkomst, waarbij bijkennis akte op 14 Februari 1944 verleden voor de waarnemer van het vacante kantoor van notaris Mr. C. A. A. M. H. Verheggen te 's-Gravenhage, door — althans in opdracht van — de N.G.V. aan de N.S.V. voor de prijs van f 135.000,— vorenbedoelde onroerende goederen, te weten het landgoed genaamd de Bosbeek met gebouwen en erf, staande te Heemstede aan de Clipperweg 91, 91a en 91b en 91c kadastraal bekend gemeente Heemstede, Sectie C, nummers 2123, 2124, 2125, groot zes hectare, een are en dertig centiaren werden verkocht en de overschrijving hier akte en de akte houdende kwijting voor de kooppenningen ten hypotheekkantore te Haarlem op 15 Februari 1944 in deel 1839 nr. 38;

Verklaart nietig de voor de N.S.V. en voor de Staat der Nederlanden tot gemelde onroerende goederen ontstane rechtsbetrekkingen;

Doet herleven de rechtsbetrekking van eigendom van partij Gutmann overgenomen van haar rechtsvoorganger wijlen de Heer Friedrich Bernhard Eugen Gutmann, tot die onroerende goederen;

Veroordeelt de N.S.V. aan partij Gutmann ter zake voormeld tegen kwijting te betalen de som van f 19.669,48, vermeerderd met 4 % rente 's jaars sinds de dag, waarop dit verzoekschrift bij de Afdeling wordt ingediend, met dien verstande, dat deze rente slechts vorderbaar zal zijn indien en voorzover de activa der N.S.V. voldoende zullen blijken om haar schulden met renten te voldoen;

Verstaat, dat de N.S.V. gerechtigd is tot de vordering op de N.G.V., V.V.R.A. of L.V.V.S. ter zake van de aan de N.G.V. ter zake voormeld betaalde saldo-koopsom, met verlening aan partij Gutmann van een eerste pandrecht op die vordering tot zekerheid van de sub d bedoelde schuld ad f 19.669,48 met rente voorzover vorderbaar met machtiging aan de pandhouder om tot inning dier vordering over te gaan;

Verklaart nietig de aflossing der voormelde hypothecaire vordering van de Trust- en Administratie Maatschappij en het door voornoemde Treuhänder verleende royement der hypotheek;

Doet herleven de vordering van de Trust- en Administratie Maatschappij op partij Gutmann ten bedrage van f 65.000,— onder alle voorwaarden en bepalingen als vermeld in de akte van crediethypotheek op 23 Januari 1939 verleden voor notaris L. J. van Roosendaal te Amsterdam in het bijzonder ook ten aanzien der bedongen rente;

Doet herleven de rechtsbetrekking van hypotheek van de Trust- en Administratie Maatschappij, zoals zij bestond krachtens de ten hypotheekkantore te Haarlem op 19 Juni 1939 genomen hypothecaire inschrijving in deel 1004, nummer 21;

Machtigt voor zover nodig gelast de hypotheekbewaarder te Haarlem, voormelde onroerende goederen ten name van partij Gutmann te stellen en de op 16 Maart 1944 verrichte doorhaling der hypothecaire inschrijving ongedaan te maken, een en ander met machtiging van partij Gutmann en van

de Trust- en Administratie Maatschappij deze overschrijving der onroerende goederen en deze inschrijving der hypotheek te doen bewerkstelligen;

Verstaat dat de N.S.V. gerechtigd is tot alle vorderingen en aanspraken wegens het aflossen der hypothecaire schuld op de N.G.V., de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat, Amsterdam, de Vermögensverwaltung und Rentenanstalt, of enige andere soortgelijke instelling, of de Treuhänder;

Stelt vast dat de eigendom van vorenbedoelde onroerende goederen geacht moet worden onafgebroken aan partij Gutmann te hebben behoord en de hypotheek geacht moet worden niet te zijn geroeerd;

Ontzegt het anders of meer geeiste;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut als voor en ten behoeve van de Staat beherende het vermogen van de N.S.V. in de kosten van het rechtsherstel, blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden bedragende f 3745,—, welk bedrag bij het passereren der akte, houdende dat proces-verbaal, reeds was voldaan door en voor rekening van de N.S.V., zomede in de kosten van dit geding tot heden aan de zijde van partij Gutmann en de Trustad begroot op f 150,— voor elk.

No. 51/10

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 6
Maart 1950. (Mrs. Boll, van der Loos
en Worst).**

In art. 13 E 100 wordt het beroep op enig beroeps- of ambtsgeheim niet toegestaan aan advocaten enz. die als getuigen in rechtsherstelzaken zijn opgeroepen.

Aangezien in genoemd geschil scheidslieden niet met name zijn genoemd moet worden aangenomen, dat het verschoningsrecht te hunnen aanzien niet is opgeheven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 13.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een verzoekschrift van:

Gerrit de Boer, wonende te Urk, gemachtigde Mr. A. C. G. van Proosdij, advocaat te Amsterdam, strekkende tot wijziging van een arbitrale uit-

spraak van 26 October 1942, gewezen tussen verzoeker en zijn broeder Klaas de Boer voormeld, gemachtigde Mr. J. G. Nijssingh, advocaat te Zwolle;

Overwegende, dat partijen en hun raadslieden zijn gehoord in de zitting van de Raad van 31 October 1949, waarna het onderzoek is geschorst en vervolgens is voortgezet in de zitting van de Raad van 6 Februari 1950;

dat de Raad tegen laatstgenoemde zitting als getuige heeft opgeroepen Mr. W. C. van Heuven, advocaat te Amsterdam, wonende te Hilversum, die als een van de drie scheidslieden het arbitrale vonnis, waarvan de verzoeker wijziging vordert, heeft mede-gewezen zulks teneinde Mr. van Heuven te horen over de navolgende stelling van verzoeker:

„dat arbiters deze uitspraak aldus gewezen en geformuleerd hebben, is een gevolg van de bezettingsomstandigheden, immers van de omstandigheid, dat Klaas als actief N.S.B.-er wèl en ik als Nederlander niet onder de bezettingsomstandigheden in dit bedrijf zou kunnen handelen zonder hinder te ondervinden hetzij van de Duitsers, hetzij van hun helpers.”

dat Mr. van Heuven ter zitting verschenen verklaard heeft, dat hij op 26 October 1942 tezamen met twee anderen een arbitraal vonnis heeft gewezen tussen verzoeker en verweerder, doch dat hij overigens geen verklaring wenst af te leggen en zich beroept op het geheim van raadkamer;

dat Mr. van Proosdij dit standpunt heeft bestreden en daarbij heeft aangevoerd, dat het geheim van raadkamer niet in het geding is, daar de getuige niet gevraagd wordt hoe het gevoelen van ieder der arbiters is geweest, terwijl bovendien artikel 13 van Besluit E 100 het verschoningsrecht voor getuigen buiten werking stelt;

dat de getuige bij zijn standpunt volhard heeft;

Overwegende ten aanzien van dit incident:

dat de Raad van oordeel is, dat scheidslieden in het algemeen verplicht zijn tot geheimhouding van hetgeen in raadkamer is besproken omtrent het aan hun oordeel onderworpen geschil;

dat weliswaar geen wetsbepaling deze verplichting uitdrukkelijk aan scheidslieden oplegt, doch hetgeen in artikel 28 voor de Wet op de Rechterlijke Organisatie voor de van staats-

wege aangestelde rechters is bepaald analogisch van toepassing moet worden geacht op scheidslieden;

dat derhalve scheidslieden als getuigen voor de rechter geroepen, zich op grond van artikel 1946 3e Burgerlijk Wetboek met vrucht van het afleggen van getuigenis kunnen verschonen, indien door de gestelde vragen inbreuk zou worden gemaakt op het geheim van raadkamer;

dat zodanige inbreuk te verwachten is indien de gestelde vragen, gelijk in het onderhavige geval, betrekking hebben op de wijze van de tot standkoming van het vonnis en op de motieven, waardoor scheidslieden zich daarbij hebben laten leiden;

dat derhalve een scheidsman evenals een rechter zich daaromtrent tegenover derden niet behoort uit te laten en zich als getuige te dien aanzien op zijn verschoningsrecht kan beroepen;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad hierin geen verandering wordt gebracht door het bepaalde in artikel 13 van het Besluit E 100;

dat toch in dit artikel bepaalde categorieën van personen worden genoemd, die zich in rechtsherstelzaken niet op hun verschoningsrecht kunnen beroepen;

dat daaronder scheidslieden niet worden genoemd;

dat uit de toelichting op dit artikel blijkt, dat het niet de bedoeling is geweest het verschoningsrecht in het algemeen op te heffen, daar men met opzet medici en geestelijken niet heeft genoemd, omdat men voor hen het verschoningsrecht wilde handhaven;

dat nu scheidslieden in artikel 13 niet met name genoemd zijn, derhalve moet worden aangenomen, dat het verschoningsrecht te hunnen aanzien niet is opgeheven;

Overwegende, dat derhalve moet worden beslist als volgt:

Verstaat, dat Mr. W. C. van Heuven zich terecht op zijn verschoningsrecht heeft beroepen en niet verplicht is de hierbovenomschreven vraag te beantwoorden.

No. 51/11

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 15
Febr. 1950. (Mrs. Jolles, van Zeggen
en van Lookeren Campagne).**

Verzoeker heeft in hoger beroep ver-

zoekt de beschikking van het N.B.I., waarbij zijn beloning als beheerder over een vijandelijk vermogen was vastgesteld, te vernietigen en dit op een aanmerkelijk hoger bedrag vast te stellen. Inmiddels was de persoon, wier vermogen onder beheer heeft gestaan, in staat van faillissement verklaard.

De Raad heeft, in aanmerking nemende dat verzoeker als beheerder geen verwijt van enige betekenis treft, de beschikking van het N.B.I. vernietigd en de beloning vastgesteld op f 2000,— met bepaling dat dat bedrag door het N.B.I. aan verzoeker moet worden voldaan, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten der procedure.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam;

Gezien een op 27 Mei 1949 ingekomen verzoekschrift van Mr. Louis Marie Antoine Tripels, advocaat, wonende te Amsterdam en een daarop ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. van den Ham te 's-Gravenhage;

Gezien de verdere gedingstukken, waaronder de processen-verbaal van de ter terechtzittingen van 30 November 1949 en 25 Januari 1950 in deze zaak plaats gevonden mondelinge behandeling;

Gehoord partijen:

Overwegende, dat verzoeker, zake-lijk weergegeven in zijn verzoekschrift heeft gesteld, dat hij op 29 November 1945 door het Bureau Amsterdam van gerequesteerde werd benoemd tot beheerder over het vermogen van Mevrouw van Dijk-Geiling te Amsterdam, welke taak hij tot kort voor het tijdstip, waarop van Dijk-Geiling in staat van faillissement werd verklaard en wel tot Januari 1949, heeft vervuld, dat hij in dat beheer, omvattende een privé- en een zaakvermogen, omvangrijke werkzaamheden heeft verricht en wel heeft gehad 605 conferenties, waaronder vele langdurige en 20 vacaties, welke in totaal 44 uur hebben gevorderd, terwijl het correspondentiedossier 748 brieven omvat, dat hij bovendien heeft kennis genomen van vele honderden bescheiden en deze heeft

geëxamineerd, waaronder accountants-rapporten, bank en girobescheiden, contracten, procesdossiers en kasboekjes en verzoeker zich op verzoek van het Nederlandse Beheersinstituut vele maanden lang van de dagelijkse gang van zaken op de hoogte heeft gehouden, de inkomende brieven en de kas heeft gecontroleerd en alle giro- en bankopdrachten en invoerdocumenten persoonlijk heeft ondertekend, alsmede op verzoek van gerequesteerde de behandeling heeft bijgewoond van een ingewikkelde rechtsherstelprocedure en van een tegen genoemde van Dijk-Geiling aanhangig gemaakte zaak voor het Tribunaal;

dat gerequesteerde hem bij brief van 28 April 1949 heeft medegedeeld, dat zijn totale beloning f 1.511,67 moest bedragen, doch dat daarop in mindering werd gebracht het bedrag der nota's van Mr. A. Kastein, advocaat te Amsterdam tot een totaal bedrag van f 1.048,15, daar naar de mening van gerequesteerde diens werkzaamheden door verzoeker als beheerder hadden moeten worden verricht, dat verzoeker van oordeel is, dat, gezien de omvang van zijn werkzaamheden, alle termen aanwezig zijn hem een aanmerkelijk hoger bedrag als beloning toe te kennen, dat Mr. Kastein door van Dijk-Geiling met medeweten van gerequesteerde en optrad in diverse zaken, dat verzoeker, die zich met de beslissing van gerequesteerde niet kon verenigen, daarvan in beroep komt met verzoek te willen vaststellen welk bedrag aan verzoeker moet worden toegekend voor zijn genoemde werkzaamheden, met bepaling, dat dit bedrag zal dienen te worden voldaan door gerequesteerde met 5 % rente 's jaars vanaf de dag der indiening van dit request, kosten rechtens;

Overwegende, dat gerequesteerde hierop heeft geantwoord, dat de vaststelling van de beloning van verzoeker bij brief van 28 April 1949 op f 463,52 slechts een voorlopige was, dat het hoofdkantoor van gerequesteerde inmiddels op 13 September 1949 de aan verzoeker toekomende beloning heeft vastgesteld op f 1.724,02, waarin is begrepen een extra beloning boven de basisbeloning van f 1.147,85, waarmee gerequesteerde de werkzaamheden van verzoeker voldoende gehonoreerd acht, dat er wellicht aanleiding ware geweest verzoeker een iets hogere beloning toe te kennen, ware het niet,

dat hij zijn taak niet heeft opgevat, zoals een goed beheerder behoort te doen en hij zich evenmin aan de instructie heeft gehouden, met name in gebreke is gebleven de driemaandelijke rapporten over het gevoerde beheer in te zenden of deze onvolledig heeft ingezonden, dat gerequesteerde bovendien rekening moest houden met het geringe actief in het vermogen, dat Mr. Kastein met goedvinden van gerequesteerde enkele Kantongerechtszaken heeft behandeld om verdere ongelukken te voorkomen, daar verzoeker verzuimd had zich te stellen en dat gerequesteerde derhalve van mening is, dat er geen aanleiding bestaat verzoekers beloning op een hoger bedrag vast te stellen, met conclusie, dat het den Raad behage verzoeker niet-ontvankelijk te verklaren in zijn verzoek, althans hem dit te ontzeggen, kosten rechtens;

Overwegende, dat verzoeker ter terechtzitting zijn verzoekschrift nog heeft aangevuld in dier voege, dat hij tevens vordert vernietiging van de beslissing van gerequesteerde, waarbij zijn beloning als beheerder werd vastgesteld;

Overwegende, dat den Raad uit de door verzoeker zowel in zijn verzoekschrift als ter terechtzitting verstrekte gegevens aannemelijk is geworden, dat zijn beheer over het vermogen van Mevrouw van Dijk-Geiling, dat ruim drie jaren heeft geduurd, aanleiding heeft gegeven tot omvangrijke besognes;

dat gerequesteerde de omvang van verzoekers verrichtingen wel bij gebrek aan wetenschap heeft ontkend, doch de Raad, mede in aanmerking genomen het feit, dat gerequesteerde zich in de positie, die hij tegenover verzoeker innam, door navraag bij verzoeker over diens verrichtingen als beheerder inlichtingen had kunnen verschaffen, met deze niet gemotiveerde ontkenning geen rekening kan houden, hebbende de Raad overigens niet de minste aanleiding aan de juistheid der door verzoeker verstrekte opgaven te twijfelen;

Overwegende, dat gerequesteerde voorts heeft gesteld, dat er aanleiding was geweest verzoeker een hogere beloning toe te kennen, doch zij dit niet

heeft gedaan omdat aan verzoeker te kortkomingen in zijn beheer zijn te verwijten;

Overwegende, dat de gemachtigde van gerequesteerde echter ter terechtzitting heeft medegedeeld, dat hij geen bepaalde grieven, dit beheer betreffend, zou kunnen noemen en dat het inderdaad niet gebruikelijk is, dat driemaandelijke rapporten door de beheerders worden ingediend en de Raad dan ook niet gebleken is, dat den verzoeker een verwijt van enige betekenis, het beheer over het vermogen van genoemde van Dijk-Geiling aangaande, treft, zodat hierin, naar 's Raads oordeel, geënaanleiding mocht zijn voor gerequesteerde om, gelijk zij deed de beloning van den beheerder lager te stellen;

Overwegende, dat naar 's Raads oordeel echter wel rekening moet worden gehouden met het feit, dat de boedel van Dijk-Geiling tenslotte is verklaard in staat van faillissement en de Raad, in aanmerking nemende enerzijds deze omstandigheid en anderzijds de gebleken omvang en duur van het beheer, de beloning van verzoeker als beheerder naar billijkheid vast stelt op tweeduizend gulden (f 2000,—), achtende de Raad geen termen aanwezig tot toewijzing van de gevorderde rente, doch wel tot veroordeling van gerequesteerde, die ten tijde van de indiening van het verzoekschrift de beloning gesteld had op het eindbedrag van f 463,50 en de kosten van het proces;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Stelt de beloning, die aan verzoeker ter zake van zijn verrichtingen als beheerder over het privé-vermogen en zaakvermogen van Mevrouw van Dijk-Geiling te Amsterdam moet worden toegekend, vast op een bedrag van twee duizend gulden (f 2000,—) met bepaling, dat dat bedrag door gerequesteerde aan verzoeker moet worden voldaan;

Wijst af de gevorderde rente;

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten der procedure aan de zijde van verzoeker tot heden begroot op f 75.—

- No. 1228. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK GRONINGEN**, 31 Maart 1950. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).
 Het N.B.I. is niet met eigen middelen aansprakelijk voor de beloningen van bestuurders of beheerders, daar het N.B.I. voor zover de beloningen zijn vastgesteld ter uitvoering van het K.B. E 100 heeft gehandeld als vervullende een administratieve overheidstaak en ingeval de benoeming is geschied i.v.m. art. 35 E 133 het N.B.I. slechts in die kwaliteit enige aansprakelijkheid heeft aanvaard, die door geen enkele handeling is gewijzigd in een persoonlijke aansprakelijkheid.
 Wel is het N.B.I. tegenover de eigenaar van het onder beheer gestelde vermogen aansprakelijk, indien het in zijn taak van toezicht houden is te kort geschoten, waardoor een bovenmatige last op het onder beheer staande vermogen is gelegd.
 Verzoek van appallanten — bestuurders van een handelszaak — tot veroordeling van het N.B.I. tot betaling van een restant bedrag voor beloning van bestuurders in appèl afgewezen.
 (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 99; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43.) N.R. No. 1788.

Vorderingen tot teruggave van verkochte handelszaken of roerende goederen

- No. 1229. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 3 Oct. 1949. (Mrs. Verdam, de Flines en Lubbers).
 De veilinghouder is tegenover de gedeposeerde alleen dan tot schadevergoeding verplicht, indien door de wijze waarop hij zijn medewerking heeft verleend het achterhalen der goederen of de waarde daarvan onmogelijk is geworden, doordat de kopers onbekend zijn of doordat de verkoop zodanig is geschied, dat de kopers zich op hun goede trouw kunnen beroepen.
 In andere gevallen acht de Raad het redelijk dat door de veilinghouder de ontvangen provisie wordt terugbetaald.
 (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.) N.R. No. 1756.
- No. 1230. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 13 April 1950. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).
 De goederen van verzoekster zijn op 21 October 1944 ingevolge art. 3 j^o. art. 2 sub 3 en art. 1 sub 5 E 133 van rechtswege overgegaan in eigendom van de Staat en zijn krachtens art. 3 G 382 eigendom van de Staat gebleven. Art. 77 van het vredesverdrag met Italië brengt hierin geen wijziging.
 Beroep tegen de beschikkingen van het N.B.I. verworpen.
 (Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 3; Wijziging Besluit Vijandelijk Vermogen (G 382) art. 3.) N.R. No. 1765.

Vorderingen m.b.t. huwelijksgoederen- en erfrecht.

- No. 1231. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 3 April 1950. (Mrs. van Haften, Polak en Onnen).
 Verzoek om onderhandse geschriften rechtskracht van een geldig testament te geven, afgewezen.
 Er zijn geen genoegzame gronden aangevoerd, waarom de weggevoerden, met voorbijgang hunner familieleden, hun buurman-verzoeker en diens nakomelingen tot erfgenaam van het gehele vermogen zouden hebben ingesteld. Bovendien was destijds nog het invoeren van de hulp van een notaris zeer wel mogelijk geweest. Achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk geacht, verzoek afgewezen.
 (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.) N.R. No. 1761.

Vorderingen tot nietig-verklaring van aan de Nederlandse Bank verkochte dollar- en pondenbiljetten, resp.: verkocht goud

No. 1232. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's GRAVENHAGE, 19 Juni 1950. (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De D.R.T. heeft in 1941 de tot het vermogen van verzoekers behorende gouden tientjes aan de Nederlandse Bank te koop aangeboden, overeenkomstig het bepaalde bij het Deviezenbesluit 1941 t.o.v. ingezetenen.

Dit aanbieden der gouden tientjes aan de Nederlandse Bank kan niet worden aangemerkt als een onrechtmatige daad van de D.R.T., zodat de erkenning van een vordering te dezer zake terecht is geweigerd.

Beroep verworpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.) N.R. No. 1749.

Vorderingen met betrekking tot verzekeringsovereenkomsten.

No. 1233. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAG 's-GRAVENHAGE, 19 Nov. 1949. (Mr. Block).

Het overlijden van de verzekerde in het kamp Auschwitz tijdens de oorlog is een overlijden rechtstreeks of zijdelings ten gevolge van oorlogsgeweld; immers het uitmoorden der Joden in door Duitsland bezette gebieden was een gewelddadige handeling, waartoe Duitsland alleen door de oorlog in staat was en welke door Duitsland als middel tot bereiking van zijn oorlogsdoel werd gehanteerd. Polis van levensverzekering hersteld tot het bedrag van de wiskundige reserve ingevolge art. 8 der polis-voorwaarden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1789.

Vorderingen met betrekking tot onroerende zaken; hypothecaire vorderingen.

No. 1234. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 23 Juni 1949. (Mrs. Sluis, Raedt en Köster).

Van gedaagde kon niet worden verlangd dat hij zijn weigering om de hypotheek af te lossen per 1 Augustus 1943 aan de A.N.B.O. zou baseren op een ontkenning van het recht van de bezetter om de verordeningen 154/41 en 37/43 in het leven te roepen, doch anderszids is gedaagde in het andere uiterste vervallen en heeft geen poging gedaan om de aflossing te vertragen.

Nadat de landing in Normandië was gelukt heeft men nimmer meer iets van de N.G.V. gehoord. Daardoor is aannemelijk dat het achterwege laten door gedaagde van elke poging om de aflossing te vertragen aan verzoeker schade heeft berokkend.

Vordering tot herstel van de hypothecaire lening toegewezen, voor zover verzoeker door de betaling niet is gebaat.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1732.

No. 1235. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 13 Oct. 1949. (Mrs. Sluis, Mijnsen en Köster).

Art. 33 E 100 heeft de strekking om de debiteur te beschermen, die zich naar bezettingsrecht niet kon verzetten tegen een opeising van de schuld door een ander dan de werkelijke crediteur. Deze strekking zou niet worden verwezenlijkt wanneer een uit het bezettingsrecht voortvloeiende wijziging in de tijdsbepaling, welke overigens aard en oorzaak van de oorspronkelijke schuld ongewijzigd laat,

tengevolge zou hebben dat geen gehoudenheid tot betaling als bedoeld in art. 33, lid 1, E 100, zou worden aangenomen.

Verzoek tot herstel van de hypothecaire vordering ontzegt.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 33.)

N.R. No. 1755.

- No. 1236. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 29 Nov. 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Baron van der Feltz.)

Zelfs indien de koper van een Joods onroerend goed uit een aan de koop voorafgaand gesprek heeft kunnen afleiden, dat de Joodse eigenaar tegen de koop geen bezwaar had of daarmede instemde, dan kan aan verzoeker als vroegere eigenaar van het pand een dergelijke toestemming niet worden tegengeworpen, vermits die toestemming niet in volle vrijheid is gegeven.

De door de oorlogskoper afgesloten molestverzekering komt voor rekening van verzoeker.

Koopovereenkomst vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de notaris-bemiddelaar.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.). N.R. No. 1757.

- No. 1237. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 21 Febr. 1950. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Hoog).

Vordering op de N.G.V. wegens schade aan een huis toegebracht door derden in de tijd tussen 29 September 1943 en 23 Juni 1944. De N.G.V. heeft het perceel over die periode in beheer gehad en is deswege voor de aangebrachte schade aansprakelijk.

In hoger beroep het N.B.I. gelast verzoeker's vordering op de N.G.V. te erkennen voor zover betreft bovenbedoelde schade.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1758.

- No. 1238. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 7 Jan. 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Het beding, dat een hypothecaire vordering opeisbaar zou zijn bij het overlijden van de schuldenares, brengt weliswaar mede, dat de vordering niet opeisbaar zou zijn gedurende het leven van de schuldenares, maar dit neemt niet weg, dat zij in den zin van art. 33, lid 1, E 100, tot betaling gehouden was van het door haar krachtens de acte van geldlening verschuldigde. Die gehoudenheid „al of niet onder voorwaarden” omvat ook het hierboven bedoelde beding omtrent de opeisbaarheid, waarop de aangehaalde bewoordingen juist betrekking hebben.

Het beding is gemaakt in het belang van de debitrice, die daarvan afstand kan doen zonder dat de crediteur betaling kan weigeren als zijnde onverschuldigd. Geen termen aanwezig geacht voor de toepassing van art. 33, 3e lid, E 100.

Vordering tot herstel van de hypothecaire vordering afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 33.)

N.R. No. 1760.

- No. 1239. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 15 April 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Bij de toepassing van rechtsherstel dient de Raad de gevolgen te regelen ingevolge art. 22 E 100, naar redelijkheid en billijkheid en heeft hij te overwegen of er redenen zijn voor toepassing van art. 27 sub 3 E 100.

Aangezien de transactie tussen de Doctor Abraham Kuyper-Stichting en de Centrale is tot stand gekomen door personen, door de bezetter onrechtmatig als bestuurder aangesteld, acht de Raad het onbillijk en onredelijk, de schade ten laste van één der partijen te doen komen in plaats van deze gelijkelijk over beide partijen te verdelen.

De Raad bepaalt dat tussen partijen een renteverrekening zal plaats vinden en stelt deze rente vast op 4 % 's jaars en dat de schade van het integrale rechtsherstel voor de helft door de Stichting zal worden gedragen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 22, 25, 27.)

N.R. No. 1768.

- No. 1240. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 13 Dec. 1949. (Mrs. de Gaay Fortman, G. A. Schreuder en Baron van der Feltz).

Verweerder doet terecht een beroep op art. 33, 1e lid E 100. Dat hij betaalde 2½ maand vóór de dag, tegen welke was opgezegd, doet daaraan niet af, omdat niet te voorzien was dat uitstel van de betaling tot 23 December 1943 enig verschil zou maken, wat in werkelijkheid ook niet het geval is geweest.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 33.) N.R. No. 1783.

Appèl van beslissingen Afdeling Effectenregistratie.

- No. 1241. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 15 Mei 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuw-kuyk).

Het feit, dat buitenlandse effecten waren verkocht met een kettingverklaring, zoals vereist ingevolge verordening 155/40, bewijst niets omtrent de rechtmatigheid van de verkoop, noch omtrent de goede trouw van de verkoper. Daarvoor diende de koper te goeder een onderzoek in te stellen dit had de Twentsche Bank zeker behoren te doen nu bekend was dat Sindram tussenpersoon was. De Twentsche Bank heeft nagelaten een serieus onderzoek naar de herkomst in te stellen, hetgeen op eenvoudige wijze had kunnen plaats vinden. De Twentsche Bank was derhalve niet te goeder trouw en dit slaat terug op haar cliënt de Neef.

Beslissing a quo vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53, 68.)

N.R. No. 1733.

- No. 1242. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 28 Nov. 1949. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuw-kuyk).

Terecht heeft de Afdeling Effectenregistratie overwogen, dat het begrip goede trouw als bedoeld in art. 32 E 100 niet alleen inhoudt het niet geweten hebben, dat het geroofde effect werkelijk van roof afkomstig was, doch ook het gegronde redenen hebben om te vermoeden, dat dit niet het geval was.

Bij de aankoop van een effect buiten de beurs om in een tijd waarin talrijke door Duitse instanties geroofde en in de handel gebrachte effecten in omloop waren, kan de in art. 32 E 100 omschreven goede trouw slechts worden aangenomen, indien de koper gegronde redenen had om te vermoeden, dat het effect niet geroofd was.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53.) N.R. No. 1734.

- No. 1243. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
24 April 1950. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).
- Appellant kan nog bij pleidooi nieuwe gronden van juridischen aard tegen de juistheid der aangevallen beslissing aanvoeren, ook al zijn deze in het appelrequest niet geformuleerd.
- Wanneer een effect tijdens de bezetting in regelmatig beursverkeer is verkregen moet niettemin de goede trouw van verdere verkrijgers worden getoetst. (Zie N.R. No. 1560).
- Beslissing a quo vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.
- (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 5e lid, 32.)
N.R. No. 1735.
- No. 1244. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
20 Maart 1950. (Mrs. Tabing Suermond, de Flines en van Nieuwkuyk).
- Hoewel de Afdeling Effectenregistratie heeft verklaard geen bezwaar te hebben tegen ontvankelijkverklaring van het beroep ingeval van overschrijding van de appeltermijn, acht de Raad niettemin daartoe geen termen aanwezig, nu er geen bijzondere redenen zijn gebleken waarom appellant de gestelde termijn heeft overschreden.
- (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.) N.R. No. 1738.
- No. 1245. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
17 April 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermond en van Nieuwkuyk).
- Bij aankoop van een effect buiten regelmatig beursverkeer kan de koper slechts dan geacht worden dit te goeder trouw te hebben verkregen, indien hij zich door een deugdelijk onderzoek naar de herkomst daarvan heeft vergewist, dat het bezit daarvan voor de eigenaar niet is verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 E 100.
- Appellant, stellende dat hij bij aankoop geheel heeft vertrouwd op de verklaring van zijn verkoper, heeft zijn goede trouw in de zin van art. 32 E 100 niet aannemelijk gemaakt.
- Beslissing a quo bevestigd.
- (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53, lid 3.)
N.R. No. 1739.
- No. 1246. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
8 Mei 1950. (Mrs. Verdam, de Flines en Romein).
- De koper van Amerikaanse effecten, in begin 1945 opdracht gevende aan zijn commissionair, heeft moeten begrijpen, dat hij kans liep besmette stukken te krijgen.
- Door deze opdracht te geven zonder enige restrictie kon hij zijn commissionair er geen verwijt van maken dat deze, afgaande op de garantie van iemand, die hij als betrouwbaar kende, geen verder onderzoek heeft ingesteld.
- Commissionair derhalve niet schadeplichtig geacht en de vordering tegen dezen ontzegd.
- (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53.) N.R. No. 1740.
- No. 1247. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,**
13 Febr. 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermond en van Nieuwkuyk).
- Het effect door appellant in 1942 gekocht in regelmatig beursverkeer valt onder art. 2 H 251 zodat erkenning van appellant als eigenaar is uitgesloten.

Toewijzing van het effect aan geïntimeerde is mogelijk i.v.m. art. 13 H 251 en bovendien heeft het B.I. verklaard tegen het verlenen van rechtsherstel aan geïntimeerde geen bezwaar te hebben. De rechtsverhouding van appellant tot de Staat i.v.m. art. 4, lid 2, H 251, kan geen invloed hebben op de toepassing van art. 54 E 100. Beslissing a quo bekrachtigd.

(Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied (H 251) artt. 2, 13; Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54.)

N.R. No. 1759.

No. 1248. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
27 Febr. 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuw-
kuyk).

De aandelen op naam van de „Nationale” van partij Simons zijn tijdens de bezetting door de „Nationale” ingekocht en ingetrokken en het daarbij behorende onderpand aan Lippmann uitgeleverd. De Afdeling Effectenregistratie had geen beslissing gegeven over de aandelen „Nationale” en aan partij Simons een schadevergoeding toegekend voor het verlies van het onderpand.

Partij Simons dient in de eigendom van de aandelen „Nationale” te worden hersteld, terwijl ten aanzien van de eigendom van de tot het onderpand behorende effecten door de Afdeling Effectenregistratie een onderzoek dient te worden ingesteld. De vraag of aan partij Simons schadevergoeding moet worden toegekend, kan eerst daarna aan de orde komen.

Beslissing a quo vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 52, 54, 59.)

N.R. No. 1767.

No. 1249. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
20 Febr. 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuw-
kuyk).

Het effect van appellant, door hem in 1935 verworven, is buiten zijn toedoen in bezettingstijd verruild met het litigieuze effect. Uit de mededeling van appellant blijkt niet dat hij dit effect onder bezwarende titel heeft verkregen. In elk geval heeft appellant geen onderzoek ingesteld naar de herkomst van het effect, zodat goede trouw in de zin van K.B. E 100 niet aanwezig kan worden geacht.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68.) N.R. No. 1769.

No. 1250. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
20 Febr. 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuw-
kuyk).

Een beroep ingesteld tegen een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie staat aan belanghebbenden binnen de grenzen van art. 68 E 100 open, ook indien deze beslissing een gevolg is van de terugwijzing van een bij de Afdeling Rechtspraak aanhangige procedure, waarbij de vraag omtrent de eigendom van effecten in geschil was.

Het beroep in zover het is gericht tegen zuiver feitelijke beslissingen van de Afdeling Effectenregistratie kan, ingevolge de beperking der gronden bij art. 68 E 100, niet ter toetsing komen.

De rechtspositie van de toekomstige houder van een aandeel aan toonder is van andere aard dan die van de houder van een aandeel op naam en de bepalingen betreffende de overdracht van aandelen op naam gelden niet voor de overdracht van het recht op uitreiking van aandelen aan toonder.

Het beroep, voorzover ontvankelijk, verworpen, met bekrachtiging van de beschikking a quo.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 44, 45, 68.)

N.R. No. 1775.

- No. 1251. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 3 Oct. 1949. (Mrs. Verdam, de Flines en Romein).

Uit het verzoekschrift blijkt niet op welke der in art. 68, 5e lid, E 100 bedoelde gronden het beroep is ingesteld. Appellanten vragen een zuivere herbehandeling van de zaak en een opnieuw in overweging nemen van het in eersten aanleg aangevoerde, hetgeen blijkens de bewoordingen van art. 68, 5e lid, E 100, is uitgesloten. Het is ontoelaatbaar een nieuw feit aan te voeren bij pleidooi in appèl wanneer dit niet is gesteld in eersten aanleg noch bij het appèlrequest.

Beroep afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68, 5e lid.) N.R. No. 1779.

- No. 1252. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 20 Febr. 1950. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuw-kuyk).

Door niet in te gaan op het verzoek van appellanten om een bepaalde aangewezen comm'ssionair te veroordelen tot schadevergoeding ex art. 59 E 100 tegelijk met de beslissing over de erkenning van of herstel in de eigendom van een effect, kan niet gezegd worden dat de Afdeling Effectenregistratie haar bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze heeft uitgeoefend. De eis der gelijktijdige beslissing over de schadevergoeding ex art. 59 E 100 vindt geen steun in de Wet.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 52, 53, 54, 59, 68.)

N.R. No. 1784.

- No. 1253. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 13 Maart 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuw-kuyk).

Bij de aankoop van effecten voor een ideëel doel dienen geen andere eisen ten aanzien van de goede trouw te worden gesteld dan in andere gevallen. Er is niet gebleken noch gesteld dat de kopers bepaalde redenen hadden om aan te nemen, dat de gekochte effecten niet geroofd waren, zodat ten onrechte de goede trouw van geïntimeerde is aangenomen.

Beslissing a quo vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 53.)

N.R. No. 1785.

- No. 1254. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM**, 12 Dec. 1949. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuw-kuyk).

Appellante, zich beroepende op de goede trouw harer echtgenoot bij de verkrijging der effecten onder bezwarende titel, moet deze goede trouw aannemelijk maken eventueel met behulp van het vermoeden van art. 53, lid 3, E 100.

De bepalingen van het K.B. E 100 laten geen omkering van de bewijslast toe, zoals door appellante verzocht.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53.) N.R. No. 1786.

Belangrijk voor U!

ONZE KINDEREN EN HUN TOEKOMST

het destijds *veelgelezen en zeer bekende*
maandblad van wijlen *dr. Hamaker*
herboren!

VIER in geheel Nederland op hun ter-
rein erkende deskundigen, nl.: de kinder-
arts **Ph. H. Fiedeldij Dop**, te

Amsterdam; de directeur van het Voor-
lichtingsbureau van de Voedingsraad.

Dr. C. den Hartog; de arts-paeda-
goog **Dr. D. Arn. van Krevelen**,

en de onderwijzman **J. van Mourik**,

allen te 's-Gravenhage, vormen de redactie
van dit **ALGEMEEN PAEDA-**

GOGISCH EN CULTUREEL

MAANDBLAD VOOR GEZIN,

ONDERWIJS, JEUGDBEWE-

GING EN JEUGDZORG, daarbij

gesteund door een uitgelezen schaar van

deskundigen op deze terreinen.

Rijk geïllustreerde en gevarieerde popu-
lair-wetenschappelijke inhoud. Bevat o.a.

een vragenrubriek: „Ouderavond”, een

onderwijsrubriek: „Van het school-erf”.

idem „Het kinder- en jeugdboek”, enz.

*Abonnements-
prijs f 6.30 p. j.*

*Voor het buiten-
land verhoogd
met porto-kosten*

Uitgave Drukkerij-Uitgeverij „De Hofstad”

Scheepmakersstraat 1-3 - Telefoon 77 34 96 - 's-Gravenhage

VRAAG NOG HEDEN EEN PROEFNUMMER!

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

15 FEBRUARI 1951

NUMMER

9

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSpraak: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-ORIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's · Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstaking ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1—3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR / 25,—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 — POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	612
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	615
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	621
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	621
 Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/12 tot en met 51/15, 33 tot en met 48	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Artt. 34 en 11, lid 4, E 133 en art. 1401 B.W.

Over de belangrijke vraag of en in hoeverre de artikelen 43 en 11, lid 4, E 133 uitsluiten, dat de gewone rechter oordeelt over (on)rechtmatigheid van handelingen van het Nederlandse Beheersinstituut sprak de Hoge Raad zich op 15 December 1950 uit in een arrest, dat wij hieronder overnemen uit Rechtspraak van de Week 1950 No. 34.

HOGЕ RAAD (Burg. Kamer), 15 December 1950. (Mrs. Donner, van der Meulen, Losecaat Vermeer, Smits en de Jong). (Zie Ned. Jur. Blad 1950 blz. 950 no. 144).

Het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, eiser tot cassatie van een door het Gerechtshof aldaar op 24 Maart 1950 tussen partijen gewezen arrest, adv. Mr. D. J. Veegens,

tegen:

E. Houtvester, wonende te Rotterdam, verweerder, adv. Mr. C. R. C. Wyckerheld Bisdom; gepleit door Mr. Anema, Rotterdam.

De Hoge Raad, enz.;

O. dat uit het bestreden arrest blijkt:

dat Houtvester als eiser in eersten aanleg heeft gevorderd de veroordeling van het Beheersinstituut tot betaling van f 3800,— op grond van de volgende feiten: dat hij in de maand Mei 1945 door een arrestatieploeg van de B.S. is gearresteerd terzake van lidmaatschap van de N.S.B.; dat het Beheersinstituut het beheer over zijn vermogen heeft gekregen; dat het Beheersinstituut tijdens dit beheer in November 1945 heeft verkocht een hem, Houtvester toebehorende motorboot met toebehoren voor een bedrag van f 1200,—; dat de waarde van bovenvermelde motorboot in de maand November 1945 minstens f 5000,— bedroeg; dat het Beheersinstituut bij haar beheer van het vermogen van eiser derhalve niet is opgetreden als een goed beheerder en eiser derhalve door het wanbeheer van het Beheersinstituut een schade heeft geleden van f 3800,—;

dat het Beheersinstituut tegen deze vordering onder meer heeft aangevoerd, dat het met betrekking tot de uitvoering van de hem bij het Besluit Vijandelijk Vermogen opgedragen taak onder een speciaal administratief-rechtelijk toezicht is geplaatst van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel, respectievelijk van den Voorzitter van dezen Raad, en dat de omstandigheid, dat het oordeel over de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de handelingen van het Beheersinstituut aan een andere (rechterlijke) instantie is toevertrouwd, den gewonen rechter onbevoegd doet zijn van een zaak als de onderhavige kennis te nemen, althans eiser in zijn bij den gewonen rechter aanhangig gemaakte vordering niet ontvangen kan worden; dat het Beheersinstituut voorts onweersproken heeft gesteld, dat Houtvester het rechtsmiddel, bedoeld in art. 11 en/of art. 43 van genoemd besluit niet heeft aangewend;

dat de Arr.-Rechtbank te Rotterdam bij vonnis van 6 April 1949 zich bevoegd heeft verklaard van de vordering kennis te nemen, Houtvester ontvankelijk heeft geoordeeld in de door hem ingestelde vordering, en hem tot getuigenbewijs heeft toegelaten;

dat het Beheersinstituut van dit vonnis in hoger beroep is gegaan en daartegen als eerste grief heeft aangevoerd, dat de Rechtbank ten onrechte Houtvester in zijn vordering ontvankelijk heeft verklaard, ofschoon tegen de aangevochten beheersdaad beroep heeft opengestaan ingevolge art. 43 van het Besluit E 133, welk rechtsmiddel niet is aangewend;

O. dat het Hof in het bestreden arrest omtrent deze grief heeft overwogen:

„dat Houtvester niet opkomt tegen het feit, dat zijn vermogen onder het beheer van het Beheersinstituut is gesteld en evenmin tegen het besluit van dat Instituut om tot verkoop van de motorboot over te gaan, maar tegen de wijze, waarop het Beheersinstituut bij dien verkoop is te werk gegaan, namelijk de hem als beheerder toevertrouwde belangen op onvoldoende en nalatige wijze heeft behartigd door een boot, die een waarde zou hebben van f 5000,— voor f 1200,— te verkopen zonder dat van enige bijzondere omstandigheid blijkt, die een verklaring zoude geven van laatstgenoemde, zeer lage prijs; dat het Beheersinstituut door in het maatschappelijk verkeer als privaatspersoon op te treden, zoals ten deze door een boot te verkopen, gebonden is aan het voor elke beheerder geldende rechtsbeginsel, dat hij de hem toevertrouwde belangen zo goed mogelijk moet behartigen op straffe van zich anders aan een onrechtmatige daad schuldig te maken, die hem tot schadevergoeding verplicht; dat de bepaling van art. 43 noch art. 11 van dat Besluit E 133 in het verkrijgen ener schadevergoeding niet voorziet, waar uit de aard der zaak daarin er van wordt uitgegaan, dat het Beheersinstituut de hem opgedragen taak zo juist mogelijk vervult, zodat het slechts bepalingen inhoudt voor gevallen, dat over bepaalde beschikkingen of handelingen verschil van inzicht kan bestaan voor welke gevallen dan een bijzondere rechtsgang is voorgeschreven; dat uit art. 11 E 133, zoals dit later is gewijzigd bij besluit F 272, blijkt, dat het Beheersinstituut bij zijn handelingen zich als regel buiten het daar genoemde geval, moet richten naar het belang van het onder beheer gestelde vermogen; dat dus terecht de Rechtbank de vordering ontvankelijk achtte zoals deze gegrond is op een onrechtmatige daad, gelegen in het op grove wijze verwaarlozen door de beheerder van de aan hem als zodanig toevertrouwde belangen;”

op welke gronden het Hof, na nog een tweede grief ongegrond te hebben bevonden, het vonnis heeft bevestigd;

O. dat het Beheersinstituut 's Hof's arrest met het navolgende middel van cassatie bestrijdt:

„S. of v.t. van de artt. 1401, 1402 en 1403 B.W., 48 Rv., 6, 10, 11, 33, 34, 35, 36 en 43 van het gewijzigde Besluit Vijandelijk Vermogen, Stbl. E 133, 4, 5, 18, 19, 151 en 152 van het gewijzigde Besluit Herstel Rechtsverkeer, Stbl. E 100, doordat het Hof op de gronden, vermeld in het bestreden arrest, ongegrond heeft geoordeeld de eerste grief van het Beheersinstituut, inhoudende dat de Rechtbank ten onrechte Houtvester in zijn vordering ontvankelijk heeft verklaard, ofschoon tegen de aangevochten beheersdaad hoger beroep heeft opengestaan ingevolge art. 11 en/of art. 43 van het Besluit E 133, welk rechtsmiddel niet is aangewend.

ten onrechte,

omdat door de instelling van den bijzonderen rechtsgang van de laatstelijk genoemde artikelen de vraag, of het Beheersinstituut door den verkoop van Houtvester's eigendom, die het onderwerp van dit geding uitmaakt, ook de belangen van den onder beheer gestelde zo goed mogelijk heeft behartigd ter uitsluitende beoordeling is komen te staan van de Voorzitter van den Raad voor het Rechtsherstel en/of de Afdeling Rechtspraak van dien Raad en mitsdien aan de beoordeling van den gewonen rechter is onttrokken, ook indien zij hem wordt voorgelegd in den vorm van een vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad, gelegen in het (beweerdelijk) op grove wijze verwaarlozen door den beheerder van de aan hem als zodanig toevertrouwde belangen;”

O. daaromtrent:

dat de in de Besluiten Vijandelijk Vermogen (E 133) en herstel rechtsverkeer (E 100) neergelegde regelingen den gewonen rechter niet onbevoegd maken kennis te nemen van vorderingen tot schadevergoeding tegen het Beheersinstituut terzake van door dit lichaam gepleegde onrechtmatige daden;

dat echter een eiser in zijn vordering tot schadevergoeding niet zal kunnen worden ontvangen in die gevallen, waarin de mogelijkheid om zulk een vor-

dering in te stellen onverenigbaar moet worden geacht met het in de artt. 43 en 11 van het Besluit Vijandelijk Vermogen toegekende recht van beroep;

dat het Hof zodanige onverenigbaarheid te dezen niet aanwezig heeft geacht op grond van zijn opvatting, dat deze artikelen slechts betrekking hebben op gevallen, waarin over bepaalde beschikkingen of handelingen van het Beheersinstituut verschil van inzicht kan bestaan, en mitsdien niet op gevallen als het onderhavige, waarin naar 's Hofs oordeel wordt geklaagd over het op grove wijze verwaarlozen door het Beheersinstituut van de aan hetzelfde toevertrouwde belangen;

dat deze onderscheiding moet worden verworpen, daar de genoemde artikelen niet uitsluiten, dat het beroep wordt ingesteld tegen een rechtshandeling van het Beheersinstituut — te dezen den verkoop van een vermogensbestanddeel onder de waarde — indien het Beheersinstituut door deze handeling te verrichten op grove wijze de belangen van het beheerde vermogen verwaarloost;

dat het genoemde rechtsmiddel de mogelijkheid schept, dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen de gevolgen van door het Beheersinstituut begane misstappen op andere wijze dan door een veroordeling tot schadevergoeding worden hersteld, met name door vernietiging van een door dit lichaam aangegane rechtshandeling;

dat daarom moet worden aangenomen, dat degene die zich beklagt dat het Beheersinstituut zich aan wanbeheer heeft schuldig gemaakt door een bepaalde hem toebehorende zaak beneden de waarde te verkopen, zich door het rechtsmiddel, hem door het Besluit Vijandelijk Vermogen gegeven, niet te gebruiken den weg afsnijdt het Beheersinstituut voor den gewonen rechter tot schadevergoeding aan te spreken;

dat het middel derhalve terecht klaagt, dat het Hof de eerste grief van het Beheersinstituut niet gegrond heeft bevonden;

O. dat het bestreden arrest moet worden vernietigd en de Hoge Raad ten principale kan rechtdoen;

Vernietigt het bestreden arrest en het daarbij bevestigde vonnis;

Verklaart Houtvester niet-ontvankelijk in de ingestelde vordering;

Veroordeelt Houtvester in de kosten.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 89. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy plv.), 6 December 1950 (i.z. Herberhold/
van der Bilt en „Sure-a-lite”).

Het beroep tegen de verkoop van een partij hang- en sluitwerk is tardief; het zeiljacht is in het belang van het onder beheer gestelde vermogen verkocht tegen een niet onredelijke prijs; ook het beroep tegen de voor appelland aangegane dading kan niet worden toegevoezen, nu het besluit om daartoe over te gaan gerechtvaardigd was door het rechtstreeks daarbij betrokken belang van appelland.

Wij, Voorzitter enz.;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de grondèn, vervat in zijn hier als in hun geheel geïnsereerd te beschouwen en hieronder voorzoveel nodig nader te bespreken verzoekschriften, zich gegriefd gevoelt door en bij Ons in beroep komt van:

- a. de verkoop op 24 Februari 1948 door het Beheersinstituut aan partij Pessers van het tot appelland's vermogen behorend kajuitzeiljacht „Agnes”, voor de prijs van f 6.000,—;
 - b. de verkoop op 23 Juni 1947 door het Beheersinstituut aan partij Van der Bilt van een tot appelland's vermogen behorende partij hang- en sluitwerk, groot 65 kisten, voor de prijs van f 8.700,—;
 - c. het sluiten van een dading in Augustus 1947 zonder overleg of ruggespraak met appelland door de beheerder over appelland's vermogen, Mr. W. J. G. Vermeulen te Utrecht, c.q. het Beheersinstituut met „Sure-a-Lite”, waarbij appelland's aandeel in „Sure-a-Lite” werd afgekocht voor een bedrag van f 2.500,—;
- verzoekende appelland:

1e. nietigverklaring althans vernietiging van de verkoop van voormeld zeiljacht met bevel tot teruggave daarvan aan appelland, kosten rechtens;

2e. nietigverklaring althans vernietiging van de verkoop van voormelde partij hang- en sluitwerk met bevel tot teruggave daarvan aan appelland, kosten rechtens;

3e. nietigverklaring van de sub c vermelde, door het Beheersinstituut met „Sure-a-Lite” 'gesloten overeenkomst van dading en herstel van de rechtsbetrekkingen tussen partijen in de oorspronkelijke voor het sluiten der dading aanwezige toestand, kosten rechtens;

Overwegende, dat van de zijde van het Beheersinstituut en van de ambts-halve in het geding geroepen partijen tegen appelland's vorderingen verweer is gevoerd bij hun voormelde schrifturen, die hier eveneens als in hun geheel geïnsereerd moeten worden beschouwd en waarop voorzover nodig hieronder nader zal worden teruggekomen, en mondeling ter voormelde terechtzitting, concluderende het Beheersinstituut ten aanzien van de vordering tot nietigverklaring van de verkoop van appelland's zeiljacht tot niet-ontvankelijkverklaring althans afwijzing van het beroep, kosten rechtens, en ten aanzien van de overige vorderingen tot afwijzing van het beroep, kosten rechtens, partij Pessers tot afwijzing van het beroep, partij Van der Bilt, na ter terechtzitting zijn beroep op Onze onbevoegdheid te hebben ingetrokken, tot niet-

ontvankelijkverklaring althans ontzegging van het beroep, kosten rechtens; en partij „Sure-a-Lite” tot afwijzing van het beroep met voor zoveel nodig bekrachtiging van de litigieuze dading, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Post alia:

dat immers appelland eerst op 8 Juli 1949 beroep tegen deze transactie (Verkoop van een partij hang- en sluitwerk — Red.) heeft ingesteld, derhalve meer dan een jaar nadat hij van de bestreden handeling van het Beheersinstituut kennis heeft gekregen, zodat Wij appellants beroep, dat met overschrijding van de in het belang der rechtszekerheid voorgeschreven beroepstermijn is ingediend, ambtshalve niet-ontvankelijk zullen hebben te verklaren;

Overwegende, dat appelland tegen de sub a vermelde verkoop van appelland's zeiljacht, de navolgende grieven heeft aangevoerd:

- a. de krachtens artikel 11, lid 1, sub a vereiste toestemming van de procureur-fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof is niet verleend;
- b. het belang van het onder beheer gestelde vermogen of deszelfs schuldeisers, noch ook het algemeen belang of de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep vorderden de verkoop van meerbedoeld kajuitzeiljacht;
- c. het zeiljacht is verkocht voor f 6.000,— bruto (de netto opbrengst schijnt f 5.788,— te zijn geweest), maar de verkoopwaarde in Nederland van bedoeld zeiljacht was een veelvoud van dit bedrag, hetgeen o.m. kan blijken uit de omstandigheid, dat de Inspectie der Directe Belastingen te Utrecht in een brief van 18 November 1946 meerbedoeld zeiljacht als een vermogenspost per 1 Januari 1946 (dus midden in de winter) opgaf voor f 10.000,—;

Overwegende, dat, anders dan appelland ter terechtzitting tegen het Beheersinstituut heeft staande gehouden, de hiervoren sub a vermelde toestemming niet vereist is, indien de bestreden verkoop heeft plaats gevonden in het belang van het gevoerde vermogen of deszelfs schuldeisers;

Overwegende, dat, nu partijen verdeeld worden gehouden door de vraag, of, zoals appelland in zijn sub b vermelde grief bestrijdt, de onderhavige verkoop in het belang van appelland's vermogen zijn motivering heeft kunnen vinden, Wij laatstgenoemde grief allereerst in behandeling zullen nemen, waarna de van de beoordeling dezer grief afhankelijke grief sub a onder ogen kan worden gezien;

Overwegende, dat met betrekking tot de sub b vermelde grief de standpunten van het Beheersinstituut en appelland aldus tegenover elkander staan, dat volgens het Beheersinstituut appelland's vermogen blijkens rapport van het accountantskantoor Bels en Van Hulst per 1 Januari 1948 was negatief f 90.458.31 en dat de verkoop noodzakelijk was voor de betaling van de zekerheidsstelling, zijnde de fiscus een voorname crediteur, terwijl appelland, ontkennende, dat het vermogen negatief was, stelt, dat in Juni 1947 de grondheffing door het Beheersinstituut werd vastgesteld op f 2.977,—, terwijl op 13 October 1947 de beheerder voor het Tribunaal een verklaring heeft afgelegd, die leidde tot een verbeurdverklaring van f 500.000,—, hetgeen niet mogelijk was geweest, indien het vermogen negatief was, blijkende de liquiditeit van appelland's onderneming tevens uit een ten processe overgelegd, aan appelland's raadsman gericht, schrijven d.d. 22 April 1950 van het accountantskantoor Rijnberg & de Blaey, voor zover van belang luidende:

„Zoals U bekend zal zijn, werden door de fiscus, aanvankelijk via een zekerheidsstelling en nadien via aanslagen, grote bedragen van de heer Herberhold gevorderd wegens Inkomstenbelasting en Ondernemingsbelasting over de jaren t/m 1 April 1946 en wegens Vermogensaanwasbelasting, in totaal f 1.731.931,21 belopende.

Tegen de aanslagen werden formele bezwaarschriften ingediend, later gevolgd door uitvoerig gedocumenteerde.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/12

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 13 Maart 1950. (Mrs. Jhr. van der Does de Willebois, Dijksterhuis en Polderman).

Rechtsherstel vorderingen voor zover gericht tegen de Staat afgewezen. Daargelaten of de Staat door zijn eigen burgers ter verantwoording kan worden geroepen voor een daad van wetgeving, de verordening 49/1941, waarbij de Rijksradio Omroep is gecreëerd, was een daad van wetgeving van de vijand, waarvoor de Nederlandse Staat zeker niet aansprakelijk kan worden gesteld.

Eigenaar van de eigendommen van de A.V.R.O. werd niet de Staat, maar de Rijksradio Omroep. Het toekennen van een herstelaanspraak tegen de Staat zou bovendien onrecht betekenen tegenover talloze anderen, die door de vijand zijn gedupeerd.

Rechtsherstel tegen de Rijksradio Omroep is in principe onbetwist. De gedachte van rechtsherstel naar redelijkheid en billijkheid wordt het dichtst benaderd door de verdeling van het liquidatie-saldo bij de Rijksradio Omroep tussen alle daarbij betrokken omroep-organisaties. De A.V.R.O. en de zuster-organisaties zullen de bedrijfsvoering zoals die in feite is geweest gedurende de oorlogstijd, moeten aangaan, aangezien van een reconstructie geen sprake kan zijn.

Partijen in overweging gegeven met de 3 andere radio-omroep-organisaties de gevolgen van het rechtsherstel in onderling overleg te regelen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 24 Februari 1948 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van de te Amsterdam gevestigde Vereniging: Algemene Vereniging „Radio Omroep” (Avro), gemachtigde Mr. G. J. Salm, advocaat en procureur te Amsterdam, in welk verzoekschrift de Avro vordert dat de Raad:

a. zal nietig verklaren alle rechtsbetrekkingen, tussen Avro en de Staat, respectievelijk het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep „De Nederlandse Omroep”, bestaande en bestaan hebbende, ingevolge welke bezittingen van Avro aan de Staat, respectievelijk het Staatsbedrijf zijn overgegaan;

b. herleefd zal verklaren alle tussen de Avro en de haar ontnomen bezittingen bestaan hebbende rechtsbetrekkingen die ter uitvoering van de Verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 12 Maart 1941 no. 49 zijn opgeheven;

c. de Staat der Nederlanden en het voormeld Staatsbedrijf Rijksradio Omroep, thans in liquidatie, zal veroordelen om hoofdelijk, des dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd, ter vergoeding van de door Avro als gevolg van de ontneming harer bezittingen geleden schade te betalen, de in het verzoekschrift gespecificeerde som van twee miljoen negen en negentig duizend driehonderd vier gulden vier en negentig cent (f 2.099,304,94) met de rente daarover ad 5 % 's jaars van de dag van indiening van het request tot de dag der voldoening;

met verwijzing van gerequesteerden in de kosten van het geding;

Gezien het door de gemachtigde van gerequesteerden, Mr. D. J. Veegens, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, bij de Raad ingediend verzoekschrift met bijlagen, gedateerd 29 Juni 1948, van welk verzoekschrift de conclusie luidt:

dat de Raad de vorderingen van de Avro zal afwijzen, voorzover zij zijn gericht tegen de Staat, hetzij door niet-ontvankelijkverklaring, hetzij door ontzegging, en die vorderingen, voorzover zij zijn gericht tegen het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep, zal toewijzen ten aanzien van het gevorderde onder b en de gevolgen van die toewijzing aldus zal regelen, dat de Avro worde erkend als schuldeiseres van het Staatsbedrijf voor het bedrag, dat haar naar het oordeel van de Raad per saldo zal blijken toe te komen;

Gezien voorts het nader door de Avro op 24 Juni 1948 bij de Raad ingediend verzoekschrift tegen dezelfde gerequestreerden, in welk verzoekschrift rechtsherstel wordt gevraagd ten aanzien van nominaal f 100.000,— aandelen in het maatschappelijk kapitaal der N.V. Nozema, waaraan verbonden een schadevordering van f 45.000,— met rente,

alsmede het daartegen door de beide gerequestreerden ingediend verzoekschrift, gedateerd 24 September 1948, waarin zij willen worden geacht tegen deze vordering hetzelfde verweer te hebben gevoerd als vervat in hun verzoekschrift van 29 Juni 1948.

1. Overwegende dat partijen, met toestemming van de Raad, nog hebben gewisseld conclusies van repliek en dupliek en de Avro, naar aanleiding van twee bij dupliek door gerequestreerden overgelegde accountantsrapporten van 10 September 1948 en 22 November 1948, nog een nadere conclusie heeft genomen, welke conclusies evenals de beide inleidende verzoekschriften van de Avro en de voormelde verzoekschriften van gerequestreerden geacht moeten worden hier te zijn overgenomen en geïnsereerd;

2. Overwegende dat ter terechtzitting van 8 December 1949 de gevoegde behandeling der bij voorzegde inleidende verzoekschriften van de Avro aanhangig gemaakte zaken is bevolen en de gemachtigden van partijen de wederzijdse standpunten hebben bepleit;

3. Overwegende dat de Raad van belang acht vooraf de navolgende feiten vast te stellen:

De Avro is — evenals de andere radio omroeporganisaties, K.R.O., N.C.R.V. en V.A.R.A. — ontbonden bij verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 12 Maart 1941 N 49/1941 en tot liquidateur is benoemd Ir. A. Dubois.

De opheffing (ontbinding) en het in liquidatie treden van de Avro is door het Nederlandse Beheersinstituut, krachtens het bepaalde in de artikelen 105 en 106 van het K.B. E 100, ongedaan gemaakt met terugwerkende kracht tot 12 Maart 1941. Tevens werd voorzien in het bestuur der herstelde Vereniging.

Het bij voormelde Verordening 49/

1941 in het leven geroepen Staatsbedrijf Rijksradio Omroep is, ingevolge het bepaalde in artikel 4 van het Tijdelijk Telegraaf-, Telefoon- en Radio Besluit (E 118) van 17 September 1944, opgeheven met ingang van de dag van de inwerkingtreding van dit Besluit. Het Besluit is in werking getreden op 28 September 1944.

4. Overwegende allereerst omtrent de vraag, of de Avro haar vordering tot rechtsherstel terecht mede heeft gericht tegen de Staat der Nederlanden dan wel haar een vordering tot rechtsherstel alleen toekomt tegen het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep in liquidatie, dat de Avro haar vordering tegen de Staat bij het inleidende verzoekschrift aldus motiveert:

„dat in verband met de opheffing van requetrante tot haar liquidateur werd benoemd Ir. A. Dubois, wonende te 's-Gravenhage, die in die hoedanigheid en ter liquidatie van requetrante, alzo in opdracht van de Staat, alle onroerende en roerende bezittingen van requetrante heeft overgedragen aan het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep te Amsterdam”;

dat bij repliek de Avro haar standpunt nader aldus heeft uitgewerkt:

„dat het de Staat der Nederlanden is geweest die, zij het dan tijdens de vijandelijke bezetting, door en krachtens de verordening van de Rijkscommissaris No. 49/1941 aan requetrante haar bezittingen heeft ontnomen door deze in eigendom toe te wijzen aan het bij dezelfde verordening gecreëerd Staatsbedrijf, genaamd Rijksradio Omroep;

dat ook indien men met de gerequestreerden mocht willen aannemen, dat de overgang van het aan requetrante ontnomen vermogen van rechtswege en alzo niet krachtens overdracht door hare liquidateur Ir. Dubois is geschied, in ieder geval de eigendomsontneming en de eigendomsovergang hebben plaats gehad ingevolge een handeling van de Staat, immers ingevolge de door de Staat uitgevaardigde verordening 49/1941, zodat de onderhavige vorderingen tot rechtsherstel terecht ook tegen de actief opgetreden Staat en dus niet alleen tegen het Staatsbedrijf, dat de eigendom van requetrante's bezittingen slechts passief verwierf, werden ingesteld;

dat, al doet zulks voor de ontvanke-lijkheid der onderwerpelijke vordering

niet ter zake, mag worden opgemerkt, dat tussen reques-trante en gereques-treerden evenzeer rechtsbetrekkingen zijn ontstaan als tussen de onteigenaar en de onteigende krachtens een vonnis van onteigening”;

5. Overwegende dat, blijkens hetgeen de gemachtigde der A.V.R.O. bij de mondelinge behandeling dezer zaak ter nadere toelichting van haar standpunt nog heeft aangevoerd, *hoofdzaak van haar betoog is de verantwoordelijkheid van de Staat voor de verordening 49/1941* en daarmee voor de schade, die zij A.V.R.O. als gevolg van die verordening geleden heeft;

dat de Raad dit standpunt verwerpt; dat vanaf de eerste dag der bezetting de vijand het volle gewicht van zijn macht aan de radio-omroep-organisaties heeft doen gevoelen, de radio-uitzendingen aan strenge censuur onderworpen waren en positief dienstbaar werden gemaakt aan de propaganda voor de Duitse oorlogsvoering, voor de Nationaal-Socialistische ideologie enz., en de veel genoemde verordening van de Rijkscommissaris No. 49/1941 dan ook te zien is als de wettelijke vormgeving van de machtsuitoefening van de vijand, de sluitsteen van zijn streven om zich de volstrekte zeggenschap over de gehele radioapparatuur te verzekeren en de radio omroep geheel in eigen hand te nemen;

dat nu — daargelaten of de Staat ooit door zijn eigen burgers in rechte ter verantwoording geroepen kan worden voor een daad van wetgeving — de Nederlandse Staat zeker niet aansprakelijk gesteld mag worden voor een daad van wetgeving van de vijand als de onderhavige verordening, evenmin als de Nederlandse Staat zonder meer rechtens aansprakelijk kan worden gesteld voor de gevolgen, die de vele andere door de vijand in Nederland uitgevaardigde verordeningen of andere maatregelen voor de daarbij betrokkenen hebben gehad;

6. Overwegende, wat nu betreft de overige argumenten door Avro's gemachtigde voor aansprakelijkstelling van de Staat aangevoerd en meer speciaal wat betreft de inhoud der verordening 49/1941, dat weliswaar bij artikel 1 dezer verordening in het leven is geroepen een Staatsbedrijf, dat de naam van Rijksradio Omroep draagt, doch bij hetzelfde artikel is

bepaald, dat dit Staatsbedrijf rechts-persoonlijkheid bezit, zodat dit Staatsbedrijf niet vereenzelvigd mag worden met de Staat en verplichtingen van de Rijksradio Omroep niet zonder meer zijn verplichtingen van de Staat; daargelaten in dit verband, hoe ver de aansprakelijkheid van de Staat in zake rechtsherstel naar redelijkheid en billijkheid zich zoude uitstrekken, indien het door de vijand in het leven geroepen zogenaamde Staatsbedrijf nu eens niet ware opgericht in de vorm van een afzonderlijk rechtspersoon;

dat voorts de Avro de overgang van haar bezittingen in eigendom van de Rijksradio Omroep wil zien als gevolg van eigendomsoverdracht, bewerkstelligd door haar liquidateur, Ir. A. Dubois, die daarbij zou hebben gehandeld in opdracht van de Staat;

dat echter, evenals de ontbinding zelve der radio-omroeporganisaties, waaronder de Avro, zo ook de eigendomsovergang van het vermogen dier organisaties aan de Rijksradio Omroep heeft plaats gehad rechtstreeks krachtens het bepaalde in artikel 2 der verordening 49/1941, met ingang van de dag van inwerkingtreding dezer verordening, te weten 12 Maart 1941;

dat dit een naar Nederlandse rechtsopvattingen vreemde vorm van eigendomsovergang moge zijn, doch uit het hier gezegde volgt, dat de liquidateur der ontbonden Avro niet anders deed dan deze eigendomsovergang in feite effectueren; nog daargelaten in dit verband, of deze liquidateur bij zijn handelen in deze hoedanigheid als staatsorgaan of als lasthebber van de Staat zou mogen worden beschouwd;

dat tenslotte het waar moge zijn, dat er tussen de Avro en het Staatsbedrijf rechtsbetrekkingen zijn ontstaan als tussen de onteigenaar en de onteigende, maar dan toch dient te worden bedacht dat eigenaar werd niet de Staat maar het Staatsbedrijf en gelijk gezegd, deze twee niet mogen worden vereenzelvigd;

7. Overwegende mitsdien, dat de Avro in haar vordering tot rechtsherstel tegen de Staat niet kan worden ontvangen;

dat het, ceteris paribus, wellicht anders ware geweest, indien de Staat via de Rijksradio Omroep voordelen hadde genoten van de gewraakte eigendomsovergang of meer algemeen nog van de instelling en het bedrijf

van de Rijksradio Omroep, bijvoorbeeld door storting van geldsbedragen in de Staatskas, in welk geval overwegingen van redelijkheid en billijkheid de Raad wellicht hadden geleid tot een geheel of gedeeltelijk aansprakelijk stellen van de Staat, doch een en ander niet is gesteld noch gebleken;

dat onder deze omstandigheden de Raad geen redenen van redelijkheid of billijkheid ziet, de door een maatregel van de vijand gedupeerde radio-omroepverenigingen enige herstelaanspraak tegen de Nederlandse Staat toe te kennen; een toekenning, die bovendien onrecht zou betekenen tegenover talloze anderen, door de vijand gedupeerden;

8. Overwegende thans, wat betreft de vordering van de Avro tegen het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep zelve — verder ook gerequesteerde te noemen, — dat gerequesteerde in beginsel het recht van Avro op rechtsherstel niet betwist, gerequesteerde dan ook reeds in der minne tot rechtsherstel heeft medegewerkt, voorzover de op hem overgegangene bezittingen van de Avro betreft, welke zich bij het einde van de oorlog nog in zijn bezit bevonden, doch gerequesteerde bezwaar heeft tegen verschillende onderdelen der ingestelde vordering en zijnerzijds in reconventie verschillende vorderingen instelt;

dat in overeenstemming met het bovengezegde is, dat gerequesteerde geen bezwaar maakt tegen de sub b gevorderde herleving van vroegere rechtsbetrekkingen, hij weliswaar bezwaar heeft tegen de sub a gevorderde nietigverklaring van in de oorlog ontstane rechtsbetrekkingen, doch ook dat onderdeel der vordering zij het in enigszins gewijzigde formulering voor toewijzing vatbaar is;

9. Overwegende dat de Raad hieronder in de volgorde van het inleidend verzoekschrift de verschillende geldvorderingen zal bespreken, die samen het sub c gevorderd bedrag van f 2.099.304,94 uitmaken, om vervolgens over te gaan tot de bespreking van gerequesteerde's tegenvorderingen.

De vorderingen dan van de Avro zijn de navolgende:

I. f 78.793,16, nader gespecificeerd in de vijfde alinea van het verzoekschrift, ter vergoeding van bank- en

girosaldi, voorraden en andere inventarisgoederen volgens balans per 24 Juli 1942. Deze vordering wordt door gerequesteerde gaaf erkend.

II. f 744.000,—, nader gespecificeerd in de zevende alinea van het verzoekschrift, ter vergoeding van de niet aan Avro gerestitueerde effecten; te verhogen met het bedrag van f 45.000,— terzake van de aandelen Nozema in het nader verzoekschrift van Avro genoemd.

Gerequesteerde erkent beide vorderingen, doch acht het juist het bedrag van f 45.000,— te stellen op f 48.000,—, waarmede Avro zich bij de mondelinge behandeling dezer zaak heeft verenigd. Ten deze komt derhalve aan Avro toe het bedrag van f 792.000,— door gerequesteerde in de tiende alinea van zijn antwoord genoemd.

III. f 334.335,— ter vergoeding van de opbrengst der op 1 October 1946 door gerequesteerde aan Avro gerestitueerde effecten, over het tijdvak van 1 Maart 1942—1 October 1946, een en ander gespecificeerd in de tiende alinea van het verzoekschrift. De berekening op zich zelf acht gerequesteerde juist.

Op de gronden echter ontwikkeld in de alinea's 11 tot en met 19 van zijn antwoord, wenst gerequesteerde slechts een aanspraak op rentevergoeding te erkennen over het tijdvak van 5 Mei 1945—1 October 1946, zulks als boedel-schuld. Op dit verweer komt de Raad nader terug. Het ten deze erkende bedrag stelt gerequesteerde bij dupliek op f 62.761,—.

IV. f 124.960,— wegens vergoeding opbrengst der niet gerestitueerde effecten over het tijdvak van 1 Maart 1942 tot 1 Februari 1948, en vervolgens terzake dezer vergoeding f 1.760,— per maand. Vergelijk alinea elf van het verzoekschrift. Naar aanleiding van door gerequesteerde's accountant gemaakte becijferingen heeft de Avro bij de mondelinge behandeling der zaak met toestemming van de Raad en van gerequesteerde deze gedragen nader gesteld op f 132.592,50 en f 1.867,50 per maand vanaf 1 Februari 1948. De aldus becijferde bedragen acht gerequesteerde op zich zelf juist.

Op de hierboven genoemde gronden ontwikkeld in de alinea's 11 tot en met 19 van het antwoord, kan gereques-

treerde ten deze slechts erkennen f 1.867,50 per maand vanaf 5 Mei 1945.

V. f 765.528,78, als vergoeding ad 6 % 's jaars voor het gebruik der onroerende goederen en derzelver inventarissen over het tijdvak van 12 Maart 1941 tot 5 Mei 1945, nader gespecificeerd in de twaalfde en dertiende alinea van het inleidend verzoekschrift. Bij nadere conclusie van 3 Mei 1949 heeft Avro deze vordering teruggebracht tot f 638.332,63, vergelijk de alinea's 9 tot en met 12 dezer nadere conclusie.

Aangenomen dat aan Avro een gebruiksvergoeding moet worden toegekend, gaat gerequesteerde accoord met het percentage van 6 %, doch meent dat dit percentage moet worden berekend over aanzienlijk lagere bedragen voor de onroerende goederen en speciaal de inventarissen als waarover de Avro, als grondslag nemend de aanschaffingswaarde, haar becijferingen heeft gemaakt.

Op de sub III genoemde gronden echter, ontwikkeld in de alinea's 11 tot en met 19 van het antwoord, meent gerequesteerde tot generlei gebruiksvergoeding gehouden te zijn.

VI. f 51.668,— ter vergoeding van de kosten, door Avro na restitutie der onroerende goederen besteed aan het herstel van verschillende beschadigingen.

Bij repliek is dit bedrag teruggebracht tot f 24.778,22, terwijl requestrante zich heeft bereid verklaard tot verrekening van hetgeen, waarmede zij nog mocht blijken te zijn verrijkt. Gerequesteerde heeft het aldus verminderd bedrag erkend.

De tegenvorderingen van gerequesteerde zijn de navolgende:

A. f 271.055,40, welk bedrag de Avro op 12 Maart 1941 schuldig was aan de Nederlandse Bank tegen onderpand van effecten en welke schuld het Staatsbedrijf op 18 December 1941 heeft afgelost. (alinea's 32 en 33 van het verweerschrift van het Staatsbedrijf.)

Deze tegenvordering wordt door de Avro erkend.

B. f 346.929,44, zijnde de bouwkosten, welke het Staatsbedrijf heeft besteed voor het afbouwen der panden Keizersgracht 103/105 te Amsterdam; vergelijk alinea's 35—37 van het verweerschrift.

De Avro erkent deze tegenvordering, te vermeerderen met rente, doch haars inziens te verminderen met gebruiksvergoeding over het tijdvak van 1 April 1944 tot Mei 1945; vergelijk alinea's 30 en 31 der repliek.

C. f 390.000,—, wegens aankoop van pensioenen van Avro-personeel, dat in 1941 niet in dienst van het Staatsbedrijf is overgegaan.

In beginsel wenst de Avro ten deze generlei vordering van gerequesteerde te erkennen, doch blijkens alinea 7 van haar nadere conclusie wil zij redelijkerwijze voor haar rekening nemen de aankoopssommen, betaald voor de leden van haar personeel, die wederom in haar dienst zijn teruggekeerd, ter aangehaalde plaatse becijferd op f 69.960,82.

D. f 370.000,— wegens schade-uitkeringen (wachtgelden) aan voormeld Avro-personeel; alinea 40 van het antwoord. Dit bedrag is door gerequesteerde bij dupliek (alinea 37) nader verhoogd tot f 379.116,12 en door de Avro bij haar nadere conclusie tot dit bedrag erkend; vergelijk alinea 8 dezer conclusie.

E. f 100.000,—, welk bedrag door het Staatsbedrijf reeds aan de Avro in voorschot is gegeven in mindering op haar herstellvordering en naar het inzicht van gerequesteerde in de eerste plaats moet worden toegerekend op de boedelschulden van het Staatsbedrijf; vergelijk alinea 42 van het verweerschrift.

Ook deze tegenvordering van gerequesteerde wordt door de Avro ten volle erkend.

10. Overwegende omtrent dit een en ander het navolgende:

Nu de Raad in het geheel geen termen aanwezig ziet, om aan Avro ook maar enige Rechtsherstellvordering tegen de Staat toe te kennen, zullen de Avro en de drie andere Radioverenigingen goed doen hare herstellvorderingen op het Staatsbedrijf in liquidatie tot de meest eenvoudige proporties terug te brengen.

Aangenomen dat er is een liquidatiesaldo na voldoening der bedrijfsschulden van het Staatsbedrijf, is thans hoofdzaak geworden de vraag, in welke verhouding dat liquidatiesaldo van het Staatsbedrijf tussen de vier radio omroeporganisaties moet worden verdeeld.

Aldus wordt ook het dichtst benaderd de gedachte van rechtsherstel naar redelijkheid en billijkheid, waarbij in gedachte moet worden gehouden, dat in zaken als de onderhavige — waarin het in wezen gaat om de onrechtmatige onteigening van een viertal bedrijven met hun activa en passiva, de samenvoeging dier bedrijven en de voortzetting daarvan in één bedrijf — het rechtsherstel is een ordeningsproces, waarbij er niet aan valt te denken, datgene wat gebeurde in een reeks van oorlogsjaren ongedaan te maken.

Ware alleen de Avro ten behoeve van het Staatsbedrijf onteigend, dan zoude, na het rechtsherstel in de strikte zin van vernietiging der in de oorlog ontstane en herleving der in de oorlog te niet gegane rechtsbetrekkingen, de regeling der gevolgen in hoofdzaak hierop zijn neergekomen, dat de Avro haar bedrijf met activa en passiva zoals het reilde en zeilde zou hebben teruggekregen; met uitzondering wellicht van rechten of verplichtingen kennelijk buiten een normale bedrijfsvoering ontstaan en onder toekenning wellicht van rechtsaanspraken, tegenover derden, voorzover deze zich aan grof wanbeleid zouden hebben schuldig gemaakt, zich op onbehoorlijke wijze zouden hebben bevoordeeld of anderszins.

Uit het hier gezegde volgt, dat de Raad zich in beginsel kan verenigen met het hierboven sub III, IV en V telkens reeds genoemde verweer van gerequesteerde, ontwikkeld in de alinea's 13 tot en met 19 van het verweerschrift, hierop neerkomend dat het niet aangaat zonder meer vergoeding te vorderen wegens derving van enige betrekkelijk willekeurig gekozen, zij het dan ook voor de hand liggende inkomsten. Het valt niet te ontkennen, dat de bedrijfsvoering van de Avro evenals van haar zusterorganisaties zwaar te lijden gehad zou hebben van de voor haar bedrijven zeer ongunstige oorlogsconjunctuur, waaronder mede begrepen velerlei zeer ingrijpende en ten dele onvermijdelijke maatregelen van de vijand in het belang der Duitse oorlogsvoering.

Anderzijds kan de Raad zich geenszins verenigen met de suggestie van het Staatsbedrijf dat de inkomstderving, waarvan Avro vergoeding verlangt, berekend zou moeten worden door middel van schatting van de bedrijfsresultaten over het tijdperk van

Maart 1941—Mei 1945, met andere woorden door middel van een geheel gefingeerde reconstructie van een aantal verlies- en winstrekeningen over genoemd tijdvak voor het geval de Avro in Maart 1941 niet ontbonden en onteigend ware.

De Avro en haar Zusterorganisaties zullen in beginsel de bedrijfsvoering hebben te aanvaarden, zoals deze in feite is geweest gedurende de oorlogstijd, met alle voor- en nadelen daaraan verbonden.

Dit zal het uitgangspunt moeten zijn en de vraag is dan gelijk hierboven reeds gezegd, in welke verhouding het liquidatiesaldo van het Staatsbedrijf tussen de vier radio-verenigingen moet worden verdeeld.

Hier zijn verschillende oplossingen denkbaar.

In het stadium, waarin men thans gekomen is, ligt vermoedelijk het meest voor de hand voor elk bedrijf een „kapitaalrekening” vast te stellen, als door gerequesteerde in deze zaak is overgelegd, van welke rekening naar het aanvankelijk inzicht van de Raad de post f 69.960,82 wegens koopsommen pensioenen geheel ware te schrappen.

Denkbaar ware ook geweest en is nog een verdeling in verhouding van de balansen per 12 Maart 1941, onder verrekening van hetgeen elk der vier radio omroeporganisaties reeds door restitutie van eigendommen en toekenning van voorschot ontvangen heeft. Ook indien deze weg gevolgd zou worden, ware het groter of kleiner voordeel, dat de Avro en elk der andere organisaties van aankoop pensioenen door het Staatsbedrijf heeft, buiten beschouwing te laten, nu deze gehele materie door de stichting der Nederlandse Radio-Unie wel uiterst gecompliceerd is geworden.

Wellicht achten belanghebbenden in onderling overleg met de liquidateur van het Staatsbedrijf een andere modus van verdeling meer aanbevelenswaard en kunnen zij daaromtrent tot overeenstemming komen.

11. Overwegende op al deze gronden, dat moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Wijst af de vordering van de Avro tegen de Staat der Nederlanden in al haar onderdelen.

Verklaart nietig de rechtsbetrekkingen tijdens de bezetting ingevolge de algehele vermogensovergang per 12

Maart 1941, ontstaan tussen het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep en de aan dit Staatsbedrijf in eigendom overgegangene bezittingen van de Avro.

Verklaart herleefd de tussen de Avro en de haar als voren ontnomen bezittingen bestaan hebbende rechtsbetrekkingen.

Geeft partijen, waaronder alleen nog te verstaan de Avro en het Staatsbedrijf Rijksradio Omroep, in overweging om in onderling overleg samen met de drie andere radio-omroeporganisaties de gevolgen van het rechtsherstel te regelen overeenkomstig de hierboven aangegeven richtlijnen.

Draagt de meest gereede partij op om, indien overeenstemming nochtans niet te bereiken is, zich te wenden tot de Raad ter verdere regeling van het Rechtsherstel.

No. 51/13

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
1 Juni 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Karni).

Het verweer dat de gerequesteerde Bank tot aanmelding van de haar in pand overgedragen polis moest overgaan i.v.m. de in haar dienst zijnde chef van de betrekkelijke afdeling, die lid was van de N.S.B., verworpen. De Bank moge onder deze omstandigheden geen moreel verwijt treffen wegens deze aanmelding, de schade moet door de Bank worden gedragen, aangezien de aanmelding door haar employé's is verriecht, in dienst van de Bank.

Beroep op art. 33 komt de Bank niet toe, aangezien dit artikel van de gedachte uitgaat, dat betaling is gevorderd en niet dat de betaling ongevraagd door de debiteur is uitgelokt.

Vordering tot rechtsherstel toegewezen en partijen (verzekeringnemer, maatschappij en Bank) hersteld in de oorspronkelijke financiële positie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; 33.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

a. het inleidend verzoekschrift d.d. 24 November 1947 van Jan Lutje, handelende als bewindvoerder voor Mozes, ook genaamd Maarten Wolf, gewoonde hebbende te Groningen, thans zonder

bekende woon- of verblijfplaats, ten deze woonplaats kiezende te Groningen ten kantore van zijn gemachtigde Mr. N. J. Polak;

b. het antwoord d.d. 9 Januari 1948 van de N.V. Levensverzekeringmaatschappij Utrecht, domicilie kiezende te Utrecht ten kantore van haar gemachtigde Mr. A. J. Moll;

c. het antwoord d.d. 6 Maart 1948 van de Twentsche Bank N.V. gevestigd te Amsterdam, en aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. A. W. Gerritzen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 6 April 1950, verzoeker bij monde van zijn gemachtigde Mr. M. Drielsma, de „Utrecht” door zijn vertegenwoordiger voornoemd en de Twentsche Bank door Mr. P. C. Kalff, op welke zitting Mr. Drielsma heeft verklaard, dat bij beschikking van 2 Februari 1950 van het Nederlandse Beheersinstituut de benoeming van Jan Lutje tot bewindvoerder voor M. Wolf is ingetrokken en de Stichting Bewindvoering Afwezigen Groningen in zijn plaats is benoemd, weshalve Mr. Drielsma heeft verzocht het verzoekschrift in dier voege te mogen wijzigen, dat de Stichting als verzoekster optreedt, hetgeen door de Raad is toegestaan;

Overwegende, dat door verzoeker in hoofdzaak is gesteld, dat door Wolf onder polisnummer 2896693 op 1 December 1927 een overeenkomst van verzekering is gesloten met „de Utrecht”, krachtens welke „de Utrecht” tegen ontvangst van een eerste premie-termijn van f 64,05 en een op 1 September te betalen jaarlijkse premie-termijn van f 275,90 zich verbond f 10.000,— te zullen uitkeren op 1 September 1950 aan Wolf of onmiddellijk bij diens eventueel eerder overlijden aan diens echtgenote, Mevr. Regina Wolf, geb. Kropfeld, en ook deze overleden zijnde aan zijn wettige erfgenamen;

dat behalve een aantekening d.d. 7 October 1938 op de polis gesteld en betrekking hebben op de premiebetaling, op 8 Februari 1935 op de polis is aangegetekend, dat blijkens aan de Maatschappij overgelegde acte d.d. 26 Jan. 1935 deze verzekering met alle daaruit voortvloeiende rechten door Wolf in pand is gegeven aan de Twentsche Bank op de in die acte vermelde voorwaarden;

dat Wolf, als Jood in de zin van de Duitse bezettingsverordeningen, door de Duitsers is gedeporteerd, waardoor hij is verhinderd de premiebetaling voort te zetten;

dat de Twentsche Bank, bij schrijven van 20 Juli 1942 ingevolge bezettingsverordening 58/1942 bij de firma Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat de toekomstige vordering van Wolf op de Twentsche Bank voortvloeiend uit de pandovereenkomst heeft aangemeld;

dat hierop tussen de Twentsche Bank, „de Utrecht” en Lippmann een briefwisseling is gevolgd, die in het request is opgenomen en hier moet worden geacht te zijn geïnserieerd, en blijkens welke de Twentsche Bank de afkoop van meergenoemde polis aan „de Utrecht” en de afkoop van een andere, kleinere verzekering van Wolf aan de Hollandse Sociëteit, heeft verzocht en verkregen, vervolgens op de van deze Maatschappijen ontvangen bedragen ad resp. f 6189,— en f 1097,— het haar door Wolf verschuldigd debetsaldo ad f 958,62 heeft verhaald en het restant ad f 6327,38 aan Lippmann, Sarphatistraat, heeft overgemaakt;

dat voormelde rechtsbetrekkingen tussen Wolf en „de Utrecht” zijn teniet gegaan tijdens de vijandelijke bezetting;

dat ook overigens aan de vereisten tot rechtsherstel van Besluit E 100 is voldaan, weshalve requestant verzoekt:

1. geheel nietig te verklaren vorenbedoelde afkoop van vorenbedoelde overeenkomst van verzekering en vorenbedoelde betaling aan voormelde bankiersfirma Lippmann, Rosenthal & Co., voor zover betrekking hebbende op vorenbedoelde polis;

2. geheel nietig te verklaren alle rechtshandelingen door voormelde Levensverzekeringmaatschappij en de Twentsche Bank gedaan met anderen dan voormelde afwezige, voor zover betrekking hebbende op voormelde overeenkomst van levensverzekering en de rechtsbetrekkingen uit deze overeenkomst voortvloeiende;

3. geheel te doen herleven de rechtsbetrekking voortvloeiende uit voormelde overeenkomst van verzekering met voormelde afwezige als recht-hebbende, zoals zij bestond voor de handelingen door voormelde Levensverzekeringmaatschappij en de Twent-

sche Bank gedaan met anderen dan voormelde afwezige ten opzichte van deze overeenkomst;

4. te bepalen, dat de rechten uit voormelde overeenkomst van levensverzekering, waarvan het bezit tengevolge van vorenvermelde gedragingen voor voormelde afwezige is verloren gegaan, aan verzoeker q.q. zullen worden teruggegeven;

5. voor zoveel nodig te bepalen welke verplichtingen verzoeker q.q. eventueel nog tegenover voormelde Levensverzekeringmaatschappij en tegenover de Twentsche Bank moet nakomen;

6. de Levensverzekeringmaatschappij te veroordelen aan verzoeker q.q. een behoorlijk gewaarmerkt duplicaat van de desbetreffende polis af te geven, met bepaling voor zoveel nodig, dat de vroegere polis haar kracht verliest;

7. voor het geval, dat zich één der omstandigheden mocht voordoen, bedoeld in artikel 34 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Staatsblad nr. E 100), aan verzoeker q.q. een schadevergoeding toe te wijzen, met aanwijzing van degenen, die tot betaling van deze schadevergoeding hoofdelijk aansprakelijk zijn, met veroordeling voor zoveel nodig van deze personen tot betaling daarvan aan verzoeker q.q. en met vaststelling van het bedrag dezer schadevergoeding;

8. de onderhavige uitspraak te verklaren uitvoerbaar bij voorraad;

9. voormelde Levensverzekeringmaatschappij, subsidiair de Twentsche Bank te veroordelen in de kosten der procedure, daaronder begrepen het salaris van de gemachtigde van verzoeker q.q.;

dit alles met zodanige verdere beschikkingen als de Raad naar redelijkheid en billijkheid zal oordelen;

Overwegende, dat „de Utrecht” in hoofdzaak heeft geantwoord:

dat de betaling door haar gedaan aan de Twentsche Bank, aan welke instelling alle rechten uit de polis waren verpand, zodat de Bank ook het recht van afkoop had verkregen, geheel volgens Nederlands recht en zonder enige wijziging van de polisrechten door enige bezettingsregeling, is geschied, weshalve „de Utrecht” niet kan inzien hoe enige rechtsherstelactie tegen haar mogelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Twentsche Bank onder meer heeft aangevoerd, dat zij tengevolge van de verordeningen 58/1942 en 148/1941 gedwongen is geworden tot aanmelding van de door Wolf aan haar in pand gegeven rechten;

dat zij aanvankelijk met de aanmelding heeft gewacht, doch hiertoe heeft moeten overgaan doordat de chef van de desbetreffende afdeling van haar bijkantoor te Groningen, W. P. E. Smith, procuratiehouder aldaar, lid was van de N.S.B. en tevens sociaal voorman bij dit kantoor, zodat de aanmelding bij Lippmann, Sarphatistraat, dan ook uitsluitend van genoemde Smith is uitgegaan;

dat bovendien volgens de acte van verpanding, „de Utrecht” slechts aan de Bank diende af te geven en mocht afgeven het bedrag, dat de Bank op het ogenblik van afgifte van Wolf had te vorderen, doch „de Utrecht”, ofschoon wetend, dat Lippmann liquidatie van de rekening van Wolf verzocht, toch de gehele afkoopsooms aan de Bank betaalde, daardoor deze noodzakende dit bedrag, onder aftrek van haar vordering op Wolf ad f 958,62 aan Lippmann over te maken;

dat verweerster derhalve meent, dat ten deze voor het verzochte rechtsherstel geen plaats is, doch dat indien de Raad van andere mening mocht zijn, zij zich beroept op art. 33 van het Besluit E 100;

Overwegende, dat over de feiten geen verschil van mening tussen partijen bestaat, de rechtsbetrekkingen waarvan herstel wordt gevraagd zijn teniet gegaan tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa en ook aan de overige vereisten door de wet voor het rechtsherstel gesteld is voldaan, zodat de vordering voor toewijzing vatbaar is indien de Raad de vraag of het achterwege laten van zijn ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk moet worden geoordeeld, bevestigend mocht beantwoorden;

Overwegende, ten aanzien van deze laatste vraag, dat van bijzonder gewicht is, dat de Twentsche Bank de toekomstige vorderingen van Wolf voortvloeiende uit de door deze met de Bank gesloten pandovereenkomsten betreffende de door „de Utrecht” en de Hollandse Sociëteit afgegeven polissen, uit eigen beweging en zonder dat hiertoe van de zijde van de bezet-

ter (of van diens handlangers) enig verzoek was gedaan, bij Lippmann, Sarphatistraat, heeft aangemeld;

dat de Bank wel heeft aangevoerd, dat zij hiertoe tengevolge van de bezettingsverordeningen 58/1942 en 148/1941 gedwongen was, doch de afkondiging op zichzelf van deze verordeningen de Bank niet kon ontheffen van de verplichting om de belangen en rechten van Wolf naar Nederlands recht te behartigen, weshalve zij dan ook, naar zij zelve stelt, aan de eis der verordening tot aanmelding van Wolf's rechten niet binnen de gestelde termijn heeft voldaan;

dat de Bank voorts zelf betoogt, dat zij daarna tot aanmelding is overgegaan uitsluitend omdat de positie die de N.S.B.-er Smith, als procuratiehouder op haar Gronings bijkantoor innam, dit noodzakelijk maakte, waarom inderdaad, naar de Raad wil aannemen, de niet-opvolging der bezettingsverordeningen ten aanzien van Wolf voor de Bank niet meer viel vol te houden, doch dit niet wegneemt, dat ofschoon daardoor aan de Bank geen moreel verwijt van haar handeling valt te maken, de schade, die door de anti-Nederlandse gezindheid van haar employé werd veroorzaakt, toch op haar moet drukken, daar diens handeling, in dienst van de Bank verricht, aan haar behoort te worden toegerekend;

dat waar de liquidatie van de rekening van Wolf bij de Twentsche Bank en de overmaking van het saldo dier rekening aan Lippmann, dus door de Bank zelf werd uitgelokt, een beroep op art. 33, E 100, aan de Bank niet toekomt, aangezien dit artikel blijkens de in het laatste lid veronderstelde mogelijke weigering van de debiteur om aan een ander dan de schuldeiser te betalen, van de gedachte uitgaat, dat door de niet-schuldeiser, aan wie tenslotte werd betaald, betaling werd gevorderd, en niet dat ongevraagd door de debiteur zelf het doen van deze betaling zou zijn uitgelokt;

Overwegende, nu ten aanzien van de verantwoordelijkheid van „de Utrecht”, dat, blijkens de pandovereenkomst d.d. 26 Januari 1935 tussen Wolf en de Twentsche Bank aangegaan, waarvan de akte aan „de Utrecht” werd overgelegd en op grond waarvan deze op 8 Februari daaraanvolgend een aantekening stelde op de polis, weliswaar Wolf de Bank slechts machtigde om

de bedoelde verzekering „te doen afkopen... — hoogstens voor het gedeelte, waarvan de afkoopwaarde alsdan gelijk is aan het bedrag, dat de eerste ondergetekende (Wolf uit welke hoofde ook, mocht blijken schuldig te zijn aan de tweede ondergetekende (de Twentsche Bank)” — doch daarbij tevens door beide ondergetekenden werd verklaard: „dat ter vaststelling van het bedrag, dat de eerste ondergetekende (Wolf) te eniger tijd aan de tweede ondergetekende (de Bank) mocht schuldig zijn, voor „de Utrecht” zal gelden de opgave, welke de tweede ondergetekende haar daaromtrent zal verstreken”;

dat nu, gelijk tussen partijen vaststaat, de Twentsche Bank zelf, in verband met het (door haar uitgelokt) verzoek van Lippmann tot liquidatie der rekening van Wolf, de volledige contante waarde van de verpande polis van „de Utrecht” heeft opgevorderd, waardoor, indien „de Utrecht” daaruit al niet mocht afleiden, dat de schuld van Wolf aan de Twentsche Bank het gehele bedrag der afkoopwaarde bedroeg, de Twentsche Bank zich toch in geen geval tegenover „de Utrecht” mag beklagen, dat deze aan haar verzoek voldeed;

dat het verweer van de Twentsche Bank, dat „de Utrecht” haar de verzochte uitbetaling van de contante waarde van de verzekering had moeten weigren, omdat de Bank toch schreef, dat zij haar verzoek in verband met een brief van Lippmann deed, toch zeker niet aan de Bank past, die zelf deze gehele afwikkeling aan het rollen bracht en van „de Utrecht” niet meer verkreeg dan zij zelf verzocht;

dat er misschien reden zou zijn om „de Utrecht” tegenover Wolf mede schadelijch te rekenen, indien Wolf zijn schade op de Twentsche Bank niet zou kunnen verhalen, doch hiervan geen sprake is;

Overwegende, vervolgens ten aanzien van het bedrag der schade door Wolf tengevolge van het aanmelden van zijn rechten door de Twentsche Bank aan Lippmann geleden, dat de Bank zich er ten onrechte op beroept, dat indien zij de bovenvermelde polis van Wolf niet bij Lippmann had aangemeld, dit later toch zou zijn gebeurd door „de Utrecht”;

dat de Raad immers met een eventueel verloop van zaken, dat zich zou

hebben afgespeeld, indien de aanmelding door de Bank achterwege was gebleven, op grond van het speculatief karakter daarvan geen rekening kan houden, doch daaraan bovendien nog wenst toe te voegen, dat het College geen enkele reden ziet om aan te nemen, dat „de Utrecht” deze polis, die niet bij de Duitse satellieten bekend was en waaromtrent, vóórdat de Bank dit deed, geen gegevens aan hen in handen waren gespeeld, bij de Duitsers zou hebben aangebracht;

Overwegende, dat moet worden aangenomen, gelijk de Bank ook zelf stelt, dat zonder het laakbare gedrag van de procuratiehouder Smith, waarvan echter de Bank tegenover Wolf de gevolgen heeft te dragen, de Twentsche Bank er niet aan zou hebben gedacht het haar in pand gegeven object, waarvan de waarde enige malen het debetsaldo overtrof, te liquideren;

Overwegende, dat mitsdien de vermogenspositie van Wolf door de Twentsche Bank behoort te worden hersteld in de stand waarin zij zich vóór het ingrijpen van de Bank bevond, — doch op een zódanige wijze, dat „de Utrecht” daarbij geen schade zal ondervinden;

Overwegende, dat, het overlijden van Wolf rechtens nog steeds onzeker is, en mede daardoor ook wie de begunstigten uit de polis zullen blijken te zijn, zodat een definitieve afwikkeling bij dit vonnis nog niet kan worden gelast, weshalve de Raad de polis evenals de pandovereenkomst tussen Wolf en de Twentsche Bank zal herstellen, met herleving van het debetsaldo van Wolf aan de Bank, doch met veroordeling van Wolf om aan „de Utrecht” te betalen de uit hoofde van de herstelde polis verschuldigde, doch nog niet voldane premies.

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering toe als volgt:

Verklaart nietig de afkoop van de bovenomschreven verzekeringsovereenkomst (polis no. 2896693) door de betaling van f 6189,— door „de Utrecht” aan de Twentsche Bank;

Veroordeelt de Twentsche Bank om genoemd bedrag ad f 6189,—, vermeerderd met een rente berekend naar 4 % 's jaars vanaf 10 December 1942 tot aan de dag der voldoening, terug te betalen aan „de Utrecht”;

Doet herleven de bij polis no. 2896693

geconstateerde tussen Wolf en „de Utrecht” op 1 December 1927 gesloten overeenkomst van verzekering met de later daarop gestelde aantekeningen;

Veroordeelt mitsdien Wolf om aan „de Utrecht” te betalen de krachtens deze herstelde polis verschuldigde en nog niet voldane premies, vermeerderd met een rente berekend naar 4 % 's jaars vanaf de dag der verschuldigheid tot aan die der voldoening;

Doet herleven de op 26 Januari 1935 tussen M. Wolf en de Twentsche Bank gesloten pandovereenkomst betreffende bovenomschreven polis en het op 10 December 1942 ten laste van deze overeenkomst bestaande debet-saldo van Wolf ad f 958,62;

Verstaat, dat de Twentsche Bank recht heeft op terugvordering van L.V.V.S. van het als afkoopsom van deze polis aan Lippmann betaald bedrag van f 5.230,38;

Veroordeelt de Twentsche Bank in de kosten van het geding, tot op heden gevallen aan de zijde van requestrante en van „de Utrecht” voor elk begroot op f 125,— (Eén honderd vijftientwintig gulden).

No. 51/14

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
21 Dec. 1949. (Mrs. van Walsem, Wery en Buddingh de Voogt).

Hypothecaire vordering van verzoekster is tijdens de bezetting aan de Centrale verkocht en overgedragen. Bij het rechtsherstel beroept de Centrale zich op het haar opgedrongen N.S.B.-bestuur met verzoek de geleden schade tussen partijen te halveren.

Geen reden om de schade gelijkelijk te doen dragen, doch wel om, met analogische toepassing van art. 27, lid 3, E 100, de schadevergoeding te beperken tot 3/4 gedeelte van de door verzoekster gederfde hoofdsom met rente.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift op 18 December 1947 ingekomen van Joséphine Hirsch, weduwe van Martin Marcus Wiener, wonende te 's-Gravenhage (gemachtigde Mr. H. Sanders, advo-

caat en procureur te 's-Gravenhage) en de schriftelijke antwoorden van de gerequesteerde Jeanne Marie Cécile Sadée, wonende te Weert (gemachtigde Mr. H. J. A. Nolte, advocaat en procureur te Utrecht) en van de medegerequesteerde de N.V. Centrale Arbeidersverzekerings- en Depositobank, gevestigd te 's-Gravenhage — hierna te noemen de Centrale — (gemachtigde Mr. S. van Oven, advocaat en procureur te 's-Gravenhage);

Gehoord partijen bij monde van haar gemachtigden;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat in dit geding vaststaat:

dat Mevrouw Wiener-Hirsch op 30 Mei 1941 op Mej. Sadée een vordering uit geldlening heeft verkregen, groot f 13.500,— tegen een rente van 4½ % 's jaars, in driemaandelijks termijnen te voldoen, welke vordering werd gedekt door een eerste hypotheek op het aan Mej. Sadée toebehorende perceel Bankastraat, hoek Soendastraat, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenhage, Sectie P, nummer 3378;

dat de Niederländische Grundstücksverwaltung, die zich krachtens de Verordening op het Joodse bezit (Verordening 154/1941) van de toenmalige Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van het beheer over deze vordering had meester gemaakt, deze vordering omstreeks Juli 1942 heeft verkocht en overgedragen aan de Centrale, in welke instelling enige tijd tevoren door toedoen van de N.S.B.-er Rost van Tonningen een N.S.B.-bestuur was geplaatst;

dat Mej. Sadée ingevolge deze cessie de nadien verschenen rente-termijnen aan de Centrale heeft betaald en de hoofdsom in December 1946 aan de Centrale heeft afgelost;

dat requestrante, na aanvankelijk een verzoek tot rechtsherstel bij de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad te hebben aanhangig gemaakt, welk verzoek niet tot afdoening der zaak heeft geleid, vervolgens zich ter zake in kort geding tot de Afdeling Rechtspraak van de Raad heeft gewend met verzoek een voorziening bij voorraad te treffen, ingevolge welke maatregel op 25 November 1947 tussen de partijen een voorlopige schikking is tot stand gekomen, in hoofdzaak hierop neerkomende, dat de Centrale aan Mevrouw Wiener-Hirsch zou-

de betalen de helft van de hoofdsom en van de rente, die de Centrale van Juli 1942 af tot aan de datum van aflossing der geldlening in December 1946 had ontvangen, zijnde respectievelijk f 6.750,— en f 1.383,82, terwijl partijen zich overigens alle rechten voorbehielden, aan welke schikking door de Centrale uitvoering is gegeven;

dat de requesetrante thans, op grond, dat meergenoemde cessie is tot stand gekomen ingevolge een maatregel van de bezetter, welke geacht moet worden nimmer van kracht te zijn geweest, en dat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad onredelijk ware, de Raad verzoekt:

1. nietig te verklaren de verkoop en overdracht door de Niederländische Grundstücksverwaltung van requestrantes bovenomschreven vordering aan gerequesteerde, de Centrale;
2. gerequesteerde Sadée te veroordelen, om aan requesetrante tegen kwijting te betalen:
 - a. het restant van de hoofdsom harer vordering, zijnde f 6.750,—;
 - b. de aan requesetrante nog niet betaalde rente over de helft der vordering, gerekend van de datum, waarop requesetrante die het laatst heeft ontvangen, alzo van 1 Juli 1942 af tot aan de dag der voldoening;
 - c. de rente over de aan requesetrante wel voldane helft der vordering groot f 6.750,—, berekend van 21 December 1946 af tot aan de dag der voldoening;
3. gerequesteerde Centrale te veroordelen een en ander te gehengen en te gedogen, met veroordeling van gerequesteerden hoofdelijk in de kosten.

Overwegende, dat de gerequesteerden schriftelijk hebben geantwoord, verzoekende de gerequesteerde Sadée de Raad zich onbevoegd te verklaren van de vordering tegen haar kennis te nemen, althans deze aan de requesetrante te ontzeggen, subsidiair te verstaan dat de uit te spreken nietigheid van de cessie geen rechtsgevolgen te haren opzichte zal hebben, althans de Centrale te veroordelen om aan requesetrante te betalen zoveel als de Raad

billijk zal oordelen, terwijl de Centrale in haar verweerschrift verklaart geen bezwaar te hebben tegen de nietigverklaring van de verkoop en de overdracht der onderhavige hypothecaire vordering, doch de Raad verzoekt daarbij te bepalen, dat de geleden schade door requesetrante en de Centrale elk voor de helft zal worden gedragen;

Overwegende dat, nadat de gemachtigden van partijen de zaak mondeling hadden toegelicht, de Raad nog een comparitie van partijen en/of hun gemachtigden heeft gelast teneinde een schikking tussen partijen te beproeven, doch deze niet is kunnen tot stand komen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende met betrekking tot het sub 1 gevorderde, dat tussen partijen is buiten geschil, dat de onderhavige cessie is tot stand gekomen onder omstandigheden, als bedoeld in artikel 25 van het Besluit E 100, weshalve de Raad haar zal nietig verklaren, nu niet gebleken is, dat het achterwege laten van zodanig ingrijpen onredelijk ware;

Overwegende met betrekking tot de vordering sub 2, dat daarbij wordt uitgegaan van de nietigheid der betalingen, door de debitrice gedaan aan de Centrale als cessionaris der vordering; dat evenwel, voor zover het hier betreft de betaling van verschenen rentetermijnen gedurende de bezettingstijd, de gerequesteerde Sadée zich terecht er op heeft beroepen, dat zij ingevolge artikel 33, eerste lid, van het Besluit E 100 door die betalingen is bevrijd, terwijl, wat de betalingen van renten en hoofdsom na de bevrijding betreft, de Raad deze eveneens heeft te eerbiedigen reeds op deze grond, dat zijn bevoegdheid tot ingrijpen in rechtshandelingen volgens de artikelen 23 en 24 van het Besluit E 100 beperkt is tot rechtshandelingen tijdens de vijandelijke bezetting van ons land verricht;

Overwegende, dat de vordering sub 2 derhalve niet toewijsbaar is, doch de Raad zich van onbevoegdverklaring kan onthouden, daar niet uitdrukkelijk de nietigverklaring van de door gerequesteerde Sadée verrichte betalingen wordt gevraagd;

Overwegende, dat mitsdien ook de onder 3 gedane vordering niet kan worden toegewezen;

Overwegende thans met betrekking tot de ingevolge art. 26 van het Besluit E 100 door de Raad, ook ambtshalve, te regelen gevolgen van de nietigverklaring der cessie, door de Niederländische Grundstücksverwaltung aan de Centrale gedaan, dat deze nietigverklaring normaal tot gevolg zou moeten hebben, dat de hypothecaire vordering aan requestrante terugkeert, doch, nu zij geacht moet worden door betaling te zijn tenietgegaan, aan requestrante ingevolge art. 34, eerste lid, van voornoemd Besluit een schadevergoeding moet worden toegewezen, welke volgens het derde lid van dat voorschrift gelijk dient te zijn aan de waarde van het haar ontnomene;

Overwegende, dat de Centrale heeft betoogd, dat het redelijk is dat de schade, welke requestrante door de cessie heeft geleden, door requestrante en de Centrale ieder voor de helft wordt gedragen, omdat het hier geldt rechtshandelingen, gedurende de bezetting verricht door een aan de Centrale tegen haar wil van buitenaf opgedrongen N.S.B.-bestuur, hetwelk door zijn handelingen, mede doordat zij tot rechtsherstel aanleiding geven, zeer ernstige schade aan de Centrale heeft berokkend en het verlies van vrijwel haar gehele kapitaal tengevolge heeft gehad;

Overwegende, dat de gemachtigde van de Centrale er hierbij nog in het bijzonder op heeft gewezen, dat de Centrale ten aanzien van het beheer van hypothecaire vorderingen als de onderhavige na de bevrijding aanvankelijk een afwachende houding heeft moeten aannemen en bezwaarlijk anders kon doen dan met het innen van renten en aflossingen door te gaan, daar de Centrale de gedupeerden in het algemeen niet kende en afwachten moest, of deze tot het vragen van rechtsherstel zouden overgaan, maar dat de Centrale, zodra de gedupeerden zich tot haar hebben gewend, geen bezwaar heeft gemaakt de nietigheid der transacties te erkennen, onder aanbod om de schade ieder voor de helft te dragen;

Overwegende, dat bovengeschetste houding van de Centrale de Raad verklaarbaar voorkomt, doch uit het weergegeven betoog tevens volgt, dat de Centrale na de bevrijding niet onvoorwaardelijk de bedoelde rechtshandelingen en derzelve rechtsgevolgen als haar niet aangaande heeft beschouwd,

hetgeen geredelijk hierdoor kan worden verklaard, dat het beheer van haar voormalig N.S.B.-bestuur niet, gelijk voor requestrante het optreden van haar Verwalter, op beroving van de Centrale gericht is geweest;

Overwegende, dat de Raad onder deze omstandigheden geen termen aanwezig acht om de schade door requestrante en de Centrale gelijkelijk te doen dragen, als gold het twee partijen die beiden rechtsherstel vragen, doch de Raad in het aangevoerde wel bijzondere redenen gelegen acht om, volgens het hier analogisch toepasselijke voorschrift van artikel 27, lid 3, Besluit E 100, de schadevergoeding te beperken tot drie vierde gedeelten van de door requestrante gederfde hoofdsom met renten;

Overwegende, dat mitsdien in verband met de tussen partijen getroffen voorlopige schikking aan requestrante nog één vierde gedeelte van de hoofdsom met renten dient te worden toegewezen een en ander billijkheidshalve te verhogen met een rente naar 4 % 's jaars van de dag van indiening van het request af tot aan die der betaling;

Overwegende, dat hiertegenover requestrante aan de Centrale dient over te dragen drie vierde gedeelten van de rechten, welke zij ter zake van de cessie kan doen gelden tegen de Niederländische Grundstücksverwaltung;

Overwegende met betrekking tot de proceskosten, dat deze, voorzover aan de zijde van de gerequesteerde Sadée gevallen, door requestrante en de Centrale behoren te worden gedragen, terwijl overigens de kosten tussen partijen kunnen worden gecompenseerd;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de verkoop en de overdracht door de Niederländische Grundstücksverwaltung aan de Centrale van de in dit geding bedoelde hypothecaire vordering, zomede de daardoor tussen deze partijen ontstane rechtsbetrekkingen;

Wijst de bij het request onder 2 en 3 gedane verzoeken af;

Veroordeelt de Centrale om aan requestrante tegen kwijting te betalen één vierde gedeelte van de door de Centrale ingevolge vorenbedoelde cessie ontvangen renten en aflossing der hoofdsom, een en ander met een rente naar 4 % 's jaars van 18 December 1947

af tot de dag der voldoening, doch tegen overdracht door requestrante aan de Centrale van drie vierde gedeelten der rechten, die requestrante tegen de Niederländische Grundstücksverwaltung ter zake kan doen gelden;

Veroordeelt requestrante en de Centrale, ieder voor gelijk deel, in de proces-kosten, aan zijde van de gerequesteerde Sadée gevallen en tot heden begroot op f 150,— (éénhonderd vijftig gulden);

Compenseert tussen requestrante en de Centrale de overige proces-kosten in dier voege, dat iedere partij de hare drage.

No. 51/15

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 Jan. 1950. (Mrs. van Haeften, Polak en Onnen).**

In Augustus 1942 is de overeenkomst van de Rederijvereniging (verzoeker) met de Gemeente 's-Gravenhage tussentijds geëindigd. In 1945 heeft de Gemeente de visafslag in eigen exploitatie genomen. Verzoek tot herstel in de oude toestand afgewezen. De overeenkomst eindigde contractueel in 1944, zodat de Gemeente in normale omstandigheden ook toen vrij ware geweest de overeenkomst te beëindigen. De wijze van exploitatie van de visafslag is een vraag van politiek beleid. Achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk geacht.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging de Rederijvereniging „Scheveningen”, zich noemende Redersvereniging „Scheveningen”, gevestigd te 's-Gravenhage, hierna te noemen de Vereniging, gemachtigde Mr. J. M. J. W. Maussen, waarbij zij in hoofdzaak heeft gesteld:

dat de Vereniging sinds 1923 eigenares en exploitante was van de visafslag te Scheveningen;

dat in of omstreeks Augustus 1942 het toenmalige N.S.B.-Gemeentebestuur de visafslag aan zich heeft getrokken;

dat de Vereniging in bezettingstijd machteloos stond tegenover deze daad van willekeur;

dat het Gemeentebestuur na de bevrijding een dubbelzinnige houding tegenover het gedane onrecht heeft aangenomen, immers de Vereniging slechts tijdelijk met de exploitatie van de visafslag heeft belast en niet bereid is gevonden tot teruggave van die afslag;

dat het Gemeentebestuur, aldus handelend, een in bezettingstijd gedaan onrecht doet voortduren en daarvan profijt trekt;

weshalve de Vereniging heeft verzocht de rechtshandeling van het in bezit nemen van de Scheveningse visafslag en de exploitatie daarvan door of vanwege de Gemeente 's-Gravenhage d.d. omstreeks Augustus 1942 nietig te verklaren en de Vereniging in haar rechten te herstellen en/of schadeloos te stellen; kosten rechtens;

Gezien het antwoord van de Gemeente 's-Gravenhage, hierna te noemen de Gemeente, gemachtigde Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdom, waarbij het verzoek op de hierna voorzover nodig te vermelden gronden is bestreden met conclusie het af te wijzen; kosten rechtens;

Gezien de overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van genoemde gemachtigden ter zittingen van 21 Februari en 21 November 1949;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat is komen vast te staan, dat de Vereniging sinds vele jaren in een of meer door de Gemeente ter beschikking gestelde gebouwen te Scheveningen een visafslag, waaronder hierna begrepen een afslag van haring, exploiteerde, laatstelijk krachtens een op 2 Januari 1935 tussen partijen gesloten en op 9 Augustus 1938 door hen gewijzigde huurovereenkomst;

dat die huurovereenkomst onder meer inhield, dat de Gemeente aan de Vereniging voor de tijd van 10 jaren, derhalve tot 31 December 1944, de percelen Vissershavenweg 25 en Dr. Lelykade 5 te Scheveningen verhuurde voor een huurprijs van f 10.000,— per jaar en dat de huurster, de Vereniging, aldaar belast was met de organisatie en de exploitatie van de visafslag te Scheveningen;

dat de Gemeente in 1942 de Vereni-

ging het navolgende schrijven d.d. 18 Augustus 1942 heeft doen toekomen:

„Hierbij bevestig ik U het onderhoud, dat ik op 17 Augustus 1942 met het Bestuur Uwer Vereniging ten stadhuize had.

Daarbij deelde ik U mede, dat de verdeeling van de aangevoerde visch, in verband met de van overheidswege plaats hebbende vaststelling der prijzen, door mij is opgedragen aan een gemeentelijke commissie voor de Vischvoorziening. Het gevolg van de prijsbepaling van overheidswege is, dat geen afslag meer kan worden gehouden. Ik heb Uw bestuur dan ook medegedeeld, dat de huurovereenkomst van het afslaggebouw met ingang van 18 Augustus 1942 zal worden ontbonden, waarmede Uw Bestuur instemde.

Uw Bestuur heeft mij vervolgens gevraagd welke gedragslijn gevolgd zal worden ten aanzien van het in het Afslaggebouw aanwezige materiaal en ten aanzien van het thans in Uw dienst zijnde personeel van den Vischafslag. Ik heb medegedeeld, dat het materiaal door de Gemeentelijke Commissie — die daarover met U nader overleg zal plegen — kan worden overgenomen en dat het personeel op de huidige arbeidsvoorwaarden werkzaam zal blijven.

Tenslotte bevestig ik U, dat de bestaande financieele regeling voorloopig zal worden gehandhaafd en na vaststelling van de vischverdeeling in overleg met Uw Bestuur nader zal worden geregeld.

De Burgem. van 's-Gravenhage,
(get.) WESTRA.”

dat de Raad aanneemt, dat in deze brief de term „afslaggebouw” op beide genoemde percelen doelde;

dat de Gemeente overeenkomstig dit schrijven in 1942 weder de beschikking heeft gekregen over genoemde gebouwen en zij een Commissie, later een Dienst voor de Visvoorziening heeft ingesteld;

dat de Gemeente in Mei 1945 de exploitatie van de visafslag weder voorloopig in handen heeft gegeven van de Vereniging maar die exploitatie met ingang van 1 November 1945 zelf ter

hand heeft genomen en die tot op heden voert;

dat de vordering in kort geding van de Vereniging tot ontruiming door de Gemeente van genoemde percelen bij vonnis van de waarnemend President van de Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage van 24 November 1945 is afgewezen, welk vonnis bij in gewijsde gegaan arrest van het Gerechtshof aldaar van 16 December 1946 is bekrachtigd;

In Rechte:

Overwegende, dat de Vereniging ter tweede zitting heeft verzocht haar verzoekschrift in diër voege te mogen aanvullen, dat tevens 's Raads ingrijpen wordt gevraagd in de in bezettingstijd ontbonden huurovereenkomst en de Raad termen vindt deze aanvulling toe te staan;

Overwegende, wat de zaak zelf betreft, dat tussen partijen vaststaat, dat de in het schrijven van burgemeester Westra genoemde instemming van de Vereniging met de tussentijdse ontbinding der huurovereenkomst was afgedwongen, hebben zij geen andere keus gehad dan zich neer te leggen bij het besluit van die nationaal-socialistische burgemeester;

Overwegende intussen, dat voor de beslissing of het achterwege laten van ingrijpen onredelijk is, de in 1942 ten aanzien van de Scheveningse visafslag bestaande omstandigheden alsmede de rechtsbetrekking tussen partijen aan een nader onderzoek behoren te worden onderworpen;

Overwegende dienaangaande, dat vaststaat en trouwens uit het schrijven van burgemeester Westra blijkt, dat in 1942 van overheidswege vaste prijzen voor vis waren voorgeschreven, zodat een afslag van vis geen doel meer had;

dat zulks ook volgt uit de handelingen van de Gemeente na de ontbinding van de huurovereenkomst daar zij niet de afslag maar de verdeling van vis heeft ter hand genomen;

Overwegende voorts, dat de aanvoer van vis toentertijd gering was en van die aanvoer een deel rechtstreeks aan de vijand moest worden geleverd en ook bij het voortbestaan van enigerlei afslag zou geleverd zijn;

Overwegende, dat de Vereniging dan ook niet gesteld heeft noch gebleken is, dat de wederrechtelijke ontbinding van

de huurovereenkomst haar in bezettingstijd schade heeft berokkend;

Overwegende, dat integendeel aanmerkelijk is, dat de ontbinding der huurovereenkomst financieel in het belang van de Vereniging is geweest, daar zij daardoor ontheven werd van de verplichting tot betaling van de huurprijs ad f 10.000,— per jaar;

Overwegende, dat de grieven van de Vereniging zich dan ook in wezen niet richten tegen genoemde ontbinding maar tegen het beleid van de Gemeente na de bevrijding;

Overwegende echter, dat blijkens de artikelen 23 en 1 sub 7 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bij de beslissing of al dan niet behoort te worden ingegrepen, uitsluitend de handelingen in bezettingstijd van belang zijn, zodat de grieven van de Vereniging over de handelingen van de Gemeente na de bevrijding als niet ter zake dienende moeten worden voorbijgegaan;

Overwegende ten overvloede, dat de Gemeente haar in October 1945 genomen besluit tot gemeentelijke exploitatie van de visafslag ook had kunnen nemen, indien de huurovereenkomst niet wederrechtelijk was ontbonden en zelfs indien de vijandelijke bezetting ons land bespaard was gebleven;

Overwegende toch, dat de huurovereenkomst eindigde op 31 December 1944, hetgeen medebrengt, dat dan normaliter de Gemeenteraad van 's-Gravenhage over het verdere gebruik van genoemde gemeente-eigendommen en over de wijze van exploitatie van de visafslag zou hebben beslist;

Overwegende, dat de Vereniging stelt, dat het besluit tot gemeentelijke exploitatie is genomen één dag vóór de zgn. Noodgemeenteraad bijeenkwam, maar ook dit feit, indien juist, niet ter zake doet, hetgeen is af te leiden uit de omstandigheid, dat de in vrijheid gekozen Gemeenteraad van 's-Gravenhage reeds verschillende malen de gemeentelijke exploitatie van de visafslag heeft besproken, terwijl toch in ieder geval deze Gemeenteraad desgewenst te allen tijde aan die exploitatie een eind kan maken;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat de Vereniging slechts in zoverre door de tijdens de bezetting

bestaande bijzondere omstandigheden enigszins is benadeeld, dat zij zonder die omstandigheden in het einde van 1944 bij de beslissing over de wijze van verdere exploitatie nog in de positie van exploitant van die afslag zou hebben verkeerd en dientengevolge wellicht met iets meer kans op succes haar belang bij voortzetting van die exploitatie zou hebben kunnen bepleiten, daar de vraag dan niet geweest zou zijn hoe de exploitatie moest worden opgezet maar of de bestaande wijze van exploitatie moest worden veranderd;

Overwegende echter, dat deze benadeling niet op geld waardeerbaar en ook overigens niet afweegbaar is;

Overwegende, dat de Raad deze benadeling trouwens gering acht, daar de beslissing over de wijze van exploitatie van de visafslag mede een is van gemeentelijk politiek beleid en mitsdien mede afhankelijk van de in de Gemeenteraad van 's-Gravenhage bestaande politieke verhoudingen;

Overwegende, dat ook afgezien daarvan onzeker is hoe die beslissing eind 1944 in een vrij land zou hebben geluid;

dat toch behalve de leden der Vereniging, de reders, ook andere groepen, in het bijzonder de vishandelaren, rechtstreeks belang hebben bij een goed geëxploiteerde visafslag; dat overigens de belangen van de reders veelal tegengesteld zijn aan die der vishandelaren; dat eindelijk blijkens de overgelegde stukken vaststaat, dat er tegen de wijze van exploitatie door de Vereniging van ouds vele al dan niet gerechtvaardigde klachten bestonden;

Overwegende, dat de Raad voor het Rechtsherstel op voornoemde gronden het achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk acht en van oordeel is, dat, al tracht de Vereniging begrijpelijkerwijs de Scheveningse visafslag weer in handen te krijgen, de weg langs de Raad niet tot dit doel vermag te leiden;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af;

Veroordeelt de Vereniging in de kosten, tot deze uitspraak aan de zijde van de Gemeente begroot op f 250,—.

Vóór de indiening van de laatste werden besprekingen met de Inspecteur gevoerd, die er toe leidden, dat deze besloot in April 1948 een bedrag van f 540.000.— van deze aanslagen „buiten invordering” te laten.

U moet dit zo opvatten, dat de Inspecteur toen reeds de overtuiging had, dat de aanslagen minstens met dit bedrag moesten worden verminderd, doch, omdat alle bezwaren nog niet waren geformuleerd, nog geen definitieve uitspraak kon doen.

Bij definitieve uitspra(a)k(en) dd. 13 April 1950 bleek een vermindering van f 861.049,97, terwijl nog gewacht wordt op een beschikking betreffende het jaar 1945/46, welke een verdere vermindering van plm. f 25.000,— te zien zal geven, zodat in totaal f 886.000,— in mindering werd gebracht.”

Overwegende, dat Wij in de omtrent dit geschilpunt heersende onzekerheid aanleiding hebben gevonden ambtshalve de Inspecteur der Belastingen te Utrecht opdracht te geven Ons omtrent de aan appellant opgelegde belastingaanslagen, het tijdstip dier aanslagen en het tijdstip der beschikkingen, waarbij voormelde aanslagen werden gewijzigd, inlichtingen te verstrekken;

Overwegende, dat Ons bij schrijven van 2 Augustus 1950 vanwege de Inspectie der Belastingen te Utrecht, 1e Afd., luidens welk schrijven de afdoening der bezwaarschriften geruime tijd heeft gevorderd, is toegezonden een overzicht van aan appellant opgelegde aanslagen en van daarop verleende verminderingen, zomede de desbetreffende data;

dat blijkens dit overzicht op 16 October 1947, derhalve vóór 24 Februari 1948, zijnde het tijdstip van de litigieuse verkoop, aan appellant aanslagen waren opgelegd in de Inkomsten- en Ondernemingsbelasting over verschillende jaren tot een totaal bedrag van f 1.309.335,12 en voorlopige aanslagen in genoemde belastingen, tezamen belopende f 208.725,59, in totaal derhalve een bedrag van f 1.518.060,71, terwijl eerst bij beschikkingen d.d. 13 April 1950 op eerstgenoemd bedrag van f 1.309.335,12 terzake der aldaar genoemde belastingen in mindering werden gebracht verschillende bedragen tot in totaal f 613.923,97, als gevolg waarvan te dezer zake de definitieve aanslagen in totaal beliepen f 695.411,15;

dat blijkens het door het Beheersinstituut copielijk overgelegde accountantsrapport van het accountantskantoor Bals & van Hulst het totaal van appellant's bezittingen per 1 Januari 1948 beliep een bedrag van f 1.567.710,—;

Overwegende, dat Wij, met deze cijferverhoudingen rekening houdende en bovendien met het feit, dat op appellant's vermogen blijkens laatstgenoemd rapport nog hypothecaire schulden rustten tot in totaal f 108.150,—, hetgeen appellant's schuldenlast derhalve bracht in totaal tot een bedrag van f 1.626.210,71 ten tijde van de litigieuse verkoop en dat de vermindering der belastingaanslagen eerst in April 1950 is tot stand gekomen, lang nadat de verkoop had plaats gehad en deze vermindering in de belastingaanslagen bij de overweging om tot verkoop over te gaan geen rol konden spelen, van oordeel zijn, dat het Beheersinstituut door onder de toentertijd vigerende omstandigheden — waarbij Wij de situatie thans uiteraard buiten beschouwing moeten laten — tot de litigieuse verkooptransactie over te gaan, niet de grenzen van een redelijk beheer heeft overschreden;

Overwegende, dat appellant nu nog heeft gesteld, dat tegen de aanslagen formele bezwaarschriften werden ingediend, later gevolgd door uitvoerig gedocumenteerde, vóór de indiening van welke laatste met de Inspecteur besprekingen werden gevoerd, die er toe leidden, dat deze besloot in April 1948 een bedrag van f 540.000,— van deze aanslagen „buiten invordering” te laten, hetgeen aldus moet worden opgevat, dat de Inspecteur toen reeds de overtuiging had, dat de aanslagen minstens met dit bedrag moesten worden verminderd, doch, omdat alle bezwaren nog niet waren geformuleerd, nog geen definitieve uitspraak kon doen, waaruit appellant afleidt, dat het Beheersinstituut de belastingzaak niet behoorlijk heeft behandeld;

Overwegende, dat Wij appellant in dit betoog evenwel niet kunnen volgen, omdat, nog afgezien van het feit, dat ook deze beslissing van de Inspecteur dateert van na de bestreden transactie en dus de daartoe geleid hebbende

overwegingen niet heeft kunnen beïnvloeden, niet althans onvoldoende is aangetoond waarom en in welk opzicht het Beheersinstituut in zijn behandeling van deze belastingaangelegenheid te kort zou zijn geschoten;

dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat ten tijde van de verkoop het Beheersinstituut er terecht van mocht uitgaan, dat de verkoop van het litigieuze zeiljacht was in het belang van het onder beheer gestelde vermogen, zodat Wij de sub b aangevoerde grief, en, op de hiervoren overwogen gronden die, genoemd sub a, zullen verwerpen;

Overwegende, dat Wij thans nog zullen hebben te beoordelen de sub c aangevoerde grief, luidens welke het litigieuze jacht zou zijn verkocht voor een verre beneden de reële waarde liggende prijs;

Overwegende hieromtrent, dat door appellant niet is weersproken, dat het jacht, naar het Beheersinstituut ter terechtzitting heeft gesteld, door appellant destijds van de firma Bruynzeel is gekocht voor een bedrag van f 7.500,—;

dat volgens het Beheersinstituut in 1947 het jacht op f 7.000,— is getaxeerd door zekere Kersken, expert op dit gebied, volgens wie de prijs van f 6.000,— in 1948 juist is geweest;

dat appellant, die trouwens zelf erkent niet te kunnen beoordelen, of de litigieuze koopprijs onder de toenmalige omstandigheden de hoogstbereikbare prijs is geweest, niet, althans onvoldoende heeft aangetoond, waarom de juistheid van genoemde taxatie in twijfel zou moeten worden getrokken, met name daartoe onvoldoende moet worden geacht zijn verwijzing naar een brief van de Inspectie der Directe Belastingen te Utrecht, volgens welke het zeiljacht als een vermogenspost per 1 Januari 1946 van f 10.000,— moest worden aangemerkt;

Overwegende, dat Wij niet de overtuiging hebben bekomen, dat de litigieuze prijs onredelijk moet worden geacht, zodat Wij appellant's beroep ten deze zullen afwijzen;

Overwegende, dat Ons thans nog ter beoordeling rest de vraag, of, zoals appellant in zijn sub factis onder c vermeld beroep naar voren brengt, het Beheersinstituut ten onrechte door middel van de door hetzelve over appellant's vermogen aangestelde beheerder Mr. W. J. G. Vermeulen met de Commanditaire Vennootschap Batterijfabriek „Sure-a-Lite” een dading heeft aangegaan met betrekking tot één tot appellant's vermogen behorend aandeel ad nominaal f 1.000,— in de geliquideerde N.V. Batterijfabriek „Sure-a-Lite”, ingevolge welke dading door partijen aan de hangende procedures voor de gewone rechter een einde werd gemaakt en een schikking werd getroffen, waarbij partij „Sure-a-Lite” het litigieuze aandeel afkocht voor een bedrag van f 2.500,—.

Overwegende hieromtrent, dat te dezer zake het navolgende als niet weersproken tusschen partijen is komen vast te staan:

dat sedert 1943 tussen appellant en partij „Sure-a-Lite” verschillende procedures liepen, waarvan er een diende voor de Rechtbank te Utrecht met betrekking tot de vaststelling van de schadeloosstelling, waarop appellant tengevolge van de liquidatie van de N.V. Batterijfabriek „Sure-a-Lite”, nu hij geweigerd had aan de voortzetting van de zaken dezer geliquideerde N.V. door partij „Sure-a-Lite” deel te nemen, ingevolge het bepaalde bij art. 6 van het Overgangsbesluit 1942 als aandeelhouder van een aandeel in de geliquideerde N.V. ad f 1.000,— kon aanspraak maken;

dat appellant hangende deze procedure tegen partij „Sura-a-Lite” een vordering tot openlegging van de boeken van de geliquideerde N.V. heeft ahangig gemaakt, welke vordering door de Rechtbank te Utrecht bij vonnis van 20 October 1943 werd afgewezen;

dat appellant tegen dit vonnis hoger beroep heeft ingesteld bij het Gerechtshof te Amsterdam, hetwelk bij arrest van 5 April 1944 dit vonnis heeft vernietigd en partij „Sure-a-Lite” heeft veroordeeld de boeken en bescheiden der geliquideerde N.V. over te brengen ter Griffie van dit Hof, met vaststelling van een dwangsom van f 250,— voor elke dag, dat partij „Sure-a-Lite” daarmede in gebreke zou blijven;

dat partij „Sure-a-Lite” tegen gemeld arrest tijdig beroep in cassatie bij de

Hoge Raad heeft ingesteld, doch door een verordening van de Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie dd. 22 November 1944 deze lopende cassatie-procedure is vervallen, waardoor gemeld arrest van het Hof te Amsterdam geacht werd kracht van gewijsde te hebben gekregen;

dat appelland daarop voormeld arrest heeft geëxecuteerd en partij „Sure-a-Lite” heeft aangesproken voor een groot bedrag als dwangsom;

dat partij „Sure-a-Lite” tegen deze executie in verzet is gekomen en daarvan in kort-geding voor de President der Arrondissements-Rechtbank te Utrecht schorsing heeft gevraagd, waarop bij vonnis van 12 Maart 1945 de staking van de voortzetting dezer executie is bevolen;

dat appelland van dit vonnis in beroep is gegaan bij het Gerechtshof te Amsterdam, waar deze zaak laatstelijk heeft gediend op 12 April 1945, doch nimmer is afgedaan;

dat de bevrijding van Nederland ten gevolge had, dat voormeld besluit van de Secretaris-Generaal van 22 November 1944 werd ingetrokken en de aangevangen cassatie-procedure werd voortgezet;

dat de Hoge Raad der Nederlanden bij Arrest van 8 November 1946 het arrest van het Hof te Amsterdam van 5 April 1944 heeft gecasseerd en de zaak heeft terugverwezen naar dit Hof ter verdere behandeling en beslissing met inachtneming van 's Raads arrest;

dat bij de bevrijding appelland's vermogen onder beheer is komen te staan van het Beheersinstituut, dat over dit vermogen als beheerder aanstelde Mr. W. J. G. Vermeulen, advocaat te Utrecht, die vervolgens met de raadsman van partij „Sure-a-Lite” in overleg is getreden omtrent de voortzetting van meergemelde procedures;

dat daarop de beheerder, de Vertegenwoordiger te Utrecht van het Beheersinstituut, zomede het Hoofdkantoor van dit Instituut te 's-Gravenhage met partij „Sure-a-Lite” zijn overeengekomen de lopende procedures te beëindigen en zich hebben accoord verklaard met een schadeloosstelling van f 2.500,—, op welk bedrag ingevolge de bepalingen van voormelde dading in mindering werden gebracht een bedrag van f 602,90, zijnde het bedrag der geliquideerde kosten, waartoe partij „Sure-a-Lite” werd veroordeeld bij het later gecasseerde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam, zomede een bedrag van f 679,20 wegens door partij „Sure-a-Lite” gemaakte kosten wegens „door Herberhold uitgelokte” verzetsprocedures tegen de executie van het gecasseerde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam, tezamen een bedrag van f 1282,10, zodat, na compensatie, door partij „Sure-a-Lite” aan appelland werd betaald een bedrag van f 2.500,— minus f 1.282,10, derhalve een bedrag van f 1.217,90;

Overwegende, dat appelland's grieven tegen de litigieuse dading, in het kort geformuleerd, hierop neerkomen:

- a. dat de dading door geen enkele noodzaak werd gevorderd;
- b. dat de dading voor appelland nadelig is geweest;

Overwegende hieromtrent, dat Wij van oordeel zijn, dat het *rechtstreeks* bij deze dading betrokken belang van appelland's vermogen, waarmede het Beheersinstituut uitsluitend bemoeienis heeft, het besluit om de bestreden dading aan te gaan, ten volle kan rechtvaardigen, nu, naar het Beheersinstituut terecht van oordeel was, tussen de kosten van de talrijke hangende procedures en de waarde van het object der daarbij betrokken vordering een dusdanige wanverhouding bestond, dat het belang van het onder beheer gestelde vermogen met deze dading gediend was;

dat Wij derhalve de hiervoren sub a vermelde grief zullen verwerpen;

Overwegende, dat Wij evenmin van de gegrondheid van de hiervoor sub b vermelde grief zijn overtuigd;

dat appelland deze grief in twee delen heeft onderverdeeld, waarvan het eerste deel wil betogen, dat appelland's aandeel, zijnde één/157e deel van het bedrijfsvermogen, veel meer waard moet zijn dan het overeengekomen bedrag van f 2.500,—, omdat, naar appelland stelt:

1. in de liquiditeitsbalans geen rekening werd gehouden met de goodwill van het bedrijf;
2. machines en onroerende goederen, alsmede andere activa, ver beneden hun werkelijke waarde waren getaxeerd;
3. er een vermoeden bestond, dat de werkelijke voorraden veel hoger waren dan de betreffende balanspost;
4. kort vóór de liquidatie, n.l. op 20 November 1941, een bedrag van f 80.000,— aan de onderneming was onttrokken;

dat het tweede deel dezer grief betrekking heeft op de netto-opbrengst van het bij de dading betrokken aandeel, wordende daarin gesteld, dat de regeling der kosten, die van het overeengekomen bedrag werden afgetrokken, voor appellant's vermogen zeer ongunstig is geweest;

Overwegende ten aanzien van het eerste deel van deze grief, dat Ons uit de ten processe namens partij „Sure-a-Lite” overgelegde conclusie van antwoord op appellant's conclusie van eis in het door laatstgenoemde bij de Rechtbank te Utrecht aanhangig gemaakte rechtsgeding betreffende de vaststelling van de hem toekomende schadeloosstelling in verband met de liquidatie van de N.V. Batterijfabriek „Sure-a-Lite” is gebleken, dat, naar appellant niet heeft weersproken, de waardering van de activa van de geliquideerde N.V. is gecontroleerd en in sommige gevallen is verhoogd door de Inspecteur der Belastingen;

dat Wij derhalve, nu op basis dier gecontroleerde waardering de waarde van appellant's aandeel op f 2.000,— mocht worden gesteld en tussen het Beheersinstituut en partij „Sure-a-Lite” bovendien nog werd overeengekomen de afkoopsom te stellen op een bedrag van f 2.500,—, van oordeel zijn, dat het bedongen bedrag niet onredelijk is en Wij dit deel van appellant's grief zullen verwerpen;

Overwegende met betrekking tot het tweede deel dezer grief, dat Wij niet onredelijk achten, dat de kosten van de door appellant aangespannen en verloren rechtsgedingen, die op zichzelf gezien geenszins excessief voorkomen, uiteindelijk te zijnen laste zijn gebracht, zodat Wij tenslotte ook dit deel van appellant's grief zullen verwerpen;

Overwegende, dat appellant als de in het ongelijk gestelde partij dient te worden verwezen in de kosten van dit geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Wijzen af appellant's sub factis onder a vermelde beroep;

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn sub factis onder b vermelde beroep;

Verwerpen appellant's sub factis onder c vermelde beroep;

Veroordelen appellant in de kosten van dit geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het Beheersinstituut op f 75,—, aan de zijde van partij „Sure-a-Lite” op f 150,— en aan de zijde van partij Van der Bilt op f 150,—.

Aldus enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Directie Ned. Beheersinstituut.

Bij Koninklijk Besluit van 6 Januari 1951 no. 35 is aan de Heer K. W. J. Michielsen op een daartoe door hem gedaan verzoek met ingang van 1 Maart 1951 eervol ontslag verleend uit zijn betrekking van Directeur van het Nederlandse Beheersinstituut, onder dankbetuiging voor de door hem onder moeilijke omstandigheden als zodanig bewezen diensten.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nos. 1 tot en met 7).

In de Nederlandse Staatscourant van 12 Januari 1951, no. 9 is afgekondigd de lijst no. 85 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Collectieve vrijgave van sociale renten aan Duitsers in de Bondsrepubliek Duitsland.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut heeft op 8 Januari 1951 de volgende collectieve beschikking vastgesteld:

Het Nederlandse Beheersinstituut, enz.,

Gelet op, enz.,

Overwegende, enz.

Stelt

periodieke uitkeringen, krachtens de Invaliditeitswet, de Ongevallenwet 1921, de Land- en Tuinbouw-ongevallenwet 1922 en de Zee-ongevallenwet 1919, toegekend aan binnen het tegenwoordige gebied van de Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen (inclusief eventuele toeslagen uit openbare middelen) indien en voorzover bedoelde uitkeringen en toelagen niet reeds mochten zijn vrijgesteld door de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 27 Januari 1949 (gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant d.d. 28 Januari 1949 no. 20),

voor wat de op of na 1 April 1951 vervallende termijnen betreft vrij van de bepalingen bij of krachtens genoemd Besluit gesteld.

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 7).

Beheerders-Vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) hebben in de Nederlandse Staatscourant van 4 Januari 1951, no. 3 en in die van 5 Februari 1951, no. 25 bekendgemaakt dat de lijsten nos. 86/87 resp. 88 van de door hen voorlopig erkende vorderingen ter inzage zijn gelegd te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55, Amsterdam en dat bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend gedurende één maand na 4 Januari resp. 5 Februari 1951.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Ongedaanmaking in-liquidatie-treding en/of opheffing van verenigingen en stichtingen.

De Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende, dat tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa aldaar vele verenigingen en stichtingen in liquidatie zijn getreden en/of opgeheven ten gevolge van een daartoe strekkende, door de Commissaris voor de niet-commerciële verenigingen en stichtingen (Müller Lehning) op grond van de verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied tot herordening op het gebied van de niet-commerciële verenigingen en stichtingen (verordening 41/1941) genomen beschikking;

Overwegende, dat termen aanwezig zijn om deze in-liquidatie-tredingen en/of opheffingen ongedaan te maken invoege als hierna omschreven;

Gelet op de artikelen 1, 17, 94, 105, 106 en 108 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Staatsblad no. E 100);

1. Besluit de in-liquidatie-treding en/of opheffing van verenigingen en stichtingen, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa aldaar geschied en veroorzaakt door een daartoe strekkende, door de Commissaris voor de niet-commerciële verenigingen en stichtingen op grond van de verordening 41/1941 genomen beschikking, voor zover zulks niet reeds is geschied, ongedaan te maken, te rekenen van de data, waarop deze in-liquidatie-tredingen en/of opheffingen zijn ingegaan;

2. Bepaalt, dat dit besluit niet van toepassing is ten aanzien van die in-liquidatie-tredingen, welke ten gevolge van het verstrijken van de termijn, waarvoor een bij Koninklijk besluit erkende vereniging werd aangegaan, zouden hebben plaats gehad, indien deze vereniging niet reeds in liquidatie was getreden of opgeheven ten gevolge van een daartoe strekkende, door de Commissaris voor de niet-commerciële verenigingen en stichtingen op grond van de verordening 41/1941 genomen beschikking;

3. Bepaalt, dat dit besluit voorts niet van toepassing is ten aanzien van in-liquidatie-tredingen en/of opheffingen van verenigingen van werkgevers en van werknemers, bedoeld in het Buitengewoon Besluit Verenigingen van Werkgevers en Werknemers (Staatsblad no. E 71).
's-Gravenhage, 21 December 1950.

De Plv. Voorzitter van de Afdeling Beheer, Voorzeningen voor afwezigen en Voorzeningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel,
J. C. BRONGERS.

Ter toelichting van de onder 2 geformuleerde uitzondering vestigt de Afdeling Beheer, Voorzeningen voor afwezigen en Voorzeningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel er de aandacht van belanghebbenden op, dat bij Koninklijk besluit erkende verenigingen, welke ten gevolge van het verstrijken van de termijn, waarvoor zij werden aangegaan, tijdens de vijandelijke bezetting in liquidatie zijn getreden, aan het Nederlandse Beheersinstituut alsnog kunnen verzoeken dit in-liquidatie-treden ongedaan te maken.
(Ned. St. Crt. no. 253 d.d. 29-12-'50).

Uitvoering van de artikelen 25 en 28 van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

18 December 1950/6de Afdeling/No. 2392.

De Ministers van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen;

Hebben besloten:

in hun beschikking van 4 October 1950 (Nederlandse Staatscourant 1950, no. 196), houdende regelen nopens de uitvoering van de artikelen 25 en 28 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, de navolgende wijziging aan te brengen:

Het bepaalde in II, B, onder b, wordt vervangen door:

b. vorderingen, welke niet hetzij vóór 1 Januari 1951, hetzij binnen negen maanden nadat het desbetreffende vermogen feitelijk in beheer is genomen ter kennis van Het Nederlandse Beheersinstituut zijn gebracht.
's-Gravenhage, 18 December 1950.

De Minister van Justitie,
STRUYCKEN.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

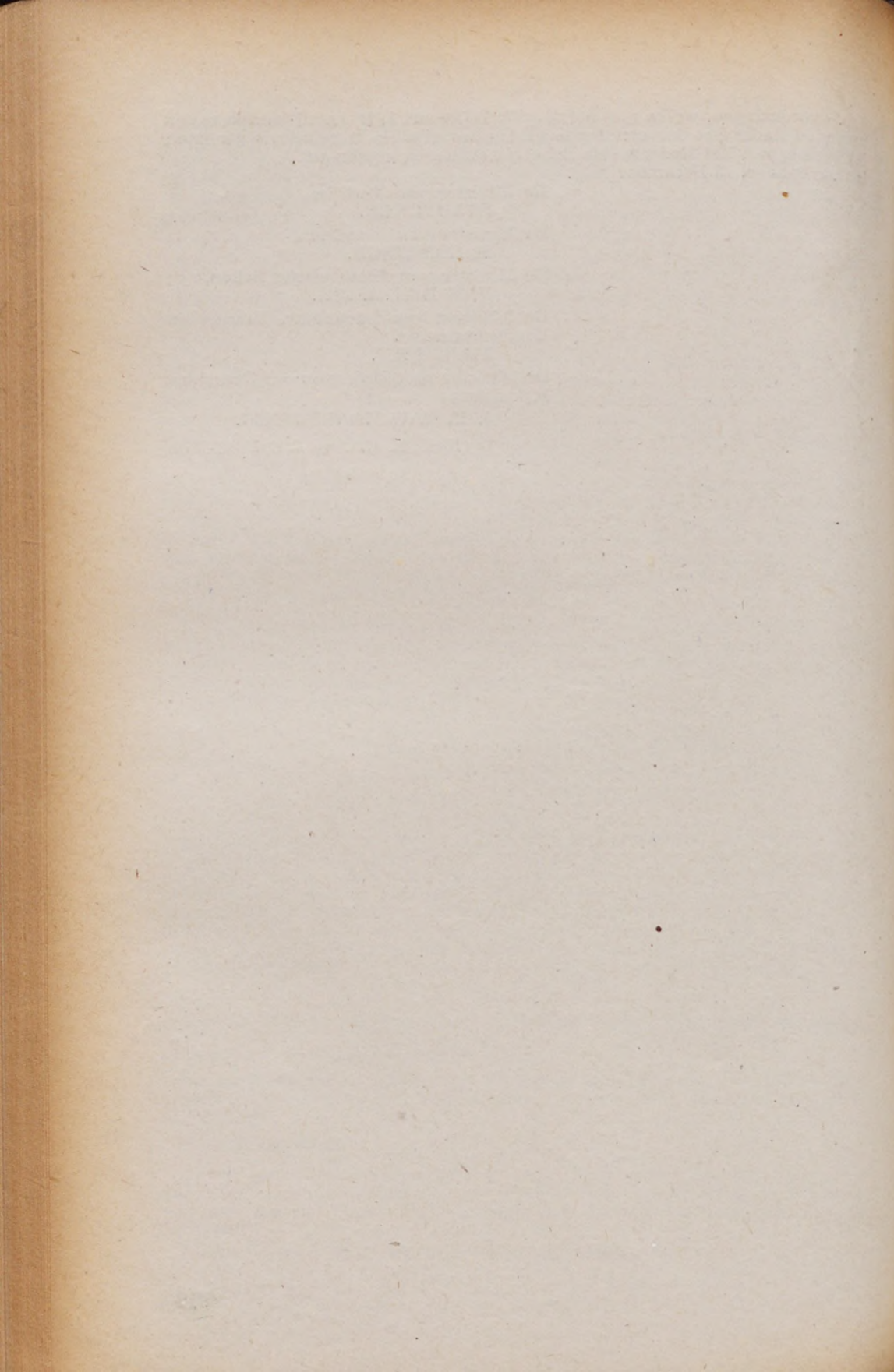
De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK.

De Minister van Landbouw, Visserij en
Voedvoorziening,
MANSHOLT.

De Minister voor Uniezaken en Overzeese
Rijksdelen,

J. H. VAN MAARSEVEEN.

(Ned. St. Crt. no. 3 d.d. 4-1-'51).

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

28 FEBRUARI 1951

NUMMER

10

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
 'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drūfstak ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”. Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Druk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	628
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling.	633
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	635
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	639
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/16 tot en met 51/21	49 tot en met 64

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 90. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 12 Januari 1951 (i.z. Spiker/
N.B.I./N.V. Wolf en ten Bosch).

Het Beheersinstituut is bevoegd met voorbijgaan van de Afdeling Rechtspraak van de Raad te bevorderen, dat rechtsherstel met betrekking tot tijdens de bezetting gepleegd onrecht tot stand komt. Het ongedaan maken van de in dien tijd door appellant met de N.A.G.U. gesloten koopovereenkomst ten aanzien van de aandelen der N.V. heeft téngevolge, dat zijn positie ten opzichte van de N.V. over de periode dat hij eigenaar is geweest op gelijke wijze moet worden gezien als in de daaraan voorafgaande periode.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de schriftelijk en mondeling nader toegelichte, hier als geïnserieerd te beschouwen en voorzover nodig hieronder nader te bespreken, gronden, vervat in zijn introductief request, in beroep komt van de erkenning door het Beheersinstituut als beheerder over zijn vermogen bij op 10 September 1948 voor notaris J. D. F. van Halsema verleden akte van minnelijk rechtsherstel van een door partij Wolf & ten Bosch bij het Beheersinstituut ingediende vordering op appellant's vermogen terzake van door appellant als „Verwalter” tijdens de bezetting van het Rijk in Europa van laatstgenoemde N.V. aan haar toegebrachte schade tot een bedrag van f 64.204,97, vermeerderd met een rente — voor de tijd dat de betaling later dan 1 Mei 1948 plaats heeft — van 5 % per jaar over laatstgenoemd bedrag, verminderd met een bedrag van f 2.152,50, zijnde samengesteld uit een bedrag ad f 692,50 als kosten van genoemde akte en een bedrag ad f 1.460,— terzake van de kosten van rechtskundige bijstand van de N.V. Wolf & ten Bosch en de overleden Samuel Jozef Wolf en Coenraad Nathans voornoemd, totaal alzo f 66.357,47 tot het tijdstip, waarop de algehele betaling van laatstgemeld bedrag plaats vindt, verzoevende appellant Ons het besluit van het Beheersinstituut waarvan beroep te vernietigen, te verstaan, dat voormelde akte appellant niet bindt en krachteloos is, en voorts opnieuw rechtdoende zodanige beslissing te nemen als Wij menen dat behoort, subsidiair dat een akte van minnelijk rechtsherstel moet worden verleden op de wijze als door appellant verlangd;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Wolf & ten Bosch op de schriftelijk en mondeling nader toegelichte, hier eveneens als ingelast te beschouwen en voorzoveel nodig hieronder nader te bespreken gronden, vervat in de hierbovengenoemde schrifturen, tegen appellant's vorderingen verweer hebben gevoerd, concluderende het Beheersinstituut evenals partij N.V. Wolf & ten Bosch tot referre te aanzien van de aan appellant ingevolge de litigieuse regeling toegekende beloning voor zijn „Verwalters"-werkzaamheden, de ten laste van appellant's vermogen gebrachte reiskosten, zomede het berekende rentepercentage, het Beheersinstituut voorts tot niet-ontvankelijkverklaring van het beroep, subsidiair dat Wij zullen beslissen zoals Wij in goede justitie zullen vermenen te behoren voor wat betreft de kosten der akte en van meergenoemde rechtskundige bijstand, doch overigens, met afwijzing van het beroep, de onderhavige regeling in stand te houden, alles kosten rechtens, en partij N.V. Wolf & ten Bosch voor het overige tot afwijzing van het beroep;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat appelland ter terechtzitting Onze onbevoegdheid heeft opgeworpen om enige andere beslissing te geven dan die, waarbij de minnelijke regeling zonder meer in stand wordt gelaten of zonder meer wordt vernietigd, daartoe stellende, dat de beoordeling van de geschillen als zodanig uitsluitend tot de bevoegdheid behoort van 's Raads Afdeling Rechtspraak, doch dat Wij dit betoeg verwerpen, aangezien Wij geen aanleiding hebben aan te nemen, dat Onze bevoegdheid zo eng moet worden opgevat en Wij als appelrechter in ieder geval de bevoegdheid hebben om bij onjuistbevinding van het beleid van het Beheersinstituut vast te stellen hoe dit had behoren te zijn en hoe — eventueel — daarin alsnog behoort te worden voorzien, terwijl daarvoor in casu nog te meer reden bestaat, nu de zaak door de Kamer te Groningen van genoemde Afdeling in haar geheel ter berechting naar Ons is verwezen, zodat thans de hoofdzaak aan de orde zal kunnen komen;

Overwegende, dat op grond van de Verordening 48/1941 van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied partij N.V. Wolf & ten Bosch onder beheer werd gesteld van de N.V. Nederlandse Maatschappij voor Afwikkeling van Ondernemingen (N.A.G.U.), terwijl krachtens besluit van de „Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft, Wirtschaftsprüfstelle” d.d. 25 Juli 1942 appelland tot „Verwaltungstreuhänder” over partij N.V. Wolf & ten Bosch werd benoemd;

dat bij onderhandse akte d.d. 16 Maart 1944 de N.A.G.U. per 1 Mei 1943 het gehele aandelenkapitaal, bestaande uit 10 aandelen ad nominaal f 1.000,—, heeft verkocht aan appelland tegen een prijs van f 45.000,—, met een rente over deze koopsom van 4½ % vanaf 1 Mei 1943;

dat appelland tijdens zijn functie als „Verwaltungstreuhänder” de door hem ingevolge laatstgenoemd koopcontract aan de N.A.G.U. verschuldigde koopsom, naar tussen partijen vaststaat, ten laste heeft gebracht van het vermogen van partij N.V. Wolf & ten Bosch doordien hij uit de kasmiddelen op verschillende tijdstippen, voorafgaande aan de verkoop, laatstelijk op 1 Maart 1944, bedragen heeft opgenomen en doen storten of overschrijven op rekening van de N.A.G.U. tot een bedrag van f 46.221,— en vervolgens na de verkoop nog enige bedragen, laatstelijk op 4 November 1944, tot een totaal bedrag van f 53.121,—, hebbende hij inmiddels wederom een bedrag van f 10.000,— in de kas van partij N.V. Wolf & ten Bosch teruggestort, zodat hij, naar tussen partijen vaststaat, uit hoofde van zijn onttrekking van geldmiddelen uit dit vermogen ten eigen bate terecht geacht moet worden aan partij N.V. Wolf & ten Bosch een bedrag van f 43.121,— verschuldigd te zijn;

Overwegende, dat partijen, tussen wie inmiddels met betrekking tot de hiervorengenoemde aandelen bij de reeds eerder besproken akte een door appelland niet bestreden regeling tot minnelijk rechtsherstel is aangegaan, thans nog verdeeld houdt een geschil betreffende de navolgende posten, die bij de litigieuze minnelijke regeling door het Beheersinstituut ten laste van appelland's vermogen zijn erkend als door appelland verschuldigd aan partij N.V. Wolf & ten Bosch, te weten:

a) Verwaltungskosten over de periode van 1 Mei 1943—1 Febr. 1944 ad	f 4.500,—
b) Verwaltungskosten over de periode van 9 Juni 1942—10 April 1943 ad	f 1.900,—
c) Reiskosten ad	f 1.171,43
d) Kosten terzake van een door het Contrôle- en Adviesbureau G. H. Schouwink te Enschede uitgebracht accountantsrapport, waartoe appelland in verband met zijn plan om de vennootschap te kopen opdracht had gegeven, welke kosten door appelland ten laste van de kas der vennootschap waren gebracht, zijnde een bedrag van	f 2.250,—
e) Vergoeding voor een Remington Portable schrijfmachine, die door appelland uit het kantoor van de vennootschap werd medegenomen en thans wordt vermist, ad	f 50,—

- f) Een rente-berekening over de door appellant aan de zaak
onttrokken gelden à 5 % tot 1 Mei 1948, in totaal f 11.212,54;

Overwegende, dat appellant het te zijnen laste brengen van de hierboven vermelde posten bestrijdt, stellende, dat in het algemeen niet het Beheersinstituut, maar de Raad voor het Rechtsherstel een beslissing behoort te geven in geschillen, welke zich voordoen bij een minnelijke regeling tot rechtsherstel met betrekking tot enige daarbij betrokken posten en daarop slechts een uitzondering mag worden gemaakt in de gevallen, dat de onder beheer gestelde belanghebbende in gebreke blijft zijn bezwaren tegen de voorgestelde wijze van afwikkeling kenbaar te maken of diens bezwaren zo kennelijk onjuist zijn, dat deze aan een soort querulantisme moeten worden geweten, geen van welke beide gevallen zich met betrekking tot appellant heeft voorgedaan, terwijl het Beheersinstituut bovendien ten dele heeft gehandeld zonder met appellant enig overleg te plegen;

Overwegende, dat Wij Ons met dit betoog niet kunnen verenigen in zoverre dit de strekking heeft aan het Beheersinstituut de bevoegdheid te ontzeggen om met voorbijgaan van 's Raads Afdeling Rechtspraak de totstandkoming van rechtsherstel met betrekking tot tijdens de bezetting van het Rijk in Europa gepleegd onrecht, zoals aangeduid in het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbld. E 100), te bevorderen;

dat immers het Beheersinstituut ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbld. E 133) in de ruimste zin des woords bemoeienis heeft gekregen met vermogens als dat van appellant en daaronder zeker handelingen zijn begrepen als de litigieuze minnelijke regeling;

dat bovendien de wetgever, tot meerdere zekerheid van een juiste hanteling daarvan, deze bemoeiingen van het Beheersinstituut, voorzover zij de in artikel 11, lid 1, sub c genoemde vormen hebben aangenomen, heeft onderworpen aan het oordeel van Ons, Voorzitter van de Raad, als administratieve rechter;

dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat voor appellant's grief ten deze geen plaats is;

dat zulks overigens onverlet laat de juistheid van appellant's betoog, dat het aanbeveling verdient, dat het Beheersinstituut, alvorens handelingen te verrichten zoals in casu worden aangevallen, van het standpunt dienaangaande van de onder beheer staande belanghebbende kennis neemt, doch dat de vraag of en in hoeverre zulks dient te geschieden ter uitsluitende beoordeling staat van het Beheersinstituut, dat overigens in het onderhavige geval verklaart appellant vóór de totstandkoming der regeling voldoende te hebben geraadpleegd, terwijl Wij niet de overtuiging hebben bekomen, dat het door appellant te dezer zake gestelde als gegrond moet worden aangemerkt;

dat Wij derhalve appellant's grief, dat hij niet gekend is in de vaststelling van de omvang der vorderingen, die door het Beheersinstituut ten laste van appellant's vermogen jegens partij Wolf & ten Bosch zijn erkend, zullen verwerpen;

Overwegende thans ten aanzien van de grieven als zodanig met betrekking tot de grieven, vermeld sub a) en b):

dat de sub a) vermelde post „Verwaltungskosten. . . f 4.500,—” blijkens de litigieuze akte van minnelijk rechtsherstel, de memorie na accountants-onderzoek d.d. 17 Februari 1950 van partij Wolf & ten Bosch en die d.d. 24 Februari 1950 van het Beheersinstituut ten laste van appellant's vermogen is gebracht, omdat zij betreft de periode van 1 Mei 1943 tot 1 Februari 1944, gedurende welke periode appellant ingevolge de bepalingen van het op laatstgenoemde datum door appellant met de N.A.G.U. gesloten koopcontract geacht moet worden eigenaar van de zaak te zijn geweest en appellant derhalve de over die periode gemaakte kosten, te weten het hem uit de kas der vennootschap via de N.A.G.U. toegekende bedrag ad f 3.600,— als „Verwalters” salaris, uitbetaald kreeg van de N.A.G.U., terwijl om dezelfde reden het aandeel van de N.A.G.U. in deze post, derhalve groot f 900,—, naar alle waarschijnlijkheid tevens aan appellant is ten goede gekomen, doordien hem de aandelen zijn verkocht tegen een lagere koers;

dat, wat de sub b) genoemde post aangaat, van het door appellant over de

periode 9 Juni 1942 tot 10 April 1943 aan „Verwaltungskosten” betaalde bedrag ad f 5.367,—, waarin begrepen een bedrag ad f 3.800,— als „Verwalters”-salaris, een bedrag ad f 1.900,— ten laste van appelland is gebracht, zijnde de helft van laatstgenoemde salarisvergoeding, zulks met de motivering, dat het door appelland genoten salaris in verhouding tot de door hem verrichte werkzaamheden excessief moet worden geacht en de helft daarvan als een adequate compensatie van de door hem verrichte bemoeiingen mag worden beschouwd;

Overwegende hieromtrent, dat tussen partijen geen principieel verschil bestaat over de vraag, of aan appelland, indien hij zijn werkkraft metterdaad in dienst heeft gesteld van de vennootschap, een redelijke beloning toekomt en zij deze vraag bevestigend hebben beantwoord, slechts van mening verschillend omtrent de vraag, wat in casu als redelijk moet worden aangemerkt;

dat Ons reeds om die reden niet duidelijk is geworden, waarom de sub a) vermelde post, die toch ook betrekking heeft op een periode, waarin appelland voor de vennootschap heeft gewerkt — daargelaten de omvang van zijn werkzaamheden — geheel ten laste van appelland is gebracht en hem daaruit niet een bepaald deel is toegekend als vergoeding voor zijn bemoeiingen;

dat toch het ongedaan maken van de tijdens de bezetting door appelland met de N.A.G.U. gesloten koopovereenkomst tengevolge heeft, dat de positie van appelland ten opzichte van de vennootschap over de periode, dat hij eigenaar der zaak is geweest, op gelijke wijze moet worden gezien als de daaraan voorafgaande periode, weshalve appelland evenzeer over die periode aanspraak kan maken op een redelijke vergoeding voor zijn bemoeiingen als tussen partijen is erkend voor de onder b) bedoelde periode;

dat Wij derhalve de door partijen in de minnelijke regeling gemaakte discriminatie tussen genoemde perioden en de daarvoor aangevoerde motivering verwerpen, en van oordeel zijn, dat appelland over de gehele periode, gedurende welke hij met de vennootschap bemoeienis heeft gehad, op een redelijke vergoeding aanspraak kan maken;

Overwegende, dat Wij in het midden zullen laten of, zoals partij Wolf & ten Bosch stelt, appelland, zo hij aan het bedrijf geen gelden had onttrokken, nog veel meer winst zou hebben kunnen maken dan die hij thans gemaakt heeft als vrucht van, naar partij Wolf & ten Bosch beweert, vóór appelland's optreden door haarzelf afgesloten contracten, omdat, wat daar ook van zij, partij Wolf & ten Bosch in ieder geval na de bevrijding een naar Ons oordeel niet onbevredigende toestand in het bedrijf heeft aangetroffen, voor welke toestand appelland in ieder geval — eerst als „Verwalter” en later als eigenaar van dit bedrijf — verantwoordelijk moet worden geacht;

dat Ons op die grond een op f 300,— per maand te stellen beloning voor appelland's bemoeienis over de periode van 9 Juni 1942 tot 13 April 1945 redelijk voorkomt, mitsdien in totaal f 10.200,—;

dat derhalve door het Beheersinstituut ten onrechte aan appelland uit dezen hoofde slechts een vergoeding van f 1.900,— is toegekend en de door het Beheersinstituut ten laste van appelland erkende vordering van partij Wolf & ten Bosch ten deze met een bedrag van f 10.200,—, verminderd met genoemd bedrag van f 1.900,—, derhalve met een bedrag van f 8.300,— moet worden verminderd;

dat Ons voorts onjuist voorkomt, dat door het Beheersinstituut ten laste van appelland een bedrag van f 900,— terzake van het beweerdelijk door de N.A.G.U. aan appelland wegens de litigieuze verkoop gerestitueerde aandeel van gene in de „Verwaltungskosten” schuldig wordt erkend, nu omtrent deze restitutie noch bij het Beheersinstituut noch bij partij Wolf & ten Bosch absolute zekerheid bestaat;

Overwegende voorts, dat Wij van oordeel zijn, dat door appelland aan partij Wolf & ten Bosch zal moeten worden gerestitueerd, boven en behalve het door gene aan de vennootschap onttrokken bedrag van f 43.121,—, een rente over laatstgenoemd bedrag, door Ons ex aequo et bono gesteld op 5 %, als vergoeding voor gederfde winst, en wel over de periode van 1 Maart 1944 tot 13 April 1945, zijnde het tijdstip, waarop de gemeente Assen volgens ambts-halve bij de Sectie Krijgsgeschiedenis van het Ministerie van Oorlog ingewonnen inlichtingen officieel werd bevrijd, het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) derhalve geacht moest worden aldaar feitelijk in werking te zijn

getreden en appellant's vermogen, waaronder begrepen het bedrijf van partij Wolf & ten Bosch, als vijandelijk vermogen in eigendom overging op de Staat;

dat Wij termen aanwezig achten de hiervoren sub f) omstreden renteberekening niet verder dan tot laatstgenoemde datum te sanctionneren, nu de credi-vijandelijk moet worden aangemerkt, over hun vorderingen geen rentevergoe-
teuren van de N.A.G.U., waarvan het vermogen evenals dat van appellant als ding uitgekeerd krijgen en Wij het onjuist achten, dat het Beheersinstituut langs de omweg van een minnelijk rechtsherstel ten aanzien van het eveneens vijandelijk vermogen van appellant wel een rentevergoeding zou toe-rekenen;

dat derhalve ten rechte terzake van door appellant aan partij Wolf & ten Bosch verschuldigde rente ten laste van appellant's vermogen mag worden erkend een bedrag van f 2.425,55 en Wij de ten laste van appellant's vermogen gebrachte post sub f) voorzover deze dit bedrag te boven gaat, te weten met een bedrag van f 8.786,99, zullen vernietigen;

dat Wij in dit verband tevens zullen vernietigen de op 5 % per jaar berekende rentevergoeding over het totale in de acte opgenomen verschuldigde bedrag ad f 66.357,47 voor de tijd, dat de betaling van dit bedrag later dan 1 Mei 1948 plaats heeft;

Overwegende, dat Wij juist achten, dat de kosten van het minnelijk rechtsherstel ad f 2.152,50 ten laste van appellant's vermogen zijn gekomen;

Overwegende met betrekking tot de sub c) vermelde post, dat Wij Ons niet aan de indruk kunnen onttrekken, dat het door appellant opgebrachte bedrag aan reiskosten ad f 1.757,15 inderdaad excessief hoog moet worden geacht, doch Ons evenmin aannemelijk is gemaakt, dat de daarbij betrokken reizen voor de vennootschap van zo weinig nut zijn geweest, dat het redelijk is daarvan een bedrag van f 1.171,43 ten laste van appellant te brengen, weshalve Wij de erkenning van deze post voor de helft zullen vernietigen, alzo tot een bedrag van f 585,70;

Overwegende ten aanzien van de sub d) vermelde post, dat Wij van oordeel zijn, dat, nu partij Wolf & ten Bosch voor het bij de minnelijke regeling vaststellen van de hiervorengenoemde post sub a) gebruik heeft gemaakt van het accountantsrapport Schouwink, zij niet kan volhouden, dat dit rapport uitsluitend heeft gestrekt ten bate van appellant, en het mitsdien redelijk moet worden geacht, dat een deel van de kosten van dit rapport, door Ons ex aequo et bono geschat op f 1.000,— door partij Wolf & ten Bosch zelf wordt gedragen, zodat deze bestreden post derhalve tot een bedrag van f 1.250,— in stand zal kunnen blijven;

Overwegende tenslotte ten aanzien van de sub e) genoemde post, dat de op f 50,— gestelde vergoeding terzake van de vermiste, aan partij Wolf & ten Bosch toebehorende schrijfmachine, terecht ten laste van appellant's vermogen is gebracht, nu onweersproken is komen vast te staan, dat deze machine door appellant uit het kantoor van de vennootschap is medegenomen naar Meppel en sedertdien wordt vermist, zodat de uit dit voor partij Wolf & ten Bosch onvrijwillig bezitsverlies voortvloeiende schade door appellant aan haar moet worden vergoed, welke schade door partijen bij de minnelijke regeling op het Ons niet onredelijk voorkomende bedrag van f 50,— is gefixeerd;

Overwegende, dat Wij termen aanwezig achten de kosten te compenseren in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten zal hebben te dragen en te bepalen, dat de kosten van het in Onze ambtshalve gegeven opdracht door het accountantskantoor Dijker, de Leede & Co. uitgebrachte accountants-rapport ad f 260,60 voor de helft ten laste van appellant en voor de andere helft ten laste van partij Wolf & ten Bosch worden gebracht;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep: enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/16

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2
Februari 1951. (Mrs. Verdam, Tagingh Suermondt en de Flines).

De koper van een effect buiten de beurs kan zich niet op goede trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 beroepen, indien hij zich alleen er van heeft overtuigd, dat zijn voorganger het effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen. Het onderzoek naar de beschikingsbevoegdheid van de voorganger is irrelevant ten opzichte van de goede trouw van geïntimeerde in de zin van art. 32 E 100. Geheel afgezien van de vraag of een onderzoek naar de schakel van verkrijgers al of niet mogelijk was voor geïntimeerde, is goede trouw alleen dan aanwezig indien geïntimeerde niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het effect behoorde tot de door de vijand „geroofde effecten.

Beschikking Afd. Effectenregistratie vernietigd; appellant hersteld in de eigendom van het effect.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 32, 53.)
(Zie N.O.R. No. 1560.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 7 April 1950 bij den Raad ingekomen verzoekschrift van Dr. Salomon Kroonenberg, wonende te Amsterdam gemachtigde Mr. I. Hamburg). waarbij in beroep wordt gekomen van een beslissing der Afdeling Effectenregistratie op 14 Maart 1950 gegeven tussen hem en W. J. Ooykaas wonende te 's-Gravenhage, waarbij laatstgenoemde wordt erkend als eigenaar van een uitgesteld aandeel A. van de firma Wm. Müller en Co. nr. 14581;

Gezien het verweerschrift van Mevrouw Hendrika Bekker, wonende te 's-Gravenhage, weduwe van W. J. Ooykaas, voormeld;

Gehoord appellant en Mevrouw Bekker voornoemd, benevens derzelve raadslieden;

Gezien de overige stukken;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat, dat W. J. Ooykaas, voormeld

is overleden, als zijn enige erfgename nalatende Mevrouw Hendrika Bekker voormeld, zodat laatstgemelde in dit geding optreedt als geïntimeerde.

Overwegende, dat bij uitspraak van dezen Raad en deze Kamer d.d. 17 October 1949 tussen appelland en W. J. Ooykaas is beslist, dat de omstandigheid dat de rechtsvoorganger van Ooykaas het effect in regelmatig beursverkeer verkregen had, een onderzoek naar de goede trouw (in de zin van art. 32 K.B. E 100) niet overbodig maakt, en zulk een onderzoek alsnog diende te geschieden, waartoe de zaak werd teruggewezen naar de Afdeling Effectenregistratie;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie, bij de thans beroepen beslissing Ooykaas als eigenaar heeft erkend, daarbij overwegende als volgt:

„De Afdeling neemt op grond van een te haren overstaan afgelegde en vervolgens beëdigde verklaring van J. A. R. de Heer, procuratiehouder bij de firma Gleichman, van Heemstra & Co. te 's-Gravenhage — welke verklaring door requestant niet is weersproken — als bewezen aan, dat Ooykaas, alvorens het litigieuze stuk te kopen, geheel uit eigen beweging in bijzijn van getuige de Heer voornoemd aan de aspirant-verkoper Gundlach naar de herkomst van het effect heeft gevraagd, waarop Gundlach hem heeft gezegd, het stuk door tussenkomst van een lid van de Vereniging voor den Effectenhandel (de Nederlandse Mid-denstandsbank N.V.) ter beurze te hebben gekocht, ten bewijze waarvan hij hem de aankoopnota heeft getoond.

Ooykaas moge zich al niet op de presumptie van goede trouw, verbonden aan het verkrijgen in regelmatig beursverkeer, kunnen beroepen, omdat deze presumptie slechts in de wet is neergelegd ten bate van de verkrijger in het regelmatig beursverkeer zelve, zulks neemt echter niet weg, dat aan de omstandigheid, dat hij zich heeft overtuigd van de wijze,

waarop zijn rechtsvoorganger het stuk heeft verkregen, waarde moet worden toegekend ter beantwoording van de vraag, in hoeverre hij-zelve als te goeder trouw kan worden aangemerkt.

Te goeder trouw is toch zeker hij, die geen reden had om aan de beschikkingsbevoegdheid van zijn auteur of van diens rechtsvoorgangers te twifelen, en indien hij daartoe reden had, het redelijke heeft gedaan, om zich van deze beschikkingsbevoegdheid te overtuigen.

Het valt inderdaad niet in te zien, welk onderzoek van Ooykaas in redelijkheid nog kon worden verlangd, nadat hij geconstateerd had, dat het onderhavige stuk door bemiddeling van de Nederlandse Middenstandsbank te 's-Gravenhage was verworven.

Zulks bracht mede, dat er voor hem geen bijzondere reden was om uit het feit, dat het hier een transactie buiten de beurs om betrof, af te leiden, dat eventueel het stuk als gevolg van omstandigheden als bedoeld in art. 25 van E 100 in het verkeer was geraakt.

Juist omgekeerd, uit het feit, dat het stuk via het normale beurskanaal zijn weg tot zijn rechtsvoorganger had gevonden, mocht hij afleiden, dat aan het stuk geen smet kleefde; zulks waar uit de aankoop-nota niet bleek, dat het stuk afkomstig was van een commissionair, die destijds bekend stond als betrokken bij de handel in geroofde stukken.

Van Ooykaas mag niet worden geëist, dat hij de gehele keten van zijn voorgangers in het bezit van het effect zou hebben gereconstrueerd, alvorens tot aankoop daarvan over te gaan, nog daargelaten, dat het al zeer onwaarschijnlijk moet worden geacht, dat de commissionairs, die hun bemiddeling bij de elkander opvolgende transacties hadden verleend, bereid gevonden zouden zijn om hem de desbetreffende gegevens te verschaffen.

Het K.B. E 100 erkent de mogelijkheid van het bewijs van goede trouw ook bij het verkrijgen van effecten buiten de beurs om.

Meer bewijs van goede trouw dan in het onderhavige geval door Ooy-

kaas is geleverd, kan practisch nimmer worden verschaft.

Goede trouw in de zin van dit K.B. moet hier dan ook aanwezig worden geacht."

Overwegende, dat appelland tegen de beroepen beslissing als grief opwerpt dat daarbij onder meer de artikelen 32, 36, 53 tweede lid sub c. 53, derde lid en 54 K.B. E 100 verkeerd zijn toegepast, althans geschonden, voorts niet in aanmerking zijn genomen feiten en omstandigheden, welke waren zij in acht genomen, zouden hebben geleid tot een andere beslissing, terwijl voorts de Afdeling Effectenregistratie haar bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze heeft uitgeoefend en kennelijk van haar bevoegdheden een ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden waarvoor die bevoegdheden zijn verleend;

Overwegende, dat appelland ter toelichting daarvan aanvoert:

dat vaststaat, dat ten deze geïntimeerde niet in regelmatig beursverkeer en buiten de beurs om heeft verworven en wel op 11 April 1945, zodat naar de Amsterdamse Kamer terecht heeft beslist, ten deze het vermoeden van goede trouw, bedoeld in art. 53, 3e lid, niet door geïntimeerde kan worden ingeroepen;

dat dus geïntimeerde zelfstandig zijn goede trouw had te bewijzen en dus niet meer kon volstaan met het bewijs, dat hij zich van de beschikkingsbevoegdheid van zijn rechtsvoorganger zoveel mogelijk overtuigd had, maar het bewijs had te leveren, dat hij in de eerste plaats, ingevolge en in de zin van art. 32 te goeder trouw was ten aanzien van de vraag of de zaak of het recht voor de eigenaar verloren was gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in art. 25;

dat onder miskenning van deze door de Kamer te Amsterdam uitgesproken principes de Afdeling Effectenregistratie niettemin de stelregel geeft: „Te goeder trouw is toch zeker hij, die geen reden had om aan de beschikkingsbevoegdheid van zijn auteur of van diens rechtsvoorgangers te twifelen, en indien hij daartoe reden had, het redelijke heeft gedaan om zich van deze beschikkingsbevoegdheid te overtuigen”;

dat de Afdeling Effectenregistratie dus er wel van gewag maakt, dat de koper geen reden moet hebben om niet slechts aan de beschikkingsbevoegdheid

van de directe voorganger maar ook aan die van vroegere rechtsvoorgangers te twifelen, maar bij werkelijke toepassing van dit criterium reeds direct het gemis van goede trouw van geïntimeerde had dienen te zijn uitgesproken, daar immers het zeker in April 1945 een notoir feit was, hoeveel geroefde stukken ook door personen, die op zich zelf niet bekend stonden als handlangers van de vijand ter beurze verhandeld waren en het ten deze vaststaat, dat een onderzoek voor zover de vroegere rechtsvoorgangers betreft, geheel door geïntimeerde achterwege is gelaten;

dat de Afdeling Effectenregistratie echter dit criterium van onderzoek naar verdere voorgangers geheel heeft los gelaten uit overweging, dat een dergelijk onderzoek niet van geïntimeerde geëist mocht worden;

dat de Afdeling Effectenregistratie dus toch weer alleen een beperkt onderzoek en wel uitsluitend naar de beschikkingsbevoegdheid van de directe rechtsvoorganger verlangt, niettegenstaande de Afdeling Rechtspraak had uitgemaakt, dat de tegenwoordige bezitter zijn goede trouw bij de verkrijging moest bewijzen in de zin van art. 32, hetgeen dus medebrengt een onderzoek naar het feit, dat het te verwerven effect niet een geroofd stuk is, waarvoor de vraag of alleen de directe rechtsvoorganger ter beurze heeft verkregen, irrelevant is;

dat in dit verband typerend is de overweging van de Afdeling Effectenregistratie, dat uit het feit, dat het stuk via het normale beurskanaal (n.l. door aankoop door Gundlach ter beurze via de Middenstandsbank) zijn weg tot de rechtsvoorganger van geïntimeerde had gevonden, geïntimeerde mocht afleiden, dat aan het stuk geen smet kleefde. Hoe kon hij immers de overtuiging hebben, dat aan het stuk geen smet kleefde, nu hij alleen geïnformeerd had naar één schakel van de ketting en alle vorige schakels buiten beschouwing had gelaten?

dat wanneer werkelijk een onderzoek naar de hele ketting niet mogelijk zou zijn geweest bij gebreke van medewerking der commissonnairs dit voor geïntimeerde juist een reden tot twijfel omtrent de legitieme herkomst had dienen te zijn en hij zich dan zeker van aankoop buiten de beurs om had dienen te onthouden;

Overwegende, dat Ooykaas het stuk

op 11 April 1945 buiten de beurs om heeft gekocht van een zekeren Gundlach, die hem bekend was.

Overwegende dat blijkens de beroepen beslissing Ooykaas alvorens tot de aankoop over te gaan een onderzoek heeft ingesteld zakelijk neerkomende op het volgende:

- a. hij heeft uit eigen beweging aan Gundlach naar de herkomst van het stuk gevraagd;
- b. Gundlach heeft hem geantwoord het stuk ter beurze te hebben gekocht door tussenkomst van een lid der Vereniging voor de Effectenhandel (De Nederlandse Middenstandsbank N.V.);
- c. Gundlach heeft hem ten bewijze hiervan zijn aankoopnota getoond;

Overwegende, dat de omstandigheid dat Gundlach het stuk ter beurze verkregen had van de Nederlandse Middenstandsbank niet voldoende is om bij Ooykaas goede trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 aan te nemen, immers hij moest weten dat ter beurze talloze geroefde effecten waren verhandeld;

Overwegende, dat de beroepen beslissing wel wordt aangedrongen met de motivering dat te goeder trouw toch zeker hij is die geen reden had om aan de beschikkingsbevoegdheid van zijn auteur of diens rechtsvoorganger te twifelen en — indien hij daartoe reden had — het redelijke heeft gedaan om zich van deze beschikkingsbevoegdheid te overtuigen, alsmede dat niet valt in te zien welk onderzoek nog van Ooykaas kon worden verlangd — doch deze motivering de beslissing niet kan dragen;

Overwegende namelijk dat immers van beschikkingsbevoegdheid van Gundlach of diens rechtsvoorgangers niets blijkt, waarbij de Raad doet opmerken dat — gelijk reeds in voormelde uitspraak d.d. 17 October 1949 is overwogen — art. 53 derde lid van K.B. E 100 wel den tegenwoordigen bezitter van een toonder-effect (indien hij het in regelmatig beursverkeer heeft verkregen) zekere bescherming verleent, doch niet behelst dat degene die op zulk een wijze een toonder-effect heeft verkregen, volledig gerechtigd is er over te beschikken;

Overwegende voorts dat het ook niet gaat om de vraag of Ooykaas het redelijke gedaan heeft om zich van die beschikkingsbevoegdheid te overtuigen

en of hij redelijkerwijze nog een verder — en zo ja — welk onderzoek had in te stellen, doch om deze vraag of bij Ooykaas na het ingestelde onderzoek goede trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 aanwezig was;

Overwegende dat — gelijk hierboven overwogen — niet aangenomen kan worden dat Ooykaas na dat onderzoek niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden dat het effect behoorde tot de door den vijand „geroofde” effecten;

Overwegende dat na zijn onderzoek Ooykaas zelf had te beslissen of hij al dan niet tot aankoop zou overgaan en hij — tot aankoop beslissende — daarmede het risico op zich nam dat zijn onderzoek niet volledig was en hij niet te goeder trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 zou blijken te zijn;

Overwegende dat een eventuele onmogelijkheid tot verder onderzoek — wat hiervan zij — irrelevant is voor de vraag wat hij in de zin van art. 32 K.B. E 100 al dan niet wist of behoorde te vermoeden;

Overwegende, dat derhalve bij de bestreden beslissing de art. 32 junctis art. 53 en 54 K.B. E 100 zijn geschon- den, de grief in zoverre gegrond is en aan appelland rechtsherstel dient verleend te worden;

Overwegende, dat geïntimeerde nog wel het regres ter sprake brengt, doch dit buiten beschouwing kan blijven nu daaromtrent bij de beroepen beslissing niets is beslist;

Overwegende, dat het bovenoverwogene leidt tot de volgende beslissing.

RECHTDOENDE:

I. Vernietigt de beslissing waarvan beroep.

II. Herstelt appelland in de eigen- dom van een bewijs van uitgesteld aan- deel A van de firma Wm. Müller en Co. nr. 14581.

III. Verplicht het inleveringskan- toor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende — voorzover geen buiten het besluit Herstel Rechts- verkeer gelegen voorschriften of om- standigheden zich daartegen verzetten — het effect met bijbehorende coupon op 15 Mei 1951 uit te leveren aan ap- pelland; een en ander met dien ver- stande dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoem- den datum door de Afdeling Effecten- registratie aan het inleveringskantoor

mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld ver- zoek tot revisie bij de Afdeling Rechts- spraak van den Raad voor het Rechts- herstel, in welk laatste geval het in- leveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft ge- nomen, van de Afdeling Effectenregi- stratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd;

IV. Bepaalt dat geïntimeerde aan appelland zal betalen de door haar (respectievelijk wijlen haar echtgenoot W. J. Ooykaas) sedert de verkrijging van bovengenoemd effect genoten op- brengsten.

V. Bepaalt dat geïntimeerde op het tijdstip waarop het effect aan appelland wordt uitgeleverd, Creditrice wordt in plaats van appelland voor het bedrag dat terzake van de verkoop van boven- genoemd effect, door Lippman Rosen- thal en Co., Sarphatistraat, Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.) ontvangen is; een en ander niet verder dan tot beloop van het creditsaldo;

VI. Ontzegt het meergevorderde;

VII. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van appelland tot heden begroot op f 200.— (twee honderd gulden).

VIII. Een en ander met dien ver- stande dat, indien mocht blijken dat appelland geen of geen voldoende ver- dering mocht hebben op L.V.V.S. te Amsterdam, geïntimeerde zich te dezer zake tot de Afdeling Rechtspraak kan wenden voor het verkrijgen van een nadere beslissing.

No. 51/17

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 22

Januari 1951 (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Polder- man).

Het besluit van de Raad om aan de Ministers bedoeld in art. 103 lid 2 E 100 te verzoeken, aan de Raad de bevoegd- heid te verlenen tot het nemen van een beslissing in een vennootschap — in casu tot liquidatie van een vennoot- schap — is niet appellabel.

De beslissing van het N.B.I. om op grond van de verleende bevoegdheid tot liquidatie van de vennootschap over te gaan, is wel aan het beroep van art. 18 E 100 onderworpen. Deze beslis-

sing is geen uitvoeringshandeling van een ministerieel besluit, omdat de Raad daarbij niet de verplichting is opgelegd tot liquidatie over te gaan.

Appellanten, vijandelijke onderdanen ingevolge art. 2 sub 2 E 133, hebben belang bij de liquidatie, ook al is het vermogen op de Staat overgegaan.

Voor opschorting van het besluit tot liquidatie is geen reden nu geen verzoek tot ontvijding ten behoeve van appellanten aanhangig is, niettegenstaande de gelegenheid om zulks te vragen reeds jarenlang openstaat.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 103, 18.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 1 Februari 1950 ter Griffie van den Raad ingekomen verzoekschrift van:

1e. *Otto Rebholz*, wonend te Amsterdam, zo voor zich als tot bijstand en machtiging van zijn sub 2 te noemen echtgenote;

2e. *Erna Anna Schröter*, echtgenote van *Otto Rebholz* voornoemd;

beiden wonend te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. H. de Pont, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien het op 13 Maart 1950 ter Griffie van den Raad ingekomen verzoekschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut* (N.B.I.), gemachtigde Mr. D. J. Veegens, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Gezien de herhaalde verzoeken tot uitstel van behandeling der zaak;

Gelet op het behandelde ter terechtzitting van 7 December 1950, waar behalve voornoemde raadslieden ook eerste reques-trante aanwezig was;

1. Overwegende, dat eerste reques-trant is geschorst beherend vennoot van de Commanditaire Vennootschap *Rebholz' Bankierskantoor* en tweede reques-trante commanditaire vennote van deze vennootschap;

2. Overwegende, dat ten grondslag aan hun requeste requestanten stellen op 18 Januari 1950 te hebben ontvangen een brief, gedagtekend 17 Januari 1950 en ondertekend door de Heren Mr. J. Lubbers en J. P. van Kats, bestuurders — daartoe benoemd door het N.B.I. krachtens art. 99 E 100 — der te Amsterdam gevestigde commanditaire vennootschap *Rebholz' Bankierskantoor* en zij deze brief aan den Raad hebben overgelegd;

dat deze brief — gericht aan *Rebholz' Bankierskantoor*, eerste reques-trant, tweede reques-trante, allen te Amsterdam en W. Benischek (met eerste reques-trant beherend vennoot van genoemd *Bankierskantoor* en evenals deze geschorst) te *Schorndorff* — luidt als volgt:

„Bij deze delen wij U ten verzoeken van het Nederlandse Beheersinstituut mede:

1. dat de Raad voor het Rechtsherstel in hare vergadering van 3 Augustus 1949 het besluit heeft genomen:

a. om aan de bij Art. 103 lid 2 van het K.B. ddo. 17 September 1944 (E 100) bedoelde Ministers te verzoeken den Raad de bevoegdheid te verlenen over te gaan tot ontbinding van de Commanditaire Vennootschap *Rebholz' Bankierskantoor*;

b. om, indien deze bevoegdheid wordt verkregen, tot ontbinding, gevolgd door liquidatie over te gaan.

2. dat bedoelde Ministers bij Besluit ddo 7/15 October 1949 aan den Raad voor het Rechtsherstel de verzochte bevoegdheid heeft verleend;

3. dat de Raad voor het Rechtsherstel ons thans in aansluiting aan voormeld Ministerieel Besluit heeft opgedragen over te gaan tot uitvoering van zijn boven sub 1 bedoeld besluit.

Onder verwijzing naar Art. 103 lid 2 Besluit E 100, voorzover daarin is bepaald, dat een besluit als boven bedoeld bindend is voor een rechtspersoon en van kracht, als ware het door het volgens de wet en de statuten bevoegde orgaan der rechtspersoon genomen, delen wij U mede, dat wij thans tot uitvoering van het U hierbij medegedeelde besluit zullen overgaan.”

dat het in voormeld schrijven genoemde Besluit van 7/15 October 1949, genomen door de vijf in art. 103 tweede lid E 100 bedoelde Ministers, luidt als volgt:

„Gezien de voordracht van de Raad voor het Rechtsherstel bij brief van 24 Augustus 1949 MK 157, strekkende tot het verkrijgen,

overeenkomstig artikel 103, tweede lid van het Besluit herstel rechtsverkeer (Staatsblad no. E 100), van de bevoegdheid om over te gaan tot ontbinding van de Commanditaire Vennootschap Rebholz' Bankierskantoor, gevestigd te Amsterdam;

Overwegende, dat het gewenst is deze bevoegdheid te verlenen.

Gelet op artikel 103, tweede lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

BESLUITEN VANWEGE DE KONINGIN:

Aan de Raad voor het Rechtsherstel de bevoegdheid te verlenen over te gaan tot ontbinding van de Commanditaire Vennootschap Rebholz' Bankierskantoor, gevestigd te Amsterdam, welke bevoegdheid in zich sluit de bevoegdheid het bedrijf van deze vennootschap te verkopen, met dien verstande, dat de desbetreffende door de Raad te nemen beslissing voor genoemde rechtspersoon, in de zin van het Besluit herstel rechtsverkeer, bindend zal zijn, als ware zij door de daartoe volgens de wet en de statuten bevoegde organen dier rechtspersoon zelf genomen".

dat requestanten dan verder stellen, dat zij als zijnde belanghebbenden tegen de in het aangehaalde schrijven vermelde beslissingen en besluiten van den Raad voor het Rechtsherstel beroep instellen, en de vernietiging daarvan vorderen;

3. Overwegende, dat, voorzover betreft de vordering tot nietigverklaring van het sub 1 in de brief genoemde besluit, het N.B.I. terecht de niet-ontvankelijkheid dezer vordering heeft opgeworpen;

dat toch dit besluit in zijn beide onderdelen als omschreven sub 1 a en 1 b is een interne beslissing, waartegen hoger beroep bij de Afdeling Rechtspraak niet open staat;

4. Overwegende, dat het N.B.I. de vordering aldus heeft begrepen, dat requestanten ook hebben gevorderd de nietigverklaring van het sub 2 in de brief genoemde Ministerieel Besluit van 7/15 October 1949, en de niet-ontvankelijkheid ook van dit onderdeel der vordering heeft betoogd;

dat echter requestanten uitdrukkelijk slechts in beroep zijn gekomen van

de beslissingen en besluiten van den Raad voor het Rechtsherstel en Mr. de Pont ter zitting van 7 December ten overvloede nog heeft verklaard, dat hij niet heeft bedoeld van het Ministerieel Besluit in beroep te komen en ook naar zijn mening zodanig beroep niet-ontvankelijk zoude zijn;

dat de Raad derhalve aanneemt, dat een beroep van het Ministerieel Besluit niet is ingesteld, en voor een niet-ontvankelijkverklaring ten deze mitsdien geen plaats is;

5. Overwegende, dat aldus alleen nog aan de orde is het beroep van de sub 3 in meergenoemde brief bedoelde opdracht van den Raad voor het Rechtsherstel (Afdeling Beheer, N.B.I.) aan de bestuurders van Rebholz' Bankierskantoor — gegeven in aansluiting aan meergenoemd Ministerieel Besluit en ter uitvoering van zijn desbetreffende sub 1 b in de brief genoemd besluit — om tot ontbinding en liquidatie van voorsz. commanditaire vennootschap over te gaan;

dat in dit onderdeel van de vordering van requestanten het zwaartepunt van hun hoger beroep gelegen is en in de verdere overwegingen van dit vonnis nog slechts hiervan sprake is;

6. Overwegende, dat het N.B.I. de niet-ontvankelijkheid dezer vordering heeft betoogd, omdat de rol van den Raad (Afdeling Beheer, N.B.I.) hier beperkt is gebleven tot het geven van uitvoering aan het Ministerieel Besluit en dit onaantastbaar Ministerieel Besluit niet kan worden gefrustreerd door het aantasten van beslissingen en handelingen van lagere organen, die slechts uitvoeringsmaatregelen van dat Besluit zijn;

dat het N.B.I. hierbij echter over het hoofd ziet, dat in het Ministerieel Besluit, geheel in overeenstemming met de bewoordingen van art. 103 tweede lid E 100, aan den Raad voor het Rechtsherstel enkel de bevoegdheid wordt verleend over te gaan tot ontbinding en liquidatie van Rebholz' Bankierskantoor, niet de verplichting daartoe wordt opgelegd;

dat het Ministerieel Besluit terecht dan ook veronderstelt, dat nog een desbetreffende beslissing door den Raad te nemen is; een beslissing, die ter vrije beoordeling stond van den Raad en onderworpen is aan hoger beroep ingevolge art. 18 vijfde lid E 100, nu dit hoger beroep niet uitdrukkelijk is uitgesloten;

dat deze beslissing, zij moge dan zijn ingekleed in de vorm van uitvoering van een vóór het Ministerieel Besluit genomen besluit van den Raad, in wezen te vinden is in de gewraakte opdracht van den Raad aan de Bestuurders van Rebholz' Bankierskantoor, zijnde de Raad toen nog geheel vrij om van de hem verleende bevoegdheid gebruik te maken en zijnde eerst door die opdracht en de kennisgeving daarvan aan derden het tot dusverre intern besluit van den Raad naar buiten getreden en aantastbaar geworden;

dat het hier besproken niet-ontvankelijkheidsverweer derhalve faalt;

7. Overwegende, dat thans de Raad zal onderzoeken, of requestrant Rebholz' en zijn vrouw zijn vijanden in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, meer speciaal in den zin van art. 2 sub 2 E 133;

8. Overwegende hieromtrent:

Requestranten zijn van geboorte Duitsers, waren reeds getrouwd vóór 1932 en hebben op 30 December 1932 door naturalisatie het Nederlander-schap verkregen.

In de bezettingstijd heeft Rebholz als tot Nederlander genaturaliseerde Volksgenosse zijn belang er in gezien wederom Duitser te worden en zijn poging daartoe is bekroond door zijn Einbürgerung of Rückbürgerung op 6 Maart 1943.

Het feit der Einbürgerung (naturalisatie) staat vast en requestranten erkennen dan ook, dat zij dientengevolge op gezegde datum weer Duitsers zouden zijn geworden, indien niet omstandigheden aanwezig waren op grond waarvan zij beweren niettemin Nederlanders te zijn gebleven.

Ten deze is van belang het op 22 September 1948 bij den Raad ingekomen verzoekschrift van eerste requestrant d.d. 21 September 1948, waarin hij den Raad verzoekt om, „voor zoveel nodig met vernietiging van de mening, de uitspraak of de beslissing van het N.B.I. dat hij en zijn echtgenote vijandelijke onderdanen zijn, te beslissen en vast te stellen, dat hij slechts de Nederlandse nationaliteit bezit”, alsmede het verweerschrift daarop van het N.B.I., bij den Raad ingekomen op 29 November 1949. Beide requesten zijn den Raad uiteraard bekend, al is voormeld verzoekschrift op 8 September 1950 bij schrijven van den toenmaligen raadsman van Rebholz, Mr. Salm, ingetrokken, en zijn ten

overvloede ter zitting van 7 December 1950 nog in geding gebracht.

In de eerste plaats dan beroepen requestranten zich op het op 5 Juni 1943 in werking getreden Besluit D 16, doch te vergeefs. Reeds daarom tevergeefs, omdat in het eigen systeem van requestranten het Besluit D 16 niet belet, dat zij Duitsers zijn geweest van 6 Maart 1943 tot 5 Juni 1943. Doch al ware dit anders geweest, al hadden requestranten niet toevallig enkele maanden vóór 5 Juni 1943 de Duitse nationaliteit verworven doch daarna, dan nog zou het beroep op het Besluit D 16 hun niet baten, omdat — gelijk de Raad reeds verschillende malen heeft beslist — de omstandigheid, dat een tot Duitser genaturaliseerde Nederlander ingevolge D 16 het Nederlanderschap niet heeft verloren, geenszins impliceert dat hij voor de toepassing van E 133 niet als vijandelijk onderdaan zou moeten worden aangemerkt. Het Besluit Vijandelijk Vermogen verbindt rechtsgevolgen aan het feit, dat iemand tijdens den oorlog onderdaan is geweest van den vijandelijken staat, onverschillig of hij tegelijkertijd Nederlander is geweest krachtens het bepaalde in D 16.

In de tweede plaats voeren requestranten aan, dat hun naturalisatie tot Duitsers in Maart 1943 heeft plaats gehad onder omstandigheden, die ten volle een beroep op overmacht (noodweer, dwang) zouden wettigen; eerste requestrant zou ten einde raad en in het nauw gedreven er in hebben toegestemd Duitser te worden, aldus zet hij uiteen op bladzijden 3—10 van zijn voormeld verzoekschrift van 21 September 1948, naar welke uiteenzettingen hier wordt verwezen en welke geacht moeten worden hier te zijn geïnserieerd. Daargelaten of tegenover een, om welke reden ook aangevraagde en ingewilligde naturalisatie beroep op overmacht open staat en daargelaten wat er waar is van de fraaie rol en goede bedoelingen, die eerste requestrant zichzelf toeschrijft, de Raad verwerpt het beroep op overmacht in burgerrechtelijke zin, omdat de in dit proces en in voormeld request van 22 September 1948 gestelde feiten dat beroep in het geheel niet wettigen. De omstandigheid, dat men beweerdelijk financiële rampen en andere gevaren te duchten had van het zijn van Nederlander, wettigde niet een verzoek om naturalisatie; tallozen liepen gevaar

voor lijf en goed en hij, die de weg der naturalisatie koos om zich of anderen aan die gevaren te onttrekken, zal de consequentie, dat hij Duitser werd, hebben te aanvaarden; kon hij na de bevrijding aannemelijk maken, dat hij niettemin heeft gehandeld in Nederlands belang en zich niet aan de zijde van de vijand heeft geschaard, dan stond hem de weg terug open, die der ontvijanding en naturalisatie tot Nederlander.

Tenslotte heeft de raadsman van requestranten nog aangevoerd, dat in Duitsland zelf het Wiedereinbürgerungsgesetz als nietig en van onwaarde zou worden beschouwd. Het is duidelijk, dat Duitse wetgeving geen verandering kan brengen achteraf in het feit, dat tijdens de bezetting requestranten zijn geweest vijandelijke onderdanen naar de maatstaf van art. 2 E 133.

9. Overwegende, dat op deze gronden, dat naar het oordeel van den Raad onomstotelijk vaststaat, dat requestranten zijn vijanden in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, waarvan de consequentie is dat hun vermogen van rechtswege in eigendom is overgegaan op den Staat der Nederlanden en ten behoeve van den Staat wordt beheerd door het N.B.I.;

dat verdere consequentie hiervan is, dat noch eerste requestrant noch tweede requestrante financieel belang hebben bij Rebholz' Bankierskantoor, doch in hun plaats de Staat; hetgeen echter niet noodzakelijkerwijs impliceert, dat zij geen belanghebbenden zijn bij de voorgenomen liquidatie van Rebholz' Bankierskantoor en deswege niet-ontvankelijk zouden zijn in hun hoger beroep;

dat weliswaar de raadsman van het N.B.I. bij den Raad erop heeft aangedrongen, dat de Raad zal uitmaken, dat het uitgesloten is, dat het echtpaar Rebholz-Schröter ooit erin zal slagen ontvijanding te verkrijgen, doch een dergelijke beslissing niet behoort tot de competentie van den Raad in het onderhavige geding;

Overwegende, thans, omtrent de door requestranten ingestelde vordering, dat de Raad in het door requestranten aangevoerde geen reden ziet, waarom de voorgenomen ontbinding en liquidatie van Rebholz' Bankierskantoor onredelijk zoude zijn en zou moeten worden tegengehouden, in welk verband de Raad nog het volgende opmerkt:

Indien eerste requestrant zijn ver-

zoek van 21 September 1948 niet hadde ingetrokken, ware er reden geweest de beslissing in de onderhavige zaak aan te houden tot na de uitspraak op bedoeld request.

Ook indien requestranten een verzoek tot ontvijanding bij het N.B.I. hadden ingediend dan wel bij den Raad aanhangig was een hoger beroep van de afwijzing van zodanig verzoek, zouden er mogelijk termen voor den Raad zijn geweest zijn beslissing in de onderhavige zaak op te schorten, althans een oordeel uit te spreken over de meerdere of mindere waarschijnlijkheid of onwaarschijnlijkheid van ontvijanding.

Voor een en ander is echter niet de minste reden, nu requestranten van de jarenlang bestaande gelegenheid om ontvijanding te vragen geen gebruik hebben gemaakt en laatstelijk door in-trekking van het request van 21 September 1948, tot dusverre zich wisten te onttrekken aan een beslissing omtrent hun, blijkens het boven overwogene ten enenmale ongegronde bewering van niet te zijn vijandelijke onderdanen in den zin van het Besluit E 133;

10. Overwegende mitsdien, dat het hoger beroep moet worden afgewezen en niets de uitvoering der aan de Bestuurders van Rebholz' Bankierskantoor gegeven opdracht tot ontbinding en liquidatie in den weg staat;

RECHTDOENDE:

Wijst af de vordering in hoger beroep, ook voorzover hierboven niet-ontvankelijk geoordeeld.

Bekrachtigt, voor zoveel nodig de beslissingen en besluiten, waarvan beroep.

Veroordeelt requestranten in de kosten van dit proces, tot aan deze uitspraak aan de zijde van het N.B.I. begroot op f 250.—.

No. 51/18

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20
November 1950 (Mrs. Verdam, de
Flines en van Nieuwkuyk).**

Verweerder heeft een ander aandeel Koninklijke, na aflossing van zijn debetsaldo, van de Incasso Bank terug ontvangen, dan door hem in onderpand was gegeven. Ten onrechte heeft de Afd. Effectenregistratie beslist, dat ver-

weerder op regelmatige wijze in het bezit van het aandeel is gekomen, aangezien het vermoeden van goede trouw alleen is verbonden aan verkrijging in regelmatig beursverkeer (art. 53 lid 3 E 100) waarvan in casu geen sprake is. Verweerder kan in het bewijs van verkrijging te goeder trouw niet slagen, aangezien hij naar de herkomst geen onderzoek heeft ingesteld.

Beslissing Effectenregistratie vernietigd en de zaak teruggewezen naar de Afdeling Effectenregistratie ter afdoeining, ook ten aanzien van de eis in vrijwaring.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 53, lid 3, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een verzoekschrift no. 851/49 van *Jacob Polak*, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde *Mr. H. Sanders*, waarbij deze in hoger beroep komt van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van dezen Raad dd. 25 April 1949, W.H. doss. 279/2-308-115003 Gesch., waarbij is afgewezen zijn verzoek tot herstel van recht ten aanzien van een aandeel à f 1.000.— N.V. Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Nederlands-Indië No. 164681;

Gelezen een verweerschrift no. 848A/49 van 1. *Ytske Posthumus*, weduwe van den Heer *Jan Bijlstra*, wonende te Leeuwarden, en 2. *Klaas Geert Bijlstra*, wonende te Groningen, te zamen de enige erven van wijlen *Jan Bijlstra* voornoemd, gemachtigde *Mr. H. J. F. ten Cate*, waarbij verzocht wordt verzoeker niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep, althans hem dit te ontzeggen en waarbij voorts — subsidiair — verzocht wordt de N.V. *Incasso Bank* te Amsterdam in vrijwaring te veroordelen om verweerders volledig te vrijwaren tegen de gevolgen van enige veroordeling ten behoeve van appelland *Jacob Polak*;

Gelezen een verweerschrift no. 941A/49 van de N.V. *Incassobank* te Amsterdam, gemachtigde *Mr. R. Korthals Altes*, waarbij verzocht wordt af te wijzen de vordering in de hoofdzaak en daarmee tevens de eis in vrijwaring;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder een expeditie van voormelde beslissing van de Afdeling Effectenregistratie;

Gelet op de mondelinge behandeling;

Overwegende, dat bij de beslissing,

waarvan beroep, is vastgesteld, dat appelland vóór 10 Mei 1940 eigenaar en bezitter was van voormeld aandeel, dat toen te zijnen name was gesteld, en dat hij het bezit op 1 October 1941 anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat verder vaststaat, dat het litigieuze stuk, dragende no. 164681, door wijlen *J. Bijlstra* op 25 April 1942 is ontvangen van de *Incassobank* te Utrecht na aflossing van zijn debetsaldo, ter dekking van welk saldo *Bijlstra* op 17 April 1942 een gelijksoortig aandeel, dragende no. 155616, in onderpand had gegeven en welk stuk in gevolge de algemene voorwaarden van de *Incassobank* in haar algemene voorraad is opgenomen;

Overwegende dat nu bij de bestreden beslissing is overwogen, dat uit voormelde feiten zou volgen, dat *Bijlstra* op regelmatige wijze in het bezit van het aandeel no. 164681 is gekomen en appelland moest bewijzen, dat *Bijlstra* te kwader trouw was. en voorts, dat niet is aangetoond, dat *Bijlstra* goede trouw miste;

Overwegende dat tegen deze beslissingen de twee eerste grieven van appelland zijn gericht;

Overwegende dat de eerste grief is gericht tegen de beslissing, dat *Bijlstra* op regelmatige wijze verkreeg en het daaruit afgeleid vermoeden van zijn goede trouw;

Overwegende dat deze grief gegrond is, immers art. 53 lid 3 van het K.B. E 100 het vermoeden van de goede trouw van den verkrijger alleen verbindt aan de verkrijging in regelmatig beursverkeer, waarvan in casu geen sprake is;

Overwegende dat, waar *Bijlstra* het aandeel heeft verkregen onder bezwaarenden titel — verkrijging van een gelijk stuk als het in onderpand gegevene door aflossing van de schuld — verweerders derhalve aannemelijk moeten maken, dat deze verkrijging door *Bijlstra* te goeder trouw heeft plaats gehad;

Overwegende dat naar 's Raads oordeel verweerders daarin niet geslaagd zijn en niet kunnen slagen, immers ten processe als onbetwist is komen vast te staan, dat *Bijlstra* het litigieuze stuk geaccepteerd heeft en er geen aanmerking op gemaakt heeft, zodat blijkt, dat *Bijlstra* geen enkel onderzoek naar de herkomst van het stuk heeft ingesteld; dat derhalve te zijnen gunste geen

beroep op goede trouw, als omschreven in art. 32 K.B. E 100 kan worden gedaan;

Overwegende dat hieruit volgt, dat met vernietiging van de beslissing a quo appelland in de eigendom van het litigieuse effect behoort te worden hersteld en de zaak daarom ter verdere afdoening naar de Afdeling Effectenregistratie behoort te worden teruggevoerd, die dan tevens over den eis in vrijwaring uitspraak zal moeten doen;

Overwegende dat, waar de N.V. Incassobank zich in haar verweerschrift vrijwel geheel heeft bepaald tot bestrijding van de vordering in de hoofdzaak, zij samen met verweerders in de hoofdzaak in de kosten van het appel behoort te worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, waarvan beroep.

Verwijst de zaak terug naar die Afdeling, ten einde haar met inachtneming van deze beslissing, verder af te doen en ook de vrijwaring te onderzoeken en te beslissen.

Veroordeelt de verweerders in de hoofdzaak en de verweerster in vrijwaring in de kosten van het appel, aan de zijde van appelland begroot, op f 250.—.

No. 51/19

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 19 October 1950 (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Wiarda en Prof. Dorhout Mees).

Bij beslissing van de Afd. Rechtspraak is het salaris van een directeur en employé ener N.V., door hen tijdens de bezetting genoten, verminderd. De N.V. heeft de diensgevolge te veel betaalde bedragen aan loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten teruggevorderd van de Ontvanger der Directe Belastingen en van de Raad van Arbeid.

Recht op terugvordering van loonbelasting heeft de werknemer, maar niet de werkgeefster, die deze belasting van het loon heeft ingehouden. Verschil tussen heffingen volgens de Ongevalwet en de Wet Ziekteverzekering en die ingevolge het Ziekenfondsenbesluit.

De Raad bepaalt dat de Staat aan verzoekster moet terugbetalen de te

veel betaalde vereveningsheffing met verlenging van de termijn van art. 61 lid 3 der instructie loonbelasting tot 1 Januari 1951 en dat door de Raad van Arbeid te veel in rekening is gebracht wegens heffing Ziekenfondsenbesluit en Kinderbijslagwet.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Art. 23 en vlg.)

(Zie N.O.R. no. 1643.)

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een request van 2 Juni 1949 van Kurt Siegfried Philip wonende te Baarn, in hoedanigheid van liquidateur van de naamloze vennootschap N.V. De Kousendokter, gevestigd te Baarn, luidende als volgt:

dat verzoeker bij beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 25 September 1945 is verklaard tot „niet-vijand” in de zin van het Besluit „Vijandelijk Vermogen”;

dat, blijkens hierbij in afschrift overgelegde uitspraak van de Enkelvoudige Kamer te Utrecht van Uw Raad dd. 18 Juli 1947, Mr. E. A. G. Wijers, wonende te 's-Gravenhage aan de Jan van Nassastraat no. 102 en Mejuffrouw F. L. E. Wijers, thans gehuwd met H. F. L. Pénard en wonende te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage aan de Gevers Deynootweg no. 137, zijn veroordeeld om aan de N.V. de Kousendokter, thans in liquidatie, te Baarn, terug te betalen:

a. voor wat Mr. E. A. G. Wijers betreft:

Al hetgeen hij van haar uit hoofde van zijn benoeming tot directeur heeft ontvangen, met uitzondering van een bedrag van f 500.—;

b. voor wat betreft Mej. F. L. E. Wijers:

Al hetgeen zij uit hoofde van bezoldiging ten laste der voormelde N.V. meer heeft ontvangen dan f 3675.—;

met bepaling tevens, dat de rechtsbetrekking in dier voege tussen Mej. F. L. E. Wijers en de N.V. Kousendokter is gewijzigd, dat deze een aanvang heeft genomen op 1 Januari 1943 en dat haar bezoldiging heeft bedragen f 175.— per maand;

dat door de N.V. de Kousendokter

van de door Mr. E. A. G. Wijers en Mej. F. L. E. Wijers ontvangen bedragen aan salaris, loonbelasting en vereveningsheffing is voldaan aan de Ontvanger der Directe Belastingen te Baarn en de sociale lasten aan de Raad van Arbeid te Amersfoort zijn voldaan;

dat deze loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten zijn vastgesteld naar de destijds door Mr. E. A. G. en Mej. F. L. E. Wijers genoten salarissen van f 250.— per maand;

dat, blijkens voormelde uitspraak van de Enkelvoudige Kamer te Utrecht van Uw Raad, door Mr. E. A. G. Wijers over een periode van 18 maanden onrechtmatig een salaris van f 250.— per maand werd genoten en het salaris van Mej. F. L. E. Wijers over de periode van 1 Januari 1943 tot en met 30 October 1944 slechts f 175.— per maand heeft bedragen;

dat derhalve te veel aan loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten is betaald door de N.V. de Kousendokter, thans in liquidatie, en laatstgenoemde gerechtigd is, de aldus te veel betaalde bedragen terug te vorderen;

dat de Ontvanger der Directe Belastingen te Baarn, c.q. de Raad van Arbeid te Amersfoort hebben geweigerd het te veel betaalde terug te betalen, omdat de termijn, waarbinnen een verzoek tot terugbetaling had moeten plaats vinden reeds geruimen tijd is verstreken;

dat het duidelijk is, dat waar de hiervoren gemelde beschikking van de Enkelvoudige Kamer te Utrecht van Uw Raad is gegeven op 18 Juli 1947, verzoeker de teveel betaalde bedragen aan loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten, onmogelijk binnen de daarvoor gestelde zeer korte termijn heeft kunnen terugvorderen;

Weshalve verzoeker zich wendt tot Uw Raad, met verzoek te bepalen, dat de door de N.V. de Kousendokter, thans in liquidatie, te veel ingehouden en afgedragen bedragen aan loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten terzake van de aan Mr. E. A. F. en Mej. F. L. E. Wijers, beiden voornoemd, uitbetaalde salarissen door de Ontvanger der Directe Belastingen te Baarn, c.q. de Raad van Arbeid te Amersfoort, zullen moeten worden gerestitueerd aan de N.V. de Kousendokter in liquidatie, kosten rechtens.

Gezien de verweerschriften van de Inspectie der Belastingen te Baarn en

van de Raad van Arbeid te Amersfoort; alsmede de overige in het geding gebrachte stukken;

Overwegende dat verzoeker heeft gesteld, dat tengevolge van maatregelen van de bezetter het salaris van de gewezen directeur van de N.V. de Kousendokter Mr. E. A. G. Wijers meer heeft bedragen dan behoorde, en Mevrouw F. L. E. Wijers ten onrechte tijdelijk met de leiding der bovengenoemde naamloze vennootschap belast is geweest en als zodanig ten onrechte salaris heeft genoten, zijnde deze personen dan ook bij vonnis van deze kamer van de Raad van 18 Juli 1947 veroordeeld om het ten onrechte door hen genoten salaris aan gemelde naamloze vennootschap terug te betalen;

dat echter door de N.V. de Kousendokter ook te veel is betaald aan loonbelasting, vereveningsheffing en sociale lasten, weshalve verzoeker heeft verzocht dat de Raad zal bepalen dat verweerders dit te veel betaalde zullen moeten teruggeven;

Overwegende, dat blijkens bericht van 5 Juli 1949 van de inspectie der belastingen te Baarn inderdaad te veel vereveningsheffing is afgedragen en wel ten bedrage van f 253,03 in totaal, welk bedrag kan worden gerestitueerd na verlenging van de termijn, bedoeld in artikel 61 der instructie loonbelasting;

dat voornoemde inspectie voorts opmerkt, dat loonbelasting niet door de werkgever uit eigen beurs wordt betaald, doch van het loon wordt afgehouden en aan de ontvanger der belastingen afgedragen, zodat, nu de werknemers veroordeeld zijn tot terugbetaling van het teveel genoten loon aan de werkgeefster, de werknemers en niet de werkgeefster recht op terugvordering hebben, welk standpunt de Raad juist voorkomt;

dat de Raad van Arbeid te Amersfoort desgevraagd zich ter zitting heeft doen vertegenwoordigen en zo mondeling als schriftelijk gespecificeerde opgaven heeft verstrekt van hetgeen hij ingevolge de ten onrechte genoten salarissen meer in rekening heeft gebracht dan anders zou zijn geschied, doch onder vermelding dat de heffingen niet ten volle betaald zijn en onder protest tegen toewijzing der vordering;

dat de Raad voor het Rechtsherstel meent verschil te moeten maken tussen sociale lasten betrekking hebbende op verzekeringen waarbij de hoogte van

het risico in enig opzicht afhankelijk is van het uitgekeerde loonbedrag, zoals de Ongevallenwet en de Ziekteverzekering en die, waarbij dit niet het geval is, zoals bij de verzekering ingevolge het Ziekenfondsenbesluit;

dat toch in het eerste geval tegenover de premiën, welke de N.V. de Kousendokter over de te veel uitgekeerde salarissen heeft moeten betalen, ook een hoger risico van de Raad van Arbeid heeft gestaan, op grond waarvan restitutie in dat geval niet billijk zou zijn;

dat echter in het laatste geval het risico van de Raad van Arbeid met de hoogte van het uitgekeerde loon geen verband heeft gehouden en daarvan in dat geval voor de gevraagde restitutie van de premiën, betaald over het te veel uitgekeerde salaris, inderdaad grond bestaat;

dat dit laatste blijkens de inlichtingen van de Raad van Arbeid slechts het geval is ten aanzien van de heffingen voor ziekenfondsenbesluit en kinderbijslagwet gezamenlijk bedragende f 212,80 zodat de vordering slechts tot dit bedrag toewijsbaar is;

dat bovendien, nu de heffingen niet volledig betaald zijn en de Raad van Arbeid een hogere tegenvordering dan het toe te wijzen bedrag pretendeert, volstaan dient te worden met vermindering van het door de Raad van Arbeid aan verzoekster in rekening gebrachte en geen veroordeling tot terugbetaling op haar plaats ware;

Overwegende, dat de Raad geen termen tot kostenveroordeling aanwezig acht;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Bepaalt, dat de Staat der Nederlanden aan de N.V. De Kousendokter heeft terug te betalen f 253,03 wegens door haar terzake voorschreven te veel betaalde vereveningsheffing onder verlenging van de bij artikel 61 lid 3 onder a der Instructie Loonbelasting bedoelde termijn tot 1 Januari 1951;

Verstaat, dat door de Raad van Arbeid te Amersfoort aan de N.V. De Kousendokter te veel in rekening is gebracht wegens heffing Ziekenfondsenbesluit f 170,24 en Kinderbijslagwet f 42,56 terzake voorschreven;

Wijst af het meer of anders gevorde.

No. 51/20

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 10 October 1949. (Mrs. Boll, van der Loos en Lubbers).

Onder „belanghebbenden” in de zin van art. 113b E 100 zijn alléén te verstaan diegenen, die enig zakelijk recht met betrekking tot de in het rechtsherstel betrokken onroerend goed kunnen doen gelden (tegenwoordige eigenaar, vroegere eigenaar, hypotheekhouders en/of andere zakelijk gerechtigden) maar niet degenen, die uitsluitend crediteur zijn van een der zakelijk gerechtigden.

Nu het ten behoeve van de „Landelijke” gevestigde hypotheekrecht nietig wordt verklaard, kan zij geen beroep doen op het beginsel der ondeelbaarheid en zullen de gevolgen naar redelijkheid en billijkheid moeten worden geregeld. Dit brengt mee dat de preferentie van de Landelijke op de ter tafel te brengen gelden niet verder behoort te gaan dan tot een bedrag in evenredigheid van het aantal in dit rechtsherstel betrokken percelen tot het totaal aantal verbonden percelen.

Zaak teruggewezen naar de notarisbemiddelaar.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.;

Gelezen het request, door de te Amsterdam gevestigde Naamloze Vennootschap Maatschappij tot Exploitatie van Kantoorgebouwen en Safe-inrichtingen „Mercurius”, ingediend op 8 Jan. 1949, houdende het verzoek om een uitspraak te willen geven met betrekking tot de geschilpunten, omschreven in een op 24 December 1948 te Amsterdam voor notaris M. F. M. Deurvorst verleden acte van minnelijk rechtsherstel resp. proces-verbaal van zwarigheden omtrent het rechtsherstel van drie huizen met erven, gelegen te Amsterdam aan de Corn. Schuytstraat 10, 12 en 14, kadastraal bekend Gemeente Amsterdam, Sectie U, nummers 2720, 2721 en 2722;

Gelezen de met betrekking tot deze geschilpunten mede ingediende requesten, enerzijds door de te 's-Gravenhage gevestigde Naamloze Vennootschap „Landelijke Hypotheekbank”, anderzijds door de te Amsterdam gevestigde

Naamloze Vennootschap „Bankierskantoor M. van Embden” N.V.;

Gezien vorenbedoelde acte ddo. 24 December 1948, verleden door notaris M. J. M. Deurvorst te Amsterdam en het daarbij behorende, ddo. 1 Februari 1949 uitgebrachte advies van de Gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gehoord partijen en hunne raadslieden in de zitting van de Kamer van 20 Juni 1949;

Overwegende, dat het eerste geschilpunt tussen partijen loopt over de vraag, of het bedrag, hetwelk bij het rechtsherstel van de ten deze betrokken panden door de in zijn rechten te herstellen vroegere eigenaar daarvan op tafel dient te worden gelegd, in de eerste plaats behoort toe te gaan aan de Landelijke, dan wel hetzij in de eerste plaats behoort toe te gaan aan van Embden, hetzij tussen deze beiden dient te worden verdeeld naarmate van de verhouding, waarin de destijds voor de aankoop van de panden benodigde gelden van elk hunner afkomstig geweest zouden moeten worden geacht;

Overwegende, dat in dit verband mede door partijen is gedebatteerd over de vraag, in hoeverre van Embden als „partij” of „belanghebbende” in deze kan worden toegelaten;

Overwegende, dat de Kamer te dien aanzien opmerkt, dat waar blijkens het notariële proces-verbaal van zwaarigheden van Embden door de notarisbemiddelaar is toegelaten en behandeld als partij en van Embden zich vervolgens ook in het door de Kamer conform het bepaalde in art. 113C van het Besluit E 100 (tekst Besluit F 272) te beslissen geschil als partij heeft gemenigd door zelfstandig een request in te dienen, van Embden stellig door de Kamer ten deze formeel als „partij” zal moeten worden behandeld;

Overwegende, dat hiermede evenwel nog niet gezegd is, dat van Embden ook is „belanghebbende” in de zin van art. 113b van het Besluit E 100 (tekst Besluit F 272), die geroepen is tot deelname aan en daarom het recht heeft zich te mengen in het rechtsherstel met betrekking tot de hier aan de orde zijnde onroerende goederen;

Overwegende, dat de Kamer nu inderdaad van Embden niet beschouwt als een zodanige „belanghebbende”;

Overwegende immers, dat van Embden door de ten processe vaststaande gang van zaken (waarbij de aankoop der panden door Mercurius — voorzover niet met behulp van onder hypothecaire dekking verkregen gelden — is gefinanciëerd met behulp van door de Duitse beheerder over van Embden aan deze onttrokken en aan Mercurius ter beschikking gestelde gelden), in geen andere positie is komen te verkeren, dan dat zij concurrente, niet door enige zakelijke zekerheid gedekte schuldeiseresse van Mercurius is geworden;

dat echter onder „belanghebbende” in de zin van art. 113b Besluit E 100 (tekst Besluit F 272) alléén te verstaan zijn diegenen, die enig zakelijk recht met betrekking tot de in enig rechtsherstel betrokken onroerende goederen kunnen doen gelden (tegenwoordige eigenaar, vroegere in zijn recht te herstellen eigenaar, hypotheekhouders en/of andere zakelijk gerechtigden);

dat immers de tekst van bedoeld art. 113b en de daarin gegeven regeling tot die opvatting dwingt en met name uitsluit, dat alle degenen, die zich enkel als (niet-zakelijk-gerechtigde) crediteuren van een der zakelijk-gerechtigden kunnen laten aandienen, op hun beurt als „belanghebbenden” zouden moeten worden betrokken bij de behandeling van een geschil betreffende enige onroerende zaak.

Overwegende, dat op deze gronden van Embden in hare vorderingen niet-ontvankelijk dient te worden verklaard;

Overwegende thans met betrekking tot voormeld eerste geschilpunt, dat de Kamer zich verenigt met de door de Landelijke voorgestane en door de Gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen in zijn bij het proces-verbaal ddo. 24 December 1948 gevoegde advies ddo. 1 Februari 1949 overgenomen oplossing (in principe de erkenning inhoudende van de aanspraak van de Landelijke op hetgeen door de in rechte herstelde vroegere eigenaar bij het rechtsherstel van de ten deze betrokken panden op tafel wordt gebracht) en deze oplossing beschouwt als een redelijke en billijke regeling van de gevolgen van het aan de voormalige eigenaar der panden te verlenen rechtsherstel;

Overwegende, dat de Kamer hierbij geen aanleiding ziet in te gaan op de

door Mercurius blijkens het proces-verbaal van zwarigheden verlangde verdeling van het door die voormalige eigenaar op tafel te brengen bedrag teneinde in het bijzonder de belangen van van Embden tot gelding te kunnen laten komen;

Overwegende, dat hoezeer ook Mercurius de voor de aankoop der panden benodigde gelden voor het gedeelte, niet te verkrijgen uit de door haar genomen hypotheek, verkregen heeft uit midde-len, aan haar door de Duitse beheerder van van Embden ter beschikking gesteld, er geen termen zijn van Embden in een andere positie te plaatsen dan die van concurrente creditrice van Mercurius, hetgeen medebrengt, dat van Embden slechts verlangen kan mede te delen in hetgeen aan Mercurius uit de ter tafel te brengen gelden blijkt toe te komen, nadat de Landelijke het haar toekomende ontvangen zal hebben met toepassing van de gedragslijn, dat met nietigverklaring van de hypotheek de tot aan het beloop daarvan door de in zijn recht te herstellen oude eigenaar op tafel te brengen gelden worden geacht in de plaats daarvan als zekerheid te treden;

Overwegende, dat het tweede geschilpunt tussen Mercurius en de Landelijke betrekking heeft op de door de Landelijke gestelde eis, dat hoewel hare vordering op Mercurius gedekt was door hypotheek op vier panden en in het onderwerpelijke rechtsherstel slechts drie van die vier panden zijn betrokken, uit de ter tafel te brengen gelden thans haar volle vordering worde voldaan, nu die gelden daartoe toe-reikend zijn;

Overwegende, dat de Landelijke deze door Mercurius betwiste (en eveneens door de Gedelegeerde in zijn advies voor ongerechtvaardigd gehouden) eis doet steunen op het beginsel van de ondeelbaarheid van het hypotheekrecht;

Overwegende, dat de Landelijke hierbij uit het oog verliest, dat waar de haar verleende hypotheek nietig zal moeten worden verklaard, zij op het beginsel der ondeelbaarheid als zonder meer hare rechten tegenover Mercurius bepalende niet langer beroep kan doen, doch de Kamer ook hier zich moet afvragen, welke regeling der gevolgen van het te verlenen rechtsherstel als redelijk en billijk moet worden beschouwd;

Overwegende, dat de Kamer van oordeel is, dat een redelijke en billijke regeling der aan het onderwerpelijke rechtsherstel verbonden gevolgen medebrengt, dat het toekennen aan de Landelijke van een preferente aanspraak op de in verband met het rechtsherstel op tafel te brengen gelden niet verder behoort te gaan dan tot een bedrag, in evenredigheid van het aantal in dit rechtsherstel betrokken percelen tot het totaal aantal verbonden percelen en wel op de wijze omschreven in het meergenoemde advies van de Gedelegeerde ddo. 1 Februari 1949;

Overwegende, dat een en ander leidt tot de beslissing, dat de in geschil zijnde punten der regeling van de gevolgen van het onderwerpelijke rechtsherstel dienen te worden opgelost op de wijze, omschreven in bedoeld advies ddo. 1 Februari 1949, evenwel met terzijdelating van het daar voorgestelde inzake de verdeling van de geblokkeerde gelden, nu de Landelijke heeft verklaard geen bezwaar te maken tegen het desnoods geheel betaald worden in geblokkeerd geld;

Overwegende, dat waar van Embden valt te beschouwen als de geheel in het ongelijk gestelde partij en Mercurius en de Landelijke tegenover elkander gedeeltelijk in het gelijk, gedeeltelijk in het ongelijk zijn gesteld, hiermede bij de kostenveroordeling rekening dient te worden gehouden;

RECHTDOENDE:

Verklaart van Embden in hare vorderingen niet-ontvankelijk;

Veroordeelt van Embden in de kosten van dit appel, gevallen aan de zijde van de Landelijke, tot een bedrag van f 75,—;

Verstaat, dat de tussen Mercurius en de Landelijke gerezen geschilpunten zullen worden geregeld conform het advies van de Gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel ddo. 1 Februari 1949 (met uitzondering van het aldaar opgemerkte omtrent de voldoening in geblokkeerd geld);

Verwijst de zaak naar de notaris-bemiddelaar om met inachtneming van deze uitspraak de acte van minnelijk rechtsherstel tussen partijen verder tot stand te brengen;

Verstaat, dat partijen Mercurius en Landelijke als over en weer gedeeltelijk in het gelijk, gedeeltelijk in het ongelijk gesteld, tegenover elkander elk eigen kosten van de behandeling van dit beroep zullen dragen.

No. 51/21

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 29 Maart 1950. (Mrs. Schreuder, van Lookeren, Campagne en van Nieuwkuyk).

Een testamentaire beschikking, waarbij als erfgenamen zijn ingesteld de echtgenote en bij haar vóór-overlijden derzelve wettige afstammelingen, gewijzigd in dier voege dat deze erfopvolging ook zal plaats vinden bij gelijktijdig overlijden.

In 1931 ten tijde van het opmaken van het testament was in het weinig voorkomende geval van gelijktijdig overlijden niet voorzien en de erf-later heeft na 1940, bevreesd voor de maatregelen van den bezetter, het testament niet meer gewijzigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.;

Gezien het op 20 Juli 1949 ter Griffie van deze Kamer van de Raad binnengekomen verzoekschrift van:

1. Ella Lek, weduwe van Samuel Schwarz te Amsterdam;
2. André Hertzberger te Groningen;
3. Siegfried Emmering te Amsterdam, in zijn hoedanigheid van vader-voogd over de minderjarigen Ans Ellen Emmering en Henriëtte Gaja Emmering, allen domicilie kiezende te Amsterdam aan de Herengracht 459 ten kantore van hun gemachtigde Mr. Ed. Emmering, advocaat en procureur aldaar;

Gezien het antwoord daarop van:

1. Philips Querido, wonende te New York;
2. John Querido, optredend als voogd over zijn minderjarige zoon Mozes Jozua Querido, wonende te New-York, allen domicilie kiezende te Amsterdam, aan de Keizersgracht 726 ten kantore van hun gemachtigde Mr. M.

A. Suyling, advocaat en procureur aldaar;

Gezien verder de overige gedingstukken, waaronder de processenverbaal van de ter terechtzittingen van 2 November 1949 en 7 December 1949 plaats gevonden mondelinge behandeling, alsmede een fotocopie van een afschrift van het op 3 November 1931 door Notaris Jan de Blank te Amsterdam verleden testament van A., buiten alle gemeenschap van goederey gehuwd met Mevrouw B.;

Overwegende dat het verzoek van requestanten, wettelijke erfgenamen van wijlen B., strekt tot wijziging der rechtsbetrekking bestaande tussen hen en A. voornoemd, met betrekking tot gemeld testament, in dier voege, dat aan de daarin voorkomende woorden „bij haar vóór-overlijden”, worden toegevoegd de woorden „of gelijktijdig overlijden” en tot beslissing, dat ook door het gelijktijdig overlijden van A. en zijn echtgenote B. requestanten zijn de testamentaire erfgenamen van A. voornoemd;

Overwegende, dat blijkens de gewisselde stukken, de overgelegde bescheiden en het ter zitting behandelde, alsmede uit hetgeen de Raad uit eigen wetenschap bekend is, het navolgende feitelijk vaststaat:

A. benoemde bij gemeld, sedert niet herroepen, testament van 3 November 1931 tot enige en algemene erfgenaam zijner nalatenschap zijn voormelde echtgenote B. en bij haar vóór-overlijden der zelve wettige afstammelingen als bij plaatsvervulling volgens de wet. Genoemde echtgenote bezat een niet onbelangrijk vermogen, haar aanbrengst bij huwelijk was f 350.000;

De financiële positie van A. was tengevolge van zijn huwelijk met Mevr. B. niet onaanzienlijk verbeterd; ingevolge artikel 4, laatste lid, der acte van huwelijksvoorwaarden waren de inkomsten uit de goederen der vrouw ter beschikking van den man (zie overgelegde acte d.d. 18 September 1926).

De wensen zijner echtgenote bepaalden dan ook in belangrijke mate zijn streven.

Voor 1940 had A. ter beurze gespeculeerd. Tengevolge dier speculatie was een debet-positie te zijnen name ontstaan, welk verlies hij had gedekt met gelden uit het vermogen zijner echtgenote.

Hij was steeds doende dit verlies weer in te halen; volgens de laatste stand was het vermogen zijner echtgenoten f 330.000,— en hij kwam dus nog f 20.000,— te kort.

Hij zelf bezat toen niets.

Vóór Mei 1940 had A. ten eigen name waarden (effecten ter waarde van ruim f 66.000,—, zie staat) in Amerika laten deponeren. Hij was tijdens de bezetting zeer bevreesd voor de Duitsers en hij was er op uit, de bezetter geen aanleiding tot ingrijpen te geven (Vernietiging van een boek).

Hij liet er zich tegenover getuige Wallien over uit, dat het vermogen van zijn vrouw weer aan haar dochter moest terugkeren. Na zijn gevangenneming en deportatie naar Westerbork, heeft hij zich daar er herhaaldelijk over uitgelaten, dat het vanzelf sprak, dat alles voor de kleinkinderen was; ook aan Dr. Emmering had hij altijd gezegd: „alles is voor de kinderen van mijn vrouw.”

Op 31 October 1944 zijn zowel A., als zijne echtgenote B. te Auschwitz (Polen), waarheen zij gedeporteerd waren, overleden. Beider overlijden is in de registers van de Burgerlijke Stand der gemeente Amsterdam ingeschreven.

Overwegende dat de Raad aanneemt, dat requestanten tevens bedoeld hebben te vorderen de vernietiging der rechtsbetrekking tussen de in het verzoekschrift genoemde erfgenamen ab intestato Philippus Querido en Mozes Jozua Querido, beiden voornoemd en A., ontstaan door het overlijden van laatstgenoemde;

Overwegende dat de Raad, in aanmerking genomen deze feiten, aanneemelijk acht, dat A., wiens streven het was, dat alles wat zijn echtgenote en hij bezaten na hun beider overlijden aan de kinderen van zijn echtgenote zou komen, die zich daarover ook uitliet tegenover verschillende personen, zonder daarbij een uitzondering te maken voor het geval van gelijktijdig overlijden — hetgeen ook weinig rationeel zou geweest zijn — die er op uit was zijn met gelden zijner echtge-

note, gedekte speculatieschuld weer af te doen, doch die fondsen, toebehorende aan zijn echtgenote op eigen naam in Amerika gedeponereerd had, waardoor na hun beider overlijden weer verwarring en moeilijkheden konden ontstaan, gewent heeft zijn testament in diër voege te wijzigen, dat de kinderen zijner echtgenote onder alle omstandigheden, dus ook in het in 1931 weinig voorkomende en niet voorziene, doch tijdens de Duitse bezetting in verband met deportatie wel te verwachten geval van gelijktijdig overlijden, zijn erfgenamen zouden zijn, doch dat hij, hoewel als jurist begrijpend, dat de testamentaire clause niet voor alle gevallen afdoende was en dat met name bij gelijktijdig overlijden bedoelde verwarring kon ontstaan, bevreesd voor de maatregelen van de bezetter geen wijziging in zijn testament heeft gebracht, in verband waarmede de Raad het achterwege laten van het door requestanten verzochte ingrijpen onredelijk acht;

Overwegende, dat het bovenstaande leidt tot de volgende beslissing:

RECHTDOENDE:

Wijzigt de rechtsbetrekking tussen requestanten en A. voornoemd met betrekking tot het op 3 November 1931 door deze voor notaris J. de Blank te Amsterdam verleden testament, door toe te voegen aan de woorden „bij haar vóór-overlijden” de woorden „of gelijktijdig overlijden”;

Bepaalt, dat ook door het gelijktijdig overlijden van A. en zijn voormelde echtgenote B., requestanten zijn de testamentaire erfgenamen van A. voornoemd;

Vernietigt de rechtsbetrekking, tussen de eerder genoemde erfgenamen ab intestato Philippus Querido en Mozes Josua Querido en A. voornoemd, ontstaan door het overlijden van laatstgenoemde;

Veroordeelt gerequesteerden in de kosten van dit geding, tot op deze uitspraak aan de zijde van requestanten begroot op f 75.—.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Opmerking van de Redactie van „Rechtsherstel”.

In deze aflevering is onder Afdeling Rechtspraak op pag. 49 gepubliceerd de uitspraak op het beroep, ingesteld van de beslissing der Afdeling Effectenregistratie d.d. 14 Maart 1950 in de zaak Kroonenburg/Ooykaas (opgenomen in „Rechtsherstel” IV, 10, p. 308 e.v.).

Mededelingen van de Afdeling

No. 212. Verstrijken termijn bedoeld in art. 48, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer met betrekking tot het bewaren van coupons door uitgevende instellingen.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel brengt het volgende onder de aandacht van instellingen door wie of te wier laste effecten zijn uitgegeven.

Sedert het inwerkingtreden van het K.B. F 272 (16 November 1945) bestaat voor de uitgevende instellingen op grond van art. 48, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer de verplichting om door haar betaalde coupons tenminste gedurende vijf jaren te bewaren. Aangezien sedertdien meer dan vijf jaren verstreken zijn, is deze verplichting derhalve niet meer van kracht ten aanzien van coupons sinds welke betaling meer dan 5 jaren zijn verlopen.

In verband echter met de omstandigheid dat afgifte van duplicaten voor effecten ten verzoeken van de Afdeling Effectenregistratie ex art. 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer nog niet heeft plaatsgehad — welke afgifte op grond van genoemd artikel zal moeten geschieden met alle door de uitgevende instellingen nog niet voldane coupons — geeft de Afdeling Effectenregistratie alle uitgevende instellingen in hun eigen belang in overweging, de door haar betaalde coupons, waarvoor de in art. 48, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer bedoelde termijn van vijf jaren reeds is verstreken, toch te blijven bewaren. Door zulks te doen, zullen voor de uitgevende instellingen moeilijkheden kunnen worden voorkomen, indien bij de afgifte van duplicaten aangetoond moet worden, welke coupons door haar zijn betaald.

10 Januari 1951.

No. 213. Zesentwintigste Uitvoeringsbeschikking. Besluit Herstel Rechtsverkeer, Hoofdstuk IV. Vrijstelling van de verplichting tot betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel terzake van andere rechtshandelingen dan verkoop met betrekking tot niet op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt. 70 t/m 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer (Staatsblad E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21), alsmede op haar op deze artt. berustende uitvoeringsbeschikkingen en algemene vergunningen, waarin betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel is voorgeschreven;

Verleent ontheffing van de verplichting tot betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel terzake van andere rechtshandelingen dan verkoop met betrekking tot niet op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten, voorzover ten aanzien van deze effecten door het desbetreffende inleveringskantoor geen verwervingsverklaring is ontvangen;

Bepaalt,

dat bedragen, terzake van effecten als vorenbedoeld op een lossings-

rekening geboekt, zonder betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel kunnen worden uitbetaald of op vrije rekening kunnen worden overgeschreven, voorzover overigens aan de desbetreffende door de Afdeling gegeven voorschriften is voldaan.

Toelichting.

Door bovenstaande Uitvoeringsbeschikking heeft de Afdeling de niet op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten — met betrekking tot welke tot nu toe geen eigendomserkenningen zijn verleend — voorzover hiervoor geen verwervingsverklaring is ontvangen ten opzichte van de verplichting tot betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel op één lijn gesteld met erkende of daarmee gelijkgestelde effecten. De onderhavige vrijstelling heeft voorts terugwerkende kracht voor reeds bij het inwerkingtreden dezer Uitvoeringsbeschikking op lossingsrekening geboekte en nog niet vrijgemaakte bedragen.

De Afdeling vestigt er — wellicht ten overvloede — de aandacht op, dat overigens op de hier bedoelde effecten de beperkende bepalingen van de artt. 70 t/m 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer onverminderd van toepassing blijven, voorzover deze effecten niet krachtens art. 3 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking van het Besluit herstel rechtsverkeer met erkende effecten zijn gelijkgesteld.

19 Januari 1951.

No. 124. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 17 October 1950 (Volledige Afdeling).

Beslissing overeenkomstig een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak, waarbij een eerdere beslissing der Afdeling Effectenregistratie in dezelfde zaak is vernietigd.

In de zaak:

M. Wolff, vroegere bezitter.

Gemachtigde: *Mr. R. van Oppen*, Akerstraat 110, Heerlen, (aanvraag tot herstel van recht, ingediend met formulier No. 5/18301 door tussenkomst van De Twentsche Bank N.V., Sittard)

contra:

N. J. de Hoog, tegenwoordige bezitter.

Gemachtigde: *Mr. J. H. Jonker*, Keizersgracht 209, Amsterdam, (aanmeldingsformulier No. 0A-84853 ontvangen van de Incasso Bank N.V., Voorburg) heeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing gegeven:

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de beslissing van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 17 April 1950 tussen bovengenoemde partijen, betreffende 1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. No. 80054, in welke beslissing o.m. wordt overwogen, dat de overname van het effect door De Hoog bovengenoemd van een zekere Vogel, geschied is buiten de beurs om, terwijl blijkbaar geen enkele navraag, laat staan enig onderzoek gedaan is naar de herkomst van het stuk en de Afdeling Effectenregistratie de goede trouw van De Hoog blijkbaar heeft aangenomen enkel op grond, dat De Hoog door deze transactie Vogel, die illegaal werker was en moest vluchten, wilde helpen; dat het goede doel, hetwelk De Hoog met de transactie beoogde, evenwel onvoldoende is om zijn goede trouw in de zin van art. 32 K.B. E 100 aan te nemen;

Overwegende, dat de Afdeling Rechtspraak tenslotte heeft overwogen, dat *M. Wolff* bovengenoemd, in de eigendom dient te worden hersteld weshalve zij de beslissing der Afdeling Effectenregistratie d.d. 30 Juni 1949 tussen

bovengenoemde partijen heeft vernietigd en de zaak heeft verwezen naar de Afdeling Effectenregistratie teneinde verder te worden behandeld overeenkomstig de uitspraak van de Afdeling Rechtspraak;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt M. Wolff bovengenoemd, in de eigendom van 1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. No. 80054.
- II. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — het couponblad van bovengenoemd effect, of voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is, het gehele effect op 17 Januari 1951 uit te leveren aan De Twentsche Bank N.V. Sittard, ten behoeve van de vroegere bezitter, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan De Twentsche Bank N.V. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot de vroegere bezitter staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- III. Bepaalt, dat de tegenwoordige bezitter aan de vroegere bezitter zal betalen de door hem sedert de verkrijging van bovengenoemd effect genoten opbrengsten.
- IV. Bepaalt, dat de tegenwoordige bezitter, zodra zowel aan de sub II vermelde uitlevering, als aan de sub III vermelde betaling zal zijn voldaan, crediteur wordt in plaats van de vroegere bezitter voor het bedrag, dat terzake van de verkoop van bovengenoemd effect door Lippman, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.) ontvangen is; een en ander niet verder, dan tot het beloop van het creditsaldo.
- V. Stelt gerequesteerde — indien deze daartoe termen aanwezig acht — in de gelegenheid, binnen negen maanden, nadat de onderhavige beslissing onherroepelijk zal zijn geworden, een verzoekschrift tot het bekomen van schadevergoeding tegen degene, van wie hij het effect heeft verkregen, bij de Afdeling in te dienen.

De Afdeling behoudt zich voor, indien mocht blijken, dat de vroegere bezitter geen of geen voldoende vordering op de L.V.V.S. te Amsterdam heeft, een nadere beslissing te dezer zake te nemen.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 124. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 29 Januari 1951 (Volledige Afdeling).

Veroordeling van L.V.V.S. om aan de erven van de vroegere bezitter te betalen het bedrag dat door Lippmann Rosenthal & Co. destijds is ontvangen terzake van de verkoop van een aandeel, ten aanzien waarvan de Afdeling bij een vorige beslissing niet tot herstel in het eigendomsrecht is overgegaan en wel tot het bedrag der in art. 59 E 100 bedoelde schadevergoeding hoofdelijk met eventuele andere, op grond van dat artikel aansprakelijke personen.

In de zaak:

Israel Koenraad Polak en Klaas de Haan, requestanten

Gemachtigde: *Mr. H. Sanders*

contra:

Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.)

Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens,*

en

H. F. Grossouw Jr.,

Gemachtigde: *Mr. J. Dommering, gerequestreerden.*

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken en gehoord partijen;

Overwegende, dat de Afdeling bij haar beslissing d.d. 27 October 1949 de Erven van wijlen de Heer E. Polak niet heeft hersteld in hun recht met betrekking tot 1 à f 1.000,— aand. Ned. Aanneming Mij, Nr. 983, welk aandeel door wijlen de Heer E. Polak tijdens de bezetting bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, werd ingeleverd en vervolgens d.d. 4 November 1943 door Lippmann aan H. F. Grossouw Jr. werd verkocht;

Overwegende, dat requestranten thans wenssen te zien vastgesteld, dat L.V.V.S. en H. F. Grossouw Jr. hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de tengevolge van het niet in de eigendom hersteld zijn van de erven Polak door requestranten te lijden schade;

dat het aanbeveling verdient de uitspraak inzake L.V.V.S. niet te doen wachten op die inzake Grossouw, reden waarom thans uitsluitend beslist wordt ten aanzien van het door requestranten gevorderde tegen L.V.V.S.;

dat Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, tijdens de Duitse bezetting door de Duitse overheid in het leven is geroepen onder het mom van een filiaal van de Joodse firma Lippmann, Rosenthal & Co., Nieuwe Spiegelstraat, Amsterdam, met het doel om zich op deze wijze Joodse vermogensbestanddelen toe te eigenen, welke bij genoemd filiaal moesten worden ingeleverd;

dat de beroofden van zelf sprekend een eigen recht op deze goederen kunnen doen gelden voorzover identificatie mogelijk is;

dat echter, zodra deze goederen door de rover, i.c. de Duitse overheid vervreemd zijn, de beroofde wel een aanspraak tegen de rover heeft, doch geen zakelijk recht kan doen gelden op een mogelijke tegenwaarde, die de rover voor het door hem vervreemde goed heeft ontvangen of voorgeeft te hebben ontvangen, tenzij die rover deze tegenwaarde afzonderlijk voor enige beroofde zou hebben bewaard en beheerd, hetgeen in het onderhavige geval niet is geschied;

dat al datgene, wat zich als niet identificeerbaar bezit van derden op het tijdstip van de bevrijding bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, bevond, eigendom was van de Duitse Overheid, gelijk het geld, dat de rover voor door hem vervreemd gestolen goed heeft ontvangen, juridisch als zijn eigendom moet worden aangemerkt, als ook te zijnen name staande bank- en girosaldi, die uit vorenbedoelde opbrengsten blijken te zijn gevoed;

dat de Duitse Staat aansprakelijk is tegenover degenen, die door hem beroofd zijn en wel wegens ongegronde verrijking tot op het bedrag, dat hij terzake van de door hem gepleegde verkopen heeft genoten alsook, indien de in art. 59 vermelde vereisten voor aansprakelijkheid aanwezig zijn, wegens onrechtmatige daad tot op het in voornoemd artikel bedoelde bedrag;

dat het door de bezetter in het leven geroepen filiaal Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, na de bevrijding door het Nederlandse Beheersinstituut tot rechtspersoon is verklaard, welke rechtspersoon vervolgens door de Minister van Justitie tot vijandelijk onderdaan werd verklaard, beide in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, waardoor het aan de Duitse Staat toebehorende vermogen, dat geadministreerd werd onder de benaming Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat tot speciaal verhaalsobject werd aangewezen terzake van alle vorderingen, die een gevolg zijn van de daden, die door deze Duitse overheid onder die benaming werden gepleegd;

dat dan ook voornoemde beschikking van de Minister van Justitie geenszins een beletsel vormt voor het aansprakelijk stellen van deze vijandelijke boedel, hetzij ex art. 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, hetzij uit hoofde van het genieten van de opbrengst, doch integendeel juist steun biedt aan de op-

vatting, dat het hier gaat om een zelfstandig vijandelijk vermogen, met daarop verhaalbare verplichtingen en niet om een aantal samengevoegde afzonderlijke vermogensbestanddelen, die als hun eigendom aan de verschillende be-roofden zouden zijn toe te rekenen;

dat de benaming Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, na de bevrijding is vervangen door Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.);

dat ook de wetgever bij het tot stand brengen van de Wet I 21 ervan is uitgegaan, dat L.V.V.S. ex art. 59 aansprakelijk is en juist mede, teneinde de afwikkeling van deze instelling te vereenvoudigen, de beperking omtrent de vaste koersen in dit artikel heeft opgenomen;

dat toch in de Memorie van Antwoord betrekking hebbende op deze Wet het navolgende wordt opgemerkt:

„Bij een en ander heeft mede een rol gespeeld de overweging, dat het grootste aantal schadevergoedingen wel ten laste van de boedel Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, en van andere dergelijke instituten, zal worden vastgesteld. Voor het afwickelen van deze boedels binnen afzienbare tijd is het strikt noodzakelijk, dat de totale grootte der verplichtingen dezer boedels uit hoofde van de verkochte effecten nauwkeurig wordt bepaald, hetgeen een voorwaarde is voor het vaststellen van het aan crediteuren ter beschikking te stellen uitkeringspercentage. Waar het afwickelen van deze boedels van essentieel belang is voor het overgrote deel van hen, die op rechtsherstel aanspraak kunnen maken, is dit een reden temeer om in de wet het beginsel der vaste koersen vast te leggen.”

dat, waar de wetgever ten laste van L.V.V.S. een aansprakelijkheid ex art. 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer aanwezig achtte a fortiori L.V.V.S. terzake van het genoten voordeel aansprakelijk behoort te worden gesteld;

dat L.V.V.S. de verkoopopbrengst van door haar verkochte effecten heeft genoten en derhalve uit dien hoofde aansprakelijk is;

dat door de — onrechtmatige — verkoop aan of via Grossouw door L.V.V.S. opzettelijk is medegewerkt aan het ontstaan van de omstandigheid, waardoor de erven Polak niet in hun recht op het effect terzake waarvan schadevergoeding wordt gevorderd, konden worden hersteld;

dat derhalve L.V.V.S. tevens aansprakelijk is tegenover requestanten uit hoofde van een opzettelijk medewerken aan het ontstaan van de omstandigheden als bedoeld in art. 59, 2e lid van het Besluit Herstel Rechtsverkeer voor het bedrag van de in voornoemd artikel bedoelde schadevergoeding;

dat in casu de door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, ontvangen verkoopopbrengst hoger is dan de in art. 59 bedoelde schadevergoeding, welke laatste in casu f 2.190,— bedraagt;

dat derhalve L.V.V.S. weliswaar aan requestanten dient te vergoeden de door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, terzake van de verkoop van 1 à f 1.000,— aand. Ned. Aanneming Mij. no. 983 ontvangen opbrengst, doch voorzover dit bedrag de in art. 59 bedoelde waarde niet te boven gaat, hoofdelijk gehouden is met andere uit hoofde van dit art. aansprakelijke personen;

Overwegende voorts, dat de Afdeling geen termen aanwezig acht om gebruik te maken van de haar toegekende discretionaire bevoegdheid de door requestanten's erflater en/of requestanten gederfde dividenden door L.V.V.S. te doen vergoeden;

dat toch het hiervoren overwogen niet wegneemt, dat elke tegen L.V.V.S. toegekende vergoedingsaanspraak drukt op de overige crediteuren van deze instelling;

dat dan ook het toekennen van zulke aanspraken op grond van een discretionaire bevoegdheid met name onbillijk is tegenover hen, die, doordat zij gelden hebben moeten storten bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, crediteuren van L.V.V.S. zijn geworden en zelf geen rente-vergoeding genieten terzake van het door hen gestorte geld, en derhalve achterwege behoort te blijven;

BESLISSENDE:

- I. Veroordeelt L.V.V.S. aan requestanten tegen kwijting te betalen dat bedrag, dat door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, terzake van de verkoop van 1 à f 1.000,— aand. Ned. Aanneming Mij. nr. 983 werd ontvangen, zijnde twee duizend vijf honderd zeventig gulden (f 2.570,—) en wel tot op een bedrag van f 2.190,— hoofdelijk met eventuele andere op grond van art. 59 terzake van door requestanten door de verkoop van voornoemd aandeel geleden schade aansprakelijke personen;
- II. Houdt elke verdere beslissing aan.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 7, 9).

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nrs. 88/89 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. St. Crt. 5-2-'51, nr. 25).

Opheffing van enige Commissies Beheersconflicten.

Bij besluit van de Minister van Justitie van 27 November 1950 is bepaald, dat met ingang van 1 Maart 1951 zullen worden opgeheven de Commissies Beheersconflicten 's-Hertogenbosch, Breda, Venlo, Zwolle, Enschede, Goes, Alkmaar, Haarlem, Utrecht, Leeuwarden en Assen.

(Ned. St. Crt. 30 Nov. 1950, no. 234).

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

15 MAART 1951

NUMMER

11

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstak ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Druck.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	644
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	652
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	655
 Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/22 tot en met 51/28	65 tot en met 80

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 91. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,**
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 8 Maart 1951 (i.z. Bernd Meyer).

Aangezien ontvijanding van de vroegere eigenaar, een Duitse grensboer, ten tijde van de verkoop der litigieuze landerijen niet was te verwachten, had het N.B.I. geen aanleiding om af te wijken van het op grond van de strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen in acht te nemen beginsel, dat een spoedige liquidatie van vijandelijk vermogen door het algemeen belang wordt gevorderd. Ook de koper treft in casu geen enkel verwijt. Beroep afgewezen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, die krachtens de bepaling van art. 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbld E 133) als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt, aan Ons heeft verzocht te vernietigen het besluit van het N.B.I. tot verkoop van de in Nederland gelegen landerijen, welke vóór de inwerkingtreding van het hogervermeld Besluit in eigendom toebehoorden aan zijn op 11 Juni 1950 overleden vader Albert Meyer, of — voor het geval de voorgenomen verkoop reeds zou hebben plaats gehad — deze verkoop te vernietigen;

Overwegende, dat het belang van appellant bij de verzochte vernietiging door hem aldus wordt gesteld, dat indien door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel een gunstige uitspraak wordt gedaan op de in laatste instantie door haar te beslissen vraag, of ten aanzien van zijn overleden vader een ontvijandingsverklaring zal worden afgegeven, hij, appellant, voornemens is om voor zichzelf ontvijanding te verzoeken, stellende appellant, dat hij van zijn vader de enige erfgenaam is voorzover diens landerijen betreft, welke landerijen — deels in Duitsland, deels in Nederland gelegen — slechts als één geheel door hem rendabel zouden zijn te maken;

Overwegende, dat appellant in zijn bij Ons ingediende beroepschrift en bij de mondelinge behandeling als grief tegen het besluit tot verkoop naar voren heeft gebracht, dat deze in strijd zou zijn met het bepaalde in art. 11, lid 2, E 133, omdat in casu geen der aldaar limitatief opgesomde gronden tot verkoop van onder beheer gesteld vermogen aanwezig zijn;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn conclusie van antwoord, onder erkenning van appellant's belang bij het tegen de verkoop door hem ingestelde beroep, terzake heeft gesteld, dat de litigieuze percelen, groot 1.46.60 ha en gelegen te Tubbergen, bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom aan de Staat zijn overgegaan en ten behoeve van deze in de loop van 1949 voor f 1.980,— aan J. H. Tijink te Tubbergen zijn verkocht;

dat ten tijde van de verkoop appellant's vader nog geen ontvijandingsverzoek had ingediend en derhalve niet met redelijke mate van waarschijnlijkheid diens ontvijanding te verwachten was;

dat ook thans niet kan worden verwacht, dat appellant's vader — postuum — ontvijand zal worden;

dat, waar een spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen in het algemeen belang is, de verkoop van de litigieuze percelen door het algemeen belang werd gevorderd;

dat ook de juiste verhoudingen in de landbouwsector de verkoop noodzakelijk maakten;

Overwegende, dat ter zitting door appellandant is aangevoerd, dat het verkochte onmiddellijk aan het Duitse bedrijf grenzende weiland meer dan 30 jaren geleden door zijn vader als woeste grond is aangekocht en in cultuur gebracht, zodat het in letterlijke zin product van eigen hand is, terwijl deze grond onmisbaar is voor een lonende exploitatie van appellandant's boerderij, weshalve dit als een typisch voorbeeld kan gelden voor de gevallen, waarvoor door de Ministers van Justitie en Buitenlandse Zaken een soepele regeling ten aanzien van de voormalige Duitse eigenaren in het vooruitzicht is gesteld;

dat, eveneens ter zitting, de late indiening van het ontvrijdingsverzoek van appellandant's vader namens appellandant aldus is verklaard, dat ontvrijding van in Duitsland wonende Duitsers op gezag van het N.B.I. onmogelijk werd geacht, hebbende immers dit Instituut zodanige aanvragen steeds met een beroep op het Verdrag van Parijs afgewezen, totdat de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel eind 1949 in een voor haar gevoerde beroepsprocedure in andere zin besliste;

Overwegende, dat de vraag, of terecht tot de litigieuze overeenkomst is overgegaan, volgens de mondelinge uiteenzetting van de rechtskundige vertegenwoordiger van het N.B.I. behoort te worden beoordeeld naar het tijdstip, waarop deze overeenkomst tot stand is gekomen, welk betoog door de gemachtigde van appellandant is bestreden met een verwijzing naar de administratieve rechtspraak van de Afdeling voor Geschillen van de Raad van State;

Overwegende, dat de Nederlander J. H. Tijink, volgens ter zitting door de vertegenwoordigers van het N.B.I. afgelegde verklaringen, een deel van zijn land heeft verloren in verband met door de Nederlandse Heide Maatschappij uitgevoerde ontginningen en, teneinde op redelijke wijze in zijn onderhoud te kunnen voorzien, tot aankoop van de litigieuze percelen is overgegaan;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij, ofschoon appellandant nog geen verzoek tot ontvrijding heeft ingediend, hem toch als (voorwaardelijk) belanghebbende bij de litigieuze verkoop kunnen aanmerken, nu hij het voornemen heeft te kennen gegeven een zodanig verzoek te zullen indienen, doch hieraan geen gevolg kan geven, zolang niet uit een posthume ontvrijding van zijn vader zou blijken, dat de in Nederland gelegen landbouwgronden, waarvan deze eigenaar is geweest, moeten worden geacht tot diens nalatenschap te behoren, kunnende appellandant een voor hem persoonlijk in te dienen ontvrijdingsverzoek slechts op een vermogensrechtelijk belang doen steunen, nadat is komen vast te staan, dat zijn erflater voor de toepassing van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet als vijandelijk onderdaan moet worden beschouwd;

Overwegende, dat het door het N.B.I. overeenkomstig het Besluit E 133 over vijandelijk vermogen gevoerde beheer krachtens aard en strekking op een snelle liquidatie, althans realisatie, van dit vermogen behoort te zijn gericht en dat een zodanige liquidatie, althans realisatie, in het algemeen belang moet worden geacht;

Overwegende, dat dit beginsel slechts uitzondering dient te lijden, indien op het tijdstip, waarop een liquidatiehandeling ten uitvoer zou worden gelegd, met een redelijke mate van waarschijnlijkheid is aan te nemen, dat de voormalige eigenaar ontvrijd zal worden, aangezien in dit geval het vermogen naar de eigenaar zou terugkeren;

Overwegende, dat het N.B.I. in casu terecht op grond van het algemeen belang tot verkoop is overgegaan, nu — gelijk reeds uit het betoog van appellandant's gemachtigde volgt — op het tijdstip van de verkoop een ontvrijding van de voormalige eigenaar niet kon worden verwacht;

Overwegende, dat Ons bovendien uit een bij pleidooi door het N.B.I. overgelegde — niet namens appellandant bestreden — situatietekening blijkt, dat door de koppeling van de litigieuze percelen aan de reeds aan J. H. Tijink toebehorende landbouwgronden een rationele verbetering in diens bedrijf tot stand is gebracht, waarmede een belang van de Nederlandse landbouwsector is gediend;

Overwegende, dat de litigieuse verkoop derhalve is geschied op de in art. 11, lid 2, E 133 genoemde gronden;

Overwegende, dat niet door appellant is bestreden, dat de koper J. H. Tijink, die destijds evenmin als het N.B.I. de mogelijkheid van de ontvijanding van de voormalige eigenaar heeft kunnen voorzien, geheel te goeder trouw tot de koopovereenkomst is toegetreden;

Overwege deze omstandigheden geen vrijheid kunnen vinden het belang van J. H. Tijink bij de instandhouding der in 1949 gesloten koopovereenkomst achter te stellen bij het belang, dat appellant bij de ontbinding daarvan zou krijgen, indien in voor hem gunstige zin gevolg werd gegeven aan het ruim een jaar na de sluiting der overeenkomst door twee der bij de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen betrokken Ministers te kennen gegeven voornemen tot het treffen — in bepaalde, niet nader aangegeven, gevallen — van een soepeler ontviandingsregeling van Duitse, in Duitsland wonende, grensboeren;

Overwegende, dat Wij op vorenstaande gronden het door appellant ingestelde beroep zullen afwijzen en hem, als de in het ongelijk gestelde partij, in de kosten dezer procedure zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen het door appellant ingestelde beroep af;

Veroordelen appellant in de voor het N.B.I. op deze procedure gevallen kosten, tot op deze uitspraak door Ons begroot op f 50.— (vijftig gulden).

No. 92. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 3 Maart 1951 (i.z. Draayer/N.B.I./Oostendorp).

Door N.B.I. bij notariële acte geëffectueerde ontbinding en liquidatie ener vennootschap onder firma — waarvan de ene vennoot valt onder art. 2, lid 1, E 133 — is daad van vereffening als bedoeld in art. 11, lid 1, sub c E 133.

Liquidatie-acte vernietigd door Voorzitter, met regeling der gevolgen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant zich bezwaard voelt door — en op de in zijn appelrequest vermelde gronden, welke moeten worden geacht alhier in hun geheel te zijn geïnsereerd en welke door zijn gemachtigde bij de mondelinge behandeling zijn aangevuld en geadstrueerd, in beroep komt van — enige ten requeste genoemde handelingen van het N.B.I., welke hebben geresulteerd in de beëindiging, ontbinding en liquidatie der te Deventer gevestigde vennootschap onder de firma Draayer en Oostendorp, handelende onder de naam „Garage Rielerweg”, welke vennootschap is *aangegaan* bij onderhandse acte d.d. Deventer, 9 Juni 1935, tussen appellant en partij Oostendorp en welke vennootschap blijkens de desbetreffende acte, op 18 Mei 1949 onder Nr. 1556 verleden voor Notaris Anton Johan Tom te Zwolle — waarbij als comparanten zijn verschenen:

1. partij Oostendorp en

2. Mr. H. G. Breukelaar, ten deze optredende in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger te Zwolle van het N.B.I., „hetwelk handelt als beheerder „van het vermogen van Jacob Draayer, destijds garagehouder, thans monteur, „wonende te Deventer, Eerste Pauwenlandstraat 23”.... „die, ingevolge artikel 2 sub 1 van het Koninklijk Besluit van twintig October negentienhonderd „vier en veertig, Staatsblad nummer E 133, houdende vaststelling van het „Besluit Vijandelijk Vermogen, voor de toepassing van bij of krachtens dit „besluit uitgevaardigde bepalingen als vijandelijk onderdaan moet worden „aangemerkt — zulks krachtens voormeld Koninklijk Besluit tot na te melden

„rechtshandeling bevoegd, na daartoe op dertien Januari negentienhonderd negen en veertig, als begrepen in de toen verstrekte algemene toestemming door de directie van voormeld Beheersinstituut, verleende machtiging;” — is beëindigd en ontbonden „een maand na opzage, zijnde tien Mei negentienhonderd acht en veertig”, zijnde voorts bij deze acte van 18 Mei 1949 het vermogen der Vennootschap, waaruit „de vennoot Jacob Draayer is uit . . . getreden”, gescheiden en gedeeld in dier voege, dat „alle activa en passiva der vennootschap, daartoe behorende volgens de balans per negen Maart negentienhonderd vijf en veertig” — zijnde de datum, waarop volgens deze acte de vennootschap wordt geacht . . . te zijn gewijzigd in een commanditaire vennootschap, waar in het Nederlandse Beheersinstituut tot aan de ontbinding de positie inname van de Commanditaire vennoot, welke vennootschap een maand na opzage door den comparant sub 1 is ontbonden” — „zijn toebedeeld aan den comparant sub 1, verklarende de comparant sub 1 elk eventueel risico, verbonden aan de cijfers van bedoelde balans, op zich te nemen en, voor zoveel nodig, van het Nederlandse Beheersinstituut over te nemen”, terwijl daartegenover „de comparant sub 1 verklaarde tegenover de hiervoor . . . geconstateerde toedeling aan den comparant sub 2, in diens gemelde hoedanigheid, schuldig te zijn en te zullen uitkeren het kapitaalsaldo van Jacob Draayer, voornoemd, in gemelde vennootschap van meergemelde balans per negen Maart negentienhonderd vijf en veertig, bedragende Driehonderd acht en tachtig gulden twaalf cent, welke som vermeerderd met vier procent rente over dit bedrag vanaf negen Maart negentienhonderd vijf en veertig tot tien Mei negentienhonderd acht en veertig, zijnde Zeven en veertig gulden en vijftien cent, alzo in totaal Vierhonderd vijf en dertig gulden zeven en twintig cent, de comparant sub 2 bij het passeren dezer acte verklaarde te hebben ontvangen van den comparant sub 1, dezen deswege volledig kwiterende bij deze”; hebbende appelland bij zijn voornoemd appelrequest aan Ons verzocht:

„het beroepen besluit te willen vernietigen en te willen verstaan:

- 1e. dat als basis voor de scheiding en deling van het onderhavige vennootschapsvermogen genomen dient te worden een balans per 1 October 1948 of daaromtrent;
- 2e. dat op deze balans de activa dienen te worden opgenomen volgens hun reële waarde, te taxeren door één of meer deskundigen;
- 3e. dat bij de scheiding en deling rekening dient te worden gehouden met de good-will van het bedrijf;
- 4e. dat voorwaarde der scheiding en deling dient te zijn, dat de Heer Oostendorp zich verplicht geen vergunning voor de uitoefening van het garagebedrijf op eigen naam aan te vragen, of, indien hem reeds zodanige vergunning zou zijn verleend, daarvan afstand te doen ten behoeve van requestant, indien zou blijken dat slechts aan één van hen beiden een vergunning daartoe zou kunnen worden verleend; en
- 5e. dat het N.B.I. behoorlijke rekening en verantwoording van de Heer Oostendorp zal dienen te vorderen over het door dezen in de oorspronkelijke jaren gevoerde beheer, zulks ten genoegen van Ons; „kosten rechtens”;

Overwegende, dat partij Oostendorp tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en op de gronden, vermeld in zijn alhier eveneens geheel als geïnsereerd te beschouwen verweerschrift, nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn beroep, althans tot verwerping van dit beroep als niet gegrond en niet gemotiveerd, in ieder geval tot ontzegging aan appelland van zijne vordering tot vernietiging en van de overige vorderingen;

Overwegende, dat het N.B.I. eveneens — te weten zowel bij deszelfs conclusie van antwoord, alhier evenzeer als geheel geïnsereerd te beschouwen, als bij de mondelinge behandeling — tegen appelland's vorderingen verweer

heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek, kosten rechtens;

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

- A. dat blijkens art. 3 der onderhandse firma-acte d.d. Deventer, 9 Juni 1935, de litigieuze vennootschap is aangegaan voor onbepaalde tijd en een aanvang heeft genomen op 1 Juli 1935, terwijl ieder der vennoten de bevoegdheid had, „de vennootschap op te zeggen met inachtneming van een „termijn van twee maanden en wel in dier voege, dat bedoelde opzegging „moet plaats vinden aan den anderen vennoot bij exploit van een daartoe „bevoegden gerechtsdeurwaarder”, kunnende „ontbinding der vennoot- „schap tussentijds. . . . te allen tijde geschieden met onderling goedvinden „van beide vennoten” en hebbende ontbinding „verder plaats in de ge- „vallen voorzien bij artikel 1683 B.W.”;
- B. dat blijkens lid 1 van art. 13 A dezer firma-acte de vennootschap eindigt;
„a. na opzegging zoals bedoeld in artikel 3 van dit contract;
„b. tusschentijds krachtens onderlinge schriftelijke overeenkomst der „beide partijen;
„c. door den dood, het faillissement, de surcéance van betaling of de „ondercurateelestelling van een der vennoten;”
een en ander onder bepaling in lid 2 van dit artikel:
„Wanneer de vennootschap eindigt op een der wijzen bedoeld onder a of b „van het voorgaande artikel” (lees: voorgaande lid) „geschiedt de liqui- „datie door de beide vennoten tezamen;
„wanneer zij eindigt op de wijze bedoeld onder c van het voorgaand „artikel” (lees: voorgaande lid) „geschiedt de liquidatie door den „ande- „ren” vennoot;”
- C. dat partij Oostendorp — na eerst bij exploit van den gerechtsdeurwaarder Jan Speur te Deventer van 15 October 1947 aan Jacob Draayer in persoon te hebben aangezegd, dat hij (partij Oostendorp) aan appelland „bedoelde „vennootschap opzegt tegen heden over twee maanden alzo vijftien De- „cember negentienhonderd zeven en veertig” — vervolgens bij exploit van den gerechtsdeurwaarder Menno Bieringa te Zwolle van 15 Mei 1948 aan het N.B.I., vertegenwoordiging Zwolle, „uitoefenende het beheer over „Jacob Draayer, garagehouder, wonende te Deventer”, heeft aangezegd, dat hij (partij Oostendorp) „aan de geïnsinueerde q.q. bedoelde vennoot- „schap opzegt: tegen heden over twee maanden, alzo vijftien Juli negen- „tienhonderd acht en veertig;”
- D. dat appelland, die bij beslissing van het N.B.I. van 14 Februari 1948, VB⁴ 47879, is aangemerkt als vijandelijk onderdaan in de zin van artikel 2, lid 1, E 133 — zulks wegens het dienst doen bij de N.S.K.K., waartoe hij sedert October 1943, wegens inlijving van de Kraftwagen Transport Dienst bij genoemd Wehrmachtsonderdeel is gaan behoren —, blijkens schrijven van zijn gemachtigde Mr. A. E. Kauffmann d.d. Deventer, 21 April 1948 aan het N.B.I. te 's-Gravenhage heeft verzocht om een verklaring, dat hij niet langer als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt;
- E. dat de Directie van het N.B.I. bij beschikking van 10 Augustus 1948 WFN¹ 164, gezien het hierboven sub D genoemde verzoekschrift, „overwegende, „dat op het verzoekschrift, hangende een door de Regering voor gevallen „als het onderhavige te nemen algemene beslissing, thans nog niet kan „worden beschikt”, heeft besloten de beslissing op het verzoekschrift aan te houden, doch requestrant vrij te stellen van „de bepaling van artikel „3, lid 3, van het Besluit Vijandelijk Vermogen met betrekking tot ver- „mogen, dat na deze beschikking anders dan door erfenis of legaat aan „hem zal opkomen” en hem voorts toestemming te verlenen „voor het na „deze beschikking verrichten van ingevolge artikel 13 sub a van genoemd „Besluit verboden rechtshandelingen door, met of ten behoeve van Jacob „Draayer voornoemd”;
- F. dat blijkens de op dit punt eensluidende verklaringen, door partij Oosten-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/22

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 2 Februari 1951 (Mrs. Prof. v. d. Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

De vordering van verzoeker is in wezen een eis tot vergoeding van de schade, die aan verzoeker zou zijn toegebracht wegens wanbeheer van de door het N.B.I. aangestelde bedrijfsleider en is derhalve een vordering ex art. 1403, derde lid B.W.

De kennisneming van een dergelijke vordering behoort tot de competentie van de gewone rechter.

De Raad verklaart zich onbevoegd.
(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de volgende beslissing inzake:

Jacob Bakker, landbouwer, wonende te Veendam, Zuidwending 231, gemachtigde Mr. J. Mensch, advocaat en procureur te Veendam, requestrant bij verzoekschrift dd. 3 October 1950, contra

Het Nederlands Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, gerequesteerde bij voormeld verzoekschrift.

Gezien een verzoekschrift dd. 3 October 1950 van Jacob Bakker, landbouwer, wonende te Veendam, aanvankelijk abusievelijk gericht tot den Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak, maar bij geschrift dd. 8 November 1950 van het juiste adres voorzien, waarin deze onder meer stelt, dat hij van 14 April 1945 tot 14 October 1946 geïnterneerd is geweest; dat het N.B.I. tot 20 Maart 1947 het beheer over zijn vermogen heeft gevoerd, terwijl over zijn boerenbedrijf, groot 34½ H.A., waarvan 20 H.A. in pacht, tot Juli 1946 als bedrijfsleider was aangesteld H. C. Sprik te Veendam; dat over dit vermogensbeheer en in het bijzonder omtrent het over het boerenbedrijf gevoerde beheer nog geen rekening en verantwoording is gedaan en requestrant geweigerd heeft dienaangaande

décharge te verlenen, omdat het beheer zijns inziens onoordeelkundig, ondoelmatig en zorgeloos is gevoerd, hetgeen onder meer zou blijken uit het feit, dat het bedrijf in de oogstjaren 1945 en 1946, anders dan in de voorafgaande jaren en anders ook dan gelijksoortige bedrijven in die zelfde jaren, een niet onaanzienlijk verlies heeft opgeleverd, terwijl requestrant's vermogen, dat per 1 Mei 1945 f 50.175,01 bedroeg, terugliep tot f 22.922,80 op 1 Mei 1947; dat hij over een deswege aan hem te betalen schadevergoeding met het N.B.I. in overleg is getreden en zulks geëindigd is met een door hem overgelegd schrijven van het N.B.I., vertegenwoordiging Groningen, dd. 4 September 1950, welk schrijven hij beschouwt als een beschikking in den zin van art. 43 E 133; dat hij de door hem geleden schade stelt op f 46.258,—, ongerekend wat hij door de betaling ineens van dat bedrag meer aan belasting zal schuldig zijn,

weshalve hij in beroep komt van voormelde beschikking van 4 September 1950 en verzoekt deze krachteloos en van onwaarde te verklaren; het N.B.I. te veroordelen ter zake van voormeld beheer rekening en verantwoording te doen, welk deel der vordering echter bij pleidooi is ingetrokken; het N.B.I. te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van f 120.000,— of zoveel minder als naar goede justitie verschuldigd zal worden geacht, welk bedrag bij pleidooi is verlaagd tot f 75.000,—; een en ander behoudens nevenvorderingen;

Gezien een verweerschrift van het N.B.I., waarin dit onder meer betoogt, dat requestrant niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard in zijn beroep, daar hij op 4 Juni 1947 schriftelijk zou hebben verklaard zich geheel te verenigen met het door het N.B.I. gevoerde beheer over zijn vermogen, generlei aanspraken ten aanzien van bedoeld beheer te doen of in de toekomst te zullen doen gelden jegens de N.B.I. en alle kwitanties en bescheiden, op dat beheer betrekking hebbende, te hebben terugontvangen; dat de Raad zich ten aanzien van het verzoek om veroordeling tot schadevergoeding on-

bevoegd dient te verklaren, aangezien dit kennelijk slaat op een of meer door het N.B.I. beweerdelijk gepleegde onrechtmatige daden, waarvan de beoordeling behoort tot de competentie van den civielen rechter; dat overigens requestrant den achteruitgang van zijn vermogen aan zichzelf te wijten heeft; dat bij den aanvang van het beheer het bedrijf schromelijk verwaarloosd was, daar requestrant zich gedurende het laatste oogstjaar meer met politiek bezig hield dan met zijn bedrijf, terwijl gedurende zijn detentie het bedrijf geëxploiteerd moest worden door middel van een bedrijfsleider, welke exploitatie in het algemeen niet lonend blijkt te zijn; dat bovendien belangrijke bedragen moesten worden uitgegeven, zonder dat het bedrijf daarmee gebaat was; dat het bedrag der gevraagde schadevergoeding volstrekt onduidelijk is,

weshalve wordt geconcludeerd, dat het den Raad behage zich onbevoegd te verklaren ten aanzien van de gevraagde schadevergoeding en requestrant overigens niet-ontvankelijk te verklaren, subsidiair requestrant niet-ontvankelijk te verklaren; meer subsidiair requestrants vorderingen af te wijzen, alles kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 15 December 1950 requestrant bij monde van zijn gemachtigde voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. J. P. J. Scholtens, wonende te 's-Gravenhage, en van J. W. Brugman, wonende te Assen;

Overwegende, dat de door het N.B.I. overgelegde verklaring van requestrant dd. 4 Juni 1947 niet het over zijn bedrijf gevoerde beheer betreft, aangezien op het desbetreffende gedrukte formulier, dat de woorden „beheer over zijn vermogen en zijn bedrijf” bevat, de laatste drie woorden zijn doorgehaald;

Overwegende dat dan ook, nu het N.B.I. zich niet beroepen heeft op een vroeger door hetzelfde genomen beschikking, zijn schrijven van 4 September 1950, ook blijkens de hierin voorkomende verwijzing naar de daarvoor aangewezen instanties, indien requestrant met de beslissing van het N.B.I. geen genoegen mocht nemen, als de ter zake getroffen en voor het ingaan van een eventuelen beroepstermijn beslissende beschikking moet worden beschouwd;

Overwegende evenwel, dat het in

het verzoekschrift gevorderde in wezen neerkomt op vergoeding door het N.B.I. van schade, die door onrechtmatig handelen of onrechtmatig nalaten van den door dit instituut aangestelde bedrijfsleider H. C. Sprik aan het bedrijf van requestrant zou zijn toegebracht, derhalve op een vordering ex art. 1403, derde lid, B.W.;

dat de kennisneming van een dergelijke vordering behoort tot de competentie van den gewonnen rechter;

dat requestrant weliswaar deze vordering gekleed heeft in den vorm van een hoger beroep, als bedoeld in art. 43 E 133, doch de weigering van het N.B.I. om een vergoeding voor gepretendeerde schade te betalen niet kan worden beschouwd als een beschikking gelijk in dat artikel bedoeld, aangezien daaronder alleen kunnen worden begrepen geacht beschikkingen van het N.B.I. in zijn qualiteit van beheerder in den meest ruimen zin en hiervan in casu geen sprake is, nu het hier een aanspraak tegen het eigen vermogen van het N.B.I. betreft;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart zich onbevoegd van de ingestelde vordering kennis te nemen;

Veroordeelt requestrant in de kosten vn het geding, tot heden aan de zijde van het N.B.I. begroot op f 50,—.

No. 51/23

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20
November 1950 (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Craandijk en Polderman).

Appellant, zich beklagende over onrechtmatige handelingen van het N.B.I., stelt in wezen een vordering in ter zake van het door het N.B.I. gevoerde beheer en bestrijdt de juistheid der aan het einde van dit beheer gedane afrekening.

Appellant heeft zich terecht tot de afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel gewend en deze afdeling is bevoegd.

Een beroepsinventaris van een tandarts valt onder het begrip huisraad van art. 571 B.W. en is krachtens de vorderingsbeschikking 1115 B aan de Staat in eigendom overgegaan.

Vorderingen van appellant, als zijnde ongegrond, ontzegd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
artt. 11 en 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Peter Daniël de Bruyn, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. Guichelaar te Amsterdam, d.d. 6 Juli 1950, mede een verweerschrift van Het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 8 September 1950,

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van den Raad op 16 October 1950.

Overwegende:

dat verzoeker tijdig in appel is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 6 Juni 1950, waarin hem werd meegeedeeld, dat de door hem gereclameerde schadevergoeding niet verder kon worden erkend dan tot een bedrag van f 546,— en dat een vordering tot dit bedrag aan het Departement van Justitie zou worden voorgelegd;

dat appellant zijn vordering in appel nader heeft toegelicht door te stellen, dat hij als politiek delinquent na de bevrijding is gearresteerd en geïnterneerd gebleven tot 15 April 1948;

dat zijn vermogen onder beheer is gesteld van het N.B.I. en zijn daartoe behorende tandheelkundige installatie in 1945 ten dele is verkocht en gedeeltelijk is verhuurd;

dat deze goederen nadien door het N.B.I. weer zijn terug verkregen gedeeltelijk door wederinkoop, gedeeltelijk tengevolge van de beëindiging der betreffende huurovereenkomst;

dat vervolgens deze goederen door het N.B.I. in veiling zijn gebracht en dat het N.B.I. zijn vergoeding niet tot een hoger bedrag dan f 546,— wenst te erkennen;

dat het N.B.I. niet gerechtigd was zijn installatie, die niet als huisraad in de zin van de ministeriële beschikking van 6 Mei 1946 nr. 1115 B kan worden aangemerkt, te verkopen;

dat het N.B.I. door aldus te handelen zijn vermogen onjuist heeft beheerd en hem na zijn invrijheidstelling een behoorlijke installatie voor zijn bedrijf als tandtechnicus beschikbaar had dienen te stellen;

dat appellant op deze grond een vordering op het N.B.I. zegt te hebben ten bedrage van f 5.000,— zijnde de som waarvoor zodanige installatie zou kunnen worden aangeschaft;

dat appellant daarenboven van het N.B.I. vordert een bedrag van f 5.000,— ter vergoeding van de door hem gederfde inkomsten nu hij door het gemis ener installatie niet in zijn onderhoud heeft kunnen voorzien;

dat appellant op deze grond den Raad heeft verzocht de beslissing van het Beheersinstituut bovengenoemd te vernietigen en dit instituut te veroordelen tot betaling van bovengenoemde bedragen;

dat het N.B.I. in de eerste plaats heeft aangevoerd dat, aangezien appellants vordering strekt tot veroordeling van het N.B.I. tot vergoeding van schade wegens beweerdelijk gepleegde onrechtmatige handelingen, ten deze niet de Raad voor het Rechtsherstel doch de gewone rechter bevoegd is;

dat, indien appellant wenst op te komen tegen de verkoop van zijn goed hij zijn vordering had moeten instellen bij den Voorzitter van den Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 van het Besluit E 133 en niet bij de Afdeling Rechtspraak;

dat het N.B.I. de ingestelde verordeningen voorts heeft bestreden door aan te voeren, dat het volledig gerechtigd was over de bovengenoemde installatie te beschikken, omdat deze krachtens de ministeriële beschikking van 6 Mei 1946 nr. 1115 B. in eigendom aan den Staat is overgegaan;

dat immers deze installatie is aan te merken als huisraad in de zin van art. 571 B.W., zoals dit artikel naar de heersende jurisprudentie van den gewonen rechter en van den Voorzitter van den Raad voor het Rechtsherstel, mede in verband met de heersende opvatting over art. 573 B.W. dient te worden geïnterpreteerd;

dat uit het voorgaande tevens volgt, dat hij slechts aanspraak zal kunnen doen gelden tot het beloop van de getaxeerde waarde der verkochte goederen en voorts, dat hij geen aanspraak kan maken op schadevergoeding doordat hem de beschikking over de installatie is onthouden;

Overwegende ten aanzien van de bevoegdheid:

dat, hoezeer ook appellant zich klaagt over onrechtmatige handelingen van het N.B.I., zijn vordering toch in wezen niet anders is dan een beroep op den rechtsherstel rechter ter zake van het door het N.B.I. gevoerde beheer alsmede bestrijding van de juistheid

der aan het einde van dit beheer gedane afrekening;

dat daarom appellant zich terecht tot den Raad voor het Rechtsherstel heeft gewend, terwijl hij evenzeer terecht zijn zaak bij de Afdeling Rechtspraak en niet bij den Voorzitter van dezen Raad heeft aanhangig gemaakt, omdat zijn appel, blijkens de door appellandt gegeven schriftelijke en mondelinge toelichting, zich niet richt tegen de verkoopshandeling van het N.B.I. — waarvan ongedaanmaking trouwens niet meer mogelijk zou zijn —, doch tegen het beleid van het gevoerde beheer in het algemeen en tegen het niet te zijner beschikking stellen van zekere goederen in het bijzonder;

dat de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel mitsdien ingevolge art. 43 E 133 bevoegd is van dit tijdig ingestelde appel kennis te nemen;

Overwegende ten aanzien van de vorderingen zelf:

dat partijen verdeeld zijn over de vraag of een aantal goederen, behorende tot de bedrijfsinstallatie van dezen appellandt, die het vak van tandtechnicus uitoefent, al dan niet valt onder de definitie van het begrip „huisraad” van art. 571 B.W., welk artikel de basis vormt, voor de Ministeriële Beschikkingen van 6 Mei 1946 genummerd 1115 A. en B.;

dat de artikelen 570, 571 en 573 B.W., in onderling verband beschouwd, definities geven, waarvan de eerder genoemde telkens een ruimer aantal goederen omvat dan de later genoemde;

dat de rechtspraak met betrekking tot de „stoffering” van art. 573 B.W. steeds een ruime interpretatie van dit begrip heeft gehuldigd en daaruit volgt, dat „huisraad” van art. 571 B.W. — dat op zichzelf méér omvat dan stoffering — evenzeer in ruime zin moet worden opgevat;

dat de beroepsinventaris van den tandtechnicus niet valt onder de in de artt. 570 en 571 B.W. genoemde uitzonderingen, immers noch oplevert „werktuigen van fabrieken of trafijken” noch „wetenschappelijke werktuigen”;

dat, nu de betreffende goederen in de zin van art. 571 B.W. niet anders dan als huisraad zijn te beschouwen, het N.B.I. zich tegenover appellandt terecht op het standpunt heeft gesteld, dat deze goederen krachtens bovengenoemde Ministeriële Beschikking 1115

B. aan den Staat in eigendom zijn overgegaan;

dat appellandt zich derhalve er ten onrechte over beklaagt, dat het N.B.I. over deze goederen heeft beschikt en hem niet bij zijn bevrijding een bedrijfsinventaris is ter beschikking gesteld;

dat derhalve ook zijn desbetreffende schadevordering is ongegrond evenals zijn vordering tot vergoeding van schade, door hem geleden omdat hij gedurende zekere tijd niet in staat is geweest zijn bedrijf uit te oefenen;

RECHTDOENDE:

Ontzegt appellandt zijn vorderingen en veroordeelt hem in de kosten dezer procedure tot op deze uitspraak aan de zijde van het N.B.I. begroot op f 50,—

No. 51/24

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 14

November 1950 (Mrs. de Gaay Fortman, Hoog en Baron van der Feltz).

De beoordeling van vorderingen, vallende onder artt. 20 e.v. van het besluit E 133, behoort ingevolge artt. 41 en 42 van genoemd besluit tot de taak van de Arrondissements Rechtbank te 's-Gravenhage nadat het N.B.I. zijn aanspraken heeft doen gelden, hetzij door dwangbevel, hetzij door een rechtsgeding. De brief van het N.B.I. bevat geen appellabele beslissing in de zin van art. 43 E 133.

Verzoekster niet ontvankelijk verklaard.

Artt. 20, 41, 42 en 43 E 133.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20, 41, 42 en 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.,

Gezien de stukken, waaronder een verzoekschrift van de vennootschap onder de firma *Pranger en Roele* te Edam, gemachtigde Mr. J. Lieuwen, 18 Maart 1950 ter Griffie ingekomen, en het verzoekschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut* te 's-Gravenhage;

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van 25 Juli 1950;

Overwegende,

Verzoeker stelt, voor zover thans nog van belang, dat bij de afwikkeling van het beheer over haar zaak is gebleken,

dat het Nederl. Beheersinstituut van haar vordert betaling van f 10.059,20 en f 30.000,—, daar deze posten, voorkomende in haar boekhouding over 1943, 1944 en 1945 zouden betreffen dubbel geïnde vorderingen, de eerste van de „Waffen SS” te Gouda en de andere van den Wehrmachtsbefehlshaber” te Roosendaal. Van een desbetreffende beslissing van het Beheersinstituut van 20 Februari 1950 is verzoekster in beroep gekomen, aanvoerende, dat deze posten betreffen door haar verrichte werkzaamheden.

Verzoekster is niet-ontvankelijk in deze vordering. Volgens artt. 41 en 42 van het Besluit E 133 behoort de beoordeeling van deze vorderingen, die vallen onder artt. 20 e.v. van dat besluit tot de taak van de arrondissements-rechtbank te 's-Gravenhage, nadat het Beheersinstituut haar aanspraken hetzij in den weg van een dwangbevel hetzij in dien van het aanhangig maken van een rechtsgeding heeft doen gelden; dat de brief van het Nederlandse Beheersinstituut van 20 Februari 1950 niet inhoudt een besluit, beslissing of uitspraak van het Nederlandse Beheersinstituut in den zin van artikel 43 van het K.B. E 133;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar vordering en veroordeelt haar in de kosten van dit geding, aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut op niets begroot.

No. 51/25

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
21 Dec. 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Schim van der Loeff en van Opstall).

Bij liquidatie van de Nationale Landstorm Commissie, is met de Staat overeengekomen dat de bij de N.L.C. in dienstbetrekking zijnde personen zouden worden opgenomen in de Rijks-wachtgeld-regeling. Daarnaast zijn de activa van de N.L.C. door de Staat overgenomen.

Verzoek tot rechtsherstel ten aanzien van de overgedragen effecten afgewezen daar de Afdeling Rechtspraak te dien aanzien niet bevoegd is. Voor het overige het verzoek tot rechtsherstel toegewezen, met veroordeling van

de Staat zoals nader in het vonnis omschreven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien vorenstaand request met het daarop ingekomen antwoord, zomede de daarna nog gewisselde stukken;

Gehoord de partijen, requestanten bij monde van Mr. G. H. A. Grosheide, advocaat te Amsterdam, en de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door Mr. G. J. Scholten, advocaat te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat requestanten hebben verzocht vorenbedoeld request te mogen aanvullen in dier voege, dat aan punt 3 van het petitum wordt toegevoegd:

subsidiar te verklaren voor recht, dat requestanten eigenaars zijn der fondsen in dit request bedoeld, zomede achter punt 5 van het petitum in te voegen:

subsidiar de zaak, wat betreft de in het request genoemde fondsen, te verwijzen naar de Afdeling Effectenregistratie; welke aanvullingen, waartegen de wederpartij geen bezwaar heeft gemaakt, behoren te worden toegestaan;

Overwegende, dat door requestanten onweersproken is gesteld, dat requestant Duymaer van Twist op 14 October 1940 namens requestante Nationale Landstormcommissie, aan het Departement van Binnenlandse Zaken, ten deze vertegenwoordigd door Frank Luitzen (lees: L. L. Frank), heeft overgedragen de ten requeste nader omschreven effecten tot een totaal nominaal bedrag van f 70.000,— een bedrag aan contanten ad f 2.383,42, ene vordering op het Rijk ten bedrage van f 2075,38, benevens een automobiel, merk Ford 1938, welke overdracht requestanten thans vragen ongedaan te maken met veroordeling van de Staat tot restitutie van deze activa en de inmiddels verschenen revenuen, zoals in het verzoekschrift nader is omschreven, zulks op grond, dat vorenbedoelde overdracht is geschied tijdens de vijandelijke bezetting van Nederland onder dwang, bedreiging, onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, en het achterwege laten van ingrijpen ten deze onredelijk zou zijn, immers de Nationale Landstormcommissie door of namens de bezetter op 15 October 1940 is ontbonden en voormelde overdracht

plaats vond op bevel van de bezetter of van autoriteiten, die namens de bezetter handelden;

Overwegende dat voorts vaststaat, dat bij beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 18 December 1947 de opheffing en het in liquidatie treden van de Nationale Landstormcommissie ongedaan is gemaakt, zulks te rekenen van 15 October 1940 af;

Overwegende dat de Staat bij de bestrijding van vorenbedoeld verzoek in de eerste plaats ten deze een beroep heeft gedaan op de onbevoegdheid van de Afdeling Rechtspraak om ten aanzien van de ten requeste genoemde effecten in eerste instantie rechtsherstel te verlenen, vermits een verzoek daartoe behoort te worden gericht aan de Afdeling Effectenregistratie;

Overwegende dat dit beroep is gegrond, immers het hier betreft effecten, genoemd in lid 2 onder a en b van artikel 39 jo. artikel 41 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, op welke fondsen blijkens artikel 36 van genoemd Besluit Hoofdstuk III niet van toepassing is;

Overwegende dat mitsdien het verzoek tot rechtsherstel beperkt blijft tot vorengenoemde bedragen ad f 2.383,42 en f 2.075,38 benevens de automobiel;

Overwegende dat ten deze niet in geschil is, dat de overdracht van deze goederen door de Nationale Landstormcommissie (hierna te noemen: N.L.C.) is geschied onder omstandigheden als bedoeld in artikel 25 onder a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en derhalve, behoudens blijk van het tegendeel, moet worden aangenomen, dat het achterwege laten van het ingrijpen, bedoeld in artikel 23 van dat Besluit, in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Staat dit tegendeel hier aanwezig acht op grond, dat de in de overdracht begrepen gelden door de Staat zijn aangewend tot betaling van wachtgelden aan het ontslagen personeel van de N.L.C. gedurende de bezettingstijd zomede daarna, en derhalve zijn gebruikt in de lijn van hun bestemming;

Overwegende, dat requestanten dit laatste hebben betwist, daarbij aanvoerende, dat de betaling van deze wachtgelden voor rekening van de Staat behoorde te komen, gelijk zulks

voor 1940 ten aanzien van de beide toen bestaande gevallen eveneens in geschied;

Overwegende dat requestanten in dit verband hebben betoogd, dat de N.L.C. nimmer enige financiële bemoeienis met het personeel, dat onder hare leiding werkte, heeft gehad en daarbij een beroep heeft gedaan op het door de Staat overigens niet betwist feit, dat de N.L.C. bij het beheer harer geldmiddelen steeds een scherp onderscheid heeft gemaakt tussen enerzijds de gelden, welke zij telken jare als subsidie van het Rijk placht te ontvangen (door haar als Rijks-gelden aangeduid) en waarvan het bedrag erop was berekend, dat daaruut onder meer de jaarwedden, salarissen, vaste toelagen en wachtgelden alsmede de vergoeding aan plaatselijke leiders en de kleine kosten aan plaatselijke commissies konden worden betaald, van welke kas het saldo ad f 27.784,47 op 10 October 1940 door de N.L.C. op de postgirorekening van 's Rijks Schatkist is gestort, en anderzijds de fondsen, welke gevormd werden door bijdragen en schenkingen van particulieren, waartoe, behalve hierbovenbedoelde effecten ad f 70.000,—, ook het voormeld bedrag ad f 2.383,42 behoorde en welke gelden begrepen waren in de waarden, welke op 14 October 1940 aan het Departement van Binnenlandse Zaken zijn overgedragen;

Overwegende, dat al moge de rechtsverhouding tussen de Staat en de N.L.C. voor 1940 enigermate onzeker zijn geweest, toch als vaststaande kan worden aangenomen, dat het aan de N.L.C. verbonden personeel, met uitzondering sedert 1935 van de Secretaris en de Administrateur, niet was Rijkspersoneel en te hunnen opzichte met het Rijk ook geen arbeidsovereenkomsten zijn aangegaan, zodat bij de liquidatie van de N.L.C. niet van rechtswege de voor ambtenaren bestaande wachtgeldregeling ten aanzien van dit personeel toepassing kon vinden;

Overwegende dat niettemin, — gelijk uit de overgelegde brieven van de Voorzitter van de N.L.C. aan de Minister van Binnenlandse Zaken respectievelijk d.d. 27 October 1936 en 18 Juni 1937 blijkt, — voor het aanstellen en het ontslag van personeel bij de N.L.C. machtiging placht te worden gevraagd aan het Hoofd van

dat Departement, hetgeen kennelijk verband hield met de omvang van de jaarlijks door het Rijk te verlenen subsidie, en voorts vaststaat, dat van Rijkswege door middel van de Algemene Rekenkamer geregeld controle werd uitgeoefend op de wijze, waarop de als subsidie verstrekte Rijksgelden waren aangewend;

Overwegende, dat uit deze feiten mag worden afgeleid, dat de door het Rijk verstrekte subsidie onder meer de strekking had de personeelsuitgaven van de N.L.C. te dekken;

Overwegende dat hieruit uiteraard niet een rechtstreekse band ontstond tussen dat personeel en de Staat, doch uit deze reeds jaren bestaande toestand voor de Staat redelijkerwijs de verplichting voortvloeide in 1940, toen de N.L.C. tot liquidatie werd gedwongen en daarmede de mogelijkheid tot het ontvangen ener subsidie verdween, de directe zorg voor de personeelsuitgaven, welke thans de vorm van wachtgelden aannamen, op zich te nemen;

Overwegende, dat in deze gedachten-gang blijkbaar ook is geschreven de brief van de Voorzitter van de N.L.C. aan de Secretaris-Generaal, waarnemend Hoofd van het Departement van Binnenlandse Zaken, d.d. 7 Augustus 1940, waarin eerstgenoemde een voorstel doet tot het treffen van een wachtgeldregeling ten aanzien van de in dat schrijven met name genoemde personen op grond dat zij tal van jaren hun beste krachten ten behoeve van het Rijk aan de Bijzondere Vrijwillige Landstorm hebben gewijd, op welk schrijven voornoemde Secretaris-Generaal bij brief van 8 October 1940 antwoordt, dat hij zich met het gedane voorstel kan verenigen onder voorbehoud van goedkeuring van zijn ambtgenoot van Financiën en de Duitse autoriteiten, en in welk schrijven hij zijn vertrouwen uitspreekt, dat de desbetreffende personen zich aanstonds na 15 October 1940 als wachtgelders bij zijn Departement zullen laten inschrijven en overigens aan de aan wachtgelders gestelde voorwaarden zullen voldoen;

Overwegende, dat deze brief aldus eindigt: „Bovendien verwacht ik vóór 15 October a.s. de overdracht van het batig saldo der verstrekte Rijksgelden, alsmede de overdracht van alle particuliere fondsen, deze laatste vergezeld

van een voorstel omtrent een door U wenselijk geachte besteding, waarmee, voor zoveel mogelijk, rekening zal worden gehouden”;

Overwegende dat, in verband met laatstbedoelde passage, dit schrijven bezwaarlijk anders kan worden opgevat dan in te houden een onder voor-noemd voorbehoud afgelegde bereid-verklaring van de Secretaris-Generaal tot het treffen van een wachtgeldregeling, onafhankelijk van de particuliere fondsen;

Overwegende dat, waar de N.L.C., buiten deze particuliere fondsen en het saldo van de Rijksgelden, niet beschikte over noemenswaardige andere baten, de vorengenoemde bereidverklaring geen andere strekking kan hebben gehad dan dat de voor de wachtgelden benodigde gelden zouden komen ten laste van het Rijk, daaronder begrepen voormeld saldo;

Overwegende dat niet is gebleken, dat nadien de N.L.C. alsnog zich heeft verenigd met het besteden van de particuliere fondsen voor het uitbetalen der wachtgelden, noch ook dat het Hoofd van het Departement van Financiën of wel de Duitse autoriteiten bezwaren hebben ingebracht tegen de voorstellen zoals deze in de vorenaangehaalde brieven van 7 Augustus 1940 en 8 October 1940 zijn vastgelegd;

Overwegende dat door de Staat wel is overgelegd een brief d.d. 13 December 1940 van de Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën, waarin deze zich accoord verklaart met een voorstel van zijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken d.d. 30 November 1940 tot het aanwenden van de door de N.L.C. overgedragen effecten en van de kasgelden ad f 2.383,42 voor de wachtgeldregeling voor het ontslagen personeel van de N.L.C., van welke bestemming laatstgenoemde bij brief van 30 Januari 1941 aan de Algemene Rekenkamer mededeling heeft gedaan, zomede een schrijven van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken aan zijn ambtgenoot van Financiën d.d. 10 Februari 1941, waarin hij voorstelt de onder zijn berusting zijnde fondsen ter beschikking van laatstgenoemde te stellen en, — hetgeen hem uit een comptabel oogpunt regelmatiger lijkt, — voor de wachtgeldregeling gelden op de begroting van zijn Departement uit te trekken, waarbij dan het niet gebruik-

te gedeelte van jaar tot jaar naar de begroting van het volgend dienstjaar kan worden overgebracht;

Overwegende dat evenwel deze interdepartementale correspondentie, indien zij niet, gelijk requestanten menen, camouflage is, aan hun verzoek tot rechtsherstel niet in weg behoeft te staan;

Overwegende toch, dat waar, gelijk uit de door de toenmalige Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken aan de Raad verstrekte mondelinge inlichtingen blijkt, bij vorenbedoelde maatregelen de bedoeling voorzat de overgedragen gelden uit handen van de bezetter te houden, het noch redelijk noch billijk kan worden geacht, dat, zonder dringende noodzaak, daarbij zodanige maatregelen worden getroffen, waardoor deze gelden, in strijd met de aan de N.L.C. gedane voorspiegelingen en bij haar gewekte verwachtingen, zomede in strijd met de door het Rijk tot dusverre ten aanzien van personeelsuitgaven gevolgde gedragsregel, een bestemming krijgen, welke onverenigbaar is met het doel, waarvoor deze gelden zijn bijeengebracht, en zulks te meer, waar deze maatregel tot gevolg moest hebben, dat de last van de uit te keren wachtgelden geheel kwam te rusten op bedoelde fondsen en het Rijk daarbij ontheven werd van ene verplichting, welke het steeds vrijwillig had aanvaard;

Overwegende, dat mitsdien het door de Staat ten aanzien van het voren genoemde bedrag van f 2.383,42 gevoerd verweer niet als juist kan worden aanvaard;

Overwegende, dat dit verweer niet mede betreft de ten requeste genoemde vordering ad f 2.075,38 en de automobiel, ten aanzien van welke goederen het door requestanten gedaan verzoek eveneens kan worden ingewilligd in voege als hieronder omschreven;

Overwegende, dat geen termen aanwezig zijn tot het opleggen van een dwangsom;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd voor zover het verzoek betreft de ten requeste genoemde effecten ten bedrage van nominaal f 70.000,—;

Verklaart nietig de op 14 October 1940 aan de Staat der Nederlanden

plaats gehad hebbende overdracht van het bedrag aan contanten ad f 2.383,42, de vordering op het Rijk ten bedrage van f 2.075,38 zomede de automobiel, merk Ford 1938, alle ten requeste omschreven, en herstelt voor zoveel nodig te dien aanzien de requestanten in hunne eigendomsrechten;

Voordeelt de Staat tot afgifte van voorschreven goederen of van de tegenwaarde daarvan, berekend naar de datum van 14 October 1940, en vermeerderd met de rente van het bedrag van f 2.383,42 ad 5 % 's jaars van 24 December 1947 af tot die der voldoening, aan requestanten binnen een maand na deze uitspraak, met dien verstande, dat de Staat door afgifte van voormelde goederen aan één der requestanten zal zijn bevrijd;

Wijst af hetgeen meer of anders is gevraagd;

Voordeelt de Staat in de kosten van het geding, aan zijde van requestanten tezamen tot heden begroot op f 150,— (Eén honderd en vijftig gulden).

No. 51/26

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
26 Nov. 1949. (Mrs. Prof. Houwing,
Verveen en van Rijn v. Alkemade).

Van 360 uitgegeven aandelen van de N.V. „de Graafstroom” waren er in 1941 180 in handen van de Kommandit-gesellschaft A. Müller, zodat het N.B.I. terecht tot een bestuursbenoeming in de N.V. is overgegaan. Overdracht dier aandelen was nietig ingevolge art. 6 jo. artt. 4 en 10 van het Besluit A 6.

Appellant tot bewijs toegelaten dat de boeking, waarbij de Kommandit-gesellschaft in plaats van verzoeker is gecrediteerd, op een vergissing berust.
Uitspraak aangehouden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 99; Besluit Vijandelijk Vermogen
artt. 25, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift met bijlagen, ingekomen 7 November 1947, van Dr. Maria Franz Robert Alexander Müller, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. J. H. de Pont, advocaat en procureur te Amsterdam, waarbij hij in beroep komt tegen een hem bij brief van 8 October 1947 medege-

deelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gezien ook het verweerschrift d.d. 24 December 1947 van genoemd Instituut;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter zitting van de Raad en op de verklaringen van de op een nadere zitting gehoorde getuigen, van wie rverhoor een proces-verbaal is opgemaakt, waarvan de inhoud als hier ingevoegd moet worden beschouwd;

Overwegende, dat op of omstreeks 26 Juli 1947 door het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Rotterdam, op grond van het bepaalde bij artikel 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer is voorzien in het bestuur van de N.V. Meel- en Veevoederfabriek „De Graafstroom” te Sliedrecht door benoeming van een bestuurder met de rechten en verplichtingen van een beheerder; dat het Nederlandse Beheersinstituut daartoe aanleiding heeft gevonden omdat, volgens dit Instituut, gebleken zou zijn, dat de helft van de aandelen der genoemde N.V. toebehoorde aan de Duitse Kommanditgesellschaft Alexander Müller te Neuss en mitsdien als vijandelijk vermogen op de Staat in eigendom is overgegaan, terwijl bovendien genoemde Kommanditgesellschaft een belangrijke vordering op de N.V. heeft, welke vordering eveneens als vijandelijk vermogen op de Staat is overgegaan;

Overwegende, dat appelland onder aanvoering, dat het Nederlandse Beheersinstituut ten onrechte heeft aangenomen, dat de voormelde Kommanditgesellschaft aandeelhoudster van de N.V. „De Graafstroom” zou zijn, daar toch die Duitse vennootschap hare aandelen reeds in 1944 aan hem, appelland, heeft overgedragen, en eveneens ten onrechte meent, dat de N.V. een schuld heeft aan de Kommanditgesellschaft, daar de schuld, waar het om gaat, de appelland betreft, aan dat Instituut verzocht heeft de bovenbedoelde bestuursvoorziening ongedaan te maken en te zijner beschikking te stellen het bedrag, dat hij per saldo van de N.V. te vorderen heeft;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut één en ander heeft geweigerd en tegen die weigering het beroep is gericht;

Overwegende, dat dit beroep moet worden verworpen voor zover het be-

treft de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut tot opheffing der voorziening in het bestuur van de N.V. „De Graafstroom”;

Overwegende toch, dat uit het overgelegde rapport van de accountant F. B. Melis blijkt — gelijk door appelland ook niet is bestreden — dat in 1941 van de 360 uitgegeven aandelen groot nominaal f 500,— in de meervermelde N.V. er 180 zijn genomen door de Kommanditgesellschaft Alexander Müller; dat het mogelijk is dat in 1944 deze aandelen zijn overgedragen aan de appelland, doch dat, zou dit het geval zijn, met die overdracht toch geen rekening zou kunnen worden gehouden, daar zij nietig zou zijn ingevolge de bepalingen van artikel 6 juncto artikelen 4 en 10 van het Besluit Rechtsverkeer in oorlogstijd (A 6);

dat het Nederlandse Beheersinstituut dan ook terecht de bewuste aandelen als vijandelijk vermogen heeft aangemerkt en het feit, dat de helft der aandelen van de N.V. „De Graafstroom” als vijandelijk vermogen in eigendom aan de Staat is overgegaan, op zichzelf reeds de door het Nederlandse Beheersinstituut getroffen bestuursvoorziening rechtvaardigt;

Overwegende, dat thans nog moet worden onderzocht in hoeverre appelland er het Nederlandse Beheersinstituut terecht een verwijt van maakt, dat het geweigerd heeft ten laste van de onder bestuur gestelde N.V. „De Graafstroom” aan hem, appelland, uit te keren het bedrag van f 78.101,57, dat hij beweert van die N.V. te vorderen te hebben, althans hem als crediteur dezer N.V. tot dat bedrag te erkennen;

Overwegende, dat ten deze vast staat: dat in of omstreeks Juli 1944 de Kommanditgesellschaft Alexander Müller aan de N.V. „De Graafstroom” voor financieringsdoeleinden heeft overgemaakt een bedrag ter waarde van f 125.250,—, voor welk bedrag zij toen in de boeken der N.V. is gecrediteerd; dat de ten name van genoemde Duitse vennootschap in de boeken der N.V. geopende rekening waarvan voormeld bedrag van f 125.250,— de beginpost vormde, vervolgens is gedebiteerd voor verschillende opnamen van appelland en gecrediteerd voor interest, met het gevolg, dat deze rekening per ultimo December 1944 een saldo van f 75.865,27 in het credit der Kommanditgesellschaft aanwees; dat

in October 1945 het saldo dezer rekening is overgeboekt op naam van de appellant;

Overwegende dat de omstandigheid, dat het bedrag van f 125.250,— is overgemaakt door de Kommanditgesellschapp op een tijdstip, dat de overdracht van haar belangen bij de N.V. „De Graafstroom” aan de appellant, waarop doelt de geproduceerde brief aan die N.V. d.d. 28 Augustus 1944, kennelijk nog niet had plaats gevonden, gevoegd bij het feit, dat zij ook voor dat overgemaakte bedrag in de boeken der N.V. werd gecrediteerd, het vermoeden wekt, dat dit bedrag in werkelijkheid ook is verstrekt door de Kommanditgesellschapp;

Overwegende, dat hiertegenover door appellant is gesteld, dat hij destijds in privé f 75.000,— aan de N.V. „De Graafstroom” ter beschikking heeft gesteld voor financieringsdoeleinden, n.l. ter aanzuivering van de schuld, die deze N.V. had aan de N.V. van Schaardenburg te Rotterdam; dat hij dit bedrag van f 75.000,— heeft gefourneerd uit zijn privé tegoed bij de Kommanditgesellschapp Alex. Müller; dat toch de remise van f 125.250,— door deze vennootschap aan de N.V. „De Graafstroom” op zijn verzoek heeft plaats gehad uit zijn tegoed en voor zijn rekening en dat hij, gelijk ook uit het overgelegde accountantsrapport blijkt, van deze som aanstonds zelf f 50.250,— heeft opgenomen, terwijl de rest, f 75.000,—, is overgemaakt aan de N.V. van Schaardenburg als betaling op de schuld der N.V. „De Graafstroom”; dat bij laatstgenoemde N.V. abusievelijk het overgemaakte bedrag van f 125.250,— in het credit van de Kommanditgesellschapp in plaats van in zijn, appellants, credit is geschreven en de overboeking in October 1945 van het saldo der rekening van de Kommanditgesellschapp op zijn, appellants, naam is geschied tot herstel van de aanvankelijk ten deze begane vergissing;

Overwegende, dat op de appellant de bewijslast van deze voorstelling van zaken rust;

Overwegende, dat door de verklaringen der gehoorde getuigen geen bewijs is bijgebracht; dat wel enig vermoeden in het voordeel van appellant gelegen is in de geproduceerde brief van Frau Ellen Peren d.d. 4 Augustus 1947, doch deze brief toch geen volledig bewijs

vermag te leveren, reeds omdat daaruit niet duidelijk blijkt, of bij de Kommanditgesellschapp aanstonds, tegelijk met de remise, de privé-rekening van appellant voor f 125.250,— (althans de tegenwaarde in Duits geld) is gedebiteerd, of dat dit eerst heeft plaats gehad op het tijdstip, dat aan de N.V. „De Graafstroom” werd bericht, dat appellant alle belangen, die de Kommanditgesellschapp in die N.V. had had overgenomen; dat in het laatste geval aan een overdracht van de vordering op de N.V. „De Graafstroom” zou kunnen worden gedacht, welke in gevolge de bepalingen van het Besluit Rechtsverkeer in oorlogstijd (A 6) nietig zou zijn;

Overwegende, dat appellant dus nog tot bewijslevering gehouden is en de Raad termen vindt hem tot bewijs door getuigen en/of, desgewenst, door het overleggen van bescheiden, die zijn standpunt nader kunnen staven, toe te laten; dat bij het leveren van dit bewijs van belang zal zijn, dat de datum van debitering van appellants rekening in de boeken der Kommanditgesellschapp komt vast te staan, zomede welk tegoed — in geld of vorderingen — appellant ten tijde der remise bij die vennootschap had, en op welk ogenblik en op welke wijze de belangen dier vennootschap bij de N.V. „De Graafstroom” op de appellant zijn overgegaan;

BESCHIKKENDE IN HOGER BEROEP:

Verwerpt dat beroep voor zover het is gericht tegen de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut tot opheffing van de bestuursvoorziening ten aanzien van de N.V. „De Graafstroom”;

En alvorens verder te beslissen:

Laat appellant toe tot de bewijslevering hierboven vermeld;

Bepaalt, dat appellant, zo hij bewijs door getuigen wil leveren, zich tot de Raad zal kunnen wenden ter bepaling van een datum voor het getuigenverhoor;

Bepaalt, dat, voorzover appellant bewijs door bescheiden wenst te leveren, hij de ter zake betrekkelijke stukken zal moeten inleveren bij de Griffie van de Raad binnen drie maanden na deze uitspraak, onder mededeling van de nederlegging en, voor zover mogelijk, toezending van afschriften aan het Nederlandse Beheersinstituut;

Houdt elke verdere uitspraak aan.

No. 51/27

**RAAD RECHTHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
31 Dec. 1949. (Mrs. Prof. Kollewijn,
Prof. Duyfjes en Karni).

De verzekeringnemer heeft in 1942 de polisrechten gecedeerd aan Liro, waarop Liro als begunstigde is aangevozen. In Maart 1944 heeft Liro de polis doen afkopen. Thans is gebleken dat de verzekeringnemer in of omstreeks September 1942 is overleden.

Een cessie gedaan onder de drang der omstandigheden met het oog op een mogelijke emigratie, zonder dat van enige daadwerkelijk uitgeoefende dwang blijkt, kan geen aanleiding geven tot rechtsherstel als bedoeld in het Besluit E 100.

Door de cessie had Liro een hem naar Nederlands recht toekomende bevoegdheid zodat de afkoop niet heeft plaats gehad krachtens de verordening 54/43. Op art. 1422 B.W. kan geen beroep worden gedaan, omdat het bestaan van een inschuld daarvoor is vereist en in Maart 1944 de verzekering geen mogelijkheid tot afkoop meer bood.

Wijziging van de begunstigingsclausule vernietigd en de verzekeringsovereenkomst hersteld, met veroordeling van gerequesteerde tot betaling van het verzekerde bedrag en de bedongen lijfrente.

De vordering op Lippmann (thans L.V.V.S.) komt toe aan de Nederlanden van 1845.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 23 e.v.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gelezen vorenstaand request van 14 September 1946 van Hendrik Richard Reder, accountant, wonende te Amsterdam, in zijn hoedanigheid van algemeen gevolmachtigde van de afwezige Nederlander Hans Siegfried Ludwig Waldeck, laatstelijk woonachtig te Amsterdam, en Clara Louise Lewandowsky, echtgenote van de heer H. S. L. Waldeck voornoemd, thans verblijvende te New York, voor zover nodig bijgestaan en gemachtigd door de eerste requestrant in zijn voormelde hoedanigheid,

beiden te dezer zake domicilie kiezende te Rotterdam aan de Nieuwen Binnenweg 149 ten kantore van hun gemachtigde, de ondergetekende procureur Mr. W. Goldschmidt, gericht

tegen de N.V. Levensverzekering Maatschappij van „De Nederlanden” van 1845 gevestigd te 's-Gravenhage, hierna te noemen gerequesteerde, houdende verzoek dat het de Raad behage te doen herleven de rechtsbetrekkingen, voortvloeiende uit de tussen de Heer H. S. L. Waldeck voornoemd en de gerequesteerde onder polis no. 85667 aangegane overeenkomst van levensverzekering, voor zover deze rechtsbetrekkingen als gevolg van de door de heer H. S. L. Waldeck verrichte overdracht der polis en cessie van rechten aan de firma Lippmann, Rosenthal en Co., alsmede als gevolg van de bepalingen van de verordeningen nos. 58/1942 en 54/1943 en van de door de gerequesteerde verrichte storting aan diezelfde firma van de voormelde „afkoopsum” zijn gewijzigd en teniet gegaan, de voormelde cessie en overdracht met de daaruit ontstane rechtsbetrekkingen en de beëindiging der overeenkomst nietig te verklaren en mitsdien te bepalen, dat de overeenkomst en de daaraan inhaerente rechtsbetrekkingen ongewijzigd in stand zijn gebleven,

voorts aan de gerequesteerde te bevelen aan de requestranten of een hunner een nieuwe polis, bevattende dezelfde condities als de oorspronkelijke, af te geven, op verbeurte van een dwangsom van f 100,— (één honderd gulden) voor elke dag, waarop de gerequesteerde na de betekening van de grosse dezer uitspraak in gebreke mocht blijven aan dat bevel te voldoen.,

met zodanige verdere uitspraak als de Raad zal vermenen te behoren,

en met veroordeling van de gerequesteerde en, in geval van tegenspraak, van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding, waaronder begrepen salaris van de gemachtigde der requestranten;

Voorts gelezen de anti-dotale requesten van gerequesteerde van 2 Januari 1947 en van Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat te Amsterdam van 10 December 1946 onderscheidenlijk concluderende tot afwijzing van de vordering en verzoekende akte van haar referte, kosten rechtens;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 3 November 1949, de requesterende partij bij monde van haar gemachtigde Mr. A. G. Gülcher, advocaat en procureur, gerequesteerde bij mon-

de van Mr. J. Kist, advocaat en procureur, en Lippmann, Rosenthal en Co., thans onder het beheer van de L.V.V.S. bij monde van haar bestuurder Mr. P. du Ry van Beest Holle;

Overwegende, dat Mr. Gülcher ter zitting heeft medegedeeld, dat de ten requeste genoemde Waldeck, als wiens gevolmachtigde volgens dat request de eerste requestrant Reder optreedt, naar sedert gebleken is in of omstreeks de maand September 1942 te Auschwitz is overleden (ten blijke waarvan hij heeft overgelegd een verklaring van erfrecht van de notaris W. Straub te Amsterdam van 27 Juni 1949, waardoor de volmacht op Reder is komen te vervallen en deze uit het proces verdwijnt, zodat als enige requestrante overblijft de ten requeste genoemde echtgenote van Waldeck, terwijl hij voorts in verband met dit thans vaststaande overlijden aan het gevraagde rechtsherstel verzoekt te verbinden een veroordeling tot uitbetaling aan requestrante van het haar krachtens de verzekering toekomende, verminderd met het bedrag der laatste nog verschuldigde premie, doch vermeerderd met rente vanaf heden;

Overwegende, dat de feiten in deze zaak kort samengevat de volgende zijn:

Waldeck voornoemd, Jood in de zin der Duitse bezettingsverordeningen, had op 18 Augustus 1936 met gerequestreerde een verzekeringsovereenkomst gesloten op zijn leven, waarin, voorzover hier van belang, als begunstigde bij zijn eventueel vóóroverlijden was aangewezen zijn echtgenote, thans requestrante, die bij dit overlijden onmiddellijk zou ontvangen f 10.000,— en bovendien een jaarlijkse rente van f 500,— ingaande op de dag van dat overlijden en eindigende op 18 Augustus 1961, alles tegen voldoening van een jaarlijkse premie van f 303,50 op de 18de Augustus van elk jaar, welke voldaan is tot 18 Augustus 1942;

Tijdens de bezetting vertoefden de echtgenote en kinderen van Waldeck in Portugal, en deze wenste zo mogelijk derwaarts te emigreren;

Daartoe heeft hij zijn rechten als verzekeringnemer uit deze verzekering moeten overdragen aan Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat te Amsterdam, hier verder aan te duiden als Liro, welke overdracht heeft plaats gevonden op 8 Juni 1942.

Liro heeft toen tevens aan gerequestreerde verzocht met wijziging der begunstigingsclausule als begunstigde te worden aangewezen voor het verzekerde bedrag van f 10.000,— doch daarbij geen melding gemaakt van de jaarlijkse rente van f 500,—;

Gerequestreerde heeft Liro hierop gewezen, maar het blijkt niet, dat deze hieraan enig gevolg heeft gegeven.

In Maart 1944 heeft Liro de polis doen afkopen tegen een ontvangst van een bedrag van f 767,58.

Het overlijden van de verzekerde was toen nog onbekend en is eerst in 1949 bekend geworden;

Overwegende, dat de gemachtigde van requestrante aanvankelijk heeft betoogd dat blijkens dit verloop de cessie niet volledig zou zijn tot stand gekomen, doch ten slotte dit bezwaar, dat inderdaad enkel betrekking kan hebben op de door de cessionaris voorgenenomene wijziging der begunstigingsclausule, heeft laten vallen en uitdrukkelijk verklaard heeft geen nietigverklaring der cessie meer te willen vorderen;

Overwegende, dat dit punt derhalve kan blijven rusten en de Raad alleen nog als zijn oordeel wil uitspreken, dat een cessie, waarbij als in dit geval alleen op de drang der omstandigheden, die tot emigratie noopten, kan worden gewezen zonder dat van enige daadwerkelijk uitgeoefende dwang blijkt, geen aanleiding tot rechtsherstel als bedoeld in het Besluit E 100 kan geven;

Overwegende, dat hêt beslissende punt ten deze echter niet ligt in de (overigens door de Raad aanvaarde) rechtskracht der cessie, maar in de betekenis van de daarop gevolgde zogenaamde afkoop;

Overwegende dat het niet geheel meer op te helderen feitelijk verloop er op wijst, dat Liro met de mogelijkheid van overlijden van Waldeck geen rekening heeft gehouden, maar als cessionaris tot afkoop heeft willen overgaan, waarbij het hem onverschillig kon laten wie als begunstigde was aangewezen;

dat deze hem naar Nederlands recht toekomstende bevoegdheid terstond na de cessie is ontstaan en rechtstreeks ten voordele van Liro strekte, zodat de anti-Joodse bezettingsverordeningen daarna op deze afkoopvordering niet meer van toepassing konden zijn, en

in het bijzonder hier dan ook geen afkoop krachtens verordening 54/43 heeft plaats gehad;

Overwegende, dat uit het vorenstaande volgt, dat gerequesteerde bij de afkoop bevrijdend aan Liro zou hebben betaald, ware het niet dat de verzekerde — naar thans ook tussen partijen vaststaat — reeds in September 1942 was overleden;

dat immers tengevolge van dit overlijden de afkoopbaarheid van het contract door de verzekeringnemer verviel en als rechthebbende op uitbetaling uitsluitend de begunstigden in aanmerking konden komen;

dat met de afkoop derhalve een onverschuldigde betaling is geschied, waardoor de rechten der begunstigden niet kunnen zijn aangetast;

dat in het bijzonder geen beroep mogelijk is op art. 1422 B.W. omdat voor de toepassing van deze bepaling het bestaan van een inschuld vereist is, terwijl in casu de verzekering destijds reeds geen mogelijkheid tot afkoop meer bood;

Overwegende, dat de cessie op zichzelf de rechten van requestranten die begunstigde niet heeft kunnen aantasten, terwijl de zogenaamde afkoop haar evenmin kan deren, zodat alleen de vraag overblijft of er aanleiding is tot rechtsherstel ten aanzien van de door Liro gewijzigde begunstigingsclausule;

Overwegende, dat partijen er beiden van uitgaan, dat deze wijziging betreffende het verzekerde bedrag van f 10.000,— inderdaad tegelijk met de cessie heeft plaats gehad, terwijl het zonder enige twijfel onredelijk zou zijn haar ten gunste van Liro te handhaven;

Overwegende, dat de gewijzigde vordering mitsdien behoort te worden toegewezen, terwijl aan gerequesteerde verhaal tegen Liro moet worden toegerekend ter zake van vorenbedoelde onverschuldigde betaling;

RECHTDOENDE:

Wijst de gewijzigde vordering toe;

Doet te niet de wijziging der begunstigingsclausule in de voormelde overeenkomst van verzekering, en veroordeelt, met herstel in zoverre van die overeenkomst, gerequesteerde om aan requestrante uit te betalen het verzekerde bedrag van f 10.000,— en de bedongen rente van f 500,— per jaar ingegaan bij de dood van de verzekerde

in of omstreeks de maand September 1942 te voldoen in driemaandelijks termijnen voor het eerst te berekenen drie maanden na de dood van de verzekerde en eindigende op 18 Augustus 1961, te vermeerderen met een rente van 4 % 's jaars, te berekenen vanaf de dag der behandeling (3 November 1949) voorzover betreft het verzekerde bedrag en de toen reeds vervallen renten, overigens lopende vanaf de dag van het vervallen van elke rentetermijn, tot de gehele voldoening, een en ander te verminderen met de op 18 Augustus 1942 vervallen premie van f 303,50 vermeerderd met een jaarlijkse rente van 4 % vanaf de verval dag tot de voldoening;

Verstaat, dat het voor voormelde afkoop voldane bedrag van f 767,58 onverschuldigd door gerequesteerde aan Liro is voldaan, zodat zij gerechtigd is dit bedrag van Liro, thans vertegenwoordigd door de L.V.V.S. terug te vorderen;

Verleent aan de L.V.V.S. akte van de gevraagde referte;

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding aan de zijde van requestrante tot heden begroot op f 200,— en aan de zijde van de L.V.V.S. op f 25,—.

No. 51 28

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM,
Maart 1950. (Mrs. Jhr. van der Does de Willebois, Craandijk en Polderman).

Bij de beoordeling van de vraag of een vijand in de zin van E 133 de gunst van ontvijanding verdient, dient het gehele complex van zijn gedragingen in bezettingstijd te worden beoordeeld.

Dit is ook het geval indien verzoeker alleen door zijn Verwalterschap valt onder de categorie van personen omschreven in art. 2 sub 1 E 133 en hij als zodanig niet onbehoorlijk is opgetreden.

Beschikking N.B.I. bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een verzoekschrift van Carl August Theodor Waldthausen, wonende te Naarden, gemachtigde Mr. A. E. J. Nysingh, advocaat te 's-Gravenhage, ingekomen 27 Februari 1949, alsmede een verweerschrift van het Nederland-

se Beheersinstituut, ingekomen 17 Mei 1949.

Gezien de aan de Raad overgelegde stukken:

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van de Raad op 19 September en 7 November 1949.

OVERWEGENDE:

dat appellant tijdig in beroep is gekomen van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 27 Januari 1949 waarbij hem de verzochte ontvijanding werd geweigerd;

dat appellant persoonlijk en bij monde van zijn raadsman zijn bezwaren tegen deze beschikking heeft kenbaar gemaakt en daartoe het navolgende heeft gesteld:

dat appellant in 1901 te Amsterdam is geboren uit ouders van Duitse origine en steeds in Nederland heeft gewoond;

dat appellant statenloos is en als vijand in de zin van het Besluit E 133 wordt aangemerkt, omdat hij gedurende de oorlog Verwalter geweest is over de N.V. Magnect Rijwielenfabriek met de daarbij behorende dochteronderneming, de N.V. Vasteland;

dat hem terzake van deze Verwaltung geen verwijt kan treffen: hij heeft de benoeming eerst aanvaard na overleg met den Joodsen Directeur van een der Stadskantoren van de Amsterdamsche Bank te Amsterdam, den Heer Themans, en daaruit geen financieel voordeel genoten; zelfs heeft hij de ontvangens honoraria teruggestort en toegelaten dat het bedrijf in de verzetsstrijd werkzaam was;

dat, aangezien appellant de hoedanigheid van vijand heeft verkregen tengevolge van zijn bovengenoemde Verwaltung, de beslissing over de vraag of hij voor ontvijanding in aanmerking komt, alleen moet worden beoordeeld op grond van zijn gedragingen in deze functie, met andere woorden zijn verdere gedragingen, buiten deze Verwaltung, niet van belang zijn voor zijn ontvijandingsverzoek;

dat, mocht de Raad ten aanzien van het voorafgaande een andere mening zijn toegedaan, ook de verdere tegen appellant ingebrachte bezwaren zijn ontvijanding niet in de weg staan;

dat wel zijn kinderen lid zijn geweest van de Hitlerjugend en van de Bund Deutscher Mädel, doch appellant daarvan onkundig is geweest en, nadat hij zulks had vernomen, heeft

bewerkt, dat zij die lidmaatschappen neerlegden;

dat appellant zich niet in het Handelsregister heeft doen inschrijven als Duitser, doch gelijk uit het hierbij overgelegde uittreksel blijkt, hij in 1944 met betrekking tot zijn eigen zaak stond opgegeven als „zonder nationaliteit” en zijn aanmelding van December 1941 betreffende de N.V. Radio Centrale Czaar Peter opgeeft „Volksduitser”;

dat appellant in zijn eigen zaak in bezettingstijd niets heeft verdiend doch verloren en daarnaast zich bezig heeft gehouden met verkoop en levering van gedragen kleding (lompen), waaraan hij veel heeft verdiend (f 200.000,—);

dat hij in deze transacties geen kwaad heeft gezien, omdat de kleding ging naar door Duitsland bezette gebieden (Polen en Rusland) met bestemming voor de burgerbevolking, terwijl Nederlandse instanties hem medewerking voor deze uitvoer verleenden;

dat, in verband met zijn voorwaardelijke invrijheidstelling, aan appellant voor deze werkzaamheid een boete is opgelegd, welke hij heeft betaald;

dat de betaling van R.M. 10.000,— aan Heinrich Himmler verband houdt met moeilijkheden, die in Berlijn over de leveringen waren ontstaan en welke alleen door de Deutsche Handels A.G. geregeld konden worden door betaling van een soort vergoeding in de vorm van een gift aan Heinrich Himmler;

dat voorts aan niemand en ook niet aan appellant kan worden verweten, dat hij in bezettingstijd op ware of onware motieven trachtte te ontkomen aan betaling van zoengelden;

dat appellant voorts verschillende stukken uit het dossier nader heeft besproken, waarop zo nodig hieronder zal worden teruggekomen;

dat appellant op deze gronden heeft verzocht de beslissing van het Beheersinstituut te vernietigen en hem alsnog een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133 uit te reiken;

dat het Beheersinstituut erkent, dat met betrekking tot de aanvaarding en de uitoefening van zijn functie als Verwalter appellant geen verwijten zijn te maken, doch voorts aanvoert:

dat het verlenen van de verklaring van ontvijanding niet alleen afhangt van de wijze, waarop appellant zich

als Verwalter heeft gedragen, doch in de beoordeling ook zijn verdere gedragingen moeten worden betrokken; dat appellant in 1941 een omvangrijke handel in gedragen kleding heeft opgezet, welke kleding uit Nederland werd weggevoerd naar Duitsland in samenwerking met de Deutsche Handels A.G. te Berlijn;

dat appellant uit deze zaken een winst van f 200.000,— heeft genoten;

dat hij bovendien in 1942 en 1943, toen in de gemeente Huizen boeten waren opgelegd terzake van gepleegde sabotage, ontheffing van zijn aanslagen heeft verzocht op grond van zijn hoedanigheid van Volksdeutscher en op andere dergelijke gronden;

dat appellant voorts heeft goed gevonden, althans niet verhinderd, dat zijn kinderen lid werden van de Hitlerjugend en van den Bund Deutscher Mädel;

dat het voorts tekenend is voor de mentaliteit van appellant, dat hij zich in Januari 1942 in het Handelsregister laat vermelden als „Volksduitser”, terwijl op 16 Juni 1943 (na Stalingrad) zijn opgave ten aanzien der nationaliteit luidt „zonder (zogenaamde Volksduitser)”;

dat het Beheersinstituut overlegt een door appellant getekend schrijven waarbij hij de Amsterdamsche Bank te Amsterdam verzocht een cheque van R.M. 10.000,— af te geven, welke gesteld moet worden ten name van Reichsführer S.S. Heinrich Himmler;

dat het Nederlandse Beheersinstituut op deze gronden verzocht heeft de beslissing waarvan appel, te bekrachtigen:

OVERWEGENDE:

dat ten aanzien van appellant vaststaat, dat hij, van Duitse origine, stateloos is, althans niet de Duitse nationaliteit bezit, doch krachtens het bepaalde bij artikel 2, sub 1, van het Besluit E 133 als vijand in de zin van dit Besluit wordt aangemerkt, omdat hij in bezettingstijd Verwalter is geweest over de N.V. Magneet Rijnwielenfabriek met de daarbij behorende dochteronderneming N.V. Vasteland;

dat aan appellant op 2 November 1948 een verblijfsvergunning is uitgereikt;

dat hoewel de gestie van appellant als Verwalter van de N.V. Magneet en de daarmee verbonden N.V. Vasteland — evenmin als de gestie van haar beide directeurs M. Verdoner en J.

van den Berg, die beiden na de bevrijding als politieke delinquenten zijn gedetineerd — de Raad niet duidelijk is geworden, de Raad wel aannemelijk acht dat appellant zich aan deze Verwaltung niet veel gelegen heeft laten liggen, daargelaten welke motieven daarbij een rol hebben gespeeld, doch de Raad zich ontslagen heeft geacht van de verplichting ter zake een diepgaand onderzoek in te stellen, nu zwaarwichtige bezwaren tegen appellants ontvijanding liggen op het terrein zijner andere handelingen en van zijn verder gedrag in bezettingstijd;

dat appellants raadsman heeft aangevoerd, dat op de hier bedoelde gedragingen voor de beoordeling van zijn verzoek geen acht behoort te worden geslagen, omdat zijn hoedanigheid van vijand in de zin van het Besluit E 133 enkel berust op het feit der Verwaltung en appellant, ware hij geen Verwalter geweest, niet vijand als bovenbedoeld zou zijn geweest, immers als statenloze niet onder de werking van E 133 zou zijn gevallen;

dat de Raad zich met dit betoog niet kan verenigen;

dat wel artikel 2 van het Besluit E 133 verschillende gronden aangeeft ingevolge welke iemand als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt en als zodanig de vermogensrechtelijke gevolgen van de toepassing van dit Besluit heeft te ondergaan, doch gemeld Besluit verder geen onderscheid maakt met betrekking tot de toepassing zijner bepalingen ten aanzien van de verschillende categorieën van vijanden ex artikel 2 bovengenoemd;

dat ook niet krachtens artikel 4 van genoemd Besluit de Ministers gebruik gemaakt hebben van de hun daar gegeven bevoegdheid om nadere regelen te stellen met betrekking tot een mogelijke onderscheiding der categorieën; dat derhalve ook bij de toepassing van artikel 34, lid 1, sub f E 133 slechts wordt uitgegaan van het feit, dat iemand vijand is, ongeacht de wijze waarop hij die qualificatie heeft verkregen;

dat daarom het Nederlandse Beheersinstituut zowel als de Raad in hoger beroep, bij het overwegen van de vraag of een vijand in de zin van E 133 de gunst van ontvijanding verdient, te rade hebben te gaan met het gehele complex van zijn gedragingen in bezettingstijd en met alle omstandigheden van zijn persoon;

dat ook ten aanzien van appellandt deze maatstaf moet worden aangelegd;

dat tijdens de behandeling der zaak als onweersproken is komen vast te staan, dat appellandt in 1941, naast het bedrijf, dat hij reeds vóór de oorlog uitoefende, een handel in gedragen kleding heeft opgezet in samenwerking met de Deutsche Handels A.G. te Berlijn, welke onderneming zich heeft ontwikkeld tot een groot bedrijf, dat enorme hoeveelheden, in Nederland opgekochte kleding en lompen naar Duitsland, althans Oostelijke landen, heeft geëxporteerd en daarmee grote winsten heeft gemaakt;

dat appellandts aandeel in deze winst zeker op meer dan f 200.000,— is te stellen;

dat appellandt, die uit eigen initiatief deze zaken heeft geëntameerd, zich niet kan verontschuldigen met aan te voeren, dat ook Nederlandse instanties medewerking aan deze export hebben verleend, en juist dit initiatief aantoonst, dat appellandt zich in bezettingstijd niet heeft gedragen gelijk de grote meerderheid van het Nederlandse volk;

dat het zenden van een cheque van R.M. 10.000,— gesteld ten name van „Reichsführer S.S. Heinrich Himmler” — zie de desbetreffende door appellandt getekende opdracht aan de Amsterdamsche Bank — ook al moge dit in samenwerking of in overleg met zijn Duitse partners in de kleding-affaire zijn geweest, het on-Nederlandse in zijn houding nog accentueert en in ieder geval een gevolg is van de on-Nederlandse situatie, waarin hij zichzelf had geplaatst;

dat appellandt, hoewel hij stelt vóór de oorlog als statenloze getracht te hebben de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen, in de eerste oorlogsjaren zich heeft laten voorstaan op zijn hoedanigheid van „Volksdeutscher” zich ook op 22 Januari 1942 als zodanig in het „Handelsregister” heeft doen inschrijven, daarentegen op 16 Juni 1943 — inderdaad, gelijk het Nederlandse Beheersinstituut aanvoert, na „Stalingrad” — bij het Handelsregister onder nationaliteit heeft opgegeven: „zonder, zogenaamde Volksdeutscher”;

dat ten deze ook kenmerkend is een vanwege de Rijksvreemdelingendienst aan de Raad overgelegd en ter kennis van appellandt gebracht schrijven van den „Ortsgruppenführer Ost” Kordenster aan den „Beauftragten des Reichs-

kommissaris für Amsterdam” Dr. Böhmker d.d. 31 Maart 1942, betreffende de appellandt en luidend:

„Der Gefragte ist Volksdeutscher und angelegentlich darum bemüht, die Deutsche Staatsangehörigkeit zuerkannt zu erhalten.

Eltern waren Reichsdeutsche und in Essen wohnhaft. Waldthausen ist überzeugt Deutsch orientiert und hat sich wie aus schriftlichen Belegen feststellt wurden, in sehr reichem Masse an allen Sammlungen für Lazerette, Winterhilfe, Wunschconcert, etc., etc., auerkennenswert beteiligt”;

dat dit alles niet wijst op een vergroeiing zijn met de Nederlandse samenleving, daarentegen op een geheel Duitse mentaliteit en Duitse sympathieën en op een zich de facto scharen aan de zijde van de vijand;

dat een verder bezwaar tegen appellandts houding niet zo zeer ligt in het feit, dat hij zich enige malen aan het betalen van zoengeld in de gemeente Huizen trachtte te onttrekken, dan wel daarin, dat hij daartoe zijn hoedanigheid van Volksdeutscher als motief aanvoerde;

dat zijn niet Nederlandse instelling al evenzeer volgt uit het feit, dat zijn beide kinderen lid zijn geweest van de Hitlerjugend respectievelijk van de Bund Deutscher Mädel;

dat appellandt nu wel heeft betoogd, dat zijn kinderen dit buiten zijn voorkennis hebben gedaan, doch zulks weinig aannemelijk is, nu blijkt dat zijn zoon van November 1942 tot Maart 1944 lid van de Hitlerjugend was;

dat zelfs indien appellandts excuus waarheid zou bevatten, toch blijkt, dat in appellandts gezin allermindst een Nederlandse geest heerste, terwijl vaststaat, dat appellandt, toen hem deze feiten bekend werden, niet terstond een einde aan die lidmaatschappen heeft doen maken;

dat, waar ten aanzien van appellandt niet is gebleken, dat hij met de Nederlandse gemeenschap is vergroeid, noch dat hij zich in bezettingstijd heeft gedragen als de meerderheid van het Nederlandse volk, moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Wijst appellandts verzoek af en bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep.

dorp en door appellant afgelegd ter comparitie van 6 Januari 1950, appellant *de facto* in de door deze beide partijen als firmanten geëxploiteerde garage te Deventer is werkzaam geweest tot 15 December 1947;

- G. dat volgens de berekening van de ter comparitie van 6 Januari 1950 als getuige-deskundige gehoorde accountant Hendrik Grevers het kapitaalsaldo van partij Oostendorp per 15 December 1947 bedroeg f 6.440,57 en het kapitaalsaldo van appellant per 15 December 1947 bedroeg f 12.172,86;

Overwegende, dat Wij na het houden der comparitie van 6 Januari 1950 aan Drs. F. H. H. Nijhof, accountant te Deventer, hebben verzocht in de vorm van een accountantsrapport aan Ons mede te delen, op welke bedragen volgens het deskundig oordeel van dezen accountant — met wiens keuze partijen Draayer en Oostendorp zich hebben verenigd — behoren te worden gesteld de kapitaals-saldi, berekend per 15 December 1947, van respectievelijk de Heer J. Oostendorp en de Heer J. Draayer als vennoten der vennootschap onder firma Draayer en Oostendorp;

Overwegende, dat het Accountantsbureau A. J. Nijhof Ons bij schrijven van 18 Juli 1950 heeft medegedeeld in de onmogelijkheid te verkeren aan de verstrekte opdracht te voldoen, aangezien de aangetroffen boekhouding onbetrouwbaar is doordat blijkens mededelingen van beide partijen verschillende posten daarin niet zijn opgenomen, weshalve een compromis in deze zaak de enig juiste oplossing lijkt;

Overwegende, dat Wij — overeenkomstig deze suggestie van voornoemd Accountantsbureau — partijen Draayer en Oostendorp nog in de gelegenheid hebben gesteld, onderling tot een vergelijk te komen, doch deze partijen er niet in zijn geslaagd een compromis te bereiken, hebbende appellant Ons bij brief van zijn gemachtigde Mr. A. E. Kauffmann van 7 November 1950 verzocht een beslissing in deze zaak te willen nemen;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat uit de feiten, hierboven sub D en E gerelateerd, volgt, dat het vermogen van appellant, als behorende tot de categorie van personen, genoemd in art. 2 sub 1 E 133, krachtens het bepaalde bij art. 3, lid 1, E 133 met het in werking treden van dit besluit van rechtswege is overgegaan op de Staat en ten behoeve van de Staat wordt beheerd door het N.B.I., een en ander met inachtneming van de beperkingen, voortvloeiende uit de hierboven sub E aangehaalde beschikking van 10 Augustus 1948;

Overwegende, dat Wij desondanks appellant als belanghebbende moeten aanmerken bij de litigieuse door het N.B.I. geëffectueerde liquidatie der vennootschap onder firma Draayer en Oostendorp, welke heeft plaats gehad bij de sub factis genoemde notariële acte van 18 Mei 1949;

dat immers nog geen beslissing is genomen op appellant's verzoek om ontvinding en bij inwilliging daarvan appellant's vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen krachtens art. 12, lid 1, E 133 naar hem zal terug keren;

dat bovendien krachtens beschikking van de Ministers van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en van Overzeese Gebiedsdelen a.i. van 23 Mei 1949/6e Afdeling/No. 2006 ten aanzien van natuurlijke personen, die als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt overeenkomstig art. 2, lid 1, E 133 een algemene verklaring zal worden afgegeven, dat zij met ingang van de 180e dag na datum van publicatie van dit besluit in de Nederlandse Staatscourant niet langer vijandelijke onderdanen zijn ingeval hun feitelijk beheerd vermogen volgens de laatstbekende gegevens f 5.000,— niet overschrijdt, terwijl ingeval het door het N.B.I. beheerd vermogen volgens de laatstbekende gegevens f 5.000,— overschrijdt, door het N.B.I. van het vermogen een deel ter waarde van f 5.000,— zal teruggegeven worden;

dat ter uitvoering van deze ministeriële beschikking het N.B.I. op 1 Juni 1949 (Ned. St. Crt. 7 Juni 1949 No. 108) hoger bedoelde verklaring heeft af-

gegeven en voor die gevallen, waarin het vermogen volgens de laatstbekende gegevens f 5.000,— overschrijdt, heeft verklaard, dat het Besluit Vijandelijk Vermogen slechts van toepassing is voor het feitelijk beheerde, niet teruggegeven vermogen;

dat hieruit voortvloeit, dat appelland, indien zijn vermogen volgens de laatstbekende gegevens op 1 Juni 1949 een bedrag van f 5.000,— niet overschreed, niet langer als vijandelijk onderdaan moet worden aangemerkt sinds 4 December 1949, terwijl, indien zijn vermogen wel f 5.000,— overschreed, een volledige ontvijanding met als gevolg teruggave van het gehele vermogen nog steeds mogelijk blijft, weshalve hij dientengevolge belang heeft bij de resultaten, welke de litigieuse liquidatie heeft opgeleverd voor zijn vermogen;

Ten gronde:

Overwegende, dat voornoemde notariële acte:

- a. enerzijds ervan uitgaat, dat de vennootschap onder firma geacht wordt per 9 Maart 1945 „te zijn gewijzigd in een commanditaire vennootschap, waar„in het N.B.I. tot aan de ontbinding de positie innam van de commanditaire „vennoot”, — welke ontbinding vervolgens wordt geëffectueerd per 10 Mei 1948 —, houdende deze constructie in, dat de activa der vennootschap gedurende het tijdvak 9 Maart 1945—10 Mei 1948 het gezamenlijk eigendom waren van de beherende vennoot en de commanditaire vennoot en dat ook de winsten voor hun gezamenlijke rekening kwamen; terwijl deze notariële acte
- b. anderzijds ervan uitgaat, dat de vennootschap is ontbonden per 9 Maart 1945, wordende immers bij deze acte „alle activa en passiva der vennootschap, daartoe behorende volgens de balans per negen Maart negentienhonderd vijf en veertig . . . toebedeeld aan” partij Oostendorp;

Overwegende voorts, dat — nog geheel afgezien van de innerlijke tegenstrijdigheid dezer notariële acte — bij de toescheiding aan partij Oostendorp van de activa is uitgegaan van de balanswaarde dier activa en niet van de reële waarde daarvan;

Overwegende verder, dat Ons bij de behandeling van deze zaak is gebleken, dat appelland de facto als firmant is werkzaam geweest tot 15 December 1947 (zie hierboven sub factis sub F);

Overwegende, dat Wij op de bovenstaande gronden de door het N.B.I. geëffectueerde ontbinding en liquidatie der litigieuse vennootschap, gelijk geconstateerd bij voornoemde notariële acte van 18 Mei 1949, niet in stand zullen kunnen houden, zullende deze daad van vereffening als bedoeld in art. 11, lid 1, sub c E 133 door Ons moeten worden vernietigd;

Overwegende, dat Wij te rade zijn geworden, de gevolgen dezer door Ons uit te spreken vernietiging te regelen in voege als hieronder in het dictum nader omschreven;

Overwegende tenslotte, dat Wij te rade zijn geworden, het N.B.I. en partij Oostendorp als de beide in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partijen te veroordelen in de proceskosten in voege als eveneens hieronder in het dictum nader omschreven;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appelland ontvankelijk in zijn beroep;

Vernietigen de bij acte van Notaris A. J. Tom te Zwolle van 18 Mei 1949 geëffectueerde liquidatie der vennootschap onder de firma „Draayer en Oostendorp”, gevestigd te Deventer en aldaar handelende onder de naam „Garage Rielierweg”;

Verklaren voor recht, dat genoemde vennootschap is ontbonden op 15 December 1947;

Stellen het kapitaalssaldo van appelland in het vermogen dezer vennootschap per 15 December 1947 vast op f 12.172,86 en het kapitaalssaldo van partij Oostendorp per dezelfde datum op f 6.440,57;

Verstaan, dat alle kosten, gevallen op de bovengenoemde notariële acte, zullen komen ten laste van het N.B.I. en niet zullen mogen worden verhaald op het vermogen van appellant;

Verstaan, dat partijen met inachtneming van Onze hierbovenstaande beslissing een nieuwe scheiding en deling zullen moeten bewerkstelligen en dat, bijaldien bij deze nieuwe scheiding en deling tussen partijen enig geschil mocht ontstaan, de meest gereede partij zich bij requête tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging ener beslissing op dit executiegeschil;

Verstaan, dat zowel de door de Raad voor het Rechtsherstel aan de getuigedeskundige H. Grevers betaalde kosten ad f 90.— als de door de Raad voor het Rechtsherstel aan het accountantskantoor A. J. Nijhof te Deventer betaalde kosten ad f 51,55 komen ten laste van het N.B.I. en dat mitsdien ter restitutie dezer kosten door het N.B.I. aan de Raad voor het Rechtsherstel een bedrag van f 141,55 zal moeten worden voldaan;

Veroordelen voorts het N.B.I. en partij Oostendorp tezamen in de kosten, gevallen aan de zijde van appellant, tot op deze uitspraak door Ons begroot op f 300,— (driehonderd gulden), zullende van dit bedrag door het N.B.I. f 200,— en door partij Oostendorp f 100.— aan appellant moeten worden betaald;

Wijzen af al het anders of meer gevorderde;

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

Rectificatie.

De uitspraak in de zaak Israël Koenraad Polak en Klaas de Haan contra L.V.V.S. en H. J. Grossouw, opgenomen in nr. 10 (pag. 635) van deze jaargang is ten onrechte vermeld onder no. 124; dit moet zijn nr. 125.

Ten onrechte is boven deze uitspraak geplaatst de kop „Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer”; de juiste plaats is pag. 634, boven de aldaar gepubliceerde uitspraak in de zaak Wolff/N. J. de Hoog.

No. 126. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie,
23 December 1950 (Volledige Afdeling).

Art. 53, 3e lid, sub 4.

De tegenwoordige bezitter heeft niet verkregen op de wijze als bedoeld in art. 53, 3e lid, sub 4 E 100 en heeft niet aannemelijk kunnen maken, dat hij niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden dat het bezit van het onderhavige effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 E 100.

Herstel in den eigendom aan de vroegere bezitters, wier vordering op L.V.V.S. niet aan de tegenwoordige bezitter wordt toegekend, aangezien niet is gebleken, dat voor het litigieuse — tijdens de oorlog uit Nederland uitgevoerde — effect ten bate van het Ned. Volksvermogen een tegenwaarde werd verkregen. Omtrent de vordering op L.V.V.S. zal de Afdeling nog een nadere beslissing kunnen geven.

In de zaak:

Erven J. Hedeman.

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg.*

(aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/8548/4676, door bemiddeling van de Ned. Indische Escompto Maatschappij N.V., Amsterdam), *verzoekers*

contra:

M. J. X. Tranquard, te Genève.

Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes.*

(aanmeldingsformulier OA. 124896/552478/582310 ontvangen van het inleveringskantoor De Twentsche Bank N.V., Amsterdam), *verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie de navolgende beslissing:

Gezien de stukken;

Gehoord partijen en de getuige A. Burin;

Overwegende, dat ten processe tussen partijen vaststaat, dat verzoeker vóór 10 Mei 1940 eigenaar was van 1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. No. 43978 en het bezit daarvan op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, t.w. door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam, d.d. 14 November 1941;

Overwegende, dat verweerder stelt, dat hij in November 1944 belegging zocht voor een bedrag van ongeveer Zw.frs. 700.000.—; dat hij vernam, dat A. Burin, een goed bekend staand „Gérant de fortunes”, de beschikking had over een groot pakket Nederlandse certificaten van Amerikaanse aandelen en dat hij in November en December 1944 900 dergelijke certificaten, waaronder het litigieuse, van Burin kocht, aangezien deze stukken in tal van

landen zijn gezocht om hun gemakkelijke overdraagbaarheid en in Zwitserland niet alleen tijdens maar ook vóór de tweede wereldoorlog op grote schaal werden verhandeld; dat aan een aankoop van effecten in een ander land dan Nederland op de in dat land bij de wet voorgeschreven wijze van een daartoe bij uitsluiting gerechtigde functionaris hetzelfde rechtsgevolg behoort te worden toegekend als art. 53, lid 3, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer toekent aan verkrijging in regelmatig beursverkeer;

Overwegende, dat verweerder het litigieuze effect niet heeft verkregen in regelmatig beursverkeer, aangezien hieronder overeenkomstig het bepaalde in art. 53, 3e lid, sub 4 dient te worden verstaan verkrijging overeenkomstig de aan een Nederlandse Beurs geldende reglementen en gebruiken;

Dat verweerder derhalve zijn goede trouw aannemelijk dient te maken, hetgeen in casu hierin zou moeten bestaan, dat hij niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van het onderhavige effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Dat verweerder het litigieuze effect kocht, nadat de leden van de Association de Banquiers Suisses zich hadden verbonden, geen transacties te doen in stukken, die niet tenminste waren voorzien van een affidavit L.I., d.w.z. in stukken, waarvan niet vaststond, dat zij reeds vóór 1 Juni 1944 in Zwitserland aanwezig waren; dat deze overeenkomst juist gesloten werd, om de handel in geroofde stukken te voorkomen;

dat het litigieuze effect, toen verweerder dit kocht, van geen enkel affidavit was voorzien;

Dat het feit, dat verweerder ten gevolge van vorenbedoelde overeenkomst het onderhavige effect niet meer van een lid der Association de Banquiers Suisses kon kopen, geenszins te zijner ontlasting kan strekken, aangezien zulks integendeel voor hem een waarschuwing had moeten zijn, die hem noopte, zich van het kopen van dergelijke stukken te onthouden;

Dat ook de omstandigheid, dat hem een zo groot pakket werd aangeboden van effecten, welke ter beurze van Genève nooit genoteerd zijn geweest en, in tegenstelling tot het door hem gestelde, vóór de oorlog ook buiten de beurs uiterst zelden verhandeld werden, verweerder tot grote voorzichtigheid had dienen te nopen en voor deze aanleiding had dienen te zijn een nauwkeurig onderzoek naar de herkomst dezer stukken in te stellen.

Dat het onregelmatig karakter van de onderhavige transactie bovendien nog wordt bevestigd door de omstandigheid, dat bij de berekening van de koopprijs geen rekening werd gehouden met de dividenden en dat bij de verkoop het Zwitserse zegelrecht werd ontdoken;

Dat verweerder niet geacht kan worden zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuze effect aannemelijk te hebben gemaakt;

Dat derhalve aan verweerder geen erkenning in de eigendom kan worden verleend, en dat verzoekers, ten aanzien van wie voldaan is aan de voorwaarden van art. 54, 1e lid van voornoemd Besluit, herstel in de eigendom moet worden verleend;

Dat de Afdeling in verband met het te verlenen rechtsherstel de verhoudingen tot derden zal regelen;

Dat het de Afdeling onredelijk voorkomt, dat verzoekers in hun recht ten aanzien van het litigieuze effect worden hersteld en tevens hun vordering op Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genaamd L.V.V.S.) zouden behouden;

Dat de Afdeling echter geen termen aanwezig acht, voornoemde vordering toe te kennen aan verweerder, aangezien niet is gebleken, dat voor het litigieuze effect, dat tijdens de oorlog uit Nederland werd uitgevoerd, ten bate van het Ned. volksvermogen een tegenwaarde werd verkregen;

dat de Afdeling zich derhalve voorbehoudt te zijner tijd over de bestemming van de vordering op L.V.V.S. terzake van de verkoop van het litigieuze effect een nadere beslissing te geven.

BESLISSENDE:

I. Herstelt verzoekers in de eigendom van het litigieuze effect.

- II. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — het couponblad van bovengenoemd effect, of, voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is, het gehele effect op 23 Maart 1951 uit te leveren aan de Nederlandsch-Indische Escompto Mij. N.V. te Amsterdam, ten behoeve van verzoekers, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Nederlandsch-Indische Escompto Mij. N.V. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot verzoekers staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- III. Bepaalt, dat het bedrag, dat door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genaamd L.V.V.S.) werd ontvangen terzake van de verkoop van het litigieuse effect, zal worden geblokkeerd ten behoeve van degene, die het naar oordeel van de Afdeling Effectenregistratie zal blijken aan te gaan.
- IV. Bepaalt, dat verweerder aan verzoekers zal betalen, de door hem sedert de verkrijging van bovengenoemd effect genoten opbrengsten.
- V. Bepaalt, dat de kosten van dit geding, aan de zijde van verzoekers begroot op f 75.— tot op heden, zullen komen ten laste van verweerder.

De Afdeling behoudt zich voor te zijner tijd over de vordering op L.V.V.S. terzake van de verkoop van het litigieuse effect een nadere beslissing te geven.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Richtlijnen, als bedoeld in artikel 14, lid 1, van de Wet Overheidsaansprakelijkheid Bezettingshandelingen.

In de Nederlandse Staatscourant van 21 Februari 1951, no. 37, is gepubliceerd een besluit van de Minister van Financiën, gedateerd 20 Februari 1951, houdende richtlijnen, als bedoeld in artikel 14, lid 1, van bovengenoemde wet.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nos. 1 tot en met 7, 9 en 10).

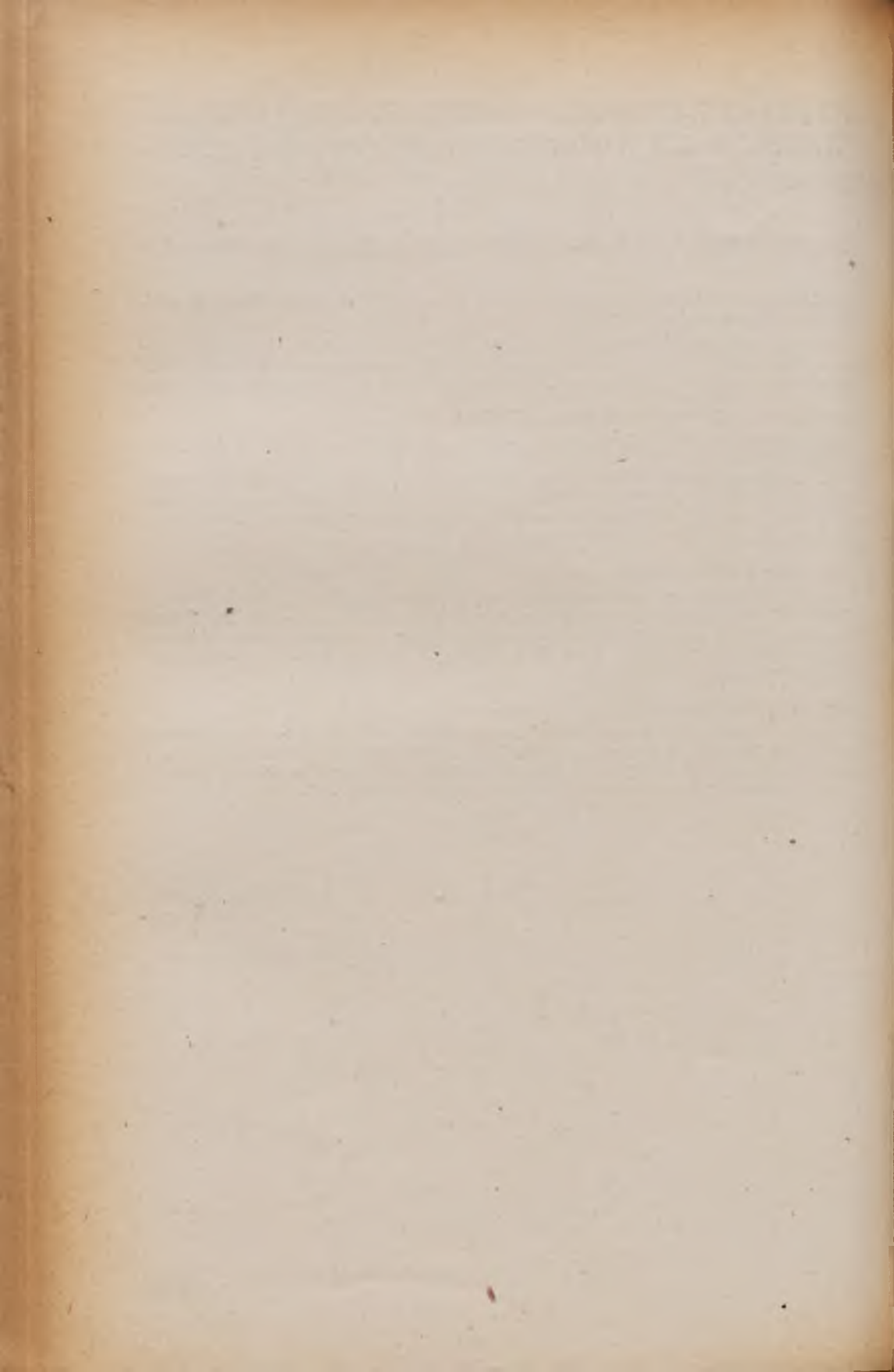
In de Nederlandse Staatscourant van 23 Februari 1951, no. 39, zijn afgekondigd de lijsten nos. 86 en 87 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Opheffing bewindvoering.

In de Nederlandse Staatscouranten van 23 Februari 1951, no. 39 en 8 Maart 1951, no. 48 zijn gepubliceerd lijsten van personen, voor wie, op grond van de inschrijving in de desbetreffende registers van de burgerlijke stand overeenkomstig de wet van 2 Juni 1949, Stbl. H 227, de bewindvoering werd opgeheven.

Wijziging lijst vijandelijke onderdanen.

In de Nederlandse Staatscourant van 5 Maart 1951, no. 45 is gepubliceerd een wijziging in de lijst van vijandelijke onderdanen, als bedoeld in art. 1 van het Koninklijk Besluit van 22 October 1942, Staatsblad no. C 64 j°. art. 1, lid 5, Koninklijk Besluit van 7 Juni 1940, Staatsblad No. A 6.

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

31 MAART 1951

NUMMER

12

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 - GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's · Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
één ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstak ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1—3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR / 25—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 — POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	660
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken:	
Appel van beslissingen Nederlandse Beheersinstituut	664
Vijandelijk onderdaan	666
Herziening	666
Beslissingen betreffende bevoegdheid	666
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	667
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	670
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	671
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/29 tot en met 51/34 pag. 81 tot en met 96	

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 93. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 19 Febr: 1951 (i.z. Loeber/N.B.I./
Huneveld).

Bij interlocutoir vonnis is de verkoop door het N.B.I. voor f 1000,— van een vaartuig vernietigd en de koper veroordeeld tot teruggave daarvan, bij de onmogelijkheid waarvan partijen gelegenheid kregen over de te vergoeden tegenwaarde van het vaartuig tot overeenstemming te komen. Partijen hebben geen overeenstemming kunnen bereiken.

Koper en het N.B.I. hadden zich moeten realiseren, dat aan de litigieuze verkooptransactie een reële basis ontbrak. De schade voor appelland bepaald op f 5.500,— waarvan de helft te voldoen door koper en de helft door het N.B.I.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien Onze interlocutoire uitspraak d.d. 5 Augustus 1950 op het beroepschrift van Hendrik Wilhelm Loeber, tandarts, wonende te Geleen, gemachtigde Mr. E. W. J. van Breukelen, advocaat te Heerlen;

Overwegende, dat Wij bij genoemde uitspraak de verkoop door het Beheersinstituut op 19 November 1945 van appelland's motorschoener, genaamd „Condor” aan partij Huneveld voor de prijs van f 1.000,— op grond van de aldaar genoemde overwegingen hebben vernietigd, partij Huneveld hebben veroordeeld tot restitutie binnen 1 maand na Onze voornoemde uitspraak van het litigieuze vaartuig aan appelland tegen gelijktijdige terugbetaling door appelland aan partij Huneveld van de door deze betaalde koopprijs ad f 1.000,— en hebben verstaan, dat indien partij Huneveld niet in staat mocht blijken het litigieuze vaartuig in voege voorschreven aan appelland op te leveren, partijen tot twee maanden na dagtekening van deze uitspraak de gelegenheid zouden hebben terzake van de door partij Huneveld aan appelland te vergoeden tegenwaarde tot overeenstemming te komen, een en ander onder toekenning aan de meest gerede partij van de bevoegdheid om Ons, indien nodig, ten deze om een einduitspraak te verzoeken, en onder aanhouding van iedere verdere beslissing;

Overwegende, dat appelland zich bij request d.d. 7 November 1950 tot Ons heeft gericht, waarin hij stelt, dat partij Huneveld de bij Onze uitspraak gestelde termijn heeft laten voorbijgaan zonder het vaartuig aan appelland terug te geven, hebbende hij medegedeeld tot teruggave daarvan niet in staat te zijn, terwijl evenmin tussen partijen overeenstemming is kunnen worden bereikt over de omvang van de aan appelland te betalen schadevergoeding, en Ons om een einduitspraak verzoekt;

Overwegende, dat namens het Beheersinstituut bij request d.d. 1 December 1950 akte wordt verzocht van deszelfs verklaring tot referte ten aanzien van appelland's verzoek om een einduitspraak;

Overwegende, dat namens partij Huneveld door Mr. A. Bockwinkel te Rotterdam bij schrijven van 18 October 1950, hetwelk blijkens diens schrijven d.d. 25 November 1950 als antwoord op appelland's hiervorenvermeld verzoekschrift dient te worden beschouwd, heeft medegedeeld, dat partij Huneveld totaal onvermogen is en geen enkele schadevergoeding kan betalen, terwijl het zijns inziens het meest billijke is alleen het Beheersinstituut te doen opkomen voor de door appelland geleden schade;

Overwegende, dat Wij thans einduitspraak zullen doen en deze zullen baseren op de navolgende overwegingen:

dat de waarde van het schip ten tijde van de verkoop, waaromtrent veel onzekerheid is blijven heersen mede als gevolg van de omstandigheid, dat thans niet meer valt na te gaan in welke staat het destijds verkeerde, ex aequo et bono dient te worden gesteld op een bedrag van f 6.500,—;

dat de litigieuse verkoopprijs slechts f 1.000,— heeft bedragen;

dat in Onze interlocutoire uitspraak slechts ter sprake kwam de door partij Huneveld aan appelland te vergoeden tegenwaarde, aangezien partij Huneveld een onevenredig voordeel had genoten door de te laag gestelde koopprijs;

dat het echter naar Ons oordeel niet slechts ondenkbaar is, dat partij Huneveld zich niet zou hebben gerealiseerd, dat aan de litigieuse verkooptransactie een reële basis ontbrak, doch evenzeer, dat het Beheersinstituut zich dit niet zou hebben kunnen realiseren;

dat, nu omtrent de aan appelland te vergoeden tegenwaarde tussen partijen geen overeenstemming kon worden bereikt en partij Huneveld momenteel onmachtig blijkt te zijn enige schadevergoeding te betalen, Wij — de door appelland geleden schade op de hiervorenvermelde gronden begrotende op f 6.500,— verminderd met de door partij Huneveld betaalde koopprijs ad f 1.000,—, derhalve op f 5.500,— — van oordeel zijn, dat deze schade onder de gegeven omstandigheden gelijkelijk dient te worden verdeeld over het Beheersinstituut en partij Huneveld;

Overwegende, dat Wij mitsdien het Beheersinstituut en partij Huneveld zullen veroordelen tot betaling van schadevergoeding aan appelland, ieder tot een bedrag van f 2.750,—, vermeerderd met een bedrag van f 50,—, zijnde de helft der aan appelland toe te schatten proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Veroordelen het Beheersinstituut en partij Huneveld om ieder binnen één maand na dagtekening van deze uitspraak aan appelland te betalen een bedrag van f 2.800,—;

Wijzen het anders of meer gevorderde af.

Aldus enz.

No. 94. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 1 Maart 1951 (i.z. van der Maar/N.B.I. en van der Voort/van Aalzum).

Door de Afd. Rechtspraak naar de Voorzitter verwezen vorderingen, strekkende tot vernietiging van door beheerder geëffectueerde verkoop van goederenvoorraad, subs. tot veroordeling van N.B.I. tot schadevergoeding ten bedrage van te geringe opbrengst, tot veroordeling van beheerder subs. N.B.I. tot schadevergoeding wegens uitverkoop, huurbeëindiging en bedrijfsluiting en tot veroordeling van beheerder subs. N.B.I. tot schadevergoeding wegens te late de-facto-beëindiging van het beheer en verstrekking van afrekening.

Alle vorderingen als niet gefundeerd afgewezen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de gronden, vermeld in zijn — alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen — appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft gevorderd (voor zoveel betreft die onderdelen zijner vordering, welke naar het in bovengenoemd vonnis vastgelegde oordeel van de Afdeling Rechtspraak tot Onze competentie behoren en uit dien hoofde ter beslissing naar Ons zijn verwezen):

sub I: ten aanzien van de door appelland beroepen verkoop van de totale goederenvoorraad per 1 Mei 1946 aan de bedrijfsleider van Aalzum:

„vernietiging van de overeenkomst en veroordeeling van van Aalzum tot teruggave der goederen, subsidiair schadevergoeding tot een bedrag van vierduizend gulden, meer subsidiair veroordeeling van het Neder-

landsch Beheersinstituut tot betaling van een schadevergoeding van vierduizend gulden.”;

sub VI: ten aanzien van de door appellandt beroepen uitverkoop van de voorraad goederen, beëindiging van de huur eveneens per 1 Mei 1946 en sluiting van het bedrijf:

f 10.000,— „schadevergoeding van den Beheerder, subsidiair van het Nederlandsch Beheersinstituut.”;

sub VII: ten aanzien van de door appellandt aangevochten handeling van de beheerder (partij van der Voort), hierin bestaande, dat deze na de juridische beëindiging van het beheer (17 Juni 1947) het beheer eerst op 31 Januari 1949 de facto heeft beëindigd, waarna de afrekening van de beheerder pas op 9 Februari 1949 ontvangen werd:

„een schadevergoeding van f 200,— per maand over 19 maanden, zegge f 3.800,— (drieduizend achthonderd gulden)) — van den beheerder, subsidiair het Nederlandsch Beheersinstituut.”;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad gerichte conclusie van antwoord — alhier in haar geheel als geïnserieerd te beschouwen — verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot onbevoegdverklaring door de (Afdeling Rechtspraak van de) Raad „ten aanzien van het beroep sub I en VI, althans en voor de overige punten van het be„roepschrift” tot niet-ontvankelijkverklaring van appellandt, althans tot ontzeggung aan hem van zijn vordering, een en ander met veroordeling van appellandt in de kosten van het geding; hebbende het N.B.I. — nadat de Afdeling Rechtspraak bij haar bovengenoemd vonnis de zaak naar Ons had verwezen, teneinde te beslissen over de door appellandt sub I, VI en VII van zijn verzoekschrift naar voren gebrachte bezwaren — te Onzer terechtzitting ten aanzien der vordering sub VII nog betoogd, dat niet de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel, doch de gewone rechter de bevoegde instantie zou zijn;

Overwegende, dat partij van der Voort bij zijn memorie van antwoord — welke moet geacht worden alhier geheel te zijn geïnserieerd — alsmede ter terechtzitting eveneens verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellandt in zijn vorderingen, althans tot ontzeggung daarvan aan hem als ongegrond;

Overwegende, dat ook partij van Aalzum bij zijn verweerschrift — hetwelk moet geacht worden hier in zijn geheel te zijn ingevoegd — en mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken: dat partij van der Voort op 16 October 1945 door het N.B.I. is benoemd tot beheerder over appellandt's vermogen;

dat volgens de balans per 31 December 1944 — opgemaakt op een tijdstip, toen appellandt zelf nog het beheer had over zijn zaak — er een goederenvoorraad was ter waarde van plm. f 6.000,—, zijnde de desbetreffende mededeling, te Onzer terechtzitting gedaan door partij van der Voort, zijdens appellandt niet weersproken en zijnde Ons uit het in het geding zijnde rapport d.d. 12 Maart 1946, door de „Vereenigde Accountantskantoren” te Amsterdam uitgebracht aan de beheerder Mr. W. J. V. van der Voort, gebleken, dat de in bijlage 4 van dit rapport opgenomen verkorte balansen per 31 December van de jaren 1943 en 1944 aangegeven een „voorraad goederen” ter waarde van resp. f 7.170,88 en f 6.118,91, terwijl de verkorte balans per 31 October 1945 — zijnde de openingsbalans voor het beheer door partij van der Voort — aangeeft een „voorraad goederen” ter waarde van f 4.084,47;

Overwegende, dat door partij van Aalzum bij diens verweerschrift is gesteld, dat van deze goederenvoorraad in de maanden November en December 1945 nog voor f 3.158,80 werd verkocht en dat in de balans per 31 December 1945 als goederenvoorraad, een bedrag van f 3.652,50 werd opgegeven, waar-tegenover zijdens appellandt bij pleidooi is aangevoerd, dat „de tellingen op de „18e September 1945 door de heer van Aalzum zelf gedaan, een courante

„waarde van bijna f 12.000,— opleverde”, zijnde evenwel voor laatstgenoemde „courante waarde” zijdens appelland generlei motivering gegeven;

Overwegende, dat de waarde der goederen blijkens voormeld rapport van 12 Maart 146 per 31 October 1945 bedragende f 4.084,47, in de balans per 31 December 1945 werd opgenomen voor een bedrag van f 3.625,50 en naar mededeling van partij van der Voort per 1 Mei 1946 volgens inkoopwaarde en volgens het aanwezige kaartsysteem rond f 3.400,— bedroeg, terwijl in de door partij van Aalzum overgelegde inventarislijst tot een bedrag wordt gekomen van f 3.442,23, welk verloop Ons, gezien de intussen plaats gevonden verkopen, aannemelijk voorkomt;

dat de goederenvoorraad, waarvan genoemde waarde per 1 Mei 1946 derhalve op rond f 3.400,— kon worden gesteld, op die datum voor de somma van f 5.000,— werd verkocht aan partij van Aalzum, derhalve voor een bedrag, dat rond 50 % boven die waarde lag;

dat weliswaar door appelland wordt betoegd, dat de balanswaardering niets met de werkelijke handelswaarde te maken heeft, doch Wij appelland hierin niet kunnen volgen en van oordeel zijn, dat, al moge de handelswaarde hoger liggen dan de waarde, waarvoor de goederen in de balans zijn gewaardeerd, een zeker verband tussen beide waarden niet kan worden ontkend;

dat Wij, rekening houdende met het feit, dat de gehele goederenvoorraad „en bloc” werd verkocht, een prijs van f 5000,— voor deze goederen dan ook niet zo onredelijk achten, dat ingrijpen Onzerzijds geboden zou zijn;

dat derhalve de door appelland sub I voorgebrachte grief door Ons ongegrond wordt geacht en zijn desbetreffende vordering door Ons zal moeten worden ontzegd;

Overwegende ten aanzien van de door appelland sub VII voorgebrachte — welke in nauw verband staat tot zijne vordering sub I —:

dat Ons niet is gebleken, dat partij van der Voort de huur per 1 Mei 1946 heeft beëindigd en Wij de overtuiging hebben gekregen, dat de verkoop van de goederenvoorraad en de stillegging van het bedrijf waren in het belang van het vermogen van appelland, wordende in dit verband door Ons speciaal gewezen op het feit, dat de door partij van der Voort te Onzer terechtzitting gedane mededeling, dat de zaak niet is geliquideerd, zijnde „alle agenturen „gebleven de agenturen van van der Maar” zijdens appelland onweersproken is gebleven;

dat derhalve ook deze vordering sub VI door Ons als ongegrond zal moeten worden ontzegd;

Overwegende ten aanzien van de door appelland sub VII voorgebrachte schadevordering wegens een beweerde te late de facto-beëindiging van het beheer en een beweerde te late afrekening;

dat Wij — gezien de verwijzing oök van deze vordering door de Afdeling Rechtspraak naar Ons en daarbij tevens in aanmerking nemende, dat deze vordering in een zodanig nauw verband staat tot de beide overige naar Ons verwezen vorderingen, dat Wij Ons bevoegd achten om thans tevens omtrent deze vordering een beslissing te geven — te rade zijn geworden om ook deze grief van appelland te onderzoeken;

dat Ons bij dit onderzoek enerzijds is gebleken, dat zowel de de-facto-beëindiging van het beheer als de afrekening aan appelland inderdaad geruime tijd op zich hebben laten wachten, doch dat Wij anderzijds in de tengevolge der in de gegeven omstandigheden niet geheel onverklaarbare vertraging in de afwikkeling van het beheer geen aanleiding kunnen vinden om tot toekenning van enige schadeloosstelling over te gaan, zodat Wij ook deze vordering zullen afwijzen;

Overwegende tenslotte, dat Wij appelland als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten verwijzen in alle proceskosten:

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep: enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Voor de laatste maal volgt hier een résumé van enkele categorieën uitspraken van 's Raads Afdeling Rechtspraak, die wegens plaatsgebrek in de vorige editie niet konden worden opgenomen.

In dit verband moge worden herinnerd aan de reeds in het achtste nummer van dit orgaan op pag. 597 onder „Uitspraken” gepubliceerde mededeling van het Secretariaat, dat genoemde uitspraken, nu de uitgave van Na-oorlogse Rechtspraak (uitg. Tjeenk Willink) op 3 Januari 1951 is gestaakt, vanaf deze datum in extenso worden opgenomen in het orgaan „Rechtsherstel”.

Appèl van beslissingen Ned. Beheersinstituut

No. 1255. RAAD RECHTHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 17 April 1950. (Mr. v. Vrijberghe de Coningh).

Kort geding tegen L.V.V.S. tot het verkrijgen van een voorschot. De overeenkomst, waarbij door beheerders-vereffenaars aan verzoeker een betaling in voorschot was toegezegd, was aangegaan in aansluiting aan en in samenhang met het aanbod aan crediteuren van 12 Januari 1950.

De overeenkomst ligt daardoor binnen de sfeer van de bij de uitspraak van de Raad van 30 Maart 1950 (N.R. No. 1661) uitgesproken nietigheid van iedere aan dat aanbod reeds gegeven of alsnog te geven uitvoering, zodat aan de ingestelde vordering de grondslag is komen 'te ontbreken.

De vraag of de weigering van L.V.V.S. om bij wijze van voorschot de gevraagde uitbetaling te doen strijdig is met redelijkheid en billijkheid, ontkennend beantwoord.

Iedere schuldenaar en ook iedere vereffenaar is volkomen vrij in zijn beoordeling, of hij al dan niet tot het geven van voorschotten zal overgaan en is deswege geen verantwoording schuldig tegenover de rechter. Dit geldt ook voor de L.V.V.S., zodat aan L.V.V.S. de weigering niet kan worden verweten, te meer nog nu zij zelfs in twijfel verkeert omtrent hare bevoegdheid i.v.m. de uitspraak van 30 Maart 1950. De vraag of de uitspraak van 30 Maart een verbod inhoudt tot het doen van voorschotten aan schuldeisers individueel is niet beantwoord.

Vordering afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 150a; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1736.

No. 1256. RAAD RECHTHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 6 Juli 1950. (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

De toezegging van een voorschot door beheerders van L.V.V.S. was onverbrekkelijk verbonden aan het aanbod van 12 Januari 1950 en verviel met de vernietiging daarvan.

Het in dringende gevallen verstrekken van een voorschot is geen ongeoorloofde willekeurige afwijking van het beginsel der paritas creditorum en komt niet in strijd met het vonnis van de Raad van 30 Maart 1950. De weigering van het N.B.I. is ingevolge art. 43 E 133 onderworpen aan het beroep op de Afdeling Rechtspraak.

Het is de Raad niet gebleken, dat appellant een zó dringend belang zou hebben bij het ontvangen van een uitkering vóór de andere crediteuren, dat de Raad een zodanige uitkering zou dienen te gelasten.

Vonnis in kort geding gewezen bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 150c; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1737.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/29

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22 Januari 1951. (Mrs. Tabingh Suermond, de Flines en van Nieuw-kuyk).

Bij onmogelijkheid om iets omtrent de herkomst van het effect te weten te komen moet de koper, die niettemin koopt het risico daarvan dragen. Onder „onbehoorlijk” onderzoek valt niet het uitsluitend afgaan op de gunstige reputatie van de verkoper, omdat zulks geen voldoende garantie opleverde dat er geen geroofd stuk zou worden geleverd.

Appellante veroordeeld aan geïntimeerde een gelijksoortig en gelijkwaardig effect te leveren of de waarde daarvan te betalen als schadevergoeding.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68, 71.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien het verzoekschrift 868/50 van *Johanna van Abeelen*, wonende te Liempden, gemachtigde Mr. S. Gerbrandy,

waarbij appellante in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 30 Juni 1950, gegeven tussen de *Sophie Rocenthal Vereniging* te Amsterdam als requesetrante en thans appellante als gequestreerde;

Gezien het verweerschrift van de geïntimeerde, de *Sophie Rosenthal Vereniging*, gemachtigde Mr. Ph. J. Jürgens;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van haar gemachtigden;

Overwegende, dat appellante in haar grieven onder 1 opkomt tegen de overweging van de Afdeling Effectenregistratie, dat het effect is gekocht zonder dat een behoorlijk onderzoek naar de herkomst werd ingesteld en terwijl slechts werd afgegaan op de goede naam van de verkoper, dat daaraan niet afdoet dat deze zelf in regelmatig beursverkeer verkreeg, en dat op grond

daarvan de goede trouw van thans appellante bij de verkrijging niet kan worden aangenomen;

Overwegende, dat appellante betoogt, dat een onderzoek slechts dan een eis van maatschappelijke zorgvuldigheid is wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht, dat door het onderzoek iets aan het licht kan komen, dat tot dusver onbekend was en dat van belang kan zijn voor de te verrichten handeling;

Overwegende, dat deze redenering, ook indien juist, niet tot een andere beslissing zoude leiden, dan die waarvan beroep, omdat bij onmogelijkheid om iets omtrent de herkomst van het effect te weten te komen, de koper, die niettemin koopt, het risico daarvan moet dragen;

Overwegende, dat appellante voorts bezwaar heeft tegen de overweging, dat onder „behoorlijk” onderzoek niet valt het uitsluitend afgaan op de gunstige reputatie van de verkoper;

Overwegende, dat dit bezwaar moet worden verworpen, omdat in de bezettingstijd in de jaren 1942 e.v. de goede reputatie van de verkoper geen voldoende garantie opleverde, dat er geen geroofd stuk zou worden geleverd, gezien de wijze, waarop in die tijd geroofde effecten, ook via de beurs, in het verkeer werden gebracht;

Overwegende, dat daarom ook de wetenschap van de koper, dat het effect door een van zijn voorgangers in regelmatig beursverkeer was verkregen, niet voldoende is om zijn goede trouw aan te nemen;

Overwegende, dat het bestaan van een jarenlange vertrouwelijke relatie tussen appellante en de verkoper in deze om dezelfde redenen evenmin gewicht in de schaal kan leggen;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat het effect (1/1000,— 3 % Haarlem, 1938 no. 7123) thans is uitgeloot, zodat op grond van het hierop toepasselijke artikel 71, lid 3, E 100 appellante aan geïntimeerde een ander gelijksoortig en gelijkwaardig effect zal moeten leveren; of bij gebreke daarvan aan geïntimeerde zal moeten betalen schadevergoeding ten bedrage van de waarde van het effect op de

datum van de beslissing in eerste instantie (30 Juni 1950);

Overwegende, dat appellante haar bewering, dat geïntimeerde geen rechtspersoonlijkheid zou bezitten, heeft ingetrokken; terwijl geïntimeerde bovendien bewijs van haar rechtspersoonlijkheid heeft geleverd;

Rechtdoende:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep wat betreft de dicta onder I en II;

Te dien aanzien opnieuw rechtdoende:

Veroordeelt appellante om aan geïntimeerde te leveren binnen een maand na heden een effect gelijksoortig en gelijkwaardig aan 1 obligatie à f 1000.— 3 % Haarlem no. 7123;

Veroordeelt appellante om, indien zij met het voldoen aan vorenstaande veroordeling in gebreke blijft, aan geïntimeerde als schadevergoeding te betalen de waarde van een effect als voorschreven naar de koers daarvan op of laatstelijk vóór 30 Juni 1950.

Bevestigt de beslissing, waarvan beroep, wat betreft het dictum onder III.

Veroordeelt appellante in de kosten van het geding, aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 100,—.

No. 51/30

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
27 Februari 1951. (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De tijdens de bezetting als vijandelijk vermogen beschouwde activa zijn in verschillende administraties beheerd. Zij, die hun vermogen hebben zien afvlocien naar deze beheren, zijn allen crediteur van de desbetreffende „Verwaltung”, waar het vermogen is terecht gekomen.

De D.R.T. heeft het vijandelijk vermogen steeds gesplitst gehouden in een Marken- en in een guldenstegoed, ook nadat de deviezengrens was opgeheven. Deze feitelijke toestand brengt mede, dat niet één gemeenschappelijk actief voor alle crediteuren tot verdeling moet worden gebracht, maar dat er twee afzonderlijke vermogens — het Marken- en het guldensvermogen — elk met zijn eigen crediteuren moet worden geliquideerd.

Verzoek van requestrant — een

Markencrediteur — om te worden opgenomen bij de verdeling van het guldensvermogen, afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 28 e.v.; 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien het verzoekschrift van James S. Hays, wonende te New York, gemachtigde Mr. Y. Scholten, advocaat te Amsterdam en het daartegen gerichte verzoekschrift van de beheerders der Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., handelende in last en opdracht van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord de gemachtigde van verzoeker en notaris A. M. Vroom, een der voormelde beheerders;

Overwegende, dat requestrant heeft gesteld:

dat de firma Effecten en Bankierskantoor Efbeka, gevestigd te Amsterdam tijdens de oorlog een schuld had aan requestrant, groot 3.042.481 R.M.;

dat Efbeka op grond van de toenmaals bestaande bezettingsverordeningen genoemd bedrag heeft betaald aan de D.R.T.;

dat de beheerders van de D.R.T. bij brief van 16 Maart 1950 requestrant hebben erkend in zijn vordering tot genoemd bedrag op het door hen beheerde vermogen;

dat beheerders bij die brief tevens hebben medegedeeld, dat „tot nu toe geen uitzicht is ontstaan op een uitkering op de Markenvordering”;

dat beheerders wel een uitkering hebben gedaan aan crediteuren, die een vordering in gulden hadden;

dat blijkens dezelfde brief beheerders een scheiding maken tussen „guldensactiva” en „Markenactiva” en deze onderscheidenlijk onder guldenscrediteuren en Markencrediteuren wenssen te verdelen;

dat er echter juridisch gesproken slechts één vermogen is, waarin alle crediteuren gelijkelijk dienen te delen; dat hij een uitkering verlangt op gelijke basis met de „guldenscrediteuren” en hem derhalve moet worden betaald een zodanig percentage van de tegenwaarde in gulden van D.M. 3.042.481 als de stand van de boedel van de D.R.T. thans toelaat, in elk geval van 75 % van deze tegenwaarde;

Overwegende, dat requestrant op die gronden heeft gevorderd:

1. dat het besluit van het Nederlandse Beheersinstituut van 16 December 1950 worde vernietigd;

2 Het Nederlandse Beheersinstituut worde gelast requestrant op gelijke wijze te behandelen als die crediteuren van de D.R.T., wier vorderingen in guldens luiden en een zodanig percentage van de tegenwaarde in guldens van D.M. 3.042.481 aan requestrant te betalen als de boedel thans toelaat, in elk geval 75 % van die tegenwaarde;

Overwegende, dat requestrant bij acte het petitum nog heeft aangevuld, in dier voege, dat in 2e. achter D.M. 3.042.481 wordt ingevoegd: althans van de tegenwaarde van R.M. 3.042.481 tegen de koers van f 0,72, subsidiair f 0,60, meer subsidiair tegen een door de Raad billijk te achten koers;

en dat in de derde plaats wordt gevorderd, dat de Raad bepale, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij de afwikkeling van de boedel van de D.R.T. mede ten behoeve van de vroegere „vijandelijke” crediteuren laat strekken hetgeen door beheerders van de D.R.T. wordt aangeduid als de „boedel D.R.T. privé”;

Overwegende, dat de beheerders, na te hebben uiteengezet hoe er door de bezettende macht met de in de oorlogsjaren zogenaamde vijandelijke vermogens is gehandeld en welke „Verwaltungen” er in die tijd waren, hebben betoogd, dat de D.R.T. opzettelijk het Reichsmarkenvermogen afgezonderd heeft gehouden van het guldenvermogen en dat aan degenen, die tegoeden hadden in Reichsmark, welke tegoeden tengevolge van de toepassing van verordening 26/1940 gevloeid zijn in een collectief Reichsmark-vermogen, belegd in waarden of vorderingen van diezelfde valuta, terwijl dat vermogen bovendien geheel afgescheiden van andere vermogens werd geadministreerd, uitsluitend een vordering behoort te worden toegekend op dat afzonderlijke vermogen en dat zij dus uitsluitend crediteuren dienen te zijn in de liquidatie van het Reichsmarkkonto, dat door de D.R.T. werd beheerd op last van de Duitse overheid; dat ook uit billijkheidsoverwegingen de afzonderlijke liquidaties van gulden- en Reichsmarkvermogen juist is;

Overwegende, dat de stellingen van requestrant aldus zijn samen te vatten, dat de D.R.T. voor alle schulden, in welke valuta ook, die ten haren laste zijn uit hoofde van beheer van toenmalig vijandelijk vermogen, aansprakelijk is met al haar actief, ongeacht

of dit ontstaan is uit zogenaamde privé-vermogen, voortgekomen uit beloning voor werkzaamheden als accountant en als beheerster e.d., dan wel uit in beheer verkregen zogenaamd vijandelijk vermogen, en dit laatste in volle omvang, zonder in aanmerking te nemen in welke valuta deze activa tot haar zijn gekomen en door haar zijn aangehouden of belegd;

Overwegende, dat op grond van de desbetreffende uiteenzettingen van de beheerders, welke requestrant niet heeft aangevochten, als vaststaande kan worden aangenomen, dat al wat tijdens de bezetting hier te lande als vijandelijk vermogen werd aangemerkt, gedecentraliseerd onder beheer is gesteld, waardoor verschillende beheren met een eigen administratie zijn ontstaan, zo b.v. ook twee Nachlassverwaltungen, enige Grundstücksverwaltungen, Sammelverwaltungen, Feindlicher Hausgeräte, e.a. alle ressorterende onder de Reichskommissar für Finanz und Wirtschaft, deshalve onder de Duitse Staat;

Overwegende, dat degenen, die in de bezettingstijd hun vermogensbestanddelen aldus naar die onderscheidene Verwaltungen hebben zien afvloeien, als crediteuren van de desbetreffende Verwaltungen, welke een eigen vermogen hebben, worden beschouwd;

Overwegende, dat voorshands ten aanzien van die beheren ook aldus is beslist, dat de afwikkeling dier boedels gescheiden behoort te geschieden;

Overwegende, dat de Raad het karakter van de D.R.T. in het licht van bovenvermelde feiten wenst te beschouwen;

Overwegende nu, dat de D.R.T. aan de huidige beheerders bij hun optreden het navolgende beeld heeft vertoond:

zij was beheerster van vijandelijke vermogens;

zij was kassier van het Reichskommissariat;

zij verrichtte accountantswerkzaamheden, waarvoor zij declareerde;

zij ontving loon als beheerster;

Overwegende, dat de D.R.T. met het „vijandelijk” vermogen kennelijk aldus heeft gehandeld, dat zij dit heeft gesplitst in twee afzonderlijke beheren, en wel in dier voege, dat het ene beheer omvatte alle vermogensbestanddelen in Duitse valuta en het andere in Nederlandse valuta; dat alles wat binnenkwam in een andere valuta dan

de beide genoemden. werd omgezet in Nederlandse valuta; dat aldus ook in het ene beheer het Markentegoed is aangehouden in Marken of in Markenwaarden belegd en in het andere het guldenstegoed is aangehouden in guldens of in guldenswaarden belegd. zonder enige vermenging, ondanks het feit, dat door het opgeheven zijn van de deviezensgrens elke mutatie uitvoerbaar was;

Overwegende, dat deze feitelijke toestand medebrengt, dat er niet één gemeenschappelijk actief voor alle crediteuren tot verdeling moet worden gebracht, maar dat er twee afzonderlijke beheren van de D.R.T. moeten worden geliquideerd, op dezelfde voet als de beheren van de diverse groepen, hierboven genoemd, elk met zijn eigen crediteuren;

Overwegende, dat derhalve naar het oordeel van de Raad onder deze omstandigheden de Markencrediteur zich tot voldoening van zijn vordering ook alleen kan wenden tot de Marken-Verwaltung van de D.R.T.;

Overwegende, dat dit systeem ook strookt met de billijkheid en de redelijkheid, daar toch het Markentegoed hierin zijn oorsprong heeft gevonden, dat de crediteur zelve zijn vermogensbestanddeel in Marken had aangehouden of belegd en thans terugvraagt hetgeen hem is ontnomen;

Overwegende tenslotte, dat voor deze beslissing de redelijkheid mede van gewicht is in deze zin, dat bij een afwikkeling als door requestrant voorgestaan de beheerders voor schier onoverkomenlijke moeilijkheden komen te staan en het volbrengen van hun taak naar een zeer verre datum wordt verschoven;

Beschikkende in hoger beroep:

Wijst het verzoek van requestrant af; Veroordeelt hem in de kosten van het geding in hoger beroep, tot op deze uitspraak aan zijde van de wederpartij begroot op f 150.—.

No. 51/31

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
11 Mei 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyffjes en van Vrijberghe de Coningh).

De commissie Borms, toewijzende schadevergoedingen aan voormalige activisten ingevolge de verordening

d.d. 6 September 1940 van de Duitse militaire bevelhebber van België, was aangesteld als onafhankelijk orgaan der Belgische overheid. De verbintenis tot schadevergoeding tussen de Belgische Staat en de door de commissie Borms aangewezen personen was een verbintenis, door de bezetter ingevolge publiekrechtelijke verordening in het leven geroepen en vond niet haar oorsprong in het privaatrecht. De rechtsbetrekkingen ingevolge waarvan de Belgische Staat schadevergoedingen uitkeerde, waren geworteld in een publiekrechtelijke overheidsdaad.

De Raad verklaart zich onbevoegd tot het nietig verklaren van deze rechtsbetrekkingen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 1 sub 2; 23.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen: drie introductieve requesten d.d. 16 Mei 1949, ter Griffie geregistreerd onder de nummers R 13891, 13914 en 14510, van de Belgische Staat, ten deze vertegenwoordigd door de Belgische Minister van Financiën te Brussel, domicilie kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van zijn gemachtigde, Mr. S. Roest Crolius;

Gelezen de antwoorden: in zaak R 13891 ongedateerd, ter Griffie ontvangen op 15 October 1949, van H. J. J. G. Charpentier, wonende te Waalwijk en terzake domicilie kiezende ten kantore van zijn gemachtigde Mr. J. M. Barents te 's-Gravenhage;

in zaak R 13914, d.d. 16 Augustus 1949 van S. K. J. de Vreese, wonende te Rotterdam en domicilie kiezende ten kantore van zijn gemachtigde Mr. C. D. van Vliet te Amsterdam;

in zaak R 14510, gedateerd 21 October 1949 van Albrecht en Willem Wannijn, de eerste wonende te 's-Hertogenbosch, de tweede te Utrecht, beiden ten deze domicilie kiezende te 's-Hertogenbosch ten kantore van hun gemachtigde Mr. H. B. S. Holla;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden voornoemd ter terechtzitting van Donderdag 30 Maart 1950;

Overwegende, dat de Raad met instemming van partijen tot de gezamenlijke behandeling van deze drie zaken heeft besloten en daarin ook bij één beslissing uitspraak zal doen, terwijl de Raad heeft gelast, dat voorshands alleen de vraag van zijn bevoegdheid zou worden bepleit;

Overwegende, dat de Belgische Staat, bij in wezen gelijklopende verzoeken, in de drie zaken in hoofdzaak heeft gesteld:

dat op 6 September 1940 een verordening is uitgegeven door de Duitse Militaire Bevelhebber in België en Noord-Frankrijk te Brussel, waarna een uitvoeringsverordening van dezelfde zijde is toegevoegd;

dat krachtens deze verordeningen geldsbedragen uit het bezit van de Belgische Staat zijn overgegaan in het bezit van meerdere personen, die zich op onjuiste en onvaderlandse wijze jegens de Belgische Staat hadden gedragen en vijandig zowel ten opzichte van de Belgische als van de Nederlandse Staat moeten worden beschouwd;

dat op 2 Juni 1944, na de bevrijding van België, de verkrijgers van deze geldsbedragen krachtens de Belgische Wetgeving verplicht werden tot teruggave van deze bedragen en derhalve het rechtsbewustzijn van het Belgische volk deze teruggave noodzakelijk, redelijk en billijk acht;

dat de in artikel 8 genoemde termijn van drie jaren bij Besluit van de Prins-Regent van België voor onbepaalde tijd is verlengd (Moniteur van 14 Februari 1948, No. 45);

dat verschillende op bovengeschetste wijze bevoordeelden in Nederland verblijven en de Raad voor het Rechtsherstel bevoegd is ten aanzien van hen een beslissing te nemen;

dat immers ook genoemde geldsbedragen, waarvan de teruggave wordt verlangd, zich geheel of gedeeltelijk binnen het Koninkrijk bevinden;

dat het rechtsbewustzijn van het Nederlandse volk ongetwijfeld ten deze overeenkomt met het rechtsbewustzijn van het Belgische volk;

dat immers genoemde bedragen door de bevoordeelden krachtens Duitse maatregelen tijdens de bezetting zowel van België als van Nederland zijn verkregen en met medewerking, niet alleen van de Duitse bezetter in België, maar ook van de Duitse bezetter in Nederland, althans een Duitse Overheidsinstantie, welke laatste immers toestemming heeft moeten geven tot uitbetaling;

dat de bij genoemde verordeningen ingestelde Commissie, genaamd Commissie Borms, voorgezeten werd door een persoon, die als vijandig zowel aan de Belgische als aan de Nederlandse Staat moet worden beschouwd,

terwijl deze Commissie was ingesteld en haar werkzaamheden verrichtte, zoals het vaststellen van genoemde uitkeringen geldsbedragen, welke krachtens de verordening uit de Belgische Staatskas moesten worden voldaan aan door de Commissie Borms met name genoemde personen, omdat zogenaamd de Duitse eer het gebod en haar zittingen werden bijgewoond door een gevolmachtigd vertegenwoordiger van de Duitse Militaire Bevelhebber;

dat deze Commissie krachtens genoemde Duitse verordeningen beschikkingen placht te geven, krachtens welke geldsbedragen werden toegekend aan personen of hun rechtverkrijgenden, die in de oorlog van 1914—1918 zich vijandig jegens de Belgische Staat hadden gedragen en daarvan de consequenties later moesten aanvaarden, ook wanneer deze nadelig voor hen waren, en zulks ter vergoeding van deze nadelen;

dat het feit van de aanvaarding van genoemde geldsbedragen en het aanwenden van middelen om deze te verkrijgen, de verkrijgers die zich daaraan hebben schuldig gemaakt, stemmen als vijandige personen, zowel in de zin van de Belgische als van de Nederlandse wetgeving;

dat deze uitkeringen zijn geschied in verband met bijzondere omstandigheden, te weten de Duitse medewerking, en het onredelijk ware, wanneer de Raad voor het Rechtsherstel ingrijpen achterwege zou laten;

dat krachtens een beschikking van de Commissie Borms voornoemd:

- a. d.d. 20 November 1941 een bedrag van Belg. frs. 160.000,— is toegekend aan gerequesteerde Charpentier, welk bedrag hem in Nederland is uitbetaald;
- b. d.d. 26 Augustus 1942 een bedrag van Belg. frs. 71.428,50 is verkregen door de gerequesteerde de Vreese, als rechtverkrijgende van wijlen de Heer W. L. de Vreese, overleden te Voorschoten op 10 Januari 1938;
- c. d.d. 23 October 1942 en 4 Mei 1943 een bedrag van Belg. frs. 2.000.000,— is toegekend aan de gerequesteerden Wannijn, als rechtverkrijgenden van Mevr. V. M. Wannijn-Stevens, welk bedrag hun in Nederland werd uitbetaald;

dat requestant ten deze rechtsherstel verlangt en mitsdien verzoekt: om nietig te verklaren de betrekkin-

gen, krachtens welke de gerequesteerden genoemde bedragen hebben ontvangen en

in zaak R. 13.891: gerequesteerde te veroordelen tot terugbetaling van genoemd geldsbedrag, zijnde Belg. frs. 160.000,— of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling om voor schadevergoeding te betalen, wegens rentederving, een bedrag van Belg. frs. 53.240,—, subsidiair Belg. frs. 46.106,67 of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling van gerequesteerde in de wettelijke rente over deze bedragen en de kosten van het geding;

in zaak R. 13.914: gerequesteerde te veroordelen tot terugbetaling van genoemd geldsbedrag, zijnde Belg. frs. 71.428,50 of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling om voor schadevergoeding te betalen, wegens rentederving, een bedrag van Belg. frs. 20.625,—, subsidiair Belg. frs. 17.440,47 of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling van gerequesteerde in de wettelijke rente over deze bedragen en de kosten van het geding;

in zaak R.14.510: a. van waarde te verklaren het ten deze gelegd en bovengenoemd conservatoir beslag;

b. gerequesteerden te veroordelen hoofdelijk, althans ieder voor de helft, tot terugbetaling van genoemd geldsbedrag, zijnde tezamen Belg. frs. 2.000.000,— of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling om voor de schadevergoeding te betalen, wegens rentederving, een bedrag van tezamen Belg. frs. 525.250,—, subsidiair Belg. frs. 436.083,34 of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant;

tevens met veroordeling van gerequesteerden in de wettelijke rente en de kosten van het geding, waaronder begrepen die van voormeld conservatoir beslag.

Overwegende, dat door gerequesteerden de onbevoegdheid van de Raad om in deze zaken te beslissen is opgeworpen en wel in de eerste plaats op deze grond, dat geen ingrijpen van de Raad ten aanzien van een privaatrechtelijke rechtsbetrekking wordt verzocht;

Overwegende, dat de „rechtsbetrekking” waarover voorzover in de artt. 23 e.v. van het Koninklijk Besluit E 100 wordt gesproken en ten aanzien waarvan de Raad bevoegd is in te grijpen, in artikel 1 sub 2 van datzelfde Besluit wordt omschreven als „iedere vermogensrechtelijke betrekking”, waaronder in een constante jurisprudentie, waarvan de Raad ook thans niet wenst af te wijken, is verstaan een privaatrechtelijke betrekking;

Overwegende, dat requestrant echter heeft betoogd, dat de betrekking, ten opzichte waarvan het ingrijpen van de Raad wordt verzocht, er een is van privaatrechtelijke aard, waartoe hij een beroep heeft gedaan op de, overigens door gerequesteerden tegengesproken, Belgische opvatting van de juridische aard der litigieuze verhoudingen;

Overwegende, dat deze vraag van Belgisch recht echter buiten beschouwing kan blijven, aangezien ter zake van een beslissing over de bevoegdheid van de Nederlandse rechter naar de Nederlandse wet, de Nederlandse opvatting van de aard der litigieuze rechtsbetrekking bepalend moet zijn;

Overwegende, dat nu ten deze wordt gevraagd om nietig te verklaren meerdere beschikkingen van de zogenaamde Commissie-Borms, en als gevolg van deze nietigverklaring, de gerequesteerden tot terugbetaling van krachtens die (alsdan nietige) beschikkingen) ontvangen gelden te veroordelen;

Overwegende, dat mitsdien in de eerste plaats moet worden onderzocht, of deze beschikkingen, waarvan de nietigverklaring wordt verlangd, zijn rechtsbetrekkingen als in art. 1 sub 2 en art. 23 van het Besluit E 100 bedoeld, te weten naar het vooroverwogene rechtsbetrekkingen van zuiver privaatrechtelijk-vermogensrechtelijke aard;

Overwegende, dat wil een rechtsbetrekking van vermogensrechtelijke aard een privaatrechtelijk karakter dragen, vereist is, dat die (vermogensrechtelijke) betrekking wortelt in een rechtshandeling of rechtsfeit, liggende op het terrein van het privaatrecht;

Overwegende, dat te dier zake niet is beslissend de enkele omstandigheid, dat bij de rechtshandeling of het rechtsfeit de overheid is betrokken, vermits ook uit zodanige door de overheid verrichte rechtshandeling of door de overheid gepleegd rechtsfeit voort-

vloeien kan een privaatrechtelijke rechtsverhouding dientengevolge tussen die overheid en een burger ontstaan;

Overwegende, dat dit in casu, naar de mening van de Raad, echter niet was het geval;

Overwegende, dat de Commissie-Borms, welke de bovenbedoelde beschikkingen nam, blijkens de Verordening d.d. 6 September 1940 van de militaire bevelhebber van België en Noord-Frankrijk, was ingesteld „als onafhankelijk orgaan der Belgische overheid”;

Overwegende, dat nu wel met requestant ten volle kan worden ingestemd, dat de Duitse militaire bevelhebber tot de instelling van een zodanig Belgisch overheidsorgaan naar volkenrecht niet bevoegd was, doch daarom de beschikkingen, welke dit orgaan nam nog niet als privaatrechtelijke betrekkingen mogen worden bestempeld;

dat de Commissie-Borms in werkelijkheid was een orgaan van de Duitse bezetter, in zijn hoedanigheid van de feitelijke macht uitoefenende overheid, aan wiens optreden de burgers en de nog fungerende Belgische overheidsorganen door dwang waren onderworpen, welke commissie tot uitvoering van de genoemde verordening van de bezetter was ingesteld, teneinde, ten laste van de Belgische schatkist, schade te vergoeden door personen geleden, die, gelijk deze verordening overweegt, gedurende de oorlog van 1914—1918 een „lovale houding tegenover de Duitse bezettende overheid hebben aangenomen en de door haar getroffen maatregelen hebben opgevolgd, uit dien hoofde door de (Belgische) staat en zekere delen van de (Belgische) bevolking werden vervolgd”, en op die grond naar het oordeel van de overweldiger van 1940 voor schadevergoeding in aanmerking kwamen;

dat deze verbintenis tot schadevergoeding tussen de Belgische fiscus en de door de Commissie-Borms aangeezene personen, dus geenszins was een op privaatrecht berustende rechtsbetrekking tussen genoemde partijen, die door de Commissie-Borms werd geconcretiseerd, doch was een verbintenis, die eerst door de bezetter ingevolge publiekrechtelijke verordening in het leven werd geroepen, waardoor een naar bezettingsrecht — en alleen naar bezettingsrecht — bestaande publiekrechtelijke

schadeplicht van de Belgische Fiscus werd gecreëerd, die in het privaatrecht haar oorsprong niet vond;

Overwegende, dat derhalve en de rechtsbetrekkingen krachtens welke de Belgische Fiscus, noodgedwongen, immers onderworpen aan de feitelijke macht van de bezetter, de door de beschikkingen van de Commissie-Borms vastgestelde schadevergoedingen honoreerde, en a fortiori die beschikkingen zelf, haar wortel vonden in een publiekrechtelijke overheidsdaad van de bezetter, mitsdien waren van publiekrechtelijke aard, zodat een verzoek tot nietigverklaring van deze beschikkingen valt buiten de bevoegdheid van deze Raad;

Overwegende tenslotte, dat deze bevoegdheid niet kan worden gefundeerd op de zogenaamde Joint Declaration van 5 Januari 1943, waarop verzoeker een beroep heeft gedaan, aangezien, hoezeer in deze „Declaration” een overeenkomst moge worden gezien tussen de daartoe toetredende staten, waaronder Nederland en België, om de daarin geformuleerde beginselen jegens elkaar toe te passen, — en zelfs indien daaronder zou zijn begrepen, dat mede publiekrechtelijke rechtsbetrekkingen aan het rechtsherstel zouden worden onderworpen, — daaruit toch nooit kan worden afgeleid, dat daarom deze Raad een ruimere bevoegdheid zou bezitten, dan hem door de Nederlandse wetgever is toegekend, immers dan nog de Nederlandse rechter tot taak heeft zijn bevoegdheid te toetsen aan de uitwerking door de Nederlandse wetgever aan de meergenoemde Declaration gegeven, welke uitwerking, naar boven werd overwogen, heeft plaats gehad in dier voege, dat uitsluitend privaatrechtelijke rechtsbetrekkingen zijn onderworpen aan het ingrijpen van de Raad;

Overwegende, dat dit alles nog geenszins betekent, dat verzoeker ter beoordeling en beslissing van hetgeen hij materieel wenst te bereiken geen bevoegde rechter in Nederland zou kunnen vinden, immers niet meer of anders medebrenghet, dan dat deze Raad in zijn afdeling Rechtspraak die bevoegde rechter niet is;

Overwegende, dat aangezien de Raad zich op de bovengenoemde gronden onbevoegd moet verklaren van de vordering kennis te nemen, al hetgeen overigens door partijen over en weer is

aangevoerd buiten beschouwing kan blijven;

RECHTDOENDE:

In de zaken No.'s R. 13.891, 13.914 en 14.510:

Verklaart zich onbevoegd om van de vordering kennis te nemen;

In de zaak 14.510:

Verklaart nietig en van onwaarde het in deze zaak gelegde beslag en beveelt de ogenblikkelijke opheffing daarvan;

In alle drie de zaken:

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van elk der gerequesteerden begroot op f 150,— (honderd vijftig gulden).

No. 51 32

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 12 Mei 1950. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

De Nationale Levensverzekering Bank heeft in October 1942 een Joods onroerend goed doen veilen krachtens de onherroepelijke volmacht, haar bij de acte van hypothecaire lening verstrekt, ingevolge art. 1223, lid 2, B.W.

Verzoeker, het perceel op deze veiling kopende, was te goeder trouw; bij deze koop hebben zich geen der omstandigheden van art. 25 E 100 voorgedaan, zodat de koopovereenkomst dient te worden bevestigd.

De Nationale is tegenover de vroegere Joodse eigenaar niet geldig gekweten ten aanzien van het bedrag door haar als restant koopprijs afgedragen aan de Bank voor Nederlandse Arbeid, daar zij zelf de omstandigheden in het leven heeft geroepen, waardoor deze betaling noodzakelijk was geworden, zodat haar geen beroep op art. 33, 1e lid, openstaat.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; 33.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van requestrant d.d. 2 April 1949, waarin deze stelt, dat gerequesteerde sub 1 tijdens de vijandelijke bezetting eigenaar was van het perceel Verlengde Hereweg 104 te Groningen, kadastraal bekend Gemeente Groningen, Sectie M No. 2349, welk perceel ten behoeve van gerequesteerde sub 2 belast was

met een eerste hypotheek ten bedrage van f 7.500,—; dat de hypotheekhouder op 7 October 1942 op grond van het beding bedoeld in art. 1223, lid 2, B.W. het onderpand heeft doen verkopen en het toen gekocht is door requestrant, die het op 21 December 1945 belaste met een eerste hypothecaire inschrijving, groot f 60.000,— ten behoeve van de Nederlandse Handelmaatschappij te Amsterdam; dat gerequesteerde sub 1 bij de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen te Groningen, een verzoek om rechtsherstel ten aanzien van dit onroerend goed heeft ingediend, waarna de gedelegeerde van deze afdeling notaris H. A. Keverling Buisman te Groningen heeft aangewezen als notaris-bemiddelaar;

dat deze echter niet erin geslaagd is een minnelijke oplossing tot stand te brengen, zodat hij bij acte van 24 September 1948 een proces-verbaal van zwaarigheden heeft opgemaakt; weshalve requestrant onder verwijzing, voor wat de feiten betreft, naar het proces-verbaal van zwaarigheden, de Raad verzoekt het geschil, dat partijen verdeeld houdt, te beslissen en het verzoek van gerequesteerde sub 1 af te wijzen met zijn veroordeling in de kosten, daaronder begrepen die van de gemachtigde van requestrant;

Gezien het antwoord van gerequesteerde sub 1, waarin deze concludeert, dat het de Raad moge behagen:

- A. 1e. geheel nietig te verklaren althans te vernietigen;
 - a. de op 7 October 1942 tussen gerequesteerde sub 2 beweerdelijk als ex art. 1223, lid 2, B.W. onherroepelijk gemachtigde van gerequesteerde sub 1 als eigenaar-verkoper met de requestrant als koper bij acte ten overstaan van Notaris S. J. W. Nijhoff te Groningen gesloten overeenkomst van koop en verkoop van huis, erf en tuin, gelegen aan de Verlengde Hereweg no. 104 te Groningen, en de hypotheekbewaarder te Groningen te gelasten de doorhaling der inschrijving van genoemde koopacte in de openbare registers deel 1278 no. 60 d.d. 5 November 1942;
 - b. de eerste hypothecaire inschrijving ten behoeve van gerequesteerde sub 3. groot, blijkens ac-

te van crediet-hypotheek d.d. 21 December 1945 verleden door notaris J. R. H. van der Veen te Groningen, f 60.000,—, voor zover rustende op het litigieuze pand, en de hypotheekbewaarder te Groningen te gelasten de doorhaling van de op 21 December 1945 daarvan plaats gehad hebbende inschrijving;

2e. geheel te doen herleven het eigendomsrecht vrij en onbezwaard van requestrant op meergemeld onroerend goed (Herenhuis met tuin en erf, staande en gelegen aan de Verlengde Hereweg no. 104 te Groningen, kadastraal in die gemeente bekend sectie M, nummer 2349, groot 3 Are 10 Centiare) en de hypotheekbewaarder te Groningen te gelasten de overschrijving van het voormelde onroerend goed op naam van gerequestreerde sub 1, en de overige gevolgen daarvan c.a. te bepalen conform art. 26 E 100;

3e. gerequestreerde sub 2 te veroordelen om aan requestrant te betalen als schadevergoeding het bedrag der zuivere koopsom ad f 21.810,— verminderd met de bedragen:

½ jaar rente à 4 % van f 7.425,— per 15-1-'41	f 148,50
per. aflossing	„ 75,—
½ jaar rente v. f 7.350,— per 15-7-'41	„ 147,—
per. aflossing per 15-7-'41	„ 75,—
½ jaar rente v. f 7.275,— per 15-1-'42	„ 145,50
per. aflossing per 15-1-'42	„ 75,—
½ jaar rente v. f 7.200,— per 15-7-'42	„ 144,—
per. aflossing per 15-7-'42	„ 75,—
hoofdsom pro resto	„ 7125,—
109 dagen rente van 15-7-'42—1 Nov. 1942	„ 15,11
grondbel. 1941—1942 ..	„ 217,68
straat en rioolbel. 1941— 1942	„ 114,34

f 8427,13:

4e. requestrant te veroordelen, om aan gerequestreerde sub 1 te betalen de huren van het litigieuze perceel, die hij gemaakt heeft c.q. heeft kunnen maken sedert zijne aanvaarding tot de dag, waarop de overschrijving van het gelibelleerd

onroerend goed ten name van gerequestreerde sub 1 ten hypotheekkantore te Groningen zal zijn geschied,

onder aftrek der lasten, zakelijke belastingen en onderhoudskosten, door requestrant gedurende deze periode betaald, nader te verrekenen;

5e. te verklaren voor recht, dat de vordering wegens de, door gerequestreerde sub 2 ter zake gedane storting op de Bank voor Nederlandse Arbeid groot f 13.399,98, toekomt aan gerequestreerde sub 2;.

B. gerequestreerde sub 1 alsdan te veroordelen om aan requestrant te betalen de zuivere koopsom ad f 21.810,—;

C. gerequestreerde sub 2 c.q. gezamenlijk met requestrant hoofdelijk c.q. één hunner te veroordelen in de kosten van het rechtsherstel, daaronder begrepen de kosten van de notaris-bemiddelaar ad f 317,63 voor het opmaken van het proces-verbaal van zwaarigheden, de kosten voor de gedelegeerde ad f 41.81 en de kosten van gerequestreerde sub 1 met inbegrip van die van diens procureur;

Gezien het antwoord van gerequestreerde sub 2, waarin deze de Raad verzoekt om, wanneer deze termen aanwezig acht hetzij aan requestrant, hetzij aan gerequestreerde sub 1 een schadevergoeding toe te kennen, te beslissen, dat deze schadevergoeding door gerequestreerde sub 1 c.q. door requestrant zal moeten worden betaald, met hun veroordeling in alle kosten van het rechtsherstel;

Gezien de overige door partijen overgelegde bescheiden;

Gehoord ter zitting van 9 December 1949 de requestrant, zijn gemachtigde Mr. T. Bout voornoemd, gerequestreerde sub 1 bij monde van Mr. M. Levie voornoemd en gerequestreerde sub 2 bij monde van Mr. H. Bogers, wonende te Barendrecht;

Nader gehoord ter zitting van 24 Februari 1950 dezelfde partijen op gelijke wijze vertegenwoordigd, met dien verstande, dat partij Levie bij deze comparitie is vertegenwoordigd door Prof. Mr. D. Simons, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende dat blijkens voormeld proces-verbaal het navolgende als vaststaande kan worden aangenomen: Ge-

requesteerde sub 1 was op 10 Mei 1940 eigenaar van bovenvermeld perceel. Dit perceel was door hem blijkens acte van geldlening met hypotheek d.d. 5 Januari 1941 belast met een eerste hypotheek groot in hoofdsom f 7.500,— ten behoeve van gerequesteerde sub 2. Gerequesteerde sub 1 vertrok korte tijd daarna naar Zuid-Frankrijk en later naar Zwitserland en tenslotte naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Gerequesteerde sub 2 heeft blijkens exploit van de deurwaarder J. N. Engelenburg van 8 September 1942, betekend aan gerequesteerde sub 2 zelve, de hypothecaire geldlening opgezegd aan de debiteur wegens wanbetaling van de rente-termijnen, vervallen 15 Januari en 15 Juli 1941 en 15 Januari en 15 Juli 1942, en hem bij hetzelfde exploit gesommeerd de restant-hoofdsom ad f 7.425,— met achterstallige rente en boete te voldoen, bij gebreke waarvan tot verkoop krachtens het bepaalde in art. 1223, lid 2, van het B.W. zou worden overgegaan. Aan gemelde sommatie werd door gerequesteerde sub 1 — wien deze sommatie nimmer bereikte — niet voldaan, waarna het onderwerpelijke onroerend goed op 7 October 1942 ten overstaan van notaris Mr. S. J. W. Nijhoff te Groningen in het openbaar is geveild. Bij deze veiling is het goed aangekocht door requestrant voor een koopsom van f 21.810,—, vermeerderd met 2 % van de koopsom als beheerskosten van de Niederländische Grundstücksverwaltung en schattingskosten benevens met grondbelasting en riool- en straatbelasting over de jaren 1941 en 1942 en kosten Deviezen-instituut in totaal f 916,66, welke bedragen op 31 October 1942 door de koper ten kantore van de notaris zijn betaald. Van de koopsom ad f 21.818,— werd door gerequesteerde sub 2 afgedragen aan de Bank voor Nederlandse Arbeid te Amsterdam een bedrag van f 13.399,98, zulks ten gunste van gerequesteerde sub 1, die hierdoor echter niet is gebaat, terwijl gerequesteerde sub 2 voor aflossing der hypotheekschuld met rente, boeten en kosten heeft ontvangen een bedrag van f 8.277,74, waarna de inschrijving op 27 November 1942 ten hypotheekkantore te Groningen is doorgehaald. De koper van het onroerend goed heeft dit later belast met een eerste hypothecaire inschrijving ten behoeve van gerequesteerde sub

3 groot f 60.000,— blijkens acte van crediet-hypotheek op 21 December 1945 verleden;

Overwegende dat partijen thans verschillen over de vraag, of en, zo ja, in welke vorm rechtsherstel naar aanleiding van voormelde verkoop dient plaats te vinden;

Overwegende dat partij Levie van mening is, dat de verkoop van het litigieuze perceel moet worden vernietigd en hetzelfde weder te zijne name moet worden gesteld, terwijl het hypotheekrecht ten behoeve van gerequesteerde sub 3 moet worden vernietigd alles onder gehoudendheid van de Nationale Levensverzekering Bank N.V. en van partij Buurma tot verdere schadevergoeding;

Overwegende dat partij Buurma van mening is, dat aan zijn goede trouw, opgevat in de zin van het K.B. E 100, bij de aankoop van het perceel niet getwijfeld mag worden, zodat hij zich verzet tegen de eis tot nietigverklaring van de rechtshandeling, onverminderd het recht op schadevergoeding, dat partij Levie tegen de Nationale Levensverzekering Bank N.V. zou kunnen doen gelden;

Overwegende dat laatstgenoemde partij het standpunt inneemt, dat haar in geen enkel opzicht verweten kan worden, dat zij van de haar krachtens het beding van art. 1223, 2e lid, B.W. verleende volmacht gebruik heeft gemaakt, zodat zij noch tegenover partij Levie, noch tegenover partij Buurma tot enige schadevergoeding gehouden is;

Overwegende dat de Raad thans eerst zal onderzoeken, in hoever er redenen kunnen bestaan tot nietigverklaring van de verkoop aan requestrant en de daaruit voortvloeiende rechtsbetrekkingen;

Overwegende hieromtrent, dat in casu geen sprake kan zijn van nietigverklaring van genoemde rechtsbetrekkingen ingevolge het bepaalde in art. 25 E 100, omdat geen van de in dit artikel genoemde omstandigheden zich ten deze voordoen;

Overwegende dat gerequesteerde sub 1 nog wel heeft aangevoerd, dat de onderhavige verkoop heeft plaats gevonden met machtiging van de Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken of een andere Duitse instantie, maar dat van enige dwang, bedreiging of onbehoorlijke in-

vloed van voormelde instantie niet is gebleken;

Overwegende dat in het onderhavige geval dus alleen nietigverklaring zou kunnen plaats vinden uit hoofde van art. 23 E 100, wanneer n.l. naar het oordeel van de Raad het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende dat de Raad echter van oordeel is, dat in casu het achterwege laten van voormeld ingrijpen niet onredelijk is, omdat het hier niet gaat om een onrechtmatige verkoop van een Joods perceel door een daartoe volstrekt onbevoegde, maar om een verkoop door een hypothecaire crediteur krachtens een volmacht, die aan deze vóór de oorlog was verleend, en het onder deze omstandigheden niet op de weg lag van de koper, om een onderzoek in te stellen naar een door derde moeilijk te beoordelen vraag of de crediteur door gebruikmaking van deze volmacht de belangen van de schuldenaar wel voldoende behartigde;

Overwegende immers, dat naar luid van de volmacht de hypotheekhouder tot verkoop bevoegd was en de vraag, of zij desondanks op grond van de goede trouw zich van verkoop zou hebben moeten onthouden, uitsluitend van invloed kon zijn op de interne verhouding tussen de hypotheekhouder en de schuldenaar, maar niet de rechtsgeldigheid van de verkoop kon beïnvloeden temeer niet waar de koper moeilijk in staat was zich een oordeel te vormen over de omstandigheden, die voor de hypotheekhouder de aanleiding vormde om van de haar verleende volmacht gebruik te maken;

Overwegende dat requestrant blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden weliswaar zich bereid heeft verklaard, om, mits hij schadeloos zou worden gesteld, mede te werken tot rechtsherstel, aldus, dat het perceel weer eigendom zou worden van gerequesteerde sub 1, maar dat requestrant ter terechtzitting dit aanbod heeft ingetrokken;

Overwegende dat uit een en ander volgt, dat de vordering van gerequesteerde sub 1 tot nietigverklaring van de verkoop met nevenvorderingen niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende dat thans nog nagegaan dient te worden, of er aanleiding bestaat gerequesteerde sub 2 te veroordelen tot schadevergoeding aan

gerequesteerde sub 1 wegens het ten onrechte gebruik maken van de haar verleende volmacht;

Overwegende hieromtrent, dat gerequesteerde sub 2 van mening is, dat van haar niet verlangd kan worden, dat zij met opoffering van eigen belangen de verkoop langer zou hebben uitgesteld, nu rente en aflossing van de hypothecaire lening sinds 15 Januari 1941 niet meer werden betaald, terwijl ook geen betaling in uitzicht werd gesteld ondanks herhaalde besprekingen en correspondentie met diverse instanties, waarbij nog komt, dat waardevermindering van het onderpand ernstig gevreesd moest worden, daar het door de Duitse Weermacht in gebruik genomen was;

Overwegende dat naar het oordeel van de Raad gerequesteerde sub 2 hierbij echter over het hoofd ziet, dat zelfs wanneer men zou aannemen, dat een uitvoering te goeder trouw van de haar verleende volmacht zou meebrengen, dat zij tot de verkoop kon overgaan, dan nog de vraag zou overblijven, of zij tegenover gerequesteerde sub 1 rechtsgeldig gekwet is door afdraging van het restant van de koopprijs ad f 13.399,98 aan de Bank voor Nederlandse Arbeid;

Overwegende dat de Raad deze vraag ontkennend beantwoordt, omdat gerequesteerde sub 2, nu zij zelf de omstandigheden, die de uitbetaling noodzakelijk maakten, in het leven heeft geroepen, naar het oordeel van de Raad niet door de uitbetaling van voormeld bedrag ingevolge art. 33, lid 1, E 100 bevrijd is;

Overwegende immers dat de redenen, die gerequesteerde sub 2 voor de verkoop heeft opgegeven, niet zo klemmend zijn, dat deze voor haar aanleiding hadden kunnen vormen de verkoop door te zetten ondanks de grote benadeling, die naar zij wist, althans behoorde te weten, hieruit voor de Joodse eigenaar zou voortspuiten;

Overwegende dat hieruit volgt, dat er termen aanwezig zijn om in het onderhavige geval te beslissen, dat de verbintenis tot uitbetaling van het restant van de koopsom aan gerequesteerde sub 1 niet is tenietgegaan door de storting van dit restant bij de Bank voor Nederlandse Arbeid, waarbij de Raad zonodig gebruik maakt van de hem in art. 23 E 100 toegekende bevoegdheid om deze verbintenis te doen herleven;

Overwegende dat gerequestreerde sub 1 bij pleidooi echter tevens gevraagd heeft veroordeling van gerequestreerde sub 2 tot betaling aan hem van de door hem gedeerde netto-vruchten van voormeld perceel;

Overwegende dat deze vordering hem dan slechts zou kunnen volgen, wanneer aangenomen zou moeten worden, dat de verkoop van het perceel op zichzelf een onrechtmatige handeling jegens gerequestreerde sub 1 was geweest, dus ook in het geval, dat de restant-koopsom niet voor gerequestreerde sub 1 verloren zou zijn gegaan;

Overwegende dat de Raad echter van oordeel is, dat nu gerequestreerde sub 1 nalatig was in de betaling van de hypotheaire rente, de hypotheekhouder in het algemeen de bevoegdheid had het aan haar verbonden perceel te verkopen, mits hierbij de belangen van de hypotheaire schuldenaar voldoende behartigd werden;

Overwegende immers, dat al treft gerequestreerde sub 1 wegens niet-nakoming van de verplichtingen, die hij jegens gerequestreerde sub 2 op zich genomen had, geen schuld, dit toch niet wegneemt, dat, waar in casu sprake is van een geldschuld en gerequestreerde sub 1 in de gelegenheid was geweest tijdig voorzieningen te treffen voor de voldoening van zijn verbintenissen, het risico, dat aan het niet-treffen van die voorzieningen is verbonden, op gerequestreerde sub 1 behoort te rusten;

Overwegende dat hieruit volgt, dat het verzoek van gerequestreerde sub 1 om gerequestreerde sub 2 te veroordelen tot betaling van de gedeerde netto-inkomsten van het perceel niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende evenwel, dat de Raad het wel billijk acht aan gerequestreerde sub 1 een vergoeding van rente toe te kennen voor het door hem gedeerde bedrag van f 13.399,98, welke rente door hem gesteld zal worden op $3\frac{1}{2}$ %;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Doet herleven de rechtsbetrekking tusschen gerequestreerde sub 1 als schuldeiser en gerequestreerde sub 2 als schuldenaar tot betaling van het restant van de door gerequestreerde sub 2 namens gerequestreerde sub 1 in ontvangst genomen koopsom ad

f 13.399,98 en veroordeelt mitsdien gerequestreerde sub 2 om tegen bewijs van kwijting aan gerequestreerde sub 1 te betalen de somma van f 13.399,98, vermeerderd met een rente ad $3\frac{1}{2}$ % vanaf 18 December 1942;

Bepaalt, dat gerequestreerde sub 1 gehouden is aan gerequestreerde sub 2 te cederen zijn vorderingen op de V.V.R.A. of andere Duitse instelling;

Veroordeelt gerequestreerde sub 2 in de kosten van de notaris-bemiddelaar ad f 317,63, en van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel ad f 41,81 benevens in de kosten van voormelde Afdeling ad f 25,—;

Veroordeelt gerequestreerde sub 2 in de kosten van het geding, gevallen aan de zijde van gerequestreerde sub 1, ten deze begroot op f 150,—;

Veroordeelt gerequestreerde sub 2 en gerequestreerde sub 1 ieder voor de helft in de kosten van het geding, gevallen aan de zijde van requestrant, ten deze begroot op f 150,—;

Ontzegt aan gerequestreerde sub 1 het anders of meer gevorderde.

No 51/33

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 6
Maart 1950. (Mrs. Boll, van der Loos en Baron van Haersolte).

De erven van de vroegere eigenares hersteld in den eigendom van een onroerend goed onder voorwaarde, dat de door de oorlogskoper betaalde koopprijs aan hem wordt gerestitueerd, aangezien de verkoop is tot stand gekomen met medewerking en toestemming van de Joodse eigenares.

Onder deze omstandigheden komt het de Raad redelijk en billijk voor, dat geen vergoeding wordt gegeven voor aangebrachte verbeteringen en dat de kosten van het rechtsherstel ten laste komen van gerequestreerde.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift van Mr. Regorus Korthals Altes, advocaat en procureur, wonende te Amsterdam, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige Mevrouw Elisabeth Monnikendam, weduwe van Aron Hamburger (thans vervangen door de erven van wijlen voornoemde Mevr.

Elisabeth Hamburger-Monnikendam, zijnde Helena Oudkerk, wonende te Amsterdam, Abraham Goudsmit, wonende te Yokneam in Israël, en Jacob Oudkerk, wonende te Amsterdam, hierna te noemen: de erven Hamburger, gemachtigde: Mr. R. Korthals Altes) d.d. 12 April 1949, het verweerschrift van Antonius Meyers, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. H. B. Wieringa, d.d. 14 September 1949, en het verweerschrift van de naamloze vennootschap Landelijke Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. A. F. van Manen d.d. 1 Augustus 1949:

Gezien voorts het proces-verbaal van zwaarigheden op 28 Februari 1949 verleden voor de notaris-bemiddelaar tussen voormelde partijen F. M. Weve, residerende te Amsterdam, en het advies van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen, d.d. 18 Maart 1949:

Gezien tenslotte de processen-verbaal van de verhoren in de zittingen van de Raad d.d. 9 Januari 1950 en 6 Februari 1950 van de getuigen: J. Levendig, G. Engel, A. A. Rambonnet en J. M. van Scherpenzeel;

Overwegende, dat het voornaamste geschilpunt, dat de hoofdpartijen, de erven Hamburger en Meyers, verdeeld houdt, is de vraag, of Meyers in November 1942 het aan nu wijlen Mevrouw Monnikendam toebehorende perceel Ceintuurbaan no. 147 te Amsterdam van de Niederländische Grundstücksverwaltung heeft gekocht met toestemming of zelfs op voorstel van nu wijlen Mevrouw Hamburger-Monnikendam, zoals door Meyers wordt gesteld, doch door de erven Hamburger wordt betwist;

Overwegende, dat de Raad op grond van de verklaring van de getuige Engel, in verband met de verklaringen der getuigen Rambonnet en van Scherpenzeel, bewezen acht, dat voormelde verkoop inderdaad op voorstel van nu wijlen Mevrouw Monnikendam, en in ieder geval met haar toestemming, is geschied;

dat vorenbedoelde verklaringen naar 's Raads oordeel niet ontzenuwd worden door de verklaring van de getuige Levendig, omdat, hoezeer uit die verklaring valt af te leiden, dat nu wijlen Mevrouw Hamburger-Monnikendam in het algemeen wars was van het verlenen van enigerlei medewer-

king aan verkopen harer eigendommen door de vijand, het aannemelijk te achten is, dat zij vanwege de bijzondere omstandigheden van het geval, met name het grote belang, dat Meyers bij de aankoop had vanwege te duchten aankoop door een concurrent, ten deze een uitzondering op haar algemene gedragslijn heeft gemaakt;

Overwegende, dat mitsdien, mede gelet op de noodtoestand in economisch opzicht, waarin Meyers door de op handen zijnde verkoop van het bij hem in gebruik zijnde perceel dreigde te geraken, hij geacht moet worden bij de aankoop van voormeld perceel te goeder trouw te zijn geweest;

dat derhalve, waar ten deze, zoals ook alle partijen aannemen, niettemin plaats is voor rechtsherstel, dit rechtsherstel in beginsel dient te geschieden overeenkomstig de destijds tussen nu wijlen Mevrouw Hamburger-Monnikendam en Meyers gemaakte afspraak, t.w. na de bevrijding teruggave van het litigieuze perceel tegen betaling door nu wijlen Mevrouw Hamburger-Monnikendam aan Meyers van de destijds door Meyers bestede koopprijs;

Overwegende echter, dat, waar enerzijds Meyers door de aankoop van destijds in niet onbelangrijke mate gebaat moet worden geacht en anderzijds de erven Hamburger door het verloop van zaken ongetwijfeld schade geleden hebben, het redelijk en billijk voorkomt, dat de verbeteringen, door Meyers aan het litigieuze perceel — overigens geheel op eigen risico en zonder overleg met de erven Hamburger aangebracht —, alsmede de destijds gemaakte makelaarskosten niet vergoed worden en de kosten van het rechtsherstel geheel ten laste van Meyers komen;

Overwegende, dat, nu de Raad de zaak volledig kan afdoen, de Raad geen termen aanwezig acht om de zaak naar den notaris-bemiddelaar terug te wijzen;

RECHTDOENDE:

1. Verklaart nietig de koop en verkoop met daarop gevolgde overdracht van het perceel Ceintuurbaan 147 te Amsterdam, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie R, nummer 3514, zoals een en ander heeft plaats gehad bij acte verleden ten overstaan van notaris A. R. Rambonnet te Amsterdam op 18 November 1942

met de daarop gevolgde overschrijving in de openbare registers:

2. Herstelt de erven Hamburger in hun onbezwaarde rechten op bedoeld perceel;

3. Machtigt de betrokken hypotheekbewaarder en gelast hem voor zoveel nodig de terug- en overboeking van meergemeld perceel ten name van de erven Hamburger en de doorhaling van de thans daarop ingeschreven hypotheek te bewerkstelligen, alsmede alle zodanige overschrijvingen, inschrijvingen, aantekeningen, doorhalingen en vermeldingen in de onder hem berustende registers te verrichten als nodig of wenselijk zijn om de eigendom van meergemeld perceel onbezwaard en vrij van het thans daarop rustende hypothecaire verband te doen terugkeren tot de erven Hamburger;

4. Verstaat, dat voormelde nietigverklaring en voormeld rechtsherstel slechts van kracht zullen zijn, nadat door of vanwege de erven Hamburger aan de Landelijke Hypotheekbank zal zijn betaald de som van f 16.200,— vermeerderd met de rente hierover ad 4 % van 1 September 1949 af tot de dag der betaling, en aan Meyers zal zijn betaald de som van f 28.500,— verminderd met de evenbedoelde aan de Landelijke Hypotheekbank te betalen hoofdsom met rente;

5. Doet met ingang van de dag, waarop het litigieuze perceel ten name van de erven Hamburger zal zijn ingeschreven, de voor de aankoop in 1942 tussen nu wijlen Mevrouw Hamburger-Monnikendam en Meyers bestaan hebbende huurovereenkomst tussen de erven Hamburger en Meyers herleven, onder dezelfde voorwaarden als waaronder dezelve destijds bestond;

6. Veroordeelt Meyers aan de erven Hamburger terug te betalen de door deze of hun rechtsvoorgangster aan de notaris-bemiddelaar voorgeschoten kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden alsmede de eveneens door hem of haar voorgeschoten kosten voor de Afdeling Onroerende Goederen;

7. Veroordeelt Meyers in de kosten dezer procedure, aan de zijde van de erven Hamburger gesteld op f 150,— en aan de zijde van de Landelijke Hypotheekbank gesteld op f 50,—.

No. 5134

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
24 Juni 1950. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Verzoeker heeft in September 1946 de Nationale finaal gekwiteerd ter zake van zijn aanspraken uit een polis van levensverzekering en verzoekt thans — zich beroepende op dwaling — rechtsherstel.

De Raad heeft een voorwaardelijk eindvonnis gewezen, de toewijzing van de vordering afhankelijk stellende van de vraag of verzoeker slaagt in zijn beroep op dwaling in een bij de gewone rechter aanhangig te maken geding. De Raad is niet bevoegd een overeenkomst in September 1946 aangegaan te vernietigen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gelezen het request d.d. 24 October 1947 van Emanuel Waisfisz, wonende te Amsterdam en domicilie kiezende aldaar ten kantore van zijn gemachtigde Mr. I. S. de Vries;

Gelezen het antwoord van de Nationale Levensverzekeringbank N.V., hierna te noemen de Nationale, gevestigd te Rotterdam en aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. G. J. Lycklama à Nijeholt;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van haar gemachtigden voornoemd, ter terechtzitting van Donderdag 11 Mei 1950;

Overwegende, dat requestant in zijn introductief request in hoofdzaak heeft gesteld dat zijn moeder Francijntje Wijzenbeek, weduwe van Simon Waisfisz, wier enige erfgenaam hij is, in 1934 met de Nationale een lijfrente-overeenkomst heeft aangegaan, geconstateerd bij polis no. 399037, op het leven van haarzelf en waarbij onder meer werd bedongen, dat de Nationale, terstond na het overlijden van de verzekerde een bedrag van f 2.750,— zou uitbetalen aan verzoeker;

dat de verzekerde op 11 December 1942 in Auschwitz is overleden;

dat de Nationale echter in opvolging van de bezettingsverordening 54/1943 als „afkoopwaarde” aan de firma Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat, een bedrag van f 2.788,62 heeft uitbetaald en weigert de verzekerde som aan requestant te voldoen;

weshalve requestrant aan de Raad verzoekt:

a) nietig te verklaren de hiervoren omschreven beëindiging van de verzekeringsovereenkomst op 26 December 1934 tabel 14-c, gesloten tussen Francijntje Wijzenbeek voornoemd en gerequestreerde en voor zoveel nodig nietig te verklaren de hiervoren omschreven „afkoop” van de ten deze bedoelde verzekering;

b) voor zover nodig nietig te verklaren de rechtsbetrekkingen, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa tot stand gekomen tussen gerequestreerde en Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat te Amsterdam voornoemd met betrekking tot de hiervoren sub a bedoelde verzekering;

c) voor zover nodig te doen herleven de rechtsbetrekkingen tussen Francijntje Wijzenbeek, resp. verzoeker, en gerequestreerde, voortvloeiende uit de hiervoren sub a bedoelde verzekering en voor zover nodig de desbetreffende verzekeringsovereenkomst zelve te doen herleven;

d) gerequestreerde te veroordelen om aan verzoeker pro se, nu het overlijden van Francijntje Wijzenbeek voornoemd vaststaat, tegen een behoorlijk bewijs van kwijting te voldoen een bedrag van f 2.750,— met de rente over dit bedrag, rekenende naar de maatstaf van 5 % rente 's jaars sedert de dag van bedoeld overlijden, te weten 11 December 1942 tot aan de voltooiing, een en ander vermeerderd met de reeds vóór het overlijden van de verzekerde Francijntje Wijzenbeek voornoemd vervallen en nog niet uitbetaalde rentetermijnen en verminderd met het reeds door verzoeker van gerequestreerde ontvangen bedrag ad f 79,—, zoals hiervoren nader omschreven;

e) gerequestreerde te veroordelen in de kosten van deze procedure, hieronder begrepen het salaris van de gemachtigde van verzoeker;

f) zodanige verdere beslissingen te nemen als de Raad zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat gerequestreerde de vordering heeft bestreden onder meer met het betoog, dat zij aan verzoeker na de bevrijding heeft medegedeeld, dat zij zich tot niets meer gehouden achtte dan tot betaling van f 79,— en de verzoeker daarmee heeft

genoegen genomen en dit bedrag heeft ontvangen, waartegenover hij een kwitantie tekende waarin hij verklaart dat door de uitkering van dit bedrag de verzekering heeft opgehouden te bestaan en alle aanspraken op enige uitkering krachtens deze verzekering zijn komen te vervallen; op welke gronden de Nationale heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek met veroordeling van requestrant in de kosten;

Overwegende, dat requestrant naar aanleiding van de overgelegde kwitantie met verklaring van verval van alle aanspraken uit de litigieuze verzekering zich ter terechtzitting op dwaling heeft beroepen, aanvoerende, dat hij ten tijde van de tekening der kwitantie niet heeft geweten, dat hij blijkens de jurisprudentie van deze Raad, in een geval als het onderhavige, bij instelling van een vordering tot rechtsherstel tegen de Nationale in het gelijk zou worden gesteld, doch in de onjuiste veronderstelling heeft verkeerd, dat hem niet meer dan de f 79,—, welke de Nationale hem aanbood, toekwam, benevens een aanspraak tegen de L.V.V.S., terzake van de aan Lippmann uitgekeerde afkoopwaarde der verzekering, terwijl de Nationale van deze aan de zijde van requestrant bestaande erroneuze opvatting omtrent het geldend recht op de hoogte was en moet hebben begrepen, dat requestrant alleen bereid was voor finale kwijting te tekenen, omdat hij meende geen verdere aanspraken op gerequestreerde te bezitten;

Overwegende, dat requestrant blijkens zijn betoog de opvatting huldigt, dat in September 1946 tussen partijen bij het tekenen der bewuste kwitantie voor de ontvangst van het bedrag ad f 79,—, hetwelk requestrant ontwijfelbaar van de Nationale te vorderen had, tevens een overeenkomst tot stand is gekomen, waarbij partijen constateerden, dat requestrant naar aanleiding van de litigieuze verzekeringsovereenkomst, na ontvangst van genoemd bedrag, geen aanspraken op de Nationale overhield — welke voorstelling van zaken door gerequestreerde is aangevaard en door de Raad wordt gedeeld;

Overwegende dat, indien deze kwitantie niet bestond, de vordering voor gedeeltelijke toewijzing vatbaar zou zijn, op de wijze als hieronder aangegeven;

dat namelijk door de *Nationale op grond van de bezettingsverordening

54/1943 aan Lippmann terzake van deze verzekering f 2.788,62 is uitbetaald, doch deze betaling is geschied als „afkoopsom”, verschuldigd volgens Duits bezettingsrecht, doch niet op grond, dat de Nationale tot betaling verplicht zou zijn naar Nederlands recht, omdat het verzekerde kapitaal ad f 2.750,— door het overlijden van Mevr. Wijzenbeek zou zijn vervallen, daar het overlijden van Mevr. Wijzenbeek ten tijde van de betaling zowel aan de Nationale als aan Lippmann nog geheel onbekend was;

dat een beroep op art. 33 E 100 aan de Nationale ten aanzien van het thans gevorderde kapitaal dus niet competeert en de vordering ten aanzien van dit bedrag — bestond de kwitantie niet — dus zou kunnen worden toegevoegd;

dat voor zover op grond van de bezettingsverordening 58/1942 lijfrentetermijnen aan Lippmann zijn betaald, die naar Nederlands recht door de Nationale aan Mevr. Wijzenbeek waren verschuldigd, de Nationale krachtens art. 33 E 100 geacht moet worden rechtsgeldig te zijn gekweten, doch vervallen en nog niet uitbetaalde lijfrentetermijnen aan requestrant als erfgenaam toekomen;

Overwegende, dat echter een onvoorwaardelijk eindvonnis, in deze zaak door de Raad niet kan worden gegeven, nu dit afhankelijk is van de vraag of ten aanzien van het oordeel over de rechtsgevolgen van de bovenbedoelde kwitantie en de daarbij gesloten overeenkomst het gelijk is aan de zijde van requestrant of van gerequestreerde, terwijl de beslissing hieromtrent niet aan de Raad, doch aan de gewone rechter toekomt, aangezien deze kwitantie is getekend en de daarin besloten overeenkomst tussen partijen is tot stand gekomen op 20 September 1946, dus na de tijd van de bezetting;

dat de Raad derhalve een voorwaardelijk eindvonnis zal uitspreken waarbij voor het geval van toewijzing der eis, de vordering op L.V.V.S. terzake van de gehele afkoopsom aan de Nationale zal worden toegewezen overeenkomstig de bereidverklaring van requestrant;

RECHTDOENDE:

Verstaat, dat verzoeker deze zaak voor zover betreft het door gerequestreerde gevoerde verweer met betrekking tot de na de bezetting tussen par-

tijen ontstane rechtsbetrekkingen in verband met de in het geding gebrachte, door requestrant getekende, kwitantie van 20 September 1946, bij de gewone rechter aanhangig zal kunnen maken;

En, voor het geval bedoeld verweer door die rechter bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis wordt verworpen:

Wijst de vordering toe als volgt:

Verklaart nietig de terzake van bovengenoemde verzekering door de Nationale aan de Firma Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat, Amsterdam als „afkoopsom” gedane betaling van f 2.788,62;

Verstaat, dat de Nationale recht heeft op terugvordering van L.V.V.S. van dit betaalde bedrag met bepaling, dat voor zover dit bedrag op rekening van Mevr. F. Wijzenbeek of van requestrant mocht zijn geboekt, overboeking in het credit van gerequestreerde behoort te geschieden;

Doet herleven de bij polis no. 399037 geconstateerde, tussen partijen op 26 December 1934 gesloten overeenkomst van verzekering en veroordeelt mitsdien de Nationale om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan requestrant te betalen:

1. de som van f 2.750,— verminderd met het reeds door requestrant ontvangen bedrag van f 79,— en vermeerderd met de rente berekend naar 4 % 's jaars vanaf de dag van indiening van het introductief request, zijnde 28 October 1947, tot aan die der voldoening;

2. de vervallen doch niet betaalde — ook niet aan Lippmann uitbetaalde — lijfrentetermijnen, verschuldigd aan Mevr. Francijntje Wijzenbeek, weduwe van Simon Waisfis, vermeerderd met een rente berekend naar 4 % 's jaars, vanaf de dag der verschuldigdheid tot aan die der voldoening;

Veroordeelt alsdan gerequestreerde in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van requestrant gevallen begroot op f 125,— (Honderd vijf en twintig gulden);

Voor het geval echter, dat bovenbedoeld verweer door de gewone rechter wordt aanvaardt;

Wijst de vordering af;

Verwijst voor dit geval requestrant in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van gerequestreerde begroot op f 125,— (Eén honderd en vijf en twintig gulden).

No. 1257. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 22 Nov. 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Schim van der Loeff en van Opstall.

Daar niet bij voorbaat uitgesloten wordt geacht dat verzoekster met succes een procedure tot rechtsherstel tegen L.V.V.S. kan voeren behoort haar de toestemming voor die procedure niet te worden geweigerd.

Beschikking N.B.I. vernietigd en toestemming alsnog verleend.
(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1762.

No. 1258. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK GRONINGEN, 6 Oct. 1950. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) bevat geen bepaling waardoor het N.B.I. verplicht zoude zijn om vorderingen waarvan de juistheid is gebleken, te erkennen.

Art. 28 E 133 bevat geen enkele leidraad aan het N.B.I. ten aanzien van de erkenning of betwisting der ingediende vorderingen. Onder deze omstandigheden zijn de Ministers bevoegd om nopens de uitvoering van de aan het N.B.I. opgedragen taak nadere regelen te stellen in overeenstemming met de Parijse overeenkomst (I 332). Het N.B.I. heeft verzuimd na te gaan of zich ten deze voordoet een bijzonder geval, zoals bedoeld in het ministeriële besluit van 26 Juli 1948 (Stct. 3 Aug. 1948 no. 149).

Beslissing waarvan beroep vernietigd. Zaak teruggewezen naar het N.B.I. om met inachtneming van het boven overwogene te worden afgedaan.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 4, 25—28; 43.)
N.R. No. 1763.

No. 1259. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM, 13 April 1950. (Mrs. Maassen, Rink en Brouwer).

Appellant heeft van een hem onbekende Jood f 10.000,— ontvangen onder de voorwaarde, dat hij, indien deze niet zou terugkeren, daarover vrijelijk zou mogen beschikken. Het N.B.I. heeft het bedrag opgeëist, op grond van het bepaalde in art. 110, lid 1, E 100. De overeenkomst is een schenking onder de voorwaarde, dat zij zal worden ontbonden ingeval van terugkeer na de oorlog. Appellant is hierdoor eigenaar geworden van het geld, die dit tegen rente heeft uitgeleend, waardoor een vordering van appellant is ontstaan, in plaats van de door deze ontvangen geldsom.

Van een in het Rijk in Europa zich bevindende zaak waarvan de eigenaar onbekend is (art. 110 E 100) is derhalve geen sprake.

Vordering van appellant tot vernietiging van de beslissing van het N.B.I. foegewezen, met veroordeling van het N.B.I. in de proceskosten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 110.) N.R. No. 1773.

No. 1260. RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 30 Nov. 1949. (Mrs. Jolles, O. Schreuder en Van Zeggelen).

Een beschikking van het N.B.I. waarin de volgens art. 88, lid 2, E 100, vereiste toestemming tot de verkoop van een perceel is gegeven valt onder de besluiten waartegen beroep openstaat.

Op verzoek van de vermoedelijke erfgenamen is de toestemming tot verkoop gegeven door het N.B.I. vernietigd, i.v.m. het feit dat de huurder van het pand bereid is een aanmerkelijk hogere prijs te betalen dan degene, aan wie de bewindvoerder het huis wilde verkopen.

Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 88.) N.R. No. 1777.

R

- No. 1261. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 13 Febr. 1950. (Mrs. Lunsingh Tonckens, van Haeften en Onnen).

De benoeming van het Bureau Bijzondere Beheren tot bestuurder van de Nederlandse Oost Compagnie moet aldus worden gelezen, dat het N.B.I. zich zelf tot bestuurder heeft benoemd en het Bureau Bijzondere Beheren met de feitelijke uitoefening van dat bestuur heeft belast, aangezien het Bureau geen zelfstandige rechtspersoon is.

Het beroep van art. 18 E 100 en art. 43 E 133 heeft alleen betrekking op handelingen enz. verricht door het N.B.I. als overheidsorgaan, maar niet op handelingen verricht door het N.B.I. als bestuurder ener N.V.

Beroep van verzoekster niet ontvankelijk verklaard, met afwijzing van haar verzoek.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.) N.R. No. 1790.

Vijandelijk onderdaan

- No. 1262. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 23 Maart 1950. (Mrs. van der Grinten, Rink en Brouwer).

Verzoeker heeft als directeur van Liro medegewerkt aan de uitvoering van de aan Liro onder meer bij de bezettingsverordeningen 148/41 en 58/42 opgedragen taak.

Liro is bij beschikking van 9 Februari 1946 (Stet. 13 Maart 1946 no. 51) tot vijandelijk onderdaan verklaard en dit houdt in dat ook verzoeker als vijandelijk onderdaan moet worden beschouwd.

Beschikking N.B.I. — zij het op andere gronden — bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.) N.R. No. 1772.

Herziening

- No. 1263. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK ARNHEM**, 16 Maart 1950. (Mrs. Maassen, Rink en Brouwer).

De correspondentie gevoerd tussen de Grondkamer voor Groningen en gerequesteerde in de tijd, verlopen tussen de eerste dag der veiling en de toewijzing van het onroerend goed levert op een nieuw bekend geworden feit of omstandigheid, waarmede de rechter in prima geen rekening heeft kunnen houden en hetgeen oplevert een grond tot herziening.

Uitspraak a quo, voor zover de schade, geleden door de verkoop slechts ten dele ten laste van gerequesteerde is gebracht, vernietigd en gerequesteerde belast met de volledige schade.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.) N.R. No. 1781.

(Zie ook nos. 1223 en 1224).

Beslissingen betreffende bevoegdheid

- No. 1264. **RAAD RECHTSHERSTEL AFD. RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE**, 8 Nov. 1950. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

De overgang van de taak van de commissie zoals bedoeld in art. 46 Besluit A 6 (Corvo) op de Raad voor het Rechtsherstel en de delegatie der bevoegdheden dier commissie ingevolge art. 53 Besluit A 6 op de Afdeling Beheer en Afdeling Effectenregistratie brengt niet mede, dat deze beslissingen aan hoger beroep zouden zijn onderworpen, ingevolge art. 18 E 100, terwijl die van de Corvo dit niet waren.

Uit niets blijkt dat het de bedoeling van de wetgever zoude zijn geweest, de taak van de Raad anders te regelen dan zoals deze bij de Corvo was en een beroepsinstantie in het leven te roepen.

Appellanten niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (A 6) artt. 46, 53; Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 18.) N.R. No. 1780.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 127. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 5 Maart 1951. (Volledige Afdeling).

Terzake van verkrijging van aandelen op naam in regelmatig beursverkeer geldt — anders dan bij aandelen aan toonder — niet de presumptie van goede trouw.

Eigen goede trouw op het tijdstip der verkrijging moet aannemelijk worden gemaakt.

Verweerder heeft nagelaten een onderzoek in te stellen naar de keten van zijn rechtsvoorgangers.

Goede trouw van verweerder zelf is niet komen vast te staan.

Vroegere eigenaar in eigendom hersteld.

In de zaak:

Mr. J. C. Warendorf te Amsterdam, verzoeker (aanvraag tot herstel van recht ingediend met formulier 5/11546 door bemiddeling van Willems & Cie., Amsterdam)

contra:

Prof. Dr. F. L. van Muiswinkel te 's-Gravenhage, verweerder (aanmeldingsformulier OA 136685 ontvangen van het inleveringskantoor de Nederlandsche Middenstands Bank N.V. te 's-Gravenhage)

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie de navolgende beslissing.

Overwegende, dat uit de door de N.V. Utrechtse Hypotheekbank verstrekte inlichtingen en overgelegde stukken is gebleken, dat verzoeker op 24 Mei 1938 eigenaar en bezitter is geworden van het niet volgestorte aandeel op naam, Serie B, No. 2422 B waarop 10 % was gestort in de N.V. Utrechtse Hypotheekbank en bij de verhoren niet is betwist, dat verzoeker het bezit daarvan heeft verloren doordat zijn bankier het gedurende de bezetting heeft ingeleverd bij de Firma Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, zulks ter uitvoering van de door de bezetter getroffen maatregelen opzichtsens het Joodse vermogen, die geacht moeten worden nimmer van kracht te zijn geweest;

Overwegende, dat verzoeker het bezit van het effect alzo verloren heeft op andere dan rechtmatige wijze en herstel van recht heeft te geschieden, tenzij aan verweerder erkenning van eigendom moet worden verleend;

Overwegende dienaangaande:

dat ten processe vaststaat, dat het bepaalde onder a, b, c en d van het eerste lid van art. 53 van het Besluit E 100 zich niet tegen erkenning van verweerder als eigenaar verzet en nog slechts is te onderzoeken of verweerder een der in artikel 53, lid 2, vermelde feiten als titel voor zijn eigendomsrecht heeft aannemelijk gemaakt;

dat verweerder er zich op heeft beroepen, dat hij het effect na 9 Mei 1940 onder bezwarende titel en te goeder trouw heeft verkregen en hij van die, door verzoeker betwiste stelling, bewijs heeft te leveren;

Overwegende daaromtrent:

dat door de schriftelijke verklaring van de Nederlandsche Middenstands-bank, d.d. 22 October 1948, aannemelijk is gemaakt, dat verweerder het effect verkreeg onder bezwarende titel, immers tegen voldoening van een koopprijs van 100 % of f 100,—, terwijl tevens is gebleken door overlegging der desbetreffende afschriften, dat verweerder op 14 Juni 1944 het verzoek tot overschrijving van het litigieuse effect heeft gedaan, waarna de N.V. Utrechtsche Hypotheekbank op 18 Juli 1944 de overschrijving ten name van verweerder op het aandeelbewijs heeft aangetekend;

Overwegende, dat thans slechts moet worden onderzocht of verweerder bij de verkrijging was te goeder trouw;

dat deze goede trouw moet hebben bestaan op het moment der eigendoms-

verkrijging en dan ook de eventuele goede trouw van de verkrijger of van diens lasthebber bij het sluiten der kooptransactie niet beslissend is;

dat voorts terzake van verkrijging van aandelen op naam niet — gelijk bij aandelen aan toonder wèl het geval is — geldt de presumptie van goede trouw in geval van verkrijging in regelmatig beursverkeer, zodat verweerder zijn goede trouw op het tijdstip der verkrijging aannemelijk moet maken;

dat verweerder hierin niet is geslaagd;

dat immers verweerder zelf het verzoek tot overschrijving van het liti-gieuse effect tezamen met zijn rechtsvoorganger, R. Zwolsman, tot de Utrechtsche Hypotheekbank heeft gericht;

dat, wil verweerder in de eigendom kunnen worden erkend, hij dus zelf bij het tekenen van dit verzoek te goeder trouw moet zijn geweest;

dat hij zich ter adstructie van zijn eigen goede trouw met name niet onder verwijzing naar art. 53, lid 5, van E 100 beroepen kan op de toen reeds eventueel bestaande gehoudenheid uit een kooptransactie ter beurze voor zijn lasthebber, daar deze bepaling voorzover hier van belang uitsluitend regelt in hoeverre een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel in geval van een voor hem bestaande gehoudenheid gemis aan goede trouw kan worden verweten;

dat derhalve een onderzoek naar het al of niet bestaan van een dergelijke gehoudenheid achterwege kan blijven zolang niet de eigen goede trouw van verweerder zelf is komen vast te staan;

Overwegende aangaande deze goede trouw:

dat art. 53 van E 100 een scherp onderscheid maakt tussen verkrijging van aandelen op naam en die van aandelen aan toonder;

dat voor de laatste categorie aan het gebruikmaken van het normale beursapparaat een grote betekenis wordt toegekend, in dier voege, dat de cliënt, die zulks heeft gedaan, tegen de gevolgen van het desondanks verkrijgen van slechte stukken in belangrijke mate bescherming wordt verleend;

dat de besluitwetgever, die de in F 272 vervatte wijzigingen van E 100 tot stand bracht, een zodanige bescherming kennelijk niet heeft willen verlenen aan verkrijgers van aandelen op naam en dan ook van verkrijgers van deze aandelen, ongeacht of het een verkrijging langs de gewone beurskanalen betreft, een verdergaande zorgvuldigheid moet worden verlangd dan dat zij zich bij de verkrijging van een te goede naam en faam bekend staande commissio-nair hebben bediend;

dat in het algemeen van iemand, die in Juni 1944 de eigendom van een aandeel op naam ging verkrijgen, mocht worden verwacht, dat hij zich afvroeg of zich in de keten van zijn rechtsvoorgangers geen ondeugdelijke schakel bevond en dienaangaande een onderzoek instelde, zulks ongeacht of hij contractueel tot aanvaarding van het hem aangeboden aandeel was gehouden;

dat immers een contractueie betrekking geen grond van verontschuldiging kan vormen, tot verontachtzaming van de belangen van een derde eigenaar;

dat een onderzoek als hier bedoeld met betrekking tot een aandeel gelijk het onderhavige geredelijk bij de Utrechtsche Hypotheekbank had kunnen worden ingesteld;

dat het instellen van een dergelijk onderzoek temeer voor de hand lag, nu het betrof een niet-volgestort aandeel, terzake van welke aandelen het W.v.K. in art. 39 uitdrukkelijk het houden van een register, waarin de namen van alle houders van niet-volgestorte aandelen zijn opgenomen, voorschrijft;

dat dit onderzoek, hetwelk zich niet had mogen beperken tot het enkele nazien in het aandeelhoudersregister, doch zich had dienen uit te strekken tot het kennismaken van de daaraan ten grondslag liggende verzoeken tot overschrijving, de werkelijke gang van zaken terstond aan het licht zou hebben gebracht, daar, gelijk uit de door de Utrechtsche Hypotheekbank bij haar schrijven van 16 Augustus 1949 overgelegde afschriften van verzoeken tot overschrijving blijkt, ten kantore van de Utrechtsche Hypotheekbank aanwezig was het verzoek tot overschrijving namens verzoeker door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, d.d. 8 Maart 1943, getekend;

dat verweerder, alvorens het verzoek tot overschrijving te doen, zich althans het aandeelbewijs had dienen te laten tonen, waaruit hem zou zijn gebleken, dat zijn rechtsvoorganger het aandeel eerst in Augustus 1943 had verworven,

hetgeen voor hem nog een spoorslag had moeten vormen tot het instellen van een nader onderzoek aangaande de deugdelijkheid van de keten der verkrijgingen;

dat verweerder zelfs niet heeft gesteld enig nader onderzoek te hebben overwogen en evenmin feiten heeft aangevoerd, waaruit zou kunnen volgen, dat in het onderhavige geval, ondanks de hiervoren gerelateerde feiten, een dergelijk onderzoek redelijkerwijze niet van hem te vergen was;

dat derhalve, nu de goede trouw van verweerder zelve niet is komen vast te staan, aan verzoeker herstel in de eigendom kan worden verleend;

Overwegende, dat art. 54, lid 2, j^o. art. 26 bepalen, dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, wanneer zulks in verband met het aan een vroegere bezitter te verlenen herstel in de eigendom haar noodzakelijk voorkomt, tevens de gevolgen van de herleving der rechtsbetrekkingen kan regelen;

Overwegende, dat verzoeker na 5 Mei 1945 van de L.V.V.S. met betrekking tot bovengenoemd effect als voorschot en/of uitkering gelden heeft ontvangen, welke geheel of gedeeltelijk aan de tegenwoordige bezitter ten goede dienen te komen.

Dat het derhalve noodzakelijk is, dat deze gelden, die door L.V.V.S. aan verweerder dienen te worden uitgekeerd door verzoeker worden teruggestort bij de L.V.V.S.

BESLISSENDE:

- I. Herstelt verzoeker in de eigendom van genoemd effect.
- II. Bepaalt, dat het bedrag ad f 24,—, dat door verzoeker, van de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.) na 5 Mei 1945 als voorschot en/of uitkering met betrekking tot het litigieuze effect werd ontvangen, op 5 Mei 1951 door verzoeker bij de L.V.V.S. dient te worden teruggestort, zulks tegen afgifte door de L.V.V.S. van een door de L.V.V.S. gefiatteerd afschrift der onderhavige beslissing; één en ander met dien verstande, dat deze terugstorting achterwege zal blijven, indien voor bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel aan verzoeker mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval verzoeker, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen.
- III. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — het couponblad van bovengenoemd effect, of, voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is, het gehele effect na overlegging van het sub II bedoelde door de L.V.V.S. gefiatteerd afschrift van de onderhavige beslissing, waaruit blijkt, dat het voorschot resp. de genoten uitkering bij de L.V.V.S. door verzoeker bij de L.V.V.S. werd teruggestort, op 5 Juni 1951 uit te leveren aan Willems & Cie., Amsterdam ten behoeve van verzoeker dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan Willems & Cie. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot verzoeker staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien voor bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- IV. Bepaalt, dat verweerder aan verzoeker zal betalen de door hem sedert de verkrijging van bovengenoemd effect genoten opbrengsten.
- V. Bepaalt, dat verweerder, zodra zowel aan de sub II vermelde uitlevering als aan de sub IV vermelde betaling zal zijn voldaan, crediteur wordt in plaats van verzoeker voor het bedrag, dat terzake van de verkoop van bovengenoemd effect door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.), ontvangen is.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 tot en met 7, 9 en 10).

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nos. 90/96 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore: Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. St. Crt. 13-3-'51, nr. 51).

Verklaring Société Anonyme Aero Bank en liquidation tot vijandelijk onderdaan.

In de Nederlandse Staatscourant van 12 Maart 1951, no. 50, is gepubliceerd een beschikking van de Minister van Justitie, gedateerd 8 Maart 1951, 6e Afdeling, no. 2276, waarbij de Société Anonyme Aero Bank en liquidation te Parijs met ingang van de dag van publicatie dezer beschikking tot vijandelijk onderdaan is verklaard.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Rechtsherstel van verbeurdverklearde onroerende goederen.

Het is enige malen, voornamelijk in Friesland, voorgekomen, dat Joodse onroerende goederen, gekocht door een foute oorlogskoper, door een Tribunaal verbeurd werden verklaard.

Deze verbeurdverklaring staat het rechtsherstel niet in de weg. Het enige gevolg is, dat naast de oorlogskoper ook de Staat belanghebbende is bij het geschil. Immers, de Staat moet medewerken om het perceel weer ten name van de oude eigenaar te doen stellen en de oorlogskoper moet het ten onrechte door hem genoten exploitatiesaldo teruggeven.

Een twistpunt tussen oorlogskoper en Staat is echter de vraag, aan wie van beiden de vordering op de N.G.V., wegens de door deze in ontvangst genomen koopsom, toekomt.

Daar het de Afdeling Onroerende Goederen niet gelukte partijen hieromtrent tot overeenstemming te brengen, is deze vraag via een proces-verbaal van zwaarigheden aan de Afdeling Rechtspraak voorgelegd. Teneinde de oude eigenaar niet te duperen werd het geschil gedeeltelijk minnelijk geregeld, d.w.z. de koopovereenkomst en de tenaamstelling van de Staat werden nietig verklaard en het perceel weer ten name van de oude eigenaar gesteld.

Het Ned. Beheersinstituut optredende voor de Staat der Nederlanden krachtens art. 7 van het K.B. H 336 d.d. 27 September 1946, verzocht aan de Afdeling Rechtspraak de vordering op de N.G.V. aan de Staat toe te wijzen en voerde als argumenten aan, dat aan de Staat als laatste eigenaar van het perceel deze vordering toekomt en dat toewijzing van de vordering aan de oorlogskoper zou neerkomen op revisie van het Tribunaalvonnis of het verlenen van gratie.

De oorlogskoper (gerequestreerde) verzette zich tegen deze eis, aanvoerende, dat, al moge het in het algemeen juist zijn, dat de vordering op de N.G.V. aan de laatste eigenaar wordt overgedragen, omdat deze de koopsom heeft betaald voor een overdracht, die achteraf nietig wordt verklaard, zulks in casu onbillijk en onredelijk zou zijn, omdat de Staat geen koper was en dus geen praestatie heeft gedaan.

De Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen adviseerde de vordering aan de oorlogskoper toe te wijzen.

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak overwoog in haar uitspraak d.d. 29 September 1950:

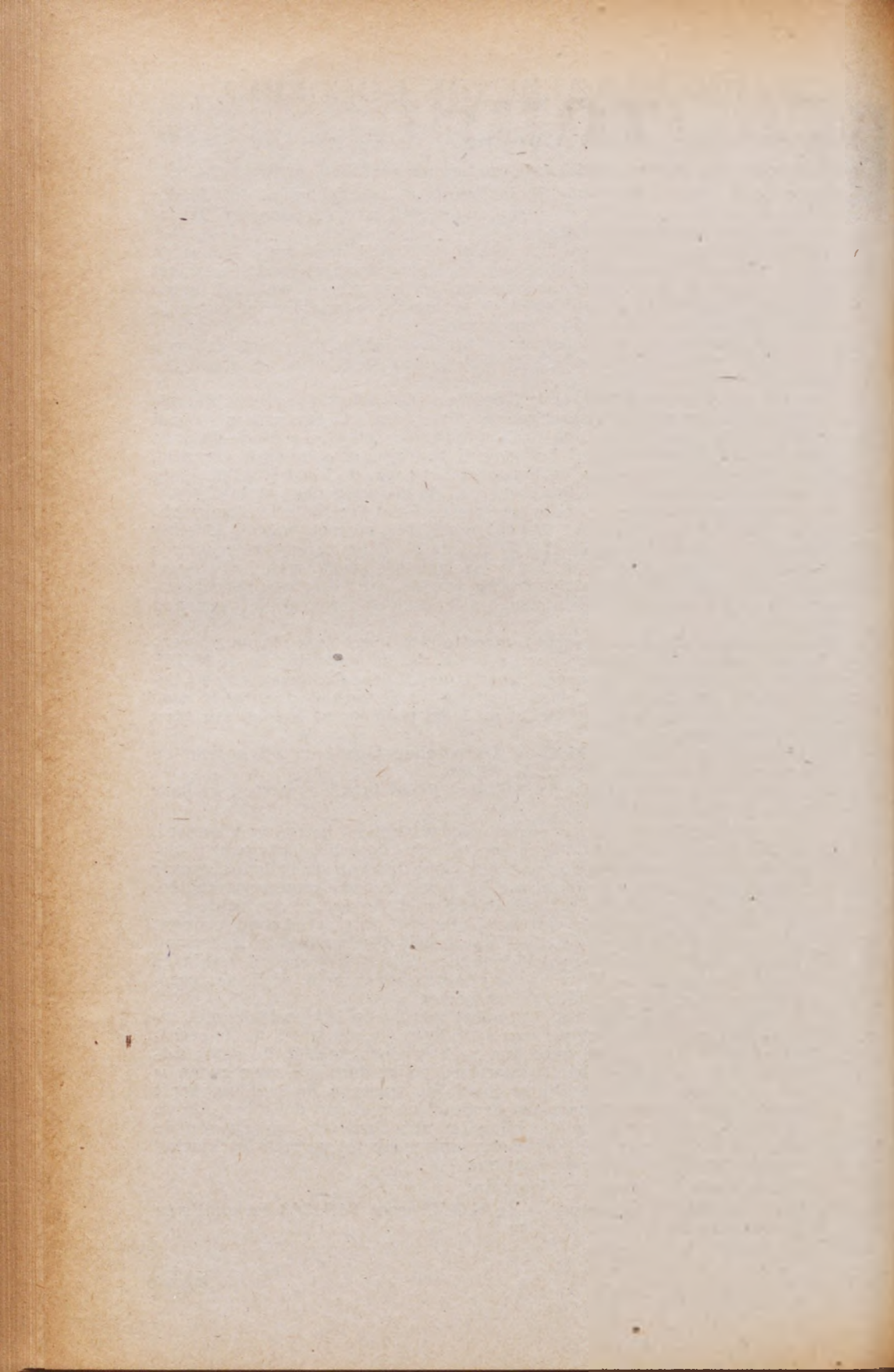
„O. dat het standpunt van requestrant uitsluitend hierop is gebaseerd, dat de Staat krachtens de te zijnen behoeve door het Tribunaal uitgesproken verbeurdverklaring van het pand daarvan de laatste eigenaar is geweest en de Raad, ook al zou hij deze uitspraak ongewenst achten, de als zodanig bedoelde strafmaatregel niet vermag te verzachten;

O. dat bij de uitspraak van het Tribunaal van het Arrondissement Leeuwarden (5e Kamer) d.d. 18 Maart 1946 (Tribunalen in Nederland 1946 no. 285) het meergenoemde pakhuis met erf is verbeurd verklaard „behoudens de rechten, welke de vroegere eigenaar J. of diens rechtverkrijgenden daarop kunnen doen gelden”;

O. dat, daargelaten of het Tribunaal terecht op het rechtsherstel inzake dit pand heeft trachten vooruit te lopen, in elk geval, nu de rechtverkrijgenden van J. in deze hun rechten doen gelden, de verbeurdverklaring geen effect heeft gesorteerd en er derhalve geen reden is om de vordering op de Duitse instantie, waaraan de betaling heeft plaats gehad, toe te kennen aan de Staat en niet aan de koper, die de betaling heeft gedaan en die bij wijze van straf ten aanzien van de aankoop van het pand blijkens het vonnis reeds tot verbeurdverklaring van een geldsom is veroordeeld; enz.

Rechtdoende in Naam der Koningin:

Verstaat, dat de vordering op de N.G.V. groot f 1.713,83 toekomt aan gerequestreerden, enz.”

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

15 APRIL 1951

NUMMER

13

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12780

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSpraak: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032

SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . . 116033

GRIFFIER 116034

CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstak ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL.

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR.
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR / 25.-

UITGAVE VAN

Drukkerij-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD”

Scheepmakersstraat 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wandelbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	676
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	681
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	687
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	687
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/35 tot en met 51/42	pag. 97 tot en met 112

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 95. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy plv.), 5 April 1951 (i.z. Brinks/N.B.I.
(Zwaveling).

Van het voormalig vermogen van een Duitse grensboer is de boerderij op 8 November 1949 verkocht; verkoop in stand gehouden evenals het besluit tot — door het algemeen belang en de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep gevorderde — verkoop der losse gronden.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, Rijksduitsers, bij zijn initieel beroepschrift aan Ons heeft verzocht te vernietigen het op voor hem onbekende datum door het N.B.I. genomen besluit tot verkoop van de in eigendom op de Staat overgegangene landbouwgronden, tezamen groot ± 18 h.a. en gelegen in de gemeente Coevorden, welke gronden tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stblid E 133) aan hem hebben toebehoord, alsmede — voor het geval op de dag van Onze uitspraak reeds tot verkoop mocht zijn overgegaan — de ten aanzien van die gronden gesloten koopovereenkomst;

Overwegende, dat in het aanvullend request van appellant van Ons wordt gevorderd vernietiging van de na de indiening van het initieel request — n.l. op 20 December 1950 — aan hem bekend geworden verkoop van een eveneens bij de inwerkingtreding van E 133 in eigendom op de Staat overgegangene, voordien aan appellant toebehoord hebbende boerderij, gelegen te Oosterhesselen, zijnde deze verkoop op 8 November 1949 door het N.B.I. geëffectueerd tegen de prijs van f 42.000.—;

Overwegende, dat tegen de voorgenomen verkoop der landerijen en tegen de reeds tot stand gebrachte verkoop der boerderij namens appellant bij requeste en ter zitting de navolgende grieven zijn voorgebracht:

1. Tot verkoop van appellant's voormalig vermogen had niet besloten mogen worden — en a fortiori had een zodanig besluit niet tot uitvoering mogen worden gebracht — alvorens op het op 9 September 1948 ingediende ontvindingsverzoek, dat naar appellant's overtuiging voor toewijzing in aanmerking komt, definitief was beslist. In dit verband is nog door appellant gewezen op de mogelijkheid, dat hij binnenkort zal worden gehernaturaliseerd, waardoor zou komen vast te staan, dat zijn vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, naar hem terugkeert;
2. De verkoop der landerijen en van de boerderij wordt, respectievelijk werd, niet gevorderd door een der in art. 11, lid 2, E 133 limitatief opgesomde gronden;
3. Elke vervreemding van ingevolge de bepalingen van E 133 van appellant op de Staat in eigendom overgegangene objecten is voor appellant nadelig, nu hem daarvan, indien hij niet of niet langer als vijandelijk onderdaan zal worden aangemerkt, slechts de opbrengst zal worden gerestitueerd, waarmede hij, gezien de onmogelijkheid om daarover in Duitsland de beschikking te verkrijgen, weinig is gebaat;

Overwegende, dat partij Zwaveling heeft aangevoerd, dat de op een afstand van 25 Km. van de grens liggende boerderij sedert 16 jaren aan hem, Zwaveling, was verpacht;

dat hij, indien de boerderij aan een ander was verkocht, haar vroeg of laat zou hebben moeten ontruimen;

dat de door hem betaalde koopprijs — waartegen door appellant geen bezwaar is gemaakt — door de Grondkamer is vastgesteld en slechts door hem betaald is kunnen worden, nadat hij een aan hem toebehorend woonhuis in Coevorden had verkocht;

dat hij bovendien ten aanzien van het aangekochte pand een hypotheekovereenkomst heeft moeten sluiten;

dat hij, om als koper van de boerderij in aanmerking te komen, een aan hem toebehorend stuk grond, groot 1.55 h.a., aan een derde heeft moeten afstaan;

dat hij derhalve door vernietiging der litigieuze overeenkomst in zijn vermogen zou worden geschaad en daarenboven als pachter in een onzekere positie zou komen te staan tegenover Brinks, met wie zijn verstandhouding slecht is geworden;

Overwegende, dat door het N.B.I. tegen appellant's grieven naar voren is gebracht, dat volgens Onze constante jurisprudentie het beginsel, dat tot snelle liquidatie althans realisatie van vijandelijk vermogen moet worden overgegaan, slechts uitzondering behoort te lijden, indien de ontvijanding van de voormalige eigenaar van zodanig vermogen waarschijnlijk is te achten, hetgeen noch op het ogenblik, waarop tot verkoop der landerijen werd besloten, n.l. in het najaar 1949, noch bij de verkoop der boerderij, op 8 November 1949, het geval is geweest, zijnde immers eerst daarna door een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad verandering gekomen in de tot dan toe heersende opvatting, dat ontvijanding van een in Duitsland wonende Duitser met de bepalingen van het verdrag van Parijs in strijd is;

Overwegende, dat volgens het N.B.I. de verkoop van de boerderij is geschied en het besluit tot verkoop der landerijen is genomen niet alleen in het algemeen belang, dat bij een snelle liquidatie is gebaat, maar ook in het belang van de landbouwsector, waar toch een rationele verkaveling, zoals die was geprojecteerd in het „Grondruilplan Coevorden” van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Veeteelt, in het belang van de Nederlandse landbouw moet worden geacht;

dat door de verkoop der boerderij en door de daarmee gepaard gaande afstand door Zwaveling van een aan hem toebehorend stuk land aan dit project een begin van uitvoering is gegeven;

dat daarop in het kader van dit plan andere, niet voor deze procedure relevante ruilingen en koopovereenkomsten zijn tot stand gekomen en dat, indien de voorgenomen verkoop van de litigieuze landerijen geen voortgang vindt en/of de verkoop der litigieuze boerderij wordt vernietigd, het „Grondruilplan Coevorden” niet kan worden doorgevoerd en de uitvoering daarvan, voorzover geschied, ongedaan zou moeten worden gemaakt, hetgeen tot schier onoverwinnelijke moeilijkheden en tot aanzienlijke schade voor de bedrijfstak van de landbouw aanleiding zou geven;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft bestreden, dat appellant, indien hij te eniger tijd niet of niet langer als vijandelijk onderdaan zou moeten worden beschouwd, van de verkoop der ten processe bedoelde objecten schade zou ondervinden, voerende het N.B.I. aan, dat hem alsdan de opbrengsten zou worden uitgekeerd, vermeerderd met de uit herbelegging verkregen winsten;

Overwegende, dat de Voorzitter van de Arnhemse Kamer van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, rechtdoende op een namens appellant bij request van 15 December 1950 aanhangig gemaakte vordering in kort geding, aan het N.B.I. heeft verboden de voorheen aan appellant toebehoord hebbende, in de gemeente Coevorden gelegen, losse grond te verkopen, zolang niet door Ons een beslissing zou zijn genomen in de onderhavige beroepsprocedure;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat naar aard en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen een spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen door het algemeen belang wordt gevorderd, zoals wordt bevestigd zowel door de

Memorie van Toelichting op het bij Koninklijke Boodschap van 17 Maart 1951 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden Wetsontwerp tot het vaststellen van regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van het Besluit Vijandelijk Vermogen met de woorden: „Van den beginne af aan is het de bedoeling geweest om het gehele vijandelijke vermogen — al dan niet geliquideerd — te bestemmen voor reparatie, d.w.z. voor de financiering van de vergoeding voor oorlogsschade”, als door de tekst van het tweede lid van art. 4 van dit Ontwerp, luidende: „De opbrengst van het in het vorige lid bedoelde” (d.i. het vóór het inwerkingtreden van dit artikel van rechtswege in eigendom op de Staat overgegangene Duits-vijandelijke-) „vermogen komt ten bate van de algemene middelen en wordt bestemd tot bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van de algemene oorlogsschade”;

Overwegende, dat een beroep op het algemeen belang uit hoofde van de wenselijkheid ener snelle liquidatie slechts kan falen, indien op het tijdstip, waarop de liquidatie wordt uitgevoerd, met grote mate van waarschijnlijkheid is te verwachten, dat de voormalige eigenaar van het betrokken vermogen zal worden ontvijand en diens gevolgde dit vermogen of wat er voor in de plaats is gekomen naar hem zal terugkeren;

Overwegende, dat de verkoop der boerderij, geëffectueerd in een tijd, waarop — naar het N.B.I. terecht heeft betoogd — niet kon worden verwacht, dat appellant voor ontvijanding in aanmerking zou komen, in het algemeen belang en derhalve bevoegdlijk is geschied;

Overwegende, dat het algemeen belang eveneens vorderde, dat zowel de boerderij als de landerijen werden betrokken in het „Grondruilplan Coevorden”;

dat toch van de in het betreffende gebied gelegen landbouwgronden de productie aanmerkelijk diende te worden opgevoerd, hetgeen — gezien de zeer ongunstige ligging van vele dezer gronden ten opzichte van het bedrijf, waarbij zij in exploitatie waren — zonder een ver doorgevoerde herverkaveling onmogelijk was, terwijl andere bedrijven te klein waren om economisch te worden geëxploiteerd en derhalve dringend uitbreiding behoeften;

dat de maatregelen tot verhoging van de landbouwproductie in Januari 1947 werden ingezet met een in opdracht van de Rijkslandbouwconsulent voor Drenthe uitgevoerde registratie der in Coevorden en omgeving gelegen landbouwgronden, waarna door deze contact werd opgenomen met de eigenaren, waaronder het N.B.I. qq. de Staat als eigenaar van het Duits vijandelijke vermogen, waarbij het N.B.I., overeenkomstig de toen heersende opvatting, dat in Duitsland wonende Duitsers niet voor ontvijanding in aanmerking kwamen, zich accoord heeft verklaard met de verkoop hunner voormalige landelijke eigendommen aan daartoe door de Rijkslandbouwconsulent aangewezen Nederlanders;

dat, nadat de Directeur-Generaal van de Landbouw op 21 September 1949 met het inmiddels door alle betrokkenen aanvaarde „Grondruilplan Coevorden” zijn volle instemming had te kennen gegeven, terstond met de tenuitvoerlegging een aanvang is gemaakt;

dat, voorzover de in het kader van het plan te sluiten ruil- en koopovereenkomsten nog niet zijn geëffectueerd, voorlopige overeenkomsten zijn getroffen en dat voor de definitieve overeenkomsten de volmachten reeds door de aspirant-kopers zijn getekend;

dat het losmaken van èen schakel dit gecompliceerde saneringsplan zou doen mislukken;

dat, indien dit grondplan zou mislukken, de aan deze mislukking verbonden gevolgen van dien aard zouden zijn, dat de Rijkslandbouwdienst — die dan het vertrouwen van de grondeigenaren verloren zou hebben — geen medewerking zou vinden voor welk ander grondruilplan dan ook, zodat een sanering der grondexploitatie voorlopig niet mogelijk zou zijn;

Overwegende, dat de verkoop der boerderij, die, zoals de Hoofd-assistent van de Rijkslandbouwconsulent het ter zitting uitdrukte, „de hoeksteen van het gehele plan” vormde, voorts wordt gevorderd door de juiste verhoudingen in het landbouwbedrijf, aangezien vele in het Coevordense gebied zelfstandig gevestigde landbouwers, zich in de huidige tijdsomstandig-

heden niet of nauwelijks kunnen handhaven, indien zij niet over meer grond de beschikking verkrijgen;

Overwegende, dat het N.B.I. derhalve tot verkoop der boerderij bevoegd was en tot verkoop der landerijen nog bevoegd is, omdat deze transacties werden — en, voorzover de landerijen betreft, nog worden — gevorderd zowel door het algemeen belang als door de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep;

Overwegende, dat de vraag, of het N.B.I. in een bepaald geval van een aan dit Instituut toegekende bevoegdheid tot verkoop van krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen onder zijn beheer gesteld vermogen terecht gebruik heeft gemaakt, of voornemens is gebruik te maken, mede is onderworpen aan het ingevolge art. 11, lid 4, E 133 bij Ons aan te brengen beroep;

Overwegende ten aanzien van het door het N.B.I. gevoerde beleid ten aanzien van de op 8 November 1949 geëffectueerd verkoop der boerderij;

dat aan de juistheid van dit beleid op het tijdstip, waarop de koopovereenkomst is gesloten, geen twijfel kan bestaan, alleen reeds omdat op dit tijdstip geen tegenstrijdig belang zich tegen deze in het algemeen belang verichte vervreemdingshandeling heeft verzet;

dat de koper der boerderij destijds evenmin als het N.B.I. heeft kunnen vermoeden, dat ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat in eigendom overgegaan vermogen van in Duitsland wonende Duitsers naar hen zou kunnen terugkeren;

dat Wij in de omstandigheid, dat de destijds daaromtrent geldende mening tengevolge van een uitspraak der Afdeling Rechtspraak wijziging heeft ondergaan, geen aanleiding kunnen vinden om ten detrimente van Zwaveling, die geheel te goeder trouw tot de koopovereenkomst is toegetreden, de vernietiging dezer overeenkomst uit te spreken, te minder nu Zwaveling's verhouding tot appelland, van wie hij de boerderij reeds 16 jaar in pacht had gehad, na het tot stand komen der koopovereenkomst van zodanige aard is geworden, dat hij zal moeten vrezen op den duur niet als pachter te worden gehandhaafd;

Overwegende, dat Wij bij de beschouwing van de vraag, of het N.B.I. terecht van mening is, dat het alsnog moet overgaan tot verkoop der vóór de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan appelland toebehoord hebbende percelen losse grond, zullen uitgaan van de tussen partijen in confesso zijnde veronderstelling, dat appelland, aangezien hij tijdens de bezetting van zijn anti-nationaal-socialistische gezindheid blijk heeft gegeven, o.a. door zoveel hem dat mogelijk was Nederlanders tegen de bezettingsmaatregelen te beschermen, naar de thans geldende maatstaven voor ontvinding in aanmerking zou komen;

dat appelland, deze mening eveneens vooropstellende, heeft betoogd, dat de litigieuze landbouwgronden, welke aan de grens zijn gelegen, één geheel hebben gevormd met zijn in Duitsland gevestigd landbouwbedrijf en zo spoedig mogelijk weer daarbij zouden moeten worden gevoegd;

dat het bovendien voor hem een groot verschil uitmaakt of zijn voormalige goederen naar hem terugkeren, dan wel of voor hem uit de bij verkoop daarvoor in de plaats komende opbrengst een K.-rekening wordt geopend in Nederlandse guldens, waarvoor hem slechts beperkte beleggingsmogelijkheden openstaan, terwijl dan nog de rente niet naar Duitsland mag worden overgemaakt;

dat volgens een door het N.B.I. overgelegde gespecificeerde opgave van de thans bedoelde losse gronden 7.91.70 h.a. bij appelland in gebruik waren, terwijl hij de resterende 10.17.70 h.a. aan anderen had verpacht;

dat Ons voorts uit ambtshalve ingewonnen inlichtingen is gebleken:

dat appelland een gedeelte van de door hem in Duitsland geëxploiteerde boerderij, mitsgaders ongeveer 24 h.a. van de daarbij behorende grond, heeft verpacht en thans zelf daarvan nog 16.87 h.a. in exploitatie heeft;

dat appelland bovendien in pacht heeft uitgegeven een andere boerderij met 16 h.a. grond, alles eveneens in Duitsland gelegen en aan hem toebehoorende;

dat onder deze omstandigheden moeilijk is aan te nemen, dat appelland's in Duitsland gelegen bedrijf staat of valt met de terugkeer naar hem van

de 7.91.70 h.a. gronds, welke hij van zijn in Nederland gelegen landerijen in gebruik heeft gehad en dat van een bedreiging van appellant's bestaan niet in het allerminst kan worden gesproken;

Overwegende, dat Wij dan ook van oordeel zijn, dat het N.B.I., het belang van appellant afwegende tegen zowel het algemeen Nederlands belang als de betekenis, welke ter plaatse moet worden toegekend aan de juiste verhoudingen in het landbouwbedrijf, terecht heeft gemeend geen wijziging te moeten aanbrengen in zijn op grond van art. 11, lid 2, E 133 genomen besluit tot verkoop der litigieuse landerijen, weshalve Wij appellant's vordering tot vernietiging van het desbetreffende besluit van het N.B.I. zullen afwijzen;

Overwegende, dat Wij appellant als de in zijn beide vorderingen in het ongelijk gestelde partij in de op deze procedure gevallen kosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen appellant's vorderingen af;

Veroordelen appellant in de op deze procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op f 100.— en aan de zijde van partij Zwaveling op f 50.—.

Aldus enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Rectificatie.

In de „kop” van de uitspraak 51:29 van de Afdeling Rechtspraak in Rechtsherstel no. 12 van 31 Maart 1951 staat een storende drukfout.
In plaats van „onbehoorlijk onderzoek” moet gelezen worden „behoorlijk onderzoek”.

No. 51:35

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
17 Maart 1949. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Karni en van Haeften).

Verweerder, een schilderij kopende tijdens de bezetting op een veiling zonder naar de herkomst een onderzoek in te stellen, is niet te goeder trouw in de zin van art. 32 E 100.

Verzoekster hersteld in de eigendom van het schilderij, waartegenover de vordering ter zake van de koopsom aan verweerder moet worden gecedeerd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien vorenstaand verzoekschrift;
Gehoord requetrante bij monde van Mr. Th. Bakker, advocaat te 's-Gravenhage, het Nederlandse Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr. J. P. van Loon, zomede na te noemen K. Legat en F. M. Maintz in persoon;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat de inboedel van requetrante, die van Joodse bloede is, in 1940 was opgeslagen bij de N.V. Transatlantica Transport- en Scheepvaartbedrijf te Rotterdam, alwaar deze inboedel, waartoe onder meer behoorde het ten requeste bedoeld schilderij van Pissarro, voorstellende een havengezicht, op 26 Juli 1943 is in beslag genomen door de Sammelvervalting Feindlicher Hausgeräte en op 13/15 October 1943 bij de N.V. Vendu-Notarishuis te Rotterdam in het openbaar is verkocht; dat voormeld schilderij toen voor K. Legat, wonende te 's-Gravenhage, wiens vermogen thans onder beheer van het Beheersinstituut staat, is gekocht door de commissionair Kusters voor de prijs van f 12.700,— welke koop zou zijn geschied ten behoeve van de toen in Zwitserland verblijfhoudende compagnon van Legat, F. M. Maintz;

Overwegende, dat ter zitting de ont-

vankelijkheid van het onderhavige verzoek is betwist op grond, dat requetrante op 25 October 1944 de Duitse nationaliteit bezat en haar eigendommen op die dag van rechtswege in eigendom op de Staat zijn overgegaan, doch dit verweer faalt, vermits het onverenigbaar is met het door Legat zelve ingenomen standpunt, dat het hierbovengenoemd schilderij reeds op 13 of 15 October 1943 in diens eigendom is overgegaan;

Overwegende, dat voorts de ontvankelijkheid van requetrante is bestreden omdat voor de onderwerpelijke procedure geen toestemming van het Beheersinstituut is verkregen;

Overwegende, dat dit verweer, gelijk uit het ten deze door het Beheersinstituut ingenomen standpunt blijkt, feitelijke grondslag mist en dus moet worden verworpen;

Overwegende, wat de zaak zelve betreft, dat requetrante heeft verzocht de hierbovenbedoelde koopovereenkomst nietig te verklaren met bevel tot teruggave van het schilderij aan haar, zulks op grond, dat dit schilderij door Kusters, althans door Legat, althans door Maintz is gekocht zonder naar de herkomst inlichtingen in te winnen, hoewel het in 1943 van algemene bekendheid was, dat op veilingen geregeld door de Duitse overheid wederrechtelijk bezittingen van personen van Joodse bloede werden geveild, en mitsdien de koper niet als bezitter te goeder trouw kan worden beschouwd;

Overwegende, dat zowel Legat als Maintz dit laatste hebben betwist, daartoe aanvoerende, dat de N.V. Vendu-Notarishuis te Rotterdam niet bekend stond als ene instelling, alwaar Joodse goederen werden geveild en voorts van algemene bekendheid is, dat veilinghouders als deze geen inlichtingen verschaffen over de herkomst van de in veiling gebrachte goederen;

Overwegende, dat deze feiten wellicht van belang zouden zijn indien het

betreft goederen van weinig of geen onderscheidend karakter, doch zulks niet geldt bij aankoop van een schilderij als het onderwerpelijke, ten aanzien waarvan andere wegen open staan om zich omtrent de herkomst te vergewissen;

Overwegende, dat Legat ten einde zijn goede trouw aannemelijk te maken voorts heeft medegedeeld, dat hij alvorens tot aankoop over te gaan heeft geraadpleegd een in 1939 verschenen boek, gewijd aan het werk van Pissarro, waarin als eigenaar van het hierbedoelde havengezicht in 1906 staat vermeld een buitenlands collectionneur, wiens naam niet het vermoeden wekt, dat hij van Joodse bloede was;

Overwegende, dat ook dit naar het oordeel van de Raad niet voldoende is om de goede trouw van de koper te aanvaarden, vermits, ook indien zou worden aangenomen, dat het schilderij in 1939 nog in het bezit van diezelfde eigenaar zou zijn geweest, de omstandigheid enerzijds, dat in de jaren, gelegen tussen 1939 en het tijdstip der veiling, in verband met de oplopende prijzen, veel kunstbezit in andere handen is overgegaan en anderzijds, dat dit oorspronkelijk uit buitenlands bezit afkomstig werk tijdens de Duitse bezetting hier te land werd in veiling gebracht, bovendien niet door een veilinghouder, die in hoofdzaak kunstbezit pleegt te veilen, ieder en zeker deze handelaar, moest hebben weerhouden van aankoop van dit kunstbezit zolang niet met zekerheid voor hem vaststond, dat het niet betrof Joods bezit;

Overwegende dat, waar ten deze de koper er niet in is geslaagd zijn goede trouw aannemelijk te maken en voorts de rechtsbetrekking, welke nietigverklaring wordt verzocht, is ontstaan onder omstandigheden als bedoeld in artikel 23 f. art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, het door requestrante gedaan verzoek behoort te worden toegestaan;

Overwegende dat weliswaar is betwist, dat requestrante in 1943 eigenares van het hier bedoeld schilderij was, doch deze betwisting voldoende weerlegging vindt in de door requestrante alsnog overgelegde schrifturen, daaronder begrepen de door het Nederlandse Beheersinstituut ten aanzien van requestrante afgegeven non-enemy-verklaring, waaruit volgt, dat de bepaling van het eerste lid van artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen geacht

moet worden ten aanzien van requestrante buiten toepassing te zijn gebleven;

Overwegende dat, nu requestrante zich heeft bereid verklaard, in geval haar verzoek zou worden toegewezen, de rechten, welke zij eventueel ter zake van voormelde verkoop jegens de Sammelverwaling of anderen zou kunnen doen gelden, aan de koper over te dragen, deze cessie behoort te worden bevolen;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de ten requeste omschreven koopovereenkomst;

Beveelt het Nederlandse Beheersinstituut, of degene onder wiens berusting het ten requeste genoemd schilderij zich bevindt, dit aan requestrante af te geven;

Beveelt voorts de cessie als hierboven vermeld;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut als beheerder van het vermogen van Legat, in de kosten van het geding, aan de zijde van requestrante tot heden begroot op f 50.—.

No. 51/36

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
13 Januari 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Cal-
koen, Polak en van Opstall).

Verzoeker in zijn vordering uit onrechtmatige daad, ingesteld tegen de N.V. Vendu-Notarishuis, hierin bestaande dat het Venduhuis de koper niet op de herkomst van het schilderij heeft geattendeerd, zoals zijn plicht was, niet ontvankelijk verklaard.

Het gestelde onrechtmatig handelen van het Venduhuis kan niet geacht worden te zijn een gevolg van de uitgesproken nietigverklaring van de koopovereenkomst zoals bedoeld in art. 26 K.B. E 100.

De gevolgen dier nietigverklaring zijn in het vonnis d.d. 17 Maart 1949 (Zie R. No. 51/21) volledig geregeld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

(Zie R. No. 51/23).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift van Franz Moses Maintz, wonende te 's-Gravenhage d.d. 20 December 1949 en het daarop ingekomen antwoord van de N.V. Vendu-Notarishuis, gevestigd te Rotterdam d.d. 18 Maart 1950;

Gehoord de partijen, requestrant bij monde van zijn gemachtigde Mr. A. Jansen, advocaat te Rotterdam en gerequesteerde vertegenwoordigd door haar gemachtigde Mr. W. J. M. Berger, advocaat te Rotterdam;

Overwegende, dat requestrant stellende:

dat hij als Jood van destijds Duitse nationaliteit — thans ontviand zijnde — gedurende de bezettingstijd in Zwitserland heeft vertoefd;

dat zijn Oostenrijkse, thans eveneens ontviande, mede-firmant K. Legat in die jaren hun beider kunsthandel te Den Haag alléén heeft gedreven en daarbij requestrant's belangen zo goed mogelijk heeft waargenomen;

dat Legat het daarbij op een gegeven ogenblik geraden heeft geacht, om enige, aan requestrant opgekomen provenuen in goederen te beleggen en daartoe medio October 1943 op een veiling van de N.V. Vendu-Notarishuis, Haringvliet 96 te Rotterdam heeft doen aankopen een schilderij van Pissarro, voorstellende een havengezicht — zijnde Legat's zaakwaarneming door requestrant naderhand ten volle bekrachtigd;

dat op 24 September 1947 bedoeld schilderij door een beweerdelijk oorspronkelijk eigenaresse, Käthe Schlesinger, bij de Raad is opgevorderd van Legat, subs. het Beheersinstituut (als toenmalige beheerder van Legat's vermogen, subs. Maintz), aangezien het stuk in Juli 1943 door de Sammelverwaltung Feindlicher Hausgeräte was inbeslaggenomen en daarna op last dezer Verwaltung door het Vendu-Notarishuis was geveild;

dat deze eis ondanks door Legat en thans requestrant gevoerd verweer door de Raad op 17 Maart 1949 is toegewezen, zodat het schilderij, dat zich nog in de boedel van Legat bevond, door het Beheersinstituut aan Käthe Schlesinger is teruggegeven, terwijl voorts ten gunste van de koper, i.c. Legat, cessie is gelast van de rechten, die Käthe Schlesinger eventueel terzake van voormelde verkoop jegens de Sammelverwaltung of anderen zou kunnen doen gelden;

dat deze cessie op het ogenblik van indiening van het onderhavige request haar effect nog niet heeft gehad, zodat requestrant's schade voorlopig slechts kan worden aangeduid als te bedragen: de door Legat destijds aan het Vendu-Notarishuis betaalde koopprijs ad

f 12.700,— plus 10 % veilingkosten, minus de eventuele uitkering van een Sammelverwaltungsprovenu, welke hem door cessie zijdens Legat ten goede zal komen;

dat deze schade is veroorzaakt door bedoeld Venduhuis, ten deze gerequesteerde, omdat immers deze N.V. de koper niet op de herkomst van het schilderij heeft geattendeerd zoals haar plicht was, zodat dit schuldig nalaten's mans onbekendheid met die herkomst heeft opgeleverd;

dat gerequesteerde door te handelen als vorenomschreven, jegens requestrant een onrechtmatige daad heeft begaan, welke haar verplicht, de hem daardoor berokkende schade als voormeld te vergoeden (vgl. laatstelijk Raad voor het Rechtsherstel Amsterdam d.d. 20 September 1948, N.R. No. 1402);

dat de onderhavige veilingverkoop door de Raad bij zijn opgemaakte uitspraak d.d. 17 Maart 1949 reeds is nietigverklaard, omdat zij een rechtsbetrekking opleverde, ontstaan onder de omstandigheden als bedoeld in E 100 artt. 23 j°. 25;

dat requestrant's onderhavig verzoek mitsdien neerkomt op een uitnodiging aan dit College, om conform E 100 art. 26 alsnog de gevolgen dier nietigverklaring te regelen;

heeft verzocht de N.V. Vendu-Notarishuis te Rotterdam te veroordelen tot betaling aan requestrant van een bedrag groot f 13.970,— verminderd met wat hem aan gecedeerde Sammelverwaltungsprovenuen alsnog ten goede mocht komen, vermeerderd met 5 % compensatoire interessen, gerekend van 15 October 1943 af, kosten rechtens;

Overwegende, dat requestrant in dit verzoek niet kan worden ontvangen;

Overwegende toch, dat het gestelde onrechtmatig handelen van de N.V. Vendu-Notarishuis niet kan worden geacht te zijn een in art. 26 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bedoeld gevolg van de bij voormeld vonnis van de Raad d.d. 17 Maart 1949 uitgesproken nietigverklaring van de in dat vonnis bedoelde koopovereenkomst, van welke nietigverklaring de gevolgen overigens door de Raad bij voormeld vonnis volledig zijn geregeld;

RECHTDOENDE:

Verklaart requestrant in zijn verzoek niet ontvankelijk;

Veroordeelt hem in de kosten van het geding, aan zijde van de wederpartij tot heden begroot op f 50.—.

No. 51/37

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
4 Januari 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

Het N.V. Vendu-Notarishuis rechtstreeks aangesproken wegens het veilen, in opdracht van de Sammelverwalting, van schilderijen van verzoeker afkomstig.

Gerequesteerde had zich van te voren behoren te vergewissen, welke de herkomst van de te veilen goederen was. Vordering toegewezen en het bedrag der schadevergoeding gesteld op de opbrengst der goederen ter veiling.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).
(Zie R. No. 51/22).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van Salomon Anholt, wonende te New York City, U.S.A. —, het antwoord van het Vendu-Notarishuis N.V., gevestigd en kantoorhoudende te Rotterdam alsmede de door verzoeker overgelegde stukken;

Gehoord verzoeker bij monde van Mr. I. L. Hamburg, advocaat te Amsterdam, het Notarishuis bij monde van Mr. W. J. N. Berger, advocaat te Rotterdam;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat verzoeker, die een Jood is in de zin der Duitse verordeningen, blijkens zijn producties tot 1947 Nederlander was en sindsdien Amerikaan alsmede eigenaar in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer van de schilderijen G. Heda, Stilleven en Rotari, Meisje;

Overwegende dat voorts vaststaat, dat het Notarishuis op 8 December 1943 die schilderijen te Rotterdam in opdracht van de Sammelverwalting Feindlicher Hausgeräte heeft geveild en verkocht —, respectievelijk voor f 1.600,— en f 420,—;

dat blijkens de catalogus deze veiling — als „belangrijke kunstveiling” aangeduid —, plaats vond ten overstaan van een drietal Rotterdamse notarissen en daarbij in totaal ongeveer 400 schilderijen in veiling kwamen als-

mede een groot aantal kunstvoorwerpen, goud- en zilverwerken, enz.;

dat verzoeker er niet in geslaagd is de 2 genoemde schilderijen op te sporen;

dat hij — stellende, dat het Notarishuis door in opdracht van de Sammelverwalting de vermelde schilderijen te veilen, zich mede heeft schuldig gemaakt aan het wederrechtelijk optreden van de bezetter —, heeft verzocht:

1. nietig te verklaren de rechtsbetrekkingen, ontstaan door en uit het door gerequesteerde aanvaarden van de ten requeste omschreven opdracht tot veilen en de uitvoering ervan;

2. gerequesteerde te veroordelen om aan verzoeker tegen kwijting te betalen een bedrag van f 2.020,— respectievelijk zodanig bedrag als de Raad zal vermenen, dat behoort, met veroordeling van gerequesteerde in de kosten;

Overwegende, dat het Notarishuis het verzoek heeft bestreden op hierna voorzover nodig nog te vermelden gronden:

In Rechte:

Overwegende, dat het Notarishuis heeft aangevoerd, dat het sub 1 verzochte reeds daarom niet toewijsbaar is, nu tussen het huis en de bewuste schilderijen nimmer een rechtsbetrekking heeft bestaan, daar de aanvaarding en uitvoering van een opdracht tot veiling nimmer een rechtsbetrekking van het huis op die schilderijen heeft doen ontstaan en het huis die stukken slechts feitelijk enige tijd onder zich heeft gehad;

Overwegende, dat dit verweer moet worden verworpen, daar ingevolge art. 1 sub 2 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer onder rechtsbetrekking in de zin van dat besluit iedere vermogensrechtelijke betrekking moet worden verstaan en er zulk een betrekking ontstond tussen het huis en de schilderijen toen het de opdracht tot veiling aannam en uitvoerde;

Overwegende, dat het Notarishuis voorts heeft gesteld, dat het bij de verkoop „geheel te goeder trouw” was, daar het niet wist noch kon of behoorde te weten, dat de schilderijen uit Joods bezit afkomstig waren; dat zeker niet ieder optreden krachtens verordening 26/1940 op de behandeling van het zgn. vijandelijk vermogen —, welke verordening op de aan het Besluit

Bezettingsmaatregelen toegevoegde B-lijst staat —, onrechtmatig was; dat destijds niet was na te gaan of de Sammelverwalting niet bevoegd was goederen van zijn „vijanden” te verkopen;

Overwegende te dien aanzien, dat in de tijd, waarin goederen uit Joods bezit in belangrijke hoeveelheden door de bezetter ter veiling werden aangeboden, van gerequesteerde als veilinghoudster redelijkerwijze gevegd kon worden, dat zij bij het aanvaarden van veilingopdrachten de uiterste zorgvuldigheid in acht zou nemen, hetgeen medebracht, dat zij zich van te voren behoorde te vergewissen, welke de herkomst van de te veilen goederen was;

Overwegende, dat zulks in het onderhavige geval te meer plicht was, nu het aan gerequesteerde bekend was, dat de goederen ter veiling waren aangeboden door de Sammelverwalting, een Duitse instantie, die ook Joodse eigendommen in beheer had;

Overwegende, dat gerequesteerde heeft gesteld, dat zij nimmer heeft geweten en ook niet kon weten, dat requestrante eigenares van de goederen was, aangezien de Sammelverwalting de goederen onder dossiernummer in veiling bracht en de namen der eigenaren nimmer vermeldde, doch dit gerequesteerde niet kan baten, vermits zij eerst dan geacht zou kunnen worden de vereiste voorzichtigheid te hebben in acht genomen, inzien zou blijken, dat harerzijds navraag naar de eigendom der goederen is gedaan, doch haar pogingen om zich daaromtrent zekerheid te verschaffen hebben gefaald;

Overwegende, dat het Notarishuis zodanige navraag ten aanzien van de bewuste schilderijen niet heeft gesteld en dan ook niet te bewijzen heeft aangeboden;

Overwegende, dat de Raad op grond van het hieroverwogene termen aanwezig acht tot toewijzing van het sub 1 verzochte;

Overwegende wat betreft het sub 2 verzochte, dat nu de 2 schilderijen niet meer kunnen worden teruggegeven, het bedrag der schadevergoeding behoort te worden gesteld op de opbrengst dier goederen, zijnde f 2.020,—;

Overwegende, dat de Nederlandse Bank de ingevolge het Deviezenbesluit 1945 vereiste vergunning heeft verleend;

Overwegende, dat na te noemen vordering van verzoeker op de Sammelverwalting of enige soortgelijke in-

stantie aan gerequesteerde behoort te worden toegekend;

RECHTDOENDE:

1. Verklaart nietig de rechtsbetrekkingen ontstaan door en uit het door gerequesteerde aanvaarden en uitvoeren van de opdracht tot veiling van de in het verzoekschrift omschreven schilderijen;

2. Veroordeelt gerequesteerde om aan verzoeker tegen kwijting te betalen een bedrag van f 2.020,—;

3. Verstaat, dat de vordering op de Sammelverwalting of enige soortgelijke instantie ter zake van de door haar ontvangen opbrengst van bedoelde schilderijen, aan gerequesteerde toekomt;

4. Veroordeelt gerequesteerde in de kosten, tot deze uitspraak aan de zijde van verzoeker begroot op f 100.—.

No. 51/38

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
8 Juni 1950. (Mrs. Prof. Kollewijn, v. Vrijberghe de Coningh en Zorab).

De rekening-courant van de Escompto Mij. met buitenlandse vijandelijke banken sluit met guldensaldi ten gunste van de buitenlandse relaties en met valutasaldi ten gunste van de Escompto Mij. Het N.B.I. heeft, met verwerping van het beroep op compensatie, de guldensaldi opgeëist.

In appel is het standpunt van het N.B.I. bekrachtigd. Uit het feit dat de Escompto Mij. bij schrijven van 28 Februari 1947 heeft verzocht dat alsnog compensatie zal worden toegepast, blijkt dat de vorderingen over en weer niet waren teniet gegaan.

Art. 23 E 133 sluit iedere schuldvergelijking uit.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 5, 23. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een schrijven d.d. 7 Maart 1947 door het Nederlandse Beheersinstituut te compenseren van door de Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij te Amsterdam houdende de zakelijke mededeling — wordende naar de inhoud van dat schrijven ten deze overigens verwezen — dat het Nederlandse Beheersinstituut

geen toestemming geven kan tot het compenseren van de door de Nederlandsch-Indische Escompto Mij. — hierna kortheidshalve aan te duiden als de Escompto Mij. — in haar schrijven tot het Beheersinstituut van 28 Februari 1947 gedaan verzoek tot het toepassen van compensatie van haar vorderingen op en schulden aan: Banca Commerciale Italiana, Berliner Handels Gesellschaft, The One Hundreth Bank;

- b. een verzoekschrift, waarmede onder datum van 1 April 1947 de Escompto Mij. zich heeft gewend tot deze afdeling van de Raad met conclusie — zulks op de daarin vermelde gronden, welke hier als overgenomen zijn te beschouwen, zulzende daarop voorzoveel nodig worden teruggekomen — dat in het onderhavige geval alsnog compensatie mag worden toegepast met als resultante, dat verzoekster geen vermogen van de betrokken rekeninghouders onder haar berusting heeft;
- c. een anti-dotaal request vanwege het Beheersinstituut onder datum van 28 Mei 1948 aan deze afdeling van de Raad ingediend luidende in conclusie tot afwijzing van het beroep subsidiair tot het geven van de beschikking, dat appellante zijnde de Escompto Mij. eerst dan haar schuld in mindering mag brengen met haar vordering wanneer van overheidswege voor de betrokken vreemde valuta een koers zal zijn vastgesteld;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 4 Mei 1950, de Escompto Mij. bij monde van Mr. H. H. van Delden te 's-Gravenhage, het Beheersinstituut bij monde van Mr. J. H. A. Dubois te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat blijkens de stukken en de daarop ter voormelde zitting gegeven toelichting het geschil uitsluitend betreft de vraag, of en in hoeverre de Escompto Mij. bevoegd is compensatie toe te passen ten aanzien van haar schulden aan en vorderingen op na te noemen vijandelijke rekeninghouders:

Banca Commerciale Italiana te Milaan; Berliner Handels Gesellschaft te Berlijn;

The One Hundreth Bank te Tokio;

Overwegende, dat de Escompto Mij. ter zake van deze naar haar inzicht

en wensen toe te passen compensatie zich bij schrijven van 28 Februari 1947 heeft gewend tot het Nederlandse Beheersinstituut, dat bij zijn onder a. bovenvermelde brief daarop heeft geantwoord in voege als hiervoor als zakelijke inhoud van die brief is weergegeven, van welke beslissing de Escompto Mij. overeenkomstig het bepaalde in artikel 43 Besluit Vijandelijk Vermogen bij deze afdeling van de Raad is gekomen in hoger beroep;

Overwegende, dat — naar de partijen elk ter zitting van de Raad hebben medegedeeld — de inhoud van opgemeld schrijven van de Escompto Mij. aan het Beheersinstituut van 28 Februari 1947 niet meer met juistheid valt vast te stellen, wijl geen der partijen bij machte is aan de Raad over te leggen het origineel of een copie daarvan;

Overwegende, dat derhalve de Raad ervan uitgaat, dat meerbedoeld schrijven heeft ingehouden het verzoek der Escompto Mij. aan het Beheersinstituut compensatie te mogen toepassen van haar vorderingen op en schulden aan voorgenoemde:

Banca Commerciale Italiana, Berliner Handels Gesellschaft, The One Hundreth Bank,

wijl toch het antwoord van het Beheersinstituut op het schrijven van de Escompto Mij. van 28 Februari 1947 inhoudt, dat het Beheersinstituut geen toestemming geeft tot bedoelde compensatie, hetgeen niet anders is te verstaan dan als afwijzing van een verzoek tot in compensatie brengen, met welke opvatting ook partijen zich ter terechtzitting hebben verenigd;

Overwegende, dat de Escompto Mij. in haar beroepschrift die afwijzing ongegrond oordeelt en tot staving van haar grief aanvoert dat met de meervermelde relaties een rekening-courantverhouding bestond uit hoofde waarvan zowel een rekening in Nederlandse guldens als een in onderscheidenlijk Lires, Reichsmarken en Yen werd gevoerd;

dat de saldi van de guldens-rekeningen van die relaties belopen de guldensbedragen ten gunste dier rekeninghouders als in haar beroepschrift opgegeven, waartegenover de rekeningen van elke dier relaties sluiten op hogere bedragen ten gunste van de Escompto Mij., hetwelk voert tot de conclusie, dat het vermogen dier onderwerpelijke rekeninghouders, waarvan

overeenkomstig artikel 5 Besluit E 133 aangifte is verplicht. moet worden gesteld op nihil;

dat het naar haar mening ten deze ten aanzien van elke der genoemde gaat om voor vereffening vatbare en opeisbare geldsommen;

dat de bepaling van artikel 23 Besluit E 133 alleen betrekking kan hebben op gronden van schuldvergelijking ontstaan na de totstandkoming van genoemd Besluit, immers voordien krachtens artikel 1462 B.W. vordering en schuld van rechtswege waren te niet gegaan;

dat de compensatie overigens reeds voortvloeit uit artikel 4 der Algemene Rekening-Courant-Voorwaarden van haar appellante;

Overwegende, dat blijkens het vorenstaande partijen uitsluitend verschillen omtrent de vraag, of het Beheersinstituut ten deze terecht dan wel ten onrechte bij haar schrijven van 7 Maart het verzoek van de Escompto Mij. om compensatie te mogen toepassen heeft afgewezen;

Overwegende, dat de Raad zich te dier zake schaart aan de zijde van het Beheersinstituut;

Overwegende, dat, alvorens te treden in een onderzoek, of ten deze is voldaan aan de vereisten, naar het gewone burgerlijk recht voor de schuldvergelijking gesteld, moet worden onderzocht, of het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 omtrent de compensatie bijzondere regelen geeft, waarvan dan uiteraard het karakter geen ander zijn kan dan dat van afwijking van de gewone desbetreffende voorschriften;

Overwegende, dat naar de bepaling van artikel 1 onder 8 van gemeld Besluit onder vermogen wordt verstaan alle vermogensrechtelijke rechten en bevoegdheden in de ruimste zin, die bestanddelen van vermogen kunnen vormen met inbegrip van enige met name genoemde — ten deze niet van belang zijnde — goederen, rechten en aanspraken;

Overwegende, dat naar die speciale begripsbepaling mitsdien onder vermogen mede zijn begrepen vorderingen, rechten en aanspraken uit een rekening-courant-verhouding, strekkende tot verrekening van het saldo van wederzijdse credit- en debetposten;

Overwegende, dat naar tussen partijen vaststaat het hier betreft vermogens van vijandelijke onderdanen, welke mitsdien in eigendom op de Staat

zijn overgegaan en waarvan aangifte moet worden gedaan, welke aangifte ten deze kennelijk is gedaan in dier voege, dat de Escompto Mij. erkennen de haar schuldplichtigheden aan elk der drie meergenoemde vijandelijke onderdanen uit gebuden rekening-courant-verhoudingen, heeft verzocht, zulks met toepassing van schuldvergelijking, die vermogens te stellen op nihil;

Overwegende, dat evenwel artikel 23 Besluit E 133 met zoveel woorden inhoudt dat afgifte van het vermogen — waaronder uiteraard is begrepen betaling van verschuldigde geldsbedragen — van een vijandelijk onderdaan door hem, die zodanig vermogen in eigendom, in bezit, in bewaring of onder zijn berusting heeft niet mag worden geweigerd op grond van zekere hem daartegenover toekomstende rechten waaronder de schuldvergelijking uitdrukkelijk is genoemd;

Overwegende, dat, indien zelfs tegen op eigendom steunende aanspraken tot afgifte de schuldvergelijking is uitgesloten, dit te meer moet gelden voor vorderingen strekkende tot het verkrijgen van betaling van een geldsbedrag;

Overwegende, dat dientengevolge de beschikking van het Beheersinstituut op het verzoek der Escompto Mij. de compensatie te mogen toepassen niet anders dan afwijzend luiden kon;

Overwegende, dat in het midden blijven kan, of de Escompto Mij. te-recht tot wederspraak heeft betoogd;

dat ten deze is voldaan aan de voor compensatie onmisbare vereisten van opeisbaarheid en liquiditeit;

dat voorvermeld artikel 23 Besluit E 133 slechts kan betreffen schuldvergelijking ontstaan, na de totstandkoming van het Besluit E 133 wijl voor dien de onderwerpelijke vorderingen en schulden reeds van rechtswege waren te niet gegaan;

dat de compensatie overigens al voortvloeit uit artikel 4 der Algemene Rekening-Courant-Voorwaarden van haar appellante;

Overwegende, dat echter terstond onjuist is der appellante stelling, dat de compensatie, indien daartoe overigens de vereisten zijn aanwezig, werkt van rechtswege in de daaraan door appellante gehechte betekenis, te weten dat over en weer verschuldigde geldsbedragen op het tijdstip van derzelver gelijktijdig bestaan of ontstaan elkaar opheffen en te niet doen, im-

mers naar algemeen wordt aanvaard, het burgerlijk recht voor de werking der compensatie eist het inroepen daarvan welk inroepen dan is te verstaan aldus, dat de rechter wordt gevraagd te verstaan, dat de vorderingen over en weer op een vroeger tijdstip zijn teniet gegaan;

Overwegende, dat blijkens het vorenstaande de Escompto Mij. evenwel bij haar schrijven van 28 Februari 1947 zodanig beroep op compensatie niet heeft gedaan, doch niet meer dan een verzoek heeft gericht tot het Beheersinstituut toe te staan, dat de compensatie alsnog toegepast zal worden;

Overwegende, dat daaruit voortvloeit, dat ten deze niet gezegd worden kan, dat tengevolge van een beroep op compensatie de schuldvorderingen op en schuldplichtigheden aan voormelde vijandelijke onderdanen reeds zijn te niet gegaan op het ogenblik zelve van het wederzijdse ontstaan, weshalve niet meer is ter zake dieneinde of ten deze is voldaan aan de gewone burgerrechtelijke vereisten voor de schuldvergelijking en of de compensatie reeds voortvloeit uit artikel 4 der Algemene Voorwaarden voor de Rekening-Courantverhouding;

Overwegende, dat alzo de beroepen beschikking van het Beheersinstituut moet worden bekrachtigd;

UITSPRAAK DOENDE:

Wijst het ingestelde hoger beroep af en bekrachtigt de beroepen beschikking;

Veroordeelt de Escompto Mij. in de kosten van deze procedure, tot op deze uitspraak aan de zijde van het Beheersinstituut begroot op f 125,— (éénhonderd vijf en twintig gulden).

No. 51/39

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
22 Dec. 1949. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Karni).

Het standpunt van het N.B.I. dat bij rechtsherstel van een onroerend goed de vordering tot teruggave van het netto provenu een concurrente, in de boedel van die oorlogskoper aan te melden vordering zoude zijn, verworpen.

Het N.B.I. wist dat zich onder het vijandelijk vermogen een geroofd Joods perceel bevond, hetwelk moest worden teruggegeven. Een behoorlijk

beheer bracht mede de vruchten van dit goed voor de rechthebbende te reserveren.

Vordering op de N.G.V. gaat over op het N.B.I. met een eerste pandrecht ten gunste van verzoekers voor het hen toekomende netto provenu.

Aan de Centrale een tweede pandrecht op dezelfde vordering toegekend voor hare vordering wegens de verstrekte hypothecaire geldlening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het proces-verbaal van zwaargheden van 11 Februari 1948, opgemaakt door de notaris Charles Diepenbroek te Nijmegen tussen de daarin genoemde partijen, zomede het daarbij behorende advies van de gedelegeerde voor Arnhem van de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad van 22 Maart 1948, van welke stukken de inhoud geacht moet worden hier te zijn ingelast;

Gelezen het naar aanleiding van de gerezen zwaarigheden bij deze Afdeling ingediende request van 30 April 1948 van:

- 1) Mevrouw Mary Anna Elias, echtgenote van Mr. Louis Broekhuysen, wonende te Tilburg en Mr. Louis Broekhuysen voornoemd tot bijstand en machtiging zijner echtgenote;
- 2) Mevrouw Ellen Alice Elias, echtgenote van Jacob van den Bergh, wonende te Nijmegen en Jacob van den Bergh voornoemd tot bijstand en machtiging zijner echtgenote;

allen te dezer zake domicilie kiezende te Nijmegen aan de Groesbeekseweg 5 ten kantore van hun gemachtigde Mr. J. H. J. Zuidema, advocaat en procureur aldaar, en hier verder aan te duiden als partij Elias, houdende het verzoek dat de Raad, Afdeling Rechtspraak zal beslissen dat:

1. de acte van obligatie met hypotheekstelling van 17 Juni 1942 zal worden nietig verklaard en althans de hypothecaire inschrijving ten laste van het ten processe bedoelde pand zal worden geroyeerd;
2. de vergoeding verschuldigd aan requestanten voor het gebruik van het pand over de periode van 17 Juni 1942 tot 1 December 1944 zal worden vastgesteld op een bedrag

van f 1000,— per jaar te verminderen met eventueel door Meijer over die periode betaalde belastingen enz.;

3. het Nederlandse Beheersinstituut zal worden veroordeeld om als opbrengst door notaris Weier ontvangen over de periode van 1 December 1944 tot 1 Maart 1946 te voldoen een bedrag berekend naar f 1.000,— per jaar te verminderen met eventueel door hem over die periode betaalde belastingen enz.;
4. alle kosten van het rechtsherstel zullen worden gebracht ten laste van de boedel J. H. Meijer, met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut om aan requestanten te restitueren de bedragen van f 231,50 en f 254,— welke door hen voorlopig zijn betaald en een bedrag van f 417,50 voor kosten van rechtskundige bijstand van requestanten terzake van het rechtsherstel;

alles met bepaling dat de vordering van requestanten hierboven sub 2 bedoeld op gelijke voet zal worden behandeld als de overige vorderingen ten laste van J. H. Meijer, doch dat de vorderingen sub 3 en 4 bedoeld integraal zullen worden voldaan;

en voorts het Nederlandse Beheersinstituut (en indien de N.V. De Centrale Arbeiders Verzekerings- en Depositobank de vordering van requestanten mocht tegenspreken, ook deze) zal worden veroordeeld in de kosten dezer procedure;

Nog gelezen het antwoord van 30 September 1948 op dit request van de N.V. De Centrale Arbeiders Verzekerings- en Depositobank ten deze domicilie kiezende ten kantore van de advocaat en procureur Mr. S. van Oven te 's-Gravenhage, hierna te noemen de Centrale, zomede dat van het Nederlandse Beheersinstituut, hier verder aan te duiden als N.B.I., van 20 November 1948, elk met verzoek en conclusie als daarin nader aangegeven; van al welke requesten en stukken de inhoud geacht wordt hier te zijn geïnserieerd;

Gehoord partijen ter zitting van deze Raad van 20 October 1949, partij Elias en de Centrale bij monde van hun gemachtigden voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. J. P. van Loon;

Overwegende, dat de tussen partijen

gerezen zwarigheden in hoofdzaak hierop neerkomen:

gedurende de Duitse bezetting van Nederland is het in het proces-verbaal van zwarigheden nader aangeduid aan de (Joodse) partij Elias toebehorend onroerend goed zijnde een huis plaatselijk gemerkt 19 met erf en tuin aan de Oranjesingel te Nijmegen, kadastraal bekend gemeente Nijmegen Sectie B nummer 4525, door de Niederländische Grundstücksverwaltung (verder aan te duiden als N.G.V.) op 17 Juni 1942 verkocht aan de Duitser Jozef Heinrich Meijer (wiens vermogen na de bevrijding eerst door de notaris W. G. Weier te Nijmegen en thans door het N.B.I. zelf in beheer is genomen), waarop de koper op dezelfde datum daarop een eerste hypotheek aan de Centrale heeft verleend ten belope van f 9.000,— en het perceel vervolgens in gebruik heeft genomen;

Thans zijn partijen en de vertegenwoordiging van de N.G.V. blijkens acte van minnelijke schikking voor notaris Diepenbroek voornoemd op 21 Febr. 1947 verleden overeengekomen — onder reserve van alle door partijen beweerde rechten en aanspraken met betrekking tot verdere geschilpunten — dat het onroerend goed behoorde terug te keren tot de gedeposedeerde Joodse eigenaren (partij Elias);

De nog op te lossen geschilpunten betreffen:

- a. het door de oorlogskoper, resp. het N.B.I., aan partij Elias voor het gemis van het gebruik van het perceel verschuldigde. Partijen zijn het eens over de huurwaarde van het perceel ad f 1.000,— 's jaars en ten slotte ook over de periode, waarover deze vergoeding verschuldigd is, lopende vooreerst van 17 Juni 1942 tot 1 December 1944, op welke datum de oorlogskoper van het toneel is verdwenen en zijn vermogen, waaronder het perceel, onder het beheer is gekomen van notaris Weier voornoemd en vervolgens nog tot 1 Maart 1946, op welke datum partij Elias zelve het beheer weder in handen heeft genomen;

Partijen zijn het er verder over eens, dat eventueel betaalde belastingen enz. over deze gehele periode uiteraard in mindering behoren te worden gebracht, maar partij Elias en het N.B.I. verschillen over de vraag, of de tijdens het beheer vervallen en door de be-

heerder voor partij Elias ontvangen huurpenningen integraal aan deze behoren te worden gerestitueerd (standpunt van partij Elias) dan wel enkel opleveren een concurrente vordering van partij Elias op de boedel van de oorlogskoper thans beheerd door het N.B.I. (standpunt van dit laatste);

Overwegende ten aanzien van dit geschilpunt, dat het N.B.I. er van uitgaat, dat, waar het vermogen van de Duitse oorlogskoper krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat verviel, deze de huur van het tot dat vermogen behorend perceel als zijn eigendom heeft geïnd en nu achteraf blijkt, dat dit perceel krachtens het Besluit Herstel Rechtsverkeer aan dit vermogen moet worden onttrokken niet meer dan een concurrente vordering voor deze huur op de boedel kan worden erkend;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt niet kan delen;

dat immers het betoog van het N.B.I. er strikt genomen toe zou moeten leiden, dat de Staat eigenaar blijvende tot op het ingrijpen van de Raad voor het Rechtsherstel zelfs geen concurrente vordering tot teruggave der rechtmatig als eigenaar genoten huur zou kunnen erkennen;

dat de Raad echter deze sprekende, ook door het N.B.I. niet aangenomen onbillijkheid vermag op te heffen, door de regeling der gevolgen van het rechtsherstel, waaraan in het bijzonder bij herstel van gedeerde inkomsten terugwerkende kracht kan en behoort te worden toegekend;

dat in casu, waar het Beheersinstituut wist, dat zich onder dit vijandelijk vermogen een geroofd Joods perceel bevond, hetwelk naar Nederlandse rechtsopvattingen zonder enige twijfel aan de rechthebbenden behoorde te worden gerestitueerd een behoorlijk beheer medebracht de vruchten van dit goed van de aanvang af voor die rechthebbenden te reserveren;

dat derhalve in billijkheid en redelijkheid als gevolg aan dit rechtsherstel moet worden verbonden de verplichting van het N.B.I. om de tijdens het beheer van het goed genoten nettoinkomsten integraal aan de partij Elias uit te keren;

b. partij Elias heeft bij monde van haar gemachtigde haar vordering ter zitting in zoverre aangevuld, dat zij ten aanzien van de huurvergoeding over de periode van 17 Juni

1942 tot 1 December 1944 een eerste pandrecht verzoekt op de door haar aan het Beheersinstituut of de Centrale te cederen vordering op de N.G.V.;

Hiertegen is door het Beheersinstituut geen bezwaar gemaakt doch wèl van de zijde van de Centrale, die zich op het standpunt stelt dat haar de vordering op de N.G.V. moet worden toegewezen en de crediteuren van de oorlogskoper daarop geen aanspraak hebben;

Overwegende omtrent dit punt, dat de partij Elias verplicht is de tegenpraestatie, bestaande in haar vordering op de N.G.V. aan het N.B.I. immers aan de Staat, die in dit geval in de rechten is getreden van de oorlogskoper van wie hij haar heeft overgenomen, tot het bedrag, waarvoor die vordering verhaalbaar zal blijken, te voldoen;

Overwegende, dat hierbij echter in aanmerking moet worden genomen, dat de oude eigenaar naast de hem op te leggen verplichting tot deze tegenpraestatie zoveel mogelijk in zijn rechten behoort te worden hersteld, zodat in dit geval de vordering van partij Elias voor de huurperiode van 17 Juni 1942 tot 1 December 1944 vóór die der Centrale uit de vordering van het N.B.I. op de N.G.V. zal moeten worden voldaan en derhalve aan die partij het verlangde eerste pandrecht op die vordering behoort te worden verleend;

c. het derde en laatste geschilpunt betreft de kosten van het rechtsherstel;

Partij Elias heeft ter zake van de hoger aangehaalde akte van 21 Februari 1947 voorlopig betaald f 231,50 en verder f 254,— voor het proces-verbaal van zwaarigheden en berekent de kosten van de rechtsgeleerde raadsman op f 417,50; zij verlangt dat al deze kosten integraal zullen worden voldaan uit de boedel van de oorlogskoper, dewijl het hier geldt kosten van tijdens het beheer verrichte handelingen, waarbij zij er nog op wijst, dat de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden zelfs uitsluitend wat haar betreft door de houding van de beheerder zijn veroorzaakt; de Centrale wenst buiten alle kosten te blijven en het Beheersinstituut erkent niet meer dan eventueel een concurrente vordering voor deze kosten op de boedel;

Overwegende ten aanzien van dit

laatste geschilpunt, dat voorzover het N.B.I. optredende als beheerder van de boedel Meijer in de kosten van het rechtsherstel behoort te worden verwezen deze kosten veroorzaakt door een naar de mening van het Beheersinstituut nodige beheersdaad drukken op het gevoerde beheer en dus als boedelschuld integraal moeten worden voldaan, voordat er sprake kan zijn van enige voldoening der overige crediteuren;

Overwegende omtrent de vraag, wie de kosten van het rechtsherstel behoort te dragen, dat de partij Elias in het gelijk wordt gesteld tegenover het Beheersinstituut voorzover betreft de tijdens het beheer geïnde huren; en tegenover de Centrale in zoverre deze ten onrechte haar voorrang op de vordering van het N.B.I. tegen de N.G.V. heeft betwist;

Overwegende, dat dit laatste punt echter eerst op de zitting van de Raad door partij Elias is ter sprake gebracht, zodat de onderhandelingen over het herstel niet hierop kunnen zijn afgestuit, ook al heeft de Centrale reeds bij het proces-verbaal van zwaarigheden betoogd, dat zij in elk geval in de eerste plaats uit de vordering op de N.G.V. zou moeten worden voldaan; waartegen immers destijds geen der andere partijen enig bezwaar heeft geopperd;

Overwegende, dat het rechtsherstel derhalve nodig geworden is door de houding van de beheerder, die alzo in de hoger bedoelde kosten moet worden veroordeeld;

Overwegende, wat de proceskosten betreft, dat de Centrale en het N.B.I. die beide gedeeltelijk in het ongelijk worden gesteld, deze gezamenlijk zullen moeten dragen;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de bij notariële akte van 17 Juni 1942 verleden voor notaris Roscam Abbing ten behoeve van de Centrale verleende hypotheek in hoofdsom oorspronkelijk groot f 9.000,— op voormeld perceel, en gelast de doorhaling in de registers van de desbetreffende inschrijving;

Machtigt, zo nodig gelast de betrokken hypotheekbewaarder het daartoe nodige in die registers te verrichten;

Verstaat, dat de vordering, welke partij Elias wegens de verkoop van vorenbedoeld perceel tegen de N.G.V. kon geldend maken door deze beslissing overgaat op het N.B.I.;

Stelt de vergoeding verschuldigd uit de boedel van J. H. Meijer voornoemd aan partij Elias voor het gebruik van het pand over de periode van 17 Juni 1942 tot 1 December 1944 vast op een bedrag van f 1.000,— per jaar, te verminderen met eventueel door Meijer voornoemd over die periode betaalde belastingen en kosten; met dien verstande dat partij Elias voor hetgeen haar te dezer zake netto zal blijken toe te komen een eerste pandrecht kan uitoefenen op de hoger bedoelde vordering van het N.B.I. op de N.G.V. met machtiging om die vordering voor het haar te dier zake toekomende te innen;

Veroordeelt het N.B.I. om de nettohuuropbrengst van dit pand door notaris Weier ontvangen over de periode van 1 December 1944 tot 1 Maart 1946 aan partij Elias te voldoen berekend naar f 1.000,— per jaar, te verminderen met eventueel door hem over die periode betaalde belastingen en kosten;

Verleent aan de Centrale pandrecht, in rang onmiddellijk volgende op het hiervoren vermelde van partij Elias, op de meerbedoelde vordering van het N.B.I. op de N.G.V. tot het beloop van het bedrag, dat zij wegens de door de hierbij vernietigde hypotheek gedekte vordering op J. H. Meijer voornoemd alsnog van deze te vorderen heeft; en machtigt haar om die vordering voor het haar toekomende naar de rang van haar pandrecht te innen;

Verstaat dat de kosten van het rechtsherstel bedragende voor de akte houdende minnelijke regeling f 231,50 benevens voor de rechtsgeleerde raadsman f 195,—; voor het proces-verbaal van zwaarigheden f 220,— (voor de notaris) f 34,— (voor de Raad voor het Rechtsherstel) en f 220,— voor de rechtsgeleerde raadsman, in totaal f 900,50 zullen komen ten laste van het N.B.I.;

Veroordeelt het N.B.I. en de Centrale in de kosten van het proces tot op heden aan de zijde van partij Elias begroot op f 125,—.

No. 51 40

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
14 Juli 1950. (Mrs. van Haften, Zorab en Ter Pelkwijk).

De Raad acht het niet redelijk en billijk dat appellante, gelet op hare houding tijdens de bezetting, als gevolg van haar huwelijk met een Duitser, ook zoude verliezen de toekomstige

ge erfenis van haar Nederlandse vader, die getoond heeft een uitnemend Nederlander te zijn.

Beschikking N.B.I. vernietigd. Afgifte van een non-enemy-verklaring bevolen met dien verstande, dat deze verklaring geen rechtsgevolgen zal hebben ten aanzien van het reeds aan de Staat vervallen vermogen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 37, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:
Gelezen het request van Marietje Coert, echtgenote van Hans Ulrich Granow, wonende te Lauterbach, ingekomen 15 Juli 1948, waarin reques-trante de Raad verzoekt:

primaïr een verklaring af te geven in de zin van art. 34, lid 1, sub f van K.B. E 133:

subsidiair vrijstelling conform art. 34, lid 1, sub d en e van K.B. E 133 en haar af te geven de toestemming om rechtshandelingen te verrichten en haar tegenwoordig en toekomstig vermogen zelfstandig te beheren;

Gelezen het antwoord van gerequestreerde het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt tot verwerping van het beroep;

Gehoord de gemachtigde van reques-trante, de getuige Dr. Paul Antoine Voute arts, en gerequestreerde, bij monde van Mr. J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat uit verklaringen van haar gemachtigde en de overgelegde stukken blijkt, dat appellante, geboren te 's-Gravenhage, in 1932 te Bagdad in het huwelijk is getreden met de Rijksduitser Hans Ulrich Granow, sedertdien in New York en Ottawa heeft gewoond, kort voor 10 Mei 1940 in Nederland is terugekeerd en na een half jaar zich met haar echtgenoot in Duitsland heeft gevestigd, dat haar echtgenoot is een Duitser, die gedurende het grootste gedeelte van zijn leven als diplomaat in het buitenland werkzaam was en daarna bij de rechterlijke macht een functie vervult, nooit een aanhanger is geweest van het nazi-regime, dat appellante in Nederland bezit het erdeel van wijlen haar moeder en als enigste dochter van de in alle opzichten gunstig aangeschreven Dr. H. J. Coert, oud 81 jaar, diens enige erfgename zal zijn;

Overwegende, dat gerequestreerde heeft aangevoerd, dat voor het subsidiaire verzoek van appellante dezelfde vereisten gelden als voor een non-ene-

my-verklaring, dat het Parijse Verdrag van 14 Januari 1946, j^o. de verrekeningsregelen een beletsel vormen voor het inwilligen van het verzoek tot ontvijanding, dat weliswaar appellante actief is opgetreden ten gunste van Nederlanders, daartoe in staat gesteld door de positie van haar echtgenoot, maar dat dit optreden niet uitgaat boven hetgeen een weldenkend mens be-taamt en niet als verdienste van een uitzonderlijk karakter kan worden aangemerkt, zoals voor de gunst van een ontvijanding wordt vereist;

Overwegende, dat reques-trante, gelet op het antwoord van gerequestreerde de subsidiaire vordering terugneemt, en derhalve er alleen op aandringt een non-enemy-verklaring te verkrijgen, dat zij desnoods haar aanspraken op haar tegenwoordig bezit in Nederland, groot plus minus f 25.000,— prijsgeeft, maar bepleit de rechtvaardigheid, dat haar niet ontnomen wordt de toekomstige erfenis van haar vader, gelet op haar verdiensten, dat zij toch tijdens de bezetting bij herhaling, met gunstige uitslag, zich gemengd heeft in arrestaties van Nederlanders, verdacht van spionage en het zich aldus keren tegen de daden der bezetters ook voor een Duitse gevaren met zich bracht;

Overwegende, dat Dr. Paul Antoine Voute, arts te 's-Gravenhage als getuige, na beëdiging, heeft verklaard, dat hij appellante kent als de dochter van Dr. H. J. Coert, die hij als medisch adviseur van de Levensverzekering Maatschappij „De Nederlanden van 1845” heeft opgevolgd en die bij het verzet van de medici door zijn krachtige houding een steunpunt is geweest, dat appellante, op zijn verzoek toen zijn broer verdacht en schuldig aan spionage was gevangen genomen, door tussenkomst van haar echtgenoot zich gericht heeft tot de Gezant Otto Bene, onder wie hij gewerkt had, maar wiens Nazi-gevoelens hij niet deelde, dat dank zij diens tussenkomst zijn broer, die gefusilleerd dreigde te worden, is vrijgelaten, dat ook toen hij persoonlijk in Mei 1943 was gevangen genomen, dank zij appellante's tussenkomst weder vrij is geworden, dat door haar invloed ook de dochter van Ds. Wannée in vrijheid is gesteld, dat appellante, gelet op de positie van haar man, bij het verlenen van hulp, voorzichtig moest zijn, te meer, daar zij de zorg had van 4 kinderen, waarvan de jongste door een gebrek, bijzondere hulp

nodig had, dat intussen zij en haar echtgenoot voor Nederlanders gedaan hebben wat mogelijk was, dat haar echtgenoot ook gedaan heeft gekregen dat de Joodse professor Sinzheimer is vrijgekomen:

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en schriftelijke stukken is gebleken, dat appellante, hoewel gehuwd met een Duitser, gedurende de bezettingstijd als Nederlandse zich heeft blijven voelen, dat zij, hoewel door haar positie als Duitser en door de zorgen van haar gezin in haar handelingen beperkt, in verschillende gevallen Nederlanders uit grote gevaren heeft weten te redden, dat zij weliswaar de consequenties van haar huwelijk met een Duitser moet aanvaarden, maar dat het, gelet op haar houding, niet redelijk en billijk zoude zijn, dat zij als gevolg van dit huwelijk ook zou verliezen de toekomstige erfenis van haar Nederlandse vader, die zich getoond heeft een uitnemend Nederlander te zijn;

Overwegende, dat in verband hiermede de Raad bereid is te bepalen, dat aan requestrante een ontvrijdingsverklaring zal worden verleend, doch aan zijn beslissing een beperking wenst te verbinden in voege als hieronder nader zal worden bepaald:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan appel:

Bepaalt, dat aan requestrante zal worden afgegeven een verklaring dat zij niet langer als vijandelijk onderdaan zal worden beschouwd, met dien verstande dat de afgifte van deze verklaring geen rechtsgevolgen zal hebben ten aanzien van het aan requestrante toebehoord hebbende vermogen, dat vóór de dagtekening van dit vonnis reeds aan de Staat is vervallen.

No. 51/41

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
24 April 1950. (Mrs. Lunsingh Tonckens, Polak en Onnen).

Hoewel aan het testament van een Duitser, verleden na 25 October 1944, rechtens geen aanspraken meer op dat vermogen kunnen worden ontleend, kan uit het testament worden afgeleid dat het voornemen bij de erflater heeft bestaan om de natuurlijke verbintenis,

om aan zijn dienstbode een lijfrente te geven, om te zetten in een civielrechtelijke verplichting.

Het N.B.I. heeft geweigerd de aanspraken van verzoekster te erkennen, wegens de ministeriële uitvoeringsregeling (Stct. 3 Aug. 1948 No. 149) i.v.m. de Accounting Rules.

De aanspraken van verzoekster zijn als uitgesteld loon té rangschikken onder een verplichting voortspruitende uit een ongedekte wettige overeenkomst, zoals bedoeld in deel VII regel 16 sub E van de Accounting Rules.

Beschikking N.B.I. vernietigd; aanspraken van appellante erkend.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gelezen een beroepschrift van Neeltje Lans, gemachtigde Mr. P. M. J. Roggenkamp en het schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut:

Gezien de overgelegde stukken;

Gehoord de mondelinge toelichting van partijen ter terechtzitting van 20 Februari 1950;

Overwegende, dat appellante tijdig in beroep is gekomen tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 7 Februari 1949, waarbij haar verzoek om haar ten laste van het aan de Staat vervallen vermogen van Eberhard Hermann Kusen een lijfrente van f 10,— per week toe te kennen is geweigerd;

Overwegende, dat appellante bij de mondelinge toelichting het appelschrift heeft aangevuld, met het betoog, hetwelk ook reeds in het tot het Beheersinstituut gericht verzoekschrift was vermeld, dat E. H. Kusen bij zijn testament aan requestrante als legaat een lijfrente van f 10,— per week heeft toegelegd, zodat naast de voldoening aan een natuurlijke verbintenis, dit verzoek tevens wordt gegrond op de verplichting welke uit het testament is ontstaan;

Overwegende, dat appellante, die de Nederlandse nationaliteit bezit, thans 68 jaar oud, gedurende 41 jaren als dienstbode in dienst is geweest van Eberhard Hermann Kusen, die de Duitse nationaliteit bezat, te Rotterdam woonde en Directeur van de N.V. Steenkolen Handels-Vereniging was;

dat een dergelijke langdurige trouwe staat van dienst naar 's Raads oordeel

voor de werkgever de verplichting schept om de werknemster, wanneer deze een leeftijd heeft bereikt, welke haar niet meer in staat stelt om door werken haar kost te verdienen, een lijfrente of een pensioen toe te kennen:

dat Kusen blijkbaar deze verplichting erkennende bij zijn op 3 November 1944 voor de notaris te Rotterdam Mr. P. M. J. Roggenkamp verleden testament aan zijn dienstbode Neeltje Lans, vrij van rechten en kosten, ene lijfrente van f 10,— per week heeft toegekend, ingaande op de dag van zijn overlijden en haar leven lang durende, met bepaling dat uit zijn nalatenschap een kapitaal van f 15.000,— zal worden afgezonderd, teneinde uit de revenuen daarvan deze lijfrente te voldoen, welk kapitaal op de wijze, als in dat testament omschreven onder bewind zal worden gesteld en onder bewind zal blijven zolang de rentetrekster leeft;

dat Kusen op 9 Januari 1949 is overleden;

dat dientengevolge de aanvankelijke verbintenis krachtens deze uiterste wil is omgezet in een civielrechtelijke verbintenis;

dat aangezien Kusen als onderdaan van de vijandelijke Staat Duitsland vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) zijn vermogen met het in werking treden van dat Besluit — zijnde 25 October 1944 — van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan;

dat ook al zoude aan het door de dood van Kusen bekrachtigd testament, dat verleden is na 25 October 1944, rechtens geen aanspraken meer op dat vermogen kunnen worden ontleend, zulks evenwel niet uitsluit, dat uit dat testament kan worden afgeleid, dat Kusen ook reeds vóór de datum, waarop het testament verleden werd, de wil bezat om zijn natuurlijke verplichting om zijn dienstbode een lijfrente te verlenen, om te zetten in een civielrechtelijke verplichting, zodat mag worden aangenomen, dat appellante rechtens aanspraken op een lijfrente als in het testament omschreven kan doen gelden;

dat het Nederlandse Beheersinstituut blijkbaar van dezelfde mening, niettemin heeft geweigerd de aanspraken van haar te erkennen, daar bij de verantwoording van het vermogen van Kusen aan de I.A.R.A. op de voet van de Accounting Rules, een aan reques-

trante uit dat vermogen uit te betalen lijfrente niet aftrekbaar is als zijnde geen contractuele vordering, zodat op grond van de ministeriële uitvoeringsregeling van 26 Juli 1948 6e Afd. no. 1816, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 3 Augustus 1948 no. 149, erkenning van appellante's vordering niet mag plaats hebben;

dat — daargelaten of deze ministeriële beschikking geldig is en of de daarbij aan de Afdeling Beheer Voorzietingen voor Afwezigen en Voorzietingen voor Rechtspersonen van de Raad gegeven bevoegdheid om in bijzondere gevallen tot erkenning over te gaan ook niet toekomt aan de Afdeling Rechtspraak — moet worden toegegeven, dat de aanspraken van appellante, in de letterlijke zin van die woorden niet voortspuiten uit een ongedekte wettige overeenkomst (in de Engelse tekst omschreven als unsecured legitimate claims en in de Franse als droits contractuels légitimes non garantis) als bedoeld in deel VII regel 16 sub E van die accounting rules;

dat echter indien in aanmerking genomen wordt, dat de aanspraken van appellante haar oorzaak vinden in een zeer langdurige arbeidsovereenkomst en ten doel hebben om een deel van het loon te blijven doorbetalen, nadat wegens hoge leeftijd geen arbeid meer kan worden verricht, er naar 's Raads oordeel geen bezwaar tegen kan bestaan, om de aanspraken van requestrante te rangschikken onder de vorderingen als bedoeld in bovenaangehaalde regel der accounting rules;

dat voor een lijfrente van f 10,— per week aan requestrante een aankoop-som van f 6.400,— benodigd is, welke som ruimschoots aanwezig is in de te verantwoorden vermogensbestanddelen van Kusen, zodat eveneens voldaan wordt aan regel 17 der Accounting Rules, terwijl eveneens voldaan wordt aan alle eisen omschreven in regel 18 van die Rules;

dat mitsdien ingevolge die Accounting Rules een bedrag van f 6.400,—, benodigd voor de aankoop van een lijfrente van f 10,— per week aan appellante, in mindering mag worden gebracht van de waarde van de te verantwoorden vermogensbestanddelen van Kusen;

dat op grond van het bovenstaande de Raad geen bezwaar ziet om de vordering van appellante te erkennen en met gegrondverklaring van het appel,

de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut derhalve moet worden vernietigd;

dat de Raad vertrouwt, nu de uitkering bestemd en vereist is voor het noodzakelijk levensonderhoud van verzoekster, dat het Beheersinstituut na deze erkenning haar ook de lijfrente vanaf de dag van het overlijden van Kusen zal uitkeren, tenzij gegronde vrees bestaat, dat de medeschuldeisers daardoor zouden worden benadeeld;

RECHTDOENDE:

Verklaart het hoger beroep gegrond; Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut Bureau Rotterdam vervat in het schrijven d.d. Rotterdam, 7 Februari 1949 gericht aan de gemachtigden van appellante;

Erkent de aanspraken van appellante op het vijandelijk vermogen van wijlen E. H. Kusen tot uitkering van een lijfrente groot f 10,— per week ingegaan op 9 Januari 1949 en uit te betalen tot en met de week van het overlijden van appellante;

Verwijst het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding tot op heden aan de zijde van appellante begroot op f 50.—

No. 51/42

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 11 Mei 1950. (Mrs. Sluis, Mijnsen en Köster).

Het N.B.I., een bestuurder benoemd hebbende over een rechtspersoon, is niet aansprakelijk voor de daden van deze bestuurder of van de door de bestuurder aangestelde bedrijfsleider en mag in het besturen van requestrante niet ingrijpen.

Requestrante zal zich wegens vermeend wanbeheer dienen te wenden tot de gewone rechter.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18 en .99)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien een request van de *Naamloze Vennootschap Gebr. Peschier N.V.* statutair gevestigd te Lisse en kantoorhoudende te Noordwijkerhout, gemachtigde Mr. F. van der Goot en een verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage*, verschenen bij Mr. Dubois;

Gelet op het proces-verbaal van de mondelinge behandeling dezer zaak ter

zitting van de Raad van 12 Januari 1950 en de overige stukken van het geding waaronder een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 14 Juni 1949;

Overwegende dat requestrante in haar inleidend request heeft gesteld dat het Nederlandse Beheersinstituut, door zijn vertegenwoordiging Haarlem, aan verzoekster, als antwoord op haar verzoek van 8 December 1949, bij het nadien door verzoekster ontvangen schrijven van 14 Juni 1949 (wordende hierbij als bijlage overgelegde afschrift van deze beide stukken, wier inhoud als hier herhaald en geïnsereerd moge worden beschouwd) heeft doen kennen dat het door haar ingediende verzoek om schadevergoeding wegens onjuist beheer over haar bedrijf was afgewezen, onder mededeling dat het Nederlandse Beheersinstituut in deze niet aansprakelijk is en dat deze aangelegenheid direct met het Bureau van de Provinciale Voedsel Commissaris te 's-Gravenhage moest worden geregeld; dat verzoekster van de in genoemd schrijven van 14 Juni 1949 vervatte handeling, weigering mededeling, besluit en beslissing bij den Raad bij deze komt in beroep;

dat verzoekster op de voorgrond moet stellen, dat het Nederlandse Beheersinstituut nooit heeft betwist (veeleer zijn vertegenwoordiging Haarlem heeft toegegeven) dat de in de brief van 8 December 1948 gereleverde feiten juist zijn en dat de daarin genoemde schadebedragen zeer redelijk zijn en in oorzakelijk verband staan tot de aangevochten gedragingen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut, tijdelijk met zó grote macht bekleed bij wettelijke regeling tegenover vermogens en bedrijven, op eigen verantwoordelijkheid aan derden bevoegdheden kan toekennen ten aanzien van zodanige vermogens en bedrijven, doch zulks onverkort moet laten zijn aansprakelijkheid voor wat, gedekt door zijn gezag, wordt gedaan of nagelaten door deze derden, die alle bevoegdheden tegenover die vermogens en bedrijven uitsluitend aan het Nederlandse Beheersinstituut ontlenu;

dat een wanbeheer, als waarvan hier sprake is, het Nederlandse Beheersinstituut tegenover verzoekster niet ontslaat, zo het is begaan door zijn vertegenwoordigers, lasthebbers of ondergeschikten, en het dan ook ten enenmale onjuist is om, gelijk op 14 Juni

1949 is geschied, verzoekster mede te delen dat het Nederlandse Beheersinstituut niet aansprakelijk is en verzoekster te verwijzen naar personen of instanties, die, vóór het Nederlandse Beheersinstituut en hun macht aan het Nederlandse Beheersinstituut ontlenden, bij dat beheer zijn opgetreden;

dat er dus termen zijn voor de Raad om de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut als voormeld, die ook zelve is een daad van slecht beheer (immers de bij beheer gemaakte fouten niet wil herstellen) te niet te doen;

op welke gronden requestrante heeft geconcludeerd dat de Raad, met vernietiging van de uit het vorenbedoelde schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut van 14 Juni 1949 blijvende verklaring moge verstaan dat ten onrechte de Raad heeft afgewezen het verzoek om schadevergoeding, onder mededeling dat het in deze niet aansprakelijk is voor de geleden schade en dat deze aangelegenheid met het Bureau van de Provinciale Voedselcommissaris te 's-Gravenhage zal moeten worden geregeld — met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut om aan verzoekster uit te keren en te vergoeden een schadebedrag van f 11.500,— met de wettelijke rente, en met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut van antwoord heeft gediend, welk antwoord hier als ingelast moet worden beschouwd;

Overwegende dat de zaak daarna door partijen is toegelicht, waarvan is opgemaakt voormeld proces-verbaal;

In rechten:

Overwegende, dat door de productie van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 14 November 1945 is bewezen dat de Provinciale Voedsel Commissaris te 's-Gravenhage is benoemd tot bestuurder van requestrante welke benoeming is geschied ingevolge artikel 99 van het K.B. E 100;

Overwegende dat requestrante thans in beroep komt van een weigering van het Nederlandse Beheersinstituut tot het toekennen van schadevergoeding wegens wanbeheer van deze bestuurder of door deze aangestelde bedrijfs-leider;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut echter niet voor de daden van deze personen in dienst van requestrante aansprakelijk is, en niet mag ingrijpen in het besturen van requestrante, zijnde een rechtspersoon krachtens artikel 1 sub 3 K.B. E 100;

Overwegende dat requestrante zich dus tot de gewone rechter dient te wenden en niet-ontvankelijk is in hare vordering.

Rechtdoende:

Verklaart requestrante niet-ontvankelijk in haar eis;

Veroordeelt haar in de kosten van dit geding tot aan deze uitspraak aan zijde van gerequesteerde begroot op f 100.—.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 128. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 16 Januari 1951 (Volledige Afdeling).

Waar niet is gebleken dat het onder a tot en met d bepaalde in art. 53, eerste lid, E 100 zich hiertegen verzet, moeten de tegenwoordige bezitters van het litigieuze effect op grond van het bepaalde in art. 53, tweede lid, sub b als eigenaren worden erkend, nu aannemelijk is gemaakt, dat zij dit effect hebben verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad, terwijl hun aanspraak op levering was ontstaan vóór 10 Mei 1940.

In de zaak:

Mr. H. A. Tels, wonende te 's-Gravenhage, Laan van Meerdervoort 14, *requestrant*.

Gemachtigde: *Mr. H. Sanders*, Bachmanstraat 13, 's-Gravenhage. (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier No. 6/32404 door bemiddeling van de Incasso-Bank N.V., Herengracht 531/7, Amsterdam)

contra:

Gebroeders Eelkman Rooda, wonende te De Wijk, *gerequestreerden*.

Gemachtigde: *Mr. A. Ravesteyn*, p/a Rotterdamsche Bank N.V., Rokin 29, Amsterdam.

(aanmeldingsformulier No. OA. 508520 ontvangen van het inleveringskantoor de Rotterdamsche Bank N.V., Meppel) geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat de Afdeling bij haar beslissing d.d. 23 October 1948 met betrekking tot 1 à 4 winstbewijzen Moeara Enim Nos. 5561/4 aan de Gebroeders Eelkman Rooda bovengenoemd als tegenwoordige bezitters in de zin van artikel 39, sub 6, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer erkenning in de eigendom heeft verleend; dat de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel bij uitspraak d.d. 29 Augustus 1949 voornoemde beslissing van de Afdeling Effectenregistratie heeft vernietigd en de zaak naar haar terug verwezen ter verdere behandeling in overeenstemming met de uitspraak der Afdeling Rechtspraak, daarbij overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie het door de vroegere bezitter, *Mr. Tels*, gevraagde rechtsherstel heeft geweigerd op grond van een tweetal, inmiddels door haar van de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Meppel, ontvangen brieven, volgens welke de tegenwoordige bezitters het litigieuze effect krachtens koop op 10 November 1939 in September 1943 uit algemene voorraad hebben ontvangen; dat volgens de verwervingsverklaring de Gebroeders Eelkman Rooda reeds vóór 10 Mei 1940 eigenaars van het effect zouden zijn geweest, terwijl vorenbedoelde brieven inhielden, dat zij eerst in September 1943 eigenaars werden; dat, nu de vroegere bezitter van deze belangrijke frontverandering van gerequestreerden geheel onkundig was, hieromtrent geen beslissing in zijn nadeel mocht gegeven worden, zonder hem in de gelegenheid te hebben gesteld zijn bezwaren in te brengen.

Overwegende, dat ten behoeve van *requestrant* door de Incasso-Bank N.V., Amsterdam, overeenkomstig art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer een aangifte is geschied ten aanzien van 1 à 4 winstbewijzen Moeara Enim No. 5561/4, en *requestrant* bij verzoekschrift van 12 April 1948 zijn aanvraag tot herstel van recht heeft gehandhaafd en gesteld heeft eigenaar te zijn geweest op 10 Mei 1940;

keer, ingediend met formulier 6/7121 door bemiddeling van De Twentsche Bank N.V., Amsterdam), *verzoeker*

contra:

Mevrouw C. E. van Suchtelen-v. d. Werff, (aanmeldingsformulier No. OA. 117663, ontvangen van het inleveringskantoor v. d. Werff & Hubrecht), *verweester*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, waaronder een aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ten opzichte van 1 à f 650,— aand. Houthandel v/h Wm. Pont nr. 587, ingediend door tussenkomst van De Twentsche Bank te Amsterdam, met formulier 6/7121 ten behoeve van L. Frank;

alsmede een door de firma v. d. Werff en Hubrecht te Amsterdam afgelegde verwervingsverklaring d.d. 16 October 1947 en een schrijven van voornoemde firma d.d. 28 November 1950, waaruit blijkt, dat het litigieuse effect door verweester werd verkregen op 30 December 1942;

Overwegende, dat verweester het litigieuse effect heeft verkregen door bemiddeling van de fa. v. d. Werff en Hubrecht, die op haar beurt verweester's order plaatste bij de hoekman, de fa. Brom & Co., terwijl de levering plaats vond door de fa. Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat voor de Fa. Brom & Co.;

dat de litigieuse transactie als een transactie in regelmatig beursverkeer is aan te merken, zodat verweester vermoed wordt het litigieuse effect te goeder trouw te hebben verkregen;

dat evenwel deze praesumptie wegvalt, zodra gemis aan goede trouw vaststaat, hetgeen in casu het geval is, tenzij voor de fa. v. d. Werff & Hubrecht een gehoudenheid als bedoeld in art. 53, lid 5, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bestond;

dat immers de verkrijging van een effect eerst door de levering voltooid geacht kan worden en de verkrijger, die wel bij de aankoop doch niet bij de levering te goeder trouw was, niet geacht kan worden bij de verkrijging te goeder trouw te zijn geweest;

dat de fa. v. d. Werff & Hubrecht bij de levering wist, dat het litigieuse effect afkomstig was van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat; dat het enkele feit van deze rechtstreekse verkrijging van de notoire Duitse roofinstantie Lippmann, Sarphatistraat het vermoeden van art. 53, lid 3, teniet doet;

dat de fa. v. d. Werff & Hubrecht, — tenzij voor haar de voren bedoelde gehoudenheid bestond, — rekening had moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van haar geleverde effect voor de eigenaar was verloren gegaan ten gevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en gemis aan goede trouw bij de fa. v. d. Werff & Hubrecht ingevolge art. 53, lid 5, zou moeten worden toegekend aan haar lastgever i.c. verweester;

dat derhalve thans moet worden onderzocht, of aan v. d. Werff & Hubrecht een beroep open staat op de gehoudenheid als bedoeld in de tweede zin van art. 53, lid 5;

dat de fa. v. d. Werff & Hubrecht gehouden was het litigieuse effect van de fa. Brom & Co. te aanvaarden, ook indien zij op het moment van de levering geweten zou hebben, dat de stukken van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstig waren; dat deze stukken toch volgens de ten tijde van de levering geldende reglementen en gebruiken goede levering waren, aangezien ter beurze van Amsterdam toen als gebruik gold, dat aan een van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstig effect geen gebrek werd toegeschreven als bedoeld in art. 16 van het Reglement voor den Effectenhandel, zodat de fa. v. d. Werff & Hubrecht, nadat de koop- en verkoopovereenkomst met de fa. Brom & Co. eenmaal gesloten was, gehouden was van laatstgenoemde ook van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstige stukken te aanvaarden;

dat het derhalve niet terzake dienende is, dat de fa. v. d. Werff & Hubrecht

gegeven in „pand” konnen, dat dit woord „pand” een aanduiding is van de „algemene voorraad” der Bank, dat toen het kantoor Meppel op 7 September 1943 vier winstbewijzen uit pand opvroeg, zij vier stukken uit haar algemene voorraad leverde;

Overwegende, dat de Afdeling vorenvermelde uiteenzetting van de Rotterdamsche Bank N.V., Amsterdam, in zoverre aanvaardt, dat zij aanneemt, dat het de bedoeling van het schrijven van 1 September 1948 is geweest aan het kantoor Meppel te berichten, dat Eelkman Rooda reeds in November 1939 recht had op levering van een dergelijk effect; dat voorts — hoezeer het te betreuren valt, dat in deze geen scherpe juridische onderscheidingen door de Bank worden gemaakt — de Afdeling aannemelijk acht, dat de door de Bank gebruikte term „pand” niet identiek is met het begrip pand, zoals omschreven in artikel 1196 B.W., doch door haar — zij het terminologisch geheel ten onrechte — gebezigd wordt om haar algemene voorraad aan te duiden;

Dat ten overvloede, voor wat het onderhavige effect aangaat, moet worden vastgesteld, dat niet is gebleken, van het bestaan van enig pandrecht in de zin der wet ten behoeve van de Bank;

Dat ook niet gebleken is, dat op een vroeger tijdstip op andere wijze specificatie heeft plaats gevonden van het recht op levering;

Overwegende, dat de Afdeling zich niet kan verenigen met de opvatting van de gemachtigde van de vroegere bezitter, waar deze betoogt, dat voor de toepasselijkheid van artikel 53, tweede lid, sub b, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer de levering moet zijn geschied uit een op 10 Mei 1940 bestaande algemene voorraad; dat toch voormeld artikelgedeelte geen andere voorwaarden stelt, dan dat de tegenwoordige bezitter het effect heeft verkregen krachtens aanspraak ontstaan vóór 10 Mei 1940 door „levering uit een algemeen effectenvoorraad”, waarbij een beperking ten aanzien van het tijdvak, waarin deze algemene voorraad moet zijn gevormd geenszins is gesteld; dat de ratio van art. 53, 2e lid, sub b, zich tegen een dergelijke beperking verzet; dat toch het in dat artikel bedoelde geval een geheel zelfstandige plaats inneemt naast dat, genoemd in art. 53, 2e lid, sub c, en art. 53, 2e lid, sub b, juist de strekking heeft om hem, die vóór de bezetting van Nederland een aanspraak op levering van een effect jegens een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel heeft verkregen, tegen uitwinning te vrijwaren, in diën hem uit hoofde van die aanspraak een effect is geleverd;

Dat daarom ook in art. 53, 2e lid, sub b, niet de eis wordt gesteld, dat de verkrijger op het moment van de verkrijging te goeder trouw moet zijn geweest;

Overwegende, dat, nu aannemelijk is gemaakt, dat de tegenwoordige bezitters het litigieuse effect hebben verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad, terwijl hun aanspraak op deze levering was ontstaan vóór 10 Mei 1940, zij, waar niet is gebleken, dat het onder a tot en met d bepaalde in artikel 53, eerste lid, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zich hiertegen verzet, op grond van het bepaalde in artikel 53, tweede lid, sub b, van genoemd Besluit als eigenaren van het litigieuse effect moeten worden erkend;

BESLISSENDE: enz.

No. 129. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 27 Februari 1951. (Volledige Afdeling).

De praesumptie van verkrijging te goeder trouw bij een transactie in regelmatig beursverkeer valt weg, zodra gemis aan goede trouw vaststaat. Nu in casu bij degene die in opdracht van de tegenwoordige bezitster heeft gekocht een gehoudenheid als bedoeld in art. 53, lid 5, E 100 bestond, wordt de tegenwoordige bezitster — wier persoonlijke goede trouw wel door de vroegere bezitter in het geding is gebracht, maar zonder dat daaromtrent iets is gesteld, laat staan bewezen — in de eigendom erkend.

In de zaak:

Mr. C. J. Goudsmit, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor Dr. L. Frank, (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsver-

Overwegende, dat tot bewijs van het gestelde overgelegd zijn brieven van de Incasso-Bank N.V. te 's-Gravenhage, d.d. 9 April en 8 September 1948, inhoudende, dat uit de boeken dezer bankinstelling blijkt, dat zij het litigieuse effect reeds op 30 November 1939 voor requestrant in portefeuille had en dit stuk in September 1941 te zijnen behoeve aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, opgezonden is;

Overwegende, dat tevens door requestrant overgelegd is een fotocopie van de ontvangstbevestiging van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, d.d. 23 September 1941;

Overwegende, dat uit deze bewijsstukken voldoende blijkt, dat requestrant vóór 10 Mei 1940 eigenaar van het litigieuse effect was en sindsdien het bezit anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende, voorts, dat de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Meppel, in de verwervingsverklaring d.d. 2 October 1947 verklaard heeft, dat de tegenwoordige bezitter reeds vóór 10 Mei 1940 eigenaar van het effect was en dit haar bekend was uit eigen administratie;

Overwegende, dat door gerequestreerden vervolgens gesteld is, dat zij op 10 November 1939 4 winstbewijzen van 4 stuks Moeara Enim hebben gekocht en ten bewijze hiervan de aankoopnota, afgegeven door de Rotterdamsche Bank N.V. te Meppel, hebben overgelegd, welke aankoopnota echter de nummers der stukken niet vermeld;

Overwegende, dat in de door laatstgenoemde bankinstelling afgelegde verklaringen in haar brieven d.d. 14 Januari 1948, 25 Augustus 1948 en 2 September 1948 is vermeld, dat zij voor rekening van gerequestreerden op 10 November 1939 ter beurze van Amsterdam gekocht heeft 4 winstbewijzen à 4 stuks Moeara Enim, dat levering uit algemene voorraad eerst plaats vond door de Rotterdamsche Bank N.V., Amsterdam, aan haar kantoor te Meppel op 7 September 1943, waaronder het thans in geding zijnde stuk No. 5561/4;

Overwegende, dat ter zitting d.d. 25 November 1949 de gemachtigde van de vroegere bezitter, er op heeft gewezen, dat in een schrijven van de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Amsterdam, d.d. 1 September 1948 aan haar kantoor te Meppel vermeld is, dat de cliënt van laatstbedoeld kantoor, Eelkman Rooda, reeds in November 1939 bezitter was van 1 à 4 winstbewijzen Moeara Enim; dat derhalve de Rotterdamsche Bank N.V. Eelkman Rooda bezitter van een gespecificeerd effect heeft gemaakt; dat de voor Eelkman Rooda gekochte winstbewijzen Moeara Enim bij diens onderpand zijn gevoegd; dat een beroep op het bepaalde in artikel 53, lid 2, letter b niet opgaat, aangezien voor de toepasselijkheid van genoemd artikel-gedeelte de levering moet zijn geschied uit een op 10 Mei 1940 bestaande voorraad;

Overwegende, dat de Afdeling in het betoog van vorenbedoelde gemachtigde aanleiding heeft gevonden zich te wenden tot de Rotterdamsche Bank N.V. te Amsterdam teneinde te vernemen, op welke gronden in vorenvermeld schrijven d.d. 1 September 1948 was aangevoerd, dat de betreffende cliënt van haar kantoor Meppel reeds in November 1939 bezitter was van een dergelijk effect en voorts haar te berichten, of, nadat de winstbewijzen Moeara Enim voor rekening van Elkman Rooda door haar gekocht waren, deze effecten respectievelijk het recht op levering met betrekking tot 4 winstbewijzen Moeara Enim, aan haar in pand gegeven zijn;

Overwegende, dat de Rotterdamsche Bank N.V., kantoor Amsterdam, daarop aan de Afdeling bij schrijven d.d. 23 September 1949 o.m. heeft medegedeeld, dat haar brief d.d. 1 September 1948 is uitgegaan van de Afdeling Effectenregistratie harer instelling, dat bij die afdeling geen juristen werkzaam zijn, dat daar niet is aangevoeld het verschil tussen „bezitter” en „eigenaar”; dat de omstandigheid, dat het woord „bezitter” werd gebruikt te verklaren is uit de terminologie van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, waarin het begrip „tegenwoordige bezitter” gesteld wordt tegenover het begrip „vroegere bezitter”; dat voor wat betreft de tweede door de Afdeling gestelde vraag als toelichting werd gegeven, dat, toen de heer Eelkman Rooda op 10 November 1949 door haar bemiddeling 4 winstbewijzen Moeara Enim kocht, deze in haar algemene voorraad werden opgenomen, dat dit geschiedde, omdat bij haar instelling alle effecten, welke niet in open bewaarneming worden

niet verplicht was de zgn. adresverlening bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te aanvaarden;

dat het slechts de vraag is, of de fa. v. d. Werff & Hubrecht gehouden was tot aanvaarding van het litigieuze effect;

dat uit het vorenstaande volgt, dat het van geen belang is, of uit de order aan de fa. Brom & Co. gegeven tenslotte al dan niet een rechtstreekse koop tussen Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, en de fa. v. d. Werff & Hubrecht is voortgevloeid; dat immers, ook al ware dit het geval geweest, uit de transactie tussen de fa. v. d. Werff & Hubrecht en de fa. Brom & Co. toch voor eerstgenoemde de gehoudenheid tot aanvaarding van deze stukken rechtstreeks zou blijven voortvloeien;

dat derhalve ingevolge art. 53, 5e lid, gemis aan goede trouw bij de fa. v. d. Werff & Hubrecht niet kan worden aangenomen;

dat verzoeker weliswaar de persoonlijke goede trouw van verweerster in het geding heeft gebracht, dat hij echter in gebreke is gebleven daaromtrent iets te stellen, laat staan te bewijzen;

dat dus ingevolge het in art. 53, 5e lid, sub c, bepaalde de tegenwoordige bezitster als eigenares dient te worden erkend.

BESLISSENDE: enz.

No. 130. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 22 Januari 1951 (Volledige Afdeling).

Het lid van de Vereniging voor de Effectenhandel, dat bij de aankoop van het litigieuze effect zijn bemiddeling verleende, behoefde in de Duitse nationaliteit van de verkoper, die reeds 25 jaar cliënt was, geen voldoende aanleiding te vinden om te vermoeden, dat de kans om een verkeerd stuk te krijgen groter dan normaal was.

In de zaak:

I. K. Polak en K. de Haan (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/14115 door bemiddeling van Mesdag & Zonen's Effectenkantoor N.V., Groningen).

Gemachtigde: *Mr. H. Sanders*, Bachmannstraat 3, 's-Gravenhage, *requestranten*

contra:

G. E. v. d. Werff (aanmeldingsformulier OA. 117116 ontvangen van het Inleveringskantoor v. d. Werff & Hubrecht, Amsterdam)

Gemachtigde: *Mr. S. J. v. Royen*, Herengracht 274, Amsterdam, *gerequestreerde*.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken en gehoord partijen;

Overwegende, dat bij beslissing d.d. 24 October 1949 van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel werd vernietigd de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 19 Juli 1948, waarbij *G. E. v. d. Werff* in de eigendom werd erkend van f 1000.— aand. Ned. Scheepvaart Unie No. 66984 en de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie werd teruggewezen, teneinde gerequestreerde gelegenheid te geven alsnog zijn goede trouw bij de verkrijging te bewijzen, aangezien deze goede trouw niet — zoals door de Afdeling Effectenregistratie was aangenomen — zonder meer uit de door de firma v. d. Werff & Hubrecht afgelegde verwervingsverklaring valt af te leiden;

dat gerequestreerde op 11 Augustus 1942 door bemiddeling van de firma v. d. Werff & Hubrecht heeft gekocht 1 à f 1000.— Ned. Scheepvaart Unie tegen de koers van 203½;

dat de firma v. d. Werff & Hubrecht in Februari of Maart 1946 aan gerequestreerde heeft geleverd het litigieuze effect ter voldoening aan haar verplichting tot levering uit hoofde van voormelde kooptransactie;

dat het onderhavige effect aan de firma v. d. Werff & Hubrecht op 30 Juli

1943 was geleverd door Dr. Tietje, die een leveringsplicht had jegens v. d. Werff & Hubrecht wegens verkoop in zijn opdracht door genoemde firma in September en November 1942 van f 10.000.— aand. Ned. Scheepvaart Unie; dat de omstandigheid, dat G. E. v. d. Werff op het tijdstip waarop hij het litigieuze effect kocht medefirmant was van de firma v. d. Werff & Hubrecht niet relevant is, aangezien ook wanneer dit niet het geval zou zijn toch het eventuele gemis aan goede trouw van de firma aan de cliënt zou moeten worden toegerekend;

dat derhalve uitgemaakt dient te worden of de firma v. d. Werff & Hubrecht bij de verkrijging van het onderhavige effect te goeder trouw was c.q. of haar de praesumptie van goede trouw toekomt welke behoudens tegenbewijs krachtens art. 53 lid 3 voortvloeit uit verkrijging in regelmatig beursverkeer;

dat de verkoop door Dr. Tietje in September 1942, (ook al zou deze verkoop in verband met de pas op 30 Juli 1943 plaats gehad hebbende levering als een baisse-transactie moeten worden beschouwd) alsmede de verkrijging door v. d. Werff & Hubrecht bij de levering door Tietje, tezamen als een transactie in regelmatig beursverkeer zijn aan te merken, aangezien aan alle hier-toe in art. 53 lid 4 gestelde voorwaarden is voldaan;

dat echter door requestanten is aangevoerd, dat Dr. Tietje Duitser was en een groot-speculant, reden waarom de firma v. d. Werff & Hubrecht rekening had moeten houden met een meer dan normale kans, dat Tietje haar verkeerde stukken zou leveren;

dat de enige in dit verband door requestanten aangevoerde redenen, namelijk dat Tietje Duitser was en speculant, geen voldoende aanleiding behoefde te vormen voor de firma v. d. Werff & Hubrecht om aan te nemen, dat zij bij de transactie met Tietje, die reeds 25 jaar cliënt van haar was, een grotere kans dan normaal liep om verkeerde stukken te krijgen;

dat van bijzondere omstandigheden, die de firma v. d. Werff & Hubrecht in de gegeven situatie tot grotere voorzichtigheid hadden moeten nopen niets is gebleken en er derhalve geen aanleiding bestaat om het vermoeden van goede trouw, dat in art. 53 lid 3 aan degene die in regelmatig beursverkeer heeft verkregen wordt toegekend, in dit geval ter zijde te stellen;

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek van requestanten af.
- II. enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 t/m 7, 9 t/m 12.)

In de Nederlandse Staatscourant van 29 Maart 1951, no. 61 zijn afgekondigd de lijsten 88 en 89 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Opheffing Commissies Beheersconflicten.

(Vgl. „Rechtsherstel” V no. 7.)

Bij besluit van de Minister van Justitie van 30 Maart 1951 is bepaald, dat met ingang van 1 Juli 1951 zullen worden opgeheven de Commissies Beheersconflicten Arnhem en Rotterdam.

(Ned. Stcrt. d.d. 3 April 1951 no. 64.)

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Erkenning vorderingen V.V.R.A. Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

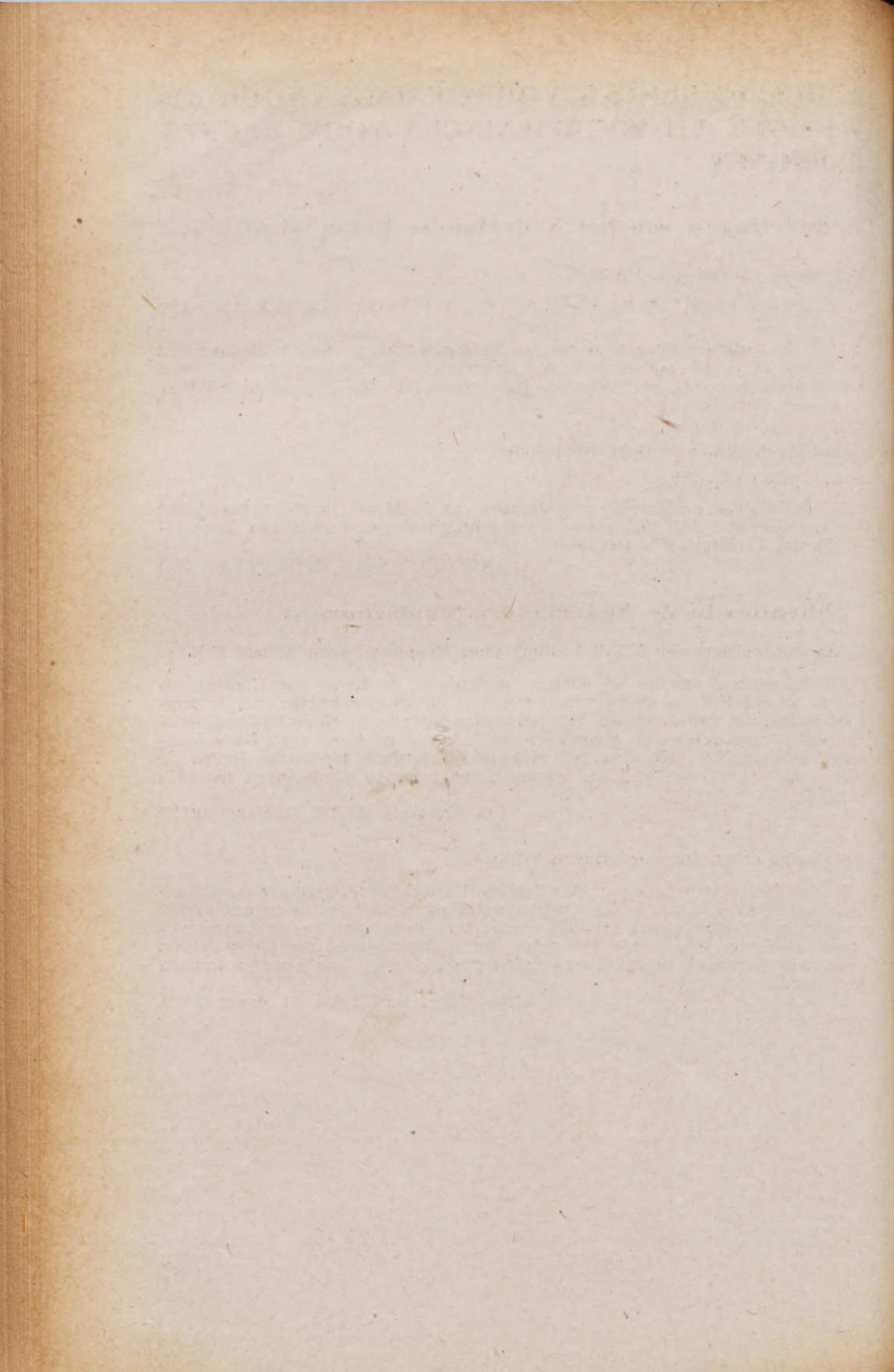
De beheerders van de vijandelijke onderdaan, de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., te Amsterdam, brengen hierbij ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer in de Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Keizersgracht 452, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 66 t/m 69, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 888 t/m 931.

(Ned. Stcrt. no. 59 d.d. 27 Maart 1951.)

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-verffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nrs. 97/100 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. no. 62 d.d. 30 Maart 1951.)

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

30 APRIL 1951

NUMMER

14

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12780

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drīfstak ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad“, Den Haag
Scheepmakersstraat 1—3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ

„DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD“
Scheepmakersstr. 1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	692
 Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/43 tot en met 51/46	pag. 113 tot en met 128

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 96. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 12 April 1951 (i.z. Victoria
Hotel).

Verkoop na openbare inschrijving.

Appellante, wier bod niet is geaccepteerd, heeft gemotiveerd gesteld, dat het N.B.I. te haren nadele misbruik heeft gemaakt van de vrijheid welke het zich t.a.v. de acceptatie van enige bieding had voorbehouden.

Beroep tegen de verkoop ontvankelijk verklaard.

Bij de behandeling is gebleken — o.a. uit een door de Voorzitter ambtshalve gelast accountantsonderzoek — dat de aan de koper in rekening gebrachte prijs niet op basis van diens bieding is bepaald.

Na afweging van de belangen van appellant en koper wordt de litigieuze koopovereenkomst bekrachtigd onder de voorwaarde dat de koper een door de Voorzitter bepaald bedrag bijbetaalt.

Voldoet de koper niet aan deze voorwaarde, dan wordt de koopovereenkomst vernietigd; appellante's aanbod zal alsdan worden aanvaard tegen een op diens bod gebaseerde koopprijs.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.

1. Overwegende, dat appellante op de mondeling nader toegelichte gronden, vervat in haar hier in zijn geheel als geïnsereerd te beschouwen appelrequest, waarop hieronder voorzoveel nodig wordt teruggekomen, zich gegriefd gevoelt door en bij Ons in beroep komt van de beslissing van het Beheersinstituut om, na gehouden openbare inschrijving, aan partij Roozen het Victoria Hotel te Amsterdam met inventaris te gunnen voor de prijs van f 900.000.—, zulks terwijl appellante, naar zij betoogt, voor ditzelfde object naar aanleiding van een in Januari 1948 door het Beheersinstituut bij advertentie aangekondigde openbare inschrijving voor de verkoop van dit hotel met annexen een bod had uitgebracht van f 950.000.— overeenkomstig de voorwaarden van deze inschrijving, waarmede zij dus de hoogste inschrijfster bleek te zijn, stellende appellante, dat het Beheersinstituut zich bij de gunning niet te goeder trouw heeft gedragen, terwijl het evenmin voldoende rekening heeft gehouden met de door appellante in haar inschrijving naar voren gebrachte argumenten van traditionele, morele, economische en financiële aard, te weten, dat appellante, anders dan partij Roozen, die nimmer enig hotel heeft bezeten en nimmer als volledig zelfstandig ondernemer is opgetreden, sinds lange tijden als volmaakt zelfstandig ondernemer grote hotels heeft geëxploiteerd en tot bloei gebracht, dat aan appellante, die anders dan partij Roozen als oorlogsslachtoffer dient te worden aangemerkt, aangezien zij tijdens de oorlog vele der door haar geëxploiteerde objecten verwoest zag, bij de toewijzing de voorkeur had behoren te worden gegeven, dat de gunning van het litigieuze hotel aan appellante, die anders dan partij Roozen over een uitgebreide outillage en een geselecteerde staf van personeel de beschikking heeft, grotere garantie biedt voor een zo verantwoord mogelijke exploitatie van het hotel dan in geval van een toewijzing aan partij Roozen, en dat het Beheersinstituut aan het bod van appellante als zijnde het hoogste de voorkeur had behoren te geven, doch in strijd met de wet en de goede trouw partij Roozen na de sluitingsdatum van de inschrijving in de gelegenheid heeft gesteld zijn bod te verhogen door te manipuleren met een pro-

memorie-post op de balans per 31 December 1947, zulks op grond van diens bereidverklaring af te zien van zijn tantième over 1946 en 1947, hem toekomende als bedrijfsleider van het Victoria Hotel;

op alle welke gronden appellante, van oordeel zijnde, dat de door het Beheersinstituut genomen beslissing onjuist is, bij haar oorspronkelijk appelrequest aan Ons heeft verzocht:

de beslissing van het Beheersinstituut, waarbij het Victoria Hotel werd gegund aan F. A. M. Roozen en welke beslissing aan appellante bij schrijven van het Beheersinstituut dd. 23 September 1949 werd medegedeeld, te vernietigen en opnieuw rechtdoende het Victoria Hotel alsnog te gunnen aan appellante en het Beheersinstituut te veroordelen het Victoria Hotel met annexen, aan- en toebehoren binnen zeven dagen na het ten deze uit te spreken vonnis tegen betaling van de inschrijfprijs ad f 950.000.— aan appellante in eigendom over te dragen en te leveren;

voorts met veroordeling van het Beheersinstituut tot betaling van een dwangsom van f 500.— voor elke dag, dat het Beheersinstituut in gebreke is met de uitvoering van het ten deze door Ons uit te spreken vonnis, kosten rechtens;

2. Overwegende, dat appellante te Onzer terechtzitting van 16 Januari 1950 acte heeft verzocht van haar verzoek om voornoemd petitum alsnog te wijzigen en aan te vullen in dier voege, dat door appellante aan Ons wordt verzocht:

de beslissing van het Beheersinstituut, waarbij het Victoria Hotel werd gegund aan F. A. M. Roozen en welke beslissing aan appellante bij schrijven van het Beheersinstituut dd. 23 September 1949 werd medegedeeld, te vernietigen en opnieuw rechtdoende het Victoria Hotel alsnog te gunnen aan appellante en het Beheersinstituut te veroordelen het Victoria Hotel met annexen, aan- en toebehoren tegen betaling van de inschrijfprijs ad f 950.000.— aan appellante in eigendom over te dragen en te leveren en te bepalen, dat de exploitatie van het Hotel van 1 Mei 1948 af, althans van een zodanige datum af als Wij in goede justitie zullen vaststellen, geacht moet worden te zijn geschied voor rekening van appellante en het Beheersinstituut tevens te veroordelen binnen 30 dagen na de overdracht van het hotel cum annexis aan appellante rekening en verantwoording te doen met overlegging en overgave van de op deze exploitatie betrekking hebbende bescheiden, voorts met veroordeling van het Beheersinstituut tot betaling van een dwangsom van f 500.— voor elke dag, dat het Beheersinstituut in gebreke is met de uitvoering van het ten deze door Ons uit te spreken vonnis, kosten rechtens;

3. Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Roozen geen bezwaren hebben voorgebracht tegen deze door appellante verzochte wijziging en aanvulling van haar petitum, zodat Wij — ook overigens geen termen aanwezig achtende tot weigering van dit verzoek — te rade zijn geworden appellante's petitum te lezen als weergegeven in de vorige overweging;

4. Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Roozen tegen appellante's vordering verweer hebben gevoerd, stellende o.m., dat appellante niet als belanghebbende in de zin van artikel 11 j° artikel 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen kan worden aangemerkt, dat indertijd bij de inschrijving door het Beheersinstituut aan eventuele inschrijvers is medegedeeld, dat het Beheersinstituut zich ten aanzien van de acceptatie van enige bieding volledige vrijheid voorbehield en dat het derhalve niet de bedoeling was het hotel zonder meer toe te wijzen aan de hoogste bieder, dat voldoende gebleken is, dat de exploitatie van het Victoria Hotel als een eerste klas hotel bij partij Roozen voldoende verzekerd is, dat volkomen onjuist is, dat het Beheersinstituut te dezer zake niet te goeder trouw zou zijn geweest, dat volgens de inschrijvingsvoorwaarden de gegadigden hun biedingen uitsluitend moesten baseren op de gebouwen en inventaris, terwijl de overige activa en passiva bij de feitelijke overneming als verrekenposten dienst zouden doen, dat nu weliswaar partij Roozen f 900.000.— heeft geboden en appellante f 950.000.—, doch dat hiertegenover staat, dat het Beheersinstituut zich, door het Victoria Hotel aan partij Roozen te gunnen boven de f 900.000.— — het bod van partij Roozen — f 60.000.— bespaart, zijnde in totaal het

bedrag, waarop deze uit hoofde van verschuldigde tantième als bedrijfs-leider van dit hotel tot een bedrag van f 35.000.— en op grond van schade-loosstelling wegens het verlies van zijn functie als bedrijfsleider tot een bedrag van f 25.000.— aanspraak kon maken, welke bedragen reeds vóór de inschrijving vaststonden en ten aanzien waarvan eveneens vóór de inschrijving met partij Roozen was overeengekomen, dat hij, indien het Victoria Hotel hem zou worden toegewezen, daarvan afstand zou doen, zodat in feite f 60.000.— meer werd ontvangen en het bod van partij Roozen zodoende f 10.000.— hoger lag dan dat van appellante, concluderende het Beheers-instituut en partij Roozen tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzeg-ging van het beroep, kosten rechtens;

5. Overwegende, dat appellante kennelijk beoogt in beroep te komen van de beslissing van het Beheersinstituut om over te gaan tot de verkoop van 500 aandelen à f 250.— in de Hotel-Onderneming „Victoria-Hotel” N.V. te Amsterdam en van 204 obligaties, elk groot f 1000.— ten laste van genoemde N.V.;

6. Overwegende, dat zowel het Beheersinstituut als partij Roozen appel-lante niet-ontvankelijk achten in haar beroep, zijnde volgens het Beheers-instituut appellante geen belanghebbende in de zin van artikel 43 E 133, daar het door appellante gestelde belang niet voortvloeit uit of verband houdt met enig haar toekomend recht en zijnde volgens partij Roozen appellante niet als belanghebbende in de zin van voornoemd artikel 43 aan te merken, aangezien haar belang bij de door het Beheersinstituut genomen beslissing niet aan een te haren aanzien met het Beheersinstituut bestaande rechtsverhouding kan worden ontleend;

7. Overwegende omtrent dit door beide geïntimeerden opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel:

dat Ons bij het onderzoek in deze zaak het volgende is gebleken:

In verband met de voorgenomen verkoop van het Victoria Hotel werden door het Beheersinstituut per advertentie in het Weekblad „Horeca” van 23 Januari 1948 gegadigden opgeroepen.

Deze advertentie luidt in extenso aldus:

„Het Nederlandse Beheersinstituut maakt bekend, dat het voornemens is over te gaan tot verkoop van het

Victoria Hotel
te Amsterdam.

Een der voorwaarden daarbij zal zijn, dat voortzetting van het bedrijf door een eerste klas vakman verzekerd is.

Gegadigden, die menen aan deze voorwaarden te kunnen voldoen, dienen zich *uiterlijk 31 Januari 1948* onder opgave van hun referenties te melden tot de beheerder, Mr. A. G. Lubbers, Vossiusstraat 3 te Amsterdam.

Tussenpersonen dienen daarbij opgave te doen van hun principaal.

Zij, die naar het oordeel van het Nederlandse Beheersinstituut voor onderhandelingen in aanmerking komen ontvangen daarna een sum-mier accountantsrapport, bevattende voldoende gegevens om de mérites der zaak te beoordelen”.

Aan de zich daarop gemeld hebbende gegadigden, welke aan de in de advertentie gestelde voorwaarden voldeden, werd door Notaris Mr. A. G. Lubbers, de door het Beheersinstituut over de N.V. Hotel-Onderneming „Victoria Hotel” N.V. te Amsterdam aangestelde bestuurder met bevoegdheid van beheerder, het volgende schrijven toegezonden, gedateerd Amster-dam, 27 Februari 1948:

„Weledele Heer,

Inzake verkoop Victoria Hotel.

Naar aanleiding van Uw desbetreffend schrijven doe ik U in opdracht van de Directie van het Nederlandse Beheersinstituut toekomen een desbetreffend accountants-verslag naar de toestand per ultimo Decem-ber 1947.

Gegadigden wordt in overweging gegeven bij hun biedingen andere activa dan gebouwen en inventaris, alsmede de passiva buiten beschouwing te laten. Deze andere activa en passiva, dat zijn dus: Debiteuren en transitorische posten, voorraden, effecten, Crediteuren en transitorische posten en reserve dubieuse debiteuren, kunnen dan per overnamedatum als verrekenposten worden beschouwd.

Gegadigden verplichten zich het Victoria Hotel ook in de toekomst als een eerste klas hotel te exploiteren.

De koper is verplicht bij eventuele verdere verkoop de toekomstige koper eveneens te verplichten het bedrijf als hotel te exploiteren.

Het eigenlijke hotel-complex bestaat uit twee gedeelten, een oud en nieuw.

Dit laatste werd omstreeks 1913 gebouwd en ingericht. Bovendien is de N.V. eigenaresse van de percelen Damrak 7 en Prins Hendrikkade 35. Biedingen dienen in gesloten en gezegeld couvert aangeboden te worden aan het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, Accountantsafdeling, Prins Hendrikkade 33, Amsterdam.

Biedingen, welke inkomen na 16 Maart 1948 twaalf uur worden terzijde gelegd.

„Te allen overvloedige wordt er opmerkzaam op gemaakt dat aan dit schrijven door niemand enig recht kan worden ontleend en dat het N.B.I. zich ten aanzien van de acceptatie van enige bieding volledige vrijheid voorbehoudt; het is derhalve niet de bedoeling het hotel zonder meer toe te wijzen aan de hoogsteieder.

Met machtiging van het
Nederlandse Beheersinstituut,
(w.g.) LUBBERS
bestuurder m.b.v.b.”

Hierop kwamen de volgende vijf biedingen binnen:

a. van *appellante* bij brief van 15 Maart 1948, waarbij werd geboden f 950.000.— onder mededeling zijdens *appellante*, dat daarbij werd uitgegaan „van de predispositie dat het aangeboden object verkocht wordt „in de huidige staat met inbegrip van de daarin thans aanwezige inventaris, outillage en stoffering waarvan wij, na gunning, gaarne een „inventarisstaat zullen ontvangen of doen maken”, terwijl *appellante* verder in deze brief ter verduidelijking nog schrijft: „Waar ons bod dus „geldt voor het hotel zoals het reit en zeilt zal, bij koop door ons t.z.t. „de geboden som moeten worden gesplitst in het gedeelte vast te stellen „voor het onroerend goed, dat voor de goodwill en dat voor losse inventaris.”;

b.; c.; d.;

e. van *partij Roozen* bij brief van 16 Maart 1948, waarbij geen definitief bod werd uitgebracht, delende immers *partij Roozen* bij deze brief aan het Beheersinstituut mede, dat hij bereid is „het gehele aandelenkapitaal der N.V. Maatschappij tot Exploitatie van het Victoria Hotel, inclusief de uitstaande obligaties van” het Beheersinstituut „te kopen” en zich „daarbij te baseren op een verkoopprijs van de ten name der „N.V. staande onroerende goederen, inclusief de complete hotelinventaris van f 900.000.— (negenhonderd duizend gulden)”, schrijvende *partij Roozen* verder onder meer nog in deze brief:

„Ik ben bereid de andere activa der N.V. over te nemen voor de balanswaarde, terwijl uit de aard der zaak op het aldus te betalen bedrag in „mindering worden gebracht alle schulden per de overnamedatum, speciaal ook de belastingschulden. Ik stipuleer derhalve uitdrukkelijk, dat „ik word gevrijwaard voor alle belastingschulden, die tot aan de overnamedatum voor rekening der vennootschap komen.”;

8. Overwegende, dat het Beheersinstituut zich blijkens vorengenoemd schrijven van de bestuurder Mr. A. G. Lubbers van 27 Februari 1948 — en wel bij de hierboven door Ons onderstreepte voorlaatste alinea — weliswaar uitdrukkelijk „ten aanzien van de acceptatie van enige bieding volledige

vrijheid" heeft voorbehouden, daaraan toevoegende, dat het „niet de bedoeling" is, „het hotel zonder meer toe te wijzen aan de hoogste bieder", doch dit niet wegneemt, dat degenen, die behoorden tot de kleine geselecteerde groep van voor toewijzing in aanmerking komende gegadigden, er aanspraak op mochten maken, dat het Beheersinstituut van deze aan zich voorbehouden vrijheid op een redelijke en verantwoorde wijze zou gebruik maken en slechts dan van toewijzing aan de hoogste bieder zou afwijken, wanneer de toepassing van het gemaakte voorbehoud om objectief gegronde redenen vereist was;

9. Overwegende, dat bijaldien een van deze gegadigden meent gegronde reden te hebben voor de overtuiging, dat deze vrijheid door het Beheersinstituut werd misbruikt — gelijk door appellante wordt gesteld — het redelijk is aan deze de gelegenheid te geven van de door het Beheersinstituut terzake genomen beslissing bij Ons in beroep te komen, teneinde aldus het te zijnen opzichte door het Beheersinstituut gevoerde beleid aan een onderzoek te doen onderwerpen;

10. Overwegende, dat appellante in casu zeker aanleiding had om een juiste hantering door het Beheersinstituut van de voorbehouden vrijheid in twijfel te trekken, te meer, nu het Beheersinstituut enerzijds het door dit Instituut gevoerde beleid verdedigt met de opmerking, dat eigenlijk het bod van partij Roozen het hoogste bod is — hetgeen inhoudt, dat het Beheersinstituut evenals appellante een objectieve maatstaf heeft willen aanhouden en aan appellante het recht tot tegenspraak en beroep geeft, indien het Beheersinstituut zich niet aan deze maatstaf houdt — en anderzijds zich beroept op de bovengeciteerde voorbehoudsclausule, welke laatste beroep kwalijk valt te rijmen met het eerste verweer;

11. Overwegende, dat Wij op bovenstaande gronden van oordeel zijn, dat appellante in dit haar beroep door Ons zal moeten worden ontvangen,

En voorts ten gronde:

12. Overwegende, dat Ons bij het verdere onderzoek in deze zaak het volgende is gebleken:

Bij brief van 19 Maart 1947 is aan appellante door Mr. A. G. Lubbers geschreven, dat de Directie van het Beheersinstituut een bieding harerzijds niet in overweging zou kunnen nemen op grond van de overweging, dat de heer van Sterkenburg reeds een belangrijk object van het Beheersinstituut had gekocht, doch toen appellante na het verschijnen van de advertentie in „Horeca" van 23 Januari 1948 zich als gegadigde had aangemeld, werd haar op 27 Februari 1948 geschreven, gelijk hierboven onder 7 in extenso is geciteerd, waaruit blijkt, dat toen wél een bieding harerzijds in overweging kon worden genomen.

van de binnengekomen inschrijvingen werden die, vermeld onder 7 sub b t/m d, als niet aanvaardbaar terzijde gelegd, zodat de keuze beperkt bleef tot twee gegadigden: appellante en partij Roozen.

Omtrent de aanvaardbaarheid van partij Roozen als gegadigde bestond aanvankelijk enige twijfel in verband met zijn gedragingen tijdens de bezetting, welke twijfel bij het Beheersinstituut werd opgeheven door gunstige verklaringen omtrent de persoon van partij Roozen o.m. van de toenmalige Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam, tevens fungerend Directeur van Politie, Mr. Dr. J. A. van Thiel, dd. 17 Juni 1948, waarvan de inhoud werd bevestigd door de ten aanzien van partij Roozen door de Officier-Fiscaal Mr. G. J. Boelens te Amsterdam op 23 Juli 1948 uitgesproken onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling op grond van de overweging, dat de tegen betrokkene gerezen verdenking ongegrond was gebleken.

Door appellante is de aandacht gevestigd op deze verklaring van Mr. Dr. van Thiel in verband met diens benoeming, evenals die van Mr. A. G. Lubbers, enkele dagen na de litigieuze verkoop van de aandelen der N.V. Victoria-Hotel aan Roozen, tot Commissaris dier vennootschap, doch, hoezeer Wij kunnen begrijpen, dat appellante deze benoeming in een bijzonder licht ziet, achten Wij toch, gezien de personen, die het hier geldt, geen reden

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/43

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
3 Mei 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn,
Prof. Duyfjes en van Haeften).

De beslissing omtrent de ambtshalve toepassing van de artt. 113a en 113b E 100 betreffende rechtsherstel onroerend goed is aan het zelfstandig beleid van de Afdeling Onroerende Goederen overgelaten. Aan het sluiten van de termijn voor het indienen van verzoekschriften zou anders, door middel van een appelprocedure gericht tegen de geweigerde ambtshalve behandeling, iedere betekenis worden ontnomen.

Ingrijpen van de Afdeling Rechtspraak zou alleen dan gerechtvaardigd kunnen zijn, indien de Afdeling Onroerende Goederen de haar gegeven bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze zou hebben uitgeoefend, waarvan in casu geen sprake is.

In verband met het feit dat ook goed-Nederlandse bestuurders van het N.V.V. in 1940 nog hebben samengewerkt met de door de bezetter opgedrongen bestuurder mocht in December 1940 niet van buitenstaanders worden geëist dat zij zich van normale transacties met het N.V.V. zouden onthouden.

Vordering in appel om met vernietiging van de beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen de Algemene Diamantbewerkerbond in zijn eigendomsrecht van onroerende goederen te herstellen afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 113a en b, 18.)

Geeft eerbiedig te kennen:

de Rechtspersoonlijkheid bezittende Vereniging Algemene Nederlandse Diamantbewerkerbond, gevestigd te Amsterdam te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam aan de Keizersgracht 213, ten kantore van de advocaat Mr. M. van Vugt, die te dezer zake als haar gemachtigde zal optreden;

dat requestrante in beroep komt tegen de beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor

het Rechtsherstel te 's-Gravenhage, haar medegeedeeld bij schrijven van 20 Mei 1949 OGU 5660, waarbij werd afgewezen requestrante's verzoek tot rechtsherstel met betrekking tot de percelen, gelegen te Amsterdam, kadastraal bekend Sectie O, nummers 399, 400, 2872 en 2873, plaatselijk gemerkt Plantage Parklaan 21/hoek Plantage Franschelaan 1 en Plantage Franschelaan 3-5 en 7, op grond, dat het achterwege laten van ingrijpen in het onderhavige geval niet onredelijk zou zijn;

dat requestrante op 9 Mei 1940 eigenares was in de zin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer van opgemelde percelen;

dat voormelde percelen bij acte, verleden voor Notaris J. Wilkens te Amsterdam op 3 Dec. 1940, zijn verkocht aan Jacobus Coenraad Brouwer, wonende te Amsterdam, die op zijn beurt op dezelfde datum de percelen Plantage Parklaan 21/hoek Plantage Franschelaan 1 en Plantage Franschelaan 3 heeft doorverkocht aan Joseph Maurits van Veen, musicus, wonende te Amsterdam;

dat het Bestuur, hetwelk de verkoop en overdracht aan Jacobus Coenraad Brouwer tot stand bracht, bestond uit 3 leden, waarvan er 2 benoemd waren door H. J. Woudenberg, destijds commissaris van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.), terwijl één bestuurslid was overgebleven van het bestuur, dat vóór het optreden van Woudenberg in functie was;

dat immers, zoals van algemene bekendheid is, H. J. Woudenberg in de zomer van 1940 werd benoemd tot commissaris van het N.V.V., waarvan requestrante een der aangesloten bonden was;

dat eveneens van algemene bekendheid was, dat deze maatregel getroffen werd door de vijand en beoogde de Nederlandse vakbeweging en in de eerste plaats het N.V.V. tot een voor de vijand bruikbaar instrument te maken om de Nederlandse arbeidswereld van de nationaal-socialistische ideeën te overtuigen;

dat in de acte van overdracht, op 3 Dec. 1940 voor Notaris Wilkens verleden, uitdrukkelijk is vermeld, dat

2 der bestuursleden door Woudenberg waren aangewezen, zodat koper Jacobus Coenraad Brouwer uit de acte zelve heeft kunnen constateren, dat de overdracht geschiedde zonder goedkeuring en buiten elk medeweten van het wettige bestuur van requestrante;

dat er dan ook niets onbillijks in gelegen is wanneer Jacobus Coenraad Brouwer en zijn rechtsopvolgers de opgemelde percelen thans aan requestrante moeten afstaan;

dat requestrante deze eigendommen heeft verloren door en tengevolge van het optreden van de vijand, althans van personen en met name H. J. Woudenberg, die daartoe door of vanwege de vijand met macht waren bekleed;

dat requestrante dan ook meent alleszins op rechtsherstel betreffende opgemelde eigendommen aanspraak te mogen maken en van oordeel is, dat haar verzoek tot rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel ten onrechte is afgewezen;

Weshalve requestrante eerbiedig verzoekt, dat Uw Afdeling de beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen, hierboven bedoeld, zal vernietigen en, opnieuw rechtdoende, requestrante in het eigendomsrecht van de opgemelde percelen zal herstellen met alle gevolgen van dien; kosten rechtens. Amsterdam, 17 Juni 1949.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen bovenstaand verzoekschrift d.d. 17 Juni 1949 van de Algemene Nederlandse Diamantbewerkersbond, hierna te noemen de Bond, gevestigd te Amsterdam, te dezer zake aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. M. van Vugt;

Nog gelezen:

a. het antwoord d.d. 11 October 1949 van Jacobus Coenraad Brouwer, koopman, wonende te Amsterdam, woonplaats kiezende aldaar ten kantore van zijn gemachtigde, blijkens overgelegde onderhandse akte van volmacht, L. B. Spanjer;

b. het antwoord d.d. 13 October 1949 van Mevr. Gertrud Kaminski, wonende te Amsterdam, als bewindvoerster over haar afwezige echtgenoot, Joseph Maurits van Veen en van Mevr. Edith Dina Luyendijk, vroeger genaamd en bij haar geboorte geheten Edith Dina van Veen, gescheiden echtgenote van Dr. Leopold Pollner, zonder beroep, eveneens wonende te Amsterdam, beiden

te dezer zake domicilie kiezende bij haar gemachtigde Mr. Albertine G. Lubbers, hierna tezamen te noemen partij van Veen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 23 Maart 1950 bij monde van hun gemachtigden voornoemd;

Overwegende, dat de Bond bij haar introductief request in beroep komt van een besluit van de Afdeling Onroerende Goederen, aan requestrante medegedeeld bij brief van 20 Mei 1949, houdende afwijzing van het verzoek van de Bond tot rechtsherstel ten aanzien van de ten requeste genoemde percelen, omdat de Afdeling van oordeel is, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad in het onderhavige geval niet onredelijk is;

Overwegende, dat de gemachtigde van de Bond ter terechtzitting heeft medegedeeld, dat de onderhavige zaak niet als een geschil ten aanzien van onroerende goederen door de Bond op de gewone wijze bij de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad is aanhangig gemaakt, aangezien de termijn waarbinnen dit moest geschieden met 1 Juni 1948 door de Raad was gesloten (Rechtsherstel II, p. 648), weshalve de Bond zich mondeling tot de Afdeling Onroerende Goederen heeft gericht met het verzoek in dit geval ambtshalve van haar bevoegdheden gebruik te willen maken, hetgeen de Afdeling blijkens haar vorengenoemd schrijven echter heeft geweigerd;

Overwegende, dat de Afdeling Onroerende Goederen zelve aan de mededeling van haar beslissing heeft toegevoegd, dat de Bond daarvan binnen 30 dagen bij de Afdeling Rechtspraak in appel kon gaan, hetgeen de Bond tempore utili heeft gedaan, zodat zijn beroep krachtens artikel 18 E 100 is ontvankelijk;

Overwegende, dat de Bond in het proces in hoger beroep als gerequesteerde heeft aangeduid en als zijn tegenpartij beschouwt: de oorlogskoper van zijn perceel, J. C. Brouwer, en diens rechtsopvolgers, partij van Veen, welke personen ook schriftelijk en mondeling op zijn verzoek hebben geantwoord, met welke procesgang de Raad zich kan verenigen, doch welke procedure niet moet doen vergeten, dat de Afdeling Onroerende Goederen geen geschil tussen deze partijen heeft beslist, doch slechts als administratief

overheidsorgaan, zij het ook naar aanleiding van een (mondeling) verzoek van de Bond, de beslissing heeft genomen, dat voor een ambtshalve ingrijpen van haar zijde, om met betrekking tot de onderhavige percelen de voorschriften van Hoofdstuk III van het K.B. E 100 toepassing te doen vinden, geen reden bestond;

Overwegende nu, dat de wetgever de beantwoording van de vraag of de rechtsherstelprocedure door de Afdeling Onroerende Goederen eigener beweging betreffende een bepaald onroerend goed in gang behoort te worden gesteld, blijkbaar aan het zelfstandig beleid van deze Afdeling heeft willen overlaten, hetgeen zowel in het voorschrift van art. 113a, waar van een „ambtshalve” onderzoek wordt gesproken, als in de daarop terugslaannde woorden van art. 113b, die spreken van „een onroerende zaak, met betrekking tot welke zij (sc. de Afdeling O.G.) rechtsherstel nodig acht”, duidelijk ligt opgesloten;

dat dit te meer klemmt, wanneer het, zoals in het litigieuze geval, gaat om een rechtsherstel dat wordt nagestreefd na dat de termijn, waarbinnen partijen zelf het langs de gewone weg der herstelprocedure konden aanvragen, bereids is gesloten, aangezien, indien alsdan langs de omweg van het uitlokken van een weigering van de Afdeling Onroerende Goederen om „ambtshalve” in te grijpen en daartegen ex art. 18 E 100 ingesteld hoger beroep, een behandeling ten gronde van het gezocht herstel tussen partijen mogelijk zou zijn, aan de sluiting van de termijn alle wezenlijke betekenis zou komen te ontvallen, hetgeen vooral, wanneer deze termijn, zoals in casu, gesloten is teneinde de rechtszekerheid in den lande betreffende onroerende goederen te herstellen, tot desastreuze gevolgen zou kunnen leiden;

Overwegende, dat de Raad, rechtsprekende in hoger beroep van het door de Afdeling Onroerende Goederen genomen administratieve besluit om terzake van de onderhavige percelen niet ambtshalve tot toepassing van de voorschriften der herstelprocedure over te gaan, dan ook alleen tot ingrijpen aanleiding zou vinden, indien met het nemen van dit besluit de wet zou zijn geschonden of de Afdeling Onroerende Goederen daarmede de haar gegeven bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze zou

hebben uitgeoefend of kennelijk van haar bevoegdheid een ander gebruik zou hebben gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor die bevoegdheid is gegeven;

Overwegende, dat hiervan, ofschoon de Afdeling Onroerende Goederen de motieven van haar beslissing achter een wettelijke kwalificatie doet schuilgaan, echter geen sprake is;

Overwegende hieromtrent, dat de Bond zijn verzoek doet steunen op het feit, dat de koper Brouwer uit de akte van transport, op 3 December 1940 voor notaris Jan Wilkens verleden, zelf had kunnen constateren, dat de overdracht der aan de Bond in eigendom toebehorende percelen geschiedde zonder goedkeuring en buiten elk medeweten van het wettige bestuur van de Bond, zodat Brouwer en zijn rechtverkrijgenden de schade welke hieruit voor de Bond voortvloeide, doordat in eigendom aan de Bond toebehorend onroerend goed door geld werd vervangen, zullen hebben te dragen;

Overwegende, dat inderdaad in de akte van transport staat te lezen, dat de Bond daarbij werd vertegenwoordigd door drie bestuursleden, van wie twee, respectievelijk op 19 Augustus en 16 September 1940, waren benoemd door de Commissaris van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.), terwijl het derde lid op statutaire wijze als zodanig was aangezezen;

dat de bevoegdheid van de Commissaris van het N.V.V., H. J. Woudenberg, tot het benoemen van bestuursleden van de Bond berustte op een Besluit van Juli 1940 van de Rijkscommissaris van het bezette Nederlandse gebied, dat, wat zijn rechtsgevolgen betreft, bij de wet I 263 is gelijkgesteld met bezettingsbeslissingen, welke zijn genomen op grond van een bezettingsregeling, geplaatst op lijst A, behorende bij het Besluit Bezettingsmaatregelen (E 93), zodat die bevoegdheid geacht moet worden nimmer te hebben bestaan, de door Woudenberg benoemde bestuursleden nooit rechtmatig de Bond hebben vertegenwoordigd en de rechtsbetrekkingen door hen tot stand gebracht, door het namens de Bond verrichte transport van eigendom, krachtens art. 25 E 100, geacht moeten worden dusdanige te zijn, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad, behoudens blijk van het tegendeel, aan-

genomen moet worden onredelijk te zijn;

Overwegende, dat echter door de gemachtigden van gerequestreerden op uitvoerige wijze ter terechtzitting is betoogd en door de Bond niet is tegengesproken, dat, om welke redenen dan ook, de goed-Nederlandse oude bestuurders van het N.V.V. en van de daarbij aangesloten vakbonden in de tweede helft van 1940, en nog geruime tijd daarna, de tactiek hebben gevolgd om, ondanks de inmenging van de bezetter, het bondswerk voort te zetten en de structuur der Bonden te handhaven, waaruit volgt dat dan ook in December 1940 nog niet mocht worden geëist, dat buitenstaanders zich van overigens normale transacties met die Bonden zouden onthouden omdat de bezetter en zijn trawanten in hun besturen een zekere zeggenschap hadden gekregen, zolang de oude bestuurders zelf contact met deze indringers in hun zaken niet algemeen schuwden;

Overwegende, dat de Afdeling Onroerende Goederen op deze grondslag in redelijkheid tot haar beslissing kon komen, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad in het onderhavige geval niet onredelijk is, zodat de Afdeling Rechtspraak in hoger beroep rechtsprekende het overigens door partijen over en weer aangevoerde buiten beschouwing kan laten;

Overwegende, dat op grond van het voorgaande de vordering van requestrant behoort te worden ontzegd en het door hem aangevallen besluit van de Afdeling Onroerende Goederen moet worden bevestigd;

RECHTDOENDE:

Ontvangt het appel;

Wijst de vordering af;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van elk der gerequestreerden, partij Brouwer en partij van Veen, begroot op f 125,— (Een honderd vijf en twintig gulden).

No. 51/38

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-HERTOGENBOSCH, 22 Mei 1950. (Mrs. Poerink, Ariëns en Rutten).

Tijdens de bezetting heeft de burgemeester van Waspik de ambtswoning, toebehorende aan de gemeente, aan zich zelf verkocht.

Koop en verkoop nietig verklaard en de gemeente Waspik in de eigendom van het onroerend goed hersteld, niet op grond van art. 25 E 100, doch met toepassing van art. 23 E 100.

De vrijstelling bedoeld in art. 1506, 4e lid B.W. is verleend door de secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.: art. 1506 B.W.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien de stukken, waaronder een proces-verbaal van zwaarigheden, opgemaakt op 28 October 1948 door de te 's-Hertogenbosch residentende notaris A. A. J. M. van Meerwijk;

Gehoord de partijen bij monde van hare raadslieden;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende, dat de partijen als feitelijk tussen haar vaststaande hebben gesteld:

dat de gemeente Waspik op 10 Mei 1940 en ook nog op 25 September 1943 eigenares was van het huis met ondergrond en erf te Waspik, wijk B., nummer 52, kadastraal bekend als huis, erf en school, Gemeente Waspik Sectie H, nummers 238 en 239, samen groot 8 Aren;

dat gemeld onroerend goed door partij Dekkers, in zijn kwaliteit van Burgemeester der gemeente Waspik krachtens diens besluit van 21 September 1943, goedgekeurd door de Commissaris van de Provincie Noord-Brabant bij diens besluit van 22 September 1943, werd verkocht en overgedragen aan zich zelf in privé, terwijl door de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken bij diens beschikking van 26 October 1943 ontheffing werd verleend van het bepaalde in artikel 1506, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek;

blijkens akte 25 September 1943 ten overstaan van Notaris Middelkoop te Capelle verleden, overgeschreven ten hypotheekantore te 's-Hertogenbosch 27 September 1943 deel 2342 nummer 120, zijnde een afschrift van gemelde beschikking van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken van 26 October 1943 overgeschreven ten hypotheekantore te 's-Hertogenbosch 11 November 1943 deel 2345 nummer 65;

zulks voor de som van vier duizend zeven honderd vijf en twintig gulden

(f 4.725,—), waarvoor kwijting in de akte werd verleend;

dat gemeld onroerend goed op 25 September 1943 onbezwaard was en ook thans nog onbezwaard is en ook thans nog staat ten name van- en bewoond wordt door partij Dekkers;

Overwegende, dat het tussen partijen bestaande geschil door haar als volgt is weergegeven:

dat de gemeente Waspik van mening is, dat voormelde tijdens de Vijandelijke Bezetting van het Rijk in Europa tot stand gekomen verkoop en koop en overdracht nietig zijn, althans nietig behoren te worden verklaard, zijnde geschied onder dwang, bedreiging en/of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand of vanwege personen en/of instanties, door of vanwege de vijand met macht bekleed of met meer macht bekleed dan hun vóór de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa toekwam, eveneens zonder geoorloofde oorzaak;

dat immers de door partij Dekkers aangegeven grond en reden: namelijk dat gemeld onroerend goed te duur aan onderhoud zoude zijn, volkomen onjuist en in strijd met de waarheid is;

dat de gemeente Waspik van mening is, dat partij Dekkers in zijn kwaliteit van Burgemeester der gemeente Waspik op onbehoorlijke en niet-toelaatbare wijze misbruik heeft gemaakt van de destijds door de vijand aan hem gegeven macht, namelijk:

„als Burgemeester te kunnen optreden voor en namens de Raad en het College van Burgemeester en Wethouders” om aldus voor zichzelf het door hem bewoonde huis — altijd gebruikt als ambtswoning voor de Burgemeester der gemeente Waspik — op goedkope wijze in zijn bezit te krijgen, althans op zodanige wijze een behoorlijke geldbelegging te krijgen;

dat de gemeente Waspik van mening is, dat de opheffing van de bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders en van de Gemeenteraad door de Heer Rijks-Commissaris ten onrechte en in strijd met alle dusdanige wettelijke en internationale bepalingen is geschied;

dat degene, die zonder een buitengewone reden van algemeen belang van deze bepalingen gebruik maakt (onverschillig voor welk doel dan ook) persé onrechtmatig en onbehoorlijk handelt;

dat vaststaat, dat noch de toenmalige Raad noch het toenmalige College van

Burgemeester en Wethouders, door de vijand ten onrechte van hun bevoegdheden ontheven, aan voormelde verkoop en koop en overdracht de benodigde medewerking zouden hebben verleend;

dat voorts volgens de gemeente Waspik vaststaat, dat noch de Commissaris der Provincie Noord-Brabant, noch de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken toestemming en ontheffing konden of mochten verlenen, zoals zij hebben gedaan;

dat op grond van de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100), zoals dit nader is gewijzigd bij Besluit F 272, in verband met de bepalingen van het Besluit Bezettingsmaatregelen (E 93), de gemeente Waspik zich beroept op de nietigheid van gemelde verkoop en koop en overdracht;

dat de gemeente Waspik bij nietigverklaring van gemelde verkoop en koop en overdracht bereid is de betaalde koopsom ad vier duizend zeven honderd vijf en twintig gulden aan partij Dekkers te restitueren, onmiddellijk nadat gemeld onroerend goed wederom te haren name zal zijn gesteld;

dat echter partij Dekkers aan de gemeente Waspik moet betalen wegens vergoeding voor het gebruik van gemeld onroerend goed gedurende het tijdvak van 1 October 1943 tot de dag, waarop het onroerend goed door partij Dekkers geheel zal zijn verlaten en ontruimd met al het zijne en de zijnen, een bedrag, berekend tegen vier honderd gulden per jaar, verminderd met de eventueel der partij Dekkers over gemeld tijdvak betaalde grondbelasting en andere zakelijke lasten, welke ten laste van eigenaren komen, de premiën van brandverzekering en van eventuele andere verzekeringen alsmede de normale onderhoudskosten (normaal exploitatie-saldo).

dat alle eventuele vorderingen en/of aanspraken op het Rijk en/of oorlogsschadeverzekeringsmaatschappijen wegens vergoeding van oorlogsschade, toekomen aan de gemeente Waspik;

Waartegen partij Dekkers heeft aangevoerd:

dat partij Dekkers van oordeel is, dat voormelde verkoop en koop en overdracht niet nietig zijn, noch nietig behoren te worden verklaard, omdat van geen dwang, van geen bedreiging, van geen onbehoorlijke invloed als door de gemeente Waspik beweerd, sprake was,

en ook geen geoorloofde oorzaak heeft ontbroken;

dat de memorie van toelichting d.d. 21 September 1943 van de Burgemeester bij zijn besluit tot verkoop der woning slechts één der juiste gronden en redenen vermeldt, terwijl er meerdere bestonden, die bij de met het Provinciaal Bestuur over de verkoop gevoerde onderhandelingen een belangrijke rol hebben gespeeld, wanneer zij al niet de doorslag hebben gegeven;

dat partij Dekkers omstreeks de helft van 1943 het telefonisch verzoek kreeg om onverwijld te 's-Hertogenbosch bij de Griffier der Staten van Noord-Brabant, nu wijlen de Heer Vincent Cleerdin, te komen;

dat deze aan partij Dekkers mededeelde, dat er een grote kans bestond, dat zij door de Duitsers zou worden gearresteerd en als Burgemeester vervangen door een N.S.B.-er;

dat hij in verband daarmede (de echtgenote van partij Dekkers casu quo partij Dekkers zelf moesten bij arrestatie, ontslag en vervanging een behoorlijk onderdak hebben) partij Dekkers adviseerde direct het van de gemeente gehuurde huis te kopen en ten spoedigste het betrekkelijk besluit naar 's-Hertogenbosch te zenden;

dat partij Dekkers daarvoor aanvankelijk niet voelde, omdat zij voornemens was na het bereiken van de leeftijd, die recht geeft op pensioen, in Breda of omgeving te gaan wonen;

dat de Heer Cleerdin er partij Dekkers op wees, dat de gemeente het aan onderhoud kostbare huis niet meer nodig zou hebben, wijl de gemeente Waspik bij de gemeente Raamsdonk zou worden gevoegd en dat ook een voor aankoop gebruikt bedrag nooit verloren zou zijn;

dat partij Dekkers na wikken en wegen met de notaris Middelkoop te Capelle over koop heeft gesproken;

dat deze wegens de geringe waarde van de huizen te Waspik maande tot voorzichtigheid;

dat partij Dekkers zich daarop heeft bereid verklaard het huis met aanhoorigheden te kopen voor f 4.000,—;

dat toen partij Dekkers zich daarna op een wenk van de Provinciale Griffie heeft in verbinding gesteld met het Prijzenbureau voor Onroerende Goederen te 's-Hertogenbosch;

dat de Directeur van dit bureau, de Heer Drijvers, drie maal ter plaatse een nauwkeurig onderzoek naar de

waarde van het huis heeft gedaan, de tweede maal samen met de Heer Pijnenburg, en de waarde heeft bepaald op f 4.000,—;

dat op 20 September 1943 de Heer Cleerdin partij Dekkers heeft opgebeld met de mededeling, dat verkoop alleen voor f 4.725,— mocht plaats hebben en met de aansporing het voor die prijs te nemen;

dat — zoals van zelf spreekt — in de memorie van toelichting slechts kon worden gerept van het dure onderhoud en niet van de noodzakelijkheid voor partij Dekkers zich en zijn vrouw een onderdak te verzekeren voor het geval de Duitsers tegen hem maatregelen zouden nemen;

dat verwacht werd, dat partij Dekkers na ontslag zou worden vervangen door de N.S.B.-er Verhulst;

dat het aan partij Dekkers bekend is, dat het Provinciaal Bestuur niet alleen een grondig onderzoek naar de waarde van het huis, doch ook naar de verdere belangen der Gemeente, verband houdende met dat huis, heeft ingesteld, alvorens de transactie goed te keuren;

dat de verkoop in werkelijkheid door het Provinciaal Bestuur voor de gemeente is behandeld;

dat partij Dekkers van oordeel is niet als Burgemeester op onbehoorlijke en niet-toelaatbare wijze misbruik te hebben gemaakt van zijn functie om de door hem als Burgemeester van de gemeente gehuurde woning op goedkope wijze in zijn bezit te krijgen en daarin voor zijn geld een behoorlijke belegging te vinden;

dat de betaalde prijs aan de hoge kant was en hij de koopsom heeft moeten opnemen bij de Amsterdamse Bank te Tilburg, aan welke hij *thans nog een deel ervan* verschuldigd is;

dat partij Dekkers, minder dan vele andere Nederlanders en gehandhaafde ambtenaren en Burgemeesters ervan verdacht kan worden ook maar de minste bewondering te hebben voor de tijdens de Duitse bezetting genomen maatregelen;

dat zij erop wijst, dat de regels inzake de opheffing der bevoegdheden van Burgemeester en Wethouders en van de Gemeenteraad volgens het van de wettige Regering afkomstige Besluit Bezettingsmaatregelen (E 93) als tijdens de bezetting van kracht moet worden beschouwd;

dat dit onder andere blijkt uit de

artikelen 15 en 17 van dat Besluit en uit lijst B, bij dat Besluit behorend;

dat het van plaatselijk Waspiks belang en van Nederlands belang was, dat een N.S.B.-Burgemeester in Waspik geen onderkomen zou krijgen in het huis, dat de gemeente aan Burgemeester Dekkers kort na zijn ambtsaanvaarding had verhuurd;

dat partij Dekkers rechtmatig en behoorlijk heeft gehandeld en zij onjuist acht om aan de voorschriften voor rechtsherstel een nieuw toe te voegen, namelijk betreffende de noodzakelijkheid, dat er een buitengewone reden van algemeen belang moet zijn zonder welke gebruikmaking der speciale bevoegdheid van de Burgemeester persé onrechtmatig en onbehoorlijk zou zijn; dat de gemeente Waspik op geen enkele wijze adstrueert, dat vaststaat, dat de Raad of het College van Burgemeester en Wethouders aan de verkoop hun goedkeuring zou hebben onthouden;

dat integendeel deze colleges, hadden zij zich met de zaak kunnen inlaten, zonder twijfel de woning niet aan een N.S.B.-Burgemeester zou hebben gegund, dit teminder wijl de woning van ouds veel onderhoudskosten meebracht, waarop uit 's-Hertogenbosch herhaaldelijk aanmerking was gemaakt;

dat de gemeente Waspik al evenmin adstrueert, dat de Commissaris en de Secretaris-Generaal niet mochten handelen, gelijk zij hebben, gedaan;

dat hij daarbij uit het oog verliest het Besluit Bezettingsmaatregelen;

dat er dus geen sprake is van nietigheid of nietigverklaring;

dat het partij Dekkers bevreemdt, dat de gemeente Waspik, die zegt rechtsherstel te zoeken, niet spreekt van de huurovereenkomst, welke bij de koop tussen partij Dekkers en de gemeente bestond;

dat in de Raadsvergadering van December 1947 de eerste verdieping van het Gemeentehuis is bestemd tot ambtswoning van de Burgemeester;

dat omtrent de litigieuse, aan partij Dekkers eerst verhuurde en later gekochte woning een zodanig Raadsbesluit nooit is gekomen;

dat partij Dekkers alleen volledigheidshalve het volgende opmerkt en vermeldt;

dat hij voor de bij de Amsterdamse Bank opgenomen koopsom van f 4720,— en kosten ad f 299,50, en na aflossing

over de restanten dier schulden een rente van 5 % 's jaars heeft moeten betalen;

dat de huur op 1 October 1943 bedroeg f 330,— per jaar;

dat zij per jaar aan grondbelasting betaalde f 33,50 en wel met ingang van 25 September 1943;

dat de straatbelasting bedroeg f 14,57 per jaar, de premie der brandverzekering f 8,— en de polderlasten f 0,80 door partij Dekkers betaald vanaf 25 September 1943;

dat partij Dekkers in 1946 volgens de Bouwverordening van Burgemeester en Wethouders toestemming heeft verkregen een deel van zijn eigendom, de oude school, af te breken en van de afbraak afkomstige materialen te verkopen;

Overwegende, dat ter zitting van 9 September 1949 de raadslieden van partijen hun respectievelijke standpunten nader hebben toegelicht, waarna de behandeling is geschorst teneinde de partijen in de gelegenheid te stellen in der minne tot een oplossing te komen;

Overwegende, dat ter zitting van 13 April 1950 de partijen bij monde van hun raadslieden hebben medegedeeld, dat zij namens de partijen — t.w. aan de ene zijde de gemeente Waspik, hierna te noemen de gemeente, en aan de andere zijde de weduwe van de inmiddels overleden partij Dekkers — hebben onderhandeld teneinde het geschil in der minne te regelen, echter zonder resultaat, waarna zij hun zaak hebben bepleit onder overlegging van een aantal stukken, hebbende de gemeente subsidiair verzocht, voor het geval de Raad mocht aannemen, dat de in geschil zijnde rechtsbetrekking niet zonder geoorloofde oorzaak zou zijn verricht en evenmin onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege personen of instanties, door of vanwege de vijand met macht bekleed of met meer macht bekleed dan hun vóór de vijandelijke bezetting toekwam, deze rechtsbetrekking niettemin nietig te verklaren, omdat dan toch het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de gemeente haar stelling, dat de litigieuse koop is tot stand gekomen *zonder geoorloofde oorzaak*, aldus heeft toegelicht, dat in 1943

Dekkers, als burgemeester der gemeente aan zich zelf verkopende, een zaak heeft gekocht, welke door hem als openbaar ambtenaar in de zin van artikel 1505 B.W. werd verkocht, zijnde van het in artikel 1505 B.W. neergelegde verbod geen vrijstelling verleend en kunnende van dit verbod ook geen vrijstelling worden verleend, zodat deze koop krachtens genoemd artikel volstrekt nietig is;

Overwegende, dat de Raad de gemeente hierin niet kan volgen;

Overwegende toch, dat artikel 1506 B.W. in het derde lid een soortgelijk verbod uitspreekt met betrekking tot „bewindvoering van zaken, aan het Rijk, de gewesten, de gemeenten of aan andere openbare instellingen toebehorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd”, met welke „bewindvoerder” naar het oordeel van de Raad bedoeld de organen van een publiekrechtelijke corporatie, zodat dergelijke organen, bevoegd om de goederen door corporatie te vervreemden, niet vallen onder het verbod van artikel 1505 B.W., maar onder het verbod van artikel 1506, lid 3, B.W., van welk laatste verbod, in tegenstelling van dat van artikel 1505 B.W., krachtens het 4e lid van artikel 1506 B.W. wèl vrijstelling kan worden verleend;

Overwegende, dat derhalve door de verbodsbepaling van artikel 1506, 3e lid, niet alleen wordt getroffen de burgemeester, die — volgens het normale recht — krachtens raadsbesluit een zaak van de gemeente verkoopt, doch ook en zelfs a fortiori de burgemeester uit de bezettingstijd, die de taak van B. en W. en van de gemeenteraad uitoefende en dus in de volle zin des woords bewindvoerder was over zaken van de gemeente, aan zijn zorg toevertrouwd;

Overwegende echter, dat, naar in confesso is, toen in 1943 Dekkers als burgemeester der gemeente Waspik het litigieuze pand aan zich zelf verkocht, hem krachtens artikel 1506, lid 4, vrijstelling van het in artikel 1506, lid 3, neergelegde verbod was verleend, zodat de litigieuze koop niet krachtens genoemde verbodsbepaling nietig was;

Overwegende, dat de gemeente vervolgens als grond voor het ingrijpen van de Raad heeft aangevoerd, dat de koopovereenkomst in 1943 is tot stand gekomen onder *onbehoorlijke invloed van de verkoper, t.w. de toenmalige*

burgemeester Dekkers, die door of vanwege de vijand met meer macht was bekleed dan hem vóór de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa toekwam;

Overwegende, dat het geen betoog behoeft en overigens in confesso is, dat de verkoper inderdaad vanwege de vijand met méér macht was bekleed dan hem vóór de bezetting toekwam, zodat ten deze nog slechts onderzocht behoeft te worden, of de verkoop onder onbehoorlijke invloed van de verkoper is tot stand gekomen;

Overwegende hieromtrent, dat de gemeente oorspronkelijk, blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden zich op het standpunt heeft gesteld dat de gene die, vanwege de vijand met méér macht bekleed dan hij vóór de bezetting had, zonder een buitengewone reden van algemeen belang daarvan gebruik maakt, (onverschillig voor welk doel dan ook) persé onbehoorlijk handelt;

dat bij de conclusie van antwoord de gemeente als grond van dit onbehoorlijke nog heeft aangevoerd, dat de burgemeester Dekkers heeft gehandeld zonder voorkennis van de (buiten functie gestelde) wethouders;

Overwegende, dat de Raad, zonder de eerstgenoemde stelling van de gemeente in haar algemeenheid te kunnen onderschrijven, mèt de gemeente van oordeel is, dat de burgemeester in bezettingstijd die, gebruik makend van de hem verleende bevoegdheden, een aan de gemeente toebehorend pand aan zich verkoopt, onbehoorlijk handelt, tenzij bijzondere omstandigheden het onbehoorlijke karakter aan deze handeling ontnemen;

Overwegende, dat dit laatste in casu naar het oordeel van de Raad inderdaad het geval is;

Overwegende toch, dat de partij Dekkers onbetwist heeft gesteld, dat de burgemeester Dekkers — die zich blijkens de uitdrukkelijke erkenning zijdens de gemeente gedurende de bezetting als een zeer goed vaderlander heeft gedragen — in 1943 eerst tot het aangaan van de meergemelde handeling is overgegaan, nadat hem daartoe dringend was geadviseerd door de toenmalige Griffier van de Staten van Noord-Brabant, die hem mededeelde, dat hij, Dekkers, grote kans liep door de Duitsers te worden gearresteerd en als burgemeester vervangen door een N.S.B.-er, zodat de verkoop van be-

lang was enerzijds voor Dekkers, die zich daardoor voor zich en zijn vrouw een onderdak verzekerde voor het geval de Duitsers tegen hem maatregelen zouden nemen, anderzijds zou worden voorkomen, dat een eventuele nieuwe N.S.B.-burgemeester een ambtswoning voor zich gereed zou vinden;

Overwegende, dat onder deze omstandigheden de Raad het verkopen van het pand door Dekkers in zijn kwaliteit van burgemeester aan zich zelf in privé geenszins beschouwt als een handeling, verricht onder onbehoorlijke invloed, waaraan niet afdoet de omstandigheid, dat Dekkers te voren geen overleg heeft gepleegd met de buiten functie gestelde wethouders;

Overwegende, dat de Raad derhalve van oordeel is dat voor toepassing van een der bepalingen van artikel 25, j^o. artikel 23 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer geen gronden aanwezig zijn;

Overwegende, dat de Raad niettemin termen aanwezig acht om artikel 23 van genoemd besluit toe te passen;

Overwegende toch, dat op grond van hetgeen ten processe is gebleken aanmerkelijk is, dat zonder de tengevolge van de bezetting in het leven geroepen bijzondere omstandigheden de gemeente zeer zeker niet zou zijn overgegaan tot de verkoop van het aan haar in eigendom toebehorend pand, hetwelk werd gebruikt als ambtswoning van de burgemeester; dat de bijzondere omstandigheden, welke de directe aanleiding vormden tot de genoemde verkoop, hierin waren gelegen, dat het Provinciaal Bestuur — op goede gronden, zoals ten processe is gebleken — beducht was voor een ontslag door de Duitsers van de heer Dekkers als burgemeester, tengevolge waarvan Dekkers, op aandrang van het Provinciaal Bestuur, tot verkoop is overgegaan, zulks ter waarborging van de belangen *gedurende de vijandelijke bezetting* zowel van Dekkers zelf en diens familie als van de gemeente Waspik;

Overwegende dat, nu die gedurende de bezetting vigerende belangen na het eindigen van de bezetting hebben opgehouden te bestaan en de belangen van de gemeente juist een ongedaan maken van de verkoop medebrengen, de Raad van oordeel is, dat het achterwege laten van het gevraagde ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat derhalve op ge-

noemde gronden de voornoemde overeenkomst van koop- en verkoop behoort te worden vernietigd;

Overwegende, dat de Raad de partijen in overweging geeft de gevolgen van deze vernietiging in der minne te regelen, onder inachtneming van de volgende richtlijnen, zullende indien de partijen niet tot overeenstemming kunnen geraken de meest gereede partij het geschil opnieuw aan de Raad kunnen voorleggen;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is dat de billijkheid eist:

- a) dat de kosten van het transport, zo dat van 1943 als dat hetwelk na dit vonnis zal plaats hebben, door de gemeente behoren te worden gedragen;
- b) dat bij het verrekenen van kosten over en weer er rekening mede moet worden gehouden, enerzijds dat de familie Dekkers het pand sedert 1943 in gebruik heeft gehad, anderzijds dat zij rente van de door haar betaalde koopsom heeft moeten missen, c.q. heeft moeten betalen;
- c) dat de gemeente er zorg voor draagt, dat de weduwe Dekkers een behoorlijke woongelegenheden verkrijgt en in het litigieuze pand kan blijven wonen tot partijen tot een minnelijke regeling zijn gekomen, c.q. de Raad t.z.t. hierover een beslissing heeft genomen;

De beide blijkens de mededelingen van de raadsman van de gemeente door de gemeente en de weduwe Dekkers gedane aanbiedingen (t.w. huur van een gedeelte van het litigieuze pand, dan wel van het pand-Kersten aan de Beneden Kerkstraat) komen de Raad vooralsnog redelijk voor:

Rechtdoende:

Verklaart nietig de koop en verkoop met de daarop gevolgde overdracht van het huis met ondergrond en erf te Waspik, Wijk B., nummer 52, kadastraal bekend als huis, erf en school gemeente Waspik, Sectie H. nummers 238 en 239, samen groot 8 Aren, zoals een en ander heeft plaats gehad bij akte van 25 September 1943 ten overstaan van Notaris Middelkoop te Capelle verleden, overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch, 27 September 1943 deel 2342 no. 120;

Herstelt de gemeente Waspik in hare

onbezwaarde eigendomsrechten op genoemd onroerend goed;

Machtigt en voorzoveel nodig gelast de betrokken hypotheekbewaarder de terug- en overboeking van genoemd onroerend goed ten name van de gemeente Waspik;

Verstaat dat, zo partijen omtrent de gevolgen van deze nietigverklaring in der minne niet tot overeenstemming kunnen geraken, het daardoor ontstaan geschilpunt door de Raad op verzoek van de meest gereede partij zal worden beslecht;

Veroordeelt de partij Dekkers als de op het principiële geschilpunt in het ongelijk gestelde partij in de kosten van deze procedure, aan de zijde van de gemeente begroot op f 200.—.

No. 51/45

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 April 1950. (Mrs. Sluis, Raedt en Mijnssen).

Gerequesteerden aansprakelijk gesteld voor de schade aan verzoeksters berokkend ten gevolge van door gerequesteerden gepleegd verraad, waardoor de deportatie en dood van verzoeksters echtgenoot en vader is veroorzaakt.

Behalve bovenbedoelde schade gerequesteerden ook veroordeeld tot betaling van de materiële en immateriële schade door verzoeksters persoonlijk geleden.

Bepaling van een rechtsbetrekking van onbepaalde inhoud.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een request van:

1. *Rebecca Ritmeester*, weduwe van *Joël Brommet*, wonende te Amsterdam;
2. *Frieda Brommet*, wonende te Amsterdam, gemachtigde: Mr. B. P. Gomperts.

Gezien de verdere stukken van het geding, waaronder een schrijven van Mr. R. J. Polak;

Overwegende, dat requestanten in hun inleidend request hebben gesteld, dat verzoeksters zijn de enige erfgenamen van *Joël Brommet* voornoemd, terwijl verzoekster sub 1 ingevolge benoeming door het Nederlandse Be-

heersinstituut bovendien voorzoveel nodig als bewindvoester over voornoemde *Joël Brommet* optreedt;

dat verzoeksters, respectievelijk verzoekster sub 1 q.q., hieronder te beschrijven aanspraken hebben jegens:

1. *Johannes Jacobus Marinus Hendrik Bom*, wonende te Amsterdam, thans verblijvende in de „Centrale Bewaarplaats Scheveningen” te 's-Gravenhage, zo voor zich als tot bijstand en machtiging van zijn sub 2 te noemen echtgenote;

2. *Adriana Valkenburg*, echtgenote van gerequesteerde sub 1, wonende te Amsterdam, thans verblijvende in de strafgevangenis te Rotterdam;

A. dat in de eerste plaats *Joël Brommet* in of omstreeks de eerste helft van het jaar 1944 aan gerequesteerde sub 1 heeft ter hand gesteld de somma van f 6.000,— en vervolgens in hetzelfde tijdvak de somma van f 9.000,—, één en ander op grond van de verzekering van gerequesteerde sub 1, dat hij het gezin van *Joël Brommet* naar Zwitserland zou doen ontsnappen;

dat aanvankelijk na de eerstgenoemde betaling *Joël Brommet* was teruggetreden, voor welk geval zou gelden de afspraak tussen gerequesteerde sub 1 en *Joël Brommet* gemaakt, te weten dat *Joël Brommet* het betaalde bedrag niet zou mogen terugvorderen;

dat na de overgifte van het tweede bedrag *Joël Brommet* met zijn gezin vergeefs heeft gewacht op de vervulling van zijn belofte door gerequesteerde sub 1, doch in de gegeven omstandigheden niet de hulp van de politie en justitie kon inroepen, teneinde gerequesteerde sub 1 tot teruggave van het door hem ten onrechte genotene te brengen;

dat na de bevrijding gerequesteerde sub 1 terzake van deze feiten bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 3 Juli 1947 tot een gevangenisstraf van 10 jaar met bijkomende straffen is veroordeeld wegens het gedurende de oorlog opzettelijk gebruik maken van gelegenheid en middelen door het feit der vijandelijke bezetting geboden om *Joël Brommet* in zijn vermogen wederrechtelijk te benadelen, welke hoofdstraf bij sententie van de Bijzondere Raad van Cassatie d.d. 25 April 1949 is verhoogd tot 15 jaar;

dat verzoeksters, althans verzoekster

sub 1, recht en belang hebben op grond, althans naar aanleiding van het in criminalibus geblekene Uw Raad te verzoeken de bovenomschreven rechtshandelingen en vermogensovergiften tussen Joël Brommet en gerequesteerden sub 1) nietig te verklaren en de gevolgen van deze nietigverklaring aldus vast te stellen, dat gerequesteerde sub 1) gehouden zal zijn het ingevolge het bovenomschrevene genotene aan de rechtverkrijgenden van Joël Brommet terug te betalen, vermeerderd met de interessen, welke sinds het tijdstip van de overgifte had en kunnen zijn genoten;

B. dat bij gelijkgedateerde sententies van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, respectievelijk de Bijzondere Raad van Cassatie, gerequesteerde sub 2) is veroordeeld tot de doodstraf wegens het als V-vrouw gedurende geruime tijd plegen van verraad aan tal van Joodse landgenoten van wie er velen in ellende zijn gestorven en omgekomen, gelijk door de Bijzondere Raad in één zijner overwegingen gekwalificeerd;

dat onder de slachtoffers van gerequesteerde sub 2) zich blijkens het in criminalibus geblekene bevonden verzoeksters en hun man en vader Joël Brommet, welke laatste niet is teruggekeerd van zijn door gerequesteerde sub 2) veroorzaakte deportatie, terwijl verzoeksters eveneens door het opzettelijk verraad van gerequesteerde zijn gedeporteerd en de afschuwelijkste ellende hebben moeten doorstaan alvorens naar Nederland te kunnen terugkeren;

dat aldus tijdens de bezetting door de gedragingen van gerequesteerde sub 2) een rechtsbetrekking tussen partijen uit onrechtmatige daad is ontstaan, welke vaststelling en bepaling verzoeksters aan Uw Raad kunnen vragen;

dat verzoeksters zich op het standpunt stellen, dat zij eensdeels door het wegvallen van de inkomsten van hun man en vader, die als etaleur jaarlijks gemiddeld f 6.000,— verdiende, een onderhoudsvordering op gerequesteerde sub 2) hebben, welke gekapitaliseerd dient te worden gesteld op tenminste f 90.000,—, terwijl zij bovendien terzake van de door verzoeksters zelf geleden materiële en immateriële schade, welke in een geval als dit moeilijk valt te specificeren en slechts ex

aequo et bono is vast te stellen, aanspraak maken op een vergoeding van ieder f 10.000,—;

C. dat de strafverhoging van gerequesteerde sub 1) door de Bijzondere Raad van Cassatie een gevolg is geweest van het na de behandeling ter zitting van het Bijzonder Gerechtshof gebleken aandeel, dat gerequesteerde sub 1) heeft gehad in het verraad door gerequesteerde sub 2);

dat toch gerequesteerde sub 1) ondanks zijn uitdrukkelijke belofte aan Joël Brommet aan gerequesteerde sub 2) heeft doorgegeven de onderduikplaats van Joël Brommet en verzoeksters, welke onderduikplaats was gelegen in Warmond en derhalve menselijkerwijze gesproken nimmer ter kennis van gerequesteerde sub 2) had kunnen komen zo niet gerequesteerde sub 1) deze plaats aan haar had bekend gemaakt;

dat het bekendmaken van een onderduikplaats van politiek vervolgdens ondanks uitdrukkelijke belofte van geheimhouding en zelfs zonder deze belofte een onrechtmatige daad oplevert en aansprakelijk maakt voor de daardoor teweeggebrachte gevolgen;

dat derhalve ook tussen gerequesteerde sub 1) en verzoeksters voor zich en q.q. tijdens de bezetting de rechtsbetrekking is ontstaan, welke hierboven sub B is beschreven met de sub B genoemde rechtsgevolgen zodat gerequesteerde sub 1) hoofdelijk naast gerequesteerde sub 2) voor de sub B gestelde onrechtmatige daad aansprakelijk dient te worden gesteld;

dat verzoeksters met toestemming van de E.A. Heer Voorzitter van Uw Raad d.d. 8 Juni 1949 conservatoir derden beslag ter verzekering van hun bovenomschreven aanspraken hebben doen leggen onder het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, bij exploit van deurwaarder Jacob van Garderen d.d. 9 Juni 1949, welk beslag behoort te worden van waarde verklaard;

I A. Op welke gronden requestanten hebben geconcludeerd, dat het de Raad behage op de bovenstaande gronden te verstaan, dat de plaatsgevonden hebbende rechtshandelingen en vermogensovergiften tussen Joël Brommet en gerequesteerde sub 1) als ten requeste omschreven nietig te verklaren en de gevolgen van deze nietigverklaring aldus vast te stellen, dat gere-

questreerde sub 1) gehouden zal zijn het bovenomschreven genotene aan de rechtverkrijgenden van Joël Brommet terug te betalen, vermeerderd met de interessen, welke sinds het tijdstip van de overgifte door Joël Brommet of zijn rechtverkrijgenden hadden kunnen zijn genoten:

B en C. vast te stellen, dat tijdens de vijandelijke bezetting een rechtsbetrekking tussen verzoeksters en gerequestreerden sub 1) en 2) uit onrechtmatige daad is ontstaan en de inhoud van deze rechtsbetrekking aldus te bepalen, dat gerequestreerden sub 1) en 2) ieder hoofdelijk voor het geheel, subsidiair gerequestreerde sub 2) alleen, gehouden zullen zijn aan verzoeksters in hun hoedanigheden en op grond als ten requeste omschreven, resp. de bedragen van f 90.000,— en 2 x f 10.000,— althans zoveel als Uw Raad in goede Justitie zal menen te behoren, te betalen:

II. van waarde te verklaren het ten laste van gerequestreerden gelegde conservatoir derden beslag;

III. gerequestreerden te veroordelen in de kosten van dit geding, daaronder begrepen die van het hierboven genoemde conservatoir derden beslag;

Overwegende dat het verzoek van requestranten niet is tegengesproken.

In rechten:

Overwegende dat uit een schrijven van Mr. R. J. Polak aan den Griffier van de Raad is gebleken, dat requestrante Ritmeester 53 jaar oud is, een slechte gezondheid geniet en slechts f 8.000,— vermogen heeft en requestrante Frieda Brommet 24 jaar oud is en f 1.500,— per jaar verdient, terwijl het jaarlijks inkomen van wijlen Joël Brommet op minstens f 6.000,— per jaar kon worden gesteld;

Overwegende dat de Raad in verband hiermede aan requestrante Ritmeester ex aequo et bono een bedrag van f 50.000,— meent te moeten toekennen en aan requestrante Frieda Brommet, nu de Raad het niet uitgesloten acht, dat zij na verloop van tijd meer zal kunnen verdienen, f 7.500,— gekapitaliseerd naar f 500,— per jaar;

Overwegende dat de vordering ad f 15.000,— tegen gerequestreerde Bom alleen en de vordering ad f 10.000,— tegen elk der beide gerequestreerden als niet tegengesproken behoort te worden toegewezen.

Rechtdoende:

Verklaart nietig de rechtshandelingen en vermogensafgiften tussen Joël Brommet en gerequestreerde sub 1) als ten requeste omschreven;

Stelt de gevolgen van deze nietigverklaring aldus vast, dat gerequestreerde sub 1) gehouden zal zijn het bovenomschreven bedrag ad f 15.000,— door hem genoten aan de rechtverkrijgenden van Joël Brommet terug te betalen vermeerderd met de interessen van dat bedrag, welke sinds het tijdstip van de overgifte door Joël Brommet af door zijne rechtverkrijgenden had kunnen zijn genoten, door de Raad begroot op 4% 's jaars vanaf 1 Juli 1944;

Bepaalt de inhoud van de tijdens de vijandelijke bezetting tussen requestranten en gerequestreerden sub 1) en 2) uit onrechtmatige daad ontstane rechtsbetrekking aldus, dat gerequestreerden sub 1) en 2) ieder hoofdelijk voor het geheel gehouden zullen zijn aan requestranten in hunne hoedanigheden en op grond als ten requeste omschreven zullen betalen de bedragen van f 50.000,—, f 7.500,—, alsmede de bedragen van twee maal f 10.000,—;

Verklaart van waarde het ten laste van gerequestreerden gelegde conservatoir derden beslag;

Veroordeelt gerequestreerde in de kosten van dit geding, daaronder begrepen die van het hiervoren genoemde conservatoir derden beslag, aan zijde van requestranten begroot op f 100,—.

No. 51/46

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
11 November 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Bij de aflossing van de hypothecaire schuld had gerequestreerde de zorg in acht moeten nemen, die een debiteur tijdens de bezetting betaamde, door zich ervan te vergewissen met wie hij de betaling tot stand bracht. De kwade gevolgen veroorzaakt door dit na te laten moeten komen ten laste van gerequestreerde en niet ten laste van de crediteur. De vraag of de herstelde hypothecaire vordering in haar rang van eerste hypotheek dient te worden hersteld, bevestigend beantwoord. De gerequestreerde hypotheekbank had in September 1942 moeten en kunnen weten, dat de hypotheekaanvraag strekte

tot aflossing van een hypotheek, door de bezetter in beheer genomen, en haar recht moet derhalve worden achtergesteld bij dat van verzoekster.

Aflossing nietig verklaard met herstel van het vorderingsrecht van verzoekster en van de eerste hypothecaire inschrijving en met bepaling dat de inschrijving van de Groningsche Hypotheekbank rang verkrijgt van tweede hypotheek.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 25, 26, 33 en 113c.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gelezen een proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 8 Juni 1948 opgemaakt door notaris R. E. J. Heyer te Amsterdam naar aanleiding van de tevergeefse beproeving van een minnelijke regeling van een geschil tussen:

- a. de te Amsterdam gevestigde rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging „Nederlandse Vereniging voor Israël” hierna te noemen Israël;
- b. Cornelis Leonardus Amelius Hemelrijk, houthandelaar, wonende te Amsterdam;
- c. de te Groningen gevestigde N.V. Groningsche Hypotheekbank voor Nederland, hierna te noemen: de Groningsche;

betreffende een eerste hypothecaire inschrijving op de percelen gelegen te Amsterdam aan de Rozengracht 162 en de Akeleienstraat 8, kadastraal bekend gemeente Amsterdam, sectie L no. 7141, groot twee aren, veertig centiareen, tot zekerheid van de betaling van een schuld groot f 19.000,— rentende 4 %, van Hemelrijk aan Israël, blijkende uit een akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, op 29 September 1937 voor notaris Abma te Amsterdam verleden en op diezelfde dag ten hypotheekkantore te Amsterdam ingeschreven, in deel 1749, nr. 49;

welke hypotheek ingevolge verordening 41/1941 betreffende de niet-commerciële verenigingen en stichtingen door de daartoe aangewezen Commissaris in beheer is genomen en door Hemelrijk per 29 September 1942 in handen van die Commissaris is afgelost, waarna gemeld onroerend goed door Hemelrijk op dezelfde datum met een thans nog bestaande eerste hypotheek is belast tot zekerheid van een schuld van f 25.000,— rentende 4 % 's jaars aan de Groningsche;

blijkens akte van hypotheek op 29

September 1942 voor notaris Abma verleden en ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam, diezelfde dag in deel 1924, nr. 27;

Nog gelezen:

1. een advies d.d. 8 Juli 1948 van de Gedelegeerde te Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen;
2. een request d.d. 22 Juli 1948 van Israël, houdende het verzoek:
 - a. de aflossing van de hoofdsom ad f 18.462,— door Hemelrijk en de hem daarvoor verleende kwijting nietig te verklaren en de geldlening tussen requestrante en gerequesteerde Hemelrijk te herstellen, in dier voege dat gerequesteerde aan requestrante zal verschuldigd zijn een bedrag van f 18.462,— met rente daarvan ad 4 % 's jaars vanaf 29 September 1942;
 - b. nietig te verklaren de door Hemelrijk gevestigde hypotheek op voormelde panden ten behoeve van de N.V. Groningsche Hypotheekbank en de doorhaling van deze hypotheek ten hypotheekkantore te bevelen: te herstellen de eerste hypotheek op voormelde percelen ten behoeve van requestrante en de inschrijving daarvan ten hypotheekkantore te bevelen; subsidiair Hemelrijk te veroordelen tot het stellen van voldoende zekerheid voor voormelde schuld;
 - c. Hemelrijk te veroordelen in de kosten dezer procedure, waaronder begrepen die van het proces-verbaal van zwaarigheden;
3. een schrijven d.d. 17 September 1948 van Israël;
4. een request d.d. 4 October 1948 van C. L. A. Hemelrijk;
5. een request d.d. 12 October 1948 van de Groningsche Hypotheekbank;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 12 October 1950, Israël bij monde van Mr. H. D. M. Dolk, Hemelrijk vertegenwoordigd door Mr. M. M. G. Th. de Kort en de Groningsche door Mr. J. van de Giessen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat tussen partijen is buiten geschil, dat Israël omstreeks het jaar 1942 op last van de Commissaris voor niet-commerciële verenigin-

gen en stichtingen is opgeheven en in liquidatie getreden ingevolge de Verordening 41/1941 van de Rijkscommissaris, voorkomende op de A-lijst van E 93, en dat Hemelrijk zijn gehele schuld aan Israël op 29 September 1942 heeft afgelost door in handen van de liquidateur van Israël te betalen of door zijn notaris te doen betalen als hoofdsom f 18.100,— en als rente f 362,— zijnde in totaal f 18.462,— waarop de ten behoeve van Israël op bovengenoemd onroerend goed staande hypotheek is geroyeerd en ten behoeve van de Groningsche een nieuwe hypotheek is gevestigd, uit welke feiten volgt, dat de Raad bevoegd is de vordering van Israël tot herleving van de aldus tussen haar en Hemelrijk tenietgegane rechtsbetrekking te ontvangen;

Overwegende, dat requestrant Israël ter adstructie van haar vordering erop heeft gewezen, dat Hemelrijk niet tot aflossing aan een ander dan aan haar, Israël, was gehouden, dat geen aanmaning van de zijde van de liquidateur van Israël tot afbetaling van deze hypothecaire schuld tot Hemelrijk is gericht, doch Hemelrijk geheel vrijwillig, alleen zijn eigen belang nastrevend, tot die afbetaling aan een ander dan de werkelijke schuldeiser is overgegaan, zodat een beroep op art. 33 van E 100 hem niet kan baten;

Overwegende, dat Hemelrijk hier-tegenover echter heeft gesteld, dat hij primo nooit contact met Israël heeft gehad, aangezien de tot standkoming der hypotheek en de rentebetaling over het kantoor van notaris Abma liepen, dat secundo de Vereniging voor Israël geen Joodse vereniging en de hypotheek dan ook geen Joodse hypotheek was, zodat voor een bijzondere waakzaamheid van zijn kant geen reden bestond,

dat hij tertio, door de sluiting van zijn houtzaak door de Duitsers, in een noodtoestand was komen te verkeren, waarin hij zich noodzakelijk kasmiddelen moest verschaffen, waartoe hem de weg alleen openstond door het sluiten van een nieuwe hypotheek tot een hoger bedrag,

dat hij quarto eerst te weten is gekomen, dat Israël zich in handen van een door de Duitsers aangesteld liquidateur bevond, toen hij de voor royement getekende hypotheekakte terugontving,

zodat hij meent te goeder trouw, en daartoe ingevolge het bezettingsrecht

gehouden, zijn schuld aan Israël in handen van notaris Abma, die het verschuldigde bedrag aan bedoelde liquidateur heeft doen toekomen, te hebben afbetaald, en dus krachtens art. 33 E 100 tegenover Israël van zijn verplichtingen te zijn bevrijd;

Overwegende ten aanzien van deze geschilpunten tussen partijen, dat vaststaat, dat Hemelrijk niet door enige Duitse of Duits-bevlekte instantie is aangemaand om zijn hypotheekschuld te betalen, doch uit eigen initiatief zijn schuld aan een ander dan zijn werkelijke schuldeiser, Israël, heeft voldaan;

Overwegende, dat een schuldenaar die zulks uit eigen beweging doet, zich in het algemeen niet met succes op art. 33, lid 1, van het Besluit E 100 kan beroepen, daar het derde lid van dit artikel duidelijk doet zien, dat de wetgever van de veronderstelling is uitgegaan, dat bevrijding van de betalingsplicht tegenover de eigenlijke schuldeiser alleen zal plaats vinden, indien door de crediteur — naar bezettings„recht” — betaling is gevorderd aangezien anders van een weigering tot betaling, waarover het derde lid rept, in het geheel geen sprake zou kunnen zijn;

Overwegende, dat Hemelrijk tegen deze conclusie nu wel aanvoert, dat hij zelf niet met de vanwege de bezetter over Israël aangestelde liquidateur in verbinding is getreden, aangezien de gehele afwikkeling der oude hypotheek en de vestiging van de nieuwe hypotheek door zijn notaris is geschied, doch deze verdediging hem niet kan baten, aangezien het duidelijk is, dat de daden van de notaris, indien deze werkelijk, gelijk hij stelt, als zijn lasthebber is opgetreden, aan hem moeten worden toegerekend, hoezeer hem daarbij dan de weg open blijft, om, indien hij door een onjuiste uitvoering van de last, schade mocht hebben geleden of komen te lijden, deze op zijn lasthebber te verhalen;

Overwegende, dat Hemelrijk daarom ook niet het beroep kan baten op zijn onwetendheid omtrent de liquidatie van Israël, aangezien, indien hij — of zijn notaris — van te voren zich niet ervan heeft vergewist, dat de partij, aan wie hij zijn schuld vrijwillig afbetaalde, inderdaad zijn schuldeiser was, de schade door dit verzuim veroorzaakt op hemzelf behoort terug te vallen en zeker niet op zijn werkelijke schuldeiser;

Overwegende, tenslotte wat het beroep van Hemelrijk betreft op de noodtoestand, waarin hij zich door het sluiten van zijn zaak door de Duitsers bevond, welke hem dwong om naar f 7.000,— kasgeld om te zien, dat in de eerste plaats twijfel aan het bestaan van deze noodtoestand bij de Raad is opgewekt door het in het geding gebrachte rapport d.d. 23 September 1942 van J. H. Alta en Co., waarin over Hemelrijk's houthandel onder meer wordt medegedeeld, dat zij ondanks de veranderde tijdsomstandigheden en genomen distributiemaatregelen niet onbevredigend marcheert;

Overwegende, dat echter geheel afgezien hiervan het beroep van Hemelrijk op zijn financiële noodtoestand hem toch niet kan baten;

dat immers Hemelrijk, zoals reeds overwogen, bij de afbetaling van zijn schuld de zorg in acht had moeten nemen, die een debiteur tijdens de Duitse bezetting, ook reeds in September 1942, betaamde, door zich namelijk ervan te vergewissen, met wie hij die afbetaling entameerde, waarop hij, wanneer hij dan had bespeurd, dat Israël zich in handen van een van Duitse zijde aangestelde liquidateur bevond, zich met zijn werkelijke crediteur in verbinding had moeten stellen om met zo weinig mogelijke schade voor de belangen van zijn crediteur een oplossing voor zijn behoefte aan kasgeld te vinden;

Overwegende, dat in elk geval de kwade gevolgen van het nalaten van de boven besproken zorg, hoezeer misschien ook om begrijpelijke redenen geschied, niet ten laste van die crediteur moeten komen, doch door Hemelrijk, zelf moeten worden gedragen;

Overwegende, dat op grond hiervan aan Hemelrijk een beroep op art. 33 E 100 niet toekomt, doch overeenkomstig de eis de hypothecaire vordering van Israël op Hemelrijk zal moeten worden hersteld;

Overwegende ten aanzien van de vraag of de aan deze vordering van Israël verbonden hypotheek op de bovenomschreven onroerende goederen, aan Hemelrijk in eigendom toebehorende, tevens in haar rang van eerste verband zal moeten worden hersteld, dat hiertegen door de Groningsche is aangevoerd, dat zij volkomen te goeder trouw een eerste hypotheek op deze percelen heeft verkregen en daarom in dit recht zal moeten worden gehandhaafd, ter adstructie van welke

stelling zij er onder meer nog op heeft gewezen, dat zij voor de hypotheekvestiging te haren behoeve alle gebruikelijke informaties en recherches heeft verricht, waarbij nog kwam, dat het verzoek om hypotheek door bemiddeling van notaris Abma te Amsterdam, een zeer te goeder naam en faam bekend staande notaris werd gedaan, en dit alles zich afspeelde in September 1942 toen de Duitse maatregelen tegen het Joodse vermogen zich nog in een beginstadium bevonden;

Overwegende, echter, dat buiten alle twijfel vaststaat, dat aan de Groningsche bekend was, dat de door haar te verstrekken gelden ten dele zouden moeten dienen ter aflossing van een andere op het goed rustende hypotheek;

dat haar mede bekend was, althans kon en moest zijn, dat veel hypotheeken door of vanwege de bezetter wederrechtelijk in beheer waren genomen en ten detrimente van de werkelijke hypothecaire schuldeisers werden afgelost, aangezien daarop betrekking hebbende verordeningen, zoals b.v. Verordening 33/1940, Verordening 41/1941, Verordening 48/1941 en Verordening 154/1941 in September 1942, toen haar de hypotheekaanvraag van Hemelrijk bereikte, reeds sedert resp. twee en een jaren hun funeste werking uitoefenden, hetgeen zeker aan de Groningsche, als hypotheekbank, niet kan zijn ontgaan;

dat het daarom op haar weg had gelegen om, nu haar hypotheek in de plaats van een ander zou komen, die tijdens de bezetting was of werd afgelost, na te gaan of deze aflossing in handen van de naar Nederlands recht gerechtigde schuldeiser was geschied, zodat, indien zij dit heeft nagelaten, zij ook de gevolgen van haar nalatigheid zal hebben te dragen en zij geen te goeder trouw verkregen recht kan stellen tegenover het door eiser verzochte rechtsherstel;

dat de Bank zich daarbij niet kan beroepen op de goede naam en faam van notaris Abma, daar zij zonder onderzoek van de rechtsgeldigheid der roya van de aan de hare voorafgaande hypotheek niet gezegd kan woren haar recht van eerste hypotheek te goeder trouw te hebben verworven, en, indien zij dit onderzoek aan notaris Abma vermeende te moeten overlaten, de nalatigheid van deze haar zelf treft;

dat aan de Bank ook niet kan baten

de bewering, dat de roya van de voorafgaande hypotheek haar, of aan de voornoemde notaris, eerst op het laatste ogenblik vóór de vestiging van haar eigen hypotheek, is bekend geworden, daar zij, in de bezettingstijd, had behoren te rechercheren ten behoeve van wie de haar voorafgaande hypotheek was gevestigd, en wanneer bleek, dat dit ten bate van een niet-commerciële vereniging was geschied, zich van te voren ervan had behoren te vergewissen, dat de roya van deze hypotheek door het daartoe bevoegde bestuur zou worden verleend, zodat, indien zij dat ter wille van de spoed of om andere redenen naliet, zij zich niet kan beklagen indien haar recht van hypotheek thans door het oudere recht van Israël wordt teruggedrongen;

Overwegende, dat op grond van het bovenstaande de vordering als volgt kan worden toegewezen:

Rechtdoende:

Wijst de vordering gedeeltelijk toe;

Verklaart nietig de door Hemelrijk op 29 September 1942 gedane aflossing van de ten behoeve van Israël op bovengenoemde percelen, kadastraal bekend gemeente Amsterdam, Sectie L, nummer 7141, gevestigde hypotheek, ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 29 September 1947 in deel 1749, nummer 49 door betaling aan de Commissaris der niet-commerciële verenigingen en stichtingen van f 18.462,— zijnde f 18.100,— hoofdsom en f 362,— aan rente;

Doet herleven de boven omschreven vordering van Israël op Hemelrijk tot een bedrag over f 18.100,— met de rente daarover tot 29 September 1942 ad f 362,— en de rente, vanaf die datum berekend naar 4 % 's jaars op de

bij de akte van geldlening bedongen voorwaarden;

Doet herleven het recht van eerste hypotheek ter verzekering van Israël's vordering, blijkende uit een akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op 29 September 1937 voor notaris Abma te Amsterdam verleden en ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam in deel 1749 nummer 49 onder de bij die akte gemaakte bedingen;

Verstaat dat de hypotheek op dezelfde percelen genomen door de Groningsche Hypotheekbank, blijkens inschrijving ten hypotheekkantore te Amsterdam op 29 September 1942 in deel 1924 onder nummer 27, daardoor de rang verkrijgt van tweede hypotheek;

Machtigt, zo nodig gelast, de bewaarder der hypotheeken te Amsterdam om van het bovenstaande aantekening te doen in zijn registers;

Verstaat, dat Hemelrijk recht heeft op terugvordering van de Commissaris voor de niet-commerciële verenigingen en stichtingen van het door hem op 29 September 1942 ter aflossing van bovenomschreven hypotheek betaald bedrag ad f 18.462,—;

Ontzegt het meer of anders gevorderde;

Veroordeelt Hemelrijk in 2/3 en de Groningsche in 1/3 van de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van partij Israël gevallen, daaronder begrepen die van het proces-verbaal van zwarigheden ad f 246,25 en die aan de Afdeling Onroerende Goederen verschuldigd ad f 38,10, begroot op f 452,35 (vier honderd twee en vijftig gulden en vijfendertig cent), zullende partij Hemelrijk en de Groningsche bovendien elk haar eigen kosten dragen.

aanwezig om aan deze omstandigheid voor de beoordeling van de litigieuze verkoop rechteus enig effect toe te kennen.

Na langdurig overleg, waarin het Ministerie van Economische Zaken en de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel werden betrokken, werd tenslotte bij acte, op 28 December 1949 verleden voor Notaris C. G. Pouw te Amsterdam, door het Beheersinstituut qq. de Staat der Nederlanden aan partij Roozen verkocht:

- a. 500 aandelen aan toonder, elk groot f 250.—, genummerd 1 t/m 500, uitmakende het gehele geplaatste maatschappelijk kapitaal der naamloze vennootschap Hotel-Onderneming „Victoria-Hotel” N.V. te Amsterdam, al welke aandelen zijn voorzien van de bijbehorende talons en van de dividendbewijzen vanaf nummer 9;
- b. 204 obligaties aan toonder, elk groot f 1000.—, in een ten laste der voornoemde N.V. uitgegeven vier (oorspronkelijk zes) procent obligatielening, oorspronkelijk groot f 1.000.000.— en thans per resto groot f 204.000.—, alle voorzien van de bijbehorende talons en van de coupons vanaf nummer 16 dd. 1 Juli 1930;

Volgens deze koopacte bedraagt de koopprijs f 300.111,82 en is deze koopprijs „in de tussen partijen gevoerde besprekingen vastgesteld op basis der „balanscijfers overeenkomstig de boeken der vennootschap per ultimo „Maart negentien honderd acht en veertig opgemaakt door de accountant „Doctorandus G. Schipper te Amsterdam”, zijnde „een desbetreffend rapport de dato negentien December negen honderd negen en veertig — „aan deze akte vastgehecht”.

Uitgaande van deze door voornoemde accountant G. Schipper opgestelde overnamebalans per 31 Maart 1948 vond een afrekening plaats met partij Roozen per 28 December 1949, welke het volgende beeld te zien gaf:

Kapitaal	f 125.000,—
Kapitaalsurplus incl. herwaardering van de activa „Effecten” en „Waarborgfonds” op hun reële waarde per 31 Maart 1948:	
negatief	„ 8.778,54

„Intrinsieke waarde” volgens overname balans f 116.221,46
af: Waarderingsverschil onroerend goed en inventaris:

Balanswaarde	f 946.629,64
Overnameprijs	„ 900.000,—
	„ 46.629,64
Koopsom aandelen	f 69.591,82

Aflossing obligatielening.

De obligatielening was per resto nog groot	f 204.000,—
terwijl de vanaf 1 Januari 1945 achterstallige rente een totaal beloop van	„ 26.520,—
	f 230.520,—

Koopsom aandelen en obligaties	f 300.111,82
I.v.m. de tussen partijen overeengekomen overname-datum per 1 April 1948 moest partij Roozen bijbetalen:	
rente à 4 % per jaar over deze koopsom van 1 April 1948—	
31 December 1949	„ 21.007,83
	f 321.119,63

doch aan de andere kant werd aan partij Roozen i.v.m. de door „de vertraging in de afdoening” veroorzaakte „extra rente-onkosten *vergoed*”

zodat per saldo door partij Roozen moest worden betaald aan het Beheersinstituut f 313.119,65

13. Overwegende, dat uit het hierboven in de 7e overweging gegeven exposé blijkt:

- 1e. dat door het Beheersinstituut aan de gegadigden, waaronder appellante, is gericht het hierboven geciteerde schrijven van de door het Beheersinstituut aangestelde bestuurder met bevoegdheid van beheerder Mr. A. G. Lubbers, houdende een uitnodiging om op „gebouwen en inventaris” een bod uit te brengen, wordende immers bij dit schrijven aan gegadigden „in overweging gegeven bij hun biedingen andere activa dan gebouwen en inventaris, alsmede de passiva buiten beschouwing te laten”, kunnende die „andere activa en passiva . . . per overname-datum als verrekenposten worden beschouwd”;
- 2e. dat alle vier hierboven in de 7e overweging sub a t/m d genoemde inschrijvers (appellante, Thijs, Van der Meer en Neelissen) hun bod hebben uitgebracht op overeenkomstige wijze, enz.
- 3e. dat daarentegen het bod van partij Roozen geen betrekking had op het bedrijf, doch op de aandelen der N.V.;

14. Overwegende, dat het door partij Roozen uitgebrachte bod feitelijk niet kon worden vergeleken met de vier overige biedingen, omdat eerstge-noemde gegadigde slechts te kennen gaf zich te willen baseren op een prijs van f 900.000,— voor de onroerende goederen inclusief de hotelinventaris voor de bepaling van de door hem te betalen koopprijs van aandelen en obligaties, zodat hier alleen een uitgangspunt werd aangegeven voor de vaststelling van de grootte van de bieding;

dat daarbij nog komt, dat het Beheersinstituut ter adstructie van zijn stelling, dat „de gunning aan de heer Roozen van het Victoria Hotel ca f 10.000,— voordeliger uitkomt” aanvoert, dat de bieding van partij Roozen nog was te verhogen met het door partij Roozen in diens functie van be-drijfsleider van het Victoria Hotel toekomend achterstallig tantième en zogenaamd „afstapgeld”, waarvan hij vóór de inschrijving verklaard zou hebben afstand te zullen doen, indien hem het hotel werd toegewezen, zijnde de waarde van deze twee posten door het Beheersinstituut uiteindelijk ge-steld op f 60.000,—, te weten f 35.000,— tantième en f 25.000,— schadever-goeding of afstapgeld;

dat Ons echter uit het ambtshalve door Ons opgevraagde dossier van het Beheersinstituut wél is gebleken, dat het toenmalige hoofd van het Bureau Amsterdam van het Beheersinstituut, Mr. R. E. Hattink, vóór de inschrij-ving aan partij Roozen had medegedeeld, dat Roozen van het nog uit te keren tantième afstand zou moeten doen, indien hem het hotel werd toege-wezen, doch dat een bevestiging daarvan zijdens Roozen in het dossier ontbreekt, terwijl ook in de bieding van partij Roozen omtrent deze afstand van tantième- rechten en „afstapgeld” niet de minste aanwijzing voor-komt;

dat tenslotte — wat betreft de grootte van het aan Roozen „toekomende” tantième — in het „Aanvullend punt voor de agenda der op 26 Augustus 1948 te houden vergadering van de Afdeling Beheer” door het Beheers-instituut werd medegedeeld, dat het aan Roozen nog toekomend tantième ad f 35.000,— ontleend was aan een rapport van het accountantskantoor Schipper;

dat Ons evenwel is gebleken, dat door voornoemd accountantskantoor nimmer enig rapport aan het Beheersinstituut is uitgebracht, waarin dit tan-tième op f 35.000,— werd berekend, moettende dan ook door Ons worden aangenomen, dat het Beheersinstituut met dit „rapport” heeft bedoeld een brief van de accountant Schipper aan partij Roozen van 3 Juni 1948, waarin voornoemde accountant het aan Roozen over 1946, 1947 en het eerste kwartaal van 1948 toekomende tantième raamt op f 42.000,—, of verminderd met het reeds in October 1947 opgenomen voorschot ad f 7000,— op f 35.000,— onder het — zelfs tweemaal vermelde — voorbehoud echter, dat het door hem ingediende voorstel omtrent de methode van tantième-berekening door het Beheersinstituut zou worden aanvaard;

dat echter aan die voorwaarde — waarmede de gehele betekenis van bedoelde brief van Schipper staat of valt — op 16 Maart 1948 (datum van Roozen's bod) niet was voldaan, gelijk Ons is gebleken:

a. uit enz.

dat immers uit laatstgenoemd schrijven van het Beheersinstituut blijkt, dat het Beheersinstituut het in eerstgenoemde brief van de accountant Schipper genoemde voorstel heeft verworpen;

dat Ons voorts uit het Beheersinstituut-dossier is gebleken, dat het Beheersinstituut dit — van Schipper's voorstel afwijkend — standpunt heeft gehandhaafd, in ieder geval tot 31 Maart 1948 en dat zijdens het Beheersinstituut ook van dit standpunt is mededeling gedaan aan partij Roozen;

dat volgens de toen bekend zijnde gegevens het tantième-tegoed van partij Roozen per 31 Maart 1948 volgens de bovenaangegeven, door het Beheersinstituut vastgestelde, regeling bedroeg:

over 1946	f 9.500,—
over 1947	„ 4.900,—
over het 1e kwartaal 1948 geraamd op	„ 1.200,—

totaal f 15.600,—

waarvan reeds door Roozen was opgenomen

„ 7.000,—

zodat zijn saldo-tegoed bedroeg

„ 8.600,—

dat overigens ten aanzien van het hiervoren bedoelde voorstel van de accountant Schipper nog door Ons wordt opgemerkt, dat deze accountant in een schrijven van 20 Februari 1948 aan het Beheersinstituut mededeelt;

„Gezien het huidige prijspeil achten wij zelf de destijds voor de tantième-„berekening door ons voorgestelde afschrijvingen en onderhoud aan de lage „kant.”;

dat Ons uit het Beheersinstituut-dossier niet is gebleken, wanneer (nà 31 Maart 1948 en dus a fortiori na de inschrijvingsdatum van 16 Maart 1948) en op welke gronden het Beheersinstituut op de door hetzelfde vastgestelde tantième-regeling is teruggekomen en Wij derhalve niet kunnen bevroeden, hoe het Beheersinstituut ertoe is kunnen komen, om in het Aanvullend Agendapunt voor de vergadering der Afdeling Beheer van 26 Augustus 1948 het te doen voorkomen, alsof aan partij Roozen nog een tantième „toekwam” van f 35.000,—;

dat Wij derhalve tot de conclusie moeten komen, dat de beslissing van de Voorzitter dier vergadering, luidende: „Het bedrag aan tantième door den accountant becijferd, zal als juist geaccepteerd moeten worden”, niet is gebaseerd op een door de accountant volgens een op de datum van inschrijving reeds bestaande regeling opgestelde berekening van het tantième, doch slechts op een voorstel van die accountant, hetwelk door het Beheersinstituut steeds was afgewezen, doch blijkbaar eerst nà 31 Maart 1948 werd goedgekeurd;

dat, hoezeer ook onder normale omstandigheden het achteraf wijzigen van een tantième-regeling ten faveure van een tantième-gerechtigde, zolang de jaarstukken nog niet definitief zijn vastgesteld, over het algemeen niet ontoelaatbaar kan worden geacht, een dergelijke wijziging in de huidige omstandigheden, waar zij van overwegende invloed kan zijn op een uitgebracht bod, te enenmale ontoelaatbaar is, nademaal de belangen van de andere inschrijvers door deze wijziging-achteraf kunnen worden geschaad;

dat Wij, in het midden latende of er noodzaak dan wel voldoende aanleiding bestond voor de toekenning aan partij Roozen van een „afstappeld” ten bedrage van f 25.000,—, in ieder geval van oordeel zijn, dat bij de beoordeling van Roozen's bod en bij de vergelijking daarvan met dat van appellante, zowel het tantième als het „afstappeld” geheel buiten beschouwing had moeten worden gelaten;

15. Overwegende, dat het Beheersinstituut, op aantastbare gronden oordeelend, dat Roozen de hoogste bieder was en ziende, dat deze bieder juist begerde de aandelen over te nemen, maar niet verlangde van de te liquideren naamloze vennootschap het hotel te kopen, er toe is overgegaan inderdaad een transactie tot verkoop van de aandelen te bewerkstelligen, doch daarbij de bieding van Roozen heeft beschouwd alsof deze gelijksoortig was aan de bieding van appellante;

dat, indien het Beheersinstituut de uitvoering van zijn voornemen tot ver-

koop der aandelen had bewerkstelligd in overeenstemming met de bieding van Roozen — die daarin immers slechts te kennen gaf zich voor de bepaling van de door hem te betalen koopprijs te willen baseren op een prijs van f 900.000,— voor de onroerende goederen inclusief de hotelinventaris — duidelijk tot uitdrukking zou zijn gekomen, dat Roozen inderdaad de hoogste bieder was, aangezien de waarde der aandelen meer omvatte dan slechts de waarde der onroerende goederen inclusief de hotelinventaris en met name daarin begrepen was de waarde van de goodwill, welke voor een bedrijf als het onderhavige zeker op een hoger bedrag diende te worden gesteld dan f 50.000,—, zijnde het verschil tussen de door appellante geboden koopprijs en het door Roozen genoemde bedrag voor gebouwen en inventaris;

dat alsdan het Beheersinstituut niet zijn toevlucht had behoeven te nemen tot de hierboven in de vorige rechtsoverweging bedoelde middelen om het door Roozen in zijn bieding vermelde bedrag van f 900.000,— aan te merken als te vertegenwoordigen een bedrag van f 960.000,—;

16. Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande tot een zodanige twijfel zijn gekomen omtrent de juiste uitvoering van de beoogde verkoop van het Victoria-Hotel, dat Wij aanleiding hebben gevonden opdracht te verstrekken aan de heren Dijker, de Leede & Co, accountants te 's-Gravenhage en te Amsterdam tot

- a. bepaling van de waarde van de aandelen van de N.V. Victoria Hotel per 31 Maart 1948, uitgaande van de door partij Roozen in zijn bieding vermelde verkoopprijs voor de onroerende goederen, en inventaris van f 900.000,—,
- b. beoordeling van de afrekening van het Beheersinstituut met partij Roozen;

17. Overwegende, dat ter voldoening aan deze opdracht door voornoemde accountantsfirma aan Ons is uitgebracht het in de prolegomena genoemde rapport dd. 16 December 1950, waarvan vóór Onze in de prolegomena genoemde terechtzitting van 24 Februari 1951 aan ieder der partijen in dit proces een exemplaar is toegezonden, moetende de inhoud van dit stuk worden geacht alhier in zijn geheel te zijn geïnsereerd en wordende de daarin voorkomende gemotiveerde berekening, welke leidt tot de conclusie, dat op de afrekening door het Beheersinstituut met partij Roozen een correctie moet worden toegepast van f 91.650,— boven de door het Beheersinstituut aan partij Roozen in rekening gebrachte koopsom voor de aandelen, door Ons overgenomen en tot de Onze gemaakt, terwijl Wij bovendien van oordeel zijn, dat het Beheersinstituut ten onrechte bij deze afrekening de goodwill buiten beschouwing heeft gelaten, hebbende hetgeen over dit punt nog te Onze tweede terechtzitting tijdens het Beheersinstituut en zijdens partij Roozen is aangevoerd, Ons niet vermogen te overtuigen van de juistheid van hun standpunt, dat in de koop van gebouwen en inventaris eo ipso is begrepen de koop van de goodwill van de Hotelonderneming „Victoria-Hotel” N.V.;

18. Overwegende, dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat de uitvoering van de voorgenomen verkoop der aandelen aan Roozen niet heeft plaats gevonden in overeenstemming met diens bieding en appellante terecht bezwaren maakt tegen de op de gewraakte wijze tot stand gebrachte verkoop der aandelen;

dat Wij van oordeel zijn, dat appellante ten onrechte van mening is, dat haar rechten zouden zijn aangetast, doordat de bieding van Roozen lager zou zijn dan die van appellante, aangezien naar Ons oordeel de bieding van Roozen tot een hogere koopprijs had behoren te voeren;

dat de rechten van appellante echter in zoverre zijn aangetast, dat de inschrijving van Roozen bij de uitvoering door het Beheersinstituut niet heeft geleid tot een betaling door deze van de waarde der aandelen op basis van zijn bieding, welke betaling in ieder geval een hoger bedrag zou hebben moeten vertegenwoordigen dan tot de betaling waarvan appellante met inbegrip van de goodwill zich bereid had verklaard;

19. Overwegende, dat Wij van oordeel zijn, dat aan Roozen aan tantième,

berekend tot en met 31 Maart 1948. geen hoger bedrag competeert dan f 10.500,—, welk bedrag hem door de N.V. behoorde te zijn uitbetaald en welk bedrag uiteraard niet ter sprake had mogen komen bij de beoordeling van de vraag, of Roozen's bod al dan niet het hoogste was;

20. Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande van oordeel zijn, dat er voldoende gronden aanwezig zijn voor de vernietiging door Ons van de litigieuse verkoop-transactie, doch dat Wij bij afweging der belangen van appellante enerzijds en van partij Roozen anderzijds te rade zijn geworden om partij Roozen alsnog in de gelegenheid te stellen om in plaats van het volgens de afrekening, opgenomen in het koopcontract, door hem aan het Beheersinstituut verschuldigde bedrag een zoveel hoger bedrag te betalen als in overeenstemming moet worden geacht met de waarde per 31 Maart 1948 van de aandelen van de N.V. Hotel-Onderneming „Victoria-Hotel” N.V. te Amsterdam;

21. Overwegende, dat Wij, de waarde van de goodwill per 31 Maart 1948, welke in het deskundigenrapport wordt berekend op f 190.000,—, ex aequo et bono stellende op f 100.000,— en voorts van oordeel zijnde, dat — al kan van enige verplichting zijdens het Beheersinstituut om wegens „extra rente-onkosten” aan Roozen f 8.000,— te „vergoeden” geen sprake zijn — de beslissing van het Beheersinstituut om deze post van f 8.000,— in aftrek te brengen van de aan Roozen in rekening gebrachte rente ad f 21.007,83 — met dien verstande dat de aftrek in stede van f 8.000,— ten rechte had moeten bedragen f 7.533,26, derhalve f 446,74 minder —, niet zo onredelijk is, dat Wij ook deze beslissing zouden moeten vernietigen, tot de conclusie komen, dat aan Roozen de bedragen van f 91.650,—, f 446,74 en f 100.000,— of in totaal een bedrag van f 192.096,74 te weinig in rekening is gebracht en dat de litigieuse verkoop-transactie alleen zal kunnen worden gehandhaafd onder de voorwaarde, dat hij alsnog binnen de bij het dictum te bepalen termijn bijbetaalt aan het Beheersinstituut voornoemd bedrag ad f 192.096,74, vermeerderd met rente ad 4 % 's jaars over f 92.096,74 vanaf 1 Januari 1950 en over f 100.000,— vanaf 1 April 1948, beide tot op de dag der algehele voldoening toe;

22. Overwegende, dat bij niet-voldoening door partij Roozen aan deze voorwaarde de litigieuse verkoop-transactie zal moeten worden vernietigd en zal moeten worden verstaan, dat appellante's bod door het Beheersinstituut geacht moet worden te zijn aanvaard, een en ander met dien verstande, dat appellante — die zich bij monde van haar Directeur L. van Sterkenburg te Onzer terechtzitting van 24 Februari 1951 bereid heeft verklaard om boven en behalve het door hem bij de inschrijving voor gebouwen, goodwill en inventaris geboden bedrag van f 950.000,— te betalen de door Dijker, de Leede & Co in haar rapport van 16 December 1950 gecalculerde correcties ten totalen bedrage van f 91.650,— — alsdan gehouden zal zijn aan het Beheersinstituut tegen overgave van de in bovengenoemde notariële acte van 28 December 1949 genoemde aandelen te betalen f 407.468,75, vermeerderd met 4 % rente per jaar daarover van 1 April 1948 af, zijnde dit bedrag van f 407.468,75 aldus berekend: enz.

23. Overwegende tenslotte ten aanzien van de proceskosten, dat Wij te rade zijn geworden om de kosten, verbonden aan het opmaken van het deskundigenrapport van de firma Dijker, de Leede & Co ten bedrage van f 5.275,— te brengen ten laste van het Beheersinstituut en voor het overige de kosten te compenseren in dier voege, dat ieder der partijen haar eigen kosten betale;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

- I. Verklaren appellante ontvankelijk in haar beroep;
- II. Bekrachtigen de door het Beheersinstituut geëffectueerde verkoop-transactie, neergelegd in de litigieuse acte, op 28 December 1949 verleden voor Notaris C. G. Pouw te Amsterdam, onder de voorwaarde, dat partij Roozen alsnog binnen één maand na de dagtekening van dit

vonnis aan het Beheersinstituut zal bijbetalen de somma van f 192.096,74 (een honderd twee en negentig duizend zes en negentig gulden en vier en zeventig cent) vermeerderd met rente ad 4 % 's jaars over f 92.096,74 vanaf 1 Januari 1950 en over f 100.000,— vanaf 1 April 1948, beide tot op de dag der algehele voldoening toe;

III. En voor het geval partij Roozen aan de hierboven sub II gestelde voorwaarde niet mocht voldoen:

- A. Vernietigen reeds nu voor alsdan de litigieuse verkoop-transactie, neergelegd in de bovengenoemde notariële acte van 28 December 1949;
- B. Veroordelen partij Roozen om alsdan *onmiddellijk* de door hem bij voornoemde notariële acte van het Beheersinstituut gekochte aandelen weder terug te geven en op te leveren aan het Beheersinstituut, zulks onder verbeurte door partij Roozen van een onmiddellijk opeisbare boete ad f 1.000,— ten faveure van het Beheersinstituut voor elke dag, gedurende welke partij Roozen alsdan in gebreke mocht blijven met de bevolen teruggave;
- C. Veroordelen het Beheersinstituut om tegen ontvangst der vorenbedoelde aandelen aan partij Roozen terug te betalen de door deze betaalde koopsom ad f 313.119,65, vermeerderd met rente over dit bedrag ad 4 % 's jaars vanaf 1 Januari 1950 en verminderd met sinds 28 December 1949 eventueel reeds plaats gevonden hebbende winstuiteringen op de aandelen en/of terugbetalingen op het geplaatste maatschappelijk kapitaal;
- D. Verstaan, dat bijaldien omtrent de hierboven sub C bedoelde afrekening tussen het Beheersinstituut enerzijds en partij Roozen anderzijds enig geschil mocht ontstaan, de meest gereede dezer beide partijen zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden, teneinde van Ons een beslissing te verkrijgen op dit executie-geschil;
- E. Verstaan, dat appellante's bod moet worden geacht door het Beheersinstituut te zijn aanvaard, met dien verstande, dat appellante gehouden zal zijn aan het Beheersinstituut, tegen overgave door dit Instituut aan appellante van de in bovengenoemde notariële acte van 28 December 1949 genoemde aandelen — tot welke overgave Wij mits deze het Beheersinstituut veroordelen — te betalen een koopprijs van f 407.468,75 (vier honderd zeven duizend vier honderd acht en zestig gulden vijf en zeventig cent), vermeerderd met daarover 4 % rente 's jaars vanaf 1 April 1948 tot op de dag der algehele voldoening toe;
- F. Verstaan, dat bijaldien omtrent de hierboven sub E bedoelde overgave en betaling der aandelen tussen het Beheersinstituut enerzijds en appellante anderzijds enig geschil mocht ontstaan, de meest gereede dezer beide partijen zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden, teneinde van Ons een beslissing te verkrijgen op dit executie-geschil;

IV. Ontzeggen al het anders of meer gevorderde;

- V. Verstaan, dat het Beheersinstituut aan de maatschap Dijker, de Leede & Co zal moeten betalen de door deze maatschap voor het opmaken van het hierboven genoemde deskundigen-rapport in rekening gebrachte kosten ten bedrage van f 5.275,— (vijf duizend twee honderd en vijf en zeventig gulden) en compenseren de proceskosten voor het overige in dier voege, dat ieder der partijen haar eigen kosten drage.

Aldus enz.

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

15 MEI 1951

NUMMER

15

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
 'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42960

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstuk ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”, Den Haag
Scheepmakersstraat 1—3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

RECTIFICATIE

*In nummer 14 van
Rechtsherstel is de
uitspraak gepubli-
ceerd op blz. 116
abusievelijk genum-
merd 51/38; dit
moet zijn*

51/44

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	704
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	704
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	705
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	710
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	713
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/47 tot en met 51/50 pag. 129 tot en met 144	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Art. 64, lid 2, E 100.

In de Nederlandse Staatscourant van 16 April 1951, no. 73 is opgenomen de „Tweede gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in art. 64, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.”

Deze bekendmaking betreft een aantal daarin omschreven aangemelde effecten, waaraan één of meer delen ontbreken en waarvan de nog aanwezige delen inmiddels bij de Afdeling Effectenregistratie zijn ingeleverd. Zij hebben hun geldigheid verloren door deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

Samenstelling van de Raad. Mutaties.

Afdeling Rechtspraak.

Aan Prof. Mr. J. Eggens, Mr. W. L. Tonckens en Mr. W. A. Ariëns is eervol ontslag verleend als lid van de Afdeling.

Tot lid van de Afdeling is benoemd Mr. E. H. F. W. van Schaeck Mathon.

Afdeling Effectenregistratie.

Aan Mr. Dr. G. L. van Oosten Slingeland is eervol ontslag verleend als plaatsvervangend lid van de Afdeling.

Tot plaatsvervangend lid van de Afdeling is benoemd Mr. J. Peters.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nos. 101/103 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. no. 74 d.d. 17 April 1951).

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 97. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 31 Maart 1951 (i.z. Goossens/
N.B.I./Planken N.V.).

Vernietiging van een dading, met voorafgaande toestemming van het N.B.I. q.q. appellandt aangegaan door de over diens vermogen aangestelde beheerder.

Gezien de aan de dading ten grondslag liggende feiten en omstandigheden had men — mede i.v.m. de grootte van het omstreden bedrag en het niet bestaan van de urgentie om aan kasmiddelen te komen — niet tot de litigieuze overeenkomst behoren over te gaan zonder overleg met appellandt, die gemakkelijk geraadpleegd had kunnen worden.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellandt op de gronden, aangegeven in zijn — alhier als geheel ingevoegd te beschouwen — appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, in beroep komt van de bij de onderhandse acte van 11 Augustus 1947 tussen Mr. X. — destijds de door het N.B.I. aangestelde beheerder over appellandt's vermogen — enerzijds en partij Planken anderzijds aangegane dading, hebbende appellandt verzocht:

primair: nietig te verklaren de op 11 Augustus 1947 tussen het N.B.I. en partij Planken gesloten dading;

subsidiar: het N.B.I. te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding aan appellandt tot een bedrag van f 13.245,—, alles met veroordeling van het N.B.I. in de proceskosten;

Overwegende, dat het N.B.I. bij haar conclusie van antwoord — welke eveneens moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd — alsmede mondeling tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellandt in zijn appel, subsidiar tot ontzegging aan hem van al zijn vorderingen, kosten rechtens;

Overwegende, dat ook partij Planken schriftelijk en mondeling verweer heeft gevoerd — moettende ook haar verweerschrift alhier als geheel geïnsereerd worden beschouwd — en eveneens heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring, althans tot ontzegging der ingestelde vordering, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat zowel het N.B.I. als partij Planken zich in de eerste plaats hebben beroepen op de tardiviteit van het appel en op grond daarvan de niet-ontvankelijkheid van appellandt in zijn beroep hebben ingeroepen;

Overwegende hieromtrent:

dat het N.B.I. en partij Planken zich ter motivering van dit niet-ontvankelijkheidsmiddel beroepen op correspondentie in het jaar 1948 met „appellandt's advocaat Mr. Hortensius”;

dat evenwel uit de aan Ons overgelegde correspondentie niet blijkt, dat Mr. L. G. Hortensius — met wie zowel Mr. X. als Mr. G. A. Fijn van Draat hebben gecorrespondeerd in Juli en September 1948 — ooit is

opgetreden als raadsman van appelland, blijkende uit die correspondentie slechts, dat hij optrad als raadsman van appelland's echtgenote, sprekende hij in zijn door Mr. Fijn van Draat geproduceerde brief van 7 Juli 1948 aan Mr. Fijn van Draat van „mijn cliënte, Mevrouw Goossens” en zijnde Ons gebleken, dat appelland en diens echtgenote Gunhild Frieda Adelheid Ziegler bij acte van 24 November 1931, verleden voor Notaris Mr. A. M. R. Beguin te Voorburg, huwelijksvoorwaarden hebben gemaakt, waarbij iedere gemeenschap is uitgesloten;

Overwegende, dat Ons ook overigens niet is gebleken, dat appelland langer dan één maand vóór 18 Mei 1949 kennis heeft gekregen of redelijkerwijs had kunnen krijgen van alle essentialia der thans door hem beroepen dading, zijnde door het Bureau 's-Gravenhage van het N.B.I. eerst bij deszelfs brief van 20 April 1949 Nr. 11423 — door appelland copieeljk overgelegd bij zijn appelrequest — de originele acte van dading d.d. 11 Augustus 1947 toegezonden aan het Accountantskantoor van Buuren en Oldemans, de gemachtigden van appelland;

Overwegende, dat Wij op bovenstaande gronden appelland ontvankelijk zullen moeten verklaren in zijn beroep;

En voorts ten gronde:

Overwegende:

dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

dat partij Planken op 10 November 1942 aan appelland een brief heeft geschreven, waarin het volgende voorkomt:

„Hiermede hebben wij het genoegen U te bevestigen, dat U hedenmorgen door bemiddeling van den Heer J. v. d. Hoek, alhier, van ons heeft gekocht de navolgende portiekhuisen:

3 Portiekhuisen aan de Sinjeur Semeynweg No. 85/99 (oneven nummers);

hoek Bergmanstraat 35;

1 Portiekhuis Driebergenstraat No. 91/93/95;

een en ander voor de totale koopsom van f 68.740,— vrij op naam, en verder op mondeling overeengekomen betalingscondities.”;

dat vervolgens twee voorlopige koopcontracten zijn opgemaakt en aan appelland toegezonden door het kantoor van Notaris P. J. F. M. Stael te 's-Gravenhage, n.l.:

- 1e. een voorlopig koopcontract, waarop met inkt is ingevuld de datum 27 November 1942, waarbij partij Planken „erkent te hebben verkocht aan den „medeondergeteekende Abraham Willem Goossens, Koopman, wonende „te 's-Gravenhage, Waalsdorperweg 40, ten deze handelende voor zijn „echtgenoot Mevrouw Gunhild Adelheid Frida Ziegler” — zijnde in dit op een gedrukt formulier gesteld contract de naam en het adres van appelland getikt en de daarop volgende, hierboven onderstreepte, woorden met de hand geschreven, derhalve klaarblijkelijk later erbij gevoegd —, erkennende appelland (q.q.) te hebben gekocht „een portiekhuis, be„staande uit een benedenhuis met twee afzonderlijke bovenwoningen, „staande en gelegen te 's-Gravenhage aan de Driebergenstraat No. 91-93-„95, den koper voldoende bekend, die daarvan geen nadere omschrijving „verlangt, en zulks voor de koopsom van vijftien duizend gulden (f 15.000,—)” en voorts onder de in dit (concept-) contract verder gestelde voorwaarden en bedingen, waaronder voorkomt de bepaling, dat partijen zich verbinden om tot het passeren van de akte van koop en verkoop „vóór of „op den 25 November 1942 te verschijnen voor den notaris P. J. F. M. „Stael te 's-Gravenhage, terwijl dit contract tot zolang voor beide par„tijzen zal blijven berusten bij den genoemden Notaris.”;
- 2e. een voorlopig koopcontract, waarop geen datum is ingevuld, waarbij partij Planken „erkent te hebben verkocht aan den mede-ondergeteekende „Abraham Willem Goossens, Koopman, wonende te 's-Gravenhage Waals„dorperweg 40, ten deze handelende voor zijn echtgenoot en medeonder„geteekende Mevrouw Gunhild Adelheid Frida Ziegler” — zijnde ook in

dit op een met het hierboven sub 1e genoemde volkomen gelijk en gelijkvormig gedrukt formulier gesteld contract de naam en het adres van appelland getikt en de daarop volgende, hierboven onderstreepte, woorden met dezelfde hand geschreven als de hierboven sub 1e bedoelde bijvoeging —, erkennende appelland (q.q.) te hebben gekocht:

„Drie portiekhuisen aan den Sinjeur Semeynweg nummers 85, 87, Bergmanstraat 35 en Sinjeur Semeynweg 89 tot en met 99 te 's-Gravenhage, kadastraal bekend: Gemeente 's-Gravenhage, Sectie A. I. nummers 4741, 4742, 4743, resp. groot 110, 111 en 121 centiaren, en zulks voor de koop, som van acht en dertig duizend vijfhonderd gulden (f 38.500,—)” en voorts onder de in dit tweede (concept-) contract verder voorgestelde voorwaarden en bedingen, waaronder voorkomt de bepaling, dat partijen zich verbinden om tot het passeren van de akte van koop en verkoop „vóór, of op den 15 December 1942 te verschijnen voor den Notaris P. J. F. M. Stael te 's-Gravenhage, terwijl dit contract tot zoolang voor beide partijen zal blijven berusten bij den genoemden Notaris.”;

dat deze beide voorlopige koopcontracten niet zijn ondertekend en er ook nimmer enige notariële acte is opgemaakt, waarbij de hierboven 1e en 2e omschreven onroerende goederen zijn verkocht door partij Planken aan appelland of aan appelland's echtgenote;

dat echter wèl korte tijd later alle percelen, welke bij de hierboven genoemde brief van 10 November 1942 voor f 68.740,— vrij op naam door partij Planken waren verkocht aan appelland en waarvan het appelland's bedoeling was om ze ten name van zijne echtgenote te stellen — blijkende deze bedoeling zowel uit de hierboven vermelde bijschrijving van de naam dier echtgenote in de beide (niet getekende) voorlopige koopcontracten als uit het 7e sustenu van het appelrequest — inderdaad zijn gesteld ten name van appelland's echtgenote, zijnde een en ander aldus in zijn werk gegaan:

- I. op 2 December 1942 werd „het benedenhuis met twee afzonderlijke bovenwoningen, erf en tuin, staande te 's-Gravenhage aan de Driebergenstraat nummers 91/93/95” eerst bij acte, verleden voor Notaris Martinus Hendricus Kleyn te 's-Gravenhage verkocht door Cornelis Budding als speciaal lasthebber van Diplom Ingenieur Otto Heinrich Arnold Lampe, in dien qualiteit van „Sammel-Verwalter” aan Floris van der Vlucht, meester-schilder, wonende te 's-Gravenhage, voor een koopprijs van f 15.000,—, en vervolgens bij acte, op dezelfde dag verleden voor Notaris Petrus Josephus Franciscus Maria Stael te 's-Gravenhage verkocht door Floris van der Vlucht voornoemd voor dezelfde koopprijs van f 15.000,— aan Mevrouw Gunhild Adelheid Frida Ziegler, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van — en ten deze bijgestaan door — de medevershenen Heer Abraham Willem Goossens, Koopman, wonende te 's-Gravenhage (appelland);
- II. op 5 Maart 1943 werden de „drie portiekhuisen, elk bestaande uit een benedenhuis met twee afzonderlijke bovenwoningen, erf en tuin, staande en gelegen te 's-Gravenhage aan den Sinjeur Semeynsweg nummers 85/87, en Bergmanstraat nummer 35 en aan den Sinjeur Semeynsweg nummers 89/91/93 en 95/97/99” eerst bij acte, verleden voor Notaris Henri Johan Sluis te 's-Gravenhage verkocht door de Stichting „Niederländische Grundstücksverwaltung” aan Frederik Eugène Jongbloed, makelaar, wonende te Voorburg, voor de prijs van f 38.500,—, vervolgens bij acte, op dezelfde dag verleden voor dezelfde notaris H. J. Sluis te 's-Gravenhage, verkocht door F. E. Jongbloed voornoemd aan Daniël Marinus de Bruyn, makelaar, wonende te Den Haag, voor dezelfde prijs van f 38.500,—, en tenslotte bij acte, wederom op 5 Maart 1943 verleden voor Notaris Petrus Josephus Franciscus Maria Stael te 's-Gravenhage, verkocht door D. M. de Bruyn voornoemd aan Mevrouw Gunhild Adelheid Frida Ziegler, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van — en bij deze acte

bijgestaan door — de medeverschenen Heer Abraham Willem Goossens (appellant) wederom voor f 38.500,—;

Overwegende, dat partij Planken te Onzer terechtzitting heeft ontkend, dat appellant aan partij Planken heeft betaald het volledige bedrag van f 68.740,—, hetwelk in partij Planken's brief van 10 November 1942 als „totale koop-som . . . vrij op naam” is genoemd, doch heeft erkend, dat appellant „bij het voorlopig contract” aan partij Planken „ruim f 15.000,—” heeft betaald, wordende met laatstgenoemd approximatief bedrag klaarblijkelijk bedoeld de „zwarte” extra-koop-prijs ad f 15.240,—, waarover hieronder nader wordt gesproken;

— Overwegende, dat uit de hierboven vermelde feiten blijkt, dat alle percelen, genoemd in voornoemde brief, uiteindelijk zijn gesteld ten name van appellant's echtgenote;

dat de koop-prijzen voor die percelen hebben bedragen f 15.000,— plus f 38.500,— of in totaal f 53.500,—, zodat boven de koop-prijzen, blijkens de notariële acten van transport door appellant's echtgenote betaald respectievelijk aan Floris van der Vlucht en aan D. M. de Bruyn — volgens appellant stromannen van partij Planken, welke evenals F. E. Jongbloed door hem zijn „ingeschakeld om aan de Joden-percelen een Christen-aanzien te geven” — door appellant (al dan niet ten behoeve van diens echtgenote) aan partij Planken is betaald een „zwarte” extra-koop-prijs van f 15.240,—;

Overwegende, dat appellant en partij Planken verdeeld houdt de vraag, of — en zo ja, onder welke voorwaarden — de voorlopige koop, waarvan blijkt uit voornoemde brief van partij Planken van 10 November 1942, is geannuleerd, wordende de stelling van partij Planken, dat appellant „door „Planken uit zijn gehoudenheid tot nakoming zijner verplichtingen uit zijn „opgemelde voorloopige koop is ontslagen, waarbij deze voorloopige koop is „geannuleerd en Goossens afstand heeft gedaan van elk eventueel hem kom-mend recht op restitutie van opgemelde f 15.245,—” (ten rechte: f 15.240,—) — gelijk het is geformuleerd in de litigieuse acte van dading van 11 Augustus 1947 — door appellant ontkend, stellende appellant — die ten bewijze van de onjuistheid dezer stelling van partij Planken verwijst naar de van die stelling totaal verschillende verklaring, door partij Planken's Directeur Henri Theodorus Planken als getuige afgelegd in de zaak A. W. Goossens bij de Procureur-Fiscaal, van welke verklaring door appellant een afschrift ten processe is overgelegd — zijnerzijds, dat de bovenbedoelde „zwarte” extra-koop-prijs van f 15.240,— door hem aan partij Planken is betaald tegenover de uitdrukkelijke verzekering van partij Planken, dat de betreffende percelen géén z.g. „Joden percelen” waren, zodat — nu zij zijn gebleken zulks wèl te zijn, met het gevolg, dat de Joodse rechthebbenden rechtsherstel terzake dier percelen hebben aangevraagd — appellant zich thans door partij Planken bedrogen gevoelt en van mening is, dat deze hem moet vrijwaren voor de gevolgen van dat rechtsherstel, welke vrijwaring in de eerste plaats inhoudt, dat partij Planken hem in ieder geval de „zwarte” extra-koop-prijs ad f 15.240,— behoort te restitueren;

Overwegende, dat Ons is gebleken, dat Mr. X., die door het N.B.I. was aangesteld tot beheerder over het vermogen van appellant, de litigieuse dading heeft geëffectueerd na daartoe verkregen toestemming van het N.B.I., doch zonder dat hijzelf of het N.B.I. hierin appellant zelf had gekend en ook zonder dat de stand van het door hem beheerde vermogen het noodzakelijk maakte om deze dading te effectueren, zijnde dit geschied teneinde aldus zonder proces f 2.000,— (het door partij Planken bijwege van dading aangeboden en betaalde bedrag) ten behoeve van dat vermogen te kunnen incas-seren;

Overwegende, dat Wij, gezien de hierboven uiteengezette feiten en omstan-digheden, mede in verband met het feit, dat appellant, die te 's-Gravenhage geïnterneerd was, gemakkelijk door Mr. X. en/of het N.B.I. geraad-pleegd had kunnen worden — hetgeen in casu, gezien de grootte van het omstreden bedrag en de niet-bestaande urgentie om aan kasmiddelen te komen zeker op de weg van het N.B.I. en/of van de door dit Instituut aange-stelde beheerder had gelegen — van oordeel zijn, dat de litigieuse dading niet in stand behoort te blijven, doch door Ons zal moeten worden vernietigd;

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/47

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 Mei 1951. (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Wery).

Appellanten (Comm. Prof. Meijers) hebben ten deze het recht, zelfstandig voor hun belangen op te komen, mede in aanmerking genomen dat de indruk is gevestigd, dat geïntimeerde slechts schoorvoetend en onder aandrang van appellanten tot de procedures betreffende de Reichsschatzanweisungen wil overgaan.

De weigering van geïntimeerde om appellanten de daartoe vereiste gegevens te verschaffen, is onverenigbaar met een juist beheer. Geïntimeerde heeft daarbij niet voldoende rekening gehouden met zijn taak om voor de rechten der gedeposeerde te waken en stelt die rechten aan gevaar bloot.

Geïntimeerde veroordeeld aan appellanten nauwkeurige inlichtingen te verstrekken, zulks onder het verlenen van inzage van de boekhouding betreffende de Reichsschatzanweisungen.

Verzoek tot oplegging ener dwangsom aangehouden.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

Zie uitspraak No. 51/1.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen de stukken waaronder het beroepschrift (met bijlagen) van 23 Februari 1951 van:

1. Mr. E. M. Meijers, oud-hoogleraar, wonende te Leiden,
2. Mr. H. Sanders, advocaat, wonende te 's-Gravenhage,
3. Mr. G. de Grooth, hoogleraar, wonende te Leiden,
4. Mr. I. E. Hes, advocaat, wonende te 's-Gravenhage,
5. Mr. R. v. d. Bergh, advocaat, wonende te Amsterdam,
6. Mr. S. Boas, advocaat, wonende te Amsterdam,
7. Mr. M. Levie, advocaat, wonende te Rotterdam,

8. Mr. N. J. Polak, advocaat, wonende te Groningen,

9. Mr. J. H. Palenaar, advocaat, wonende te Amsterdam,

10. J. Schaap, notaris, wonende te Amsterdam,

11. H. Stoppelman, accountant, wonende te Amsterdam,

(tezamen vormende de „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposeerde”, hieronder aan te duiden als „de Commissie”),

12. Philip Cohen, parapluie-fabrikant, wonende te Venlo,

13. Josephine Hirsch, weduwe van M. M. Wiener, wonende te 's-Gravenhage,

14. Israel Koenraad Polak, wonende te Antwerpen,

allen te dezer zake domicilie kiezende te 's-Gravenhage, aan de Bachmanstraat no. 3, ten kantore van Mr. H. Sanders voornoemd; alsmede het schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut van 21 Maart 1951;

Gehoord partijen ter zitting van 9 April 1951, appellanten bij monde van Prof. Mr. G. de Grooth en van Mr. H. Sanders voornoemd, geïntimeerde bij monde van Mr. D. J. Veegens, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, bij welke gelegenheid nog enige bescheiden zijn overgelegd, wordende de inhoud van voormeld beroepschrift alsmede van alle andere dingtalen met daarbij behorende producties geacht hier woordelijk te zijn ingelast;

Ten aanzien der feiten:

1. Overwegende, dat uit voormelde stukken en mondelinge toelichting blijkt, dat appellanten Stoppelman en Sanders voornoemd met een beroep op het vonnis van deze Raad van 19 December 1950 inlichtingen hebben verzocht aan de beheerders-vereffenaars van V.V.R.A. (Vermögensverwaltung- und Rentenanstalt) omtrent enige in de overgelegde correspondentie nader aangeduide onderwerpen; dat dit geleid heeft tot een voorlopige bespreking, waarna genoemde appel-

lanten bij brief van 17 Januari 1951 verzocht hebben hun een lijst te verstrekken van de aankopen Reichsschatzanweisungen geschied door V.V.R.A. en L.V.V.S. met vermelding van de data waarop deze zijn geschied, de namen van de personen of instellingen, door wie of door wier bemiddeling de betreffende posten zijn geleverd, de hiervoor betaalde bedragen en de adressen, waar de leveringen hebben plaats gevonden;

2. Overwegende, dat uit de verder gevoerde correspondentie blijkt, dat appellanten hun verzoek omtrent andere gegevens voorlopig hebben laten varen en speciaal wenssen te worden ingelicht omtrent de posten Reichsschatzanweisungen (Bijl. F. slot), ten aanzien van welk laatste verzoek de beheerders-vereffenaars bij brief van 30 Januari 1951 hebben verklaard, dat zij zich wensten te gedragen naar de beslissing van de Commissie L.V.V.S. (Bijl. G.), later (bij brief van 14 Februari 1951, bijl. L.) dat zij het verzoek van appellanten ter beslissing zouden voorleggen aan de Afdeling Beheer (Bijl. L.), zulks nadat door appellanten het standpunt was ingenomen en aan de Directie van het Nederlandse Beheersinstituut medegedeeld bij schrijven van 12 Februari 1951 (Bijl. I.) dat de verlangde inlichtingen rechtstreeks door of namens geïntimeerde zonder fiatting of veto-recht van enige andere autoriteit behoren te worden verstrekt, waarbij op nader bericht werd aangedrongen;

3. Overwegende, dat appellanten, zich door de uit voormelde correspondentie blijkende, hieronder nader omschreven besluiten en weigering van het Nederlandse Beheersinstituut bezwaard gevoelend, bij de Raad in beroep komen en de Raad verzoeken:

A. te vernietigen de besluiten en de weigeringen waartegen beroep;

B. te verstaan dat het Nederlandse Beheersinstituut verplicht is aan appellanten, als schuldeisers zowel van L.V.V.S. als van V.V.R.A., dan wel onderscheidenlijk van een dier lichamen nauwkeurige inlichtingen te verstrekken omtrent de besteding van de gelden, die hetzij als rechtstreeks geroofd in de kas van V.V.R.A. resp. „Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat” zijn gevloeid, hetzij in de betreffende kas zijn gevloeid tengevolge van ver-

vreemding van andere geroofde waarden, zomede omtrent de activa, welke door aankoop uit de kas zijn verworven, en speciaal zodanige inlichtingen te verstrekken omtrent alles wat aan het Instituut of aan de door het Instituut aangestelde beheerders bekend is of (bij nadere aanvraag) nog bekend mocht zijn geworden omtrent de verwerving door V.V.R.A. resp. L.V.V.S. van nominaal circa 99 miljoen mark, onderscheidenlijk nominaal circa 51 miljoen mark (Reichsschatzanweisungen, zulks onder het verlenen van inzage van de onder hun be rusting zijnde boekhouding voorzover op het bovenstaande betrekking hebbende, met bepaling, dat zij appellanten in de gelegenheid moeten stellen van een en ander aantekeningen en desgewenst afschriften te maken, en dat appellanten het recht hebben ter uitvoering van hun taak zich te laten vergegenwoordigen door enkele hunner, en zich te doen bijstaan door kantoorpersoneel;

C. het Nederlandse Beheersinstituut te veroordelen voor elke dag, dat het in gebreke blijft aan de uitgesproken veroordeling te voldoen aan de appellanten 1—11 te betalen een dwangsom, welke niet zal mogen worden voldaan uit of verhaald op de boedels van L.V.V.S. en/of V.V.R.A., en wel ten bedrage van *honderd duizend gulden* (f 100.000.—) per dag voor wat betreft de inlichtingen en boekeninzage omtrent de verwerving der Reichsschatzanweisungen en *tien duizend gulden* (f 10.000.—) per dag voor wat betreft de inlichtingen en boekeninzage omtrent andere onderwerpen en met bepaling:

a. dat appellanten deze gelden zullen besteden ten behoeve van alle geverifieerde schuldeisers van L.V.V.S. zonder onderscheid;

b. dat zij die gelden zullen storten bij een door de Raad aan te wijzen bankinstelling op een rekening „Commissie Gedeposseerde”, waarmede zijn bedoeld de appellanten, over welke rekening niet zal kunnen worden beschikt dan nadat door de Raad op daartoe ingediend verzoekschrift verlof is verleend en op de handtekening van de Voor-

zitter (of wie hem vervangt), de Secretaris en twee andere leden der door appellanten gevormde „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposedeerden”, en onder verplichting van appellanten van de besteding der gelden rekening en verantwoording te doen aan zodanige autoriteit als de Raad zal aanwijzen. Kosten rechtens.

Ten aanzien van het recht:

4. Overwegende, dat appellanten blijkens de 17de alinea van hun request speciaal komen in hoger beroep van de daar onder I en II geformuleerde besluiten en de onder III geconstateerde weigering van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij hun verzoek om inlichtingen aangaande de tijdens de bezetting door V.V.R.A. en Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat gedane aankopen van Reichsschatzanweisungen — na bij die besluiten eerst van de beslissing van andere autoriteiten afhankelijk te zijn gesteld — ten slotte definitief is geweigerd;

dat deze weigering — evenals de daaraan voorafgegane besluiten — door de overgelegde briefwisseling vaststaat en bovendien door geïntimeerde wordt erkend, zodat het tijdig daartegen ingestelde beroep ontvanke-lijk is;

5. Overwegende, dat bij de eis in appel echter ook andere punten betrokken worden, die buiten dit onderwerp vallen en waaromtrent van geen weigering gebleken is, weshalve die eis in zoverre van de hand gewezen moet worden;

6. Overwegende, dat appellanten het hoger omschreven verzoek om inlichtingen gronden op het in afschrift overgelegde vonnis van deze Raad van 19 December 1950, terwijl geïntimeerde betwist dat hem bij dat vonnis deze verplichting zou zijn opgelegd;

7. Overwegende, dat 's Raads bedoeld vonnis blijkens het dictum een beperkte mededelingsplicht erkent „ten aanzien van ieder concreet geval van beroving van aan een belanghebbende toebehorende vermogensbestanddelen” en de daarop gegeven last tot nauwkeurige mededeling dienovereenkomstig beperkt tot hetgeen sinds de beroving met het geroofde (in elk zodanig concreet geval) is geschied;

8. Overwegende, dat door appellan-

ten in een uitvoerig pleidooi betoogd is, dat 's Raads stelling, blijkens de overwegingen van zijn vonnis, dat het vermogenscomplex in kwestie ook bij omzetting in andere goederen en gelden aan de beroofden gezamenlijk is blijven toebehoren, moet leiden tot de gevolgtrekking, dat ook na omzetting in geldsommen deze gelden uitsluitend toebehoorden aan de beroofden gezamenlijk in onverdeelde eigendom, waaruit zou volgen dat iedere beroofde als deelgerechtigde tot deze gelden behoort te worden ingelicht omtrent hetgeen daarmede verder is geschied;

9. Overwegende, dat — wat hier van zij — de Raad blijkens de 16de rechtsoverweging van voormeld vonnis het standpunt heeft ingenomen — waarvan het dictum van het vonnis mede het uitvloeiende is — dat de toenmalige appellanten geen opening van zaken konden eisen ten aanzien van een vermogenscomplex, waarop zij als geheel generlei aanspraak hadden, en ten hoogste individueel konden opkomen ter zake van hun ontroofd voldoende gespecificeerd bezit;

10. Overwegende, dat het beroep van appellanten op 's Raads voormeld vonnis derhalve in zoverre niet opgaat,

11. Overwegende, dat met het vorenstaande het punt in geschil echter nog niet beslist is, aangezien het onderhavige appel gegrond is op gebleken nieuwe feiten en te dier zake door appellanten gepretendeerde aanspraken, met welke feiten en aanspraken in 's Raads voormeld vonnis van 19 December 1950 geen rekening is gehouden;

12. Overwegende, dat de Raad alvorens deze nieuwe feiten in behandeling te nemen ten aanzien van dat vonnis nog uitdrukkelijk wil vaststellen, dat de in de twintigste rechtsoverweging bedoelde drie categorieën van deelgerechtigden in de boedel in beginsel geheel dezelfde rechten op opening van zaken hebben, doch dat zulks alleen voor de twee eerste categorieën tot enig positief resultaat kan leiden, terwijl de derde zich vergenoegen moet met een negatief resultaat, waarvan zij de juistheid na opening van zaken althans zelf kan beoordelen;

dat dit voorts, bij de structuur van de onderhavige boedel, medebrengt, dat deze derde categorie van deelgerechtigden bij de verdeling der activa van de boedel aangewezen zijn op een

persoonlijke vordering tot afgifte van het hun toekomende en mitsdien, naar luid van voormelde overweging, „enkel als schuldeisers voor een zeker percentage kunnen optreden”, zonder dat hierdoor hun kwaliteit van medege-rechtigden op het gemeenschappelijk bezit wordt aangetast, hetgeen door geïntimeerde ten onrechte uit de daar gebezigde bewoordingen wordt afgeleid;

13. Overwegende, dat de Raad, zonder in te gaan op de verreikende consequenties die appellanten hieraan juist ten aanzien van deze derde categorie menen te mogen verbinden, doch voorop stellende dat elk dezer schuldeisers tevens, en in de eerste plaats, deelgerechtigde is in de gemeenschappelijke boedel, thans zal overgaan tot de behandeling van de ten deze gebleken nieuwe feiten;

14. Overwegende daaromtrent, dat blijkens mededelingen van partijen, ten dele bevestigd door de overgelegde briefwisseling het volgende is komen vast te staan:

In de beide boedels bevindt zich een bedrag van circa 150 miljoen mark, in Reichsschatzanweisungen, waarvan ca. 100 miljoen in de administratie van V.V.R.A. voorkomen, en de rest in die van L.V.V.S.

Appellanten, allen deelgerechtigden in deze gemeenschappelijke boedels en alzo ook in dit merkenbedrag, dat practisch als waardeloos is te beschouwen, stellen de vraag, waar de aan de beroofden toebehorende gelden in Nederlandse valuta, die in dit merkenbedrag moeten zijn omgezet, zijn terecht gekomen en opperen het vermoeden, dat deze Nederlandse valuta door Nederlandse bankinstellingen zijn ontvangen, die deze gelegenheid hebben waargenomen om zich van hun merkenbezit te ontdoen.

Geïntimeerde heeft zich aanvanke-lijk, evenals de beheerders van voornoemde instellingen, op het standpunt gesteld, dat er „niets in zat” en nog op 5 Februari 1951 te kennen gegeven dat hier „geen haalbare kaart” te vinden was, doch is inmiddels tot ander inzicht gekomen.

Immers thans wordt van zijn zijde gesteld, dat na opheffing der deviezen-grens tijdens de bezetting een grote hoeveelheid merken als wettig betaalmiddel tegen een koers van f 0,75 in

Nederland in omloop is gebracht en ten slotte bij de banken (waaronder de Nederlandse Bank) terecht is gekomen; dat na de bevrijding de Nederlandse Staat het overgrote deel van dit merkenbedrag van de Nederlandse Bank heeft overgenomen, doch ondanks daartoe gedane pogingen niet bereid is bevonden hetzelfde te doen ten aanzien van de circa 150 miljoen dit ten laste van het geroofde Joodse bezit gebracht waren.

Blijkens hun overgelegd schrijven van 2 April 1951 aan appellanten hebben beheerders-vereffenaars van V.V.R.A. en L.V.V.S. „in overleg met de daartoe bevoegde instanties” geen vrijheid kunnen vinden tot het doen van de omtrent deze merkenkwestie ver-lange mededelingen, waaraan zij toevoegen: „Inmiddels zal het U — naar wij vermoeden — interesseren te vernemen, dat wij onze advocaten opdracht hebben gegeven met betrekking tot het Duitse schatkistpapier acties, zo nodig in rechte te beginnen”.

Geïntimeerde heeft dit laatste ter zitting bevestigd, verklarende dat de tegenwaarde der merken in Nederlandse valuta niet enkel door de Nederlandse Bank, doch door verschillende bankinstellingen hier te lande ontvangen is en dat het in de bedoeling ligt ter zake acties in te stellen zowel bij de gewone rechter als bij wege van rechtsherstel voor deze Raad.

15. Overwegende, dat mitsdien tussen partijen vaststaat, dat het in het belang van de boedel wenselijk en noodzakelijk is ten deze in rechten op te treden, doch geïntimeerde meent, dat dit behoort tot de beheerstaak en in het belang van een vlotte behandeling geheel moet worden overgelaten aan de beheerders, terwijl appellanten als behorende tot de rechtstreeks belanghebbenden zelf voor hun belangen wensen op te komen, waartoe zij echter de hun geweigerde gegevens behoeven, waarover geïntimeerde (met de beheerders) beschikt;

16. Overwegende, dat het rechtspunt dat hier te beslissen valt, derhalve neerkomt op de vraag, of de door geïntimeerde aangenomen houding in de gegeven omstandigheden met een goed beheer verenigbaar is;

17. Overwegende daaromtrent, dat de aan te vangen procedures betreffen rechtsbetrekkingen, die tijdens de Duitse bezetting van het Rijk in Euro-

pa zijn tot stand gekomen tussen Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (vertegenwoordigd door daartoe bevoegdelyk dan wel onbevoegdelyk optredende personen) en een aantal hier te lande gevestigde Nederlandse bankinstellingen; zodat de afloop van deze procedures goeddeels zal afhangen van de vraag, of die rechtsbetrekkingen nietig dan wel vernietigbaar zijn;

18. Overwegende, dat het in het bijzonder met het oog op dit laatste van groot belang is, dat deze zaken tijdig aanhangig worden gemaakt bij de Raad voor het Rechtsherstel, die krachtens het bepaalde bij artikel 23 e.v. van het Besluit E 100 bevoegd is tot nietigverklaring van zulke rechtsbetrekkingen, indien het achterwege laten daarvan hem onredelyk mocht voorkomen;

19. Overwegende, dat geïntimeerde dan ook voornemens blykt, naast de gewone rechter, deze Raad ter zake te adïeren, hetgeen, in verband met de overeenkomstig art. 22 van het aangehaalde Besluit vastgestelde termijn, nog slechts mogelijk is tot 1 Juli a.s.;

20. Overwegende, dat de gestelde vraag derhalve ontkennend zal moeten worden beantwoord, indien een behoorlyk beheer ten deze vereist, dat appellanten in de gelegenheid worden gesteld ook hunnerzijds nog tijdig verzoeken tot rechtsherstel als bovenbedoeld aanhangig te maken;

21. Overwegende, dat de Raad hierbij wil voorop stellen, dat deze verzoeken — niet uitgaande van een der partijen bij de aangevallen rechtsbetrekkingen — slechts ontvankelyk zijn, indien vaststaat, dat de verzoeker niettemin uit anderen hoofde belanghebbende bij het verzoek is;

22. Overwegende, dat hieromtrent ook voor appellanten geen twyfel behoeft te bestaan, die immers elk voor zich aanspraak maken op een uitkering uit de boedels of een der boedels, waaraan door de bewuste rechtsbetrekkingen en daarmee gepaard gaande rechtshandelingen baten onttrokken zijn;

dat over de vraag welke partijen met de minste risico en op de meest doeltreffende wijze een geding als hier bedoeld kunnen voeren en in hoever wellicht door verschillende partijen aangespannen procedures gecoördineerd zouden kunnen worden, door de

Raad thans niet kan en ook niet behoeft te worden beslist;

dat echter als algemene regel is voorop te stellen, dat aan iedere procedure, ook met het oog op de kwaliteit der partijen, risico's zijn verbonden en dat een voorzichtig beheerder daarmee rekening behoor te houden en juist handelt door hen, wier goed onder zijn beheer staat, en die bereid en in staat blyken zelf in rechten voor hun belangen op te komen, daartoe in de gelegenheid te stellen ten einde het welslagen der in te stellen acties zoveel mogelijk te verzekeren;

23. Overwegende, dat de bereidheid om voor hun belangen op te komen en de geschiktheid van appellanten daartoe bezwaarlyk betwist kunnen worden, terwijl de indruk is gevestigd, dat geïntimeerde slechts schoorvoetend en onder aandrang van appellanten tot deze acties wil overgaan;

dat het daarom begrypelyk is, dat appellanten ten deze zelf voor hun belangen wensen op te komen, waarbij nog in het oog is te houden dat zij representatief zijn voor de Joodse groep, die in overgrote meerderheid de belanghebbenden bij deze boedels uitmaakt, zodat niet te verwachten is, dat de hun verstrekte inlichtingen tot een groot aantal van die zijde aan te spannen processen, met daarvan te vrezen verwarring, aanleiding zouden kunnen geven;

24. Overwegende, dat de Raad, op deze gronden — van oordeel dat appellanten in de gelegenheid behoren te worden gesteld in casu nog tijdig zelf verzoeken tot rechtsherstel aanhangig te maken — de weigering van geïntimeerde om hun de mede daartoe vereiste gegevens te verschaffen onverenigbaar acht met een juist beheer, nu blykens de hoger vooropgestelde algemene regel met die weigering noodzakelyk enig risico moet gepaard gaan voor het welslagen van een voornaam deel der acties, die ook geïntimeerde in het belang van dat beheer wenst voor te brengen;

25. Overwegende, dat geïntimeerde, blykens het hiervoren aangehaalde schrijven van 2 April 1951 der beheerders-vereffenaars van V.V.R.A. en L.V.V.S. aan appellanten, beschikt over zodanige gegevens, dat hij tot optreden in rechten kan overgaan, zodat het verstrekken daarvan aan belangheb-

benden zonder veel tijdverlies of moeite moet kunnen geschieden en een vlotte afwikkeling door beheerders-vereffenaars niet zal verstoren;

26. Overwegende, dat geïntimeerde mitsdien bij deze weigering niet voldoende rekening heeft gehouden met zijn taak om voor de rechten van hen, over wier goederen hij beheer voert te waken en die rechten daardoor aan gevaar bloot stelt;

27. Overwegende, dat een zodanige weigering mitsdien niet mag worden gehandhaafd, zodat de eis in appel in zoverre behoort te worden toegewezen;

28. Overwegende tenslotte omtrent de gevorderde dwangsom, dat het de Raad bekend is, dat van de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut, geheel los van deze zaak, het standpunt wordt ingenomen, dat het niet wenselijk is binnen éénzelfde college (de Raad voor het Rechtsherstel) dergelijke dwangmaatregelen door de ene Afdeling tegen de andere te doen toepassen;

29. Overwegende, dat dit dezerzijds in het algemeen beaamd wordt, doch deze Kamer tewille van de grote belangen, die hier voor de appellanten op het spel staan, het niettemin nodig acht, dat geïntimeerde op zeer korte termijn — zulks in verband met de per 1 Juli a.s. verstrijkende termijn voor het indienen van verzoeken tot rechtsherstel — metterdaad zal doen blijken van zijn bereidheid om aan 's Raads uitspraak te voldoen, bij gebreke waarvan appellanten zich weder tot deze Afdeling kunnen wenden ten einde een beslissing te vragen op het hierbij vooralsnog aangehouden verzoek tot het opleggen van een dwangsom;

RECHTDOENDE:

Verklaart het appel ontvankelijk;

Vernietigt de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut, waartegen appel;

Veroordeelt dit Instituut nauwkeurige inlichtingen aan appellanten te verstrekken omtrent alles wat aan het Instituut of aan de door het Instituut aangestelde beheerders bekend is of (bij nadere aanvraag) nog bekend mocht zijn geworden omtrent de verwerving door V.V.R.A. resp. L.V.V.S. van nominaal circa 99 miljoen mark, onderscheidenlijk nominaal circa 51 miljoen mark Reichsschatzanweisun-

gen, zulks onder het verlenen van inzage van de onder hunne berusting zijnde boekhouding, voorzover op het vorenstaande betrekking hebbende, met bepaling, dat zij appellanten in de gelegenheid moeten stellen van een en ander aantekeningen en desgewenst afschriften te maken, en dat appellanten het recht hebben ter uitvoering van hun taak zich te laten vertegenwoordigen door enkele hunner;

Verstaat, dat deze inlichtingen binnen veertien dagen na de dagtekening van dit vonnis aan appellanten moeten zijn verstrekt;

Stelt appellanten in de gelegenheid om bij gebreke hiervan de zaak weder voor deze Afdeling te brengen ten einde een beslissing te nemen op het verzoek tot oplegging van een dwangsom, welke beslissing met het oog hierop wordt aangehouden;

Wijst de eis in appel voor het overige van de hand;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding tot heden aan de zijde van appellanten begroot op f 300,— (driehonderd gulden).

No. 51/48

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 17 Juli 1950 (Mrs. Maassen, Rink en Bloemers).

Het beding omtrent vervroegde aflossing gaf geen vrijbrief aan gerequesteerde, om onder alle omstandigheden voortijdig een geldlening af te lossen en ontsloeg de gemeente niet van haar verplichting, de overeenkomst te goeder trouw na te komen, hetgeen medebracht dat zij niet tot voortijdige aflossing mocht overgaan, indien het geld niet aan de schuldeiseres ten goede zou komen.

Overeenkomst van geldlening hersteld, verminderd met de bedragen, die bij continuatie als aflossing zouden zijn betaald aan het N.A.F. en met verlaging van het rentetype.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.,
Gezien een op 15 Februari 1949 bij de Raad voor het Rechtsherstel ingekomen verzoekschrift van de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging *Algemene Nederlandse Grafische*

Bond, gevestigd te Amsterdam, gemachtigde Mr. R. Friedmann-van der Heide te Amsterdam, waarbij deze in het kort heeft gesteld:

dat zij is een voortzetting van de op 10 Mei 1940 bestaande erkende vereniging „Algemene Nederlandse Typografenbond”, die op 15 December 1941 een bedrag van f 8000.— heeft ter leen verstrekt aan de gemeente Ech-teld, rentende 3½ % 's jaars, betaalbaar op de 30ste Juni en de 31ste December van elk jaar en met de bepaling, dat deze lening zou worden afgelost in jaarlijkse termijnen van f 1.000.—, elk, vervallende de eerste aflossingstermijn ultimo 1942;

dat de gerequesteerde gemeente de verschuldigde rentebetalingen heeft verricht op 30 Juni 1942, 31 December 1942, 30 Juni 1943 en de gecontracteerde aflossing ad f 1.000.— per ultimo 1942, en dat zij vervolgens op 1 October 1943 geheel onverplicht het restant der hoofdsom ad f 7000.— onder bijbetaling van rente ad f 61.25 heeft betaald, terwijl zij bovendien f 70.— betaalde als boete wegens vervroegde aflossing;

dat geen dezer betalingen aan verzoekster, respectievelijk aan verzoeksters rechtsvoorgangster is ten goede gekomen, zulks ten gevolge van de door de vijand tegen laatstgenoemde genomen maatregelen;

dat toch bij decreet van de Rijks-commissaris van 1 Mei 1942 H. J. Woudenberg werd aangesteld als leider van het „Nederlands Arbeidsfront”, waarvan o.m. het gevolg is geweest, dat verzoeksters rechtsvoorgangster is geliquideerd met volkomen confiscatie van haar gehele vermogen door het Nederlandse Arbeidsfront;

dat alle vorenvermelde betalingen van rente en aflossing dientengevolge ten goede zijn gekomen aan het N.A.F.;

dat requestrante het nadeel voort-spruitende uit de bovengenoemde betalingen van 30 Juni 1942 tot en met 30 Juni 1943 voor haar rekening neemt;

dat requestrante echter meent in haar rechten, respectievelijk in die van haar rechtsvoorgangster, te moeten worden hersteld ten aanzien van de voormelde onverplichte aflossing der hoofdsom ad pro resto f 7.000.—;

dat een voorstel van requestrante tot rechtsherstel in der minne door gerequesteerde niet is aangenomen; op welke gronden requestrante heeft

verzocht, herstel te verlenen van de te niet gegane rechtsbetrekking, bestaan hebbende terzake van voorschreven overeenkomst van geldlening, in diër voege, dat door gerequesteerde aan requestrante verschuldigd zal zijn een bedrag van f 7000.— vermeerderd met rente sinds 5 Mei 1945, met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van het geding;

Overwegende dat de Gemeente Ech-teld bij haar verweerschrift door haar gemachtigde Mr. J. W. F. Donath, advocaat te Arnhem ingediend, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van requestrante in haar verzoek, althans afwijzing van dit verzoek, met veroordeling van requestrante in de kosten van het geding, waarbij verweerster in het kort heeft gesteld:

dat zij van oordeel is, dat in dit speciale geval het achterwege laten van het verzochte rechtsherstel niet onredelijk is;

dat toch requestrantes rechtsvoorgangster de geldlening waarover ten deze sprake is met gerequesteerde heeft gesloten op 15 December 1941, op welk tijdstip de liquidatie van de confessionele en neutrale arbeidersbonden reeds in volle gang was;

dat requestrantes rechtsvoorgangster het op dat tijdstip reeds voor zeker kon houden, dat ook zij binnen zeer afzienbare tijd zou ophouden te bestaan;

dat zij desalniettemin geen enkel bezwaar heeft gemaakt tegen een clause in de akte van geldlening luidende als volgt: „Indien de Gemeente voor 15 December 1944 tot vervroegde gehele of versterkte aflossing wil overgaan, zal zij aan de Typografenbond een boete verschuldigd zijn van 1 % over het bedrag dat zij aflast boven het sub 2 bedoelde”;

dat de mogelijkheid van vervroegde aflossing alleen tot het voordeel van de geldleners strekt, teneinde deze in staat te stellen van een verlaging van de rentestandaard te profiteren;

dat derhalve veilig kan worden aangenomen, dat requestrantes rechtsvoorgangster in het belang van gerequesteerde de mogelijkheid voor laatstgenoemde heeft opengelaten om in alle omstandigheden voortijdig de geldlening af te lossen, terwijl zij wist dat haar bestaan binnenkort door een maatregel door of vanwege de bezetter zou worden beëindigd;

dat in het tegenovergestelde geval requestrantes rechtsvoorgangster ongetwijfeld de voorzorg zou hebben genomen om gedurende een bepaald aantal jaren vervroegde aflossing of zelfs elke aflossing uit te sluiten;

dat zij niet alleen dit niet heeft gedaan, doch zelfs in verhouding tot het ter leen gegeven bedrag buitensporig grote verplichte aflossingen heeft bedongen;

dat met deze onverschillige houding van requestrantes rechtsvoorgangster in overeenstemming is het feit, dat het hoofdbestuur van laatstgenoemde blijkens schrijven van 17 Juli 1942 er geen bezwaar in heeft gezien om zelf aan gerequestreerde mede te delen, dat deze voortaan alle aflossingen en rente-betalingen moest storten bij het Nederlandse Arbeidsfront;

dat gerequestreerde van de haar gegeven bevoegdheid tot voortijdige aflossing gebruik heeft gemaakt toen zij een nieuwe lening tegen een rente van $2\frac{3}{4}$ % per jaar kon plaatsen en het eind van de oorlog nog in de verre toekomst lag;

dat, nu het hoofdbestuur van requestrantes rechtsvoorgangster er zich toe heeft geleend om aan maatregelen van de bezetter mede te werken, die het einde van zijn bestaan betekende men toch zeker niet aan gerequestreerde kan verwijten, dat zij op een haar gunstig ogenblik van de haar onder de geschetste omstandigheden uit vrije wil verleende bevoegdheid gebruik maakte;

dat requestrante ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de omstandigheid dat requestrante bij niet voortijdige aflossing van de geldlening op de dag der bevrijding nog slechts aan hoofdsom f 5000.— schuldig zou zijn geweest en de rentestandaar voor het type van de onderhavige geldlening op 1 Januari 1945 niet meer dan $3\frac{1}{4}$ % per jaar bedroeg;

dat gerequestreerde ten slotte opmerkt, dat requestrante niet heeft gevraagd nietig-verklaring van de op 1 October 1943 gedane aflossing van f 7000.—;

dat dit verzuim met zich medebrengt, dat requestrante met haar verzoek niet ontvankelijk dient te worden verklaard, daar toch een geldlening niet kan herleven, indien zij rechtsgeldig is afgelost;

Overwegende dat verzoekster bij request van 10 November 1949 haar

oorspronkelijk verzoekschrift in dier voege heeft aangevuld, dat zij ook vraagt nietig te verklaren de aflossing van het restant der litigieuze geldlening op 1 October 1943 ten bedrage van f 7000.— door de gemeente Echteld gedaan, tegen welke aanvulling verweerster zich niet heeft verzet en welke door deze Kamer is toegelaten;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van de Raad van 8 Juni 1950 waarbij de gemachtigden van partijen de zaak hebben toegelicht;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat requestrantes verzoek betreft het nietig verklaren van een tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa plaats gehad hebbende rechtshandeling, welke het te niet gaan ener rechtsbetrekking heeft veroorzaakt, zomede het herstel van de te niet gegane rechtsbetrekking, tot welke nietigverklaring en tot welk herstel de Raad bevoegd is, nu de rechtsbetrekking heeft bestaan tussen personen (rechtspersonen), die ingevolge het Besluit herstel rechtsverkeer ingezetenen van het Koninkrijk waren en mits naar het oordeel van de Raad het achterwege laten van het ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Overwegende dat, hetgeen door verweerster ook niet is betwist, in het algemeen het vrijwillig aflossen ener geldlening in bezettingstijd, waarbij de schuldenaar enig voordeel geniet, doordat hij tegen lagere rente (in casu is het verschil $\frac{3}{4}$ %) kan gaan lenen, doch waarbij, zoals in dit geval, het afgeloste bedrag (in casu f 7000.—) in handen valt van een door de bezetter opgerichte instelling, het Nederlandse Arbeidsfront, is een handeling in strijd met de goede trouw, die bij de uitvoering van de overeenkomst, de aangevane geldlening, moet worden in acht genomen en dan ook in het algemeen de nietigverklaring van zodanige aflossing en het herstel van de schuldeiser in zijn verloren rechten alleszins redelijk is;

Overwegende dat de gemeente echter meent, dat het geval hier anders ligt, waartoe zij zich er op beroept, dat bij het aangaan der geldlening op 15 December 1941, toen daarbij het beding van mogelijkheid van vervroegde aflossing vóór 15 December

1944 — welke vervroegde aflossing een beding was ten voordele van de schuldenaar — werd gemaakt, de liquidatie van de confessionele en neutrale arbeidersbonden reeds in volle gang was en verzoeksters rechtsvoorgangster het toen reeds voor zeker kon houden, dat ok zy binnen zeer afzienbare tijd zou ophouden te bestaan, waaraan de gemeente bij de mondelinge behandeling nog heeft toegevoegd, dat bij het aangaan der geldlening de gemeenten hoe langer hoe meer onder de invloed van bezettingsmaatregelen waren gekomen, zodat van de gemeenten een correcte houding in een geval als dit hoe langer hoe minder te verwachten was, hebbende verweerster er ook nog op gewezen, dat men bij het aangaan der geldlening niet kon verwachten, dat de oorlog vóór 15 December 1944 afgelopen zou zijn;

Overwegende dat verweerster daaraan de conclusie verbindt dat requestrantes rechtsvoorgangster in het belang van gerequesteerde de mogelijkheid voor laatstgenoemde heeft opengelaten om in alle omstandigheden voortijdig de geldlening af te lossen en als zij, de schuldeiseres, dat niet gewild had, zij ongetwijfeld de voorzorg zou hebben genomen om gedurende een bepaald aantal jaren vervroegde aflossing of zelfs elke aflossing uit te sluiten;

Overwegende dat de Raad de verweerster hierin echter niet kan volgen;

Overwegende toch dat de feiten, dat zeer grote kans bestond dat requestrantes rechtsvoorgangster zou worden geliquideerd, dat de gemeenten hoe langer hoe meer onder invloed van de bezetter kwamen en dat een afloop van de oorlog vóór 15 December 1944 niet waarschijnlijk was, niet medebrengen, dat requestrantes rechtsvoorgangster door het maken van het beding omtrent vervroegde aflossing, een gebruikelijk beding bij zodanige geldleningen, aan haar wederpartij een vrijbrief gaf, onder alle omstandigheden voortijdig de geldlening af te lossen en al was dan de kans, dat de gemeente voortijdig zou kunnen aflossen, zonder de schuldeiseres aanzienlijk te benadelen niet groot, geenszins gebleken is dat de Algemene Nederlandse Typografenbond haar wederpartij heeft willen ontslaan van haar verplichting de overeenkomst

te goeder trouw na te komen, hetgeen medebracht dat zij niet tot voortijdige aflossing mocht overgaan, indien het geld niet aan de schuldeiseres ten goede zou komen;

Overwegende dat van een onverschillige houding van de Typografenbond waarop verweerster zich beroept niet is gebleken en uit de omstandigheid dat de Typografenbond blijkens de onderhavige lening er op uit was geld te beleggen veeleer volgt, dat hij doorging zijn belangen te behartigen; dat de Typografenbond bij de ten tijde der lening bestaande omstandigheden het beding omtrent vervroegde aflossing niet behoefde weg te laten, daar toch bestond de verplichting van de tegenpartij de overeenkomst te goeder trouw na te komen en het recht van de Typografenbond om indien de wederpartij zijn vertrouwen mocht beschamen, daartegen te zijner tijd te reageren;

Overwegende dat het argument van de gemeente dat de Typografenbond aan haar 17 Juli 1942 heeft medege-deeld, dat de gemeente voortaan alle aflossingen en rentebetalingen moest storten bij het Nederlandse Arbeidsfront naar het oordeel van de Raad geen kracht heeft, daar deze mededeling door de Typografenbond in opdracht (s.c.l. van vijandswege) werd gedaan en niet is te zien dat uit deze mededeling zou volgen een bereidheid met de bezetter samen te werken of onverschilligheid ten aanzien van een vervroegde aflossing;

Overwegende dat de Raad redenen van billijkheid aanwezig acht ten voordele van gerequesteerde er rekening mede te houden dat deze bij niet voortijdige aflossing van de geldlening op 31 December 1943 en 31 December 1944 telkens f 1000.— had moeten aflossen, en evenals requestrante de gecontracteerde aflossing van f 1000.— op 31 December 1942 voor haar rekening genomen heeft, de aflossingsverplichtingen telkens van f 1000.— per 31 December 1943 en per 31 December 1944 ten voordele van gerequesteerde te doen wegen;

Overwegende dat de Raad eveneens termen aanwezig acht gerequesteerdes verzoek tot verlaging van de gevorderde rente, welk verzoek gegrond is op verlaging van de rentestandaard voor het type van de onderhavige geldlening, in te willigen;

Overwegende dat gerequesteerde

die in hoofdzaak in het ongelijk is gesteld in de proceskosten dient te worden veroordeeld;

Rechtdoende:

Verklaart nietig de aflossing van het restant der litigieuze geldlening op 1 October 1943 ten bedrage van f 7000.— door de gemeente Echteld gedaan, met dien verstande dat de gemeente Echteld geacht moet worden op 31 December 1943 f 1000.— en op 31 December 1944 wederom f 1000.— op het restant der lening te hebben afgelost;

Herstelt de door de aflossing te niet gegane rechtsbetrekking bestaan hebbende terzake van de op 15 December 1941 tussen verzoeksters rechtsvoorgangster en de gemeente Echteld gesloten overeenkomst van geldlening, zulks tot een bedrag van f 5000.—, in dier voege, dat door de gemeente Echteld aan verzoekster verschuldigd zal zijn een bedrag van f 5000.— vermeerderd met rente ad $3\frac{1}{4}$ % 'sjaars sinds 5 Mei 1945;

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding, tot deze uitspraak aan de zijde van verzoekster begroot op f 130.—.

No. 51/49

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22 Januari 1951 (Mrs. Tabingh Suermond, de Flines en van Nieuwkuyk).

Het verzoekschrift van appelland van 15 Juni 1948 had voor de Afdeling Effectenregistratie aanleiding moeten zijn om te twijfelen aan de juistheid der door geïntimeerde gevraagde erkenning als eigenaar, ook al was daaraan geen oppositie overeenkomstig art. 45 of 46 E 100 voorafgegaan. Art. 52, lid 1, E 100 draagt aan de Afd. Effectenregistratie op te verrichten hetgeen nodig is ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot effecten. Aangezien dit niet is geschied is de beslissing a quo vernietigd. De Raad heeft zijn uitspraak gebaseerd op het strafrechterlijk gewijsde van 19 November 1946, waarbij is vastgesteld dat de litigieuze effecten zijn gekocht tussen 1 December 1945 en 1 Maart 1946 buiten de beurs en zonder verleende vergunning.

Beslissing a quo vernietigd; aan ap-

pellant herstel in de eigendom van de door geïntimeerde aangemelde effecten verleend.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 52 en 70).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 31 December 1949 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van J. Couperus, wonende te Hilversum, gemachtigde Mr. P. C. Kolff, procureur te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 23 September 1948, C. no. 100124, waarbij aan J. H. Versteeg, destijds wonende te Weesperkarspel, thans te Nigtevecht (verder te noemen: geïntimeerde), gemachtigde Mr. N. de Bruine Ploos van Amstel, procureur te Amsterdam, erkenning is verleend in de eigendom van de door geïntimeerde met formulier no. OA 161298/47387/115291 aangemelde effecten, zijnde 28 certificaten à 10 shares United Corporation, nos. 520, 1483, 1759, 1800, 2072, 2104, 2929, 2959, 3010, 3190, 3191, 4709/11, 6211/2, 6739/40, 7254, 7546, 7942, 8606, 8942/46, 9004,

1 certificaat à 10 shares Shell Union, no. 91160,

1 certificaat à 10 shares Republic Steel Corp., no. 44875,

2 certificaten à 10 shares Pennsylvania Railroad Cy., nos. 3032, 3665,

1 certificaat à 10 shares Bethlehem Steel Corp., no. 18209,

1 certificaat à 10 shares American Car and Foundry Cy., no. 293;

b. een authentiek afschrift van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 17 Februari 1950 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen en hunne gemachtigden ter zitting van de Raad op 15 Mei 1950;

Gelet op de overgelegde stukken en op de verklaring van de door de Raad gehoorde getuige P. Ros;

Overwegende, dat geïntimeerde niet heeft betwist appellants stelling, dat appelland eerst in het laatst van 1949 kennis heeft gekregen van de beslissing, waarvan beroep, en dat die beslissing hem eerst bij de overgelegde brief van de Afdeling Effectenregistratie dd. 20 December 1949 is toe-

gezonden, terwijl die Afdeling bij haar overgelegde brief dd. 29 Mei 1950 heeft verklaard in te stemmen met een ontvankelijk verklaring van het beroep door de Raad, ondanks overschrijding van de termijn van beroep;

Overwegende dat, nu appellant stelt eigenaar te zijn van de effecten, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, hij is aan te merken als belanghebbende bij deze beslissing, welke ingevolge art. 68, lid 1 van K.B. E 100 mede aan beroep onderworpen is, en de Raad tevens termen aanwezig acht om in dit geval het beroep, indien dit mocht zijn ingesteld met overschrijding van de bij art. 68, lid 2 gestelde termijn, ontvankelijk te verklaren;

Overwegende dat het beroep is gegrond op het tot stand komen van de bestreden beslissing zonder het in acht nemen van feiten en omstandigheden, die, waren zij in aanmerking genomen, tot een andere beslissing zouden hebben geleid, terwijl appelland als zodanige feiten en omstandigheden heeft gesteld:

dat appelland deze effecten met de daar toen bij behorende dividendbewijzen kort na de bevrijding in het midden van het jaar 1945 heeft ter hand gesteld aan zekeren A. C. Both, destijds wonende te Amsterdam, die beweerde kapitein der koopvaardij te zijn, met opdracht, welke opdracht door genoemden Both is aangenomen, deze effecten in Engeland, waar Both beweerde herhaaldelijk te komen, te doen registreren, teneinde daarna aldaar de betaalbaar gestelde dividendbewijzen te verzilveren en voor de opbrengst hiervan in Engeland rijwieleronderdelen te kopen en deze aan requestrant te doen verzenden;

dat appelland Both nadrukkelijk heeft gezegd enkel de betaalbaar gestelde dividendbewijzen te gelde te maken, doch na de uitvoering van de door Both aanvaarde opdracht de effecten zelve aan appelland terug te geven;

dat achteraf is gebleken, dat Both niet was kapitein ter koopvaardij, doch kok aan boord van een zo nu en dan naar Engeland varende boot;

dat Both de hem door appelland ter hand gestelde effecten niet in Engeland heeft doen registreren en de betaalbaar gestelde dividendbewijzen dan ook niet in Engeland heeft verzilverd, kortom niet aan de hem verstrekte opdracht heeft uitvoering gegeven,

doch deze effecten met alle daarbij behorende dividendbewijzen heeft verduisterd door ze op een aan appelland niet bekend tijdstip, doch in ieder geval voor 1 Januari 1946 tezamen met 18 (achttien) certificaten van 10 aandelen Associated Gas and Electric, welke hij met gelijk doel van requestrant onder zich had, voor een bedrag van in totaal f 4.928,09 zonder toestemming en tegen de wil van appelland te verkopen aan geïntimeerde;

dat Both hiervoor bij vonnis van de Arrondissementen Rechtbank te Amsterdam, gewezen op 19 November 1946, wegens verduistering is veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie maanden, welk vonnis inmiddels in kracht van gewijsde is gegaan;

dat geïntimeerde voornoemd wist, althans had kunnen weten, althans had moeten begrijpen, dat deze door hem gekochte effecten niet het eigendom waren van Both en niet door deze mochten worden verkocht, zodat door deze verkoop de effecten door geïntimeerde werden verkregen als gevolg van een door Both gepleegd misdrijf;

dat geïntimeerde dit wist, althans had moeten weten, althans begrijpen, omdat hij de effecten niet ter beurze of althans op de regelmatige wijze, d.w.z. door tussenkomst van een bank of commissionair in effecten heeft gekocht, doch ze heeft verkregen door ze in strijd met de op dit stuk geldende wettelijke bepalingen direct te kopen van Both, die enige verplichtingen, welke hij jegens geïntimeerde had, niet behoorlijk kon nakomen, zodat hem dus bekend was, dat Both in financiële moeilijkheden verkeerde;

dat de effecten met de daar toen bij behorende betaalbaar gestelde dividendbewijzen op het tijdstip van de verkoop door Both aan geïntimeerde een aanmerkelijk grotere waarde hadden, dan waarvoor ze door Both aan geïntimeerde verkocht werden;

dat geïntimeerde mitsdien duidelijk te kwader trouw gehandeld heeft en te kwader trouw dus in het bezit van deze effecten is geraakt, zodat hij niet ten nadele van appelland als eigenaar daarvan mag worden beschouwd en dus geen eigenaar van deze effecten met dividendbewijze is geworden;

dat bedoelde effecten, die in verband met de strafzaak Both door de politie waren in beslag genomen en door den Officier van Justitie te Amsterdam zijn gedeponeerd ter Griffie

van de Rechtbank te Amsterdam, waar zij thans nog berusten, daarom eigendom van appelland zijn gebleven en dit dus thans nog zijn;

dat appelland bij formulier gedagtekend 28 Mei 1948 aan de Afdeling Effectenregistratie heeft verklaard als vroegere bezitter van bovenvermelde effecten, dat hij dit bezit op voorschreven onrechtmatige wijze heeft verloren en heeft verzocht in zijn recht als bezitter te worden hersteld, hebbende hij dit formulier op 15 Juni 1948 doen volgen door een tot de Afdeling Effectenregistratie gericht request, waarin hij vraagt te verklaren voor recht, dat hij de eigenaar is van voormelde effecten en hem te herstellen in het bezit van deze effecten met last en opdracht aan den EA. Heer Griffier van de Rechtbank te Amsterdam, alsmede zonodig ook aan den E.A. Heer Officier van Justitie te Amsterdam om deze effecten af en over te geven aan den requestant;

dat evengoemd verzoek door de Afdeling Effectenregistratie niet in behandeling is kunnen worden genomen, omdat het formulier d.d. 28 Mei 1948, hoewel door appellants gemachtigde stellig verzonden, het Centraal Bureau voor Effectenregistratie van de Vereniging voor de Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel) te Amsterdam niet schijnt bereikt te hebben;

dat dit tot gevolg heeft gehad, dat op de oppositie, welke appelland met de indiening van het formulier d.d. 28 Mei 1948 bedoelde aanhangig te maken tegen de eigendom-erkenning van J. H. Versteeg ten aanzien van deze effecten, geen acht geslagen is en deze eigendoms-erkenning dan ook reeds op 23 September 1948, als het ware automatisch, is gegeven;

Overwegende dat geïntimeerde, bij zijn verweerschrift de stellingen van appelland ontkennend en o.m. aanvoerend dat hij de bewuste effecten te goeder trouw en geenszins beneden de waarde heeft gekocht van A. C. Both, die daarbij heeft verklaard tot de verkoop van die stukken gerechtigd te zijn, de Raad heeft verzocht het beroep niet ontvankelijk te verklaren, althans dit te ontzeggen, kosten rechtens;

Overwegende dat aan de Raad, bij kennisneming van het in gewijsde gegane vonnis van de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam d.d. 19 No-

vember 1946, gewezen in de strafzaak van A. C. Both, is gebleken dat bij dat vonnis o.m. bewezen is verklaard, dat A. C. Both in het tijdvak tussen 1 December 1945 en 1 Maart 1946 zich een aantal effecten, toebehorend aan appelland, wederrechtelijk heeft toegeëigend, en dat deze te dier zake tot straf is verwezen;

Overwegende dat, nu door geïntimeerde niet is gesteld, noch van elders is gebleken, dat A. C. Both in het voormelde tijdvak andere effecten dan de litigieuse van appelland onder zich heeft gehad, terwijl geïntimeerde heeft verklaard dat hij de litigieuse effecten heeft ontvangen van A. C. Both, die deze volgens geïntimeerde ingevolge appellants opdracht te gelde maakte, de Raad aannemelijk acht dat de door het strafrechterlijk gewijsde ook in dit geding bewezen verduistering door A. C. Both betrekking heeft gehad op de in beroep omstreden effecten;

Overwegende, dat uit die verduistering ten nadele van appelland volgt dat appelland het bezit der litigieuse effecten anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende, dat de door de Raad onder ede gehoorde getuige Ros heeft verklaard dat hij in 1943 en 1944 procuratiewaarder van de Incassobank was en dat hij in dat tijdvak op verzoek van appelland van verschillende hem bekende personen, die stukken wilden verkopen, effecten van dezelfde soorten als de litigieuse voor appelland heeft gekocht en ontvangen, en de Raad op grond van deze verklaring, in verband met de omstandigheid dat de litigieuse effecten niet door derden zijn geëigend, aanneemt dat appelland die effecten na 9 Mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen;

Overwegende, dat appelland derhalve in aanmerking komt om op zijn verzoek te worden hersteld in de eigendom der litigieuse effecten, indien aan geïntimeerde geen erkenning van de eigendom dier effecten wordt verleend;

Overwegende, dat appelland heeft verklaard bij formulier, gedagtekend 28 Mei 1948, een aanvraag tot herstel betreffende de litigieuse effecten aan het Centraal Bureau voor de Effectenregistratie van de Vereniging voor de Effectenhandel te Amsterdam te hebben verzonden, welk verzoek dat bureau echter niet schijnt te hebben be-

reikt, en vervolgens bij de Afdeling Effectenregistratie een verzoekschrift, gedagtekend 15 Juni 1948, te hebben ingediend, waarin aan die Afdeling werd verzocht te verklaren voor recht dat appelland eigenaar dier effecten is en hem in het bezit daarvan te herstellen;

Overwegende, dat de Raad ingevolge art. 137 van K.B. E 100 aan de Afdeling Effectenregistratie inlichtingen heeft gevraagd, uit welke inlichtingen is gebleken:

dat het Centraal Bureau voor de Effectenregistratie, belast met de technische uitvoering der registratie, geen oppositie-formulier betreffende de litigieuze effecten van of vanwege appelland heeft ontvangen;

dat het door appelland vermelde verzoekschrift dd. 15 Juni 1948 door de Afdeling Effectenregistratie op 17 Juni 1948 is ontvangen en in hoofdzaak hetzelfde betoog als appellands beroepschrift bevat;

dat de Afdeling Effectenregistratie bij het nemen van de bestreden beslissing op de inhoud van dat verzoekschrift geen acht heeft geslagen, aangezien daaraan geen oppositie overeenkomstig artt. 45 of 46 van K.B. E 100 was voorafgegaan;

dat voor de verkoop der litigieuze effecten door A. C. Both aan geïntimeerde geen toestemming krachtens K.B. E 100 is verleend, en dat die verkoop evenmin bij dat Besluit was voorgeschreven dan wel werd gedekt door een algemene of bijzondere uitzondering, als bedoeld in art. 70 van dat Besluit;

Overwegende dat art. 52 lid 1 van K.B. E 100 aan de Afdeling Effectenregistratie o.m. voorschrijft te verichten hetgeen naar haar oordeel nodig is ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot het effect, indien om enige andere reden dan onderlinge tegenstrijdigheid tussen meerdere aanvragen tot herstel of tussen een aanvraag tot herstel en een aanmelding door de tegenwoordige bezitter, twijfel rijst ten aanzien van de juistheid der gegevens, voorkomend in een aanmelding door de tegenwoordige bezitter;

Overwegende, dat zodanige twijfel in dit geval bij de Afd. Effectenregistratie had moeten zijn gerezen na kennisneming van de inhoud van het vermelde, door haar ontvangen verzoekschrift van appelland dd. 15 Juni 1948

en zij vervolgens, met inachtneming van de wederzijdse beweringen van partijen en na onderzoek van de gegrondheid hunner aanspraken, een beslissing ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot de litigieuze effecten had moeten nemen;

Overwegende dat, nu dit niet is geschied en bij de bestreden beslissing geen acht is geslagen op hetgeen door appelland vóór het nemen van die beslissing door de Afd. Effectenregistratie te harer kennis is gebracht, die beslissing niet kan worden gehandhaafd, tenzij aannemelijk mocht zijn gemaakt dat geïntimeerde de litigieuze effecten na 9 Mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen;

Overwegende te dien aanzien dat, zoals bij het strafrechtelijk gewijsde van 19 November 1946 is vastgesteld, geïntimeerde de litigieuze effecten in het tijdvak tussen 1 December 1945 en 1 Maart 1946 van A. C. Both heeft gekocht;

Overwegende, dat deze rechtshandeling derhalve is verricht in strijd met het verbod van art. 70 van K.B. E 100, aangezien zij niet werd gedekt door enige uitzondering, enig voorschrift of enige toestemming, als aldaar bedoeld;

Overwegende, dat die aankoop mitsdien van rechtswege nietig is en derhalve een nader onderzoek naar de vraag, of geïntimeerde bij die aankoop in de zin van art. 32 van K.B. E 100 te goeder trouw is geweest en de litigieuze effecten onder bezwarende titel heeft verkregen, achterwege kan blijven;

Overwegende, dat uit de voorgaande overwegingen volgt dat bij de bestreden beslissing ten onrechte aan geïntimeerde erkenning als eigenaar van de litigieuze effecten is verleend, zodat die beslissing behoort te worden vernietigd, en tevens dat aan appelland herstel in de eigendom dier effecten behoort te worden verleend;

Rechtdoende:

Verklaart het beroep ontvankelijk.

Verklaart nietig van rechtswege de aankoop van de litigieuze effecten door geïntimeerde van A. C. Both.

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep.

Verleent aan appelland herstel in de eigendom van de door geïntimeerde

de met formulier no. OA 161298/47387/115291 aangemelde effecten.

Verstaat dat die effecten door de Griffier van de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam — voorzover geen buiten het K.B. E 100 gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — zullen worden uitgeleverd aan een door appellant aan te wijzen inleveringskantoor.

Veroordeelt geïntimeerde om aan appellant te betalen een bedrag, gelijk aan de door geïntimeerde sedert de verkrijging dier effecten genoten opbrengsten daarvan.

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellant gevallen, tot heden begroot op f 200.—.

No. 51/50

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 5 Maart 1951 (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

Een aandeel Koninklijke aan toonder is door appellant, Polak, op 30 April 1940 overgeschreven te zijnen name en vervolgens op 8 April 1942 door tussenkomst van Liro wederom aan toonder gesteld.

Geïntimeerde heeft het effect in regelmatig beursverkeer verkregen, doch uit de gestelde feiten blijkt, dat geïntimeerdes commissionnair te kwader trouw is geweest in de zin van art. 32 K.B. E 100. Uit het geleverde effect viel duidelijk te zien, door de naam Polak, door de te-naam-stelling en door de aan-toonder-stelling i.v.m. de data, dat de eigendom aan appellant door het vijandelijk bezettingsrecht was ontnomen.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar die afdeling ter afdoening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gelezen een verzoekschrift no. 1484/49 van Jacob Polak, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. H. Sanders, waarbij deze in hoger beroep komt van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad dd. 15 Augustus 1949 LB A-doss. 279/4-2008, Geschillen, waarbij is af-

gewezen zijn verzoek tot herstel van recht ten aanzien van een aandeel à f 1.000,— N.V. Koninklijke Nederl. Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Nederlands-Indië no. 33358;

Gelezen een verweerschrift no. 972A/49 van S. van der Kar, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. S. Gerbrandy, waarbij geconcludeerd wordt tot bevestiging van de beroepen uitspraak;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder een expeditie van voormelde beslissing van de Afdeling Effectenregistratie;

Gelet op de mondelinge behandeling;

Overwegende dat bij de beslissing, waarvan beroep, geïntimeerde van der Kar is erkend als eigenaar van bovengenoemd effect en het verzoek van appellant tot herstel van recht is afgewezen;

Overwegende dat de beslissing is gegrond op de volgende overwegingen:

1. Overwegende, dat het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van 1 à f 1.000.— aand. Kon. Petroleum no. 33358;
2. Overwegende, dat onbetwist is dat requestrant eigenaar van dit aandeel was en dit tijdens de bezetting op grond van de verordening ten aanzien van Joods bezit heeft ingeleverd bij Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat te Amsterdam;
3. Overwegende, dat deze inlevering als een gedwongene moet worden aangemerkt, zodat requestrant op andere dan rechtmatige wijze het bezit van het aandeel heeft verloren;
4. Overwegende, dat, gelijk uit de overgelegde fotocopie van het stuk blijkt, het aandeel op 4 Juli 1907 als een aandeel aan toonder is uitgegeven, doch op 30 April 1940 door de directie is overgeschreven ten name van requestrant, waarna het wederom aan toonder is gesteld op 8 April 1942;
5. Overwegende, dat requestrant heeft opgegeven, dat hij het aandeel veiligheidshalve op naam heeft doen stellen en dat de wederom aan toonder-stelling geforceerd is geschied;

6. Overwegende, dat uit een schrijven van de N.V. Koninklijke Ned. My. tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Ned.-Indië dd. 28 September 1948 blijkt, dat het aandeel aan toonder is overgeschreven op verzoek van de Heer J. Polak, welk verzoek werd toegezonden door de fa. Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat te Amsterdam;
7. Overwegende, dat onder deze omstandigheden de aan toonder-stelling inderdaad als geforceerd en als tegen de wil van requestrant geschied is te beschouwen;
8. Overwegende, dat zulks requestrant het recht geeft de nietigverklaring van de aan toonder-stelling met terugwerkende kracht te vorderen, doch naar het oordeel van de Afdeling dit niet tot nadeel kan strekken van hen, die inmiddels te goeder trouw het bezit van het aandeel hadden verworven;
9. Overwegende, dat gerequestreerde onbestreden en deels door bescheiden gestaafd, heeft gesteld, dat bedoeld aandeel op 18 April 1942 door de Commissionnair Joh. J. de Vries, lid van de Vereniging voor de Effectenhandel, ter beurze als toonderaandeel ad 295½ % is gekocht van de fa. J. Neefjes, waarna de Vries op 21 April 1942 aan gerequestreerde een nota heeft gezonden, waarin hij bericht voor order van gerequestreerde te hebben gekocht f 1.000,— aand. Kon. Petroleum My. à 301 %;
10. Overwegende, dat dus hier aanwezig is het geval, dat een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel het effect voor eigen rekening overeenkomstig de aan de beurs geldende reglementen en gebruiken heeft verkregen, hetgeen voor gerequestreerde krachtens het bepaalde in artikel 54 sub 4 geldt als een verkrijging in regelmatig beursverkeer, zodat dus de goede trouw van gerequestreerde moet worden gepresumeerd;
11. Overwegende, dat het er dus niet toe doet, of de commissionnair de Vries bij de levering van het stuk aan gerequestreerde heeft geweten, dat dit te voren op naam van requestrant had gestaan, mits maar niet blijkt dat hij zulks heeft geweten of vermoed, toen hij zelf ter beurze het stuk kocht;
12. Overwegende, dat dit laatste nergens uit is gebleken, terwijl het alweer irrelevant is, of de Vries bij de levering van het stuk door de fa. Neefjes heeft moeten merken, dat het effect te voren op naam van requestrant had gestaan, daar hij overeenkomstig de ter beurze geldende reglementen en gebruiken toen niet meer gerechtigd was de levering te weigeren;
13. Overwegende, dat dus waar het de bedoeling zowel van gerequestreerde als van de commissionnair de Vries is geweest een toonderaandeel te kopen, het feit dat re vera een aandeel is gekocht, dat te voren op naam was gesteld en ten aanzien waarvan onder bepaalde omstandigheden de nietigheid van de aan toonder-stelling kan worden gevorderd, gerequestreerde als bezitter te goeder trouw niet kon schaden;
14. Overwegende, dat derhalve het verzoek van requestrant behoort te worden afgewezen en aan gerequestreerde, aangezien het bepaalde bij art. 53 van het Besluit E 100 zich niet daartegen verzet, erkenning in de eigendom van het litigieuze effect kan worden verleend;

Overwegende dat aan de vaststelling van het feitelijk gebeuren, zoals dat in de overwegingen 2, 4, 6 en 9 is weergegeven, nog toegevoegd moet worden, dat — gelijk de ter zitting van de Raad gehoorde Joh. J. de Vries bij wege van inlichtingen heeft verklaard en hetgeen de Raad als juist aanneemt — hij als commissionnair het litigieuze effect no. 33358 op 18 April 1942 voor een andere cliënt ter beurze heeft gekocht voor 295½ %, terwijl hij op 21 April 1942 in opdracht van geïntimeerde v. d. Kar een ander soortgelijk aandeel voor 301 % heeft gekocht, eveneens ter beuze, dat eerst 7 dagen later is geleverd geworden, doch dat hij, daar van der Kar om directe levering vroeg, hem dezelfde dag het stuk no. 33358, dat voor de andere cliënt was gekocht, heeft geleverd;

Overwegende dat appellant nu als eerste grief tegen de beslissing aanvoert, dat in casu niet van een verkrijging in regelmatig beursverkeer door gerequesteerde v. d. Kar kan worden gesproken;

Overwegende dat appellant hierbij uitgaat van de beslissing (zie overweging 10), dat de Vries kocht voor eigen rekening, hetgeen thans, blijkens het voorgaande, niet juist blijkt te zijn;

Overwegende dat dus opnieuw onderzocht behoort te worden of in casu al dan niet van verkrijging door geïntimeerde in regelmatig beursverkeer sprake is;

Overwegende daaromtrent, dat de Raad van oordeel is, dat in het onderhavige geval inderdaad verkrijging in regelmatig beursverkeer heeft plaats gehad, immers de Commissionnaire de Vries krachtens opdrachten van twee verschillende cliënten, waaronder geïntimeerde, twee maal ter beurze kocht en hem de bevoegdheid niet kan ontzegd worden de levering van elk dezer alleen door de soort bepaalde effecten vervolgens naar eigen inzicht aan de een of aan de andere opdrachtgever te doen geschieden;

Overwegende dat dus aangenomen moet worden, dat geïntimeerde het litigieuze effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen en hij dus vermoed wordt te goeder trouw te hebben verkregen, ware het niet, dat de Raad in dit geval aanvullend bewijs van geïntimeerde's goede trouw nodig oordeelt;

Overwegende dat toch uit de boven vermelde feiten blijkt, dat aan het aan de Vries geleverde effect duidelijk te zien viel, niet alleen dat het effect als afkomstig van zekeren Polak, van Joodse herkomst was, maar ook aan de data van de te naamstelling, vlak vóór de bezetting, en van de aantoonderstelling na de verplichte inlevering van het Joodse bezit en tijdens de liquidatie daarvan, onmiskenbaar aan de Vries had moeten blijken, dat de vroegere eigenaar Polak had getracht zijn bezit voor de maatregelen der Duitsers te beveiligen en van die be-

veiligingsmaatregel niet vrijwillig had afstand gedaan;

dat derhalve uit het effect kenbaar was, dat de vorige eigenaar een Jood was geweest en dat de eigendom hem op grond van vijandelijk bezettingsrecht was ontnomen;

Overwegende dat hieruit zonder meer reeds volgt, dat geïntimeerde's commissionnaire te kwader trouw — in de zin van artikel 32 K.B. E 100 — is geweest, toen hij het hem geleverde effect heeft geaccepteerd en deze kwade trouw ook geldt ten aanzien van geïntimeerde, zodat een nadere bewijsoverbodigheid is;

Overwegende dat op gelijke gronden ook een beroep op het 5e lid van artikel 53 K.B. E 100, namelijk op de gehoudeheid van de Vries overeenkomstig de voor hem geldende reglementen en gebruiken, gelijk geïntimeerde heeft gedaan, niet opgaat, immers de Raad van oordeel is, dat — wat er ook moge zijn van de juistheid van dit beroep — in elk geval de Vries zich in casu anders had behoren te gedragen en het effect had behoren te weigeren;

Overwegende derhalve dat geïntimeerde geacht moet worden het effect niet te goeder trouw te hebben verkregen en appellant — met vernietiging van de beslissing à quo — behoort te worden hersteld in de eigendom van het litigieuze effect;

Overwegende dat de verdere grieven van appellant dus niet onderzocht behoeven te worden, terwijl de Raad het gewenst acht om de zaak ter afdoening in gemelde zin terug te wijzen naar de afdeling Effectenregistratie;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, waarvan beroep;

Wijst de zaak terug naar die Afdeling teneinde haar met inachtneming van deze beslissing verder te berechnen en af te doen;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het appel, aan de zijde van appellant begroot op f 200,—.

Overwegende, dat Wij het N.B.I. en partij Planken als de beide in het ongelijk gestelde partijen zullen moeten veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Vernietigen de op 11 Augustus 1947 tussen het N.B.I., beherende appellant's vermogen, en partij Planken gesloten dading;

Veroordelen het N.B.I. en partij Planken in de kosten van het proces, welke aan de zijde van appellant tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons worden begroot op f 150,—, zullende daarvan door het N.B.I. f 75,— en door partij Planken eveneens f 75,— aan appellant moeten worden betaald;

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 214. Algemene Vergunning voor de omwisseling van aandeelbewijzen en onderaandeelbewijzen N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;
Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;
Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

1. Aan de N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te 's-Gravenhage om de door haar uitgegeven aandeelbewijzen en onderaandeelbewijzen Nrs. 1 tot en met 604345 H te doen omwisselen binnen het Koninkrijk der Nederlanden tegen nieuwe aandeelbewijzen en onderaandeelbewijzen met dividendbewijzen en talon, welke zijn voorzien van de uiterlijke kenmerken als bedoeld in art. 1 van het Koninklijk Besluit van 8 Januari 1947 (Stbl. H 7), mits de omwisseling geschiedt door bemiddeling van een inleveringskantoor als bedoeld in art. 39, lid 11, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.
2. Aan inleveringskantoren als vorenbedoeld om, voorzover zij door de N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij zijn aangewezen als omwisselingskantoor, onder hun eigen verantwoordelijkheid de omwisseling uit te voeren dan wel, voorzover zij niet als omwisselingskantoor zijn aangewezen onder hun eigen verantwoordelijkheid te doen uitvoeren door een zodanig omwisselingskantoor buiten verantwoordelijkheid van dit laatste, mits
 - a) de te verwisselen aandelen, voorzover nodig, zijn aangemeld conform art. 44 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;
 - b) de uit de omwisseling voortkomende nieuwe aandelen ten aanzien van de beschikkingsbevoegdheid onderworpen worden aan de voorschriften van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en in verband daarmee bij de inleveringskantoren geblokkeerd blijven op een overeenkomstige wijze als omschreven in art. 71, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer. Deze voorwaarde geldt niet, voorzover de aandelen tegen omwisseling waarvan de nieuwe aandelen zijn verkregen, verhandeld zijn overeenkomstig de bepalingen van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer, tenzij eerstbedoelde aandelen zelve krachtens art. 71, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer geblokkeerd zijn.

Toelichting.

De Afdeling vestigt er voor de goede orde de aandacht op, dat erkende of daarmee krachtens art. 3 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking van het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelijkgestelde effecten niet onderworpen zijn aan de beperkende bepalingen van de artt. 70 tot en met 72 van voornoemd besluit en dat derhalve ten aanzien van deze effecten een vergunning harerzijds niet is vereist.

In dit verband zij er echter op gewezen, dat de aandelen van de emissie 1946 (bonusaandelen), welke tegen dividendbewijzen no. 84 in het Koninkrijk werden uitgereikt, krachtens de voor deze emissie gegeven vergunning aan de beschikkingsbevoegdheid van

de Afdeling onderworpen zijn en dientengevolge dezelfde status hebben als de aandelen van welke de stockdividenden afkomstig waren.

Derhalve dienen de inleveringskantoren na te gaan of ten aanzien van de oorspronkelijke effecten reeds een beslissing door de Afdeling is genomen, dan wel of de bonus-aandelen krachtens de voorschriften der Afdeling verhandeld zijn. (Vgl. Mededeling no. 133 van de Afdeling, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 25 April 1947).

Voorts volgt uit de omstandigheid, dat de omwisseling buiten het Koninkrijk der Nederlanden slechts is toegestaan voorzover de te verwisselen aandelen zijn voorzien van rode stukkenverklaringen of exportcertificaten van De Nederlandsche Bank N.V., dat een vergunning van de Afdeling niet is vereist, aangezien de aldus geaarmerkte effecten gelden als erkende of daarmede gelijkgestelde effecten.

Tenslotte brengt de Afdeling onder de aandacht, dat aandelen, waarvoor verzoeken tot na-aanmelding zijn ingediend waarop nog geen beslissing is genomen, uiteraard *niet* als aangemeld conform art. 44 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zijn te beschouwen.

16 April 1951.

No. 215. Invoer van aandelen N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;

Gelet op het bepaalde in art. 70 van het Besluit Herstel Rechts-
verkeer;

Bepaalt:

dat de door haar verleende algemene vergunning voor de invoer van effecten (gepubliceerd onder Mededeling no. 163 in de Prijs-
courant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 14 Janu-
ari 1948), met ingang van 17 April 1951 *niet* geldt voor aandelen
Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij, welke *niet*
voorzien zijn van, hetzij

- a) een definitieve (rode of zwarte) stukkenverklaring, hetzij
- b) een witte balk, hetzij
- c) een voorlopige stukkenverklaring afgegeven door een inleve-
ringskantoor in de zin van art. 39, lid 11, van het Besluit Her-
stel Rechtsverkeer.

En *bepaalt* voorts, in overleg met De Nederlandsche Bank N.V.,
dat bij de invoer van aandelen Koninklijke Nederlandsche Petri-
leum Maatschappij, welke zijn voorzien van een *voorlopige* stuk-
kenverklaring als sub c bedoeld, de vorenbedoelde voorlopige stuk-
kenverklaring onder overlegging van het gebruikelijke formulier
I 2 ter afstempeling dient te worden aangeboden bij De Nederland-
sche Bank N.V., Kantoor Deviezenvergunningen, Afdeling Contrôle
In- en Uitvoer Binnenlandse Effecten.

Toelichting.

De invoer van aandelen Koninklijke Nederlandsche Petroleum
Maatschappij, welke niet vallen onder de sub a, b of c bedoelde
categorieën, is in den vervolge slechts toegestaan met een *bijzon-
dere* vergunning van de Afdeling. Desbetreffende vergunnings-
aanvragen dienen door de inleveringskantoren onder vermelding
van de nummers der in te voeren aandelen gericht te worden aan
het Secretariaat der Afdeling Effectenregistratie, Keizersgracht 105,
Amsterdam-C.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat het in het algemeen geen zin heeft een bijzondere vergunning voor de invoer aan te vragen in die gevallen waarin de betreffende aandelen zich bevinden in het land waar de aanmelding geschiedde. In deze gevallen bestaat immers in de regel de mogelijkheid de rode stukkenverklaringen in het land van aanmelding op te vragen bij de instantie waar de aanmeldingsformulieren destijds moesten worden ingeleverd.
16 April 1951.

No. 216. Algemene Vergunning voor de omwisseling van aandeelbewijzen en onderaandeelbewijzen N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt onder verwijzing naar de in hoofde vermelde algemene vergunning, gepubliceerd onder Mededeling no. 214 in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 16 April 1951, mede, dat in bedoelde algemene vergunning het sub 1 vermelde nummer 604345 H dient te luiden 604349 H.

18 April 1951.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Conservatoir beslag.

De Afdeling verneemt meermalen de klacht, dat partijen bij een geschil t.a.v. onroerende goederen, geen middelen ten dienste staan om een onwillige tegenpartij tot het medewerken aan een minnelijke regeling te noodzaken.

Ook het doen opmaken van een proces-verbaal van zwaarigheden kan door de houding van één der partijen soms gedurende lange tijd worden tegengehouden.

Door deze gedragslijn winnen de onwilligen tijd om objecten, waarop een door het rechtsherstel ontstane vordering verhaald zou kunnen worden, te doen verdwijnen.

Gezien het feit, dat de klachten veelvuldiger worden nu de „eenvoudige” geschillen grotendeels zijn afgewerkt, acht de Afdeling het wenselijk partijen erop te wijzen, dat in die gevallen, waarin één der partijen een vordering op een tegenpartij heeft, waarvan de grootte bij het rechtsherstel nog nader moet worden vastgesteld, en de houding van de tegenpartij de vrees rechtvaardigt, dat eventuele verhaalsobjecten voor het tot stand komen van het rechtsherstel uit diens vermogen zullen verdwijnen, conservatoir beslag kan worden gelegd op goederen, welke niet bij het rechtsherstel zijn betrokken.

Artikelen 147 en volgende E 100 bevatten enkele bepalingen, betreffende de conservatoire maatregelen, welke genomen kunnen worden. Daar deze artikelen ondergebracht zijn onder hoofdstuk VIII „Van de Afdeling Rechtspraak” en artikel 147 zelf uitdrukkelijk zegt, dat conservatoir beslag is toegelaten, in verband met gedingen, welke tot de competentie van de Afdeling Rechtspraak behoren, zou de stelling te verdedigen zijn, dat conservatoir beslag niet mogelijk is, wanneer het geschil onroerende goederen betreft en partijen nog bezig zijn te beproeven een minnelijke regeling onder leiding van de Afdeling Onroerende Goederen tot stand te brengen.

De Afdeling Rechtspraak wordt immers pas bevoegd over een rechtsherstelschil t.a.v. onroerende goederen te oordelen, wanneer door de Afdeling Onroerende Goederen een proces-verbaal van zwaarigheden is opgemaakt en in afschrift aan de Afdeling Rechtspraak is toegezonden (art. 113c E 100). Bovendien moet één der partijen bij de Afdeling Rechtspraak een verzoek tot het in behandeling nemen van het geschil indienen (art. 113a j°. art. 122 E 100).

In de meeste gevallen, waarin één der partijen het noodzakelijk acht wegens de houding van de tegenpartij conservatoir beslag te leggen, zal echter het resultaat der onderhandelingen t.a.v. het rechtsherstel wel een proces-verbaal van zwaarigheden zijn. Het verzoek tot van waardeverklaring van het beslag wordt door de Afdeling Rechtspraak pas in behandeling genomen, wanneer het hoofdgenschil via een proces-verbaal en bijbehorend request bij de Afdeling Rechtspraak aanhangig is gemaakt.

Hoewel art. 148 E 100, dat het verlof van de voorzitter van de Afdeling Rechtspraak voor het leggen van het beslag behandelt, niet bepaalt (zoals art. 150a E 100, inzake de onmiddellijke voorzieningen bij voorraad, wel doet), dat deze Voorzitter ook bevoegd is, wanneer het een geschil t.a.v. onroerend goed betreft, heeft de Voorzitter of zijn plaatsvervanger reeds enige malen verlof gegeven, tot het leggen van beslag.

Art. 149 E 100 houdt een bepaling in betreffende het opheffen van gelegde beslagen en art. 150 E 100 bepaalt tenslotte, dat de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering omtrent conservatoire beslagen op de onderhavige beslagen van overeenkomstige toepassing zijn.

Ter illustratie volgen hieronder twee uitspraken, inzake geschillen t.a.v. onroerende goederen, waarbij conservatoire beslagen ter sprake kwamen.

I. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 20 September 1948.

De N.G.V. verkocht in 1943 het perceel van J. aan A. Daar geen overeenstemming omtrent het rechtsherstel kon worden bereikt, werd op 27 De-

cember 1947 een proces-verbaal van zwarigheden opgemaakt. Dit geschil werd in 1948 aanhangig gemaakt bij de Afdeling Rechtspraak. In December 1945 had J. conservatoir beslag gelegd op de roerende goederen van A. ter verzekering van zijn vordering terzake van door A. ten onrechte genoten provenuen van het litigieuze perceel en aan de Afdeling Rechtspraak van waardeverklaring van dit beslag verzocht. De Kamer te Amsterdam gelastte de gezamenlijke behandeling van beide zaken en heeft bij één beslissing uitspraak gedaan. Ten aanzien van de hoofdzaak besliste de Kamer, dat A.'s bezwaren alle ongegrond waren en zij dus in het ongelijk moesten worden gesteld. Ten aanzien van het conservatoir beslag en de van waardeverklaring daarvan overwoog de Raad:

„dat A. zich in de eerste plaats beroepen heeft op de niet-ontvankelijkheid der vordering en de nietigheid van het beslag, omdat in de verzoekschriften tot het leggen van beslag en tot van waardeverklaring daarvan haar echtgenoot niet mede is „gerequestreerd” tot haar bijstand en machtiging en het beslag niet mede aan hem is betekend;

O. daaromtrent, dat de wet nergens voorschrijft, dat de man in een geding mede opgeroepen moet worden tot bijstand en machtiging van zijn vrouw en ook voor de betekening van exploiten niet is voorgeschreven, dat dit mede aan de man geschiedt, zodat nu A. in rechte is verschenen met bijstand van haar man aan de voorschriften der wet is voldaan en zij ook niet in enig opzicht benadeeld kan worden geacht; O. dat A. verder nog bezwaar heeft gemaakt tegen enkele onjuistheden, voorkomende in het proces-verbaal van beslag en het feit, dat ook goederen van een ander in beslag zijn genomen, maar de Raad van oordeel is, dat hieruit te ontstane geschillen eerst bij een eventuele executie behoren te worden beslist;

O. tenslotte, ten aanzien van de gegrondheid der vrees voor verduistering, dat J. hieromtrent in zijn verzoekschrift aan de President heeft gesteld:

„dat A. tijdens de bezetting steeds met haar echtgenoot medegewerkt „heeft aan zijn landsverraderlijk werk en aan het profiteren ten koste „van gedupeerde landgenoten, waarvan o.a. getuigt het kopen van het „onderhavige perceel en dit nog wel tegen de belachelijke lage koop- „prijs van f 9.000,—;

„dat hierdoor ernstig te vrezen valt, dat A. zal trachten het verhaal op „deze vordering onmogelijk te maken, leverende dit op gegronde vrees „voor verduistering”;

O. dat het gestelde, op zichzelf beschouwd, de vrees voor verduistering niet wettigt;

dat A. echter zelf heeft toegegeven, dat zij de beslagen goederen naar Oisterwijk heeft vervoerd, kennelijk zonder vergunning, ofschoon er een te Amsterdam wonende bewaarder over de goederen was aange-steld;

dat A. voorts in de procedure blijk heeft gegeven van een koppige en weinig tegemoetkomende houding;

dat in aanmerking genomen dit optreden en deze houding van A., waarvan J. verklaart vóór het leggen van het beslag reeds duidelijk uitingen te hebben waargenomen, de Raad van oordeel is, dat J. voldoende gegrondheid van de vrees voor verduistering heeft aangetoond;

O. dat dus ook de vordering tot van waardeverklaring van het beslag kan worden toegewezen;

Rechtdoende, enz.

Verklaart van waarde het conservatoir beslag, gelegd op de goederen van J. bij proces-verbaal van de candidaat-deurwaarder X. te H. d.d. 14 December 1945;

Veroordeelt A. in de kosten, enz.”

II. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 2 Februari 1950.

Mr. O. E. Bauer verkocht in 1942 als Verwalter over J. diens percelen o.a. aan A. A. bewoonde het perceel oorspronkelijk zelf, doch verhuurde het

later aan C. Op 23 Juli 1948 heeft J. ten laste van A. derden-arrest doen leggen onder handen van C. tot een bedrag van f 2.500,—.

Op 3 Juli 1948 werd een proces-verbaal van zwaarigheden opgemaakt. J. verzocht aan de Afdeling Rechtspraak bij request van 6 October 1948 rechtsherstel t.a.v. het onroerend goed en van waardeverklaring van het door de deurwaarder onder handen van C gelegde derden beslag.

De Raad overwoog:

„O. alsnu ten aanzien van het door J. ten laste van A. onder handen van C. gelegde derden-arrest, dat J. bij verzoekschrift van 15 Juli 1948 aan de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak het verzoek gedaan heeft voor een bedrag van f 2.500,— ten laste van A. onder handen van C. derden-arrest te mogen leggen en dit verzoek op diezelfde datum is toegestaan.

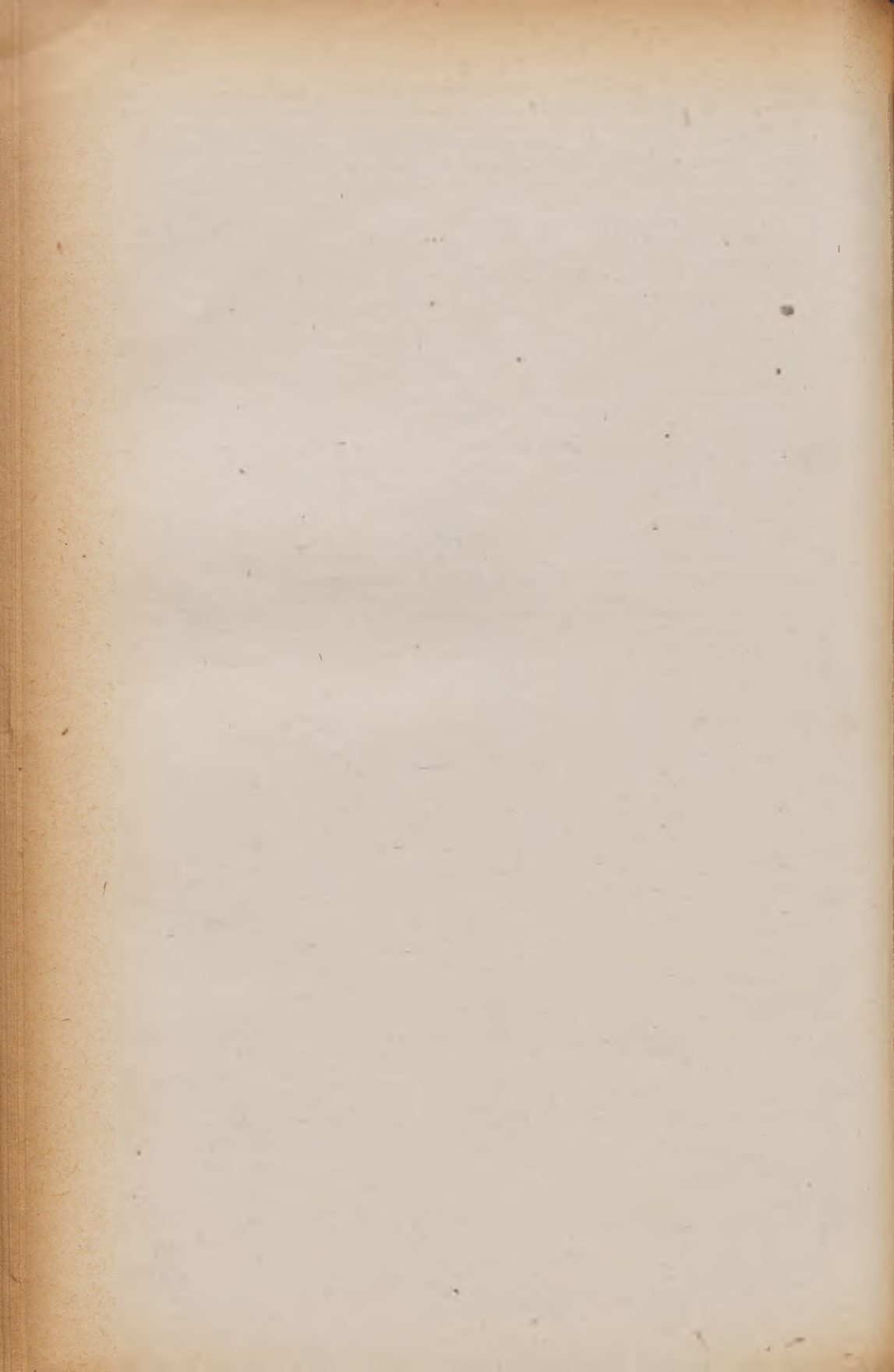
dat blijkens het bij de stukken aanwezige proces-verbaal van de deurwaarder X. dit beslag op 23 Juli 1948 is gelegd;

dat ondanks het bepaalde in art. 150 van het Besluit E 100 van een betekening van dit beslag aan A. niet is gebleken en de van waardeverklaring ervan eerst bij het verzoekschrift d.d. 6 October 1948 is gevorderd;

dat J. echter geacht moet worden dit beslag niet verder te hebben willen vervolgen, nu blijkens na de terechtzitting door zijn procureur ingezonden schrifturen hij op 31 Mei 1949 opnieuw derden-arrest heeft gelegd onder handen van C. en dit beslag op 7 Juni 1949 aan A. heeft doen betekenen;

O. echter, dat J. dit beslag heeft gelegd met gebruikmaking van de op 15 Juli 1948 door de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak verleende vergunning, welke reeds als grondslag gebruikt was voor het niet door J. vervolgde op 23 Juli 1948 gelegde beslag;

O. dat op grond van het vorenoverwogene geen sprake kan zijn van een van waardeverklaring van enig onder handen van C. gelegd derden-arrest en de ten deze gemaakte kosten buiten de proceskosten behoren te blijven; enz.”

BIBL. Vrije Univ

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

31 MEI 1951

NUMMER

16

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,
TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL,

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstuk ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”. Den Haag
Scheepmakersstraat 1—3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.—

UITGAVE VAN

Drukkerij-uitgeverij

„DE HOFSTAD”

Scheepmakersstraat 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3/Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	720
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	721
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	723
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	724
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	724
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	727
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/51 t/m 51/52	pag. 145 t/m 160

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Secretaris Afdeling Beheer c.a.

Met ingang van 1 Mei 1951 is Mr. J. G. A. ter Siethoff, adjunct-secretaris van de Raad voor het Rechtsherstel, tevens belast met de functie van Secretaris van de Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen.

Het secretariaat van de Afdeling is gevestigd in het kantoor van het Nederlandse Beheersinstituut, Neuhuyskade 94 te 's-Gravenhage.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 98. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 24 April 1951 (i.z. Maria Klein).

Verwerping van het beroep van een Duitse, aan wie nog geen verblijfsvergunning is uitgereikt en op wier ontviandingsverzoek thans nog niet definitief is beslist, tegen de afkoop, op 20 December 1949, van een te haren behoefte gevestigd vruchtgebruik.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante, die krachtens legaat gerechtigd was tot het vruchtgebruik van een bedrag van f 50.000,—, welk vruchtgebruik, bij overeenkomst dd. 18 Januari 1939 tot stand gekomen tussen appellante en de erven, werd gevestigd op enkele bepaalde zaken, die deel uitmaakten van de nalatenschap van Mevrouw de Weduwe Reynen-Reigers, overleden op 25 December 1937, bij Ons in beroep komt van de afkoop van dit vruchtgebruik door het Beheersinstituut, beherende appellante's ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat vervallen vermogen, verzoekende appellante op de ten requeste vermelde, hier als geïnserieerd te beschouwen en voor zoveel nodig hieronder nader te bespreken gronden de vernietiging van deze, bij acte van 20 December 1949 tussen het Beheersinstituut en de erven van wijlen Mevrouw de Weduwe Reynen-Reigers tot stand gekomen afkoop-overeenkomst, kosten rechtens;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en de beide hiervoren genoemde ambtshalve in het geding geroepen partijen, de erven van wijlen Mevrouw de Weduwe Reynen-Reigers, tegen appellante's vorderingen schriftelijk en mondeling verweer hebben gevoerd, waarop Wij voorzover nodig hieronder eveneens nader zullen terugkomen, concluderende het Beheersinstituut en de erven tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging van het beroep en tot veroordeling van appellante in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat namens Mevrouw de Weduwe Brinkmann-Reigers, verder te noemen partij Brinkmann, evenals door J. C. P. Mes qq. vernoemd, verder te noemen partij Mes, de niet-ontvankelijkheid van het beroep is tegengeworpen op grond van overschrijding van de beroepstermijn, en voorts namens partij Brinkmann tevens, omdat appellante geen domicilie in Nederland zou hebben gekozen, waartoe zij wettelijk verplicht was;

Overwegende, dat het Beheersinstituut noch de erven er in geslaagd zijn met voldoende zekerheid aan te tonen, dat appellante reeds langer dan een maand voordat het inleidend request op het Secretariaat van de Raad voor het Rechtsherstel werd ontvangen, van de voor het opstellen van een request vereiste essentiële gegevens kennis zou hebben gehad of redelijkerwijze zoude hebben kunnen krijgen, zodat Wij de exceptie van niet-ontvankelijkheid wegens tardiviteit van het beroep zullen verwerpen;

Overwegende ten aanzien van de tweede grond voor niet-ontvankelijkheid, gelegen in het beweerdelijk verzuim van domiciliekeuze zijden appellante, dat Wij uit de omstandigheid, dat Mr. H. W. de Vink, testamentair bewindvoerder en door het Beheersinstituut aangesteld beheerder over appellante's

vermogen, naar deze Ons bij schrijven van 14 Februari 1951 heeft medege-
deeld aan het onderwerpelijk verzoekschrift adres heeft verleend en de
daarvoor verschuldigde griffierechten heeft voldaan, niet anders kunnen
concluderen dan dat appellante te zijnen kantore in Nederland domicilie
heeft gekozen, ook al is hiervan niet rechtstreeks gebleken uit het inleidend
request, dat overigens blijkens nader verstrekte inlichtingen niet door Mr. de
Vink zou zijn opgesteld, maar door appellante's gemachtigde op verzoek van
Mejuffrouw A. A. W. van der Putten, die het request ter ondertekening
heeft opgezonden aan appellante, verblijvende te Luneburg in Duitsland;

dat Wij derhalve ook deze exceptie van niet-ontvankelijkheid zullen ver-
werpen;

Overwegende ten gronde, dat zijdens appellante geen overtuigende argu-
menten naar voren zijn gebracht tot staving van haar stelling, dat het
Beheersinstituut, alvorens definitief was komen vast te staan, dat haar aan
de Staat vervallen vermogen niet aan haar zou terugkeren, tot de litigieuse
afkoopovereenkomst niet had mogen overgaan;

dat het beheer van vijandelijk vermogen gericht moet zijn op een snelle
liquidatie, althans realisatie van dit vermogen en dat in casu het Beheers-
instituut niet geacht kan worden zijn bevoegdheden tot dit doel op een
onredelijke wijze te hebben uitgeoefend, nu aan appellante nog immer
geen verblijfsvergunning is uitgereikt en op haar verzoek om „ontvijanding”
evenmin een definitieve beslissing is gevallen, terwijl ten tijde van de liti-
gieuse overeenkomst, daterende van 20 December 1949, een spoedige beslis-
sing te dier zake nog minder kon worden verwacht;

dat bovendien appellante blijkens haar brief van 1 Maart 1942, gericht
tot Mr. de Vink, destijds zelf in beginsel bereid was een regeling te aan-
vaardden tot afkoop van het vruchtgebruik, welke regeling evenwel toen niet
is tot stand gekomen als gevolg van de voor de erven van wijlen Mevrouw
de Weduwe Reynen-Reigers niet aanvaardbare eisen van appellante;

Overwegende tenslotte, dat appellante er niet in is geslaagd aannemelijk
te maken, dat de door het Beheersinstituut bedongen afkoopsom, indien deze
al te eniger tijd wederom ter vrije beschikking van appellante zou komen, in
verhouding tot de werkelijke waarde van het afgekochte vruchtgebruik als
onredelijk laag dient te worden aangemerkt, aangezien appellante in gebreke
is gebleven aan te tonen, dat er tussen de afkoopsom en de pretenselijk hogere
„werkelijke waarde” re vera een aanzienlijk verschil bestaat;

Overwegende, dat Wij appellante's beroep mitsdien zullen hebben af te
wijzen en appellante als de in het ongelijk gestelde partij zullen hebben te
veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONING rechtdoende in beroep enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Tarief voor het uitleveren van duplicaat-effecten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelet op artikel 9 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Bepaalt:

Voor het uitleveren van een duplicaat-effect aan degene, die daarop recht heeft, als bedoeld in artikel 64, lid 4, jo artikel 64, lid 6, van het Besluit herstel rechtsverkeer, is door de rechthebbende aan de Afdeling Effectenregistratie verschuldigd een bedrag van f 5.—.

Dit tarief treedt in werking op de dag, volgende op die, waarop het in de Nederlandse Staatscourant is gepubliceerd.

Amsterdam, 12 April 1951.

De Raad voor het Rechtsherstel,
Afdeling Effectenregistratie,

G. NAUTA, Voorzitter.

C. G. POLVLIET, 1e Secretaris.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, en V nrs. 1 t/m 7, 9 t/m 13).

In de Nederlandse Staatscourant van 9 Mei 1951, no. 88 zijn afgekondigd de lijsten 90 t/m 96 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Opheffing Bureau Rotterdam.

Met ingang van 1 Juni 1951 is het Bureau Rotterdam opgeheven; de resterende werkzaamheden zijn overgenomen door het Bureau 's-Gravenhage.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Beheerders-Vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nos. 104/106 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. no. 89 d.d. 10 Mei 1951.)

De directie van het Nederlandse Beheersinstituut brengt ter algemene kennis, dat de d.d. 15 Mei 1946 uitgegeven Leidraad voor de toepassing van het Besluit herstel rechtsverkeer en het Besluit Vijandelijk Vermogen is ingetrokken ¹⁾.

(Ned. Stcrt. no. 89 d.d. 10 Mei 1951.)

Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.).

Het Nederlandse Beheersinstituut maakt bekend, dat bij uitspraak dd. 19 Mei 1951 van de afdeling Rechtspraak (Kamer te 's-Gravenhage) van de Raad voor het Rechtsherstel onder meer is bepaald, dat — met vernietiging van de Algemene Beslissing van Het Nederlandse Beheersinstituut van 28 Juni 1950, no. M L 276 Da, gepubliceerd in de *Nederlandse Staatscourant* van 30 Juni 1950, no. 125 ²⁾, echter slechts voor zover die afwijkt van het hierna volgende, en met bekrachtiging van die Beslissing voor het overige — de maatstaven voor verificatie van vorderingen op L.V.V.S. en de regelen voor de afwikkeling van de boedel, opgenomen in die Algemene Beslissing, zullen luiden als volgt:

a. dat de gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. in rekening gebrachte beheers- en administratiekosten en debetrente bij de verificatie niet in aanmerking zullen worden genomen;

b. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen wegens bij L.V.V.S. gekweekte rente, tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;

¹⁾ De reden hiervan is, dat bedoelde Leidraad sedert zijn verschijnen op zoveel punten wijziging heeft ondergaan, die in de Staatscourant en in de uitgave „Rechtsherstel” telkens zijn gepubliceerd, dat deze ongewijzigde Leidraad niet meer geacht kan worden de thans vigerende richtlijnen te bevatten, welke door het Beheersinstituut en zijn organen bij de uitoefening van zijn taak worden toegepast.

²⁾ Zie „Rechtsherstel” jrg. V, nr. 1 pag. 407.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/51

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 19 Mei 1951 (Mrs. Prof. Duyfjes, Jhr. Dr. Calkoen, van Walsem, van Vrijberghe de Coningh en Wery).

De Raad heeft in deze appelprocedure tegen het bericht aan crediteuren d.d. 4 Juli 1950 van beheerders-vereffenaars L.V.V.S. vastgesteld de maatstaven, welke bij de verificatie der vorderingen op L.V.V.S. zullen gelden, alsmede regelen gegeven met betrekking tot de verdere afwikkeling van deze boedel, zoals in het dictum nader omschreven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage;

Gehoord partijen;

Gezien de stukken;

Ten aanzien van de feiten:

(1) Overwegende, dat bij het in afschrift overgelegde vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, van 30 Maart 1950 (N.O.R. No. 1661), gewezen met betrekking tot de door beheerders-vereffenaars namens het Nederlandse Beheersinstituut geleide „Liquidatie van Verwaltung Saphatistraat (L.V.V.S.)”, onder meer is gelast, dat onverwijld worde overgegaan tot verificatie van alle bij de beheerders-vereffenaars ingediende schuldvorderingen; dat een bij de Raad ahangig gemaakt verzoek tot herziening van dat vonnis door de Raad bij vonnis van 6 Januari 1951 niet-ontvankelijk is verklaard;

(2) Overwegende, dat de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. ter uitvoering van eerstgenoemd vonnis onder dagtekening van 4 Juli 1950 een nieuw bericht aan crediteuren hebben doen uitgaan, waarin onder meer is opgenomen een Algemene Beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut — verder te noemen „het Beheersinstituut” — van 28 Juni 1950, No. M L 276 Da, gepubliceerd in de Nederlandse

Staatscourant van 30 Juni 1950 no. 125, bevattende maatstaven, welke bij de verificatie der vorderingen op L.V.V.S. zullen gelden en regelen met betrekking tot de verdere afwikkeling van deze boedel;

(3) Overwegende, dat tegen die beslissing de navolgende beroepen bij de Raad zijn ingesteld:

a. een, bij beroepschrift van 30 Juli 1950, door, 1. Prof. Mr. E. M. Meijers, 2. Mr. H. Sanders, 3. Prof. Mr. G. de Grooth, 4. Mr. E. Hes, 5. Mr. R. van den Bergh, 6. Mr. S. Boas, 7. Mr. M. Levie, 8. Mr. N. J. Polak, 9. Mr. J. H. Polenaar, 10. J. Schaap, 11. H. Stoppelman, te zamen vormende de „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposeerde”, ten deze vertegenwoordigd door de leden Stoppelman en Sanders, in hoedanigheid onderscheidenlijk van waarnemend-voorzitter en secretaris, zomede pro se als schuldeisers van L.V.V.S.,

b. een, bij beroepschrift van 27 Juli 1950, door de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging naar Frans recht „Association Nationale de Porteurs Français de Valeurs Mobilières”, in haar hoedanigheid van gemachtigde van André Hayaux de Tilly, wonende te Parijs, en van de firma Kol & Co., gevestigd te Amsterdam.

c. een, bij beroepschrift van 25 Juli 1950, door R. Dooyes, wonende te Amsterdam,

d. een, bij beroepschrift van 24 Juli 1950, door Suze Betsy Rood, wonende te 's-Gravenhage,

alle houdende hieronder te bespreken grieven tegen de voormelde beslissing en daarop gegronde conclusiën, het beroepschrift onder a tevens een incidentele vordering;

(4) Overwegende, dat het Beheersinstituut op de ingediende beroepschriften schriftelijk heeft geantwoord bij verweerschriften onderscheidenlijk van 14 Augustus 1950, 12 Augustus 1950, 11 Augustus 1950 en 11 Augustus 1950;

(5) Overwegende, dat, nadat de Raad op grond van de verknochtheid van alle bovengenoemde appèlzaken derzelve voeging had gelast, de zaken mondeling zijn toegelicht ter zitting

van de Raad van 5 Februari 1951, voor de appellanten onderscheidenlijk door hun gemachtigden Mr. H. Sanders, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, Mrs. J. T. Asser, D. Schut en Th. Sprey, allen advocaat en procureur te Amsterdam, voor het Beheersinstituut door deszelfs gemachtigden Mrs. D. J. Vee-gens en Th. P. J. Masthoff, beiden advocaat en procureur onderscheidenlijk te 's-Gravenhage en te Amsterdam;

dat de appellanten onder a ter genoemde zitting voorts akte hebben verzocht van hun verklaringen, dat zij hun incidentele eis intrekken, alsmede verzoeken het petitum van het beroepschrift te mogen wijzigen en aanvullen, zoals in die akten wordt omschreven, tegen welke wijziging en aanvulling het Beheersinstituut heeft verklaard geen bezwaar te hebben en welke de Raad heeft toegelaten;

(6) Overwegende, dat de Raad de inhoud van alle bovengenoemde gedingstukken beschouwt als hier te zijn opgenomen;

Ten aanzien van het recht:

Met betrekking tot de ontvankelijkheid der appèllen:

(7) Overwegende, dat te dien aanzien geen bezwaren zijn gerezen, behoudens dat het onder a genoemde appèl, ingesteld door de aan het hoofd van het beroepschrift genoemde personen als te zamen vormende de „Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposeerden”, zomede pro se als crediteuren van L.V.V.S., slechts in laatstgemelde zin ontvankelijk is, daar bedoelde Commissie, naar de Raad reeds in een vroegere uitspraak heeft beslist, niet kan worden geacht persona standi in judicio te bezitten; dat dit appèl hierna zal worden aangeduid als het appèl-Meijers c.s.;

Met betrekking tot het karakter van de beslissing, waarvan beroep:

(8) Overwegende, dat de beslissing van het Beheersinstituut, waarvan beroep, die zich aandient als te bevatten maatstaven, welke bij de verificatie der schuldvorderingen op L.V.V.S. zullen gelden, en regelen met betrekking tot de verdere afwikkeling van de boedel, bindend voor alle crediteuren, bevoegdelijk is uitgevaardigd; dat toch, bij het summere karakter van de ten deze toepasselijke wettelijke regeling in het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 en de omvang en ingewikkeldheid van

de boedel, het Beheersinstituut, ingevolge art. 28 van genoemd Besluit ge-roepen zijn gemotiveerde beslissing omtrent de erkenning of betwisting der ingediende vorderingen te geven, terecht ter voorkoming van talloze verificatie-geschillen en ter vereenvoudiging en bespoediging van de afwikkeling van de boedel, ten aanzien van de verificatie der schuldvorderingen en van de verdere afwikkeling van de boedel maatstaven en regelen heeft gesteld, die wegens de eenheid van het te voeren beheer en de daarbij met name te betrachten paritas creditorum moeten dragen een voor alle crediteuren bindend karakter behoudens ingevolge art. 43 van het Besluit E 133 de voor alle belanghebbenden openstaande mogelijkheid van beroep op de Afdeling Rechtspraak;

dat, daarop aansluitend, de taak van de Raad als appèl-instantie medebrengt deszelfs bevoegdheid om, na toetsing van de door het Beheersinstituut gestelde, in beroep bestreden, maatstaven en regelen, zo nodig daarin wijziging te brengen, deze aan te vullen of hen door andere te vervangen, en aldus een regeling vast te stellen in voege als dat Instituut had kunnen en behoren te doen en mitsdien evenzeer met werking tegenover alle crediteuren;

dat het Beheersinstituut in zijn verweerschrift inzake het appèl-Meijers c.s. heeft opgemerkt, dat als een gewichtig bezwaar tegen het wijzigen van de gestelde maatstaven en regelen bij een uitspraak van de Raad, met verbindende kracht van die uitspraak voor alle crediteuren, moet gelden, dat schuldeisers, die accoord zijn gegaan met de oorspronkelijke beschikking, maar wellicht eigen, door het Beheersinstituut niet voorziene, bezwaren hebben tegen de verlangens van appellanten, hun rechten gewijzigd zien, zonder dat zij daarover zijn gehoord, welke moeilijkheid slechts zou zijn te onder-vangen door een van de Afdeling Rechtspraak uitgaande algemene oproep aan crediteuren om hun belangen te verdedigen, doch de Raad dit bezwaar niet als juist erkent;

dat veeleer alle crediteuren, na kennisgeving van de onderhavige, hun gezonden, Algemene Beslissing van het Beheersinstituut van 28 Juni 1950, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 30 Juni 1950, hadden te waken voor hun belangen door rekening te houden met de mogelijkheid van beroep van één of meer hunner

en diensvolgens met wijziging van bedoelde beslissing door de Afdeling Rechtspraak, terwijl geen sprake kan zijn van verkregen rechten, zolang nopens de definitieve inhoud der maatstaven en regelen niet onherroepelijk is beslist;

Met betrekking tot het rechtskarakter van de boedel:

(9) Overwegende, dat de onderhavige boedel is voortgekomen uit de tijdens de vijandelijke bezetting verplichte inlevering door de Joodse bevolking onder meer van contante gelden en chèques, effecten, tegoeden en deposito's bij geld- en kredietinstellingen (Verordening no. 148/1941), collecties, kunstvoorwerpen, voorwerpen van edele metalen en juwelen (Verordening no. 58/1942), zomede, door de verzekerders van de Joodse bevolking, afkoop-sommen van door de bezetter voor geëindigd verklaarde levens-, kapitaal-, rente- of pensioenverzekeringen en de premie-reserven en achterstallige rente-bedragen van die verzekeringen (Verordening no. 54/1943), al welke Joodse vermogenswaarden moesten worden ingeleverd bij een door de bezetter in het leven geroepen administratie onder de naam Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, zogenaamd een bijkantoor van de Joodse firma Lippmann, Rosenthal & Co. te dier stede, en aldaar onder het beheer van een door de bezetter benoemde beheerder werden gesteld;

dat door deze maatregel de Joodse bevolking weliswaar in feitelijke zin van het door haar ingeleverde bezit werd beroofd, maar dit niet medebrengt, dat zij door de inlevering der goederen de eigendom daarvan heeft verloren en dat die eigendom op de bezetter is overgegaan, zulks te minder, nu de bezetter die goederen — zij het ook kennelijk met de bedoeling zich daarvan te eniger tijd meester te maken — onder de titel van beheerder ten name van de Joodse eigenaar onder zich nam, deze in een afzonderlijke boedel administreerde, ze van zijn eigen bezittingen afgescheiden hield, en dan ook buiten geschil is, dat ingeleverde goederen, in het bijzonder effecten, welke ten tijde van de bevrijding nog onvervreemd in deze boedel aanwezig waren, eigendom zijn gebleven van de inleveraars of hun rechtverkrijgenden en door hen als zodanig konden worden opgevorderd;

dat echter ook het tegeldemaken door

de bezetter van boedelbestanddelen, de verwisseling van die bestanddelen door belegging of wederbelegging, alsmede de samenvoeging van dit alles tot een niet meer te individualiseren massa, geen titel van eigendomsverkrijging voor de bezetter vermochten op te leveren, doch die mutaties, voorzover de boedel ook in zijn wisselende samenstelling formeel als een afzonderlijke Joodse boedel door de bezetter beheerd bleef, slechts tot gevolg hebben gehad, dat deze boedel door zaaksvervangende en vermenging geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden;

dat uit de gedwongen inlevering der goederen voor de eigenaren ook persoonlijke rechten tegen de bezetter zijn voortgevloeid en wel, behalve een vordering tot schadevergoeding tegen de vijandelijke beheerders in privé en hun opdrachtgever terzake van de onrechtmatige bezitsonttrekking, een persoonlijke vordering tegen de beheerders in qualiteit, met verhaal uitsluitend op de boedel, tot restitutie van het bij de boedel ingeleverde of het daarvoor, al of niet individueel aanwijsbaar, in de plaats getredene;

dat bij deze samenloop van zakelijke en persoonlijke vorderingen, nu het ten deze slechts erom gaat aan de rechthebbenden de hun toekomstige uitkering uit de boedel te verschaffen, het zich baseren op de gezamenlijke eigendom op ernstige praktische bezwaren afstuit, immers zou moeten leiden tot een scheiding en deling van de boedel onder vele tienduizenden deelgerechtigden, zonder ander resultaat dan de uitkering aan ieder hunner van een bepaalde geldsom, weshalve het opkomen van de rechthebbenden in de onderhavige boedel dient te worden gekenmerkt als enkel de uitoefening van het boven omschreven creditorsrecht;

(10) Overwegende toch, dat in voormeld rechtskarakter van deze boedel, zoals dit was in de bezettingstijd, geen verandering is gekomen na de bevrijding, doordien het Beheersinstituut bij beschikking van 14 December 1945 no. 30007 heeft bepaald, dat het privaatrechtelijk lichaam Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, voor de toepassing van het Besluit Vijandelijk Vermogen als rechtspersoon dient te worden aangemerkt, en doordien vervolgens de Minister van Justitie bij beschikking van

9 Februari 1946 no. 1759, uitgevaardigd ingevolge artikel 2, lid 5, van genoemd Besluit, voor de toepassing van de bij of krachtens dat Besluit uitgevaardigde maatregelen genoemde rechtspersonen heeft verklaard tot vijandelijk onderdaan;

dat zowel uit de inhoud van laatstgenoemde beschikking als uit de tot het Beheersinstituut gerichte toelichtende missive van de Minister van dezelfde datum duidelijk blijkt, dat met deze maatregel slechts werd beoogd te waarborgen een rechtvaardige liquidatie van deze boedel, met name een liquidatie ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers en met uitsluiting van individueel verhaal, terwijl voorts de Minister in genoemde missive uitdrukkelijk onderscheidt tussen de goederen, welke de vijandelijke onderdaan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, in de bezettingstijd in *eigendom* had (eigen administratie, wellicht enig kantoormeubilair enz.) en de Joodse vermogens, waarvan die instelling slechts *beheerder* was, waaraan werd toegevoegd dat, nu aan die beheersfunctie van de vijand door art. 16 van het Besluit Bezettingsmaatregelen E 93 met terugwerkende kracht een einde was gemaakt, de Staat, in de rechten en bevoegdheden van de vijandelijke onderdaan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, getreden, slechts de taak heeft om het afgelopen beheer naar behoren te liquideren;

(11) Overwegende, dat uit het voorafgaande voortvloeit, dat de boedel van L.V.V.S. — welke benaming voor de misleidende aanduiding Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, in de plaats is gekomen en hierna ook voor het beheersorgaan van deze boedel in de bezettingstijd zal worden gebezigd — in beginsel tegenover de beroofden of hun rechtverkrijgenden niet gehouden is tot vergoeding van de schade, geleden door de jegens hen gepleegde onrechtmatige beroving van hun bezit, doch dat de beroofden in beginsel in de boedel slechts kunnen opkomen voor het bedrag, waarmede de boedel door de ingeleverde vermogenswaarden, of na tegeldemaking door de opbrengst daarvan, werkelijk is gebaat;

dat nu echter de wetgever op het stuk van rechtsherstel inzake effecten bij art. 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100, zoals dat is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948,

Staatsblad I 21, heeft bepaald, dat de beroofde effectenbezitter, die geen rechtsherstel kan verkrijgen, hetzij omdat de tegenwoordige bezitter als rechthebbende wordt erkend, hetzij omdat een andere vroegere bezitter in zijn recht op het effect wordt hersteld, hetzij omdat het effect is verloren gegaan of ongeldig geworden, aanspraak heeft op een „schadevergoeding”, berekend naar de vaste koersen volgens de officiële prijscourant per 4 November 1947, en deze regeling, hoewel dit niet uitdrukkelijk in art. 59 is bepaald, blijkens de geschiedenis harer totstandkoming bepaaldelijk ook is in het leven geroepen met het oog op de afwikkeling van de onderhavige, met name door de Regering genoemde, boedel;

dat de maatstaf onder f dan ook terecht daarmede overeenstemt, doch daarbij moet worden opgemerkt, dat, voorzover deze regeling aan de niet in zijn recht herstelde effectenbezitter eventueel een vordering toekent tot een hoger bedrag, dan als opbrengst van het betrokken effect aan de boedel is ten goede gekomen, alsmede voorzover ook een vordering wordt toegerekend ter zake van ingeleverde doch verloren gegane effecten, het in art. 59 E 100 bepaalde inhoudt een afwijking van de hiervoren gestelde beginselen, waarnaar in overeenstemming met het rechtskarakter van de boedel de aanspraken daartegen dienen te worden bepaald;

dat weliswaar uit de parlementaire gedachtenwisseling betreffende het ontwerp van bedoelde wet van 15 Januari 1948, Staatsblad I 21, met name uit de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, valt af te leiden, dat men de beroofde effecteneigenaars, op grond van het rechtskarakter van deze boedel, gerechtigd heeft geacht van die boedel „schadevergoeding” te vorderen wegens het tegen hen gepleegde onrecht, doch deze opvatting niet als juist kan worden erkend, daar het met recht en billijkheid onverenigbaar zoude zijn, dat deze boedel, in werkelijkheid een Joodse en niet een vijandelijke boedel, jegens de Joodse schuldeisers, tevens deelgerechtigden in die boedel, zou worden aansprakelijk gesteld wegens het van Duitse zijde tegen de Joodse bevolking gepleegde onrecht;

dat, nu naar het oordeel van de Raad de bovengenoemde regeling van art. 59, lid 1, van het Besluit E 100 is aan

te merken als een bijzondere voorziening met betrekking tot effecten, die regeling niet tot andere goederen mag worden uitgebreid, terwijl voorts de door de Raad gestelde beginselen eisen, dat, indien de opbrengst van een verkocht effect boven de koersen van 4 November 1947 mocht liggen, een vordering op de basis van dat hogere bedrag in de boedel wordt toegelaten, zodat de Raad zich verenigt met de te dien aanzien tegen de maatstaf f aangevoerde grief;

(12) Overwegende, dat tot dusver in het bijzonder aandacht werd geschonken aan de vorderingen van de beroofde Joodse crediteuren of hun rechtverkrijgenden, doch nevens hen ook enige andere groepen van personen, na tegen hen verleend of door hen minnelijk toegestaan rechtsherstel, als „vervangende crediteuren” in de boedel worden toegelaten, met name de reeds bovengenoemde groep van verzekeraars, die in de boedel opkomen voor de ten name van Joodse verzekerden, na vernietiging der verzekeringen, aan de boedel afgedragen afkoopsummen, alsmede de crediteuren, genoemd in maatstaf g, welke opkomen, hetzij in verband met door hen ondergane uitwinning van effecten bij wege van rechtsherstel, hetzij als rechtsvoorganger van de uitgewonnene, nadat deze of een andere rechtsvoorganger — met voorbijgang van de boedel — ter zake van de uitwinning regres heeft genomen;

dat na het voorafgaande geen betoog behoeft, dat tegenover laatstbedoelde crediteuren de billijkheid ten volle wordt betracht, indien zij in de boedel mogen opkomen voor de door hen of hun rechtsvoorganger aan de boedel voldane kooprijzen, voorzover deze, na aftrek van de kosten, aan de boedel zijn ten goede gekomen, gelijk in maatstaf g wordt bepaald.

Met betrekking tot de afwikkeling van de boedel:

(13) Overwegende, dat voor de vaststelling van de aanspraken tegen de boedel de in de bezettingstijd door L.V.V.S. gevoerde administratie tot leidraad kan en moet dienen, doch zich ten deze het bezwaar voordoet dat die administratie moeilijk te ontwarren is, onder meer doordat de opbrengst van ingeleverde waarden veelvuldig niet gespecificeerd in de administratie werd opgenomen, doch slechts „en bloc” als een uit onderscheidene onderdelen sa-

mengestelde totaalpost werd verantwoord;

dat reeds daardoor, in mindere mate ook door de onzekerheid, in hoever het ingeleverde vruchten heeft opgeleverd, welke de inleveraars zouden ten goede moeten komen, de boedel een zeer onoverzichtelijk karakter draagt, zodat het in het algemeen niet wel mogelijk is ieders rechten met zekerheid en nauwkeurigheid vast te stellen; dat daarenboven het vasthouden aan het, wegens bovengenoemde moeilijkheden in het algemeen tot mislukking gedoemd, streven om aan ieder in alle perfectie het zijne te geven, noodzakelijk zoude moeten gaan ten detrimente van dit andere eminente rechtsbelang, dat de onderhavige boedel thans onverwijld worde afgewikkeld; dat naar 's Raads oordeel dit laatste belang moet domineren en de Raad dan ook met instemming heeft kennis genomen van enige te dien aanzien in de maatstaven opgenomen beperkende regelen, terwijl de Raad zelfs — naar bij de behandeling der grieven zal blijken — van oordeel is, dat ter wille van bovengenoemd overwegend rechtsbelang in enkele opzichten nog verder ware te gaan;

dat voorts te bedenken is, dat bovenbedoelde beperking van rechtsaanspraken voor de betrokkenen veelal slechts in schijn zal betekenen een financieel offer, omdat zodanige beperking — bijv. het niet-bijschrijven van rente en andere burgerlijke vruchten —, toegepast op alle of een groot aantal vorderingen, medebrenkt, dat voor de hoofdsommen en de overige vorderingen een hoger percentage ter uitkering uit de boedel beschikbaar komt, zodat het nadeel voor de betrokkenen wordt getemperd en zelfs in voordeel kan verkeren; dat de Raad anderzijds zich niet ontveinst, en dan ook slechts node aanvaardt, de zekere hardheid, die er in kan zijn gelegen, indien rechten, waarop de beroofde of zijn rechtverkrijgenden in gemoede menen aanspraak te hebben, op bovengenoemde gronden moeten worden afgewezen, zonder dat daartegenover voor de betrokkenen enige compensatie staat, al betreft het hier in het algemeen vorderingen van bescheiden of zelfs van zeer bescheiden omvang;

Met betrekking tot de grieven:

(14) Overwegende, dat de Raad, na vorenstaande beschouwingen van alge-

mene aard als grondslag voor 's Raads beslissingen omtrent de grieven, deze zelf zal behandelen. zulks aan de hand van de in alfabetische volgorde aangeduide verificatie-maatstaven en liquidatie-regelen, waarop zij betrekking hebben;

Ten aanzien van maatstaf a luidende:

„a. dat de gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. in rekening gebrachte beheers- en administratiekosten en debetrente bij de verificatie „niet in aanmerking zullen worden genomen”;

(15) Overwegende, dat tegen deze maatstaf grieven niet zijn geopperd en de Raad, de redelijkheid daarvan erkennende, zich daarmede verenigt;

Ten aanzien van de maatstaven b, c en d luidende:

„b. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen wegens „bij L.V.V.S. gekweekte rente, ook al „mocht daarvan in de bezettingstijd „creditering op rekening hebben plaats „gehad”;

„c. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake „van gedurende de bezettingstijd door „L.V.V.S. geïncasseerde renten van „Grootboekinschrijvingen, coupons en „dividenden (waaronder claims niet „worden gerekend), ook al mocht des- „tijds creditering voor de opbrengst „hebben plaats gehad”;

„d. dat evenmin voor verificatie in „aanmerking komen vorderingen ter- „zake van het gedurende en na de be- „zettingstijd derven van vruchten van „doorgehaalde Grootboekinschrijvingen „en van bij L.V.V.S. ingeleverde en na „de bevrijding niet meer aanwezig be- „vonden effecten”;

(16) Overwegende, dat deze maatstaven betrekking hebben op de inkomsten (renten en andere vruchten), welke sedert de inlevering der vermogenswaarden door de boedel zijn of kunnen zijn genoten en volgens deze maatstaven voor de berekening der vorderingen niet in aanmerking komen, zulks met de toevoeging, voorzoveel betreft de maatstaven b en c: „ook al mocht daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening hebben plaats gehad”;

dat bij het beroepschrift-Meijers c.s. bezwaar wordt gemaakt tegen die toevoeging, in stede waarvan appellanten willen lezen: „behalve voor zover

„daarvan in de bezettingstijd credite- „ring heeft plaats gehad”, en een restrictie van gelijke strekking ook in de maatstaf d willen zien opgenomen, terwijl in het beroepschrift-Rood, bepaaldelijk gericht tegen maatstaf c, een integrale uitkering verlangd wordt van alle tijdens de bezetting en daarna door appellante gederfde inkomsten uit de door haar ingeleverde, onder c bedoelde, vermogenswaarden;

(17) Overwegende, met betrekking tot dit laatste, dat de Raad, zich ten deze verenigende met het verweer van het Beheersinstituut en verwijzende naar hetgeen dienaangaande in Overweging 13 reeds werd opgemerkt, van oordeel is, dat er klemmende doelmatigheidsgronden zijn om bij de berekening der vorderingen, waar integrale betaling van de crediteuren door de boedel niet te verwachten is, geen rekening te houden met renten en vruchten, aangezien het tegendeel in billijkheid over de gehele linie zou moeten geschieden en mitsdien het uitkeringspercentage naar evenredigheid zou doen dalen, zodat een voor de betrokkenen nagenoeg gelijk financieel resultaat zou worden verkregen ten koste van veel administratief werk en daarmede gepaard gaand tijdverlies;

dat deze grief derhalve ongegrond is, maar de Raad zich verenigt met het subsidiair verlangen van appellanten, dat renten of dividenden, waarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad, bij de verificatie in aanmerking zullen worden genomen; dat aldus wel voordeel wordt ontleend aan een min of meer toevallig feit, doch daarin geen voldoende grond ligt om deze transacties, wederom ten koste van tijd en arbeid, ongedaan te maken, zulks te minder, omdat bedoelde crediteringen, naar het Beheersinstituut ter terechtzitting mededeelde, tot de jaren 1941 en 1942 zijn beperkt gebleven;

dat voorts geen bezwaar is gerezen tegen de door appellanten verlangde toevoeging aan maatstaf d van een gelijke restrictie, als hiervoren bij b en c werd aanvaard;

Ten aanzien van maatstaf e luidende:

„e. dat vorderingen terzake van het „verloren gaan van bij L.V.V.S. ingeleverde goederen en/of kostbaarheden „niet voor verificatie in aanmerking „komen, dan voorzover de opbrengst „in de administratie van L.V.V.S. te

„traceren is. Ter zake van deze vorde-
„ringen zal de opgave van L.V.V.S. bin-
„dend zijn, behoudens in bijzondere ge-
„vallen beroep op het Nederlandse Be-
„heersinstituut”;

(18) Overwegende, dat de appel-
lanten-Meijers c.s. primair deze maat-
staf geheel verwerpen, subsidiair be-
zwaar opperen tegen het gedeelte, lui-
dende: „dan voor zover de opbrengst
„in de administratie van L.V.V.S. te
„traceren is. Terzake van deze vor-
„deringen zal de opgave van L.V.V.S.
„bindend zijn, behoudens in bijzon-
„dere gevallen beroep op het Neder-
„landse Beheersinstituut.”;

(19) Overwegende omtrent deze
grievens, dat de vraag, of en tot welk
bedrag de inleveraars van goederen

en/of kostbaarheden te dier zake een
verifieerbare vordering op de boedel
hebben, volgens deze maatstaf afhangt
hiervan, of de opbrengst aan de boedel
is ten goede gekomen en zulks is be-
wezen, waarbij wordt aangenomen, dat
dit het geval is, voor zover die op-
brengst in de administratie van
L.V.V.S. is te traceren (eerste zinsne-
de), terwijl, waar men ten deze ge-
heel in het duister tast, het Beheers-
instituut de beslissing aan zich wil
houden (tweede zinsnede);

dat het slot van deze maatstaf niet
in stand kan blijven, vermits een dis-
cretionnaire bevoegdheid als door het
Beheersinstituut gewenst geen bruik-
bare maatstaf oplevert en bovendien
in strijd is met het Besluit Vijandelijk
Vermogen, dat niet kent beslissingen
van het Beheersinstituut, waarvan niet
openstaat beroep op de Afdeling
Rechtspraak;

dat deze maatstaf voor het overige
in overeenstemming is met de rechts-
positie van crediteuren jegens de boe-
del, doch de uitoefening hunner rech-
ten hier op bewijsmoeilijkheden af-
stuit; dat toch, voor zover de opbrengst
van het ingeleverde niet in de admi-
nistratie van L.V.V.S. is te traceren,
is aan te nemen, dat die niet aan de
boedel is ten goede gekomen en dat
het tegendeel niet meer te bewijzen
is, waarbij wederom moet worden ver-
wezen naar hetgeen in Overweging 13
reeds is opgemerkt, hoe teleurstellend
dit resultaat voor de betrokken inle-
veraars moge zijn;

dat de primaire grief derhalve on-
gegrond, de subsidiaire grief met be-
trekking tot de tweede zinsnede van
de maatstaf gegrond is;

Ten aanzien van maatstaf f luidende:

„f. dat de verificatie van vorderin-
„gen, gesproken uit verlies van bij
„L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal ge-
„schiedt overeenkomstig de maatsta-
„ven van berekening vastgesteld in ar-
„tikel 59 van het Besluit Herstel
„Rechtsverkeer, zoals dit artikel is ge-
„wijzigd bij de wet van 15 Januari
„1948 (Staatsblad I 21), met dien ver-
„stande dat, indien de Afdeling Recht-
„spraak van de Raad voor het Rechts-
„herstel in een procedure ex art. 59
„E 100 in een niet meer voor herzie-
„ning vatbare uitspraak anders mocht
„beslissen, die beslissing bij de verifi-
„catie tot richtsnoer zal worden geno-
„men”;

(20) Overwegende, dat in het ap-
pèl-Meijers c.s. tegen deze maatstaf
twee grieven zijn aangevoerd, strek-
kende: 1e. daaruit te doen vervallen
het voorbehoud, aanvangende met de
woorden: „met dien verstande”, 2e. in
de plaats van genoemd voorbehoud te
lezen: „met dien verstande, dat de
„vordering in geen geval worde geve-
„rifieerd voor een bedrag, lager dan
„dat hetwelk het effect voor de boedel
„heeft opgebracht”;

(21) Overwegende, dat partijen het
eens zijn over de toepasselijkheid van
de vaste koers volgens het tegenwoor-
dige art. 59 van het Besluit Herstel
Rechtsverkeer E 100 bij de verificatie
der vorderingen van beroofde effecten-
eigenaars, die geen rechtsherstel kun-
nen verkrijgen, — waarbij het Be-
heersinstituut heeft blijk gegeven van
zijn bereidheid voorshands alle effec-
tenvorderingen te verifiëren naar die
koersen, zolang niet aan beheerders-
vereffenaars is gebleken, dat rechts-
herstel is verleend —, en partijen
eveneens eenstemmig van oordeel zijn,
dat er grond is voor de sub 2e. gefor-
muleerde aanvulling van de maatstaf;
dat de Raad blijkens de in dit vonnis
voeropgestelde algemene overwegingen
zich daarmede kan verenigen, zodat
deze maatstaf de voormelde aanvulling
behoeft, — echter met deze wijziging,
dat het slot worde gelezen „lager dan
„dat van de in de boeken van L.V.V.S.
„verantwoorde opbrengst van het ef-
„fect” —, en nog alleen te beslissen
valt over het sub 1e bedoeld voorbe-
houd;

(22) Overwegende, dat de daarte-
gen gerichte grief gegrond is, daar
redelijkerwijs niet mag worden ver-
wacht, dat van een maatstaf, die als

zodanig voor alle daaronder begrepen gevallen geldt en eenmaal door de bevoegde rechter, namelijk deze Kamer van de Raad is vastgesteld, zal worden afgeweken door een beslissing van een andere rechter (een andere Kamer van deze Raad), genomen in een bepaald geval in strijd met de voor alle gevallen vastgestelde maatstaf; dat dit voorbehoud derhalve moet vervallen en daarmee tevens ongewenste onzekerheid op dit punt wordt opgeheven;

Ten aanzien van maatstaf g luidende:

„g. dat, in afwijking van het sub f „bepaalde, vorderingen, welke aan de „gerechtigde zijn opgekomen als gevolg van uitwinning van effecten bij „wege van rechtsherstel of van door „een derde te dier zake op hem uit- „geoeffend regres, slechts voor verifi- „catie in aanmerking komen tot het „bedrag van de in de boeken van „L.V.V.S. verantwoorde koopprijs, ten- „zij bij rechterlijk vonnis in een be- „paald geval anders mocht worden be- „slust”;

(23) Overwegende, dat tegen deze maatstaf door drie der appellerende partijen grieven zijn aangevoerd, en wel: 1e. in het appel-Dooyes en 2e. in het appel der Association Nationale de Porteurs Français de Valeurs Mobilières — hierna te noemen Association Nationale —, wier beider grief zich richt tegen de beperking der vorderingen van de onder g bedoelde crediteuren tot het bedrag van de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde koopprijs van het ingeleverde effect; 3e. in het appel-Meijers c.s., zich richtende tegen het voorbehoud in deze maatstaf: „tenzij bij rechterlijk vonnis „in een bepaald geval anders mocht „worden beslist”; 4e. in het appel der Association Nationale de grief, dat gemeld voorbehoud, in materiële zin onvoldoende, ook in formele zin te kort schiet, ii: zover het niet vermeldt, op welke rechter bij het daar genoemde „rechterlijk vonnis” wordt gedoeld;

(24) Overwegende omtrent de grief onder 1e:

dat de appellant Dooyes door de maatstaf g zich in zijn rechten verkort acht in verband met de omstandigheid, dat, nadat hij ingevolge een beslissing van de Raad voor het Rechtsherstel, afdeling Effectenregistratie, van 30 Mei 1949 een door hem verworven effect aan de daarvan beroofde vroegere bezitter had teruggegeven, tussen par-

tijen een akte van cessie is opgemaakt, waarbij aan hem is gecedeerd en in volle en vrije eigendom is overgedragen al hetgeen de in zijn recht herstelde terzake van de inlevering van dat effect van L.V.V.S. te vorderen had;

dat appellant de in het beroepschrift ontwikkelde stelling, dat hij door die cessie zoude zijn getreden in de rechten, welke de cedent tegen L.V.V.S. had, respectievelijk zou verkrijgen, indien hij niet in zijn rechten op het effect ware hersteld, namelijk een vordering berekend naar de koers van 4 November 1947, bij de mondelinge behandeling niet heeft gehandhaafd, zulks terecht niet, omdat door het terugverkrijgen van het effect de voorwaarde, waaronder art. 59 van het Besluit E 100 de beroofde vroegere bezitter het in dat artikel omschreven verhaalsrecht toekent — te weten het niet kunnen verkrijgen van rechtsherstel — door het wel verkrijgen van rechtsherstel is komen te ontbreken, zodat zodanig recht daarna ook niet meer kon worden overgedragen;

dat evenzeer faalt appellants bij de mondelinge behandeling ontwikkelde zienswijze, dat, onafhankelijk van art. 59 van het Besluit E 100 het hem blijkens de akte van cessie overgedragen recht tegen L.V.V.S. terzake van de inlevering van meerbedoeld effect hem deed verwerven een recht tot terug-gave — nu het effect zelve niet meer in de boedel aanwezig is — van de waarde daarvan; dat immers, gelijk de Raad in zijn algemene overwegingen vooropstelde, de boedel van L.V.V.S. als zodanig, behoudens het in die overwegingen vermelde, niet aansprakelijk is voor de schade, door de gedwongen inlevering van Joods bezit aan de Joodse bevolkingsgroep berokkend, doch wel en alleen tot verantwoording van het tengevolge van de inlevering door de boedel genoten voordeel; dat hierbij zij opgemerkt, dat de maatstaf g aan de daarin genoemde personen een aanspraak tegen de boedel toekent, onverschillig of cessie van rechten heeft plaats gehad, en zulks klaarblijkelijk steunt op de rechtsgedachte, dat, nu de boedel tegenover de gedeposeerde bevrijd is, doordat deze op de tegenwoordige bezitter verhaal heeft genomen, het redelijk en billijk is, dat de boedel, ter voorkoming van ongerechtvaardigde verrijking, de door de verkoop van het effect genoten opbrengst aan de uitgewonnen bezitter afstaat, en dat zulks

evenzeer geldt tegenover vroegere bezitters van een uitgewonnen effect, op wie met voorbijgang van de boedel door latere bezitters verhaal is genomen;

dat deze regeling, welke mede in overeenstemming is met een gevestigde rechtspraak van de Afdeling Effectenregistratie, aan de kopers en latere verkrijgers van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten ten volle recht doet weder-
varen;

dat de grief mitsdien is ongegrond en de Raad nog slechts ambtshalve opmerkt, dat de in de aanhef van de maatstaf voorkomende woorden „in afwijking van het sub f bepaalde”, als onjuist behoren te vervallen;

(25) Overwegende omtrent de grief onder 2e:

dat de appellante Association Nationale betoogt, dat de in maatstaf g neergelegde regel ten aanzien van de door haar vertegenwoordigde Hayaux in strijd is met de redelijkheid en billijkheid, wijl geen verdedigbare grond bestaat om Hayaux, die zijn subjectieve goede trouw bij de aankoop in Frankrijk van een effect, behoord hebbende tot de boedel van L.V.V.S., gemakkelijk kan aantonen en die bij wege van minnelijk rechtsherstel heeft medege-
werkt tot teruggave van bedoeld effect aan de vroeger daarvan beroofde, ten aanzien van de hem overgedragen vordering op L.V.V.S. anders te behandelen dan de beroofde behandeld zou zijn, bijaldien geen rechtsherstel had plaats gevonden, in welk betoog appellante aansluiting zoekt bij de 20ste Rechts-
overweging in het vonnis van de Raad van 30 Maart 1950, in zover de Raad daarbij duidelijk zoude hebben te kennen gegeven, dat ten aanzien van de uitkeringen aan crediteuren onderscheid moet worden gemaakt tussen twee categorieën crediteuren, die in de boedel opkomen krachtens op hen overgegane rechten, namelijk tussen hen, die subjectief te goeder trouw zijn en aan wie alleen het gemis van goede trouw van hun lasthebber wordt toegerekend, en dezulken, die ook in subjectieve zin als bezitters te kwader trouw zijn aan te merken; dat toch appellante in dit door de Raad gemaakt onderscheid ziet een aanwijzing aan het Beheersinstituut om eerstbedoelde personen, nadat zij het verkregen effect aan de daarvan beroofde hebben teruggegeven, ten aanzien van hun verhaal op de boedel dezelfde rechten toe

te kennen als aan de gedeposedeerden;

dat deze grief moet worden verworpen op dezelfde gronden, als bij de behandeling der vorige grief zijn vermeld, naar welke gronden wordt verwezen, waarbij de Raad opmerkt, dat de appellante voor haar standpunt ten onrechte steun zoekt in het vonnis van 30 Maart 1950; dat toch de Raad in dat vonnis bij de bespreking van het daar bedoelde „aanbod aan crediteuren” wel gewezen heeft op de in het oog springende onredelijkheid en onbillijkheid, gelegen in een gelijke behandeling door de boedel van de beroofden en van hen, die bij het verwerven van een ingeleverd effect in subjectieve zin te kwader trouw waren, doch daaruit niet a contrario mag worden afgeleid, dat er klemmende gronden zouden zijn voor een gelijke behandeling door de boedel van de beroofden en hen die bij het verwerven van zodanig effect alleen in objectieve zin te kwader trouw waren, aangenomen al, dat het maken van onderscheid tussen deze beide groepen bezitters te kwader trouw practisch ware te verwezenlijken;

(26) Overwegende omtrent de grieven onder 3e en 4e:

dat ter toelichting van de grief onder 3e de appellanten-Meijers c.s. aanvoeren, dat het rekening houden met van deze maatstaf afwijkende rechterlijke beslissingen de waarde van de maatstaf als zodanig ernstig aantast; dat de Raad reeds op die grond van oordeel is, dat het in deze maatstaf gemaakte voorbehoud moet vervallen, in verband waarmede de grief onder 4e van de appellante Association Nationale geen bespreking behoeft;

Ten aanzien van maatstaf h luidende:

„h. dat een crediteur, die reeds bij „de Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) als zodanig is „erkend, bij L.V.V.S. niet in aanmerking komt voor verificatie van dezelfde vordering of een gedeelte daarvan”;

(27) Overwegende, dat in het beroepschrift-Meijers c.s. aanvankelijk bezwaar is gemaakt tegen deze maatstaf wegens de onduidelijkheid van zijn strekking, doch appellanten vervolgens zich te dien aanzien aan het oordeel van de Raad hebben gerefereerd, nadat het Beheersinstituut als strekking van de maatstaf had genoemd te voorkomen, dat bepaalde crediteuren

zouden trachten een hoofdelijke aansprakelijkheid van beide instellingen te construeren; dat zodanige of een analoge constructie — b.v. het instellen van een vordering uit beheer tegen L.V.V.S. en uit onrechtmatige daad tegen V.V.R.A. — stellig ongewenst is, zodat de Raad zich met deze maatstaf verenigt en de grief verwerpt;

Ten aanzien van regel i luidende:

„i. dat de eerste uitkering zal bedragen 50 % van de met inachtneming van „de in deze beschikking neergelegde „maatstaven vastgestelde vorderingen”;

(28) Overwegende, dat in verband met deze liquidatie-regel de appellanten in het appel-Meijers c.s. — thans verder aangeduid als „de appellanten” — bij hun eerste en derde grief erover klagen, dat de door de Raad bevolen eerste uitkering volkomen in het duister wordt gelaten, terwijl de slotuitkering afhankelijk wordt gesteld van de voltooiing van het effecten-rechtsherstel en daarmede naar een ver verschiet wordt verwezen;

(29) Overwegende met betrekking tot deze grieven:

a) *aangaande de grootte der eerste uitkering:*

dat uit de door de eerste gemachtigde van het Beheersinstituut bij de mondelinge toelichting verstrekte cijfers blijkt, dat bij benadering het passief van de boedel bedraagt f 239 miljoen en het actief f 151,6 miljoen, waarvan f 140 miljoen liquide (daaronder begrepen de belangrijke voorschotten aan crediteuren) en f 11,6 miljoen niet-liquide, zodat, naar het Beheersinstituut hieraan toevoegt, de eerste uitkering van 50 % verzekerd is, zolang het passief niet wordt opgevoerd boven f 280 miljoen, een vermeerdering van f 41 miljoen, hetgeen zoude afhangen van de beslissing van de Raad op de verschillende punten, waartegen is geappelleerd;

dat uit de beslissingen in dit vonnis omtrent de reeds behandelde onderdelen en uit die omtrent het nog te behandelen onderdeel 1 blijkt, dat dit vonnis bovenbedoelde reserve aan liquide baten in het algemeen niet aantast en zelfs op enige punten de risico's van de boedel in niet onbelangrijke mate beperkt; dat hierop slechts een uitzondering vormt vooreerst de toevoeging onder f, strekkende om een eventueel in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde hogere opbrengst van

een effect dan volgens de koersen van 4 November 1947 mede aan de aldaar bedoelde crediteuren ten goede te doen komen; dat verwacht mag worden, dat de stijging van het passief uit dien hoofde zal worden gecompenseerd door de daling van het passief als gevolg van de verlening van rechtsherstel ten aanzien van effecten, welke verantwoordde opbrengst beneden die koersen ligt; dat verder enige vermeerdering van het passief zal voortvloeien uit 's Raads beslissingen inzake de maatstaven b, c en d, betreffende het bij de verificatie in aanmerking nemen van door de boedel genoten renten en dividenden, voorzover daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad; dat volgens de verstrekte cijfers door de boedel aan renten en dividenden tezamen is genoten f 19,5 miljoen, welke baten blijken de mededeling op blz. 1 onder b van het Bericht aan Crediteuren merendeels niet op de individuele rekeningen zijn geboekt, zodat een raming van de crediteringen op rekening in de bezettingstijd op f 8 miljoen stellig aan de hoge kant is; dat aldus een passief van f 247 miljoen zou worden bereikt, waaruit volgt, dat bij vaststelling van de eerste uitkering op 55 % nog een reserve van ongeveer f 4 miljoen in liquide en van ongeveer f 11,6 miljoen in niet-liquide middelen in de boedel aanwezig blijft;

dat de Raad, mede in aanmerking genomen de bovenbedoelde beperking der risico's van de boedel, de verwachting koestert, dat een eerste uitkering hoger dan 55 % mogelijk zal zijn, doch zich ertoe zal bepalen voorshands die eerste uitkering vast te stellen op *ten minste* 55 % (vijf en vijftig percent), in afwachting van een nadere vaststelling van het percentage boven dit minimum door het Beheersinstituut uiterlijk op 1 Juli 1951;

b) *aangaande het tijdstip der eerste uitkering:*

dat het Beheersinstituut in zijn schriftelijk antwoord als oorzaken, waardoor het tijdstip van aanvang der eerste uitkering nog niet kon worden aangegeven, noemt de onzekerheid over de verificatie-maatstaven in verband met de talrijke ingestelde appèllen en de onzekerheid over de omvang van de administratieve bemoeiingen, die uiteindelijk van beheerders-vereffenaars zullen worden gevergd, daaraan toevoegende, dat, naar uit het Bericht aan Crediteuren duidelijk blijkt,

noch de verificatie, noch de éérste uitkering door de koppeling van L.V.V.S. aan het effectenrechtsherstel zal worden opgehouden;

dat de verificatie-maatstaven door dit vonnis zullen vaststaan en voorts uit dit vonnis blijkt, dat de Raad bij zijn beslissingen ernaar gestreefd heeft de administratieve bemoeiingen, die van de beheerders-vereffenaars zullen worden gevergd, tot het strikt noodzakelijke te beperken; dat mitsdien thans aan het onverwijld aanvangen met de eerste uitkering — overeenkomstig regel j in dezer voege, dat de uitkering aan een geverifieerde crediteur niet op de verificatie der andere crediteuren behoeft te wachten —, niets meer in de weg staat, weshalve de Raad zal gelasten, dat het Beheersinstituut uiterlijk op 1 Juli 1951 omtrent het percentage, het tijdstip van aanvang en de verdere voortgang van de eerste uitkering een in de Nederlandse Staatscourant te publiceren aankondiging aan belanghebbenden zal doen;

c. aangaande de slotuitkering:

dat de Raad zich verenigt met het oordeel van het Beheersinstituut, dat het tijdstip der slotuitkering wél de invloed zal ondervinden van de koppeling van L.V.V.S. aan het effectenrechtsherstel; dat echter die koppeling onvermijdelijk was en is, aangezien bij deze liquidatie nu eenmaal een groot aantal van Joodse eigenaren afkomstige effecten betrokken zijn, waarvoor uiteraard rechtsherstel moet worden verzocht, zodat het Beheersinstituut ten onrechte de zogenaamd uit maatstaf g volgende rechtsverfijning voor die koppeling uitsluitend aansprakelijk stelt; dat intussen wél uit het in de maatstaven f en g neergelegde stelsel volgt, dat ingeval van verlening van rechtsherstel overboeking van de rekening van de betrokken rekeninghouder naar die van de hem vervangende crediteur moet plaats vinden, met een mogelijk gewijzigde vaststelling van het bedrag der vordering overeenkomstig maatstaf g, hetgeen op het bedrag en daardoor mogelijk ook op het tijdstip der slotuitkering invloed kan hebben;

dat door deze en andere onzekerheden betreffende het actief en het passief de slotuitkering nog wel enige tijd op zich moet laten wachten, doch juist daarom te meer klemt het belang van een onverwijld en zo hoog mogelijke eerste uitkering;

(30) Overwegende, dat appellanten tenslotte de in regel i voorkomende woorden „in deze beschikking neergelegd” wenschen vervangen te zien door de woorden „in deze uitspraak gegeven”, evenwel ten onrechte, daar de Algemene Beslissing, waarop de appellen betrekking hebben, hoewel daarin door de Raad als appél-instantie wijziging wordt aangebracht, dient te blijven aangemerkt als een beschikking van het Beheersinstituut;

Ten aanzien van regel j, luidende:

„j. dat met de uitkering aan een „schuldeiser niet zal worden gewacht „tot na verificatie van andere schuld- „vorderingen, terwijl in geval van ge- „schil tussen een crediteur en beheer- „ders-vereffenaars over het beloop der „vordering, de eerste uitkering zal ge- „schied en over het deel der vordering „waarover geen geschil bestaat”;

(31) Overwegende, dat de Raad weliswaar met het Beheersinstituut van oordeel is, dat de redactie van deze regel geen grond geeft tot de mening, dat door het aannemen van een eerste uitkering over slechts een deel van een gepretendeerde vordering in enig opzicht rechten worden prijs gegeven, doch er geen bezwaar is om, nu appellanten zulks wenschen, aan het slot de zinsnede toe te voegen: „onder voorbe- „houd van alle rechten voor de be- „trokken crediteur”;

Ten aanzien van regel k, luidende:

„k. dat eerst zullen worden geve- „rifieerd de nog aanwezige oorspron- „kelijke rekeninghouders, hun wedu- „wen, weduwnaren en bloedverwanten „in de rechte lijn, naar volgorde van „ouderdom, en daarna de overige cre- „diteuren, in alfabetische volgorde, „waarbij door loting ten overstaan van „een notaris zal worden vastgesteld „met welke letter zal worden begon- „nen”;

(32) Overwegende, dat appellanten, na aanvankelijk tegen deze regeling der volgorde van verificatie bezwaar te hebben geopperd, bij akte-verzoek zich te dien aanzien hebben gerefereerd aan 's Raads oordeel; dat de Raad deze regel een doelmatige oplossing acht en zich dan ook aan het resultaat der plaats gehad hebbende loting wcnst te houden en geen termen vindt een afwijkende volgorde voor te schrijven, zoals appellanten in hun petitum aangeven;

Ten aanzien van regel l luidende:

„l. dat de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen „bij beheerders-vereffenaars dier instelling moeten zijn ingediend vóór „1 November 1950, zodat degene die „niet binnen deze termijn een vordering, als hiervoor bedoeld, bij beheerders-vereffenaars heeft ingediend, zijn „recht verliest om voor die vordering „als crediteur van L.V.V.S. erkend te „worden, met dien verstande dat het „Nederlandse Beheersinstituut zich het „recht voorbehoudt hierop uitzonderingen toe te staan. Deze uitzonderingen zullen echter niet worden toegestaan indien daardoor inbreuk zou worden gemaakt op de thans toegekende uitkering van 50 % aan de „overige crediteuren”;

(33) Overwegende, dat appellanten een vereenvoudiging van dit onderdeel bepleiten in dezer voege, dat de uiterste termijn, waarbinnen de indiening van vorderingen moet geschieden, zal gelden voor alle schuldvorderingen, zonder onderscheid of daarvan al dan niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkt en zonder dat beheerders-vereffenaars bevoegd blijven daarna nog ingediende vorderingen om bijzondere redenen te erkennen, van welke discretionnaire bevoegdheid appellanten vrezende vertraging in de afwikkeling van de boedel, onder meer door tijdrovende procedures;

dat, nu voor de indiening van de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen de in deze regel tot 1 November 1950 verlengde termijn inmiddels is verstreken, de Raad termen vindt deze nader te verlengen tot 1 Juli 1951, uiteraard zonder mogelijkheid van enige verdere verlenging;

dat appellanten terecht bezwaar opperen tegen de mogelijkheid ook vorderingen, die na het verstrijken van de uiterste termijn mochten worden ingediend, in bijzondere gevallen alsnog te erkennen, zij het ook onder het vermelde voorbehoud; dat toch voor de vereffening van de boedel van overwegend belang is, dat het passief van de boedel niet langer in het onzekere blijft dan strikt onvermijdelijk is, en de Raad wel niet uitgesloten acht, dat er nog crediteuren zijn, die wegens onbekendheid met of onzekerheid omtrent hun rechten vóór 1 Juli 1951 geen vordering overeenkomstig art. 25 van het Besluit E 133 zullen hebben ingediend en die er in kunnen slagen hun

vordering buiten de administratie van L.V.V.S. om te bewijzen, doch deze eventualiteiten geen voldoende grond opleveren de afwikkeling van de boedel nog langer te vertragen; dat de Raad hierbij opmerkt, dat het beroep van het Beheersinstituut op het stelsel der Faillissementswet met betrekking tot nagekomen vorderingen faalt, omdat art. 25 van het Besluit E 133, anders dan de Faillissementswet, de indiening der schuldvorderingen op deze boedel binnen een bepaalde termijn voorschrijft;

dat de crediteuren, van wier vorderingen uit de administratie van L.V.V.S. blijkt, haar die tot dusver niet tot indiening van hun vordering overeenkomstig voormeld art. 25 zijn overgegaan, in een bijzondere positie verkeren, in zover beheerders-vereffenaars tot dusver gelden voor hen hebben gereserveerd, waardoor deze crediteuren, of hun rechtverkrijgenden, wellicht zich minder genoopt hebben gevoeld met de indiening van hun vorderingen spoed te betrachten; dat deze gedragslijn van beheerders-vereffenaars echter niet voor onbeperkte tijd mag worden bestendigd, doch ook voor de hierbedoelde crediteuren, ondanks het ook voor enigen hunner wellicht geldend bezwaar van onbekendheid met of onzekerheid omtrent hun rechten, een uiterste termijn voor de indiening van hun vorderingen moet worden vastgesteld, welke termijn de Raad op grond van bovengenoemde bijzondere omstandigheden zal bepalen op 1 Januari 1952, waarbij dus de in art. 25 E 133 gestelde termijn zal zijn verlengd met niet minder dan zes jaar;

dat de regel derhalve met inachtname van het vorenstaande moet worden gewijzigd;

Ten aanzien van regel m luidende:

„m. dat de uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. geschiedt onder de „uitdrukkelijke verplichting hunner „zijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken ten „onrechte aan hen te zijn uitgekeerd”;

(34) Overwegende, dat de Raad aan het bij de tiende grief van appellanten geopperde bezwaar, dat dit onderdeel te ruim zoude zijn geredigeerd, zal tegemoetkomen door de woorden „ten onrechte” te vervangen door „volgens deze maatstaven onverschuldigd”;

Ten aanzien van de regelen n en o luidende:

„n. dat de voorgenomen uitkering „van 50 % onder i bedoeld, slechts kan „worden uitgevoerd, voorzover niet „door een rechterlijke uitspraak één of „meer der hiervóór onder d, g, h en l „bepaalde voorwaarden worden ver- „nietigd”;

„o. dat de termijn van, resp. de „beslissing in hoger beroep (c.q. her- „ziening) zal moeten worden afge- „wacht, voordat enige uitbetaling der „in deze beschikking genoemde eerste „liquidatie-uitkering plaats vindt”;

(35) Overwegende ambtshalve, dat deze beide regelen kunnen vervallen, de regel n, omdat, zoals hiervoren is overwogen, de op ten minste 55 % vastgestelde eerste uitkering door de verhouding tussen het actief en het passief van de boedel ten volle is gewaarborgd, de regel o, omdat het ongewenst is de tenuitvoerlegging van de thans in appél vastgestelde verificatie-maatstaven en vereffenings-regelen te vertragen door deze te doen wachten op het verstrijken van de termijn voor herziening, welk rechtsmiddel slechts is gegeven voor exceptio- nele gevallen;

Ten aanzien van de gevorderde aan- vulling der maatstaven:

(36) Overwegende, dat appellanten bij hun elfde grief een nieuwe maatstaf voorstellen, waarbij aan het Beheers- instituut gedetailleerde voorschriften worden verstrekt met betrekking tot het voorbereidend werk der verificatie, voor zover betreft de vereiste mede- delingen aan crediteuren e.d., doch de Raad, daargelaten dat deze voorschrif- ten niet als een verificatie-maatstaf zijn aan te merken, van oordeel is, dat deze materie voorlopig aan de gestie van het Beheersinstituut en van be- heerders-vereffenaars behoort te wor- den overgelaten;

Ten aanzien van de gevorderde dwangsom:

(37) Overwegende, dat de Raad, na behandeling van alle grieven, nog heeft te oordelen over de door appellanten in het appél-Meijers c.s. aan de grie- ven vastgekoppelde vordering, bij akte-verzoek nader omschreven, tot het opleggen aan het Beheersinstituut van een dwangsom van f 100.000,—, welke niet zal mogen worden voldaan uit of verhaald op de boedel van L.V.V.S., met daarbij gevoegde regelen

omtrent de besteding van die gelden door appellanten, zulks in het bijzon- der ter verzekering van de onver- wijlde verificatie der schuldvorderin- gen en de onverwijlde uitkeringen aan crediteuren;

(38) Overwegende, dat de Raad, daargelaten de tegen die vordering door het Beheersinstituut ontwikkelde juridische bezwaren, geen grond vindt deze vordering toe te wijzen, immers wil aannemen, dat beheerders-vereffe- naars, ook zonder dwangsom, in elk opzicht zich naar de uitspraak van de Raad zullen gedragen en daaraan in het bijzonder met de grootst mogelijke spoed zullen uitvoering geven;

Ten aanzien van de kosten:

(39) Overwegende tenslotte, dat de appellante Association Nationale de Porteurs Français de Valeurs Mobilières en de appellant Dooyes, als de in het ongelijk gestelde partijen, jegens het Beheersinstituut in de kosten moet worden veroordeeld, nu zulks door het Beheersinstituut is gevorderd, terwijl er termen zijn de kosten in de zaak tussen de partij-Rood en het Beheers- instituut en die tussen de partij-Meijers c.s. en het Beheersinstituut te com- penseren in voege als hieronder ver- meld;

Rechtdoende in beroep in de gevoeg- de zaken:

Verklaart de appèllen ontvankelijk, behoudens het appél-Meijers c.s., voorzover ingesteld door de „Commis- sie tot bescherming van de rechten van gedeposeerde” als zodanig;

Vernietigt de Algemene Beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 28 Juni 1950, No. M L 276 Da, waarvan beroep, echter slechts voor zover die afwijkt van het hierna vol- gende; bekrachtigt die Beslissing voor het overige;

Verstaat, dat de maatstaven voor de verificatie van vorderingen op L.V.V.S. en de regelen voor de afwikkeling van de boedel, opgenomen in die Algemene Beslissing, zullen luiden als volgt:

„a. dat de gedurende de bezet- tingstijd door L.V.V.S. in rekening gebrachte beheers- en administra- tiekosten en debetrente bij de veri- ficatie niet in aanmerking zullen worden genomen;

b. dat niet voor verificatie in aan- merking komen vorderingen we- gens bij L.V.V.S. gekweekte rente,

tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;

c. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake van gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. geïncasseerde renten van Grootboekinschrijvingen, coupons en dividenden (waaronder claims niet worden gerekend), tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;

d. dat evenmin voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake van het gedurende en na de bezetting derven van vruchten van doorgehaalde Grootboekinschrijvingen en van bij L.V.V.S. ingeleverde en na de bevrijding niet meer aanwezig bevonden effecten, behoudens voorzover daarvan tijdens de bezetting creditering op rekening mocht hebben plaats gehad;

e. dat vorderingen ter zake van het verloren gaan van bij L.V.V.S. ingeleverde goederen en/of kostbaarheden niet voor verificatie in aanmerking komen, dan voorzover de opbrengst in de administratie van L.V.V.S. te traceren is;

f. dat de verificatie van vorderingen, gesproten uit verlies van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal geschieden overeenkomstig de maatstaven van berekening vastgesteld in artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21), met dien verstande dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;

g. dat vorderingen, welke aan de gerechtigde zijn opgekomen als gevolg van uitwinning van effecten bij wege van rechtsherstel of van door een derde te dier zake op hem uitgeoefend regres, slechts voor verificatie in aanmerking komen tot het bedrag van de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;

h. dat een crediteur, die reeds bij de Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) als zodanig is erkend, bij L.V.V.S. niet in aanmerking komt voor verifica-

tie van dezelfde vordering of een gedeelte daarvan;

i. dat de eerste uitkering zal bedragen ten minste 55 % (vijf en vijftig percent) van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;

j. dat met de uitkering aan een geverifieerd schuldeiser niet zal worden gewacht tot na verificatie van andere schuldvorderingen, terwijl in geval van geschil tussen een crediteur en beheerders-vereffenaars over het beloop der vordering, de eerste uitkering zal geschieden over het deel der vordering waarover geen geschil bestaat, met voorbehoud van alle rechten voor de betrokken crediteur;

k. dat eerst zullen worden geverifieerd de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, hun weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn, naar volgorde van ouderdom, en daarna de overige crediteuren, in alfabetische volgorde, te beginnen met letter V overeenkomstig de op 29 Juni 1950 ten overstaan van notaris A. M. Vroom te Amsterdam plaats gehad hebbende loting;

l. dat de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen bij beheerders-vereffenaars dier instelling moeten zijn ingediend vóór 1 Juli 1951, en de wél uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen vóór 1 Jan. 1952, zodat degene, die een vordering niet binnen de voor hem geldende termijn bij beheerders-vereffenaars heeft ingediend, zijn recht verliest om voor die vordering als crediteur van L.V.V.S. erkend te worden;

m. dat de uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. geschiedt onder de uitdrukkelijke verplichting hunnerzijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken volgens deze maatstaven onverschuldigd aan hen te zijn uitgekeerd;"

Beveelt, dat het Nederlandse Beheersinstituut in aankondigingen aan belanghebbenden, te publiceren in de Nederlandse Staatscourant, zal bekend maken:

1e. terstond na de uitspraak van dit

vonnis de alsvoren vastgestelde verificatie-maatstaven en vereffenings-regelen;

- 2e. uiterlijk op 1 Juli 1951 het met inachtname van dit vonnis door het Nederlandse Beheersinstituut nader vastgestelde percentage, het tijdstip van aanvang, en de verdere voortgang van de eerste uitkering aan crediteuren;
Ontzegt het meer of anders gevorderde;

Veroordeelt de appellante Association Nationale de Porteurs Français de Valeurs Mobilières en de appellant Dooyes in de kosten van het door ieder hunner ingesteld appèl, aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut tot heden begroot onderscheidenlijk op f 200.— (twee honderd gulden) en f 100.— (één honderd gulden);

Compenseert in de zaak tussen partij-Rood en het Nederlandse Beheersinstituut de kosten in dezer voege, dat iedere partij de eigen kosten drage;

Compenseert in de zaak tussen appellanten-Meijers c.s. en het Nederlandse Beheersinstituut de kosten in dezer voege, dat het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten, aan de zijde van appellanten-Meijers c.s. geleden en tot heden begroot op f 600.— (zes honderd gulden), de helft zal dragen en dat voor het overige iedere partij de eigen kosten drage.

No. 51/52

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 5 Juni 1950 (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

Het incidenteel appel zoals omschreven in art. 130 E 100 is ook toegestaan bij een appel ingevolge art. 68 E 100. Art. 68 E 100 houdt wel beperkingen in ten aanzien van de gronden waarop het hoger beroep kan worden ingesteld, doch niet ten aanzien van de mogelijkheid van incidenteel hoger beroep.

De persoonlijke goede trouw van de opdrachtgever kan niet in aanmerking worden genomen ingeval de lasthebber niet te goeder trouw is, zodat voor een-halvering van de schadevergoeding geen plaats is. Art. 53, lid 5, E 100 is derhalve geschonden. Art. 61a E 100 is geschonden, indien geen uitspraak is gedaan ten aanzien van het-

geen is genoten uit hoofde van dividend en andere vruchten enz.

Beslissing a quo vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afd. Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 61a, 68, 130).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 1323/49 van Heime Vermaas, wonend te Middelharnis, gemachtigde Mr. J. H. Landwehr te Rotterdam, waarbij verzoeker in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 2 Mei 1949, gegeven tussen S. van Amerongen in hoedanigheid van bewindvoerder voor J. van Amerongen als requestrant en thans appellant als gerequesteerde;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde van Amerongen, gemachtigde Mr. I. L. Hamburg, waarbij geïntimeerde tevens incidenteel appelleert;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord appellant, de gemachtigden van partijen en getuigen;

Overwegende, dat appellant als eerste grief aanvoert, dat een beslissing ten verzoeken van S. van Amerongen in hoedanigheid van bewindvoerder niet had mogen worden gegeven, omdat reeds vóór het geven van de beslissing bekend was, dat J. van Amerongen was overleden, tengevolge waarvan S. van Amerongen zijn bevoegdheid van bewindvoerder over de afwezige J. van Amerongen had verloren;

Overwegende dat deze grief door appellant is ingetrokken en dus verder buiten beschouwing kan blijven;

Overwegende dat de twee grief luidt, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft beslist, dat de verkoop van de litigieuze effecten niet is geschied in regelmatig beursverkeer;

Overwegende dat deze grief niet tot vernietiging van de beslissing kan leiden, daar goede trouw van de firma Kalf, onderlasthebster van appellant bij de aankoop niet kan worden aangenomen, en zelfs gemis van goede trouw vaststaat op grond van de verklaring van getuige S., die als onderdirecteur ener bank heeft verklaard, dat in September 1943 ter beurze algemeen bekend was het vergunningsnummer van de firma Rebholz, en

eveneens dat Rebholz onder dat nummer van Lippmann afkomstige certificaten van Amerikaanse effecten verkocht, en van de verklaring van getuige Kalff, dat hij nooit via een hoekman, doch altijd direct van Rebholz kocht, dat er wel geruchten waren, dat Rebholz Joodse effecten verkocht, doch dat deze geruchten hem niet weerhouden hebben om bij Rebholz te kopen;

Overwegende dat appellant wel als aanvullende grief bij pleidooi heeft aangevoerd, dat op onvoldoende gronden door de Afdeling Effectenregistratie is aangenomen, dat Kalff onderlasthebster was bij aankoop, doch appellant de juistheid van die grief niet heeft aangetoond, terwijl de verklaring van getuige Kalff, dat hij nooit effecten aan Voogd verkocht doch steeds kocht in opdracht van Voogd, de juistheid van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie op dit punt bevestigt,

Overwegende dat met bovenstaande overwegingen reeds is weerlegd de *derde grief* luidende, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft beslist, dat appelland geacht moet worden goede trouw te missen;

Overwegende dat ook verworpen moet worden de *vierde grief* dat onbillijk is de beslissing, dat geïntimeerde aan appelland slechts de helft van de betaalde koopsom moet vergoeden, aangezien de Raad in elk geval het niet toekennen van een nog hogere vergoeding aan appelland geenszins onbillijk acht;

Overwegende dat appelland een incidenteel appel in dit geding niet ogtvankelijk acht;

Overwegende dat voor die opvatting geen reden is, daar artikel 130 E 100 een incidenteel hoger beroep uitdrukkelijk toelaat en artikel 68 E 100 wel beperkingen kent van het hoger beroep van beslissingen van de Afdeling Effectenregistratie wat de gronden betreft, waarop hoger beroep kan worden ingesteld, doch niet wat betreft de mogelijkheid van het instellen van incidenteel hoger beroep;

Overwegende dat incidenteel appelland als *eerste grief* heeft aangevoerd, dat de Afdeling Effectenregistratie heeft beslist, dat, nu naar het oordeel van de Afdeling Vermaas persoonlijk te goeder trouw was, van Amerongen aan Vermaas moet vergoeden de helft

van de door deze betaalde koopsom en aldus heeft geschonden, althans verkeerd toegepast, de artikelen 53, 54, 57 en 59 E 100 en tevens haar bevoegdheden op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze heeft uitgeoefend;

Overwegende dat deze grief de Raad juist voorkomt, omdat de in artikel 53 lid 5 opgenomen bepaling, dat gemis aan goede trouw bij degene, die in opdracht van een ander een effect heeft verkregen, geldt als gemis aan goede trouw van dien ander, medebrengt dat de persoonlijke goede trouw van de opdrachtgever niet in aanmerking wordt genomen, indien de lasthebber niet te goeder trouw is;

Overwegende dat door de aangevallen beslissing op dit punt dus artikel 53, lid 5, E 100 is geschonden;

Overwegende dat door het bovenoverwogene niet uitgesloten wordt, dat incidenteel appelland verplicht wordt om zijn te dezer zake bestaande vorderingsrechten op L.V.V.S. aan incidenteel geïntimeerde over te dragen, over welk punt in de aangevallen beslissing niets voorkomt;

Overwegende dat de tweede grief van incidenteel appelland luidt, dat de Afdeling Effectenregistratie heeft verzuimd Vermaas te veroordelen aan van Amerongen uit te betalen al hetgeen door hem op de onderhavige certificaten is genoten uit hoofde van dividend of anderszins en aldus heeft geschonden althans verkeerd toegepast de bepalingen van hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, met name artikel 61a, en tevens haar bevoegdheden op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze heeft uitgeoefend;

Overwegende dat ook deze grief de Raad juist voorkomt, immers door bedoeld verzuim is geschonden artikel 61a E 100;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Wijst de zaak terug naar de Afdeling Effectenregistratie ter afdoening met inachtneming van deze uitspraak;

Veroordeelt appelland-incidenteel geïntimeerde in de kosten van beide instantiën aan de zijde van geïntimeerde-incidenteel appelland tot heden begroot op f 250,—.

c. dat niet voor verificatie in aanmerking komen de vorderingen ter zake van gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. geïncasseerde renten van Grootboekinschrijvingen, coupons en dividenden (waaronder claims niet worden gerekend), tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;

d. dat evenmin voor verificatie in aanmerking komen vorderingen ter zake van het gedurende en na de bezetting derven van vruchten van doorgehaalde Grootboekinschrijvingen en van bij L.V.V.S. ingeleverde en na de bevrijding niet meer aanwezig bevonden effecten, behoudens voor zover daarvan tijdens de bezetting creditering op rekening mocht hebben plaats gehad;

e. dat vorderingen ter zake van het verloren gaan van bij L.V.V.S. ingeleverde goederen en/of kostbaarheden niet voor verificatie in aanmerking komen dan voor zover de opbrengst in de administratie van L.V.V.S. te traceren is;

f. dat de verificatie van vorderingen, gesproken uit verlies van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal geschieden overeenkomstig de maatstaven van berekening, vastgesteld in artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (*Staatsblad* I 21), met dien verstande, dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;

g. dat vorderingen, welke aan de gerechtigde zijn opgekomen als gevolg van uitwinning van effecten bij wege van rechtsherstel of van door een derde te dier zake op hem uitgeoefend regres, slechts voor verificatie in aanmerking komen tot het bedrag van de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;

h. dat een crediteur, die reeds bij de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) als zodanig is erkend, bij L.V.V.S. niet in aanmerking komt voor verificatie van dezelfde vordering of een gedeelte daarvan;

i. dat de eerste uitkering zal bedragen ten minste 55 pct. (vijf en vijftig procent) van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;

j. dat met de uitkering aan een geverifieerd schuldeiser niet zal worden gewacht tot na de verificatie van andere schuldvorderingen, terwijl in geval van geschil tussen een crediteur en beheerders-vereffenaars over het beloop der vordering, de eerste uitkering zal geschieden over het deel der vordering, waarover geen geschil bestaat, met voorbehoud van alle rechten voor de betrokken crediteur;

k. dat eerst zullen worden geverifieerd de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, hun weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn, naar volgorde van ouderdom, en daarna de overige crediteuren, in alphabetische volgorde, te beginnen met de letter V, overeenkomstig de op 29 Juni 1950 ten overstaan van notaris A. M. Vroom te Amsterdam plaats gehad hebbende loting;

l. dat de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen, bij beheerders-vereffenaars dier instelling moeten zijn ingediend vóór 1 Juli 1951, en de wél uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen vóór 1 Januari 1952, zodat degene, die een vordering niet binnen de voor hem geldende termijn bij beheerders-vereffenaars heeft ingediend, zijn recht verliest om voor die vordering als crediteur van L.V.V.S. erkend te worden.

m. dat de uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. geschiedt onder de uitdrukkelijke verplichting hunnerzijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken volgens deze maatstaven onverschuldigd aan hen te zijn uitgekeerd.

De Directie van
Het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

Ned. Stcrt. no. 100 d.d. 28 Mei 1951.

Vrijlating rechtsverkeer met Duitsland, enz.

Het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat er met het oog op de daarbij betrokken financiële, economische en culturele belangen aanleiding bestaat enige uitbreiding te geven aan de algemene toestemming, vervat in zijn beschikking dd. 28 Juli 1949 (*Nederlandse Staatscourant* van 29 Juli 1949, no. 146)¹⁾;

Gelet op de desbetreffende wettelijke voorschriften;

Stelt met betrekking tot bedoelde algemene toestemming de navolgende aanvullende regeling vast:

1. Het Nederlandse Beheersinstituut verleent toestemming tot het verrichten van de onder 2 te noemen, ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen verboden rechtshandelingen door, met, ten behoeve van of krachtens opdracht van:

a. natuurlijke personen, die onderdanen zijn of te eniger tijd na de 10de Mei 1940 zijn geweest van Duitsland;

b. rechtspersonen, die opgericht zijn of bestaan krachtens of beheerst worden door het recht van Duitsland of wier maatschappelijke zetel, plaats van vestiging of hoofdkantoor gelegen is of te eniger tijd na de 10de Mei 1940 gelegen was in Duitsland of wier eigenlijke zaak of hoofdbedrijf gevestigd is of te eniger tijd na de 10de Mei 1940 gevestigd was in Duitsland, voor zover deze rechtshandelingen tot onderwerp hebben, werken van letterkunde, wetenschap of kunst, waarvan het auteursrecht, voorheen toebehorende aan deze natuurlijke personen en rechtspersonen, op de Staat is overgegaan en bij meergenoemde beschikking dd. 28 Juli 1949 niet is vrijgesteld van de bepalingen, bij of krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen gesteld.

2. Deze rechtshandelingen zijn de navolgende:

a. overeenkomsten tot invoer van zodanige werken in Nederland, mits de invoer geschiedt overeenkomstig de geldende voorschriften;

b. overeenkomsten tot het drukken van zodanige werken in Nederland, gesloten met de bedoeling de aldus gedrukte werken wederom uit te voeren;

c. overeenkomsten tot het uitgeven van zodanige werken in Nederland, indien De Nederlandsche Bank N.V. harerzijds in haar vergunning tot het aangaan dezer overeenkomsten de voorwaarde gesteld heeft, dat de oplage grotendeels voor uitvoer bestemd wordt;

d. overeenkomsten tot het uitgeven van zodanige werken, mits:

1e. een overeenkomst daaromtrent naar het oordeel van het Nederlandse Beheersinstituut met hetzelfde niet mogelijk is, en

2e. de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen verklaart, dat het werk in het belang van het onderwijs, de wetenschap of de kunst in Nederland behoort te worden uitgegeven.

3. Het Nederlandse Beheersinstituut geeft met betrekking tot vermogen, hetwelk aan de sub 1 bedoelde natuurlijke personen en rechtspersonen uit hoofde van rechtshandelingen, als sub 2 bedoeld, zal opkomen, vrijstelling van de bepalingen, bij of krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen gesteld.

4. Deze beschikking doet niet te kort aan daden van beheer in de zin van artikel 11 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, betrekking hebbende op de in deze beschikking bedoelde rechten, die van de zijde van Het Nederlandse Beheersinstituut vóór de datum van de onderhavige beschikking mochten zijn verricht.

's-Gravenhage, 22 Mei 1951.

De Directie van
Het Nederlandse Beheersinstituut,
E. VAN SPAENDONCK.
Ned. Stcrt. no. 100 d.d. 28 Mei 1951.

¹⁾ Zie „Rechtsherstel” jrg. V, nr. 89, p. 89.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

„Belanghebbenden” bij rechtsherstelgeschillen, ten aanzien van onroerende goederen.

In het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen, dat onder bovenstaande titel werd gepubliceerd in nummer 4 van deze jaargang van dit orgaan, werden twee vonnissen besproken, waaruit bleek, dat de Raad de crediteuren van een der belanghebbenden bij het rechtsherstel, *niet* als belanghebbenden beschouwde, wanneer deze crediteuren niet behoorden tot de zakelijk gerechtigden t.a.v. het onroerend goed, waarvan rechtsherstel werd verzocht.

Naast deze categorie „niet-belanghebbenden” is er echter nog een andere, t.w. de tussenpersonen, die bij voorlopig koopcontract het onroerend goed kochten en verkochten, doch bij de definitieve notariële acte van koop en verkoop niet mede-compareerden. Ook deze personen behoren niet tot degenen, die een zakelijk recht op het onroerend goed hebben of gehad hebben. Zij hadden wel een persoonlijk recht op levering, dat door hen weer werd overgedragen aan een opvolgende koper, maar zij zelf zijn nooit eigenaar van het onroerend goed geweest.

Ook deze categorie „niet-belanghebbenden” blijft buiten het rechtsherstelgeschil als zodanig. Wil een koper een dezer tussenpersonen aanspreken voor schadevergoeding, dan dient hij zich te wenden tot de gewone rechter, nadat het rechtsherstelgeschil geregeld is en de schade vaststaat.

Ter illustratie van het bovenstaande volgt hier een uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage dd. 5 September 1950.

De N.G.V. verkocht bij notariële acte enige percelen van J aan A óp 9 December 1942. A verkocht, wederom bij notariële acte van dezelfde datum, de percelen aan B. Bij het regelen van het rechtsherstel voerde B als bezwaar tegen de door de notaris-bemiddelaar voorgestelde regeling o.m. aan:

1e. A heeft bij voorlopige koopacte dd. 30 October 1942 de percelen verkocht aan X voor een bedrag van f 50.500,—. X heeft vervolgens bij voorlopige koopacte dd. 12 November 1942 de percelen voor f 51.000,— verkocht aan B; in deze voorlopige koopacte is vermeld, dat X verkocht onder vrijwaring als volgens de wet, terwijl B zich daarbij verbond om bij het definitieve transport rechtstreeks van de eigenaar te aanvaarden. B wenst daarom ook X bij het rechtsherstel als partij betrokken te zien, omdat deze haar behoort te vrijwaren.

De Raad overwoog:

„O. ten aanzien van deze zwaarigheden:

ad 1e. dat het terrein van de bemoeienis van de Raad bij de vervulling van zijn in artikel 26 E 100 omschreven taak tot regeling van de rechtsgevolgen van zijn ingrijpen, zijn natuurlijke begrenzing vindt in de regeling van die rechtsverhoudingen, die een belemmering vormen voor een juiste toepassing van dat beoogde ingrijpen, waaruit volgt, dat de berechting van geschillen over buiten deze begrenzing liggende gevolgen tot kennisneming van de burgerlijke rechter behoort te blijven;

dat nu het onderwerpelijke geding loopt over de vraag of de tijdens de vijandelijke bezetting tenietgegane rechtsbetrekking, waarin J tot enig onroerend goed heeft gestaan al dan niet behoort te worden herleefd verklaard, bij toewijzing van die eis daartoe slechts nietigverklaring van rechtsbetrekkingen en rechtshandelingen, welke de herleving van J's eigendomsrecht in de weg staan, vereist is;

dat enige rechtshandeling van iemand, die noch te dier zake, noch uit anderen hoofde hetzij een recht van eigendom of enig ander zakelijk recht heeft verkregen, voor de herleving van J's eigendoms-

recht niet nietig behoeft te worden verklaard, aangezien die rechtshandeling aan het te verlenen rechtsherstel niet in de weg staat; dat hieruit volgt, dat enige regeling van rechtsgevolgen, welke tengevolge van die rechtshandeling zijn ontstaan, niet behoort tot de rechtsgevolgen, welke terzake van het rechtsherstel behoren te worden geregeld;

dat mitsdien het bezwaar van B. als zoude X, die bij voorlopige koopacte de percelen van A had gekocht en deze bij voorlopige koopacte aan B verkocht, doch die uit dien hoofde alleen geen eigenaar der percelen is geworden, in de procedure tot rechtsherstel als partij behoren te worden betrokken, ongegrond is, daar de Raad voor het Rechtsherstel niet de bevoegdheid heeft om te zijnen aanzien enige uitspraak te geven; enz.”

Wat omvat het begrip „tegenpraestatie”?

2. Ten dage der verkoop door N.G.V. achterstallige renten en lasten.

In het artikel over bovengemeld onderwerp, verschenen in nummer 5 van deze jaargang, werd opgemerkt, dat er tal van gevallen zijn, waarin het dubieus is in welke kwaliteit de N.G.V. betalingen verrichtte, t.w. als beheerder-administrateur of als vervreemder van het onroerend goed. Daarbij werd er van uitgegaan, dat de betalingen in feite geschied waren uit de koopsom, doch juridisch ten laste van het door de N.G.V. genoten exploitatiesaldo moesten worden gebracht.

Het thans te bespreken geval ligt enigszins anders.

De N.G.V. verkocht een perceel van J aan A voor f 25.000,—. Uit de koopsom werd een bedrag van f 5.000,— besteed voor aflossing van de ten laste van J op het perceel rustende hypotheek. Bij het rechtsherstel bracht J dit bedrag, verhoogd met rente, ten gunste van A ter tafel. A verkreeg tevens de vordering op de N.G.V. voor het restant der ontvangen koopsom.

Vóór de verkoop had de N.G.V. een bedrag van f 1.925,75 besteed voor aan het perceel verrichte reparaties.

De N.G.V. betaalde dit bedrag uit de door haar ontvangen huren.

Ogenschijnlijk was er voor de koper geen reden om aan te nemen, dat de oude eigenaar *tengevolge van de verkoop* met dit bedrag was gebaat. Toch maakte A aanspraak op dit bedrag, hiertoe stellende, dat hij destijds het perceel van de N.G.V. had gekocht onder uitdrukkelijke conditie, dat verschillende reparaties door de N.G.V. aan het perceel zouden worden aangebracht vóór de levering aan hem zou plaats vinden. Deze kosten zouden dus door de N.G.V. gemaakt zijn, teneinde het perceel tegen de bedongen koopprijs aan A te kunnen leveren en dus in wezen door A en niet door de N.G.V. zijn betaald.

De N.G.V. en partij J stelden zich op het standpunt, dat gemeld bedrag door J aan de N.G.V. verschuldigd was en bij het opstellen van de exploitatierekening van de N.G.V. verrekend moest worden.

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak ontzegde A iedere aanspraak op gemeld bedrag bij haar uitspraak dd. 28 December 1950, daarbij overwegende:

„O. omtrent voormeld geschil, dat wanneer door de N.G.V. gedurende de periode, waarin deze beheer voerde over een Joods perceel, kosten zijn gemaakt, die tot een blijvende waardevermeerdering van het perceel hebben geleid, deze kosten, ten belope van de waardevermeerdering, door de Joodse eigenaar, die rechtsherstel heeft gevraagd, vergoed dienen te worden aan degenen, uit wiens vermogen deze kosten uiteindelijk zijn betaald, dus als regel aan de laatste eigenaar;

O. evenwel, dat in casu noch is gesteld noch is gebleken, dat de kosten van reparaties tot een blijvende waardevermeerdering van het perceel hebben geleid, maar integendeel uit de aard van de reparaties (het van buiten schilderen van het perceel, het dichtmaken van gaten in de vloeren, het nemen van maatregelen tegen lekkage en het opnieuw behangen)

mag worden afgeleid, dat het hier normale onderhoudswerkzaamheden betref, die in ieder huis op gezette perioden dienen plaats te vinden;

O. dat onder deze omstandigheden de N.G.V. en J terecht van mening zijn, dat deze kosten als een last op de ontvangen huren drukken en dus dienen te worden opgenomen in de exploitatierekening, opgemaakt tussen degeen, die de kosten gemaakt heeft en de Joodse eigenaar, onverschillig of bij latere verkoop deze kosten in de koopsom gecalculeerd zijn;

O. dat het al evenmin van belang is, wanneer — zoals A gesteld heeft — de reparaties zijn aangebracht in overleg met de latere koper, zolang althans de reparaties het karakter van normale onderhoudskosten behielden en niet hebben geleid tot een blijvende waardevermeerdering van het perceel, omdat een afspraak tussen N.G.V. en de koper de Joodse eigenaar als derde niet regardeert;

O. dat er naar het oordeel van de Raad ook geen enkele reden bestaat, waarom A het bedrag van f 1.925,75 nog zou kunnen terugvorderen van de N.G.V., nu hem terzake van de betaalde koopprijs een vordering tegen de N.G.V. is toegekend, waarin het bedrag van f 1.925,75 reeds is begrepen;

O. dat uit het bovenstaande volgt, dat de vordering van A niet voor toewijzing vatbaar is;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Verklaart A niet ontvankelijk in de door hem ingestelde vordering;

Bepaalt dat J aan het N.B.I. als beherende het vermogen van de N.G.V. schuldig is een bedrag van f 1.925,75, welk bedrag dient te worden opgenomen in de tussen de N.G.V. en J op te stellen exploitatierekening;

Veroordeelt A in de kosten dezer procedure; enz.”

4. Molestverzekering.

Ter aanvulling van het artikel onder bovenstaande titel gepubliceerd in no. 3 van deze jaargang, pagina 477 e.v. volgt hieronder nog een uitspraak van de Kamer te 's-Hertogenbosch dd. 7 Maart 1951, waarbij de oude eigenaar veroordeeld werd tot terugbetaling aan de koper van de door deze betaalde molestpremie, ondanks het feit, dat de oude eigenaar zelf eveneens het perceel tegen molest verzekerd had gedurende diezelfde periode.

De Raad overwoog dienaangaande:

- „O. dat J zich niet verplicht acht de molest-premie aan A te vergoeden, op grond, dat hij zelve het pand reeds voor molestschade had verzekerd;
- O. dat A daartegen aanvoert, dat hem niet bekend was, dat een molest-verzekering was gesloten;
- O. dat geen feiten of omstandigheden zijn gesteld of gebleken, welke uitwijzen, dat A redelijkerwijze had kunnen of behoren op de hoogte te komen van het reeds verzekerd zijn van het pand maar dan ook de door haar gesloten molestverzekering als een daad van verantwoord beheer is aan te merken;
- O. dat uit het vorenoverwogene volgt, dat J de door A betaalde premies ad f 170,40 dient te vergoeden, enz.”

„Tegenpraestatie” en nieuwe hypotheekhouder

In de tweede jaargang van dit orgaan, no. 23, publiceerde de Afdeling Onroerende Goederen een artikel, waarin besproken werd het vonnis van de Kamer te 's-Gravenhage dd. 1 April 1948 inzake het geschil tussen partijen Audaan/v. d. Meyden/De Landelijke Hypotheekbank (N.R. 1948, no. 1254).

Dit vonnis heeft in zeer vele gevallen tot leidraad gestrekt bij het regelen van rechtsherstelgeschillen t.a.v. onroerende goederen.

Hoewel in het bovenbedoelde geschil het perceel door de koper slechts met één hypotheek was belast, kan uit de overwegingen van de uitspraak reeds worden afgeleid tot welke conclusie de Raad zou komen, wanneer het perceel zou zijn belast met twee of meer hypotheeken.

Een der overwegingen immers luidt:

„dat partij „v. d. Meyden” met name uit het oog verliest, dat „De Landelijke” eerst *dóór* het aan „Audaan” verleende rechtsherstel haar positie als hypothecaire creditrice verliest, zodat bij het in billijkheid bepalen van de gevolgen daarvan, niet, gelijk zij doet, ervan mag worden *uitgegaan*, dat „de Landelijke” concurrent „creditrice” is”.

Bij het regelen van de gevolgen moet er dus rekening mee worden gehouden, dat de positie van de eerste hypothecaire crediteur een andere is dan die van de tweede hypothecaire crediteur. Bij een executie van het onderpand wordt uit de opbrengst eerst de eerste hypotheek voldaan en daarna de tweede. Indien men de „tegenpraestatie” bij het rechtsherstel beschouwt als de „opbrengst” bij een veiling, behoort derhalve de „tegenpraestatie” allereerst te worden gebruikt om de eerste hypotheekhouder te betalen.

De juistheid van deze conclusie blijkt uit een uitspraak van de Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak dd. 13 Juli 1950. De N.G.V. had een perceel van J, dat oorspronkelijk belast was met een hypotheek groot f 40.500,— verkocht aan A. Deze belastte het met twee hypotheeken, een eerste, groot f 80.000,— ten behoeve van de Landelijke Hypotheekbank en een tweede, groot f 50.000,— ten behoeve van H en anderen.

Bij acte van minnelijke regeling werd J in de eigendom hersteld en bracht ter tafel de afgeloste hypotheek plus rente, verminderd met het exploitatiesaldo en de kosten van het rechtsherstel, of per saldo f 31.855,53. Dit bedrag werd geheel uitgekeerd aan de Landelijke in mindering van haar vordering, groot f 80.000,— plus rente.

H c.s. maakten hiertegen bezwaar en stelden, dat nu beide hypothecaire inschrijvingen nietig zijn, zowel de Landelijke als zijzelfen als concurrente schuldeisers van A moeten worden beschouwd en het bedrag van f 31.855,53 ponds-pondsgewijze tussen beide partijen moet worden verdeeld.

Dit bezwaar werd neergelegd in de bovengemelde acte van minnelijke regeling, welke acte t.a.v. dit geschilpunt als proces-verbaal van zwarigheden was te beschouwen.

H. c.s. verzochten aan de Afdeling Rechtspraak het geschil tussen hen en de Landelijke in behandeling te nemen.

In haar uitspraak overwoog de Kamer te Groningen o.m.:

„O. dat de Raad requestanten in deze gedachtengang niet kan volgen, in de eerste plaats niet omdat, indien beide partijen als concurrente creditoren zouden moeten worden beschouwd er geen aanleiding zou bestaan om het omstreden provenu, zoals requestanten willen, met terzijde-stelling van de rechten van mogelijke andere concurrente creditoren, speciaal aan deze beide partijen toe te kennen, maar in de tweede en voornaamste plaats niet, omdat de preferentie voor de beide partijen, voortvloeiende uit hun hypothecaire rechten, eerst door het verleende rechtsherstel verloren is gegaan en bij het naar billijkheid regelen van de gevolgen van dit rechtsherstel het gerechtvaardigd is om, zich baserende op het principe der zaaksvervanging, de verloren gegane preferenties op het onroerend goed in dezelfde volgorde te doen overgaan op het door het rechtsherstel beschikbaar gekomen netto-bedrag, dat is vrijgekomen, doordat de joodse eigenaren uiteindelijk als gevolg van de diverse transacties op het onroerend goed betrekking hebbende, zijn gebaat;

O. dat de Raad op deze gronden de vordering van requestanten afwijst; enz.”

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

15 JUNI 1951

NUMMER

17

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER

'S-GRAVENHAGE 116032

SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . . 116033

GRIFFIER 116034

CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR' RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535.39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 9.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
peemaaakte en nu een be-
drijfstad ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”. Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"
SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 X 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr.1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	736
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	737
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	739
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	739
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	746
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/53 t/m 51/56	pag. 161 t/m 176

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Afloop van de termijn bedoeld in het tweede lid van art. 21 E 100.

Met verwijzing naar het in „Rechtsherstel” jrg. V no. 7 onder deze rubriek bekend gemaakte besluit d.d. 20 December 1950 van het Dagelijks Bestuur van de Raad, wordt onder de aandacht van belanghebbenden gebracht, dat — behoudens de categorieën van gevallen waarvoor sub 2 van genoemd besluit van het Dagelijks Bestuur een uitzondering is gemaakt — op 1 Juli 1951 definitief zal zijn verstreken de termijn voor indiening van verzoekschriften als bedoeld in het eerste lid van art. 21 E 100, voorzover zij niet betrekking hebben op zeeschepen als bedoeld in art. 310 W.v.K. (ten aanzien waarvan de termijn voor indiening slechts tot 1 Augustus 1947 heeft opengestaan).

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 99. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.) 26 Mei 1951 (i.z. Goudkade, Prins
en Delbaere/N.B.I./Beernink).

De litigieuze goederen zijn alle ingevolge de werking der Ministeriële Vorderingsbeschikking van 6 Mei 1946 No. 1115B in eigendom op de Staat overgegaan; appellanten zijn derhalve niet als belanghebbenden aan te merken en worden niet ontvankelijk verklaard in hun beroep.

Eén der appellanten heeft aan haar klacht niet verbonden een duidelijke conclusie in de zin van art. 126, lid 4, E 100, een voorschrift van algemene strekking, dat op de procedure voor de Voorzitter toepasselijk moet worden geacht, zodat zij ook op deze grond niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen het appelrequest, gedateerd 12 Februari 1948, van:

1. *Petronella Alida Goudkade*, weduwe van Ary Prins, wonende te Leiden;
2. *Maria Jacoba Prins*, echtgenote van Dr. L. J. Delbaere, destijds wonende te 's-Gravenhage, thans wonende te Etten (Noord-Brabant);

3. *Dr. Lodewijk Johannes Delbaere*, destijds wonende te 's-Gravenhage en verblijvende te Vught, thans wonende te Etten, ten deze handelend tot bijstand en machtiging zijner echtgenote;

— hieronder verder te noemen: „appellanten” —, bij welk appelrequest — hetwelk is ondertekend en ingediend door Mr. H. R. Goudsmit, advocaat en procureur te Leiden en door Mr. G. J. Blok, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, als gemachtigden van appellanten — door appellanten zowel ten kantore van Mr. H. R. Goudsmit voornoemd te Leiden als ten kantore van Mrs. Jhr. C. L. van Beyma thoe Kingma en G. J. Blok te 's-Gravenhage is domicilie gekozen;

Gelezen de naar aanleiding van voornoemd appelrequest bij Ons ingediende conclusie van antwoord d.d. 18 September 1950 van Mr. N. W. Francken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, in diens kwaliteit van gemachtigde van de door Ons als partij in het geding geroepen koper *F. J. Beernink*, oogarts, wonende te 's-Gravenhage, hierna verder te noemen: „partij Beernink”;

Gelezen de eveneens naar aanleiding van voornoemd appelrequest bij Ons ingediende conclusie van antwoord d.d. 26 September 1950 van het *Nederlandse Beheersinstituut*, hieronder verder te noemen: „het N.B.I.”;

Gelezen de overige ten processe overgelegde stukken;

Gehoord de mondelinge toelichtingen van partijen, te Onze openbare terechtzitting van 26 Februari 1951 voorgedragen:

voor appellanten sub 2 en 3: door Dr. L. J. Delbaere in persoon en door diens echtgenote, Mevrouw M. J. Delbaere-Prins;
voor het N.B.I.: door Mevrouw Mr. B. Ubbink-Okkinga, werkzaam bij het Bureau 's-Gravenhage van het N.B.I.;

voor partij Beernink: door diens gemachtigde Mr. N. W. Francken voornoemd; zijnde door Ons van Mr. H. R. Goudsmit te Leiden bericht ontvangen, dat zijne cliënte, Mevrouw Prins-Goudkade (appellante sub 1) weinig of geen belang meer heeft bij deze procedure, zodat hij bij de mondelinge behandeling niet voor haar zou verschijnen;

Overwegende, dat appellanten op de gronden, aangegeven in hun appel-

request, waarvan de inhoud moet worden geacht hier geheel te zijn geïnse-reerd, bij Ons in beroep zijn gekomen van de beweerdelijk door het N.B.I. ge-effectueerde verkoop aan partij Beernink van een aantal roerende goederen, gespecificeerd in de aan het appelrequest gehechte lijst en aan Ons hebben verzocht: „nietig te verklaren, althans te vernietigen de beweerdelijk door het „Nederlandse Beheersinstituut op 4 October 1946 met F. J. Beernink gesloten „koopovereenkomst inzake de litigieuze goederen, met veroordeling van het „Ned. Beheersinstituut en/of F. J. Beernink, tot afgifte aan requiranten van „de goederen, eigendom van requiranten sub 1 en 2, alles met veroordeling van „gerequireerden tevens in de kosten van het geding.”;

Overwegende, dat partij Beernink bij zijn conclusie van antwoord, waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnse-reerd, als-mede tijdens de mondelinge behandeling tegen deze vordering verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appel-lanten in hun beroep, althans tot ontzegging daarvan aan appellanten, met hun veroordeling in de kosten, aan de zijde van partij Beernink gevallen;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord — even-eens alhier geheel als ingevoegd te beschouwen — en tijdens de mondelinge behandeling eveneens verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appellanten, dan wel tot afwijzing van hun vor-deringen, kosten rechtens;

Overwegende, dat appellant sub 3, bij de mondelinge behandeling het woord voerende voor zijne echtgenote, appellante sub 2, zich heeft beklaagd over het feit, dat de bij de conclusie van antwoord van het N.B.I. copielijk over-gelegde overeenkomst van 8 Juli 1948, gesloten tussen het N.B.I., Mr. G. J. Roes q.q. Dr. Delbaere en G. W. Engelsman q.q. Dr. Beernink, niet behoort is uitgevoerd en dat appellante sub 2 dientengevolge schade heeft geleden;

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken, dat alle goederen, waarover tussen partijen geschil is en welke zich oorspronkelijk be-vonden in het door appellanten — alle politieke delinquenten — bewoonde pand aan de Groothertoginnelaan 36 te 's-Gravenhage, door het N.B.I. zijn in beslag genomen en aan partij Beernink zijn in bruikleen gegeven vóór de in-werkingtreding op 22 Mei 1946 van de Ministeriële Vorderingsbeschikking van 6 Mei 1946 No. 1115B;

Overwegende, dat uit de ten processe overgelegde lijsten blijkt, dat alle litigieuze goederen zijn huisraad in de zin van art. 571 van het Burgerlijk Wet-boek, zodat al deze goederen ingevolge voornoemde Vorderingsbeschikking op 22 Mei 1946 Staatseigendom zijn geworden, waardoor appellanten ieder belang hebben verloren bij deze goederen en reeds uit dien hoofde niet-ontvankelijk zullen moeten verklaard worden in hun vordering tot teruggave daarvan;

Overwegende ten overvloede, dat appellante sub 2 bij de mondelinge be-handeling de oorspronkelijke grondslag van haar vordering heeft verlaten en zich heeft beklaagd over de pretenselijk niet-richtige uitvoering ener op 8 Juli 1948 — derhalve na de indiening van het appelrequest — tussen par-tijen gesloten overeenkomst;

dat zij echter — nog geheel afgezien van het feit, dat het N.B.I. en partij Beernink in deze wijziging van haar eis niet hebben toegestemd — aan deze klacht niet heeft verbonden een duidelijke conclusie in de zin van art. 126, lid 4, E 100 — welk voorschrift, als van algemene strekking, eveneens toe-passelijk is op de voor Ons gevoerde appelprocedure —, zodat appellante sub 2 ook op deze grond niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard;

Overwegende, dat appellanten als de in het ongelijk gestelde partijen zullen moeten worden veroordeeld in alle proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep;

Veroordelen appellanten in de proceskosten, tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op f 75.— en aan de zijde van partij Beernink eveneens op f 75.—, een en ander met dien verstande, dat van deze kosten door appellante sub 1 één/derde deel en door appellante sub 2 twee/derde deel zal moeten worden betaald;

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Bij de bekendmaking, onder deze rubriek, van het door de Afdeling Effectenregistratie op 12 April 1951 vastgestelde tarief voor het uitleveren van duplicaat-effecten is verzuimd te vermelden dat dit tarief is gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 17 Mei 1951 no. 93.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 131. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Volledige Afdeling), 2 November 1949.

De tegenwoordige bezitter heeft zijn opdracht weliswaar doen uitvoeren door een lid van de Vereniging voor den Effectenhandel doch dit effectenkantoor heeft daarbij in afwijking van de gebruiken aan een Nederlandse beurs een uitkering van Rebholz ontvangen. Het vermoeden van goede trouw kan derhalve op de tegenwoordige bezitter geen toepassing vinden, zodat de Afdeling had te onderzoeken of er bepaalde gronden zijn om tot zijn goede trouw te besluiten.

Aangezien zijn lasthebber en onderlasthebber niet als verkrijgers te goeder trouw kunnen worden aangemerkt, belet art. 53, 5e lid, dat de goede trouw van de tegenwoordige bezitter wordt aangenomen.

Herstel in de eigendom van de vroegere bezitter.

In de zaak:

K. J. Leeser, requestrant

contra:

G. Komen, Worp 60, Deventer, gerequestreerde.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de aanvraag als bedoeld in art. 45 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten opzichte van 2 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. nos. 38253 en 38840, ingediend door Kurt Johan Leeser, Herman Heyermansweg 16, Amsterdam, met formulier 5/12330, ten behoeve van hemzelf;

Gezien een door de N.V. Effectenkantoor H. Burki, commissionnair in effecten te Deventer afgelegde verwervingsverklaring d.d. 15 Maart 1948 waaruit blijkt, dat de onderhavige effecten door gerequestreerde zijn verkregen d.d. 27 April 1944 tegen een koers van \$ 74 en dat de levering ervan heeft plaats gevonden door het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam;

Overwegende, dat bij verzoekschrift d.d. 29 October 1948 is gesteld, dat het bezit van genoemde effecten voor requestrant op 13 Februari 1942 verloren is gegaan tengevolge van in beslagname door de S.D., Euterpestraat te Amsterdam;

Overwegende, dat gerequestreerde bij verweerschrift d.d. 20 September 1948 heeft gesteld, dat hij de litigieuze effecten heeft gekocht via het Effectenkantoor H. Burki N.V. te Deventer, en dat hij bij deze aankoop te goeder trouw is geweest;

Overwegende, dat bij een onderzoek, ingesteld door de Afdeling Effectenregistratie is gebleken, dat de commanditaire vennootschap onder de firma Rebholz, Bankierskantoor de genoemde effecten op 27 April 1944 heeft verkocht aan het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam door bemidde-

ling van H. C. Rosenberger, met deviezenvergunning No. A 59500 en dat dit effectenkantoor een uitkering van f 37.50 van Rebholz heeft ontvangen;

Overwegende, dat een uitkering als vorenbedoeld in de normale beurs-handel ongebruikelijk is en dat deze uitkering naar de Afdeling meent te mogen aannemen, klaarblijkelijk haar oorzaak vond in de wens om zekere weerstanden tegen het aangaan van transacties als de onderhavige te overwinnen;

Overwegende derhalve, dat de verkrijging door gerequesteerde, hoewel zijn opdracht is uitgevoerd door een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, niet geacht kan worden te zijn een verkrijging in regelmatig beursverkeer, aangezien gerequesteerde zijn opdracht weliswaar heeft doen uitvoeren door een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, doch zulks niet overeenkomstig de gebruiken aan een Nederlandse beurs;

Overwegende, dat derhalve het vermoeden van goede trouw, bedoeld in art. 53, 3e lid, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten aanzien van gerequesteerde geen toepassing kan vinden, zodat onderzocht dient te worden of er bepaalde gronden zijn om tot zijn goede trouw te besluiten;

Overwegende, dat de bepaling van het 5e lid van genoemd artikel, welk lid o.m. inhoudt, dat gemis aan goede trouw bij degene, die middellijk of onmiddellijk in opdracht van een ander een effect heeft verkregen, geldt als gemis aan goede trouw van die ander, belet in het onderhavige geval de goede trouw van gerequesteerde aan te nemen: dat immers het feit, dat deze tussenpersoon, het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam, voormelde uitkering van Rebholz genoot, zonder meer bewijst, dat deze tussenpersoon wist, althans redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat de litigieuze effecten uit Joods bezit stamden, welk feit ingevolge het in art. 32 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bepaalde, medebrengrt, dat zijn goede trouw niet kan worden aangenomen, tenzij het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken tot het aangaan van de onderhavige transactie gehouden zou zijn geweest;

Overwegende, dienaangaande, dat, gelet op het feit van genoemde uitkering, tot gehoudenheid van het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam in deze niet kan worden geconcludeerd en dat derhalve gemis aan goede trouw bij de onderhavige transactie bij het algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam moet geacht worden aanwezig te zijn geweest;

Overwegende, dat de litigieuze effecten aan het Effectenkantoor H. Burki N.V. te Deventer werd geleverd door het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam met deviezenvergunning no. A 59500, welk nummer bij banken en beursfirma's algemeen bekend stond als een ten behoeve van Rebholz afgedwongen vergunningnummer, zodat ook het Effectenkantoor H. Burki N.V. te Deventer uit eigen hoofde de wetenschap heeft bezeten, dat door hem voor zijn cliënt Joods bezit werd gekocht;

Overwegende, dat gerequesteerde, wiens lasthebber en onderlasthebber niet te goeder trouw waren, niet als verkrijger te goeder trouw kan worden aangemerkt, ingevolge het bepaalde bij art. 53, lid 5, 1e volzin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Overwegende, dat ingevolge aan gerequesteerde geen erkenning in de eigendom kan worden verleend, en dat requestrant, ten opzichte van wie voldaan is aan de voorwaarden in art. 54, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, herstel in de eigendom moet worden verleend;

BESLISSENDE:

I. Herstelt requestrant in de eigendom van 2 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. nos. 38253 en 38840.

Enz.

No. 132. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Volledige Afdeling), 1 December 1950.

Verkrijging vindt eerst door levering plaats en de verkrijgende commissiennair moet reeds vóór de verkrijging, n.l. bij de afsluiting der overeenkomst ter beurze door de ontvangst van het beurs-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No 51/53

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27
Februari 1951 (Mrs. Raedt, Mijnsen
en Köster).

Het N.B.I. is gerechtigd de erkenning ener vordering op vijandelijk vermogen te weigeren, ook al staat die vordering privaatrechtelijk vast. Het Besluit Vijandelijk Vermogen strekt tot bescherming van de belangen van de Staat, zoals die door de oorlog en zijn internationale positie zijn bepaald en vindt zijn grondslag veeleer in normen van publiek- en volkenrechtelijke aard dan van privaatrechtelijke aard. Rechten van derden vinden slechts bescherming, indien de belangen van de Staat zich daartegen niet verzetten. Analogie met de bepalingen van de Faillissementswet kan niet zonder voorbehoud worden aanvaard. Aan het N.B.I. is niet voorgeschreven dat het een bestaande vordering moet erkennen, doch alleen is het verplicht een gemotiveerde beslissing te geven omtrent de erkenning. Het N.B.I. is gebonden aan de grenzen zoals deze door tekst en strekking van E 133 zijn bepaald.

Beroep op art. 1177 B.W. faalt, daar het hier niet betreft zuiver privaatrechtelijke verhoudingen en het Besluit E 133 bewust privaatrechtelijke aanspraken ter zijde stelt (art. 23 E 133).

Aanvaarding van verzoekers standpunt zoude meebrengen verhaai van „vreemde” vorderingen op het in Nederland aangetroffen vijandelijk vermogen, hetgeen in strijd is met de strekking van het Besluit en met de internationale verdragsbepalingen (I 332). Art. 3, lid 1, E 133 houdt in een redelijke beperking van de voorrang van de Staat, maar bepaalt niet hoever die beperking in casu dient te gaan.

De ministeriële richtlijnen betreffende de erkenning zijn te beschouwen als een nadere regeling nopens de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen. Ook zonder deze richtlijnen zou de weigering van de erkenning terecht zijn geschied i.v.m. de I.A.R.A.-overeenkomst en de „Accounting Rules”.

Weigering van het N.B.I. tot erken-

ning der ingediende vordering is derhalve terecht geschied, doch de beschikking is, in strijd met art. 28 E 133, volkomen ongemotiveerd.

Beschikking op deze formele grond vernietigd, met vaststelling dat de erkenning terecht is geweigerd.

Zie N.O.R. No. 1763 en R. Nr. 51/7.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
artt. 1, sub 8, 3, 4, 25, 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 9 Januari 1948 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van Adolf Wolff, wonende te New York, gemachtigde eerst Mr. W. Ezechiels en later Mr. A. E. Koefoed te Amsterdam, en het op 12 November 1948 ingekomen schriftelijke antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut.

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter terechtzittingen van 23 December 1948, 13 Februari 1949 en 23 Januari 1951 alsmede op de nader door partijen ingezonden schrifturen en documenten.

Overwegende ten aanzien van de feiten:

dat requestrant per brief d.d. 4 December 1947 bij het Nederlandse Beheersinstituut heeft ingediend een vordering, groot f 63.412,21 ten laste van de Duitse rechtspersoon „Berliner Handels-Gesellschaft” te Berlijn, zulks met het verzoek om aan requestrant voor deze vordering erkenning te verlenen, en om hem, zo nodig, toe te staan, zijn rechten uit te oefenen op f 400.000,— nominaal aandelen N.V. Hollandse Koopmansbank, of op de opbrengst daarvan, welke aandelen, naar aan verzoeker, zoals hij in zijn schrijven stelt, bekend is, vroeger hebben toebehoord aan de Berliner Handels-Gesellschaft, en thans aan de Staat der Nederlanden in eigendom zijn overgegaan.

dat het Nederlandse Beheersinstituut in zijn antwoord op dit schrijven van verzoeker heeft medegedeeld, de vordering van A. Wolff op de Berliner Handels-Gesellschaft niet te kunnen erkennen.

dat tegen deze beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een schrijven van 16 December 1947, door appellant op de gronden, vermeld in zijn inleidend verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingelast dient te worden beschouwd, hoger beroep is ingesteld, met verzoek de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te vernietigen en het door requestrant ingediende verzoek tot erkenning van zijn genoemde vordering op de Berliner Handels-Gesellschaft toe te wijzen, althans het Nederlandse Beheersinstituut te gelasten deze vordering te erkennen, kosten rechtens.

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij haar schriftelijk antwoord, waarvan de inhoud eveneens als hier ingelast dient te worden beschouwd, heeft geconcludeerd tot verwerping van het appél, kosten rechtens.

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij de behandeling der appél-procedure, met intrekking van enige onderdelen van haar verweer, haar standpunt tenslotte vooral heeft gebaseerd op de volgende stellingen:

1. Tengevolge van art. 3 K.B. No. E 133 zijn alle in Nederland aanwezige activa, toebehorende aan Duitsers (hierna kortheidshalve ook aan te duiden als: Duitse activa), van rechtswege in eigendom overgegaan op de Staat, zodat crediteuren daarop geen verder recht van verhaal toekomst.
2. In het K.B. E 133 wordt aan het Beheersinstituut de bevoegdheid toegekend om vorderingen ten laste van de vroegere Duitse activa te erkennen of te voldoen, doch het is volledig aan het beleid van het Nederlandse Beheersinstituut overgelaten om te beslissen in welke gevallen hiertoe dient te worden overgegaan.
3. Met betrekking tot de erkenning van vorderingen als die van verzoeker Wolff zijn bindende regelen gegeven eerst in een besluit d.d. 26 Juli 1948 van de Ministers van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en van Overzeese Gebiedsdelen (Staatscourant 3 Augustus 1948 no. 149) en later in een Besluit d.d. 4 October 1950 (Staatscourant 9 October 1950 no. 196) van de vier eerstgenoemde Ministers en van den Minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen,

waarbij eerstgenoemd Besluit is ingetrokken. Reeds op grond van deze bindende regelen kan niet tot erkenning van de onderhavige vordering worden overgegaan.

4. Verzoeker Wolff is een niet-ingezetene; hij bezit de Amerikaanse nationaliteit. De debiteur, te wiens laste hij een vordering wil erkend zien, te weten de Berliner Handels-Gesellschaft, is een Duitse vennootschap, gevestigd in Duitsland. Verzoekers aanspraken zijn gebaseerd op een in 1926 door hem te Berlijn met de Berliner Handels-Gesellschaft afgesloten pensioen-overeenkomst. De vordering valt dus geheel buiten de Nederlandse rechtsfeer.

Er bestaat geen aanleiding om in deze situatie de buitenlandse crediteur een recht van verhaal toe te kennen op de hier te lande aange troffen activa van den Duitsen debiteur, daar hierdoor zouden worden benadeeld de aanspraken van de Nederlandse Staat tot verhaal van de oorlogsschade op alle in Nederland aangetroffen Duitse activa.

5. Ook afgescheiden van het voorgaande, is het beleid van het Beheersinstituut redelijk te achten, omdat krachtens art. 18 van de door Nederland aanvaarde Verrekening regelen voor Vijandelijk Duits Vermogen bij de toepassing van art. 6a van het verdrag van Parijs van 14 Januari 1946 door Nederland schulden als de onderhavige niet in aftrek mogen worden gebracht. Uit deze Verrekeningsregelen volgt mede, dat het beleid van het Beheersinstituut terzake van erkenning van vorderingen als de onderhavige internationaal als juist wordt aangemerkt.
6. Erkenning van vorderingen van niet-ingezetenen, zoals de onderhavige, zou leiden tot een chaos, daar het niet wel mogelijk is om na te gaan, of dergelijke vorderingen niet tevens in andere landen, alwaar Duitse activa zijn in beslag genomen, zijn erkend of betaald.

dat verzoeker hiertegenover in hoofdzaak het navolgende heeft aangevoerd:

1. Het vermogen, dat ingevolge art. 3 K.B. E 133 op de Staat overgaat, dient te worden opgevat in de zin van het complex van activa en pas-

- siva van den betrokkene, zoals ook blijkt uit de verwijzing in art. 3, lid 1, naar de artt. 25 tot en met 28 van het K.B. E 133.
2. Volgens art. 4 van het K.B. E 133 zijn de Ministers alleen bevoegd tot het stellen van regelen nopens de uitvoering en het toezicht op de naleving van het Besluit E 133. De Ministeriële beschikking d.d. 26 Juli 1948 en 4 Oct. 1950 zijn daarom onverbindend voorzover deze tot gevolg hebben, dat de ministers zouden bepalen welke vorderingen op vijandig vermogen wel en welke niet erkend of betaald zullen worden.
 3. Uit verscheidene bepalingen van het K.B. E 133, met name de artt. 19, 28 en 29, alsmede uit de toelichting op het Besluit volgt, dat het Beheersinstituut verplicht is om overeenkomstig art. 25 E 133 ingediende vorderingen, nadat deze op hun juistheid en rechtmatigheid zijn gecontroleerd, te erkennen.
 4. Het K.B. E 133 maakt geen onderscheid tussen Nederlandse en buitenlandse crediteuren, en het behelst evenmin een uitdrukkelijke uitzondering op het algemene rechtsbeginsel, neergelegd in art. 1177 B.W. Daarom is het erkennen van vorderingen ten laste van vijanden niet te beschouwen als een beleidsvraag, doch als een rechts-eis.
 5. Requestrant is bereid om al hetgeen hij in de Verenigde Staten van de Alien Property Custodian mocht ontvangen te verantwoorden aan het Beheersinstituut en om hetgeen hem boven het bedrag zijner vordering mocht worden uitgekeerd aan het Beheersinstituut over te dragen.
 6. Het hier te lande aanwezige vermogen van de Berliner Handelsgesellschaft is alleen dank zij de inlichtingen van verzoekers raadsman door het Nederlandse Beheersinstituut gevonden.
- Ten aanzien van het recht:*
1. dat de kern van het geschil betreft de vraag, of het Nederlandse Beheersinstituut gerechtigd is de erkenning van de onderhavige vordering op vijandelijk vermogen te weigeren, ook al staat die vordering privaatrechtelijk bezien vast;
 2. dat de Raad deze vraag bevestigend beantwoordt;
 3. dat de Raad hierbij vooropstelt, dat de hoofdstrekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) — althans voor wat betreft het daarin nader omschreven vijandelijk vermogen — deze is, dat al dit vermogen bij wijze van conservatoire maatregel van rechtswege in eigendom overgaat op den Staat (ten behoeve van den Staat wordt genaast), totdat de bestemming van het aldus aan den Staat opgekomen vermogen nader bij de Wet, met inachtneming van de te dezen aanzien in de wapenstilstandsvoorwaarden of vredesverdragen op te nemen bepalingen, zal worden geregeld (art. 3 E 133);
 4. dat daarbij kennelijk de bedoeling heeft voorgezet om bedoeld vermogen te zijner tijd aan te wenden ter verrekening met de schadevorderingen, die de Staat tegen den vijand zal geldend maken;
 5. dat derhalve het Besluit in eerste instantie strekt ter bescherming van de belangen van den Staat zoals die door de oorlog en zijn internationale positie zijn bepaald, en uit dien hoofde veeleer in normen van publiek- en volkenrechtelijke aard dan van privaatrechtelijke aard zijn grondslag vindt;
 6. dat uit het voorgaande voortvloeit, dat de bepalingen van het Besluit, — voor zover deze de rechten van derden regelen —, in geval van twijfel in dien zin moeten worden opgevat en uitgelegd, dat de rechten van derden daarin slechts bescherming vinden, voor zover de besproken belangen van den Staat zich daartegen niet verzetten;
 7. dat zulks ook geldt voor de in de artikelen 25, 27 e.v. van het Besluit vervatte regeling omtrent de erkenning door het Nederlandse Beheersinstituut van vorderingen of aanspraken van derden op vijandelijk vermogen;
 8. dat deze regeling in grove trekken aansluit bij enige bepalingen der Faillissementswet omtrent de erkenning van vorderingen, doch die regeling anderzijds zo onvolledig is en zo gewichtige verschillen met die der Faillissementswet vertoont, dat analogie tussen beide regelin-

- gen niet zonder ernstig voorbehoud kan worden aanvaard;
9. dat in dit verband met name aandacht verdient, dat gemelde regeling van het Besluit Vijandelijk Vermogen — anders dan de Faillissementswet — niet uitsluit, dat de betrokken vorderingen langs andere weg in rechte kunnen worden vastgesteld, zij het ook, dat zij slechts kunnen worden geldend gemaakt met inachtneming van de beperkingen, voortvloeiende uit de artikelen 17 en volgende van het Besluit Vijandelijk Vermogen;
 10. dat voorts in het Besluit Vijandelijk Vermogen een behoorlijk uitgewerkte regeling omtrent de wijze, waarop in geval van betwisting, door het Nederlandse Beheersinstituut of een medecrediteur, het beweerde vorderingsrecht moet worden vastgesteld, alsook omtrent de rechtsgevolgen der erkenning en omtrent tijd en wijze, waarop uitkeringen op de erkende vorderingen zullen plaats hebben ontbreekt;
 11. dat voorts opvalt, dat — anders dan in de Faillissementswet voor den curator is bepaald — aan het Nederlandse Beheersinstituut niet is voorgeschreven om eerst de gegrondheid der ingediende vorderingen te onderzoeken noch ook, dat het Nederlandse Beheersinstituut de ingediende vorderingen moet erkennen of betwisten, doch slechts, dat het Nederlandse Beheersinstituut een gemotiveerde beslissing dient te geven omtrent de erkenning of betwisting, welke tekst ook bestrijkt het geval, dat een ingediende vordering niet erkend wordt om redenen, die los staan van de vraag, of deze al dan niet rechtens vaststaat, immers ook in dat geval een beslissing „omtrent” de erkenning gegeven wordt;
 12. dat de besproken onvolledigheden en afwijkingen van de bepalingen der Faillissementswet alleszins verklaarbaar zijn, gezien in het licht van hetgeen hierboven omtrent de strekking en aard van het Besluit Vijandelijk Vermogen is betoogd, en voorts ook stroken met de in dat Besluit aan het Nederlandse Beheersinstituut toegekende taak, welke, althans in hoofdzaak, niet is gericht op liquidatie van het beslagen vijandelijk vermogen, doch op beheer daarvan in het belang van den Staat;
 13. dat de Raad, gelet op een en ander, tot de gevolgtrekking komt, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij zijn beslissing omtrent de erkenning of betwisting ener ingediende vordering op vijandelijk vermogen mede mag laten gelden voorschriften en/of overwegingen, die geen verband houden met de vraag, of die vordering rechtens vaststaat, mits het Nederlandse Beheersinstituut daarbij blijve binnen de grenzen van de aan hetzelfde opgedragen taak, zoals deze door tekst en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen is bepaald;
 14. dat uit dit laatste reeds volgt, dat er geen sprake van is, dat zoals verzoeker betoogt bij deze opvatting aan het Nederlandse Beheersinstituut een discretionaire bevoegdheid zoude toekomen, nog daargelaten, dat de door het Nederlandse Beheersinstituut inzake de erkenning van vorderingen gegeven beslissingen in appèl bij de Afdeling Rechtspraak steeds ter toetse kunnen komen;
 - 14a. dat ook verzoekers beroep op de gelijksoortigheid der in de artikelen 25 en 26 van het Besluit vervatte regelingen faalt, omdat uit die gelijksoortigheid zonder meer nog niet volgt, dat de ingevolge die beide regelingen door het Nederlandse Beheersinstituut te nemen beslissingen nu ook aan gelijke maatstaven behoren te worden getoetst;
 - 14b. dat dit te minder mag worden aangenomen, nu genoemde artikelen op geheel verschillende onderwerpen betrekking hebben, immers artikel 26 handelt over verzoeken tot vaststelling, dat enig ten onrechte als vijandelijk beschouwd vermogen niet daartoe behoort, en artikel 25 over verzoeken tot erkenning van vorderingen of aanspraken op vijandelijk vermogen, hetwelk als zodanig reeds in eigendom op den Staat is overgegaan;
 15. dat verzoekers raadsman ter ondersteuning van zijn standpunt nog een beroep heeft gedaan op artikel 1177 B.W. bepalende, dat al de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zowel tegenwoordige als toekomstige, voor zijn persoonlijke verbintenissen aansprakelijk

- zijn, daarbij aanvoerende, dat in dit artikel een fundamenteel rechtsbeginsel tot uitdrukking is gebracht, hetwelk in de gehele beschaafde wereld van toepassing is, en hetwelke door het Besluit Vijandelijk Vermogen niet geacht kan worden ter zijde te zijn gesteld, nu zulks niet uitdrukkelijk is bepaald;
16. dat dit betoog echter reeds voldoende weerlegging vindt in hetgeen hiervoor omtrent strekking en karakter van het Besluit Vijandelijk Vermogen is overwogen, waaruit duidelijk blijkt, dat het juist de bedoeling van het Besluit is om de schade-aanspraken, welke de Staat tegen de vijand kan doen gelden, bij voorrang te doen verhalen op het krachtens dat Besluit tot nadere wettelijke regeling in eigendom van den Staat overgegaan Vijandelijk Vermogen, gelijk ook volgt uit artikel 23 van het Besluit;
 17. dat daarmede het beginsel van art. 1177 B.W.— daargelaten of dit, in niet zuiver privaatrechtelijke verhoudingen als door het Besluit bestreken, van zo algemene toepassing is als verzoeker meent — bewust is doorbroken, en de rechter, die de innerlijke waarde der wet niet vermag te beoordelen, daaraan is gebonden;
 18. dat hierdoor overigens aan verzoeker en andere in gelijke positie verkerende crediteuren niet hun vorderingsrecht doch alleen de mogelijkheid van verhaal op het hier te lande aangetroffen vermogen van hun schuldenaars is ontnomen;
 19. dat aanvaarding van verzoekers standpunt er toe zou leiden, dat allerlei geheel buiten de Nederlandse rechtssfeer liggende vorderingen op het hier te lande aangetroffen vijandelijke vermogen zouden kunnen worden verhaald, hetgeen niet alleen onverenigbaar is te achten met de strekking van het Besluit, maar bovendien geheel niet zou passen in het systeem van internationale verrekening van het Verdrag van Parijs en de I.A.R.A.-regels, in welk verband de Raad terloops opmerkt dat ook de omschrijving van het begrip vermogen in artikel 1 sub 8 van het Besluit Vijandelijk Vermogen binnen de grenzen der Nederlandse rechtssfeer is gehouden;
 20. dat verzoeker zich ook nog heeft be-
 - roepen op artikel 3, lid 1, van het Besluit, bepalende, dat het „vijandelijk vermogen” op den Staat overgaat „behoudens het bepaalde in de artikelen 25 tot en met 28 van het Besluit”, waaruit volgens hem zou zijn af te leiden, dat onder vermogen in dat artikel zou zijn te verstaan het „complex van baten en schulden” van een vijandelijke Staat en onderdaan;
 21. dat echter ook dit beroep faalt, daar uit de omschrijving van het begrip vermogen in artikel 1 sub 8 van het Besluit blijkt, dat daaronder slechts vermogensbestanddelen (activa) zijn te verstaan;
 22. dat uit het als voormeld in art. 3, lid 1, gemaakte voorbehoud dan ook niet meer kan worden afgeleid dan dat de Staat zijn verhaalsvoorrang binnen redelijke grenzen heeft willen beperken en daartoe heeft bepaald, dat het ten behoeve van den Staat genaast vermogen wordt ingeperkt, voor zover het Nederlandse Beheersinstituut, overeenkomstig de regelen neergelegd in de artt. 25 tot en met 28 de rechten van derden daarop erkent, doch dit voorbehoud op zich zelf niets zegt omtrent de hier te beantwoorden vraag, hoever die inperking gaat;
 23. dat verzoekers raadsman nog heeft aangevoerd, dat in de artt. 18 en 19 van het Besluit de bescherming is te vinden, welke de Staat behoeft om een geforceerde en ontijdige liquidatie van vijandelijk vermogen als gevolg van daarop door crediteuren uitgeoefend verhaal te voorkomen, en dat alleen daarbij beleidsoverwegingen te pas kunnen komen, en hieruit een argument wil putten voor zijn stelling, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij de erkenning van vorderingen overeenkomstig de artt. 25 e.v. van het Besluit dergelijke overwegingen niet mag doen gelden;
 24. dat ook dit betoog den Raad niet overtuigend voorkomt;
 25. dat toch, ook wanneer het Nederlandse Beheersinstituut bij zijn beslissing omtrent de erkenning van vorderingen overwegingen van niet privaatrechtelijke aard mag laten gelden, de regeling van de artt. 18 en 19 van het Besluit, volgens welke, zolang het beheer duurt, — dat wil bij vijandelijk vermogen in het al-

- gemeen zeggen tot de totstandkoming der bij artikel 3. lid 4, in het uitzicht gesteld nadere wettelijke regeling — de mogelijkheid van verhaal afhankelijk is gesteld van een toestemming van het Nederlandse Beheersinstituut, volledig haar betekenis blijft behouden;
26. dat ook in dit geval door die regeling voorkomen wordt, dat het door het Nederlandse Beheersinstituut over het vijandelijk vermogen gevoerde beheer ontijdig of op ongewenste wijze door rechtsmaatregelen van hen, die op dit vermogen verhaal trachten te zoeken, kan worden doorkruist;
 27. dat toch, bij gebreke van genoemde artikelen en van een voldoende regeling omtrent de liquidatie van het vijandelijk vermogen en van de wijze van voldoening der op dat vermogen door het Nederlandse Beheersinstituut erkende vorderingen, het Nederlandse Beheersinstituut anders in zijn beheerstaak ernstig gehinderd zou kunnen worden door rechtsmaatregelen van derden en zelfs zou kunnen worden gedwongen om tot uitbetaling van de door dat Instituut op dat vermogen erkende vorderingen over te gaan op een tijdstip, waarop het Nederlandse Beheersinstituut nog niet kan overzien, in hoeverre het beslagen vermogen dit toelaat, dan wel zulks om andere redenen voorlopig ongewenst is te achten;
 28. dat ook niet valt in te zien, waarom — zoals verzoeker meent — de regeling van de artikelen 13 e.v. van het Besluit overbodig zou zijn, indien het Nederlandse Beheersinstituut de erkenning van vorderingen van overwegingen van niet-privaatrechtelijke aard mag laten afhangen;
 29. dat hierna nog moet worden beantwoord de vraag, of het Nederlandse Beheersinstituut in het onderhavige geval zijn taak op juiste wijze heeft uitgeoefend door de erkenning van verzoekers vordering te weigeren;
 30. dat de Raad ook deze vraag bevestigend beantwoordt;
 31. dat tussen partijen onbetwist is, dat de onderwerpelijke vordering van verzoeker is ontstaan buiten de Nederlandse rechtssfeer;
 32. dat zodanige vordering volgens artikel II sub B sub b van het Ministerieel Besluit van 4 October 1950 (Ned. Staatscourant 9 October 1950) niet erkend wordt;
 33. dat verzoeker dit Ministerieel Besluit echter onverbindend acht, omdat de Ministers volgens artikel 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen slechts regelen mogen geven nopens de uitvoering en het toezicht op de naleving van het bij of krachtens dat Besluit bepaalde, met inachtneming van de bij dat Besluit gestelde bepalingen, waaronder volgens verzoeker niet kan vallen het geven van bindende regels omtrent de erkenning van vorderingen, welke aan het Nederlandse Beheersinstituut is voorbehouden;
 34. dat de Raad echter verzoeker ook hierin niet kan volgen;
 35. dat verzoeker hierbij kennelijk uitgaat van zijn hiervoor onjuist geoordeeld standpunt, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij zijn beslissing omtrent de erkenning van vorderingen op vijandelijk vermogen slechts privaatrechtelijke overwegingen mag laten gelden;
 36. dat, wanneer nu — zoals in casu — de Ministers hebben bepaald, dat zekere groepen van vorderingen, zulks kennelijk met het oog op de belangen van den Staat, die in het Besluit Vijandelijk Vermogen bescherming vinden niet voor erkenning in aanmerking komen, dit te beschouwen is als een regeling nopens de uitvoering van het bij dat Besluit bepaalde met inachtneming van de bij dat Besluit gestelde bepalingen;
 37. dat immers de Ministers daarmede slechts geven een nadere regeling omtrent de door het Nederlandse Beheersinstituut namens den Staat bij de erkenning van vorderingen te volgen gedragslijn, welke zonder meer niet in strijd is te achten met strekking en systeem van het Besluit Vijandelijk Vermogen;
 38. dat de Raad ook onder gelding van het inmiddels ingetrokken Ministerieel Besluit van 26 Juli 1948 (Ned. Staatscourant d.d. 3 Augustus 1948 no. 149) tot de slotsom zou komen, dat verzoekers vordering niet voor erkenning in aanmerking komt;
 39. dat toch tussen partijen vaststaat,

dat de vordering van verzoeker is een vordering als bedoeld in het Ministeriële Besluit van 26 Juli 1948 (Ned. Staatscourant d.d. 3 Augustus 1948 no. 149), te weten een vordering ten laste van vijandelijk vermogen, waarmede de Nederlandse Regering bij de Inter-Allied Reparation Agency (I.A.R.A.) ingevolge Deel I art. 1 F van de Parijse overeenkomst en de door de I.A.R.A. vastgestelde „Accounting Rules” (Verrekeningsregelen) zal worden belast (zogenaamde niet-aftrekbare vordering);

40. dat zodanige vordering volgens genoemd Ministerieel Besluit niet wordt erkend, tenzij in bijzondere gevallen de Afdeling Beheer, Voorziening voor Afwezigen en Rechtspersonen van den Raad voor het Rechtsherstel op voordracht van het Beheersinstituut tot de erkenning toestemming geeft;
41. dat ook dit Besluit op gelijke gronden als hiervoor overwogen ten aanzien van het Besluit van 4 October 1950 als een bindende uitvoeringsregeling is te beschouwen;
42. dat gemeld Ministerieel Besluit van 26 Juli 1948 het karakter van bindende uitvoeringsregeling ook niet verliest, doordat daarin is bepaald, dat in bijzondere gevallen de Afdeling Beheer, Voorziening voor Afwezigen en Rechtspersonen van den Raad voor het Rechtsherstel op voordracht van het Beheersinstituut tot de erkenning toestemming kan geven, daar deze bepaling blijkens haar uitzonderingskarakter geenszins beoogt om bij wijze van algemene regeling voor de betrokken vorderingen een soort tussenprocedure in te schakelen buiten het Nederlandse Beheersinstituut om, doch alleen om de gestrengheid van het verbod tot erkenning van niet-aftrekbare vorderingen enigermate te temperen door voor bijzondere gevallen onder zekere waarborgen, namelijk voordracht van het Nederlandse Beheersinstituut en toestemming van de Afdeling Beheer, een uitzondering toe te laten;
43. dat bovendien het Ministerieel Besluit de vraag of een dergelijk bijzonder geval aanwezig is geenszins ter uitsluitende beoordeling van het Beheersinstituut of de Afdeling Beheer brengt, daar zowel tegen een

weigering van het Beheersinstituut tot het doen van de voordracht als tegen het niet verlenen van toestemming door de Afdeling Beheer, Voorziening voor Afwezigen en Rechtspersonen, resp. krachtens art. 43 K.B. E 133 en art. 18 K.B. E 100 hoger beroep openstaat bij de Afdeling Rechtspraak;

44. dat op al deze gronden het Nederlandse Beheersinstituut terecht heeft geweigerd verzoekers vordering te erkennen;
45. dat het Nederlandse Beheersinstituut echter ten onrechte in strijd met het desbetreffende voorschrift van art. 28 van het Besluit Vijandelijk Vermogen de erkenning zonder opgave van redenen, dus geheel ongemotiveerd, heeft geweigerd;
46. dat de Raad hierin aanleiding vindt om de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut op deze formele grond te vernietigen en tevens om de kosten van het geding tussen partijen te compenseren, daar het Nederlandse Beheersinstituut door het geven van een geheel ongemotiveerde beslissing het onderhavige beroep, ook al is dit ongegrond gebleken, heeft uitgelokt.

Rechtdoende:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep, op voormelde formele grond.

En opnieuw rechtdoende in hoger beroep:

Verstaat, dat het Beheersinstituut terecht geweigerd heeft verzoekers vordering te erkennen.

Compenseert de proceskosten tussen partijen in diër voege, dat iedere partij haar eigen kosten drage.

No. 51/54

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
7 Maart 1951 (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Onder beschikkingen en handelingen van art. 43 E 133 zijn alleen te verstaan de zodanige, welke het N.B.I. neemt of doet krachtens een aan het Besluit E 133 ontleende bevoegdheid, dan wel als beheerder van een ingevolge dat Besluit beheerd vermogen.

Daaronder vallen geen geschillen, gerezen nopens de aansprakelijkheid van het N.B.I., ter zake van het gevoerde beheer, welke geschillen uitsluitend staan ter beoordeling van de gewone rechter.

Een bestuurder handelt krachtens eigen bevoegdheid en van enige beschikking of handeling van het N.B.I., waartegen beroep zou open staan, ter zake van een handeling van de bestuurder kan geen sprake zijn.

Requestranten niet ontvankelijk verklaard in hun verzoek.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van:

1. Hermanus Cornelis van der Waarden, directeur ener N.V., ten deze handelende in privé, wonende te Tilburg,

2. de N.V. Stadsschouwburg, ten deze vertegenwoordigd door H. C. van der Waarden voornoemd, gevestigd te Tilburg,

ingediend door de gemachtigde Mr. J. H. de Pont, advocaat en procureur te Amsterdam, strekkende tot vernietiging van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in diens schrijven van 16 Mei 1949, en waarbij voorts wordt verzocht te verstaan, dat het Nederlandse Beheersinstituut aansprakelijk is voor de door requestranten, althans requestrant sub 1, geleden en nog te lijden schade als gevolg van het niet continueren van een huurovereenkomst als in het verzoekschrift nader omschreven en het Nederlandse Beheersinstituut te veroordelen tot vergoeding dier schade nader op te maken bij staat en te vereffenen als volgens de wet, alles met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van deze procedure;

Gezien ook het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, alsmede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen in hare nadere toelichting ter zitting van de Raad, requestranten bij monde van hun gemachtigde en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. E. van Haersma Buma, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat tussen partijen

vaststaat, dat requestrant sub 1 na de bevrijding van het Zuiden des lands van zijn vrijheid beroofd is geweest krachtens het Tribunaalbesluit, en zijn vermogen dientengevolge van rechtswege onder beheer heeft gestaan van het Nederlandse Beheersinstituut, alsmede dat hij van rechtswege was geschorst in zijn functie van bestuurder van requestrante sub 2, welke schorsing thans is opgeheven; dat door het Nederlandse Beheersinstituut tot *beheerder* over het vermogen van requestrant sub 1 en tot *bestuurder* van requestrante sub 2 is benoemd H. F. van Dulleman, accountant te Tilburg, die deze beide functies heeft waargenomen van 19 December 1944 tot 12 Maart 1949; dat blijkens een zich in copie bij de stukken bevindende huurovereenkomst d.d. 31 December 1940 gesloten tussen de Wed. H. A. M. J. van Kemenade-Sals als verhuurster en requestrant sub 1, daarbij optredende als Directeur van requestrante sub 2 en voor zich in privé, als huurster een complex percelen gelegen aan de Heuvel 105 te Tilburg is verhuurd voor de tijd van 5 jaren en mitsdien eindigende 31 December 1945, onder meer onder beding dat huurster zich bereid verklaarde en verplichtte tot een verdere huur van 5 jaren onder dezelfde voorwaarden en tegen dezelfde prijs voor het geval de huurprijzen omstreeks 1 Januari 1946 vrijwel gelijk zouden zijn gebleven aan die van 1 Januari 1941, terwijl mocht dit niet het geval zijn over de huurprijs nader overleg zou worden gepleegd, alles met een voorkeursrecht ten behoeve van huurster boven andere gegadigden als in de overeenkomst nader aangegeven, terwijl aan de verhuurster het recht wordt toegekend dit voorkeursrecht af te kopen met een bedrag van resp. f 7500,— of f 10.000,— alnaar gelang van de bestemming die bij verhuur aan anderen, aan de gebouwen zal worden gegeven; dat verhuurster bij gebruikmaking van haar afkooprecht, daarvan minstens 6 maanden voor de afloop van de huurtermijn schriftelijk kennis dient te geven aan huurster onder gelijktijdige aanbieding van het door haar terzake verschuldigde; dat voorts vaststaat, dat van Dulleman q.q. de overeenkomst niet heeft gecontinueerd per 1 Januari 1946 en van verhuurster eerst enige tijd later een bedrag van f 10.000,— heeft ontvangen; dat requestranten thans betogen, dat van Dulleman nalatig is geweest, immers

het gehuurde had kunnen behouden voor requestanten door tijdig van het uit de overeenkomst voortvloeiend recht tot continueren gebruik te maken, hetgeen verhuurster niet had kunnen weigeren op grond dat haar slechts in geval van stijging der huurprijzen per 1 Januari 1946 een afkooprecht zou toekomen, en van stijging geen sprake is geweest in verband met de prijs-beheersingsvoorschriften; dat het Nederlandse Beheersinstituut, blijkens de bij het verzoekschrift overgelegde correspondentie betreffende de schadeclaim van requestanten — na aanstonds alle aansprakelijkheid voor hetgeen van Dulleman als bestuurder van requestrante sub 2 heeft verricht op hieronder nader te bespreken gronden te hebben afgewezen — verder heeft betoogd, dat, gelet op de bewoordingen van de huurovereenkomst en speciaal gelet op artikel 14, moet worden aangenomen, dat requestant sub 1 ten deze niet als huurder doch slechts als borg is opgetreden en ware dit anders, dan toch in ieder geval verhuurster, die tijdig en wel bij schrijven van 30 Juni 1945 daarvan kennis gaf aan van Dulleman q.q., onder alle omstandigheden en onafhankelijk van de stijging der huurprijzen, het recht van afkoop kon uitoefenen op grond van de bepalingen der overeenkomst; dat derhalve het Nederlandse Beheersinstituut uiteindelijk ook voor hetgeen door van Dulleman als beheerder over het vermogen van requestant sub 1 werd verricht alle aansprakelijkheid van de hand wijst;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het verzoek van requestanten strekt tot vernietiging van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, welke naar de mening van requestanten zou zijn verval in het schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 16 Mei 1949, alsmede om na vernietiging te willen verstaan, dat het Nederlandse Beheersinstituut aansprakelijk is voor de door requestanten, althans door requestant sub 1, geleden en nog te lijden schade als gevolg van het niet continueren door van Dulleman q.q. van de onder de feiten weergegeven overeenkomst van huur en verhuur;

Overwegende, dat, nu gelijk vaststaat van Dulleman door het Nederlandse Beheersinstituut werd benoemd in twee qualiteiten, te weten beheerder

over het vermogen van requestant sub 1 en bestuurder van requestrante sub 2, allereerst zal dienen te worden nagegaan of in zoverre de gestie van van Dulleman naar verschillende maatstaf moet worden beoordeeld;

Overwegende hieromtrent, dat door de benoeming tot bestuurder van requestrante sub 2 op grond van het bepaalde bij artikel 99 van het Besluit E 100, van Dulleman orgaan werd van en in dienst is getreden van requestrante sub 2, al hetgeen met zich brengt dat het Nederlandse Beheersinstituut als staande buiten de bestuursverhoudingen en niet gerechtigd zijnde in het bestuur in te grijpen, nimmer aansprakelijk zal kunnen worden gesteld voor hetgeen van Dulleman in die functie heeft verricht;

Overwegende, dat dan ook moet worden aangenomen, dat de bestuurder handelt krachtens eigen bevoegdheid en slechts ter verantwoording zal kunnen worden geroepen door de Algemene Vergadering van aandeelhouders, en van enige beschikking of handeling van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan hoger beroep zou openstaan, geen sprake kan zijn ten opzichte van die bestuurder;

Overwegende, dat op grond van het hoger overwogene requestrante sub 2 in haar verzoek niet zal kunnen worden ontvangen;

Overwegende alsnu ten aanzien van het verzoek van requestant sub 1, over wiens vermogen van Dulleman werd benoemd tot beheerder, dat krachtens het bepaalde bij artikel 43 van Besluit E 133 aan belanghebbenden beroep open staat bij de Afdeling Rechtspraak van alle beschikkingen, handelingen, besluiten, beslissingen, uitspraken en weigeringen tot het nemen of doen daarvan van het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat onder vorengenoemde beschikkingen en verdere handelingen van het Nederlandse Beheersinstituut zijn te verstaan de zodanige, welke het Nederlandse Beheersinstituut neemt of doet krachtens een hem uitdrukkelijk krachtens het Besluit E 133 toegekende bevoegdheid dan wel in hoedanigheid van beheerder van een ingevolge dat Besluit beheerd vermogen, en daaronder niet kunnen worden begrepen geschillen tussen het Nederlandse Beheersinstituut en belanghebbenden, gerezen nopens de aansprakelijkheid van het Nederlandse Beheersinstituut terzake van het gevoerde be-

heer, welke geschillen uitsluitend staan ter beoordeling van de gewone rechter;

Overwegende, dat blijkens de inhoud van het schrijven van 16 Mei 1949, het Nederlandse Beheersinstituut te kennen geeft geen aansprakelijkheid te kunnen aanvaarden voor de door requestrant sub 1 gewraakte handelingen van de aangestelde beheerder van Dullemen, en zulks op grond van de interpretatie die het Nederlandse Beheersinstituut geeft aan de huurovereenkomst, uit het niet continueren, waarvan volgens requestrant sub 1 de schade zou zijn ontstatan;

Overwegende, dat in casu van enige beschikking of verdere handeling als bedoeld in artikel 43 van Besluit E 133 niet kan worden gesproken en het Nederlandse Beheersinstituut zich in zijn schrijven van 16 Mei 1949 slechts uitslaat over het door hem in een eventueel door de wederpartij voor de bevoegde rechter aan te brengen geding in te nemen standpunt, en daaraan niet vermag af te doen dat het Nederlandse Beheersinstituut zelf zijn besluit voor hoger beroep vatbaar zou achten;

Overwegende, dat derhalve nu ook requestrant sub 1 niet in zijn verzoek kan worden ontvangen, al hetgeen partijen over de zaak ten gronde hebben aangevoerd buiten beschouwing kan blijven en recht kan worden gedaan in voege als na te melden:

RECHTDOENDE:

Verklaart requestranten niet-ontvankelijk in hun verzoek;

Veroordeelt requestranten in de kosten van deze procedure aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 100,—.

No. 51/55

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 12 September 1950 (Mrs. Scholten, van Walsem en Buddingh de Voogt).

De koper van een Joods onroerend goed is overeenkomstig art. 1531 B.W. gehouden tot vrijwaring van zijn opvolger in de eigendom, tenzij bij de koop bedongen is, dat hij tot geen vrijwaring zal gehouden zijn. In het onderhavige geval was juist het tegendeel bedongen, zodat de vrijwaringsplicht vaststaat.

De hypotheekbank kan zich niet op goede trouw beroepen; de hypotheecaire inschrijving dient te worden geroeyerd, terwijl alleen een persoonlijke vordering overblijft.

De gedeposedeerde is alleen gebaat door de aflossing van de hypotheecaire vordering door de koper, zodat aan deze en niet aan de Landelijke de „baat” ten goede dient te komen. Daar deze „baat” niet aan de Landelijke toekomt heeft zij nog minder recht op enige meerdere zekerheid tot integrale betaling daarvan.

Koopovereenkomst en hypotheecaire inschrijving vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de notaris-bemiddelaar ter afdoening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 113a e.v.; art. 1351 B.W.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 26 Augustus 1948 ontvangen verzoekschrift van:

1. *Meester Berta Austeicz*, advocate en procureur, wonende te Rotterdam, in haar hoedanigheid van bewindvoester over de afwezigen *Sara Bosman*, echtgenote van Salomon Cohen, en *Salomon Cohen* voornoemd, en
2. de Stichting C.A.B.A., Commissie van Advies en Beheer voor Afwezigen van het Nederlandse Beheersinstituut voor Rotterdam en Omstreken, gevestigd te Rotterdam, in haar hoedanigheid van bewindvoester over de afwezigen *Mathilde Bosman*, echtgenote van Meyer Koetser, en *Meyer Koetser* voornoemd, verzoekers;

Gezien het op 22 Maart 1949 ontvangen verweerschrift van *Jan Huis in 't Veld*, wonende te Rotterdam, gerequestreerde, gemachtigde *Mr. G. de Bakker*, advocaat en procureur aldaar, voorts het op 5 Mei 1949 ontvangen verweerschrift van *Christiaan Kater*, wonende te Rotterdam, medegerequestreerde, gemachtigde *Mr. W. Noordijk*, eveneens advocaat en procureur aldaar, en verder het op 29 Maart 1949 ontvangen verweerschrift van de naamloze vennootschap *Landelijke Hypotheekbank N.V.*, gevestigd te 's-Gravenhage, hierna te noemen „de Landelijke”, gemachtigde *Mr. A. F. van Manen*, advocaat en procureur te 's-Gravenhage en mede-beheerder van de Landelijke;

Gezien een op 11 Februari 1950 ontvangen schriftelijk bericht van P. Bos,

notaris te Rotterdam, waarbij deze aan de Raad en partijen mededeelt: dat blijkens inschrijving in de registers van de Burgerlijke Stand te Rotterdam Sara Bosman en haar echtgenoot Salomon Cohen, beiden in de aanvang dezes genoemd, uiterlijk eind Januari 1944 te Auschwitz (Polen) zijn overleden, dat hun enige erfgename is hun dochter *Henriëtte Hans Cohen*, echtgenote van Henri Gottfried, met wie zij buiten gemeenschap van goederen is gehuwd, wonende te Joeuf (Meurthe et Mosel, Frankrijk), dat deze enige erfgename, bijgestaan door haar voornoemde echtgenoot, als procespartij wenst te treden in de plaats van Mr. B. Austeiczner in haar voornoemde hoedanigheid, en dat zy hem (P. Bos) heeft aangewezen tot gemachtigde in deze zaak;

Gezien de overige stukken van het geding, waaronder:

1. een proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 30 Juni 1948, opgemaakt door P. Schaberg, notaris te Schiedam, betreffende rechtsherstel ten aanzien van het pand en erf te Schiedam aan de Hoogstraat nr. 28, kadastraal bekend gemeente Schiedam, Sectie B nummer 1945, groot 73 centiare;
2. een advies, ongedateerd, van Mr. J. G. Middendorp, gedelegeerde te Rotterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gehoord de oorspronkelijke verzoekster sub 1 in persoon en de gerquestreerden bij monde van hun onderscheidene gemachtigden;

TEN AANZIEN DER FEITEN:

Overwegende, dat de verzoekster sub 2 en de gerquestreerden geen bezwaar hebben gemaakt tegen vervanging van de oorspronkelijke verzoekster sub 1 in voege als hiervoren vermeld, weshalve ook de Raad daartegen geen bezwaar maakt en die wijziging toelaat;

Overwegende, dat ten processe vaststaat:

dat op 22 November 1941 te Rotterdam is overleden Joseph Meyer Bosman, als enige erfgenamen nalatende zijn twee dochters, Sara Bosman, echtgenote van Salomon Cohen, en Mathilde Bosman, echtgenote van Meyer Koetser, die, van Joodse bloede, allen

door de vijandelijke bezetter zijn gedeporteerd;

dat Sara Bosman en haar echtgenoot uiterlijk einde Januari 1944 te Auschwitz (Polen) zijn overleden, als enige erfgename nalatende hun dochter Henriëtte Hans Cohen, echtgenote van Henri Gottfried, met wie zij buiten gemeenschap van goederen is gehuwd, beiden wonende te Joeuf (Meurthe et Mosel, Frankrijk), welke Henriëtte Hans Cohen, bijgestaan door haar voornoemde echtgenoot, als procespartij is getreden in de plaats van haar ouders als verzoekster sub 1;

dat wijlen Joseph Meyer Bosman in leven was eigenaar van het pand en erf te Schiedam aan de Hoogstraat nr. 28, kadastraal bekend gemeente Schiedam Sectie B nummer 1945, groot 73 centiare, welk pand door erfopvolging is overgegaan op zijn voornoemde erfgenamen Sara Bosman en Mathilde Bosman, en na het overlijden van de eerste voor het deel van deze op haar voornoemde dochter en enige erfgename Henriëtte Hans Cohen;

dat blijkens akte van 12 Augustus 1943, verleden voor notaris Mr. I. van der Waal te Rotterdam, diezelfde dag overgeschreven ten hypotheekkantore aldaar in deel 2700 nummer 86, bedoeld onroerend goed ingevolge de verordening van de toenmalige Duitse Rijkscommissaris Nr. 154 1941, betreffende het Joodse grond- en huizenbezit, door de A.N.B.O. (Nederlandsche Administratie van Onroerende Goederen, Niederländische Grundstücksverwaltung) is verkocht en overgedragen aan Huis in 't Veld voor de koopsom van f 10.500.—, overdrachtskosten voor rekening van de koper;

dat het goed was bezwaard met een eerste hypotheek voor een schuldvordering ten laste van voornoemde erflater, ten tijde van de verkoop met rente per resto bedragende f 5.558.63, welke schuldvordering Huis in 't Veld bij de koop heeft afgelost, waarna hij de koopsom, met verrekening van genoemd bedrag en van de roeiementskosten en de lopende zakelijke lasten per saldo belopende f 4.860.98, op naam en rekening van Bosman heeft gestort bij de N.A.G.U. (Niederländische Aktiengesellschaft für Abwicklung von Unternehmen), die zegt f 4.869.22 te hebben ontvangen en daarvan een bedrag van f 3.813.56 te hebben overgemaakt aan de Bank voor Nederlandse Arbeid;

dat blijktens akte van dezelfde 12 Augustus 1943, eveneens verleden voor notaris I. van der Waal te Rotterdam, diezelfde dag overgeschreven ten hypotheekkantore aldaar in deel 2700 nummer 87, het onroerend goed door Huis in 't Veld is verkocht en overgedragen aan Kater voor de koopsom van f 14.000.—, onder beding, dat de overdrachtskosten kwamen voor rekening van de verkoper, behoudens een bedrag van f 75.—, dat ten laste kwam van de koper, als gevolg van welk een en ander Huis in 't Veld per saldo als winst heeft ontvangen f 4.746.40;

dat in de akte van overdracht door Huis in 't Veld aan Kater is opgenomen het gebruikelijke vrijwaringsbeding, luidende:

„Het verkochte wordt overgedragen vrij van hypotheeken, hypothecaire inschrijvingen en beslagen, overigens onder vrijwaring als naar de wet.”;

dat blijktens akte van 8 November 1943, verleden voor notaris P. Bos te Rotterdam, voor zover na te melden hypotheek betreft op dezelfde dag ingeschreven ten hypotheekkantore aldaar in deel 1759 nummer 77, aan Kater een hypothecaire lening, groot f 6.000.—; is verstrékt door de N.V. Dordrechtse Hypotheekbank te Dordrecht, te wier behoefte het goed is bezwaard met een eerste hypotheek, en vervolgens blijktens onderhandse akte van cessie d.d. 7 Maart 1944 door genoemde hypotheekbank haar vordering met hypotheek is verkocht en overgedragen aan de Landelijke;

Overwegende, dat verzoekers met betrekking tot voormeld onroerend goed aan de Afdeling Onroerende Goederen rechtsherstel hebben verzocht en notaris P. Schaberg te Schiedam, als gemachtigde van genoemde Afdeling, heeft getracht een minnelijke regeling tot stand te brengen, doch daarbij zwarigheden zijn ontstaan, waarvan die notaris het in de aanvang dezes vermelde proces-verbaal van zwarigheden d.d. 30 Juni 1948 heeft opge maakt;

Overwegende, dat blijktens dat proces-verbaal van zwarigheden de verzoekers vorderen: dat het onroerend goed vrij en onbezwaard te hunnen name worde gesteld, met nietigverklaring, voor zoveel nodig; van de beide voormelde verkopen, en dat de door de nieuwe eigenaars genoten re-

venüen te hunnen gunste komen, alles met dezen verstande, dat verzoekers gehouden zullen zijn te voldoen, hetgeen is betaald tot aflossing van de indertijd op het goed rustende hypothecaire schuldvordering;

dat Huis in 't Veld heeft verklaard, dat hij Kater duidelijk heeft gewezen op het feit, dat hij het onroerend goed niet had gekocht van de eigenaren zelf, doch door bemiddeling van de A.N.B.O., en het Joods onroerend goed betrof, zodat er geen reden is, dat hij Kater zou moeten schadeloos stellen, en dat hij zich niet bewust is geweest van de draagwijdte van de vrijwaringsclausule in de akte, waarbij hij het goed aan Kater verkocht, doch bereid is Kater tegemoet te komen met een bedrag van f 500.—;

dat Kater daarop heeft te kennen gegeven, dat hij zich niet meer herinnert, dat Huis in 't Veld van Joods onroerend goed heeft gesproken, maar dat in de akte, waarbij hij het onroerend goed heeft gekocht, uitdrukkelijk is vermeld, dat de verkoper hem moet vrijwaren voor de eigendom, en hij dus geen genoegen kan nemen met een gering bedrag van f 500.—, daar zijn schade zeer aanzienlijk groter is, en hij alleen bereid is tot minnelijk rechtsherstel mede te werken, indien hij door Huis in 't Veld behoorlijk wordt schadeloos gesteld;

dat de Landelijke heeft verklaard bereid te zijn aan het tot stand brengen van een minnelijke regeling tot rechtsherstel mede te werken en daarbij roeiement van de te haren behoefte op het pand rustende hypothecaire inschrijving te verlenen, mits:

a. de aan de verzoekers opgekomen „baat” in mindering, casu quo ter voldoening, van de voormelde vordering van haar (Landelijke) op Kater zal strekken;

b. ingeval de sub a bedoelde „baat” niet toereikend zou zijn voor integrale betaling van haar voormelde vordering, tot meerdere zekerheid voor de voldoening van haar restant-vordering aan haar (Landelijke) worde gecedeerd:

1. door de verzoekers: de rechten en rechtsoverdrachten, welke zij ter zake van de verkoop van het goed door de A.N.B.O. zouden kunnen doen gelden jegens de V.V.R.A. (Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt), de

Bank voor Nederlandsche Arbeid of enige andere vijandelijke instelling wegens het in ontvangst nemen van het saldo-koopsom;

2. door Huis in 't Veld: de rechten en rechtsvorderingen, welke hij ter zake van de onrechtmatige verkoop van het goed door de A.N.B.O. tegen deze of enige andere vijandelijke instelling zou kunnen doen gelden, alsmede de rechten en rechtsvorderingen, welke hij zou kunnen geldend maken jegens de Staat der Nederlanden tot restitutie van geheven registratierechten;
3. door Kater: de rechten en rechtsvorderingen, welke hij ter zake van de nietige verkoop van het goed door Huis in 't Veld tegen deze uit hoofde van de vrijwaring tegen uitwinning dan wel zal verkrijgen krachtens vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel, alsmede de rechten en rechtsvorderingen, welke hij zou kunnen doen gelden jegens de Staat der Nederlanden tot restitutie van de bij laatstbedoelde eigendomsoverdracht geheven registratierechten;

dat tenslotte Hendrik Stravers, Hoofd van het Bureau Bijzondere Beheren van het Nederlandse Beheersinstituut, wonende te Doorn, in zijn hoedanigheid van Bestuurder van de A.N.B.O., heeft verklaard, dat door de A.N.B.O. van voormeld bedrag van f 4.869.22 (het door Huis in 't Veld betaalde saldo-koopsom) een bedrag van f 3.813.56 werd overgemaakt aan de Bank voor Nederlandsche Arbeid, zodat zij (A.N.B.O.) zich schuldig erkent voor een bedrag van f 1.056.66, zonder zich echter uit te spreken, aan wie zij dit bedrag schuldig is, en voor het overige zich refereert aan het oordeel van de Afdeling Rechtspraak van de Raad;

Overwegende, dat partijen onderscheidenlijk bij haar in de aanvang dezes vermeld verzoekschrift en vermelde verweerschriften aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad hebben te kennen gegeven:

de *verzoekers*: dat de Afdeling Rechtspraak uitspraak zal doen in het geschil nader omschreven in het proces-verbaal van zwaarigheden;

Huis in 't Veld: dat hij zich refereert aan 's Raads oordeel ten aanzien van het door de verzoekers gevorderde rechtsherstel, doch de Raad in ieder geval bepale, dat hij ten aanzien van het onderhavige geschil niet tot vrijwaring gehouden is, zulks om de redenen, waarop, voor zoveel nodig, hieronder zal worden teruggekomen, en dat hij aanbiedt zijn stellingen door getuigen te bewijzen; kosten rechtens;

Kater: dat hij zich refereert aan het oordeel van de Raad, onder mededeling, dat hij zich zijnerzijds refereert aan het oordeel van de gedelegeerde Mr. G. J. Middendorp, en dat hij overlegt een exploitatie-overzicht betreffende het onderhavige pand;
de Landelijke:

- a. dat zij zich refereert aan het oordeel van de Raad in het geschil tussen Huis in 't Veld en Kater;
- b. ingeval van toewijzing van het door verzoekers gevorderde rechtsherstel: dat worde toegewezen het door haar (Landelijke) blijkens voormeld proces-verbaal van zwaarigheden sub a en eventueel sub b 1, 2 en 3 gevorderde, kosten rechtens;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

1. *met betrekking tot de verzoekers*:

Overwegende, dat de koopovereenkomst van 12 Augustus 1943 betreffende het onderhavige onroerend goed aan de Hoogstraat nr. 28 te Schiedam tussen de A.N.B.O. en Huis in 't Veld is tot stand gekomen op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, en de koopovereenkomst van dezelfde datum tussen Huis in 't Veld en Kater is gesloten, terwijl die beide partijen wisten, althans redelijkerwijze hadden behoren te vermoeden, dat het onroerend goed voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100;

Overwegende, dat mitsdien, nu van het tegendeel niet blijkt, het achterwege laten van het ingrijpen, bedoeld in artikel 23 van genoemd Besluit, in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware, zodat de twee koopovereenkomsten en daarop gevolgde overdrachten moeten worden nietig verklaard, terwijl hetzelfde geldt voor de op 8 November 1943 ten

behoefte van de Dordrechtsche Hypotheekbank op het onroerend goed gevestigde eerste hypotheek, wyl de verzoekers het recht hebben het goed vrij en onbezwaard terug te ontvangen en ook genoemde hypotheekbank en mitsdien ook haar rechtverkrigster de Landelijke zich niet op goede trouw kunnen beroepen;

Overwegende, dat bij het rechtsherstel in voormelder voege is in aanmerking te nemen, enerzijds dat wijlen Joseph Meyer Bosman bij de verkoop van zijn onroerend goed heeft ontvangen tegenprestaties in de zin van artikel 27, lid 5, van het Besluit E 100, doordat Huis in 't Veld daarbij Bosman's hypotheecaire schuld, per saldo bedragende f 5.558.63, heeft afgelost en de koopsom, als voormeld per saldo bedragende f 4.860.98, op Bosman's naam en rekening heeft gestort bij de N.A.G.U., terwijl anderzijds sinds de verkoop en de overdracht van het goed het genot daarvan is geweest bij Kater, die dat heeft geëxploiteerd, en de verzoekers jegens hem recht hebben op een redelijke opbrengst daarvan;

2. met betrekking tot Huis in 't Veld en Kater:

Overwegende, dat blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden deze partijen twisten over de vraag, of Huis in 't Veld verplicht is Kater te vrijwaren voor het verlies van de eigendom van het goed ten gevolge van de uit te spreken nietigverklaring der beide verkopen en overdrachten, waarbij Kater zich beroept op het vrijwaringsbeding in de akte van overdracht „onder vrijwaring als naar de wet” in verband met artikel 1527 van het Burgerlijk Wetboek, terwijl Huis in 't Veld aanvoert en te bewijzen aanbiedt „dat tussen hem en Kater „nadrukkelijk is besproken dat in casu „sprake was van de koop en verkoop „van Joods onroerend goed”, waardoor volgens Huis in 't Veld Kater het risico van uitwinning uit dien hoofde heeft aanvaard en hij (Huis in 't Veld) niet tot vrijwaring te dier zake verplicht zoude zijn;

Overwegende, dat dit betoog niet kan worden aanvaard, vermits het gestelde en te bewijzen aangeboden slechts neerkomt hierop, dat de koper (Kater) ten tijde van de koop het gevaar voor uitwinning heeft gekend, welk geval uitdrukkelijk is geregeld in

artikel 1531 van het Burgerlijk Wetboek, zulks in dezer voege, dat de verkoper (Huis in 't Veld) alleen dan is ontheven van zijn verplichting tot teruggave van de koopprijs (niet eens van zijn overige in artikel 1532 vermelde verplichtingen), indien bedongen is, dat hij tot geen vrijwaring zal gehouden zijn, terwijl in het onderhavige geval juist bedongen is, dat de verkoper wel tot vrijwaring gehouden is, zodat Huis in 't Veld Kater wel heeft te vrijwaren;

3. met betrekking tot de Landelijke:

Overwegende, dat — gelijk reeds hiervoren is te kennen gegeven — ook de Dordrechtsche Hypotheekbank en mitsdien ook haar rechtverkrigster de Landelijke zich niet op goede trouw kunnen beroepen, hetgeen tot gevolg heeft, dat de door de Dordrechtsche bedongen zakelijke zekerheid voor haar vordering op Kater vervalt en haar rechtsopvolgster de Landelijke uitsluitend een persoonlijke vordering op Kater overhoudt;

Overwegende, dat de Landelijke, voor het geval van toewijzing van het door de verzoekers gevorderde rechtsherstel, harerzijds vordert, dat de aan de verzoekers opgekomen „baat” in mindering, casu quo ter voldoening, van haar vordering op Kater zal strekken, doch zij in die vordering niet-ontvankelijk is, wyl de verzoekers zijn gebaat door tegenprestaties van Huis in 't Veld, zodat zij die hebben terug te geven aan deze en niet aan de Landelijke;

dat de Landelijke voorts, voor het geval de zoëven bedoelde „baat” niet toereikend zoude zijn voor integrale betaling van haar vordering op Kater, vordert, dat tot meerdere zekerheid voor de voldoening van haar restantvordering haar worden gecedeerd verschillende rechten en rechtsvorderingen, toekomstende aan de verzoekers, aan Huis in 't Veld en aan Kater, doch zij ook in die vordering niet-ontvankelijk is, vermits zij — gelijk voormeld — geen recht heeft op bedoelde „baat”, mitsdien nog minder op enige meerdere zekerheid voor integrale betaling daarvan;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig, met terugwerkende kracht tot het tijdstip, waarop een en ander heeft plaats gehad:

1. de koopovereenkomst van 12 Augustus 1943, aangegaan tussen de A.N.B.O. en Huis in 't Veld, zomede die van dezelfde dag, aangegaan tussen Huis in 't Veld en Kater, beide betreffende het pand en erf te Schiedam aan de Hoogstraat nr. 28, kadastraal bekend gemeente Schiedam Sectie B nummer 1945, groot 73 centiare, en de in-gevolge die koopovereenkomsten plaats gehad hebbende overdrachten van bedoeld onroerend goed, een en ander bij akten verleden voor notaris Mr. I. van der Waal te Rotterdam op genoemde 12 Augustus 1943, overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op dezelfde dag onderscheidenlijk in deel 2700 nummer 86 en in deel 2700 nummer 87;

2. de overeenkomst van hypotheekvestiging op dat onroerend goed van 8 November 1943, aangegaan tussen Kater en de N.V. Dordrechtse Hypotheekbank, bij akte verleden voor notaris P. Bos te Rotterdam op genoemde 8 November 1943, ingeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op dezelfde dag in deel 1759 nummer 77, zomede de overeenkomst van overdracht van dat recht door de Dordrechtse Hypotheekbank aan de Landelijke bij onderhandse akte van cessie van 7 Maart 1944 en het daardoor ten behoeve van de Landelijke ontstane en ingeschreven recht van eerste hypotheek;

en voorts voor zoveel nodig;

3. de voor Huis in 't Veld, voor Kater, voor de N.V. Dordrechtse Hypotheekbank en voor de Landelijke tot voormeld onroerend goed ontstane rechtsbetrekkingen;

4. de op grond van voormelde koopovereenkomsten gedane betalingen van kooppenningen;

Doet herleven met terugwerkende kracht de rechtsbetrekkingen van wijlen Joseph Meyer Bosman, respectievelijk van deszelfs ergenamen, tot meerbedoeld onroerend goed;

Beveelt de betrokken hypotheekbewaarder door te halen alle vorenbedoelde over- en inschrijvingen en al het nodige te verrichten voor de tenaamstelling van het onroerend goed in voege als die bestond voor die over- en inschrijvingen, vrij en onbezwaard;

Verklaart de Landelijke niet-ontvankelijk in haar vorderingen;

Wijst voor het overige de zaak terug naar de notaris-bemiddelaar P. Schaberg te Schiedam teneinde in overleg met partijen, met inachtneming van al het voorgaande, de gevolgen van een en ander te regelen en de zaak af te doen;

Verklaart voor het geval daarbij enig nieuw geschil mocht rijzen, dat de meest gereede partij bevoegd zal zijn dat ter beslissing aan de Raad te onderwerpen;

Veroordeelt Huis in 't Veld in de kosten van dit geding, voor zover gevallen aan de zijde van de verzoekers en aan de zijde van Kater tengevolge van zijn geschil met deze partijen, begroot voor de verzoekers op f 150.—, voor Kater op f 100.—;

Veroordeelt de Landelijke in de kosten van dit geding, voor zover gevallen aan de zijde van de verzoekers, van Huis in 't Veld en van Kater tengevolge van haar geschil met deze partijen, voor allen begroot op nihil;

Veroordeelt tenslotte Huis in 't Veld, Kater en de Landelijke in de kosten van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen Mr. J. G. Middendorp te Rotterdam, en wel ieder voor een derde gedeelte, zijnde kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden reeds afgedaan.

No. 51/56

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15 Juni 1950. (Mrs. Sluis, Mijnsen en Worst).

Ingeval het verzuim van aangifte van schulden aan Duitse crediteuren niet aan opzet is te wijten brengt redelijkheid en billijkheid mede, dat niet de hoogste boete wordt geheven. Art. 24 E 133 verzet zich niet tegen een vermindering van de boete.

De opgelegde boete van f 4.283.42 verminderd tot f 1000.—.

Beschikking a quo bevestigd voor het overige.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 24, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een op 11 November 1949 bij

de Raad ingekomen request van de C.V. *Chemicaliën Im- en Exportmaatschappij* te Amsterdam en het daarop op 29 December 1949 ingekomen antwoord van het *Nederlandse Beheersinstituut* te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. Dubois;

Gelet op de overige stukken van het geding, waaronder de beslissing van het *Nederlandse Beheersinstituut* dd. 14 October 1949 en het proces-verbaal van de mondelinge behandeling dezer zaak ter zitting van de Raad van 13 April 1950;

Overwegende dat requestrante bij voormeld request in beroep is gekomen van een beslissing van het *Nederlandse Beheersinstituut* dd. 14 October 1949, waarbij requestrante op grond van artikel 24 juncto artikel 20 en artikel 5 lid 2b K.B. E 133 wegens nalatigheid in het doen van betaling als bedoeld in dat artikel is gelast een boete te betalen van 25 % van de door haar niet aangegeven hoofdsom alsmede een rente ad 6 % 's jaars van de hoofdsom vanaf de dag dat requestrante in de nakoming van hare verplichtingen jegens het *Beheersinstituut* nalatig is geweest, zijnde 1 April 1946;

Overwegende dat het *Beheersinstituut* dit beroep heeft bestreden op gronden voorzoveel nodig onder de rechtsoverwegingen te vermelden: *In rechte*:

Overwegende dat requestrante erkennend dat zij in verzuim is geweest met de aangifte en tijdige betaling van haar schulden aan Duitse firma's, welke bedragen zij inmiddels op rekening van het *Nederlandse Beheersinstituut* heeft gestort, heeft aangevoerd dat haar kantoor in de tijd dat aangifte had moeten geschieden, overstelpt was met werk, zodat zij aan een en ander niet de nodige aandacht heeft kunnen wijden, terwijl zij in deze te goeder trouw is geweest;

Overwegende dat het feit van grote drukte op het kantoor van requestrante haar niet kan disculperen, doch

het *Beheersinstituut* hoewel het aanneemt, dat in deze geen opzet aan zijde van requestrante aanwezig is, de maximum boete van artikel 24 van het K.B. E 133 heeft toegepast;

Overwegende dat de Raad echter van oordeel is, dat in gevallen waarin, zoals in casu niet van opzet blijkt, de redelijkheid en billijkheid medebrengt dat niet de hoogste boete behoeft te worden geheven, waartegen artikel 24 van het K.B. E 133 zich niet verzet, nu in dit artikel wordt gerept van *kan* opleggen van een boete, welke 25 % van de hoofdsom niet mag overschrijden en de Raad derhalve de opgelegde boete tot 1.000.— zijnde ruim 5 % van het bedrag van de hoofdsom, welke zoals tussen partijen in confesso is verminderd met het bedrag dat requestrante van de Duitsers te vorderen heeft, thans f 17.133,67 bedraagt, meent te moeten terugbrengen;

Overwegende dat echter de rente van 6 % over de hoofdsom te rekenen van de dag dat requestrante in de nakoming van hare verplichtingen jegens het *Beheersinstituut* nalatig is geweest, behoort te worden gehandhaafd, omdat vanaf dien dag die rente door requestrante is bespaard;

Overwegende ten aanzien van de kosten, dat er geen aanleiding bestaat een veroordeling in de kosten uit te spreken, nu het *Nederlandse Beheersinstituut* niet is opgetreden als beheerder van een bepaald vijandelijk vermogen, doch alleen als ambtelijke instantie;

Overwegende dat een en ander tot de navolgende beslissing leidt:

Vernietigt de beslissing van het *Nederlandse Beheersinstituut* voorzover aan requestrante een boete is opgelegd van f 4.283,42 en veroordeelt haar om aan dat *Beheersinstituut* als boete te betalen een bedrag van f 1.000.—;

Bekrachtigt de beslissing van het *Nederlandse Beheersinstituut* voor het overige.

briefje hebben geweten, dat het stuk afkomstig was van Rebholz, die verkocht krachtens vergunning A 59.500.

De lasthebber of onderlasthebber had redelijkerwijs rekening moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van het aan hem geleverde effect voor de erfgenamen verloren was gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 E 100.

Ingevolge art. 53, lid 5, E 100, wordt dit gemis aan goede trouw bij de lasthebber als gemis aan goede trouw bij de tegenwoordige bezitter aangemerkt.

Vroegere bezitter in de eigendom hersteld.

In de zaak:

Mevrouw B. Konijn-Prins, (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/22453, door bemiddeling van de Amsterdamsche Bank N.V., Amsterdam), *requesterante*

contra:

P. Th. v. Munnekrede, Prins Albertlaan 7, Voorburg, (aanmeldingsformulier No. OA 104662, ontvangen van het inleveringskantoor De Twentsche Bank N.V., 's-Gravenhage)

Gemachtigde: Dr. Mr. J. A. M. v. Staay, v. d. Spiegelstraat 3, 's-Gravenhage, *gerequesteerde*

heeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie de navolgende beslissing gegeven:

Requesterante stelt — en dit blijkt uit een zich bij de stukken bevindende verklaring van de L.V.V.S. — dat zij in eigendom heeft bezeten 1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. no. 33959, waarvan het bezit is verloren gegaan door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam.

Van gerequesteerde, die het stuk thans bezit, vordert zij het terug.

Gerequesteerde betwist noch het vroegere bezit van requesterante noch de wijze van bezitsverlies, en deelt mede, dat hij op 18 November 1943 aan de Incasso-Bank N.V., Overtoom, Amsterdam, opdracht heeft gegeven aandelen te kopen, ingevolge van welke opdracht de Incasso-Bank N.V. verschillende fondsen waaronder het litigieuse heeft gekocht.

Gerequesteerde stelt ten deze volkomen te goeder trouw te zijn geweest en meent dat deze verwerving in regelmatig beursverkeer is geschied.

Uit bovengenoemde verklaring van de L.V.V.S. blijkt, dat de verkoper ter beurze, Rebholz' Bankierskantoor, het stuk op 22 November 1943 aan de Incasso-Bank N.V., Amsterdam, heeft geleverd met het deviezenvergunningnummer A 59500.

Ingevolge art. 53, lid 3, E 100 wordt de goede trouw verondersteld bij verkrijging in regelmatig beursverkeer, doch het beroep op deze praesumptie valt weg, zodra, zoals hieronder zal blijken hier het geval te zijn, van goede trouw geen sprake is.

Verkrijging vindt eerst door levering plaats en de verkrijgende commissiennair moet reeds vóór de levering, n.l. op de dag van de afsluiting der overeenkomst ter beurze door de ontvangst van het beursbriefje geweten hebben, dat het stuk afkomstig was van Rebholz, die verkocht krachtens vergunning A 59500.

In de zaak Wertheimer contra Faber heeft de Afdeling op grond van de voor haar afgelegde verklaring van de getuige Mr. G. L. Muller en op grond van een in het geding zijnde verklaring van F. A. van Sorgen, onderdirecteur van de Incasso-Bank N.V. en afgelegd in de procedure H. Vermaas contra S. Hellendal voor de Afdeling Rechtspraak beslist, dat het ter beurze bekend was, dat Rebholz op omvangrijke schaal geroofde certificaten verhandelde en er onderscheid gemaakt kon worden tussen de opdracht tot aankoop van goede en die tot aankoop van van Rebholz of van Lippmann afkomstige certificaten, welk onderscheid in feite ook veelal gemaakt werd. Tevens besliste de Afdeling, dat het onder deze omstandigheden irrelevant is, of Rebholz ook wel

goede stukken leverde, omdat de lasthebber of onderlasthebber van gerequesteerde onder voormelde omstandigheden niettemin redelijkerwijs rekening had moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van het hem geleverde effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 E 100.

In het licht van de hiervoren gerelateerde verklaring van de heer van Sorgen had gerequesteerde's lasthebber, toen hij de order plaatste, redelijkerwijs behoren te weten, dat in de periode, waarin deze transactie plaats had, zeer veel geroofde certificaten van Amerikaanse aandelen werden verhandeld en dat ter beurze onderscheid werd gemaakt tussen deze stukken en goede stukken.

Gerequesteerde's lasthebber, bij het plaatsen van de order niet tegelijkertijd bedingend, dat alleen goede stukken mochten worden geleverd, heeft zich dus door eigen schuld in deze gehoudenheid geplaatst en kan daarop ter weerlegging van gemis aan goede trouw geen beroep doen.

Ingevolge art. 53, lid 5. E 100 wordt dit gemis aan goede trouw bij de lasthebber aangemerkt als gemis aan goede trouw bij gerequesteerde.

BESLISSENDE:

I. Herstelt requestrante in de eigendom van genoemd effect.
Enz.

No. 133. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie,
(Mr. N. Peereboom, plv. lid), 10 November 1950.

De tegenwoordige bezitter, zelf commissionair in effecten, had bij het plaatsen van de order bij de hoekman kunnen bedingen goede stukken te verkrijgen; nu hij dit heeft nagelaten, ofschoon ten tijde van de verkoop bekend was dat toen op omvangrijke schaal geroofde certificaten werden verhandeld, kan hij zich niet beroepen op gehoudenheid tot uitvoering van de order.

In de zaak:

C. M. v. Hessen, van Alkemadelaan 38, 's-Gravenhage, (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/25995, door bemiddeling van de Incasso-Bank N.V., Amsterdam), *requestrant*

contra:

G. de Jongh, Herman Gorterstraat 29, Amsterdam,
Gemachtigde: Mr. C. A. van Swigchem,

(aanmeldingsformulier No. OA 322946, ontvangen van het inleveringskantoor *G. de Jongh*, Keizersgracht, Amsterdam), *gerequesteerde*.

Requestrant stelt — en dit blijkt uit een zich bij de stukken bevindende verklaring van de L.V.V.S. — dat hij in eigendom heeft bezeten een certificaat à 10 shares Cities Service Comp. nr. 2633, waarvan hij het bezit door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., heeft verloren.

Van gerequesteerde, de tegenwoordige bezitter, vordert hij het stuk terug.

Gerequesteerde deelt mede, dat hij het stuk ter beurze met enige andere in October 1943 van de hoekman Horjus heeft gekocht. Bij levering bleken deze afkomstig te zijn van Lippmann. Gerequesteerde, die zelf commissionair in effecten is, kocht het stuk niet in opdracht van anderen, doch voor eigen rekening.

Uit bovenvermelde verklaring van de L.V.V.S. blijkt, dat voormeld effect op 18 October 1943 door Lippmann II aan gerequesteerde is verkocht en op 25 October 1943 geleverd.

Ingevolge art. 53, lid 3, wordt de goede trouw van gerequesteerde verondersteld bij verkrijging in regelmatig beursverkeer, doch het beroep op

deze praesumptie valt weg, zodra — hetgeen zal blijken hier het geval te zijn — gemis aan goede trouw vaststaat.

Verkrijging vindt eerst plaats door levering en gerequesteerde wist voor de levering, n.l. op de dag van de afsluiting der overeenkomst ter beurze door het beursbriefje, hetwelk hij van de hoekman moet hebben ontvangen, wie de verkoper was.

Voor zover gerequesteerde een beroep mocht willen doen op zijn gehoudenheid de order uit te voeren, ook toen hem gebleken was, wie de verkoper was, merkt de Afdeling op, dat haar uit een verklaring van de Incasso-Bank N.V. te Amsterdam, F. A. van Sorgen, afgelegd voor de Afdeling Rechtspraak in de procedure H. Vermaas contra S. Hellendal, gebleken is, dat ten tijde van aankoop der effecten ter beurze bekend was, dat op omvangrijke schaal gerooftde certificaten werden verhandeld en er onderscheid gemaakt kon worden tussen de opdracht tot aankoop van goede en die tot aankoop van van Rebholz of Lippmann afkomstige certificaten, welk onderscheid in feite ook veelal gemaakt werd.

Gerequesteerde heeft derhalve bij het plaatsen van de order bij de hoekman kunnen bedingen goede stukken te willen hebben, waardoor een gehoudenheid als waarop thans een beroep wordt gedaan, zou zijn voorkomen, zodat gerequesteerde geen beroep op die gehoudenheid kan doen.

BESLISSENDE:

I. Herstelt requestrant in de eigendom van genoemd effect.
Enz.

No. 134. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Volledige Afdeling). 2 Augustus 1949

Ten processe is komen vast te staan dat de tegenwoordige bezitster het effect heeft verkregen uit een algemene effectenvoorraad, terwijl haar aanspraak op levering was ontstaan vóór 10 Mei 1950. Waar voorts niet is gebleken, dat het onder a tot en met d in art. 53, lid 1, E 100 bepaalde zich hiertegen verzet, moet zij op grond van het bepaalde in art. 53, lid 2, sub b E 100 als eigenaar van het litigieuse effect worden aangemerkt.

In de zaak:

I. Blitz, in hoedanigheid van bewindvoerder over J. Klerekoper, Chur-chillaan 195 te Amsterdam, *requestrant*

contra:

Mevr. D. de Nobel-Knegtmans, Prins Hendriklaan 154, Overveen, *gerequesteerde*.

Gemachtigde: Mr. L. V. Hoog, Nieuwe Gracht 51, Haarlem.

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken;

Overwegende, dat ten behoeve van requestrant door de Amsterdamsche Bank N.V. te Amsterdam overeenkomstig art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met formulier 6/29899 een aangifte is geschied ten aanzien van 1 cert. à 10 shares Mid. Cont. Petr. Corp. no. 21740, en requestrant bij verzoekschrift d.d. 14 October 1948 zijn aanvraag tot herstel van recht heeft gehandhaafd;

Overwegende, dat requestrant in zijn schrijven d.d. 28 September 1948 heeft medegedeeld, dat hij in het bezit is van een opgave van fondsen, eigendom van de heer J. Klerekoper, destijds berustende bij het Bankierskantoor van Embden, in welke opgave het onderhavige effect vermeld wordt, terwijl hij er tevens op wijst, dat volgens een in zijn bezit zijnd afschrift van de rekening van de heer Klerekoper bij het Bankierskantoor van Embden het onderhavige effect d.d. 11 Juni 1942 verkocht werd;

Overwegende voorts, dat de firma L. van Oven in de door haar ondertekende verwervingsverklaring d.d. 1 Augustus 1947 verklaard heeft, dat de tegenwoordige bezitster lang vóór de oorlog in het bezit was van 1 cert. à 10 shs. Mid. Cont. Petr. Comp.;

Overwegende, dat uit een schrijven van de gemachtigde van gerequesteerde d.d. 18 November 1948 is gebleken, dat gerequesteerde, vernomen hebbende dat door de bezetter een beheerder over de firma van Oven aangesteld was, de haar toebehorende 6 shares Mid. Continent Petr. Comp. uit het depôt bij genoemde firma L. v. Oven, heeft doen lichten en deze effecten ten kantore van Mr. L. V. Hoog gedeponereerd heeft;

Overwegende, dat onder deze fondsen o.m. was het bovengenoemde certificaat no. 21740;

Overwegende, dat hiermede weliswaar niet aannemelijk is gemaakt, dat gerequesteerde eigenares van het onderhavige effect was vóór 10 Mei 1940, doch wél is komen vast te staan, dat gerequesteerde het effect heeft verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad, terwijl haar aanspraak op deze levering was ontstaan vóór 10 Mei 1940;

Overwegende, dat derhalve, waar voorts niet gebleken is, dat het onder a tot en met d in art. 53, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bepaalde zich hiertegen verzet, op grond van het bepaalde in art. 53, lid 2, sub b van genoemd Besluit, de gerequesteerde als eigenaar van het in het geding zijnde effect moet worden erkend.

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek van I. Blitz in zijn genoemde hoedanigheid tot herstel in de eigendom van het litigieuze effect af.
- II. Erkent de tegenwoordige bezitster als eigenares van het litigieuze effect t.w. 1 cert. à 10 shs. Mid. Continent Petr. Comp. no. 21740.
- III. Het inleveringskantoor enz.

No. 135. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 23 October 1950 (Volledige Afdeling).

Opponente, naar aanleiding van een namens haar ingediende aangifte ex art. 46 E 100 door de Afdeling Effectenregistratie in de gelegenheid gesteld tegen de tegenwoordige bezitster een request-procedure aanhangig te maken, heeft schriftelijk medegedeeld daarvan af te zien. Aangenomen moet derhalve worden, dat zij niet heeft voldaan aan de voorwaarden van art. 54, lid 1, E 100, weshalve aan haar geen herstel in de eigendom kan worden verleend.

Erkenning in de eigendom van de tegenwoordige bezitster, ten aanzien van wier goede trouw de Afdeling geen reden tot twijfel aanwezig acht.

In de zaak:

Loge „La Flamboyante”, p/a de heer W. Joha, Emmastraat 31, Dordrecht, opponente

(aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier No. 6/18281 namens de Loge „La Flamboyante” door Mr. P. A. J. Jas, als beheerder over het vermogen van Mr. Joan Muller te 's-Gravenhage)

contra:

Mejuffrouw A. C. E. Veth, Graaf Florislaan 17, Hilversum, p/a Mej. Mr. G. Veth, Keizersgracht 278, Amsterdam, tegenwoordige bezitster

(aanmeldingsformulier No. OA-493156 ontvangen van het inleveringskantoor de Nederlandsche Handel Maatschappij N.V., Hilversum).

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten opzichte van 1 à f 100.— 3½ % Eerste Nederlandsche Scheepsverband Maatschappij No. 47 I, ingediend met formulier No. 6/18281 namens de Loge „La Flamboyante” bovengenoemd. door Mr. P. A. J. Jas als beheerder over het vermogen van Mr. Joan Muller te 's-Gravenhage;

Gezien een door de Nederlandsche Handel Maatschappij N.V., Agentschap Hilversum, afgelegde verwervingsverklaring d.d. 16 Maart 1949, waarin is vermeld, dat de tegenwoordige bezitster reeds vóór 10 Mei 1940 eigenares was van het effect;

Overwegende, dat de Afdeling bij aangetekend schrijven d.d. 14 September 1950 opponente in de gelegenheid heeft gesteld naar aanleiding van de te haren behoefte gedane oppositie een request-procedure aanhangig te maken, waarvoor haar een termijn van zes weken werd toegestaan, terwijl de Afdeling bij vorengenoemd aangetekend schrijven tevens aan opponente deed toekomen een afschrift van de verwervingsverklaring van het effect, benevens afschriften van de correspondentie betreffende het door haar ingesteld onderzoek naar de verkrijging van het effect door de tegenwoordige bezitster;

Overwegende, dat opponente blijkens haar schrijven d.d. 3 October 1950 afziet van het aanhangig maken van een request-procedure, zodat moet worden aangenomen, dat harerzijds niet voldaan is aan de voorwaarden van art. 54, 1e lid, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, weshalve haar geen herstel in de eigendom kan worden verleend;

Overwegende tenslotte, dat de Afdeling geen reden tot twijfel aanwezig acht ten aanzien van de goede trouw van de tegenwoordige bezitster bij de verkrijging van het effect;

BESLISSENDE:

Verleent Mejuffrouw A. C. E. Veth bovengenoemd, erkenning in de eigendom van 1 à f 100.— 3½ % Eerste Nederlandsche Scheepsverband Maatschappij No. 47 I.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12 en V nrs. 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16).

In de Nederlandse Staatscourant van 25 Mei 1951, no. 99 zijn afgekondigd de lijsten 97 tot en met 100 en in de Nederlandse Staatscourant van 11 Juni 1951, no. 110 de lijsten nos. 101 tot en met 103 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. hebben in de Nederlandse Staatscourant van 7 Juni 1951, no. 108 bekendgemaakt dat de lijsten nos. 107/109 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatiestraat 47/55 ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na laatstgenoemde datum eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

Vertegenwoordigingen van het Nederlandse Beheersinstituut.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat de Raad voor het Rechtsherstel, gezien art. 33, lid 7, van het Besluit Vijandelijk Vermogen bevoegd is op door hem aan te wijzen plaatsen Vertegenwoordigers van het Nederlandse Beheersinstituut te benoemen;

Overwegende, dat bovenbedoelde bevoegdheid door de Raad voor het Rechtsherstel aan het Nederlandse Beheersinstituut is gedelegeerd;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut van deze bevoegdheid gebruik wenst te maken;

Gelet op haar beschikking d.d. 13 December 1950, waarbij de Heer J. J. M. Senden, Vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut te Eindhoven tevens werd aangewezen als Vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut te Arnhem;

besluit:

Met ingang van 1 Juli 1951:

- a. de Heer J. J. M. Sender voornoemd eervol te ontheffen van zijn functie van Vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut te Eindhoven, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten;
- b. de Heer J. M. N. A. Hoppenbrouwers, plaatsvervangend Vertegenwoordiger te Eindhoven te benoemen tot Vertegenwoordiger te Eindhoven.

's-Gravenhage, 24 Mei 1951.

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VIJFDE JAARGANG

30 JUNI 1951

NUMMER

18

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 553625* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,
TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . . . 116033
GRIFFIER 116034
CONCIERGE 116035

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 42854 - 42510 - 42336 - 42233 - 42969

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535 39
POSTREKENING 86085

Ir S. H. STOFFEL

VAN AMBACHT TOT INDUSTRIE

72 pagina's - Prijs ingenaaid f 0.95

*Opmerkelijke inzichten van
een ondernemer die de groei
van ambacht tot industrie
meemaakte en nu een be-
drijfstaking ziet in het verband
der gehele samenleving*

IN DE BOEKHANDEL

of bij „De Hofstad”. Den Haag
Scheepmakersstraat 1-3, Giro 12789

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR:
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 553625

ABONNEMENT PER JAAR f 25.—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"
SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

Dr. T. van LOHUIZEN:

De Wonderbouw der Materie

Ontwikkeling van het in-
zicht in haar structuur in
de 20ste eeuw

96 pag. tekst met figuren
Formaat 12 × 22 cm.

Prijs ingenaaid . . . f 1.30

Drukk.-Uitg. „DE HOFSTAD”
Scheepmakersstr. 1-3 / Den Haag
Gironummer 12789

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	748
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	749
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	750
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	750
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	752
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/57 t/m 51 64	pag. 177 t/m 192

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. Mutaties.

Afdeling Rechtspraak.

Bij K.B. van 19 Juni 1951 zijn benoemd tot plaatsvervangende leden van de Afdeling: Jhr. Mr. J. H. de Brauw, Mr. G. A. Fijn van Draat, Mr. J. S. Hoek, Mr. A. Schadee, Mr. A. Slotemaker en Mr. C. H. Telders.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 136. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 18 Februari 1950 (Mr. N. Peereboom, plv. lid).

Herstel in de eigendom van de vroegere bezitter, omdat de Afdeling uit het verweer van de tegenwoordiger bezitster (een bank) niet de overtuiging heeft gekregen dat deze bij de verwerving wist, dat het certificaat niet uit Joods bezit afkomstig was of dat zij dit redelijkerwijs had kunnen vermoeden.

In de zaak:

S. S. Wijsenbeek, 's-Gravendijkwal 6, Rotterdam, (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/10619, door bemiddeling van de Amsterdamsche Bank N.V., Rotterdam), *requestrant*

contra:

Oudewatersche Bank N.V., Capellestraat B 106, Oudewater, (aanmeldingsformulier OA 441108, ontvangen van het inleveringskantoor de Oudewatersche Bank N.V. te Oudewater), *gerequestreerde*.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie;

Requestrant stelt — en dit blijkt uit een mededeling van de L.V.V.S. — dat hij in eigendom heeft bezeten 1 cert. à 5 shares General Motors Corp. no. 55625, waarvan hij het bezit door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat heeft verloren.

Het stuk bevindt zich thans in het bezit van gerequestreerde, van wie requestrant het terugvordert.

Gerequestreerde, vertegenwoordigd door haar directeur Mr. C. H. Verhagen, deelt bij de mondelinge toelichting van haar verweerschrift mede, dat zij in Maart 1944 bezoek heeft gehad van eez. zekere v. d. Werf, in dienst bij Rebholz' Bankierskantoor, die een partij Amerikaanse certificaten te koop aanbood. Voor een cliënt, A. Corts, heeft zij daarna een partij gekocht, doch deze is naderhand naar het buitenland gegaan en heeft de partij niet afgenomen. Gerequestreerde heeft daarna getracht de transactie met Rebholz' Bankierskantoor ongedaan te maken, doch deze wilde hiervan niet weten. Het onderhavige certificaat heeft gerequestreerde voor zich zelf behouden.

De Afdeling heeft uit dit verweer niet de overtuiging gekregen, dat gerequestreerde bij de verwerving wist, dat het verworven certificaat niet uit Joods bezit afkomstig was, of dat hij dit redelijkerwijs had kunnen vermoeden.

Zij beslist derhalve als volgt:

- I. Herstelt requestrant in de eigendom van genoemd effect.
- II. enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Opheffing bewindvoering.

Naar aanleiding van de onder deze rubriek in Jrg. V, no. 11 op blz. 655 opgenomen mededeling omtrent de publicatie in de Nederlandse Staatscourant van 5 Maart 1951, no. 45, van lijsten van personen, voor wie op grond van de inschrijving van hun overlijden in de registers van de burgerlijke stand de bewindvoering is opgeheven, werd onze aandacht erop gevestigd, dat in „Rechtsherstel” geen melding is gemaakt van daaraan voorafgaande lijsten, welke zijn gepubliceerd in de Ned. Stct. 22 Mei 1950, no. 97, 24 November 1950, no. 230 en 11 December 1950, no. 241.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12 en V nrs. 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16 en 17).

In de Nederlandse Staatscourant van 21 Juni 1951, no. 118 zijn afgekondigd de lijsten 104 tot en met 106 van door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Commissies Beheersconflicten.

Bij beschikking van de Minister van Justitie van 16 Mei 1951 is met ingang van 1 Juli 1951 opgeheven de Commissie Beheersconflicten Maastricht.

Bij beschikking van de Minister van Justitie van 19 Juni 1951 zijn met ingang van 1 October 1951 opgeheven de Commissies Beheersconflicten Eindhoven en Groningen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

L.V.V.S. Eerste uitkering aan crediteuren.

Het Nederlandse Beheersinstituut maakt in aansluiting op de publicatie, verschenen in de Nederlandse Staatscourant van 29 Mei 1951, no. 100, en ter voldoening aan het vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 19 Mei 1951 bekend:

dat het percentage der eerste uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. overeenkomstig de beslissing van de Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel is vastgesteld op 55;

dat overeenkomstig maatstaf k, vastgesteld voor de verificatie der vorderingen op L.V.V.S., eerst zullen worden geverifieerd, naar volgorde van ouderdom, de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, alsmede de weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn van overleden oorspronkelijke rekeninghouders, en vervolgens in alfabetische volgorde, te beginnen met de letter V, alle overige crediteuren;

dat bij de verificatie aan rekeninghouders een overzicht over het verloop van hun rekening en hun effecten-dépôt zal worden toegezonden, met opgave van het saldo der rekening;

dat met het toezenden van deze overzichten en saldo-opgaven uiterlijk op 1 Juli 1951 zal worden begonnen;

dat uitbetaling van de eerste uitkering op geverifieerde vorderingen terstond in volgorde van binnenkomst zal geschieden na terugontvangst door L.V.V.S. van getekende accoordverklaringen met de verstrekte saldo-opgaven;

dat in een eerstdaags door beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. uit te geven en aan crediteuren toe te zenden bericht, onder overlegging van een vermogensopstelling per 31 December 1950, een gedetailleerde toelichting zal worden verstrekt op de in deze bekendmaking vervatte mededelingen.

's-Gravenhage, 20 Juni 1951.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

Termijn indiening vorderingen D.R.T.

Het Nederlandse Beheersinstituut:

Overwegende, dat het gewenst is een tijdstip te bepalen, vóór hetwelk vorderingen op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. bij beheerders zijn ingediend;

Gelet op art. 27 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133);

Bepaalt, dat vorderingen op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. bij beheerders moeten zijn ingediend vóór 1 Augustus 1951.

's-Gravenhage, 22 Juni 1951.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
E. VAN SPAENDONCK.

(Ned. St. Crt. no. 121 d.d. 26 Juni 1951).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Aankopen in overleg met de oude eigenaar.

In No. 7 van de derde jaargang van dit orgaan publiceerde de Afdeling Onroerende Goederen op pagina 213 e.v. enige uitspraken van de Afdeling Rechtspraak betreffende geschillen tussen de oude eigenaar van een onroerend goed en de koper, die beweerde in overleg met de oude eigenaar het perceel gekocht te hebben.

In alle reeds besproken gevallen werd de koop nietig verklaard, ongeacht het resultaat van het gehouden getuigenverhoor.

Was het getuigenverhoor gunstig voor de koper, dan werd een speciale voorziening getroffen om de koper hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk schadeloos te stellen voor het verlies van het perceel.

De uitspraken omtrent enkele van de hierna te bespreken geschillen wijken af van deze jurisprudentie. In sommige gevallen wordt n.l. de koop in stand gelaten. Uit de motiveringen blijkt echter, dat deze uitspraken het gevolg zijn van de zeer bijzondere omstandigheden, waaronder de koop tot stand kwam. Ter illustratie volgen eveneens enkele uitspraken, waarbij de koop vernietigd werd, al of niet onder toekenning van een schadevergoeding aan de koper.

I. Uitspraak van de Kamer te Groningen d.d. 16 September 1949.

De bewindvoerder over J. diende twee verzoekschriften in:

a. tot teruggave van een bedrag van f 8.640,—, dat J. aan A. ter hand gesteld had tijdens de bezetting;

b. tot teruggave van een onroerend goed, dat A. van de N.G.V., welke daarbij voor J. was opgetreden, had gekocht.

A. stelde, dat J. hem het sub a bedoelde bedrag ter hand had gesteld om daarmee het sub b bedoelde perceel aan te kopen op eigen naam vrij van hypotheek.

Uit de stukken bleek, dat A. het perceel had gekocht voor f 8.500,—, waarvan f 8.450,— was gebruikt om een hypotheek ten laste van J. af te lossen. Volgens A. had J. de bedoeling hem te belonen voor be-
wezen diensten.

De Raad overwoog:

„O. dat requestrant zich op het standpunt stelt, dat J. genoemd bedrag van f 8.640,— aan A. heeft ter hand gesteld om de percelen veilig te stellen door ze ten behoeve van hem, J., aan te kopen, en voorts ontkent, dat A. aan J. diensten zou hebben bewezen, die zouden rechtvaardigen, dat hij daarvoor op de door hem gestelde wijze werd beloond;

O. evenwel, dat de Raad door de overgelegde stukken en de verklaringen van de getuigen E. en S. overtuigd is, dat A. aan J. zeer belangrijke diensten heeft bewezen, enz. (volgt de aard der be-
wezen diensten), alsmede dat in verband met een en ander tussen J. en diens vrouw enerzijds en A. en diens vrouw anderzijds een verhouding van bijzonder vriendschappelijke en hartelijke aard is ontstaan;

dat de Raad het wijders niet twijfelachtig acht . . . , dat, J. A. op de door deze gestelde wijze heeft willen bevoordelen, waartoe kan hebben bijgedragen, dat deze (J.) geen kinderen had en met zijn broeder M. J. en diens echtgenote op minder goede voet stond;

O. dat een en ander niet wegneemt, dat een beloning voor vriendendiensten, hoe belangrijk die ook gewenst mogen zijn en hoezeer A. daardoor ook een niet onbetekenend persoonlijk risico heeft gelopen, met een huis ter waarde van meer dan f 8.000,— buiten-
sporig schijnt en de Raad dan ook in meer normale gevallen termen zou hebben gevonden om met toepassing van art. 23 van het K.B.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/57

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
1 November 1950 (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Op het verzoek van Italiaans echtpaar in Italië om vrijstelling der bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen besliste het N.B.I. afwijzend.

Wijziging van petitum bij pleidooi in: afgifte van verklaring, bedoeld in art. 6, Wet 21 Dec. 1946 (G 382) toegestaan.

Afgewezen het verweer van N.B.I. dat appellanten geen belang zouden hebben, omdat Italiaanse regering zich in art. 79 van het Vredesverdrag verbonden heeft haar onderdanen schadeloos te stellen.

Nu de Ned. vorderingen op Italië en Italiaanse onderdanen overtreffen de waarde van Italiaanse bezittingen in Nederland, moet het verzoek afgewezen worden. Dit zou wellicht anders zijn indien zeer zwaarwichtige redenen voor inwilliging aanwezig waren, daar door de bepalingen van het Vredesverdrag het Besluit E 133 en de Wet G 382 niet geheel op zijde zijn gezet.

Als zulke redenen kunnen niet gelden deelneming aan verzetsbeweging in Italië.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43; Wet 21 Dec. 1946 (G 382)).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 11 Januari 1950 ingekomen verzoekschrift van Mevrouw Doris Leoni en haar echtgenoot Enzo Angelini, beiden wonende te Seveso (Milaan), te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van hun gemachtigde Mr. J. van Schaik, aan de Johannes Vermeerstraat no. 15 te Amsterdam, waarbij in hoger beroep wordt gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), bij welke beslissing geweigerd is de zich in Nederland bevindende aan appellanten toebehoord hebbende vermogensbestanddelen vrij te geven;

Gelezen het antwoord van het N.B.I., d.d. 14 April 1950, houdende conclusie tot niet-ontvankelijkverklaring van de

vordering van appellanten, althans ontzegging ervan met referentie aan 's Raads oordeel, of er termen zijn de zaak voorlopig aan te houden;

Gezien de overgelegde bescheiden;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 11 October 1950, appellanten bij monde van Mr. J. van Schaik vernoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. J. H. W. Dubois;

Overwegende, dat appellanten in hun verzoekschrift stellen, dat Mr. E. J. Dommering, die destijds als raadsman van appellanten optrad, bij schrijven van 26 September 1947 een verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 34 lid 1 sub f van het Besluit E 133, j°. art. 6 lid 1 van de Wet G 382 heeft gedaan, doch uit het in afschrift overgelegde schrijven blijkt, dat gevraagd is dispensatie te verlenen van de bepalingen van het Besluit E 133, waarop de beslissing van het N.B.I. is gekomen, dat het voorshands niet gerechtigd is vermogens van Italianen wonende buiten de landen, die bij de totstandkoming van het Italiaanse Vredesverdrag tot de Verenigde Naties behoorden, vrij te geven;

Overwegende, dat de gemachtigde van appellanten bij de mondelinge behandeling het petitum aldus heeft gewijzigd, dat verzocht wordt de afgifte van een verklaring, bedoeld in artikel 6 van de wet van 21 December 1946 Stbl. G 382 n.l. dat het beheer over het zich in Nederland bevindende vermogen van Mevrouw Angelini-Leoni wordt beëindigd en dat dit vermogen aan appellante wordt teruggegeven;

Overwegende, dat, nu het N.B.I. hiertegen geen bezwaar heeft gemaakt, de Raad deze wijziging aanvaardt met dien verstande, dat moet worden aangenomen, dat bedoeld is het vermogen van appellanten, nu in het appelverzoekschrift is gesteld, dat appellanten in gemeenschap van goederen zijn gehuwd;

Overwegende, dat vaststaat:

dat appellanten onderdanen zijn van de Staat Italië en in Italië hun woonplaats hebben en

dat vrijgave verzocht wordt van een prioriteitsaandeel à f 500,—, vijf preferente aandelen à f 1000,— en vijfen-twintig gewone aandelen à f 1000,— in de Naamloze Vennootschap Carl Leoni N.V., gevestigd te Amsterdam; dat deze aandelen zich in Nederland bevinden;

Overwegende, dat het N.B.I. appellanten met hun beroep niet-ontvanke-lijk acht, omdat alleen aan belangheb-benden beroep openstaat van belis-singen en weigeringen tot het nemen daarvan van het N.B.I., en appellan-ten geen belanghebbenden zijn, daar de Italiaanse Regering zich in art. 79 sub 3 van het met Italië gesloten vre-desverdrag verbonden heeft de Italiaanse onderdanen, wier bezittingen krachtens de bepalingen van dit arti-kel in beslag zijn genomen en hun niet zijn teruggegeven, schadeloos te stel-len, zodat appellanten geen belang heb-ben bij de afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 6 van de Wet G 382 vd.;

Overwegende, dat dit niet-ontvan-kelijkheidsverweer niet opgaat, omdat het voor appellanten een zeer groot verschil maakt, of zij aandelen in een in Nederland gevestigde familie-ven-nootschap terug-ontvangen dan wel een schadeloosstelling van de Italiaanse Regering en dit verschil volkomen hun belang bij het gedane verzoek in het licht stelt;

Overwegende, dat het N.B.I. met een beroep op art. 79 lid 1 van het met Italië gesloten vredesverdrag beoogt, dat de vordering niet voor toewijzing vatbaar is, daar van een teruggave van Italiaanse bezittingen of de opbrengst ervan geen sprake kan zijn, omdat reeds is gebleken, dat de Nederlandse vorderingen op Italië en Italiaanse onderdanen de waarde van de aan Italië en Italiaanse onderdanen toebe-horende bezittingen, rechten en belan-gen, welke zich bij het van kracht worden van het vredesverdrag binnen het gebied van Nederland bevonden, aanmerkelijk overtreffen;

Overwegende, dat, nu dit laatste als onweersproken vaststaat, de Neder-landse Staat krachtens het 1e lid van art. 79 van het met Italië gesloten Vredesverdrag het recht heeft over te te gaan tot inbeslagneming, terughou-ding of liquidatie van alle aan Italië of Italiaanse onderdanen toebehorende bezittingen, die zich hier te lande be-vinden en die bezittingen of de op-

brengst ervan aan te wenden voor de door haar gewenste doeleinden;

Overwegende, dat het N.B.I. dus terecht tot een afwijzing van het door appellanten gedaan verzoek is kunnen komen;

dat dit wellicht anders zou kunnen zijn, indien voor de inwilliging ervan zeer zwaarwichtige redenen aanwezig zouden zijn;

dat toch door de bepalingen van het Vredesverdrag het Besluit E 133 en de Wet G 382 niet geheel op zijde zijn gezet;

dat het 2e lid van art. 79 van het Vredesverdrag juist naar de nationale wet verwijst, nu het bepaalt, dat de liquidatie van Italiaanse bezittingen en de maatregelen ter beschikking daarover moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de geldende wet en dat de aan die wet ontleende rechten de enige zijn, welke de Italiaanse eigenaar ten opzichte van die bezittingen kan doen gelden;

dat hiermede dus het recht is ge-handhaafd om overeenkomstig art. 37 van het Besluit E 133 verzoekschriften in te dienen en ook de in art. 34 E 133 vermelde bevoegdheid van het N.B.I. om daarop een beschikking te nemen;

Overwegende echter, dat van zwaar-wichtige redenen als zo juist vermeld, geen sprake is:

dat de vage stelling, dat appellanten de geallieerde zaak heben gesteund door deel te nemen aan de verzetsbe-weging in Italië als zodanig niet kan gelden en geen uitzonderlijke verdien-ste oplevert, die het onaanvaardbaar zou maken de verzochte vrijlating van in Nederland aanwezige vermogenbe-standdelen te weigeren;

Overwegende, dat derhalve met ont-vangst van het appel de aangevallen beschikking moet worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Ontvangt het appel;

Bekrachtigd de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 20 December 1949.

No. 51/58

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
4 Januari 1951 (Mrs. Block, Zorab
en Versteeg).

Een steeds in het buitenland ge-woond hebbende Duitser heeft, krach-

tens een testamentaire beschikking van 1930, onder meer in Nederland gelegen onroerende goederen geërfd; zijn verzoek tot ontvijanding is door het N.B.I. afgewezen.

Het N.B.I. heeft in appel aangevoerd dat, krachtens „law 5, passed by the Control Council concerning German External Assets” van 3 April 1946, vrijgegeven vermogens van in Duitsland wonende Duitsers belanden bij de Reichsbank, zodat appelland geen belang bij de ontvijdingsaanvraag zou hebben.

De Raad oordeelt dat deze regelen niet de nationale wettelijke regeling buiten effect vermogen te stellen. Bovendien staat de kwestie der ontvijanding hiernevens, immers deze kan ook op grond van ideële motieven gevraagd worden.

Afwijzende beschikking N.B.I. bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien het request van Paul Baron de Weichs de Wenne, verblijvende te Vernon in Frankrijk, domicilie kiezende ten kantore van Mr. R. V. Bakker te 's-Gravenhage, Nassaulaan 4, van 22 October 1949, waarin hij verzoekt hem alsnog te geven een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f. van het Besluit E 133;

Gezien het antwoord van gerequesteerde, het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt tot verwerping van het beroep tegen de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 27 September 1949;

Gehoord ter terechtzitting van 29 November 1950 appelland bij monde van zijn advocaat Mr. J. Kist en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. H. M. Smits;

Gelet op de overgelegde bescheiden;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en overgelegde stukken blijkt, dat requestant, die de Duitse nationaliteit bezit, zijn gehele leven in Duitsland gewoond heeft met uitzondering van de laatste tijd, gedurende welke hij in Frankrijk verblijf houdt;

Overwegende, dat aan requestant krachtens testamentaire beschikking van 2 April 1930 door zijn oudtante aan hem vermaakt zijn, ondermeer in

Nederland gelegen onroerende goederen;

Overwegende, dat door het Beheersinstituut is aangevoerd, dat krachtens „law 5 passed by the Control Council concerning German External Assets” van 3 April 1946 vrijgegeven vermogens van in Duitsland wonende Duitsers belanden bij de Reichsbank, waaruit zou volgen, dat requestant geen belang bij deze ontvijdingsaanvraag zou hebben;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat regelen als hierbedoeld niet vermogen buiten effect te stellen de nationale wettelijke regeling;

Overwegende bovendien, dat, wat hiervan overigens ook zij, de kwestie der ontvijanding hiernevens staat, immers deze ook gevraagd kan worden op grond van ideële motieven;

Overwegende dat requestant heeft aangevoerd, dat hij zich steeds als Nederlander heeft gevoeld, nimmer lid is geweest van een nationaal-socialistische organisatie en, voor zover zulks in zijn vermogen lag, zich als Nederlander heeft gedragen;

Overwegende, dat dit hieruit zou kunnen blijken, gelijk door zijn raadsman is bepleit, dat zijn vader te zijnen huize op het kasteel Berlinghausen in Duitsland de notaris Haffmans en zijn beide zonen, die in Duitsland te werk waren gesteld, in October 1944 heeft opgenomen en, dat, toen de vader van requestant hen wegens het daaraan vermeende gevaar niet langer wilde houden, het aan requestant te danken is geweest, dat diens vader aan zijn voornemen geen gevolg heeft gegeven;

Overwegende, dat voor inwilliging van de gevraagde verklaring voor een nimmer in ons land gewoond hebbende Duitser, gelijk requestant, nodig zou zijn, dat deze zich zou kunnen beroepen op bijzondere positieve daden in het belang van de geallieerde zaak verricht, waardoor het niet langer aanvaardbaar zou zijn hem als vijandelijk onderdaan te beschouwen;

dat als zodanig niet kan worden beschouwd zijn in de bres springen voor notaris Haffmans en zijn zoons, gelijk hierboven vermeld;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
16 Februari 1051 (Mrs. Block, Ter
Pelkwijk en Versteeg).

Appellante — oorspronkelijk Nederlandse, weduwe van sedert 1917 in Nederland gewoond hebbende doch gesneuvelde Duitser — heeft haar Nederlandse nationaliteit herkegen. Het N.B.I. heeft haar verzoek tot ontvinding ten behoeve van haar overleden echtgenoot afgewezen, op grond dat, nu hij in April 1945 is overleden en hem geen verblijfsvergunning is kunnen worden verleend, de ministeriële uitvoeringsregelen van 21 October 1948 op haar verzoek niet van toepassing zijn. Het N.B.I. heeft evenwel deze regelen bij analogie toch toegepast.

De Raad verenigt zich met deze zienswijze, daar aangenomen mag worden dat aan de overledene, ware hij in leven gebleven, een verblijfsvergunning zou zijn uitgereikt, terwijl bovendien genoemde regelen een goede maatstaf vormen ter beantwoording van de vraag of ten behoeve van een sedert 1917 in Nederland wonende Duitser alsnog een ontvindingsverklaring zal worden afgegeven.

Op grond van gedragingen van de overledene het verzoek afgewezen. Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 2 Augustus 1949 ingekomen beroepsschrift van Anna Gertrud Gibbels, weduwe van Franz Joseph Bergstein, wonende te Kerkrade, waarbij zij in hoger beroep komt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 29 Juni 1949, houdende weigering tot afgifte van een verklaring ex art. 34, lid 1, sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen ten behoeve van wijlen haar echtgenoot F. J. Bergstein voornoemd;

Gelezen het door Mr. H. J. A. Prickartz advocaat en procureur te Heerlen namens appellante ingediende aanvullende verzoekschrift d.d. 16 September 1949, waarbij volhard wordt bij het verzoek tot vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 21 Oc-

tober 1950, waarbij geconcludeerd wordt het verzoek van appellante van de hand te wijzen;

Gelet op de overgelegde bescheiden, waaronder het op Bergstein betrekking hebbende dossier van de Rijksvreemdelingendiensten;

Gehoord ter terechtzitting van 5 Januari 1951 appellante bij monde van haar gemachtigde Mr. H. J. A. Prickartz en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. G. Dekker;

Overwegende dat, nu Mr. Dekker ter zitting heeft medegedeeld, dat de afwijzende beschikking op 4 Juli 1949 aan appellante is verzonden, het op 2 Augustus 1949 ingestelde beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat vaststaat:

dat thans wijlen Franz Josef Bergstein (verder Bergstein te noemen) de Duitse nationaliteit bezat en zich in 1917 in Nederland heeft gevestigd;

dat hij in Kerkrade als mijnwerker heeft gearbeid en aldaar gehuwd is met appellante, die door geboorte Nederlandse was en door het afleggen van de verklaring bedoeld in art. 8 van de Wet op het Nederlanderschap de Nederlandse nationaliteit heeft herkegen, terwijl aan haar ook een no-enemy-verklaring is uitgereikt;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut in zijn antwoord heeft aangevoerd, dat, nu Bergstein op 13 April 1945 is gesneuveld en aan hem geen vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland is kunnen worden verleend, de ministeriële uitvoeringsregelen van 21 October 1948 met betrekking tot appellantes verzoek ten behoeve van haar overleden echtgenoot niet van toepassing zijn, doch uit de aangevallen beschikking blijkt, dat het Beheersinstituut evengenoemde regelen bij analogie heeft toegepast;

Overwegende, dat de Raad zich met deze zienswijze van het Beheersinstituut zeer wel kan verenigen, daar aangenomen mag worden, dat aan Bergstein, ware hij in leven gebleven, een verblijfsvergunning zou zijn uitgereikt, terwijl bovendien meergenoemde regelen een goede maatstaf vormen ter beantwoording van de vraag, of ten behoeve van een overleden Duitser, die sedert 1917 in Nederland woonde, alsnog een verklaring ex art. 34, lid 1 sub f van het Besluit E 133 behoort te worden afgegeven;

Overwegende, dat het Beheersinsti-

tuut bij antwoord ten laste van Bergstein heeft aangevoerd, dat hij zich steeds als Rijksduitser beschouwd heeft en alle bevelen en aanwijzingen van Duitse zijde bereidwillig en in alle consequenties opvolgde; dat hij nimmer maatregelen tot naturalisatie heeft genomen; dat hij onmiddellijk na de oprichting van het Deutsche Arbeitsfront in 1934 lid van deze organisatie is geworden en tot het einde van de bezetting gebleven; dat hij extra-bonnen voor levensmiddelen, groenten, kolen, fruit, boter en vlees heeft aangenomen en niet gebleken is, dat hij Nederlanders van deze gunsten heeft laten profiteren; dat hij zijn radio mocht behouden en niet gebleken is, dat hij deze gunst heeft benut om anderen naar de geallieerde zenders te laten luisteren; dat hij in 1944 op 64-jarige leeftijd gevolg heeft gegeven aan de Duitse oproep tot dienstneming bij de „Schutzgruppe“, in welke dienst hij gesneuveld is;

Overwegende, dat appellante hier-tegen heeft aangevoerd, dat Bergstein in Mei 1940 reeds 60 jaar oud was en men van hem als eenvoudig, niet-politiek geschoold, arbeider niet veel werkkraft kon verwachten of illegale werkzaamheid kon worden verlangd; dat van 1917 tot 1940 niet is gebleken, dat naturalisatie nodig of gewenst was; dat hij lid was van de „Invaliden-Verein“ van Duitse gepensioneerde mijnwerkers en als zodanig automatisch was opgenomen in het D.A.F.; dat appellante en Bergstein meermalen Nederlanders in de extra toewijzing van levensmiddelen hebben laten delen; dat hij anderen niet naar geallieerde zenders heeft laten luisteren, omdat hij als 60-jarige niet het risico van een deportatie wilde lopen; dat hij zijn inlijving bij de „Schutzgruppe“ zo lang mogelijk heeft weten tegen te houden met doktersattesten.

Overwegende, dat de feiten, dat Bergstein zich reeds in 1934 in het D.A.F. heeft laten opnemen, dat hij tijdens de bezetting niemand aan zijn radio naar geallieerde zenders heeft laten luisteren en dat hij zich in 1944 zonder enige poging om zich eraan te onttrekken heeft laten inlijven in de „Schutzgruppe“ duidelijk erop wijzen, dat Bergstein zich als Rijksduitser geheel schikte naar de bevelen en aanwijzingen van de bezetter, terwijl ten processe niet is gebleken van enige daad van sympathie met het door het

bezettingsleed getroffen Nederlandse volk;

dat integendeel Bergstein in de strijd van de geallieerden tegen de Duitsers aan Duitse zijde als lid van de „Schutzgruppe“ het leven heeft gelaten op Nederlandse bodem en dit feit zich ten volle ertegen verzet om aan hem de gunst van een posthume ontvijanding te verlenen;

Overwegende, dat derhalve de aanvallen beschikking moet worden gehandhaafd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 29 Juni 1949 waarvan appel.

No. 51/60

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 30 Maart 1951. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Wiarda en Prof. Hijmans van den Bergh).

Het N.B.I. heeft wel is waar een algemene machtiging gegeven aan bewindvoerders om het rechtsherstel van onroerend goed te regelen overeenkomstig de door de Afd. Onroerende Goederen goedgekeurde concept-acte, doch blijft volkomen bevoegd deze machtiging in bijzondere gevallen in te trekken. Weigert het N.B.I. zulks te doen na daartoe gedaan verzoek van belanghebbenden (erfgenamen) dan neemt het N.B.I. door die weigering een appellabel besluit.

Het beroep opgevat als gericht tegen de door het N.B.I. verleende toestemming tot het aangaan van een minnelijke regeling van het rechtsherstel betreffende een onroerend goed.

De Raad verstaat dat het N.B.I. zijn toestemming aan de voorgestelde regeling had behoren te onthouden en vernietigt die toestemming, voor zover nodig.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 88, 113a-c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien het beroepschrift dd. 20 Maart 1950 van:

1. *Mijntje Haas*, echtgenote van *Max Monasch*.
2. *Max Monasch* voornoemd tot bijstand en machtiging van zijn echtge-

note en voorzoveel nodig ook voor zich en

3. *Theresia Haas*, allen wonende te Wassenaar, tegen de daarin omschreven beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut betreffende de regeling van het rechtsherstel ten aanzien van het perceel Amersfoortsestraat 134 te Soesterberg;

Gezien de schriftelijke inlichtingen dd. 19 Juli 1950 van het Nederlandse Beheersinstituut (nader ook te noemen N.B.I.);

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord Mr. J. Slijper namens requestanten en J. N. Hoen namens het N.B.I.;

Overwegende dat verzoekers optreden als erfgenamen van wijlen Clara Rozetta de Vries, die gedurende de bezetting werd gedeporteerd en over wier vermogen, alvorens haar overlijden werd ingeschreven, door het N.B.I. een bewindvoerder werd benoemd, hebbende de Raad tot beëindiging van deze bewindvoering tot dusver nog niet besloten;

dat toch het vermogen van Clara Rozetta de Vries destijds behoorde het perceel Amersfoortsestraat 134 te Soesterberg, dat tijdens de vijandelijke bezetting ingevolge de door de bezetter tegen het Joodse vermogen getroffen maatregelen is verkocht door de Niederländische Grundstückverwaltung aan zekere J. J. H. A. Pery te Soest;

dat de bewindvoerder over het vermogen van wijlen Clara Rozetta de Vries voornemens is betreffende dit perceel bij acte van minnelijk rechtsherstel een regeling te treffen, ingevolge welke Pery het bedrag van de destijds door hem aan de Niederländische Grundstückverwaltung betaalde koopsom van f 12.500,— nogmaals zal betalen en daarna de geldige titel van eigendom zal krijgen;

dat requestanten tegen deze regeling bezwaar hebben:

1e. omdat zij er aanstoot aan nemen, dat Pery, die volgens hem N.S.B.-er was, eigenaar en bewoner van de villa van hun tante zal worden;

2e. omdat deze villa een waarde vertegenwoordigt van f 18.000,— à f 19.000,—;

dat zij van mening zijnde dat tot het tot stand komen van deze regeling, in-

gevolge artikel 88 lid 2 van het Besluit E 100, toestemming nodig is van het N.B.I. — d.i. de afdeling van de Raad voor het Rechtsherstel, welke met de afgifte van de daar bedoelde toestemmingen is belast — tegenover het N.B.I. hun bezwaren tegen het verlenen van deze toestemming kenbaar hebben gemaakt;

dat het N.B.I. zich hiertegenover op het standpunt heeft gesteld, dat het tot de voorgenomen regeling geen toestemming behoeft te geven, daar het N.B.I. op 1 Augustus 1946 aan bewindvoerders algemene toestemming verleend heeft tot medewerking aan minnelijke regelingen, ingevolge Hoofdstuk VII A Besluit E 100 mits de afdeling Onroerende Goederen van de Raad de minnelijke regeling bekrachtigd;

Overwegende dat tegen dit standpunt het beroep van requestanten is gericht, terwijl het N.B.I. daarbij heeft gepersisteerd en heeft verzocht requestanten niet ontvankelijk te verklaren in hun beroep, omdat dit niet zou zijn gericht tegen een appellabel besluit;

Overwegende al zou de regeling, welke de bewindvoerder betreffende meergenoemd perceel voornemens is te treffen, begrepen zijn onder de regelingen tot het treffen waarvan het N.B.I. ingevolge artikel 88, 2e lid van het Besluit E 100 aan de bewindvoerders in het algemeen toestemming heeft gegeven, zulks toch niet zou kunnen wegnemen, dat requestanten tegen die toestemming, voorzover deze als gevolg van de Algemene machtiging geldt als toestemming tot het aangaan van deze bijzondere regeling, als van elk besluit van elke Afdeling van de Raad bij de Afdeling Rechtspraak in beroep kan komen;

dat dit zeker het geval is, nu belanghebbenden tegenover het N.B.I. hun bezwaren tegen deze toestemming uitdrukkelijk kenbaar hebben gemaakt;

dat immers duidelijk is, dat het N.B.I. tot regelingen als de onderhavige een algemene machtiging gegeven hebbende, volkomen bevoegd blijft om, wanneer daartoe aanleiding bestaat, te bepalen, dat deze voor een bepaald geval niet zal gelden, zodat, wanneer het N.B.I. verzocht om zijn toestemming aan een bepaalde regeling te onthouden, weigert dit te doen, door die weigering een besluit neemt, dat met een toestemming voor dat bijzondere geval gelijk moet worden gesteld, en als zodanig voor appel vatbaar is;

Overwegende dat de Raad het onderhavige beroep in bovenstaande zin, opvat als gericht tegen de toestemming welke het N.B.I. door zijn houding tegenover de bezwaren van requerstranten aangenomen in wezen heeft gegeven aan de voorgenomen regeling van het rechtsherstel betreffende het perceel Amersfoortsestraat 134 te Soesterberg;

Overwegende dat de Raad deze bezwaren geenszins onredelijk acht en van oordeel is, dat het N.B.I. zijn toestemming aan de voorgenomen regeling had moeten onthouden;

Overwegende dat het beroep derhalve gegrond is;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verstaat, dat het Nederlandse Beheersinstituut zijn toestemming aan de hierboven nader omschreven regeling welke de bewindvoerder over het vermogen van Clara Rozetta de Vries voornemens is met betrekking tot het rechtsherstel van het perceel Amersfoortsestraat 134 te Soesterberg aan te gaan, had behoren te onthouden;

Vernietigt die toestemming voorzover nodig;

Verstaat dat deze regeling geen voortgang zal vinden en dat op andere wijze in het rechtsherstel met betrekking tot genoemd perceel zal worden voorzien.

No. 51/61

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
8 Maart 1951. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Bij de verbeurdverklaring van een onroerend goed gaat de eigendom daarvan niet over op de Staat bij het vonnis. Eerst nadat het fiat executie is verleend, kan de ten uitvoerlegging plaats hebben en deze is vereist alvorens de eigendom op de Staat overgaat. De ten uitvoerlegging heeft plaats gehad door de inschrijving in de openbare registers op 13 Augustus 1947. Requestrant heeft terecht aanspraak gemaakt op de pachttermijnen, vervallen vóór genoemde datum.

Beslissing a quo vernietigd.

(Tribunaalbesluit (E 101) art. 8; Besluit van 27 Sept. 1947 (H 336) art. 8.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een bij de Raad op 2 Juli 1949 ingekomen beroepschrift van Jhr. D. de Blocq van Scheltinga tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief aan requestrant van 4 Juni 1949 en het bij de Raad op 26 April 1950 ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord op 13 Januari 1951 partijen, requestrant bij monde van zijn gemachtigde Jhr. J. A. H. van der Does, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. H. M. Smits;

Overwegende, dat bijklens vorengenoemde schrifturen bij Tribunaalvonnis van 3 October 1946 o.m. is verbeurdverklaard een aan requestrant toebehorende boerderij te Baard;

dat op dit vonnis het fiat-executie is verleend op 17 April 1947;

dat de verbeurdverklaring op 13 Augustus 1947 in de openbare registers is ingeschreven;

dat het Nederlandse Beheersinstituut aanvankelijk heeft aangenomen, dat de eigendom van de boerderij op de datum van het fiat-executie op de Staat is overgegaan en de door hem ontvangen pacht van de boerderij over het tijdvak van 1 Mei 1946 tot 17 April 1947 aan requestrant heeft uitbetaald, doch zich vervolgens, laatstelijk bij voornoemde brief van 4 Juni 1949, op het standpunt heeft gesteld, dat de eigendom reeds op de dag van de uitspraak van het vonnis, waarbij de verbeurdverklaring geschiedde, is overgegaan, en van requestrant de pacht over genoemd tijdvak, zijnde f 3.581,16 verminderd met de over dat tijdvak gedane uitgave ad f 1.208,68 alzo f 2.372,48 heeft teruggevorderd;

dat requestrant daartegen bij het beroepschrift, kort samengevat, heeft aangevoerd, dat de eigendom van de boerderij pas door de inschrijving op 13 Augustus 1947, althans door het fiat-executie op 17 April 1947 is overgegaan, en dat de pacht nog tot op de dag van eigendomsovergang aan requestrant toekomt en de Raad heeft verzocht, te beslissen, dat het Nederlandse Beheersinstituut de pacht dienovereenkomstig met hem zal afrekenen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij antwoord op gronden, waarop hieronder wordt teruggekomen, heeft geconcludeerd dat het de Raad behage,

de aangevallen beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te bevestigen en te verklaren voor recht, dat de eigendom van verbeurdverklarde onroerende goederen door de verbeurdverklaring zelve op de Staat overgaat, terwijl het tijdstip van deze eigendomsvererving door de Staat de datum van de Tribunaaluitspraak is, kosten rechtens;

en in rechte:

Overwegende, dat in art. 1 van het Tribunaalbesluit E 101 wordt bepaald, dat als bijzondere maatregelen kunnen worden opgelegd, internering, ontzetting van bepaalde rechten en verbeurdverklaring van het vermogen;

dat art. 8 E 101 bepaalt, dat omtrent de tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring door de Kroon nadere regels zullen worden vastgesteld, hetgeen is geschied bij Besluit van 27 September 1947 H 336;

dat echter bij dit Besluit niet is bepaald, wanneer en op welke wijze de eigendom van het verbeurdverklarde op de Staat overgaat en ook overigens daaromtrent generlei wettelijke voorziening is getroffen;

dat intussen art. 66 E 101 bepaalt, dat een bijzondere maatregel — waartoe blijkens vorengenoemd art. 1 E 101 ook de verbeurdverklaring behoort — niet vatbaar is voor tenuitvoerlegging dan nadat ten aanzien van die maatregel op de uitspraak, houdende de oplegging daarvan, het fiat executie is verleend;

dat de Raad uit het vorenstaande afleidt, dat niet door het vonnis, hetwelk de maatregel van verbeurdverklaring oplegt, automatisch de eigendom van het verbeurdverklarde op de Staat overgaat, maar dat daartoe een tenuitvoerlegging van de maatregel nodig is;

dat het standpunt, dat reeds de uitspraak automatisch de eigendom zou doen overgaan ook daarom niet houdbaar voorkomt, omdat het Tribunaalbesluit de mogelijkheid openlaat, dat niet het gehele vermogen, of een evenredig deel daarvan, maar het vermogen onder aftrek van een zeker bedrag, dan wel enkel een zeker bedrag en alzo ook (anders dan in art. 33 Wetboek van Strafrecht voorzien) niet bepaalde voorwerpen van eigendom verbeurd verklaard worden en bij zodanige verbeurdverklaringen een automatische eigendomsovergang niet denkbaar is;

dat voorts dat standpunt moeilijk aanvaardbare consequenties zoude hebben, als op de uitspraak, voorzover een verbeurdverklaring inhoudende, het fiat-executie geweigerd wordt;

dat het door het Nederlandse Beheersinstituut aangevoerde feit, dat in het in art. 7, 5e lid, van E 101 voorzien geval van scheiding van goederen, deze ingevolge het 6de lid van dat artikel moet worden gepubliceerd met vermelding van de datum van de uitspraak, aan het vorenstaande niet kan afdoen, vermits dat voorschrift de publicatie van de scheiding van goederen en niet die van de verbeurdverklaring regelt;

dat voorts het door het Nederlandse Beheersinstituut gemaakte onderscheid tussen de materiële werking van de verbeurdverklaring en de formele uitvoering ervan generlei steun in het Besluit E 101 vindt;

Overwegende, dat de Raad in het midden kan laten, op welke wijze de tenuitvoerlegging van een verbeurdverklaring heeft te geschieden en of daarvoor inschrijving in de openbare registers is vereist, aangezien het Nederlandse Beheersinstituut niet heeft gesteld, dat in casu de tenuitvoerlegging op andere wijze dan door de inschrijving op 13 Augustus 1947 zou zijn geschied;

dat alzo de Raad het standpunt van requestrant juist acht, in dien zin, dat in ieder geval niet vóór 13 Augustus 1947 de eigendom van het verbeurdverklarde is overgegaan;

Overwegende alsnu omtrent de opbrengst van het verbeurdverklarde, bestaande uit de daarvan getrokken pacht;

dat ingevolge art. 558 B.W. pachtpenningen zijn burgerlijke vruchten en deze ingevolge art. 557 B.W. een gedeelte der zaak uitmaken, zolang zij niet opeisbaar zijn;

dat mitsdien de vóór 13 Augustus 1947 opeisbaar geworden pachtpenningen niet onder de verbeurdverklaring zijn begrepen, doch wel die, welke daarna opeisbaar zijn geworden;

dat het de Raad ontgaat, hoe het naar de bewering van requestrant bij levering ingevolge koop bestaande gebruik, van art. 557 B.W. af te wijken en de pachtpenningen, als van dag tot dag verkregen wordend te beschouwen, ten deze van invloed zoude kunnen zijn, terwijl anders dan requestrant meent, de Raad ten deze niet, gelijk

bij de toepassing van de bepalingen van Hoofdstuk III van het Besluit E 100, heeft te oordelen naar redelijkheid en billijkheid — daargelaten of deze tot een andere beslissing zouden kunnen leiden —;

dat voorts naar het oordeel van de Raad voor analogische toepassing van de voor vruchtgebruik geschreven bepaling van art. 810 B.W. de gemeenschappelijke ratio ontbreekt;

dat also slechts de vóór 13 Augustus 1947 vervallen termijnen van de pacht aan requestrant toekomen;

dat de Raad de stellingen van partijen aldus begrijpt, dat de pacht opeisbaar wordt op 1 Mei en 1 November van ieder jaar en dat requestrant reeds ontvangen heeft de tot en met 1 November 1946 vervallen termijnen alsmede van de op 1 Mei 1947 vervallen termijn een gedeelte, berekend over de periode van 1 November 1946 tot 17 April 1947, zodat het Nederlandse Beheersinstituut aan hem alsnog zou hebben te betalen het restant van de op 1 Mei 1947 vervallen termijn, te weten de pacht, berekend over de periode van 17 April 1947 tot 1 Mei 1947;

dat echter de Raad bij het ontbreken van zekere gegevens hieromtrent en omtrent het bedrag van laatstbedoeld restant er zich voorsnog van zal onthouden, dat het Nederlandse Beheersinstituut tot betaling te veroordelen en het aan partijen zal overlaten op de grondslag van de te geven uitspraak af te rekenen, zullende bij geschil daarover de meest gereede partij zich opnieuw tot de Raad kunnen wenden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep;

Verstaat, dat requestrant is recht-hebbende op de vóór 13 Augustus 1947 verschenen termijnen van de pacht van de verbeurdverklaarde boerderij;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van requestrant begroot op f 100,—.

No. 51/62

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 20
April 1950. (Mrs. Sluis, Raedt en
Mijnssen).**

**De Hollandse Schouwburg is in Juni
1944 door de Nationale Hypotheekbank**

in veiling gebracht als onherroepelijk gemachtigde in de zin van art. 1223 B.W. De Nationale heeft kennelijk te uitsluitend gedacht aan hare eigen belangen en niet voldoende rekening gehouden met de belangen van de Joodse debitrice. De gedaagden-kopers hebben hun goede trouw niet aangetoond, maar zullen hun verhaal — zij het niet tot het volle bedrag — kunnen zoeken op de Nationale Hypotheekbank.

Vordering tot nietigverklaring van de veiling dient te worden toegewezen.

Partijen in overweging gegeven om, met inachtneming van het overwogene, de zaak in der minne te regelen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 18 September 1948 door de *Naamloze Vennootschap: „Hollandse Schouwburg”*, gevestigd te Amsterdam, ingediende verzoekschrift (gemachtigde: *Mr. M. de Kort*);

Gezien het op 22 Februari 1949 ingekomen verweerschrift van de *Naamloze Vennootschap „Nationale Hypotheekbank”*, gevestigd te Amsterdam (gemachtigde: *Mr. J. Jolles*) en het op 24 Februari 1949 ingekomen verweerschrift van *Henricus Antonius Linthorst*, industrieel, wonende te Wassenaar en van *Antonius Lebuinus Linthorst*, industrieel, wonende te Deventer (gemachtigde: *Mrs. H. van Rijgersma en E. Reinhold*);

Overwegende, dat de mede-geïntereerden, de Naamloze Vennootschap „Amsterdamse Bank”, gevestigd te Amsterdam en M. de Vries, Amstelkade 166 te Amsterdam en Ph. de Vries, Stadionweg 289 te Amsterdam, niet hebben geantwoord;

Gezien de overige stukken, waaronder een proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 14 September 1948 van notaris Jhr. P. A. A. H. Graafland en het advies van gedelegeerden d.d. 16 October 1948;

Gelet op het onderzoek ter terechtzitting;

Ten aanzien van de feiten;

Overwegende, dat eiseres op de gronden vermeld in het hierboven genoemde verzoekschrift, welke geacht moeten worden hier te zijn ingelast, heeft geconcludeerd, dat het de Raad voor het Rechtsherstel behage te bepalen dat de veiling en toewijzing wor-

den nietig verklaard, met dien verstande, dat de overschrijving van de afschriften of uittreksels der proces-verbaal van veiling en toewijzing en kwitantie kooppenningen ten hypotheekkantore niet heeft geleid tot enige wijziging in de eigendomsrechten van de Hollandse Schouwborg;

dat, voorzover uit evengemelde veiling en toewijzing en betaling-kooppenningen en/of de overschrijving ten hypotheekkantore, enig eigendom op de Heren Linthorst mocht zijn overgegaan, deze eigendomsrechten nietig verklaard zullen worden, benevens de rechtshandeling van de verkoop door de Nationale;

dat de Heren Linthorst zullen voldoen aan de Hollandse Schouwborg, een gebruiksvergoeding vanaf 6 Juni 1944 voor wat de Schouwborg betreft en de netto-opbrengst van de huren der verhuurde panden, eveneens van 6 Juni 1944 af, in alle gevallen tot aan de dag van het herstel van de Hollandse Schouwborg in de eigendom en in het bezit en wel wat de gebruiksvergoeding betreft een bedrag van f 25.000,— per jaar, waarbij bereids rekening is gehouden met de vaste lasten, onderhoudskosten en de rente van de destijds op de percelen drukkende twee hypotheeken en voor wat de verhuurde percelen betreft een bedrag van f 625,— per maand, wegens netto-huuroverschotten, subsidiair:

Voor het geval geen termen gevonden zouden worden aan de Hollandse Schouwborg de eigendomsrechten te doen terugkeren de verklaring voor recht, dat de vorenomschreven handelingen van de Nationale en van de Heren Linthorst onrechtmatig zijn, met bepaling, van de inhoud dezer rechtsbetrekking, te weten een vergoeding der door de Hollandse Schouwborg geleden schade:

- a. de verloren gegane restant-koopsom ad f 50.187,10 en f 1.898,80 met de rente ad 5 % vanaf 6 Juni 1944;
- b. de ontgane revenuen genoemd hierboven sub 3;
- c. de winstderving wegens het wegvallen van de mogelijkheid om de Schouwborg en de overige gebouwen te exploiteren, welke schade naar billijkheid is te bepalen op f 100.000.—;

De Nationale en de Heren Linthorst worden terzake hoofdelijk veroordeeld en voorts in alle gevallen;

dat de heren Linthorst en de Nationale worden veroordeeld in de kosten der procedure, daaronder begrepen het honorarium voor salaris en verschotten van de Raadsman van de Hollandse Schouwborg, benevens dat zij de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden ad f 2.187,32 en die ten behoeve van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel ad f 278,31 welke beide posten door de Hollandse Schouwborg zijn voldaan zullen vergoeden aan de Hollandse Schouwborg;

Overwegende, dat de Nationale Hypotheekbank en de gedaagden Linthorst op de door hem in hun verweerschrift genoemde gronden, die eveneens geacht moeten worden hier te zijn ingelast, de vordering hebben bestreden;

Overwegende, dat de Naamloze Vennootschap „Amsterdamse Bank” alsmede M. en Ph. de Vries geen verweer hebben gevoerd;

Overwegende, dat ter terechtzitting de raadslieden van partijen en partijen zelf, voorzoveel verschenen, hun standpunten nader hebben toegelicht en dat getuigen zijn gehoord;

Overwegende, dat van de verklaringen van partijen en getuigen een proces-verbaal is opgemaakt, welke inhoud geacht moet worden hier te zijn ingelast;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat ten processe is komen vast te staan:

1. dat eiseres eigenares was van de panden Plantage Middenlaan 18, 20, 20A, 20B en 22 te Amsterdam, alsmede van het pand genaamd „Hollandse Schouwborg” aan de Plantage Middenlaan 24 aldaar;
2. dat de voormelde panden waren bezwaard met de navolgende hypotheecaire schulden: ten behoeve van de Nat. Hypotheekbank f 135.800,— plus renten en kosten en ten behoeve van de Amsterdamse Bank f 35.000,— plus renten en kosten, terwijl tevens door de belastingen op de panden executoriaal beslag was gelegd;
3. dat vorenstaande percelen op 5 Juni 1944 door de Nationale Hypotheekbank als onherroepelijk gemachtigde van eiseres, in de zin van artikel 1223 B.W., zijn geveild en gekocht

door de gedaagden Linthorst voor een prijs van f 258.310,—;

4. dat de maximum-prijs, welke door het Prijzenbureau te Amsterdam toelaatbaar werd geacht bedroeg f 260.000,—;
5. dat van de koopsom, nadat de nodige verrekeningen hadden plaats gehad, bedragende f 258.239,86 is betaald aan de Nationale Hypotheekbank f 149.912,07, aan de Amsterdamse Bank f 40.719,09 en aan diverse Belastingen f 17.421,60 of in totaal f 208.052,76, zodat overbleef f 50.187,10, welk bedrag in zijn geheel door de Nationale Hypotheekbank is overgemaakt aan de Vermogensverwaltung- und Rentenanstalt;
6. dat ten gevolge van enige nadere verrekeningen het onder 5 genoemde bedrag van 50.187,10 is gestegen tot f 52.085,90;

Overwegende, dat eiseres thans in de eerste plaats de rechtsgeldigheid van de veiling heeft betwist en dat gedaagden er op hebben gewezen, dat niet alleen de Nationale Hypotheekbank, nu eiseres achterstallig was met betaling van rente en aflossing, tot die veiling gerechtigd was, doch dat bovendien deze veiling niet onredelijk was, daar de Nationale Hypotheekbank anders gevaar zou hebben gelopen, dat bij een latere veiling de opbrengst haar vordering niet zou dekken;

Overwegende dat, de Raad vooropstelt, dat in casu niet beslissend is of de Nationale Hypotheekbank volgens de hypotheekacte het recht tot veiling had, doch dat moet worden onderzocht of onder de toen heersende omstandigheden van de Nationale Hypotheekbank naar redelijkheid had kunnen worden gevergd, dat zij van haar recht tot veiling geen gebruik zou maken;

Overwegende, dat de Raad op grond van de omstandigheid, dat het Prijzenbureau een maximum-prijs van f 260.000,— had vastgesteld, in verband met de omstandigheid, dat de panden in veiling die prijs ook op f 1.690,— na hebben gehaald en dat ook de getuige Attema heeft verklaard, dat de maximum-prijs naar zijn mening ook de te verwachten veilingprijs was, bewezen acht, dat de geveilde panden destijds een waarde hadden van omstreeks f 260.000,—;

Overwegende, dat de Nationale Hypotheekbank destijds van eiseres in

totaal te vorderen had f 149.912,07 zodat ook als men rekening houdt met de belastingschulden ten bedrage van plm. f 18.000,— de panden nog voldoende overwaarde hadden om aan te nemen, dat de belangen van de Nationale Hypotheekbank nog niet in gevaar verkeerden;

Overwegende, dat hier nog bij komt, dat de huren van de percelen Plantage Middenlaan 18 (f 1.860,—), 20 (f 1.500,—), 20a (f 1.049,92) en 20b (f 1.000,—) in totaal bedragende f 6.409,92 aan de Nationale Hypotheekbank waren gecedeerd, zodat niet te verwachten was, dat de achterstand in de rente-betaling nog onrustbarend zou stijgen;

Overwegende, dat toen de veiling plaats had op 5 Juni 1944 de invasie en het einde der bezetting in niet al te verre toekomst te verwachten waren;

Overwegende, dat onder deze omstandigheden van de Nationale Hypotheekbank naar redelijkheid had kunnen worden verwacht, dat zij gedurende de bezetting niet tot veiling zou overgaan, welke veiling zij, gelijk uit het bovenstaande blijkt, zonder grote risico voor haar belangen had kunnen achterwege laten;

Overwegende, dat de Raad te meer aanneemt dat de Nationale Hypotheekbank haar belangen nog niet onmiddellijk in gevaar achtte, nu ten processe is gebleken, dat zij eerst tot veiling heeft besloten nadat zij uit onderhandelingen met de gedaagde Linthorst de zekerheid had gekregen, dat zij zonder enige risico tot veiling kon overgaan daar dezen zich hadden verplicht in ieder geval zoveel te betalen, dat de Nationale Hypotheekbank geheel betaling zou kunnen krijgen;

Overwegende, toch dat ook hieruit blijkt, dat de Nationale Hypotheekbank, indien zij die zekerheid niet had gekregen, de situatie niet dermate verontrustend had geoordeeld, dat veiling voor haar naar redelijkheid de enige uitweg was;

Overwegende, dat ook uit de notulen van 14 October 1943 en 24 Februari 1944 van de op genoemde data door de Raad van Toezicht van de Nationale Hypotheekbank gehouden vergaderingen, geenszins blijkt, dat de laatstgenoemde een veiling onvermijdelijk achtte;

Overwegende, dat de Raad aanneemelijk acht, dat de Nationale Hypotheekbank destijds liever van dit door

de oorlogsomstandigheden weinig begerenswaardige object afwilde, mits zij zekerheid had dat haar vordering op eiseres ten volle zou worden betaald, doch dat dit niet belet, dat de Nationale Hypotheekbank kennelijk te uitsluitend heeft gedacht aan haar belangen en aan die van haar pandbriefhouders en niet voldoende rekening heeft gehouden met de door de bezetting in gevaar gebrachte belangen van haar Joodse debitrice, de eiseres;

Overwegende, dat de Raad derhalve van oordeel is, dat het onredelijk zou zijn, indien hij in casu niet ingreep, zodat de vordering tot nietigverklaring van de veiling dient te worden toegevoegd;

Overwegende, wat de positie van de gedaagden Linthorst betreft, dat dezen moeten hebben begrepen, dat zij Joods bezit kochten, daar het van algemene bekendheid was, dat de Hollandse Schouwburg, aan Joden had toebehoord; dat zij dit trouwens ook hebben moeten afleiden uit het volgens hun eigen stellingen op hun desbetreffende vraag bij herhaling vanwege de Nationale Hypotheekbank ontvangen antwoord, dat het „niet van belang was”, of hier Joods goed geveild werd;

Overwegende, dat bovendien het vooroverleg tussen de Nationale Hypotheekbank en de gedaagden Linthorst ook tegen laatstgenoemden pleit, daar hun hieruit moet zijn gebleken, dat de Nationale Hypotheekbank de veiling niet zo dringend nodig achtte, dat zij onder alle omstandigheden meende daartoe te moeten overgaan, doch dat deze daartoe alleen bereid was indien zij — gedaagden Linthorst — een som boden, die haar vorderingen volledig zou dekken;

Overwegende, voorts, dat uit de omstandigheid dat zij later f 258.310,— hebben geboden volgt, dat zij wisten, dat de onderpanden voldoende overwaarde bezaten om aan te nemen, dat de Nationale Hypotheekbank zonder grote risico de zaak nog enige tijd op haar beloop had kunnen laten;

Overwegende dat derhalve de gedaagden Linthorst hun goede trouw niet hebben aangetoond;

Overwegende, dat de Raad met de gedaagden Linthorst van oordeel is, dat zij verhaal zullen kunnen zoeken op de Nationale Hypotheekbank, doch dat de Raad anderzijds meent, dat zij dit niet zullen kunnen doen tot het volle bedrag;

Overwegende dat de Raad meent, dat het partijen mogelijk moet zijn om met inachtneming van het hierboven overwogene, de zaak verder in der minne te regelen;

Overwegende, dat de Raad hierbij nog als zijn aanvankelijk oordeel te kennen geeft, dat aan te nemen is, dat de Hollandse Schouwburg tot de bevrijding geen exploitatiewinst zou hebben opgeleverd en dat het evenmin te verwachten zou zijn geweest, dat dit gebouw na de bevrijding nog als schouwburg met winst te exploiteren zou zijn geweest en dat het redelijk is, dat de gedaagden Linthorst vergoed krijgen wat zij hebben uitgegeven voor noodzakelijke of nuttige reparaties aan de Schouwburg;

Rechtdoende:

Geeft partijen in overweging om met inachtneming van het hierboven overwogene te trachten de zaak in der minne te regelen;

Machtigt de meest gereede partij om, indien zulks niet mogelijk zal blijken te zijn, de zaak wederom aan te brengen bij de Raad;

Reserveert de verdere uitspraak.

No. 51/63

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 17
Juli 1950. (Mrs. Raedt, Polderman en
Köster).**

Eiseres heeft in 1940 tengevolge van de oorlogsomstandigheden in echtscheiding toegestemd onder de voorwaarde, dat een eventueel weduwnpensioen tot 1 Januari 1950 aan haar zou worden uitgekeerd, doch daarna aan de tweede echtgenote.

Overeenkomsten, betreffende het weduwnpensioen, vernietigd voor zover deze betrekking hebben op de uitkering, vervallende na 1 Januari 1950. Het weduwnpensioen ook na 1 Januari 1950 aan eiseres toegewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift d.d. 23 Juni 1949 van Esther Coronel, gescheiden echtgenote van wijlen J. Welvaars, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. C. P. Vrij, en het daartegen ingediende verweerschrift van Elisabeth

Steinhardt, weduwe van J. Welvaars, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. A. W. L. Bondam te Alkmaar, en het verzoekschrift van de Amsterdamsche Bank N.V., gemachtigde Mr. J. Jolles als tussenkomende partij;

Gelet op de behandeling dezer zaak ter terechtzittingen van de Raad van 2 Februari 1950 en 25 Mei 1950 en op de verdere stukken van het geding;

Overwegende ten aanzien van de feiten:

Eiseres heeft op de gronden, vermeld in haar verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingelast dient te worden beschouwd, zich gewend tot de Raad met het verzoek te bepalen, dat aan eiseres, als ware zij de weduwe van de Heer J. Welvaars toekomen de aanspraken op weduwe-pensioen jegens de N.V. Amsterdamsche Bank sedert het overlijden van de Heer Welvaars, voorzoveel nodig met vernietiging althans nietigverklaring van de overkomst d.d. 16 Mei 1941 tussen eiseres en gedaagde en van de overeenkomst d.d. 31 Mei 1940 tussen eiseres en de Heer Welvaars, voorzoveel betreft het daarin sub 7 bepaalde;

subsidiair: de rechtsbetrekkingen tussen eiseres en gedaagde, voortvloeiende uit de overeenkomst d.d. 16 Mei 1941, gewijzigd vast te stellen in dier voege dat de verplichting van Mevrouw Welvaars-Steinhardt tot uitkering van het gehele weduwe-pensioen van de Amsterdamsche Bank aan eiseres na 1 Januari 1950 doorloopt tot het overlijden van eiseres, casu quo tot het overlijden van Mevrouw Welvaars-Steinhardt en de verplichting tot verpanding van haar rechten en rechtsvorderingen jegens de Amsterdamsche Bank terzake van weduwepensioen zich ook uitstrekt over de periode na 1 Jan. 1950, althans zodanige andere voorzieningen te treffen als Uw Raad redelijk en billijk mocht voorkomen, kosten rechtens;

Gedaagde heeft het verzoek bestreden op de gronden vermeld in haar verweerschrift, waarin zij heeft geconcludeerd tot niet ontvankelijk verklaring althans afwijzing van eiseresse's verzoek, met veroordeling van eiseres in de kosten.

De Amsterdamsche Bank heeft na te zijn toegelaten als tussenkomende partij, zich gerefereerd aan het oordeel van de Raad echter met verzoek dat de Raad in de te wijzen uitspraak dui-

delijk zal vaststellen, welke rechtsverhouding tussen de Bank, eiseres en gedaagde zal bestaan.

Ten aanzien van het recht:

Tussen partijen staan de onderstaande feiten vast:

1. Eiseres, die Jodin is, is op 15 Juni 1940 gescheiden van haar echtgenoot J. Welvaars, met wien zij op 15 Januari 1922 was gehuwd, en die ten tijde van de echtscheiding gedurende reeds meer dan 10 jaar samenleefde met gedaagde.

2. In een ter gelegenheid van de echtscheiding tussen eiseres en J. Welvaars gesloten overeenkomst is bepaald, dat J. Welvaars ingeval hij hertrouwt, zich sterk maakt voor zijn nieuwe echtgenote dat deze zich jegens eiseres zal verbinden om tot 1 Januari 1950 aan eiseres uit te keren het aan haar (nieuwe echtgenote) van de Amsterdamsche Bank toekomende weduwe-pensioen en na 1 Januari 1950 deze uitkering voort te zetten behoudens vermindering daarvan met het bedrag, dat het inkomen van de nieuwe echtgenote zonder het weduwepensioen minder zal mogen bedragen dan f 1.800,—.

3. J. Welvaars is nadat tussen hem en eiseres echtscheiding was tot stand gekomen, op 28 Augustus 1940 hertrouwd met gedaagde.

4. Gedaagde heeft zich bij acte d.d. 16 Mei 1941 jegens eiseres verbonden tot het verrichten van de in punt 2 bedoelde uitkeringen.

5. J. Welvaars is overleden op 7 Februari 1949 waarna de Amsterdamsche Bank met ingang van 1 Maart 1949 aan gedaagde als weduwe een pensioen heeft toegekend van f 2.000,— per jaar, welk pensioen per 1 Januari 1950 is verhoogd tot f 2.150,— per jaar.

6. Gedaagde heeft tot 1 Januari 1950 de bedragen, die zij als weduwepensioen van de Amsterdamsche Bank heeft ontvangen betaald aan eiseres. Na 1 Januari 1950 heeft zij geen verdere pensioen-bedragen aan eiseres voldaan.

Eiseres vordert primair te bepalen, dat aan haar als ware zij de weduwe van J. Welvaars, toekomen de aanspraken op weduwepensioen jegens de N.V. Amsterdamsche Bank.

Eiseres stelt daartoe, dat zij hoewel haar echtgenoot met gedaagde was gaan samenleven, geen echtscheiding

wilde vorderen in verband met het voor eiseres daaruit voortvloeiende verlies van haar weduwepensioen, waartegen zij met het oog op de belangen van beide, destijds minderjarige kinderen, en haar eigen belangen bezwaar moest hebben zulks mede in verband met het feit, dat zij tengevolge van haar invaliditeit niet in staat was om eigen inkomsten te verwerven. Eiseres stelt voorts dat zij in 1940 alleen in een echtscheiding, nog wel zonder het zoveel mogelijk toekennen van de pensioenrechten aan eiseres, heeft toegestemd, in verband met het feit, dat de Heer J. Welvaars een echtscheiding als noodzakelijk voorstelde, daarbij bewerdend dat hij bij de Amsterdamse Bank ontslagen zou worden, indien hij met een Jodin gehuwd was.

Gedaagde heeft aangevoerd, dat de echtscheiding en de daaruit voortvloeiende rechtsbetrekkingen zijn tot stand gekomen zonder enige dwang op eiseres, omdat reeds voordat Nederland in de oorlog geraakte, tussen eiseres en J. Welvaars overeenstemming was bereikt over de hoofdlijnen der financiële regeling, welke na de echtscheiding zou gelden.

Eiseres heeft echter overgelegd een brief van J. Welvaars d.d. 23 Mei 1940, die onder meer het volgende behelst:

„In verband met de toestand geef ik je dringend in overweging onze scheiding niet langer te vertragen. Het is de vraag of het thans tot stand komen nog enig effect zal sorteren, maar in ieder geval zal het niet tot stand komen een stellige brodeloosheid ten gevolge hebben. In het belang van allen er bij betrokkenen vraag ik je dringend per omgaande je medewerking toe te zeggen aan de advocaat.”

Uit deze brief en uit het feit, dat zeer kort daarna de overeenkomst betreffende de financiële gevolgen der eventuele echtscheiding is tot stand gekomen, volgt een zeer gewichtige aanwijzing, dat eiseres heeft gehandeld onder de drang der omstandigheden. Deze aanwijzing wordt bevestigd door het feit, dat eiseres ook in de voor de Duitse bezetting gevoerde onderhandelingen over een eventuele echtscheiding een grotendeels afwijzend standpunt heeft ingenomen, waarbij zij met name steeds het bezwaar naar voren heeft gebracht, dat geen mogelijkheid

bestond om haar recht op weduwepensioen zeker te stellen.

Uit de gewisselde correspondentie blijkt voorts, dat geenszins al voor de Duitse bezetting een principiële overeenstemming was bereikt, doch integendeel dat J. Welvaars op een zeer gewichtig punt, dat de nieuwe echtgenote haar weduwepensioen na 1 Jan. 1950 eventueel niet ten volle zou uitkeren aan eiseres, een nader voorstel had gedaan, hetwelk op 10 Mei 1940 op geen enkele wijze door eiseres was geaccepteerd.

Uit een en ander volgt, dat de overeenkomsten, welke tussen eiseres, J. Welvaars en gedaagde zijn gesloten in verband met de echtscheiding tussen J. Welvaars en eiseres onder invloed van de oorlogsomstandigheden een andere inhoud hebben gekregen dan zij onder normale tijdsomstandigheden zouden hebben gehad.

De Raad acht op grond hiervan het door eiseres verzochte ingrijpen in beginsel redelijk, ook al is niet gebleken, van enige ongeoorloofde dwang uitgeoefend door J. Welvaars.

Gedaagde heeft echter naar voren gebracht, dat tengevolge van de echtscheiding van J. Welvaars en het hertrouwen van J. Welvaars met gedaagde het vermogen van gedaagde, die eveneens als Joodse viel aan te merken, is gebleven uit handen van de bezetter. Hierbij heeft gedaagde uiteengezet, dat zij eigenares was van enige banken van lening, die zij in verband met haar huwelijk met J. Welvaars en diens functie bij de Amsterdamse Bank heeft moeten verkopen en dat van de opbrengst hiervan ook het gezin van gedaagde en haar kinderen gedurende en na de oorlog heeft geleefd. Voorts heeft gedaagde hierbij aangevoerd, dat tengevolge van een en ander haar financiële omstandigheden zeer moeilijk zijn geworden, zodat zij niet langer bij machte is tot uitkering van het volledige weduwepensioen aan eiseres.

De getuigen, die de Raad omtrent deze beweringen van gedaagde heeft gehoord, hebben echter hare stellingen niet bevestigd. Door de afgelegde verklaringen is wel aannemelijk geworden, dat de opbrengst van gedaagde's vermogen mede heeft gestrekt tot bestrijding van uitgaven van J. Welvaars, zulks in verband met de zeer hoge kosten van levensonderhoud voortvloeiend uit de ziekte van J. Welvaars tijdens de bezetting. Geen der gehoorde getui-

gen heeft echter bevestigd, dat een gedeelte van het vermogen van gedaagde is ten goede gekomen aan eiseres of de met haar samenwonende kinderen. Ook hetgeen gedaagde overigens in verband met hare omstandigheden en hare moeilijke financiële situatie naar voren heeft gebracht kan geen verandering brengen in het feit dat het door eiseres verzochte ingrijpen redelijk is te achten, temeer nu eiseres's positie ingevolge hare invaliditeit minstens even moeilijk is als die van gedaagde.

Op grond van een en ander acht de Raad eiseres's verzoek in voege als hieronder vermeld voor toewijzing vatbaar.

Rechtdoende:

Verklaart nietig de overeenkomst dd. 31 Mei 1940 gesloten tussen eiseres en J. Welvaars en de overeenkomst d.d. 16 Mei 1941 tussen eiseres en gedaagde voorzover deze overeenkomsten betrekking hebben op de uitkering van het weduwepensioen vervallen na 1 Januari 1950.

Verstaat, dat vanaf de datum dezer uitspraak aan eiseres als ware zij de weduwe van J. Welvaars, toekomen de aanspraken op weduwepensioen jegens de Amsterdamsche Bank.

Verstaat, dat vanaf de dag dezer uitspraak alle aanspraken van gedaagde op weduwepensioen jegens de Amsterdamsche Bank zijn vervallen.

Regelt de gevolgen der vorenstaande nietigverklaring aldus dat door gedaagde aan eiseres dienen te worden voldaan alle bedragen, die zij sedert 1 Januari 1950 van de Amsterdamsche Bank als weduwepensioen heeft ontvangen en veroordeelt gedaagde tot voldoening van deze bedragen aan eiseres.

Veroordeelt gedaagde in de kosten dezer procedure tot aan deze uitspraak begroot aan de zijde van eiseres op f 150,— en aan de zijde van de Amsterdamsche Bank op f 75,—.

Ontzegt het anders of meer gevordeerde.

No. 51/64

RAAD RECHTHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 9 Mei 1950. (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en Baron v. d. Feltz).

Deutscher Hülfsverein is tijdens de oorlog geliquideerd en zijn vermogen is overgedragen aan de N.S.V.

Na opheffing van de liquidatie vraagt de Hülfsverein erkenning zijner vordering op de N.S.V., wier vermogen is overgegaan op de Staat, welke erkenning door het N.B.I. is geweigerd.

In appel storting en overschrijving van in totaal f 100.000.— van de rekening van de Hülfsverein op rekening van de N.S.V. nietig verklaard en de vordering van de Hülfsverein tegen de N.S.V. erkend.

De vraag of de overboeking destijds is verricht onder dwang enz. is irrelevant.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 25).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een verzoekschrift, op 3 October 1949 bij de Raad ingekomen, van *Edwin Meyer* en *Max Wappler*, wonende te Amsterdam, in hun hoedanigheid van liquidateuren der te Amsterdam gevestigde, koninklijk goedgekeurde vereniging „*Duitsche Vereeniging tot Hulpverschaffing*” (*Deutscher Hülfsverein*), gemachtigde Mr. I. Bunker, alsmede het verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gedattekend 16 Januari 1950, de inhoud van welke geschriften geacht moet worden hieronder te zijn ingelast;

Gelet op de bij mondelinge behandeling op 18 April 1950 overgelegde bescheiden, op de inhoud waarvan zo nodig hieronder nader zal worden teruggeloken, alsmede op het bij die gelegenheid namens partijen aan de Raad medegedeelde;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat en door de overgelegde bescheiden wordt bewezen, dat bij beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 10 October 1945 ongedaan is gemaakt de opheffing van de door verzoekers vertegenwoordigde *Duitsche Vereeniging tot Hulpverschaffing* — hierna „de Vereeniging” te noemen — voor zover dit nodig is om de aangevangen liquidatie te voltooien, bij welke beschikking een liquidatie-commissaris in het leven is geroepen als orgaan, dat bij gebreke van de algemene vergadering dezelfde bevoegdheden heeft als die vergadering met betrekking tot de liquidatie en tot het verlenen van décharge aan liquidateuren, alsmede tot beschikking over het vermogen der Vereeniging, gelijk be-

doeld in het tweede lid van artikel 19 der Statuten, terwijl bovendien onder meer het eerste lid van artikel 19 der Statuten in dier voege is gewijzigd dat bij ontbinding der Vereeniging haar vermogen met inachtneming van het bepaalde in artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek tot weldadige doeleinden te Amsterdam zal moeten worden besteed;

dat in die beschikking met betrekking tot de omvang van de door liquidateuren uit te voeren liquidatie geen enkele beperking is gesteld, en met name niet is bepaald, dat liquidateuren de onderhavige „rechtsherstel“-vordering niet geldend mochten maken;

dat het dus tot de taak van liquidateuren behoort de boedel te vereffenen en eventuele vorderingen waaronder „rechtsherstel-vorderingen“, zo nodig geldend te maken, en de Vereeniging er dan ook belang bij heeft, dat de onderhavige vordering wordt ingesteld, vermits daardoor haar vermogen tot verevening wordt gebracht;

dat derhalve dient te worden nagegaan of er termen zijn de in het verzoekschrift omschreven overboeking van f 100.000,— aan de Nationalsozialistische Volkswohlfahrt (N.S.V.) te vernietigen;

dat partijen van mening verschillen over de vraag of de onderhavige overboeking verricht is onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, doch deze vraag naar 's Raads mening niet behoeft te worden beslist, omdat de Raad van oordeel is, dat het achterwege laten van een ingrijpen als ten deze bedoeld onredelijk in verband met de bijzondere omstandigheden ware, nu tengevolge van die overmaking de gelden, onttrokken aan het vermogen van de Vereeniging, niet meer konden dienen voor het doel, waarvoor zij, mede door Ne-

derlanders, waren tezamen gebracht, en bovendien geen enkele zekerheid bestond, dat zij zouden worden besteed overeenkomstig het bepaalde in het oorspronkelijke tweede lid van artikel 19 der Statuten, namelijk besteding te Amsterdam voor weldadige doeleinden;

dat hieraan niet afdoet de stelling van het Nederlandse Beheersinstituut, dat tengevolge van zodanig ingrijpen het vermogen van de N.S.V., dat ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat der Nederlanden is overgegaan, wordt verminderd met een bedrag van f 100.000,—, dat anders ten goede van de Staatskas zou komen, nu dit vermogen van de N.S.V. ten koste van de Vereeniging zonder enige oorzaak met dit bedrag is vergroot en de Raad juist bevoegd is om in te grijpen als verzocht, teneinde onder meer dergelijke door niets gewettigde bevoordelingen ongedaan te maken;

Rechtdoende:

Verklaart nietig de storting ad f 7.000,— door en overschrijving ad f 93.000,— van de rekening van de Deutsche Vereeniging tot Hulpverschaffing (Deutsche Hilfsverein) op de rekening van de Nationalsozialistische Volkswohlfahrt bij de Bank voor Nederlandschen Arbeid;

Verstaat, dat de Deutsche Vereeniging tot Hulpverlening (Deutsche Hilfsverein) een vordering ten bedrage van f 100.000,— (Honderdduizend gulden) heeft op de Nationalsozialistische Volkswohlfahrt;

Ontzegt het meer of anders gevorderde;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding tot op deze uitspraak aan de zijde van verzoeksters begroot op f 150,— (honderdvijftig gulden).

E 100 de geldswaarde der beloning aanzienlijk te verminderen, doch daarvoor in dit geval, nu de schenking niet het gevolg blijkt te zijn geweest van een min of meer plotselinge opwelling onder de dreiging der deportatie, maar van een reeds geruimen tijd tevoren opgevat voornemen, geen aanleiding kan worden gevonden; dat A. ter zitting van 8 Juli 1949 zich bereid heeft verklaard, als de Raad de schenking te hoog vond, het teveel te geven aan de Stichting 1940—1945, doch de Raad, hiervan acte nemend, er de voorkeur aan geeft, aan A. zelf over te laten om in overleg met zijn gemachtigde te bepalen, welk bedrag hij langs deze weg aan de slachtoffers van de bezetting en hun nagelaten betrekkingen wil laten ten goede komen, enz.;

Rechtdoende in naam der Koningin;

Wijst de ingestelde vorderingen af; enz."

II. Uitspraak van de Kamer Amsterdam d.d. 20 Februari 1950.

Het onroerend goed van J. was in 1942 gekocht door A.
De erven van J. verzochten rechtsherstel t.a.v. de koop.

De Raad overwoog:

„O. dat alle verweerders zich tegen een herstel, als verzocht, verzetten en zich daartoe erop beroepen, dat, hoewel het hier Joods goed betrof, toch van een normale koop sprake is, die op verzoek van de eigenaar geschiedde na lang overleg met de wederpartij en diende om de verkoper aan enig geld te helpen.

O. dat de Raad gelet op de verklaringen van de getuigen deze mening onderschrijft en de overtuiging heeft, dat hier na gemeenschappelijk overleg een oplossing werd getroffen, die geheel met de wens van de verkoper overeenstemde, enz.;

O. dat derhalve een ingrijpen onredelijk en onbillijk zou zijn;

Rechtdoende;

Wijst het verzoek van de hand, enz."

III. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 6 Maart 1950.

De koper A. stelt, dat hij als huurder van het Joodse perceel dit gekocht heeft met toestemming van en zelfs op voorstel van J.
De erven J. ontkennen dit.

De Raad overwoog:

„O. dat de Raad op grond van de verklaring van de getuige E., in verband met de verklaringen van de getuigen R. en S. bewezen acht, dat voormelde verkoop inderdaad op voorstel van nu wijlen J. en in ieder geval met haar toestemming is geschied;

dat vorenbedoelde verklaringen naar 's Raads oordeel niet ontzenuwd worden door de verklaring van de getuige L., omdat, hoezeer uit die verklaring valt af te leiden, dat nu wijlen J. in het algemeen wars was van het verlenen van enigerlei medewerking aan verkopen harer eigendommen door de vijand, het aannemelijk te achten is, dat zij vanwege de bijzondere omstandigheden van het geval, met name het grote belang, dat A. bij de aankoop had vanwege te duchten aankoop door een concurrent ten deze een uitzondering op haar algemene gedragslijn heeft gemaakt;

O. dat mitsdien, mede gelet op de noodtoestand in economisch opzicht, waarin A. door de op handen zijnde verkoop van het bij hem in gebruik zijnde perceel dreigde te geraken, hij geacht moet worden bij de aankoop van voormeld perceel te goeder trouw te zijn geweest;

dat derhalve, waar ten deze, zoals ook alle partijen aannamen, niettemin plaats is voor rechtsherstel, dat rechtsherstel in beginsel dient te geschieden overeenkomstig de destijds tussen nu wijlen J. en A. ge-

maakte afspraak t.w. na de bevrijding teruggave van het litigieuse perceel tegen betaling door nu wijlen J. aan A. van de destijds door A. bestede koopprijs;

O. echter dat, waar enerzijds A. door de aankoop van destijds in niet onbelangrijke mate gebaat moet worden geacht en anderzijds de erven J. door het verloop van zaken ongetwijfeld schade geleden hebben, het redelijk en billijk voorkomt, dat de verbeteringen, door A. aan het litigieuse perceel — overigens geheel op eigen risico en zonder overleg met de erven J. aangebracht — alsmede de destijds gemaakte makelaarskosten niet vergoed worden en de kosten van het rechtsherstel geheel ten laste van A. komen, enz.;

Rechtdoende:

1. Verklaart nietig de koop en verkoop met de daarop gevolgde overdracht, enz.;
4. Verstaat, dat voormelde nietigverklaring en voormeld rechtsherstel slechts van kracht zullen zijn, nadat door of vanwege de erven J. aan de Landelijke Hypotheekbank zal zijn betaald de som van f 16.200,— vermeerderd met de rente hierover ad 4 % van 1 September 1949 af tot de dag der betaling en aan A. zal zijn betaald de som van f 28.500,— verminderd met de evenbedoelde aan de Landelijke Hypotheekbank te betalen hoofdsom met rente;
5. Doet met ingang van de dag, waarop het litigieuse perceel ten name van de erven J. zal zijn ingeschreven, de voor de aankoop in 1942 tussen nu wijlen J. en A. bestaan hebbende huurovereenkomst tussen de erven J. en A. herleven, onder dezelfde voorwaarden als waaronder dezelve destijds bestond, enz.;"

IV. Uitspraak van de Kamer te Groningen d.d. 2 Februari 1951.

De N.G.V. verkocht op 30 April 1943 een perceel van J. aan A. voor f 5.500,—. De koper A. stelt, dat hij, als huurder van het Joodse perceel, dit gekocht heeft op advies van J. De bewindvoerder over de afwezige J. ontkent dit.

De Raad overwoog:

„O. hieromtrent, dat A. wel heeft gesteld, dat de aankoop van het perceel is geschied op advies van de afwezige J., maar deze bewering door de verklaringen van de getuigen D. en K. geenszins is komen vast te staan;

O. immers, dat de getuige D. alleen verklaard heeft van A. gehoord te hebben, dat J. er bij hem op aandrang het perceel te kopen, maar dat hierdoor geenszins bewezen is, dat J. dit ook inderdaad gedaan heeft, terwijl bovendien door de getuige gesproken wordt van de jaren 1941 en 1942, terwijl het huis eerst in November 1942 te koop is aangeboden;

O. dat uit de verklaring van de getuige K. hoogstens af te leiden valt, dat J. blij was met de aankoop door A., hetgeen niet wil zeggen, dat A. ook op advies van J. zou hebben gehandeld;

O. dat het de Raad veeleer aannemelijk voorkomt, dat J. aan A. toen deze zijn mening kwam vragen heeft medegedeeld, dat A. maar zijn gang moest gaan, omdat J. zich toch niet er tegen kon verzetten, hetgeen trouwens ook meer overeenkomt met de voorstelling van zaken, zoals deze door A. zelf is gegeven in het proces-verbaal van zwaarigheden;

O. dat al moge het optreden van A. onder de gegeven omstandigheden dan niet onbegrijpelijk zijn, dit niet wegneemt, dat hij zich bij de aankoop van het perceel door eigen belang heeft laten leiden en het daarom niet redelijk zou zijn het risico van de aankoop geheel of grotendeels op de Joodse eigenaren af te wentelen;

O. dat de Raad, mede in aanmerking nemend dat, gelijk door de bewindvoerder (requestrant) niet is bestreden, door A. aan J. diensten zijn bewezen, wel aanleiding ziet de schade tussen partijen te verdelen;

O. immers, dat naar het oordeel van de Raad, J. verplicht was geweest zijn huurder, met wien hij steeds een goede verstandhouding had onderhouden, te waarschuwen, toen deze hem naar zijn mening vroeg en nu hij dit niet gedaan heeft, wel enig risico op zich genomen heeft;

O. dat de Raad het onder deze omstandigheden billijk acht, dat requestrant een derde deel van de schade voor zijn rekening neemt;

O. dat thans nog de vraag gesteld moet worden, of J. in de eigendom van het perceel moet hersteld;

O. dat namens requestrant ter terechtzitting is verklaard, dat deze niet geheel ongenegen zou zijn het perceel aan A. te laten, mits tegen betaling van de koopprijs en dat hij zich in dezen refereert aan het oordeel van de Raad;

O. dat de Raad het — mede in aanmerking genomen het feit, dat A. nog steeds in het litigieuse perceel woont en er zijn bedrijf uitoefent — niet onredelijk acht aan A. den eigendom van het perceel te laten, mits hij aan requestrant binnen een termijn van drie maanden betaalt de somma van f 3.666,67, vermeerderd met 3½ % rente vanaf 30 April 1943, verder vermeerderd met 2/3 van de kosten van het rechtsherstel, onder gehoudenheid van requestrant aan A. te cederen 2/3 van de vordering op de N.G.V. of andere Duitse instantie terzake van de betaling van de koopprijs; enz."

V. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 19 Februari 1951.

A. kocht op 27 Augustus het perceel toebehorend aan de echtgenote van J. van de N.G.V. De erven van de echtgenote vragen thans rechtsherstel. A. stelt, dat hij in overleg met J. gekocht heeft. Het perceel was belast met een hypotheek ten behoeve van de Joodse creditrice H. Deze laatste ontving bij de verkoop niet de aflossing, doch slechts een vordering op de N.G.V.

De Raad overwoog:

„O. dat verzoekers hebben getracht in der minne tot rechtsherstel t.a.v. genoemd perceel te geraken, doch gerequesteerde A. zich daartegen heeft verzet, in hoofdzaak aanvoerende, dat hij het perceel van de N.G.V. heeft gekocht in overleg met J. en dat tussen hem en het echtpaar J. is overeengekomen, dat, indien dit echtpaar de oorlog niet zou overleven, A. het perceel zou mogen behouden voor de belangrijke diensten, die hij aan dat echtpaar had bewezen; dat, volgens opgave van A., de koopsom van het perceel gedeeltelijk is betaald met gelden behorende aan J., welke hij onder zich had en voor de rest met het bedrag der voormelde hypothecaire lening van de N.V. X. ad f 17.000,—;

O. hieromtrent, dat zelfs al zoude het waar zijn, dat A. het perceel heeft gekocht in overleg met J., dit niets verandert aan het feit, dat het hier een op initiatief van de N.G.V. tot stand gekomen verkoop betreft, welke niet anders kan worden beschouwd dan als een handeling, verricht onder dwang van de vijand, zodat behoudens blijk van het tegendeel, waarvan in casu niet is gebleken, het achterwege laten van het door verzoekers verlangde ingrijpen onredelijk zou zijn;

dat voorts het door A. gedaan beroep op een door hem met het echtpaar J. gesloten overeenkomst als boven weergegeven, hem niet kan baten, omdat dit echtpaar, gezien de toenmaals heersende omstandigheden, niet geacht kan worden hun wil in vrijheid te hebben kunnen bepalen;

dat op deze grond verzoekers als erfgenamen van de voormalige eigenares van het perceel in de eigendom daarvan moeten worden hersteld en thans nog over de gevolgen van dit rechtsherstel moet worden beslist; enz.

O. voorts, dat de Raad bij de behandeling van deze zaak wel sterk de indruk heeft gekregen, dat J., van wie toch wel vaststaat, dat hij bij de voorbereiding van de verkoop en de hypotheekverlening over-

leg met gerequestreerden heeft gepleegd, meer erop uit is geweest zijn eigen belangen dan die der hypotheekhoudster H. te dienen; O. dat waar J. hier geenszins vrij uitgaat, het redelijk voorkomt verzoekers, die aansprakelijk moeten worden geacht voor de handelingen van J. als lasthebber van hun rechtsvoorgangster, gedeeltelijk voor de schuld van A. aan de Hypotheekbank aansprakelijk te stellen en wel in dier voege, dat naast de aansprakelijkheid van A. voor de gehele schuld een aansprakelijkheid van verzoekers, hoofdelijk met A. voor de helft wordt vastgesteld; enz."

VI. Uitspraak van de Kamer te Groningen d.d. 16 November 1950.

A. stelt op verzoek van J. het perceel op voorlopig koopcontract te hebben gekocht van de N.G.V., teneinde J. in de gelegenheid te stellen het perceel na de oorlog weer terug te kopen. Na de ondertekening van het voorlopig koopcontract verzocht hij J. een verklaring te tekenen, dat deze hem zou vrijwaren voor alle schadelijke gevolgen, die A. na afloop van de oorlog van deze transactie zou kunnen ondervinden. J. weigerde deze verklaring te tekenen. Hierop trachtte A. de N.G.V. te bewegen het voorlopig koopcontract te annuleren. Naar aanleiding hiervan kreeg A. bezoek van C., die naar zijn zeggen het risico wel aandurfde. Bij de notariële koopacte werd daarop geconstateerd, dat de N.G.V. verkocht had aan A. en A. op zijn beurt verkocht had aan B. (schoonzoons van C.), terwijl de N.G.V. ter voldoening aan haar verplichting tot levering de eigendom van het perceel rechtstreeks aan B. overdroeg. A. stelt thans niet partij te zijn bij het rechtsherstel en niet regresplichtig tegenover B.

De Raad overwoog:

„O. dat de Raad voor de verklaringen ter terechtzitting afgelegd door de getuigen M., L., H. en X., die in het daarvan opgemaakte proces-verbaal, naar de inhoud waarvan wordt verwezen, zijn opgenomen, volledig bewezen acht, hetgeen partij A. heeft gesteld;

O. dat dit medebrenge, dat partij A., die zich aanvankelijk geheel heeft laten leiden door de gedachte de familie J. behulpzaam te zijn en in een moeilijke positie kwam, toen hij van de zijde van deze familie geen schriftelijke garantie kon krijgen, geen nadeel van zijn bereidwilligheid mag ondervinden, terwijl hij evenmin, nu hij nimmer eigenaar van dit onroerend goed was, dit niet heeft geleverd en bovendien C. volledig had ingelicht, tot enige verplichting tegenover B. gehouden is;

O. dat de positie van B. echter geheel anders is, daar deze, handelende in overleg met zijn schoonvader C., die meer Jodenpercelen kocht, zich kennelijk niet heeft laten leiden door de gedachte om de familie J. van dienst te zijn, immers met deze familie ook geen enkele afspraak had gemaakt;

O. dat deze partij dan ook het destijds door haar aanvaarde risico, verbonden aan het kopen van Joodse onroerende goederen volledig zal moeten dragen; enz.

Rechtdoende in naam der Koningin;

Verstaat, enz.

Verstaat, dat A. terzake van dit rechtsherstel en de daaraan ten grondslag liggende handelingen tegenover geen der partijen schadeplichtig is; enz."

VII. Uitspraak van de Kamer te Utrecht d.d. 18 November 1948.

A. stelt, dat hij als huurder van J. het pand reeds sinds 1922 bewoonde en met J. was overeengekomen, dat, indien deze te eniger tijd tot verkoop zou overgaan hij (A.) als eerste het recht kreeg om het pand tegen taxatiewaarde te kopen.

Tijdens de bezetting, toen maatregelen dreigden, welke ten doel hadden de onteigening van Joodse onroerende goederen, zou J. aan A. verzocht hebben bij eventuele verkoop van het pand op grond van deze maatregelen, dit pand te kopen, daar het J.'s wens was, dat A. eigenaar

zou worden. Daarom heeft A. het pand later van de N.G.V. gekocht. De erven J. ontkennen deze afspraken.

De Raad overwoog:

„O. dat de door A. gestelde omstandigheden, dat hij het pand als huurder bewoonde en daarin zijn bedrijf gevestigd had, zomede daarin verbeteringen had aangebracht, die dit voor zijn bedrijf geschikt hadden gemaakt, aannemelijk maken, dat hij bij aankoop van het pand belang had, doch deze omstandigheden evenmin als het voorkeursrecht bij verkoop, dat hem door J. zou zijn verleend, aan de redelijkheid van het gevraagde rechtsherstel in de weg staan; O. dat ook hetgeen A. heeft gesteld aangaande hetgeen J. hem zou hebben aangeraden of verzocht, toen de maatregelen ten doel hebbende onteigening van de aan Joden toebehorende onroerende goederen begonnen te dreigen — ook indien deze door partij J. uitdrukkelijk betwiste stellingen juist mochten zijn — volgens het oordeel van de Raad niet van voldoende gewicht is om in strijd met hetgeen in het algemeen de redelijkheid gebiedt, de rechtshandelingen, waardoor J. zijn eigendom verloor, zonder enige vergoeding daarvoor te verkrijgen, en A. deze eigendom verwierf, in stand te doen blijven;

O. dat indien ten tijde van de aankoop door A., J. met volledige wetenschap van inhoud en strekking van de maatregelen, welke hem de eigendom van het pand deden verliezen, aan A. de raad zou hebben gegeven het pand van de N.G.V. te kopen, daarbij uitdrukkelijk of stilzwijgend van alle aanspraken op later rechtsherstel tegenover A. afstand doende, mogelijk voor een andere beoordeling van deze zaak plaats zou zijn geweest — doch uit hetgeen A. zelf heeft gesteld reeds volgt, dat het onderhoud met J., waarmede A. de aankoop van het pand wil rechtvaardigen, plaats vond op een tijdstip, toen die maatregelen nog eerst dreigden en J. van de juiste inhoud en strekking daarvan — met name van de omstandigheid, dat de dreigende onteigening het karakter zou krijgen van een roof, nog niet op de hoogte kon zijn;

O. dat het gevraagde rechtsherstel dus moet worden verleend;

O. dat voorzover het beroep van A. op zijn goede trouw de strekking mocht hebben van een beroep op het eerste lid van art. 27 K.B. E 100 volgens hetwelk ook bij verleend rechtsherstel derden te goeder trouw de door hen verworven zaken mogen behouden, hier tegenover behoort te worden opgemerkt, dat van goede trouw in de zin van het K.B. E 100 slechts kan worden gesproken t.a.v. iemand, die niet wist noch behoefde te weten, dat het bezit van de zaak voor de eigenaar was verloren gegaan, tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld bij art. 25, hetgeen t.a.v. A. uiteraard niet het geval kan zijn geweest; enz.

Rechtdoende in naam der Koningin;

1. Verklaart nietig de rechtshandelingen, welke tengevolge hebben gehad, dat J. de eigendom van het pand gelegen aan de A.-straat te X. verloor en A. de eigendom van dit pand verwierf; enz.”

VIII. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 28 Juni 1950.

De N.G.V. veilde op 17 Mei 1943 een perceel van J. De huurder A. kocht dit. Reeds in Mei 1942 had J. aan de makelaar X. verzocht een koper voor het perceel te zoeken, die bereid zou zijn na de oorlog het perceel aan J. terug te verkopen. X. stelde zich daarop in verbinding met A. De onderhandelingen leidden niet tot aankoop. Toen A. begin 1943 van X. vernam, dat de N.G.V. zou gaan veilen, gaf A. opdracht op de veiling te bieden, wanneer ook door derden geboden zou worden.

De Raad overwoog:

„O. dat bij de mondelinge behandeling gehouden op 4 Mei 1950 ten verzoeken van verweerders (A.) als getuige is gehoord X., make-

laar, wonende te Y., voor wiens verklaring wordt verwezen naar het proces-verbaal van de zitting, enz.

O. dat door het verhoor van dezen makelaar als getuige naar het oordeel van de Raad is komen vast te staan, dat X. in 1942, toen verzoekers (J.) nog zelf het beheer over hun onroerend goed hadden in opdracht van Mevrouw de Weduwe J. met verweerders heeft onderhandeld over de aankoop van het bewuste onroerende goed, welke onderhandelingen tot niets hebben geleid;

dat nadat Everout het beheer had gekregen en deze op verkoop aandrang makelaar X. nogmaals met verweerders overleg heeft gepleegd, doch nu niet meer in opdracht van verzoekers, hetgeen verweerders wisten;

O. dat de Raad wil aannemen, dat verweerder A. en makelaar X. zich hebben afgevraagd, of aankoop van het perceel door verweerders niet mede in het belang van verzoekers was, vooral in verband met het gevaar van vordering en uitwonen, dat in dit stads-gedeelte niet denkbeeldig was, en dat verweerder A.'s verklaring, dat hij het huis na het einde van de oorlog zou teruggeven, ernstig gemeend was;

O. echter, dat nu verzoekers zelf niet aan de verkoop van het huis aan verweerders hebben medegewerkt het niet redelijk zou zijn hen anders te behandelen dan alle anderen, die tijdens de bezetting door het optreden van de bezetter de eigendom hunner onroerende goederen hebben verloren, omdat in hun geval de kopers naast hun eigenbelang aandacht hebben gewijd aan de belangen van verzoekers."

